RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKTOR:

MSGR. FRANTISEK VANĚČEK,

ČESTNÝ KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ.

ROČNÍK XXV

DO ROČNÍKU XXV. PŘISPĚLI:

BARTOŠ VÁCLAV, BONOMELLI J., ČECH FRANTIŠEK, ČERNÝ VOJTĚCH, Dr. ČIHÁK JOS., DOSTÁL ALOIS, GATTERER M. S. J., G. L., HAVELKA J., HOLÝ JAN O. Praem., KEPL JOSEF, Dr. KONEČNÝ JAN, KOUSAL JOSEF, MALÝ FRANTIŠEK, Dr. Frà JOSEF MERGL, Dr. P. JOSEF MIKLÍK C. SS. R., NOVÁK ALOIS, OCETEK JOSEF, Dr. ONDROUŠEK ANTONÍN, Dr. K. L. ŘEHÁK, SLÁDEČEK AL., Dr. SMRČEK JOSEF, SOUKUP EM. Ord. Praed., S. R., Dr. SUCHÝ JOSEF, STANĚK JOSEF, STRH V., VÁCHAL V. M., VANĚČEK FRANT., VOLF Fr., TOMÍČEK BOHUMÍR, ZHÁNĚL RUDOLF.

V PRAZE 1918.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNY. V. KOTRBA.

Obsah XXV. ročníku.

(Rok 1917 a 1918.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

Strana

Nový ročník 1
Neděle první adventní. Spasitel světa jest pro nás vznešenou, neklamnou a užitečnou nadějí. — Vojtěch Černý 2
Slavnost neposkvrněného početí Panny Marie. — Dr. Ant. Ondroušek . 4
Na slavnost neposkvrněného početí. Kterak lze neposkvrněnou Bohorodičku následovati? — Dr. Karel L. Řehák 8
Neděle druhá adventní. Hledej Ježíše. — Frant. Čech 11
Neděle třetí adventní. Ty, kdo jsi? — František Malý 14
Sv. Tomáš, apoštol. — Jos. Ocetek 18
Neděle čtvrtá adventní. Připravte svou duši! — František Malý 20

Vzor křesťanského vojína. Kázání pro vojáky. — Dr. Rudolf Zháněl . . 24
I. O pravé moudrosti 29
II. Jednoho jest potřebí 33
III. Největší štěstí v katolické víře 36
IV. Bojování jest život křesťana 41

Narození Páně. Messiáš přinesl pokoj lidem dobré vůle. — Josef Kepl 65
Narození Páně. Pokoj lidem dobré vůle. — Jos. Ocetek 69
Na slavnost sv. Štěpána. — P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R. 70
Neděle po narození Páně. Důležitá jednotka národa. — J. Kousal . . . 72
Na neděli po vánocích. — P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R. 75
Sv. Sylvester. Prach jsi a v prach se obrátíš. — Fr. Vaněček 79
Na konci roku. Buďte vděčni! — Josef Ocetek 82
Nový rok. O prozřetelnosti boží. — Napsal Václav Bartoš, kaplan v Žumberku u Chrudimi 84
Na Nový rok. — J. M. 86
Zjevení Páně. Jak možno prodloužiti si život. — V. Strh 92
Zjevení Páně v eucharistii. — Jan Nep. Jos. Holý 96
První neděle po zjevení Páně. Svatá neděle. — P. Em. Soukup, Ord. Praed. 99
Neděle první po zjevení Páně. (Skizza.) — P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R. 103
Neděle druhá po zjevení Páně. Revise a sanace života. — Kázání, jež dne 14. ledna 1917 konal v chrámu Páně u Karmelitek na Hradčanech profesor Dr. Jos. Smrček 105

Ku křesťanským cvičením. Dle různých pramenů upravil Václ. M. Váchal, O. Praem., farář v Úhonicích. (Pokračování.)

I. O Bohu.

I. Že jest Bůh, věřili všichni národové všech věků 109
II. Že jest Bůh, hlásá pořádek v přírodě 112
III. Že jest Bůh, hlásá účelnost v přírodě 115
IV. Že jest Bůh, hlásá naše svědomí 119

Str.

V. Bůh jest, neboť se sám zjevil 152
VI. Bůh se stále zjevuje svou spravedlností 155
VII. Bůh se zjevuje na svých vyvolených 159
VIII. Pravá věda dokazuje jsoucnost Boha 217
IX. Nevěra jest největší neštěstí 221

II. Vlastnosti boží.

I. Bůh jest pouhý duch 288
II. Bůh jest věčný a nezměnitelný 291
III. Bůh jest všudypřítomný a vševědoucí 295
IV. Bůh jest nejvýš moudrý 335
V. Bůh jest všemohoucí 339
VI. Bůh jest nejvýš svatý 343
VII. Bůh jest nejvýš spravedlivý 410
VIII. Bůh jest nejvýš milosrdný a shovívavý 415
IX. Bůh jest nejvýš dobrotivý 483
X. Bůh jest nejvýš pravdomluvný a věrný 487
XI. Jeden jest Bůh, ale ve třech osobách 592

III. O stvoření.

I. Stvoření světa 597

Neděle devítník. Veřejný život Páně — život lásky! — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 129
Ranní promluva na neděli devítníkovou. — Píše L. G. 134
Očišťování Panny Marie. Domácnost Panny Marie, vznešený vzor domácnosti křesťanské. — Fr. Vaněček 138
Neděle první po devítníku. Trojí semeno v srdci lidském Kristem Pánem vsazené. — Napsal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi 141
Neděle první po devítníku. Půda dobrá pro slovo boží. — Jos. Ocetek 144
Neděle druhá po devítníku. Učení Páně — pravda a moudrost. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 146
Neděle druhá po devítníku. Cesta na smrt. — Jos. Ocetek 151
První neděle v postě. Úzkost Páně na Hoře Olivetské. — Fr. Vaněček 177
Na neděli prvou v postě. Promluva úvodní k růženci bolestnému. — Napsal Dr. Karel L. Řehák 182
Neděle druhá v postě. Kdo může doufati v spasení? — Fr. Vaněček . . 185
Na neděli druhou v postě. O prvém tajemství růžence bolestného. Napsal Dr. Karel L. Řehák 189
Neděle třetí v postě. Žádný stav, důstojnost, dobré jméno nechrání před věčným zatracením, když nemilujeme Boha. — Fr. Vaněček 192
Na neděli třetí v postě. O druhém tajemství růžence bolestného. — Napsal Dr. Karel L. Řehák 196
Neděle čtvrtá postní. Pláč Petrův a nářek Jidášův. — Fr. Vaněček . . 199
Na neděli čtvrtou v postě. O třetím tajemství růžence bolestného. — Napsal Dr. Karel L. Řehák 203
Neděle pátá postní. Známka zavržení. — Fr. Vaněček 205
Na neděli pátou v postě. O čtvrtém tajemství růžence bolestného. — Napsal Dr. Karel L. Řehák 210
Neděle šestá postní. Kříž známka vyvolení. — Fr. Vaněček 213
Kázání na Veliký pátek. — Alois Novák 241
Na Velký pátek. O pátém tajemství růžence bolestného. — Napsal Dr. K. L. Řehák 247
Hod boží velikonoční. — Fr. Vaněček 250
Hod boží velikonoční. — Alois Novák 254
Pondělí velikonoční. Je možné zmrtvýchvstání těl? — Napsal Jan Havelka 261
Neděle první po velikonocích. Kde máme hledati ztracený pokoj. — Václav Bartoš 264
Na neděli druhou po velikonoci. O krádeži. — P. Dr. Josef Miklík C. S. S. R. 267
Neděle druhá po velikonocích. Kristus a život. — Jan Nep. Jos. Holý . 270
Neděle třetí po velikonoci. — Alois Novák 276

Str.

Neděle třetí po velikonoci. Homilie. — († J. Bonomelli, biskup kremonský. Z vlašského originálu česky podává Dr. Frá Josef Mergl.) 281
Kázání mírové. — Jos. Kousal 285
Neděle čtvrtá po velikonocích. Prospěch z neštěstí. — Fr. Vaněček . . 305
Exhorta na neděli čtvrtou po velikonocích. — Dr. Čihák 307
Neděle pátá po velikonocích. Modlitba projevem víry, naděje a lásky. — V. Bartoš 308
Neděle pátá po velikonocích. Proste a vezměte. — Fr. Čech 311
Na slavnost Nanebevstoupení Páně. Naděje na nebe síli. — Napsal Dr. K. L. Řehák 314
Nanebevstoupení Páně. Nebe ukojí naši touhu po blaženosti, pravdě a spravedlnosti. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 316
Exhorta na neděli šestou po velikonocích. Příprava na příchod Ducha sv.; 1. učedníků Páně, 2. naše 321
Neděle po Nanebevstoupení Páně. Homilie. — Napsal Jer. Bonomelli, biskup kremonský. Dle vlašského originálu upravil Dr. Frà Jos. Mergl 323
Exhorta v den sv. Jana Nepomuckého. — Dr. Čihák 327
Svátek sv. Jana Nepomuckého, zem. patrona. Zpovědní tajemství. — Jan Nep. Jos. Holý 329
Hod boží svatodušní. Působení Ducha svatého. — Fr. Vaněček 369
Kázání na Hod boží svatodušní. — Napsal Al. Novák, kaplan v Poličce 374
Pondělí svatodušní. Duch sv. v podobě holubice a ohnivých jazyků. — Jan Nep. Jos. Holý 379
Neděle první po sv. Duchu. — († J. Bonomelli, biskup kremonský. Z vlašského originálu česky podává Dr. Frà Josef Mergl) 384
Na slavnost nejsv. Trojice. Podporujme katolické missie! — Dr. P. Josef Miklík, C. SS. R. 389
Neděle druhá po sv. Duchu. Eucharistie síla křesťanů. — Jan Nep. Jos. Holý, Ord. Praem. 393
Slavnost Srdce Páně. Srdce Páně: obětavé a trpělivé. — Píše Havelka Jan 397
Kázání na neděli třetí po sv. Duchu. Proč Bůh bídu i spravedlivým posílá? — Fr. Vaněček 400
Neděle třetí po sv. Duchu. Homilie. — V. Bartoš 404
Exhorta na neděli čtvrtou po sv. Duchu. Výklad epištoly: veškeré stvoření lká 407
Neděle pátá po sv. Duchu. Moc tichosti. — Jan Nep. Jos. Holý 433
Neděle pátá po sv. Duchu. — Fr. Vaněček 439
Svátek knížat apoštolských sv. Petra a Pavla. Benedikt XV. a mír. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 443
Sv. Petra a Pavla. — Napsal a přednesl Dr. Jan Konečný, vicerektor kněžského semináře v Hradci Králové 448
Neděle šestá po sv. Duchu. Chudoba, práce, poctivost a prozřetelnost boží. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 452
Neděle šestá po sv. Duchu. Slovo boží pochází z nebe a vede do nebe. — Jan Nep. Jos. Holý 457
Slavnost Navštívení Panny Marie. O milosrdenství Matky boží. — P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R. 461
Kázání na sedmou neděli po sv. Duchu. — Napsal Alois Novák, kaplan v Poličce 466
Neděle sedmá po sv. Duchu. Potřeba dobrých skutků. — V. M. Váchal, O. Praem. 472
Na neděli osmou po sv. Duchu. O milosti posvěcující. — P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R. 476
Neděle osmá po sv. Duchu. O bohatství božím a chudobě lidské. — Dle dra Schlöra upravil Fr. Hollmann 480
Neděle devátá po sv. Duchu. — P. Dr. Jos. Miklík, C. S. S. R. 497
Neděle desátá po sv. Duchu. — (Homilie od Jer. Bonomelli, biskupa Kremonského. Z vlašského originálu podává Dr. Frà Josef Mergl.) . 500
Neděle jedenáctá po sv. Duchu. — Napsal Alois St. Novák, kaplan v Poličce 506

Str.

Na neděli dvanáctou po sv. Duchu. — (Homilie od Jer. Bonomelli, biskupa Kremonského. Dle vlašského originálu podává Dr. Frà Josef Mergl.) 511
Slavnost Nanebevzetí Panny Marie. — Frant. Čech 516
Na svátek Nanebevzetí Panny Marie. — Alois Novák 520
Neděle třináctá po sv. Duchu. (O vděčnosti k Pánu Bohu.) — Dr. P. Jos. Miklík, C. SS. R. 524
Exhorta na neděli čtrnáctou po sv. Duchu. Prozřetelnost Boží řídí nás. — Fr. Vaněček 527
Boží prozřetelnost a světová válka. — Napsal M. Gatterei S. J. Přeložil Václav Bartoš, kaplan. 531
Kázání na neděli patnáctou po sv. Duchu. — Napsal Alois Novák, kaplan v Poličce 546
Narození Panny Marie. Pod ochranu tvou. — Fr. Vaněček 549
Narození Panny Marie. Královno míru, oroduj za nás! — Alois Novák . 552
Na slavnost Jména Panny Marie. — Fr. Vaněček 558
Na neděli sedmnáctou po sv. Duchu. Kterak Boha milovati nade všecko? — Napsal Dr. K. L. Řehák 560
Slavnost sv. Ludmily. Vzor vychovatelky na základech víry. — Dr. Ant. Ondroušek 563
Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Odkud pocházejí a kam vedou nemoci? — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 565
Na svátek sv. Václava. Základní ctnosti křesťana. — Fr. Vaněček . . . 571
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Jednotné roucho dítek božích. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 575
Sv. Andělů strážných. Stráž andělská. — Jos. Ocetek 579
Neděle dvacátá po sv. Duchu. Všudypřítomnost boží. — Frant. Čech . 580
Slavnost růžencová. Růženec pod záštitou v ranách: války, hladu a nemoci. — Napsal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi 584
Neděle dvacátá první po sv. Duchu. Nečistota jest jen lidská křehkost. — Dr. Antonín Ondroušek 587
Slavnost posvěcení chrámů. — Jos. Ocetek 591

Cyklus Tobiáš. — Napsal František Vaněček.

I. Jak Tobiáš víru zachoval, osvědčoval a šířil 607
II. Tobiášova věrnost k bližnímu za živa a po smrti 612
III. I. Jak Tobiáš do neštěstí přišel. — II. Jak statečně je nesl. — III. Co mu při tom pomáhalo kříž nésti 616
IV. I. Tobiáš v chudobě, II. v práci, III. v dobročinění 621
V. Spravedlnost základ blaha člověka i člověčenstva 625
VI. Modlitba nás: I. povznáší, II. sílí, III. potřebná je 683
VII. I. Čistota nebem duše. II. Nečistota peklem jejím 687
VIII. Manželství Tobiášovovo: I. v nebi připraveno, II. modlitbou uzavřeno, III. požehnáním provázeno 683
IX. Škola Tobiášova: I. po zkoušce koruna; II. po soužení vysvobození; III. po smrti milosrdenství 687

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. Bázeň lidská. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem 641
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Mše sv. za mrtvé. — V. Strh . . . 646
Všech svatých. Jak možno státi se svatým. — V. Strh 650
Kázání na dušičky. — Alois Stan. Novák 654
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. V bouřích proti sv. církvi zachovejme důvěru! — Bohumír Tomíček 659
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Strážkyně pole Kristova. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 662
Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu. — Alois St. Novák 666
Neděle dvacátá sedmá a poslední po sv. Duchu. O věčnosti — Dr. Ant. Ondroušek 671

Řeči příležitostné.

Kázání před výstavou Nejsv. Svátosti Olt. — Jos. Kousal 347
Svátek sv. Jakuba st., apoštola Páně, anebo na svátek kteréhokoli sv. apoštola. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem 535

Část pastorační.

Stíny velké doby. — A. D. 44
Práce po válce. — Fr. Vaněček 47
Co by měl každý duchovní věděti. — Jan Havelka 49
K okružnímu listu Benedikta XV. o hlásání slova Božího. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 51
Nový kodex církevního práva 54
O biologické důležitosti mateřské laktace. — R. S. 57, 123, 164
Bible na kazatelně. — Dr. P. Josef Miklík, C. S. S. R. 60, 171, 233, 361, 426, 538, 635, 692
Úřední rozhodnutí. — Sděluje Dr. Čihák 63, 127, 175, 239, 303, 367, 430, 494, 543, 639
Literární oznamovatel. — Pořádá redakce za součinnosti Dra Čiháka 63, 128, 176, 239, 303, 368, 431, 495, 543, 639
Zda třeba jíti s duchem času i v náboženství. — P. Em. Soukup, O. P. 166
Křesťanství a práce. — P. Em. Soukup, Ord. Praed. 226
Tisk ve službách duchovní správy. — Podává Jan Havelka 231
Schippachská truchlohra. — Napsal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi . . . 300
Předchůdce-nástupce — A. D. 350
O kněžské poslušnosti 354
Tisk v duchovní správě. Jak lze tisk rozšiřovati? — Píše Havelka Jan . 358
Čítejme martyrologium! — Z polského pořádá Fr. Volf, farář v Plotištích n. L. 423
Samospráva katolíků v Uhrách. — Fr. Vaněček 490
Slovo k pastoraci mužů. — Dr. Čihák 366
Který je nejvyšší cíl pastorace? — Fr. Malý 630

ROČNÍK XXV. ČÍSLO 1.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,
KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,
ZA PŘISPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ
VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adressa autorova budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Pomůcka pro křesť. cvičení i kázání str. 29 a n. — Práce po válce str. 44 a 47 a n. — Novotiny v kodexu církevního práva str. 54.

Číslo 2. ročníku XXV. vyjde dne 10. prosince 1917.

V PRAZE 1917.
CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Nový ročník 1
Neděle první adventní. Spasitel světa jest pro nás vznešenou, neklamnou a užitečnou nadějí. — Vojtěch Černý 2
Slavnost neposkvrněného početí Panny Marie. — Dr. Ant. Ondroušek . 4
Na slavnost neposkvrněného početí. Kterak lze neposkvrněnou Bohorodičku nás'ejovati? — Dr. Karel L. Řehák 8
Neděle druhá adventní. Hledej Ježíše. — Frant. Čech 11
Neděle třetí adventní. Ty, kdo jsi? — František Malý 14
Sv. Tomáš, apoštol. — Jos. Ocetek 18
Neděle čtvrtá adventní. Připravte svou duši! — František Malý 20
Vzor křesťanského vojína. Kázání pro vojáky. — Dr. Rudolf Zháněl . . 24

Ku křesťanským cvičením. Dle různých pramenů upravil Václ M. Váchal, O. Praem., farář v Úhonicích.

I. O pravé moudrosti 29
II. Jednoho jest potřebí 33
III. Největší štěstí v katolické víře 36
IV. Bojování jest život křesťana 41

Část pastorační.

Stíny velké doby. — A. D. 44
Práce po válce. — Fr. Vaněček 47
Co by měl každý duchovní věděti. — Jan Havelka 49
K okružnímu listu Benedikta XV. o hlásání slova Božího. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 51
Nový kodex církevního práva 54
O biologické důležitosti mateřské laktace 57
Bible na kazatelně. — Dr. P. Josef Miklík. C. S. S. R. (Pokračování.) . 60
Úřední rozhodnutí. — Sděluje dr. Čihák 63
Literární oznamovatel. — Pořádá redakce za součinnosti dra. Čiháka . 63

RÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v měsíčních seš. 4—5archových. Předplatné ročně 10 K. Přihlášky přijímá CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLAD. V. KOTRBA V PRAZE-II. Č. 200.

ZPĚVNÍK PRO SPOLKY KATOLICKÉ

vydala „Jednota katolických tovaryšů“ v Praze péčí dp. Čumpelíka. Zpěvník váz. stojí **K 1·50**; při větších objednávkách sleva. **Objednávky u p. V. Kotrby** neb v **„Jednotě katolických tovaryšů“ v Praze-I., č. 209.**

Kázání.

Adventní a vánoční.

J. Š. Baar: **Kristus — světlo.** Cyklus řečí adventních. 38 stran, 1901. K —·50.

F. J. Balcar: **Biblická kázání** pro dobu adventní. 101 stran, 1887. K 1·20

F. Janovský: **Emmanuel.** Kázání na posvátnou dobu vánoční. 114 str., 1900. K 1 40.

— **Sláva na výsostech Bohu.** Kázání na posvátnou dobu vánoční. 152 stran, 1893. K 1·60.

J. Ledinský: **Očekávání národů.** Pět konferenčních řečí adventních. 75 stran, 1903. K —·80

O. S. Vetti: **O důstojnosti Ježíše Krista.** Čtvero řečí adventních dle Riedla upravil . . . 32 stran, 1904. K —·40.

Nedělní, sváteční, příležitostná a j.

K. Antoniewicz: **Missijní kázání.** Z polského přel. V. M. Skalský. 155 stran. 1901. K 2 —.

J. Bossuet: **Řeči.** Z frančiny přel. M. Kabát. 242 str., 1888. K 2 40.

— **Řeči pohřební.** S poznámkami francouzských spisovatelů Přeložil M. Kabát. 148 stran, 1913. K 2·—.

T. Coufal: **O duši.** Cyklus šesti řečí, jež r. 1905 od 4. neděle po devítníku ve farním kostele veltruském konal . . . 35 str., 1906 K —·50.

F. Daneš: **Řeči nedělní, sváteční a příležitostné.** 176 stran, 1888. K 1 80.

J E. Hulakovský: **Kázání apologetická.** 210 str , 1893. K 2·60.

F. Janovský: **Mater Admirabilis.** Sváteční kázání mariánská. 63 stran, 1902 (Též Kázání mariánská.) K —·70.

Knihovna homiletická. Obsahuje práce předních kazatelů našich i cizích (v českém překladu) pro různá období roku církevního. Dosud vyšlo XIV. svazků, jež zařazeny jsou pod jmény autorů v patřičných obdobích.

P Kopal: **Říše Ducha svatého.** Lidové apologetické úvahy na všecky neděle a svátky připadající v době od VI. neděle po Velikonoci až do neděle XXVII. a poslední po sv. Duchu. Celkem 11 svazků o 755 stranách, 1902 (Též Spisy náboženské a kázání svatodušní. K 8 80.)

M C. Kubíček: **Povinnosti katolíků** za našich dob 81 stran, 1900. (Též Spisy náboženské) K —·80.

Dr. J. Kudrnovský: **Řeči o nerozlučitelnosti manželské.** Dle Didona upravil . . 41 stran K — 60.

A. Latschka: **Socialistická kázání.** Díl I S povolením spisovatele na jazyk český přeložil V. J. Čečetka. 134 stran, 1891. K 1·20.

K. Markrab: **Cyklická kázání.** Čtvero řečí o nesmrtelnosti duše. — Sedmero řečí o posledních věcech člověka. — Patero řečí o božství Ježíše Krista. — Tré řečí o vykoupení. — Tré řečí o Duchu svatém. — Šestero řečí o církvi. 138 stran, 1896 K 1·80.

F. Micka: **Sv. růženec,** o němž z lásky nejvroucnější k Bohorodičce Marii Panně v chrámu kollegiátním na Král. Vyšehradě kázání činil . . . (Též Kázání mariánská) 127 stran, 1889. K 1·30.

A. Montefeltro: **Vybraná kázání.** V jazyku českém podává Jan Götschner. 50 stran, 1896. K — 80.

Dr. A. Ondroušek: **Kněžství Ježíše Krista.** Řeči na slavnost prvotin a druhotin kněžských, u příležitosti nastoupení úřadu pastýřského, dle sv. Jana Zlatoústého a Jiřího Patisse T. J. 63 stran, 1913. K —·80.

K. Otman: **Podobenství, paraboly a bajky.** 193 str., 1892. (Též Spisy náboženské.) K 1·40

Rádce duchovní. Časopis kněžstva československého, obsahující původní i přeložená kázání soudobých i starších kazatelů v nejpřísnějším výběru, přináší též články z oboru duchov. správy, církev. práva atd. Dosud vydáno 24 ročníků. Roční předplat. K 8·—,

J. Rychlovský: **Výbor kázání.** Celkem 9 dílů o 3436 str., 1885. Sešit 1-36. po 1 K, sešit 37. za K 1·20. Úplné K 37·20. — *A) Kázání nedělní.* 4 díly I. (XVI, 360 str.), II. 391 str., III. (VIII, 572 str.), IV. 480 str. Cena 20 K. — *B) Kázání sváteční.* 3 díly I (VI, 369 str.), II. (IV, 292 str.), III. 340 str. Cena K 11·—. *C) Příležitostná kázání.* 2 díly I. (IV, 315 str.), II (IV., 317 str.) Cena K. 6·20.

Dr. K L. Řehák: **Manna roku církevního** čili výklady slavností roku církevního, jich epištol a na jich evangelia. 716 stran, 1902. (Též Spisy náboženské.) K 4·40.

M. Zavoral: **Duchovní řeči** na všecky neděle a svátky roku církevního. Z předních autorů světových podává . . . 528 stran, 1902. K·5·50.

Dr. R Zháněl: **Garnisonspredigten.** Fest-Standes-und Gelegenheitsreden. 155 stran, 1913 K 2·20.

— **Rekrutenpredigten.** Religiöse Unterweisungen für die Neueingerückten. 170 stran, 1910. K 2 20.

— **Řeči nedělní a sváteční** Díl I. obsahuje: Řeči na všecky neděle a svátky roku církevního od první neděle adventní do dvacáté čtvrté a poslední neděle po sv. Duchu — Řeči mariánské — Řeči příležitostné, určené zvláště pro učitele náboženství na středních ústavech školních. 729 stran, 1911. K 9·—. Dtto Díl II. obsahuje mimo řeči na všecky neděle a svátky církev. roku od I. neděle adventní do XXIV. neděle po sv. Duchu dodatek kázání na význačné svátky mariánské a na svátky vánoční, velkonoční a svatodušní, k ukončení občan. roku a j. 754 stran, 1909. K 9·50. Oba díly, čítající celkem 1483 str. K 18 50.

F. Žák: **O Bohu a jeho vlastnostech.** 85 kázání, 825 stran, 1909. K 9·50.

— **Promluvy.** Cyklus I. a II Rozebráno.

» » III. Ave Maria. Promluvy o Panně Marii. 406 stran, 1916. (Též Marian. kázání) K 4·80.

— **Promluvy.** Cyklus IV. Sv. Ludmila. 59 stran, 1915. K —·70.

» » V. Výklady perikop. Seš. 1.-4. 144 str., 1916 (Též Spisy nábožen.) K 2·—. Další sešity vyjdou co nejdříve!

— **Promluvy.** Cyklus VI Část 1. všeobecná. O mši sv. 90 str., 1917. K 1·20

— **Promluvy.** Svatý Václav. Dvanáct řečí 126 stran K 1·30.

K cenám těmto připočítává se válečná přirážka.

Nový ročník.

Výzva naše, aby přátelé listu sdělili svá přání, nezůstala bez odpovědi. Děkujeme za uznání i za pokyny pro některé změny.

Vícekráte bylo vysloveno přání, aby »Rádce duchovní« se věnoval výlučně pastorační práci a praktickým otázkám. Rádi vyhovíme. Současně žádáme všechny své spolupracovníky, aby opodstatněné přání vzali na vědomí a svou hřivnou ochotně v naznačeném směru přispívali.

V tom směru již postaráno mezi spolupracovníky, kteří každému projevenému přání ohledně themat rádi vyjdou dle možnosti vstříc. Nová doba přináší nové potřeby a nové otázky, které mají býti zodpověděny. Snadnější je zajisté položiti otázku než ji zodpovídati, však už sám rozhovor o těžkých problémech pastoračních má v sobě mnoho dobrého, které úvahami dozrává.

V novém ročníku shledává čtenář novou práci: je to snůška pro křesťanské cvičení, kterouž na se dobrotivě převzal osvědčený P. V. M. Váchal. Themata nejsou úplně provedena, nýbrž podána tak, aby každý dle svého mohl snesený materiál použíti dle své libosti buď pro křesťanské cvičení, buď pro kázání. V první části přichází na řadu výklad Creda. Pak následují další části katechismu, kterýž konec konců vždy musí zůstati alfou i omegou homiletiky. V Americe právě biskupové kladou za povinnost svému kněžstvu, aby během 6 let homileticky probralo všechno učivo katechismu. Biskup Brynych nejinak si vedl. To pohnulo vydavatelstvo, aby umístilo materiálie homiletické v časopise našem a dalo je k disposici svému čtenářstvu, jež si je zařadí do svých řečí dle svého dobrozdání a potřeby.

Redakce ráda vezme na vědomí přihlášky pracovníků, zejména když sdělí, ve kterém oboru by pracovati hodlali. Čilý styk redakce se všemi spolupracovníky jest vřelým přáním jejím. Každý lístek ohledně chystané práce je zabezpečením, že včas může býti zařaděna.

Nechť umění všech uměn — pastorace — najde hojně pěstitelů v našem »Rádci duchovním«.

Redakce.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první adventní.

Spasitel světa jest pro nás vznešenou, neklamnou a užitečnou nadějí.

»V Tebe doufali otcové naši: doufali a vysvobodil jsi je.« Žalm 21, 5.

Když Aristoteles, veliký, pohanský mudrc, který celý život svůj vědám věnoval, na smrtelné posteli ležel, zvolal: »V pochybnostech jsem žil, v úzkostech umírám a nevím, kam jdu.« »Ó bytosti všech bytostí, smiluj se nade mnou!« Z těchto slov největšího učence věku pohanského poznáváme, jakou útěchu a jistotu měli pohané a jak jim vysvoboditele bylo zapotřebí. Však nejen pohanům, nýbrž i Židům bylo zapotřebí Vykupitele a proto i mezi Židy vzrůstala čím dále tím větší touha po Messiáši. »Rosu dejte nebesa, oblakové dštěte spravedlivého,« to byl výraz jejich touhy a snahy.

Na tuto touhu a snahu všech tehdejších národů, zvláště ale národa židovského, upomíná nás čas adventní. Tento čas adventní nemá však toliko za účel pouze na onu touhu po vysvoboditeli národa židovského nás upomínati, ale on má spíše v nás touhu po Vykupiteli a důvěru v něho vzbuzovati. Spasitel světa již sice přišel; ale povždy přece zůstane křesťanům jediným předmětem naděje a sice naděje:

1. vznešené,
2. neklamné a
3. nám užitečné.

Pojednání.

1. Ježíš Kristus jest nadějí každého křesťana. V Ježíši Kristu mají se radovati všichni národové; všichni národové mají chváliti Pána a velebiti jméno jeho, neb on volá je všecky ku blahu věčnému svým požehnáním. A jaké je to požehnání, jaká útěcha, kterou od něho očekáváme? Jsou to snad statky pozemské? Snad

čest, vyznamenání neb radosti smyslné? Nikoli, drazí přátelé; ani to, ani nic podobného tomu neučiní člověka šťastným a spokojeným; vše to měli i pohané a přece nebyli spokojeni. Srdce lidské touží po něčem jiném, po něčem vyšším.

»V pochybnostech jsem žil, v úzkostech umírám,« volá nám známý mudrc; a podobně bychom musili i my všichni zvolati, kdyby nám Kristus rozum náš nebyl objasnil. Srdce naše touží po poučení o Bohu, o věčnosti a o všem, o čem nás rozum poučiti nemůže. A kdo nás o tom poučí? Jen Kristus a jeho svaté náboženství. »Onť jest,« jak praví sv. Jan, »pravé světlo, osvěcující každého člověka, přicházejícího na tento svět.«

Srdce lidské touží po pokoji a odpočinku; ono cítí tíseň hříchu; ono bojí se Boha uraženého. A kde nalezne toho pokoje? Jen v Kristu a jeho sv. církvi. Ó jak vlídně a přátelsky dodává božský náš Spasitel i tomu největšímu hříšníku srdnatosti a důvěry! »Přišel,« praví, »abych hledal a spasil, což bylo zahynulo. U mne naleznete pokoje; nechci smrt hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl.«

Srdce lidské hledá útěchy a ulehčení v bídě a strasti života. Ale co sladšího může býti pro srdce zarmoucené nežli hlas Spasitelův: »Pojďte ke mně všichni, kteří zarmouceni jste a pracujete, a já vás občerstvím.«

Tak jest Kristus jediným paprskem naděje, který křesťanu svítí v tomto slzavém údolí. A když toto opouští a osudný krok na věčnost činí, i tu neopouští ho jeho naděje. Důvěrně hledí umírající do věčnosti, neboť ví, že ho tam Spasitel světa předešel, aby tam všem svým služebníkům lepší obydlí připravil, obydlí, kde již není žádné starosti více, žádného utrpení, ani bolesti. Miloval-li Boha svého, jest přesvědčen, že ho čeká veliká odměna na věčnosti. »Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.« To jsou slova, která pobožnému křesťanu odchod z tohoto světa zajisté příjemným činí.

2. Vznešená je tato útěcha, ale také neklamná. Jak často nás ty nejkrásnější naděje, které tolik v lidi skládáme, sklamají! Může také sklamati křesťana naděje v Krista? Ó nikoli! On nestaví žádných zámků ve vzduchu, ale spíše volá se žalmistou: »V tebe, Hospodine, doufam, nedej mi zahanbenu býti na věky!« Ona zaslíbení, která předmětem naší naděje jsou, nejsou pouhé smyšlenky a výtvor ducha lidského, ale sliby pravdy věčné, výroky Boha nezměnitelného, který ani klamati, ani oklamán býti nemůže. Bůh sám bytost nejsvětější, jest nám rukojmím naší naděje.

Avšak jenom jednoho, drazí křesťané, jest nám potřebí, aby naděje duši naši ozařovala, totiž pevné víry. Musíme se podrobiti slovu věčné pravdy, musíme v Boha věřiti. Kdo má pevnou víru, toho naděje otřesena nebude. Kdo důvěru v Boha skládá, toho Bůh neopustí, jako neopustil lidu svého vyvoleného, dokud v něho důvěřoval, jako neopustil prvních křesťanů, jejichž víra pevná

byla. Či není toho důkazem nezvratným jeho sv. církev? Jak často a jak veliké bouře hrozí lodičce Petrově! Vlny pronásledování často a strašně na ni narážejí a ji zničiti se snaží; ale blaze nám, kteří jsme v této lodičce; neboť je s námi Pán. A kdyby se i zdálo, že časem spí, přece v pravý čas poroučí a bouře se stiší. A věru, může-li něco naději křesťana ve Spasitele sesíliti, je to viditelné řízení moci jeho a milosti v katolické církvi. Jako církve ani brány pekelné nepřemohou, tak také nemůže nic důvěru věřícího křesťana zviklati.

3. Vznešená a neklamná jest naděje křesťana; ovoce její ale již v tomto životě jest užitečné a krásné. Naděje dodává síly v boji proti hříchu. Či nebyla to naděje, která milliony křesťanů v ctnosti sílila? Tisícové křesťanů prolili krev svou pro Krista, poněvadž toužili po koruně, kterou jim slíbil. Tisícové zachovali v tuhém boji čistotu srdce svého, poněvadž měli na paměti slova: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« Naděje nás chrání před hříchem. Kdo pevně v Boha důvěřuje, nemůže tak snadno hřešiti. Nesčíslné množství kajícníků po mnohá léta mrtvilo tělo své, aby neztratili blaženosti, kterou Bůh svým věrným připravil a v naději té uchráněni jsou od všelikého hříchu, takže se na nich vyplniła slova proroka královského: »Nebudou hřešiti všichni kteří doufají v něho.« (Žalm 33, 23) A kdyby člověk ve slabosti své tak se zapomenul a proti Bohu hřešil, tu je to opět naděje v milosrdenství boží, že mu vše bude odpuštěno, bude-li toho litovati a činiti pokání. Kdo ale nemá důvěry v Boha, nemůže milosrdenství božího dosíci, neboť »důvěra jest jediný prostředek milosrdenství božího dosíci,« praví sv. Bernard.

Důvěra v Boha oslazuje nám tento trpký život vezdejší ve všech strastech a útrapách, neboť věrný křesťan jest pevně přesvědčen, že vše, co snáší, trvá jenom krátký čas a raduje se, že tím jistěji s Bohem svým spojen věčně radovati se bude a proto volá se žalmistou Páně: »Nechať se radují všichni, kteří doufají v tebe, na věky plesati budou a přebývati budeš v nich.« (Ž. 5, 12.)

Ó jak vznešená, neklamná a užitečná jest naděje v Krista! Snažme se tedy, nejmilejší, aby tato naděje vždy víc a více na základě víry v nás se množila a sílila, aby tak pevná byla jako našich otců, aby i nás Bůh vysvobodil od zahynutí věčného a uvedl do slávy své! Amen! *Vojtěch Černý.*

Slavnost neposkvrněného početí Panny Marie.

(Příhodná promluva též pro mariánské kongregace a pod.)

»Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« (Mat. 5, 8.)

Na dnešní slavnost ukazuje nám církev Kristova Marii v rouše bílém, kol něhož vlá modrá stuha s nápisem: »Ego sum Imma-

culata Conceptio« — já jsem neposkvrněné početí«. Tímto obrazem Neposkvrněné chce svatá církev ukázati vzor čistoty, chce, aby křesťan potlačoval všechny vášně své smyslnosti, aby žil život duševní, život čistý. Učiňme tedy dnes čistotu srdce předmětem svého rozjímání.

Kdo z nás, nejmilejší, nestál v letě v sadech aneb v zahradě a neviděl lilie, jak květy své obrací ke slunci? Bezděčně obdivovali jsme se tomuto mistrovskému dílu přírody a zvolali jsme: Jak překrásná květina! Jak čistá, krásná, čarovná bylina! Tato lilie jest obrazem ctnosti, o které chceme mluviti, čistoty srdce.

Vlastně by měli katolíci o této věci poučeni býti tak důkladně, že by nebylo třeba, o tom na kazatelně mluviti, a touha po tomto štěstí měla by je nutkati, aby právě tuto ctnost obzvláště milovali a pěstovali. Než právě opak toho shledáváme. O vše starají se lidé více než o čistotu srdce. Oni znají říše a jejich hranice, znají květenu i dle jména, znají výletní místa tu- i cizozemská, znají lázně i zámořské, avšak vnitrného světa, jejž v srdci svém nosí, a jenž nekonečně krásnější jest než zevnější, neznají. Jak by též měli o tom co věděti oni, kteří vychováni jsou v chladnosti u víře a dle předpisu mody a světa!

Ovšem že by měla už matka dítku, jež v náručí chová, říci: »Dítě, ty nosíš poklad v srdci svém, který krásnější jest než všecky perly, jež se skrývají na dně mořském a dražší než všecky poklady, jež tají země v sobě.« Tak by měla dítku říci; než ona tak nemluví, protože sama o tom neslyšela ničeho. V konversačním lexiku není slova »nevinnost« anebo nanejvýše glossou na okraji, že to bývávala ctnost našich pratetiček. V modních novinách jsou nejnovější kroje oděvu znázorněny; avšak o bílém rouše nevinnosti není tam ani řeči. V románech nehrá čistota žádné úlohy; neboť kde bují bodláčí, není žádného místa pro lilii, a kde neřest triumfy slaví, musí hynouti čistota. Na kázání, kde se o ní mluví, se nechodí, vážných poučných knih lidé nečtou, zpovědníka se o tom málo kdo táže. Odtud se stává, že tak velké množství lidí jen s nechutí a bolestí myslí na svá léta mladá, že se stali hříšníky dříve než vlasně věděli, co jest hřích, že ztratili nevinnost dříve, než slovo to slyšeli, a že musí zvolati, »Kdyby mne byl někdo varoval a poučil, jak šťastným jsem mohl býti«

Povinností knězovou jest to tudíž, aby pozdvihl hlasu svého, aby poučoval a varoval. Slova Spasitelova: »Blahoslavení jsou čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou«, musí zaznívati světem, aby je všichni slyšeli a dle nich se řídili a spaseni byli.

I.

1. Čistota, o níž mluvíme, jest velmi vznešená ctnost. Líbí se všem a okouzluje vše. Především se líbí Bohu.

Chceme míti důkaz, jak velice se líbí Bohu tato ctnost? Pak se vmysleme do doby, v niž druhá božská osoba se vtěliti chtěla.

Věčný Otec ohlíží se po zemi, aby příhodný příbytek vyvolil pro svého jednorozeného Syna. Na koho padne jeho volba? Kdo bude matkou jeho? Hle, tam jest císařovna Augusta v její slávě — tam jsou královny východu v jejich nádheře — tam jsou římské matrony ve svém neskončeném bohatství! Než nikoliv, všechny tyto vlastnosti, jež tolik platí v očích světa, nemají žádné ceny u Boha. Tam v zapomenutém koutě světa klečí neznámá panna. Ona není bohatá, nevystupuje s nádherou a leskem, jméno její neletí světem; ale jednu přednost má: nikdo není tak čist jako ona, nikdo tak nevinný. Tam se obracejí oči Věčného, tam poslán jest anděl jeho a přináší pozdrav: »Ave Maria«. Ona byla vyvolená za matku Páně. Pěstoun Páně měl býti panenský sv. Josef a jeho předchůdce byl čistý Jan Křtitel. Hle, jakou cenu má čistota před Bohem!

Když Spasitel dorostl a jako učitel národů vystoupil a evangelium hlásal, bylo učením jeho: »Blahoslavení čistého srdce« — a příklad jeho a jeho skutky byly dle toho. On si zvolil dvanácte apoštolů, muže ze všech stavů a vrstev, kteří ustavičně u něho zůstati a ho následovati měli po všech cestách. Byli nedokonalí a měli mnohou chybu; avšak nečistého nevzal Spasitel mezi ně. Jidáš ho zradil; Petr ho zapřel; Tomáš nechtěl uvěřiti v jeho vzkříšení. Ještě při poslední večeři hádali se, kdo by z nich byl větší, a při zajetí opustili ho všichni a rozutíkali se. To vše snášel on; avšak hříchu proti čistotě netrpěl u svých učedníků.

Třikráte chtěl býti pokoušen Pán na poušti. Byla to hodně ponižující pokušení: k požívačnosti, k pýše, slavomanu. Připustil je, aby nás těšil a sílil, když i my pokoušeni býváme. Než pokušení proti čistotě nepřipustil nikdy. A přec bylo by to do jisté míry útěchyplné pro nás, kdyby byl i to snášel. Než nikoliv, toho on nechtěl; ani stín tohoto hříchu nesměl padnouti na něho.

Vše možné obžaloby a obviňování musel Spasitel snášeti za svého života od Židů Bylo mu předhazováno, že se rouhal Bohu; že jest ve spojení s ďáblem; že jest rušitelem soboty; že bouří lid. Vše připouštěl a trpělivě nesl; ale obviňování proti ctnosti čistoty nikdy nepřipustil. O tom nemělo ani mluveno býti.

Hle, křesťané, toť jest soud Spasitelův o této ctnosti A nesmíme se diviti, že Bůh ji tak miluje. Sv. Jan píše: »Bůh jest světlo a v něm není žádné temnoty.« (Jan 1, 15) Zajisté jako Nekonečný jest nejčistší a nejjasnější světlo, jež veškeru temnotu vylučuje. A čistota na zemi, co jest jiného než božský paprsek, jenž přišel s hůry; neboť on jest zdroj svatosti; a když něco zde na zemi krásné, čisté a dobré jest, toť jest to proto, že jest to odlesk jeho nekonečné krásy a čistoty.

2. Tato ctnost líbí se Bohu obzvláště, avšak též lidem. Co pak nás okouzluje? Krása. Nuže jest trojí krása: tělesná, duchovní a mravní (morální) První, na které si zakládají tolik lidé, jest nejprchavější. Pomijí tak rychle; nemoc a krása těla jest ta tam, nehoda, nešťastný pád, anebo ze žárlivosti polití vitriolem a jest po ní — a konečně přijde stáří a veta jest po posledních stopách

krásy. Mnohem výše jest duchovní krása: úplný vývin vyšších sil v člověku, zdokonalení přirozeného obrazu božího: avšak i dost jest pomíjející: ona nevzdoruje stáří a její pomíjejícnost spatřujeme v každé komůrce blázinců Jedna krása však nemůže odňata nám býti, když ji sami nechceme ztratiti: jest to nejvyšší — mravní (morální) krása. Ona jest zář čisté duše skrze lidské tělo. O této dí moudrý v písmě svatém: »Ó, jak krásné a velebné jest čisté pokolení. Líbí se Bohu i lidem.« Chceš tuto krásu viděti? Pak podívej se svému dítěti do očí v den prvního sv. přijímání! V tento den můžeš mu viděti do hloubi duše. A když se ho zeptáš, je-li šťastné, pak uvidíš krásu nevinnost v jeho očích a z jeho úst můžeš ji slyšeti. Ó, oko dětské, jak zářiš — tak nevinně a čistě! Ještě nezkaleno dechem vášní a hříchu. Jak jest mladistvá duše ještě klidna a Bohem obdařena — tiché horské jezero, jež v hustém lese leží a odráží nebesa!

Mohou býti lidé, kteří pro tuto krásu nemají více žádného smyslu, jichž oko se zatemnilo a jen tehda už vzplane, když plamen smyslnosti je rozohní. Jiní sklánějí se před mocí čistoty, i takoví, u nichž bychom se toho nebyli nadáli. Heine, před nímž stojí nevinné dítko, začíná se modliti, aby je Bůh zachoval vždy tak čisté a dobré a krásné. A Rousseau, jistě svědek nepodezřelý, zvolá: »Ukažte mi jinocha 19letého, který ještě zcela nevinný jest, a já ho prohlásím za nejkrásnějšího člověka na světě!« Nevím, v jakých kruzích se pohyboval Rousseau, že se se žádným takovým člověkem nesešel; já bych mohl na sta ukázati, dí věhlasný řečník naší doby, s nimiž jsem se setkal na cestách svého života; ale ti se nenajdou v místnostech rozkoší, kde svět podává pohár radovánek — to jsou lilie, které v dobře ohrazených zahradách rostou a kvetou.

3. Konečně okouzluje tato ctnost celé nebe. I v nebi jsou stupně. Jako hvězdy liší se co do záře, tak i vyvolení co do slávy. Všichni budou míti koruny, neboť jsme synové královští. Avšak duším čistým jsou zvláštní koruny uděleny, jako apoštolům a mučedníkům. A oni budou zpívati píseň, kterou zpívati jenom oni dovedou. A následují beránka, kamkoliv jde. A kam jde on? K nejvyšším vrchům božství. Oni jsou bezprostředními následovníky. Všichni budou na Boha patřiti tváří v tvář okouzleni věčností. Ale tyto duše budou hlouběji patřiti, povznášejí se výše. Proto praví Spasitel: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« To jest odměna za oběti, které přinesli, a odškodněná za pozemské radosti, jichž se zříkali. Šťastní, když tomuto tajemství rozuměli od mladosti; a šťastní rodiče, kteří dítky mají, které jednou do těchto řad vyvolených připočteny budou.

II.

Než, nejmilejší, pojďme z výšin nebes, kam jsme vystoupili, opět zpět na zem. Ach jak jinak jest to tu. Člověk by si měl oči zahaliti, dí jeden věhlasný kazatel naší doby, aby neviděl,

jak lehkomyslní lidé tento největší poklad vydávají a rozmarňují. Člověk by si měl uši zacpati, aby nemusel slyšeti výkřiky nohama šlapané nevinnosti. Knězi by mohlo někdy puknouti srdce žalem a bolestí, když vidí zkázu, kterou v životě lidském, který by mohl tak krásným býti, působí tento hřích. Není žádné ctnosti, která člověka povznáší k takovým výšinám, jako čistota; není však též neřesti, která ho tak sklání a v prach uvrhuje, jako ona, jež protivou jest čistoty.

Běda, kdo v mládí ztratil nevinnost! Pak nastává tma v srdc a mysli. Rozum jest zatemněn. On má státi ve službách pravdy má hledati vznešené, krásné ideály; stav se však obětí vášně zabývá se výhradně nízkými, chlípnými věcmi. Jsou lidé, kteří nedovedou učiniti vtipu jako takového, při němž se člověk čestný začervenati musí. Vůle stává se u nich slabou. Láska láskou smrtící. Oni nehledají zalíbení na Bohu, bohoslužbách, ctnostech. Zádného štěstí s radostí není na cestách jejich života. Či snad mám vás vésti, nejmilejší, na břehy oceánů, jezer, řek, na mosty, kde váhají oni, nemají-li svému nešťastnému životu učiniti konec? Nuže, nejmilejší, nenásledujte těchto, nýbrž oněch, kdož si nevinnost zachovali, aby se na nás splnila slova: »Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou«. Amen.

Dr. *Ant. Ondroušek.*

Na slavnost neposkvrněného početí.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

Kterak lze neposkvrněnou Bohorodičku následovati?

1. Staří pohanští mudrci rádi škádlili křesťany otázkou: »Co činil Bůh před stvořením světa, když sám jest od věčnosti?« A jistý církevní učitel jim odsekl: »Než Bůh svět stvořil připravoval zatím peklo pro ty z vás, kteří takové všetečné otázky kladete!«

A podobně všetečně tázávají se mnohdy vlažní, nedbalí křesťané: »K čemu dnešní slavnost? Což jest to možno, aby kdo kletbě hříchu dědičného ušel a byl bez poskvrny počat v životě matky své?« A církev Páně na to odpovídá: »Pán Ježíš jakožto člověk nemohl nikdy býti podroben hříchu, jsa zároveň i Bohem; a pro jeho nejvyšší svatost i matka jeho Maria dle nevyzpytatelných úradků božích a ze zvláštní milosti nejvýš svatého, ale i všemohoucího Boha, byla na důstojný stánek Bohočlověka upravena, a tudíž i ochráněna, aby ani na nejmenší okamžik života svého nebyla hříchem poskvrněna a pod moc ďábla postavena. A proto i o ní dnes pěje: »Tvé početí, ó Matko boží, oznámilo radost celému světu!« I jest na nás, tomuto tajemství božímu se pokořiti; Boha za to chváliti, že jednu ze sester našich tak nade všechno pokolení lidské vyvýšiti ráčil; a konečně bohu-

libým životem neslýchané vyznamenání Bohorodičky uctívati, a pokud lze, i následovati.

2. Tajemství neposkvrněného početí přeblahoslavené Bohorodičky bylo vpravdě po všechna století křesťanská i uctíváno. Vypravuje se v posvátných dějinách, že již apoštolé matku božského mistra svého na výsost uctívali; a svatý Petr že to byl, jenž složil tu krásnou modlitbu na počest její, kterou se denně třikrát modlíváme, a jež začíná slovy: »Anděl Páně zvěstoval Panně Marii.«

Na počest Bohorodičky a jejího neposkvrněného početí stavěny byly po všechna století křesťanská kostely, kaple, oltáře; zřizovány byly sochy i obrazy. Ba není věru katolické rodiny na celém světě, v které by neměli aspoň obrázek přeblahoslavené Matičky, a byť to byl pro chudobu třebas jen obrázek papírový.

Před obrazy Bohorodičky klekávají nejen Evropané, ale i Indové, Japonci, Číňané i Tataři, žalují jí hoře své a uctívají ji jazyky svými mateřskými.

Kdo by nevěděl, co vše se děje jen u nás v Čechách, příkladně ve Staré Boleslavi, na Sv. Hoře, ve Filipsdorfu a na přečetných jiných hradech mariánských na počest Bohorodičky? Kdo nebyl by slyšel o světoznámé svatyni v Lurdech ve Francii, jindy tolik katolické, kdež se Matka boží jako »Neposkvrněné Početí« prohlásila a svými nesčetnými zázraky tam právě nevěru zběsilých nepřátel božích stále zahanbuje? Ó, v pravdě, na ní se plní, co ona pěla po svém zázračném početí Syna božího: »Aj, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové!« (Luk. 1, 48.)

3. My nebyli jsme bez hříchu prvotního počati; ale byli jsme na křtu svatém od hříchu prvotního očistěni, a proto měli bychom také čistě, nevinně, svatě žíti, abychom i my si zasluhovali chválu před Bohem i před lidmi, a zasloužili si odplatu neskonalou v nebesích. K tomu nás povzbuzuje církev slavností dnešní, a k tomu nám i Bůh sám nebeské pomoci pro zásluhy Syna svého poskytuje, plníme-li s ochotou tři podmínky.

Které jsou to?

Jestliže: *a*) nad sebou bedlivě bdíme;

b) proti nepřátelům spasení statečně bojujeme;

c) s horlivostí k Bohu se modlíme a za pomoc jeho prosíme.

a) O záhubu naši ukládá mnoho nepřátel, a proto třeba stále před nimi na pozoru se míti.

Láká nás věru svět svými statky, požitky, radovánkami, aby mysl naši od Boha odvrátil, bychom Ho poslouchati a Jemu věrně sloužiti zapomínali.

Obchází i ďábel, vrah duší lidských, jako lev řvoucí, hledaje, koho by zhubil (I. Petr. 5, 8.), od Boha ho odvrátiv.

Nosíme ale i jednoho nepřítele všude s sebou, nepřítele nejhoršího, tělo své, jež stále nás dráždí ke zlému, a může každé chvíle připraviti nám záhubu.

Obává-li se kdo vykradení od zlodějů, bdí úzkostlivě nad statečkem svým; a víme-li, že máme tolik nepřátel spasení svého, musíme i úzkostlivě na stráži býti všude a vždy před různými nástrahami jejich.

b) Bez boje není vítězství, a bez vítězství není koruny. To tvrdí svatý apoštol národů ve slovích: »Nebývá korunován, leč by řádně bojoval.« (II. Tim. 2, 5).

Třeba tedy lákání světa přemáhati pomýšlením, že vše ve světě jest marnosť, a že ničeho s sebou nevezmeme ze života tohoto, leč co jsme vykonali dobrého nebo zlého

Pohrdejme nášepty ďábla, jenž dle slov sv. Augustina jest mocí Kristovou uvázán jako pes na řetězu, tak že nemůže ublížiti, leč tomu, kdo lehkomyslně se mu blíží, to jest nášeptům jeho sluchu dopřává.

Nezřízené žádosti a lákání ke hříchu, jež se v těle našem neustávají ozývati, přemáhejme postem, zdrželivostí i ve věcech dovolených, abychom se pak přemohli tím snáze ve věcech nedovolených. Zvláště ale pečujme o cudnost i čistotu duše, varujíce se úzkostlivě v myšleních, řečích i skutcích všeho, co by stydlivost uraziti mohlo. Neboť není věru horšího hříchu, jenž by člověka tolik zahanboval i ponižoval, jako nečistota, smilstvo!

c) Avšak bez pomoci, bez milosti boží, jak učí katechismus, ničeho, ba praničeho k životu věčnému napomáhajícího vykonati s to nejsme, a proto třeba Boha věrně, pokorně i vytrvale prositi, aby se stal pomocníkem naším v bojích proti tolikerým urputným nepřátelům. A Spasitel pomoc tu pokorně prosícím i slibuje, řka: »Proste, a bude vám dáno; tlucte, a bude vám otevřeno; budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám!« (Mat. 7, 7—8; Jan 16, 23.). Když pak bude Bůh s námi, co svede kdo proti nám? —

4. Konáme-li dnes slavnost neposkvrněného početí přeblahoslavené Bohorodičky, připomeňme si spolu, že ona byla netoliko od prvního okamžení života svého v životě mateřském ze zvláštní milosti boží pro budoucí zásluhy Syna svého i od nejmenší skvrny jakéhokoli hříchu ochráněna, ale že i po celý život svůj tuto nevinnost andělskou zachovala; a učiňmež to pevné předsevzetí, že jsouce na křtu svatém od hříchu dědičného osvobozeni, chceme proti všem nepřátelům spasení svého horlivě i vytrvale bojovati, a Boha svého za pomoc, přeblahoslavenou ale Matičku jeho za přemocnou přímluvu prositi, abychom věrně až do konce života svého vytrvali, a pak i s prorokem Páně říci mohli (Žalm 70, 1.): »V tebeť doufal jsem; nechť nejsem zahanben na věky!« Amen.

Neděle druhá adventní.

Hledej Ježíše.

»Ty-li jsi ten, jenž přijíti má, čili jiného čekati máme?« (Mat. 11, 3.)

Hvězda dennice bledne a zachází, jakmile vyšlo slunce. Podobně i předchůdce musel odstoupiti, jakmile vystoupil Pán, jemuž připravoval cestu. Ustoupil sv. Jan Křtitel v tu dobu, kdy sláva jména Ježíšova po celé vlasti židovské se šířila — spoután a uvězněn rozkazem Herodesa.

Učedníci Janovi celým srdcem mu oddáni byli, jej za jediného mistra svého považovali a proto větší vážnost měli k němu než ke Kristu Pánu. Všemožně horlili pro čest sv. Jana a proto si mu stěžovali: »Mistře ten, který byl u tebe za Jordánem, jemuž jsi ty vydal svědectví, hle, on křtí a všichni jdou k němu.« (Jan 3, 26) Obával se sv. Jan, aby snad po jeho smrti nepovstala roztržka mezi učedníky jeho a učedníky Ježíšovými a proto často jim připominal, že on není Kristus, že on není zaslíbený Messiáš, proto odkazoval je na Ježíše, a i tentokráte poslal z vězení svého k Ježíšovi dva z učedníků svých, aby se ho sami otázali a ze skutků jeho poznali, že je Spasitelem světa.

Tito učedníci Janovi přišedše, tázali se Krista Pána: »Ty-li jsi ten, který přijíti má, čili jiného čekati máme?« Kristus Pán, vševědoucí, dobře věděl, že by jim odpovědí: »Já jsem ten, který přijíti má«, málo prospěl, proto odvolal se na své skutky, jež mocněji a důrazněji mluví než pouhá slova: Proto vyzval slepé, jimž všemohoucím svým slovem vrátil zrak, chromé, jimž dal zdravé údy, hluché, jimž dal sluch, malomocné, které očistil, mrtvé, které vzkřísil, chudé, jimž zvěstoval učení božské, aby oni vydali svědectví o něm, neboť takových skutků nemůže konati než toliko Bůh sám.

Učedníci Janovi jsouce dobré vůle, nepotřebovali jiných důkazů pro víru svou. Nabyli přesvědčení, viděvše zázraky, že Kristus je Messiáš zaslíbený a odešli, aby toto radostné přesvědčení oznámili Janovi v žaláři.

Nejmilejší! Vykupitel chtěl, aby učedníci Janovi podle skutků poznali jej a soudili o něm. I my podle skutků svých souzeni budeme. Až přijde hodina, která nikoho z nás nemine, kdy vyjde duše nesmrtelná z těla smrtelného a přijde ku branám věčnosti a na soukromý soud, tam zazní otázka: »Ty-li jsi ten, který přijíti má do království nebeského?«

Učedníci Janovi ubírali se podél Jordánu a nalezli Pána Ježíše, buďto nedaleko jezera genesaretského, anebo nedaleko hory Tábor uprostřed zástupu lidu Učedníci Janovi šli za Ježíšem, nuže i my Ježíše hledejme.

* * *

Kristus Pán svou milostí v nás přebývá tak dlouho, dokud ho sami od sebe nezapudíme, a dříve k nám se nevrátí, dokud ho nevyhledáme. »Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Jest s námi původce všech milostí Kristus, dokud hříchem smrtelným od sebe ho nezapudíme, nikdy neopustí člověka, dokud ho člověk sám neopustí, dokud do hříchu smrtelného neklesne a milosti boží se nezbaví.

Lehce padne, lehce klesne v hřích těžký, lehce přijde o Ježíše a milost jeho. Přemnohými dary a milostmi obdařil Stvořitel anděly. Přebývali v slávě boží a požívati měli blaženosti věčné. Nezůstali však všichni věrnými Bohu svému, zhřešili, ztratili milost boží a zavrženi jsou na věky.

»Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,« napomínal Spasitel apoštoly. Nebděli, vešli v pokušení a rozprchli se, nechtíce ani Ježíše znáti.

»Kdo se domnívá, že stojí, hlediž, aby nepadl,« napomíná nás sv. Pavel. Mnohý myslí, že je pevný ve víře, v křesťanském životě — přijde pokušení, klesne, dopustí se hříchu smrtelného, přijde o Ježíše a ztratí milost jeho, a to jest to největší neštěstí, které člověka potkati může.

Ztratíme-li nějakou věc cennou, hledáme jí a jsme nepokojnými, dokud jí nenalezneme, a čím cennější věc ztracená, tím úsilovněji hledáme. Žena, když ztratila jeden peníz, jak nám z podobenství vypravuje Kristus Pán (Luk. 15), rozžala svíci, vymetla dům, hledala pilně, pokud nenalezla, a když jej nalezla, svolala přítelkyně a sousedky, řkouc: Spolu radujte se se mnou, neboť nalezla jsem peníz, který jsem ztratila. Tak i my musíme se přičiniti svého Ježíše a ztracenou jeho milost nalézti.

Kdy svého Ježíše hledati? »Hledejte Pána, dokud může nalezen býti, vzývejte ho, dokud blízko jest« (Is. 55, 6.) Hledejme tedy Pána a snažme se milost jeho opět získati hned, jakmile jsme poznali ztrátu jeho, jak jsme se dopustili hříchu smrtelného. Žena jakmile poznala ztrátu svou, hned rozžala svíci, hledala a neupokojila se, až našla ztracený peníz. Hledejme Ježíše hned, hledejme ho ve sv. zpovědi.

Čím déle člověk odkládá, tím tížeji se potom k tomu odhodlá. Je to stará zkušenost. Missionář jeden vykládá, že když konal v jednom velkém městě missie, přišel k němu stařec a pravil mu: Pane, přicházím vás prosit o poradu. Byl jsem dojat vaším kázáním a proto jdu. Když jsem byl mlád, dopustil jsem se zlého skutku; neodhodlal jsem se hned z něho se vyzpovídati a odkládal jsem. Hřích ten vleku nyní s sebou po celý život. Chodíval jsem ke sv. zpovědi, přijímal jsem Nejsv. Svátost, ale ze hříchu toho jsem se nikdy nevyznal a tak všechny zpovědi mé byly svatokrádežné i všecka přijímání. Jsem nyní stár, smrt mám už přede dveřmi, bojím se božího soudu, o kterém jste kázal; poraďte mi, co mám dělati. — Kolik je takových na světě! Smrt už také mají přede dveřmi a dosud s sebou vlekou hřích, jehož se dávno a dávno byli dopustili. Neodhodlali se hned hříchu

toho se zbaviti, pak se k tomu nemohli odhodlati a život svůj trávili bez Boha, v nemilosti boží. Mladá rostlina snadno se dá vykořeniti, strom mohutný bez veliké síly vyvrátiti nelze. »Pak-li později, a to s velikým nebezpečím a s mnohou nejistotou, proč ne hned, pokud jistota jest?« (Sv. Augustin.)

Neodkládejme tedy den ode dne hledati Ježíše, získati si přízeň a milost jeho, neříkej nikdo z nás, dost času mám, až sestárnu, smířím se s Bohem, učiním pokání, budu živ zbožně. Nevíš, jestli ti Bůh tolik času popřeje, abys se mohl s Bohem smířit, s Ježíšem se spojit a v milosti setrvati. Kdo bez Boha byl živ, bez Boha umírá; jaký život, taková smrt; jaká smrt, taková věčnost. Po smrti hříšník Ježíše svého nenajde, protože k tomu ani času, ani místa není. Praví Písmo sv. (Přís. 8, 17): »Kteří v jitře bdí ke mně, naleznou mne.« »Kdo záhy, v jitře svého života, neb brzy po hříchu spáchaném mne vyhledává a smíří se pokáním se mnou, nalezne mne a nalezne milost mou. Neprodlévej obrátiti se k Pánu, aniž odkládej den ode dne. Nebo náhle přijde hněv jeho a v čas pomsty rozptýlí se.« (Sir. 5. 9.)

Kde hledati Ježíše? Nenalezneš ho ve veselých společnostech, v hodování a zábavách světských, nalezneš ho ale v chrámu, kde slovo jeho se káže, kde mezi věrnými svými přebývá, nalezneš jej v Nejsv. Svátosti, v níž se za pokrm duším našim podává. Tam ho hledej, tam jej nalezne srdce tvé, a přijmeš-li zbožně tuto Nejsv. Svátost, vstoupí Ježíš do duše tvé, bude v srdci tvém s milostí svou kralovati a pokoj jeho přebývati bude v tobě.

Před nemnohými roky odsouzen byl v Turině zločinec na smrt. Připuštěn byl k němu do žaláře kněz a nešťastný zločinec s Bohem kajícně se smířil. Když nastalo poslední jitro, kdy zločinec již měl býti veden na popravu, navštívil jej ještě kněz, aby mu dodal útěchy a síly k poslední cestě. Odsouzenec klečel v žaláři, v rukou držel kříž, líbal jej a plakal. Kněz se domníval, že pláče strachem před smrtí a proto hleděl jej potěšiti. Ale odsouzenec mu odpověděl: »Není to smrt, pro kterou pláči. Smrt už dávno jsem zasloužil a rád ji přijmu jako pokání za své hříchy. Ale proto pláči, že tak pozdě Spasitele svého poznávám. Všichni mne opustili a ten, kterého jsem nedbal, zůstává mi věrný. O jak lituji, že tak pozdě ho poznávám.«

Cesta, po které k Spasiteli svému přijdeme a jej nalezneme, je cesta pokory, kajícnosti, pokání a dostiučinění. Blahoslavení kající, neb oni potěšeni budou. Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.

Kristus, Syn boží, nepřišel toliko proto, aby spasil národ svůj židovský, nýbrž přišel, aby vykoupil, časně i věčně oblažil všechny národy země a každého člověka. A jako jedenkráte člověkem se stal v čistém životě Marie Panny, tak duchovním způsobem s milostí svojí uhostiti se chce v každé čisté duši svých věrných. Nuže připravme mu cestu do duší svých jako nám ji připravil sv. Jan, aby vešel k nám a my skrze něho došli slávy věčné. Amen.

Frant. Čech.

Neděle třetí adventní.

Ty, kdo jsi?

»Kdož jsi? ať odpověď dáme těm, kteří nás poslali.« Sv. Jan 1, 22.

V životě lidském hraje štěstí často hlavní úlohu, a tak se stává, že lidé nepatrného původu docházejí vysokých důstojenství. Justinián Veliký, císař byzantský, byl synem rolníka z Illyrie, a děkoval jen své udatnosti a odvážlivosti, že dosáhl r. 527 trůnu. Avšak jediný nerozvážný krok byl mu osudným až do smrti. Oženil se totiž s herečkou Theodorou, kterou tím povýšil za císařovnu. Ale žena ta nezasloužila podobné cti, neboť byla marnivá a zpupná a otravovala mu život. Když (r. 532) při kterémsi povstání v Cařihradě nacházel se v nebezpečenství života a na radu přátel z města se chtěl vzdáliti, odporovala tomu Theodora, řkouc: »Byť tento útěk byl i poslední naší spásou, já jím opovrhuji a raději volím smrt, neboť nechci přežíti ztráty své důstojnosti. Nebesům přísahám, že mne nikdo bez koruny a roucha císařského neuvidí, a že nechci ani minutu žíti bez císařského titulu. Jsi-li ty, císaři, k útěku odhodlán, dobrá, máš poklady, máš lodi! Avšak třes se! Láska k životu vydá tě ve vyhnanství a potupnou smrt. Já zůstanu věrna zásadě císařských předků: »Trůn slavný hrob.« (Podstránského výkl.)

Drazí křesťané, co soudíte o této ženě? Že z její řeči sice dýše neobyčejná odvaha, avšak zároveň také pýcha a přeceňování sebe. A já myslím, že by snad i samým Bohem ve své zpupnosti byla opovrhla, kdyby se jednalo o trůn a její slávu. Neboť, kde v srdci člověka pýcha se uhostí, tam nemůže přebývati Bůh. Bohužel jest mnoho pýchou pojatých lidí, kteří, ač nulami jsou, přece náramně se roztahují a myslí, že ve společnosti lidské jsou nevyhnutelně potřebným kolem. Takoví lidé si nedovedou nebo spíše nechtějí dáti správnou odpověď na evangelickou otázku: »Ty, kdo jsi?«

Drazí přátelé, tato otázka, která dle dnešního evangelia před 1900 léty zazněla na březích Jordánu, dosud nepřestala míti svou nenahraditelnou cenu a hluboký význam. Proto, chcete-li, »by pokoj boží, který převyšuje všeliký smysl, ostříhal srdcí vašich a myslí vašich v Kristu Ježíši Pánu našem« (epišt. dneš.), prosím vás: tažte se často sami sebe: »Ty, kdo jsi?« Dáte-li si vždycky na tuto otázku správnou odpověď, pak dosáhnete moudrosti nejvyšší:

I. poznáte s e b e,
II. poznáte B o h a,
III. poznáte i cenu svého b l i ž n í h o . . .

I.

Pán Bůh vštípil do našeho srdce neodolatelnou touhu po štěstí. Tato touha není zlá. Proč? Protože je od Boha. I vy chcete býti šťastni? Kdož by si toho nepřál!

Nuže, abyste byli opravdu šťastni, musíte býti bohati? Ano? Musíte dojíti cti? Musíte býti učeni? Musíte býti zdrávi? Musíte dlouho žít? Snad, možná! Ale jednoho jest potřebí: musíte znáti sebe — a to je věc velmi nesnadná.

Nabýti bohatství, cti a slávy nebývá vždycky nejtěžší úlohou. Obrátí-li jednou štěstěna tvář svou k tobě, zbohatneš; a jsi-li tak chytrý, že si umíš získat u lidí přízeň, dojdeš cti a slávy. Ale pak buď opatrný! František Pozzi, světový pěvec na prknech divadelních, stal se z chuďasa mnohonásobným milionářem. Snadno vyzískané jmění však za několik let promrhal, a když krom toho ztratil i zlato v hrdle, totiž svůj krásný hlas, upadl v největší nouzi a stal se posléze v Terstu metařem. Jednoho dne na podzim r. 1910 našli ho mrtvého na ulici.

Dojíti učenosti také není nic nesnadného pro člověka, kterého Bůh obdařil nadáním nebo aspoň vytrvalostí. Než ze školáčka stane se kněz, učitel nebo advokát, trvá to sice drahně let a mnohou nad knihami probděnou noc. Ale konečně i tato píle má své ovoce.

Býti zdráv a dlouho žít, už je věc těžší; ale kdo zbytečně zdravím neplýtvá a pravidelně žije, přece si obyčejně zdraví uchová.

Avšak nic není tak nesnadného jako poznati sebe, své chyby, křehkosti a vady. Takové poznání vyžaduje velikou moudrost a sebezapření, a právě proto jen málo kdo k tomuto poznání přijde. Mnohý člověk zná důkladně jiné, ví dosti o jejich povaze a mravech, soudí správně o jejich činech, ale sám sobě jest zahaleným obrazem, o němž mu nanejvýš nejhlubší rysy známy jsou. A přece bez poznání sama sebe nedovedu si mysliti pravého křesťana.

Už někteří pohané, kteří měli hlubší vědomí o dokonalosti člověka, považovali sebepoznání za vrchol moudrosti, doporučovali je a učili, jak by se člověk v něm cvičiti měl. To byli pohané. A křesťané by v této příčině měli státi za nimi? Ach, nikoli! Čtěte jen životopisy svatých, a poznáte, že mužové slynoucí moudrostí a obdivovaní pro svou učenost utíkali do samot a pouští, by mohli žíti vzdáleni hluku světa. Co je vedlo k této odloučenosti? Nic jiného, nežli spasitelná touha, aby mohli nerušeně sami o sobě přemýšlet, sebe poznávat, kárat a polepšovat.

Na př. sv. Jan Křtitel (o němž je řeč v dnešním evangeliu) trávil svůj věk od dětinství až do 30 let na poušti a potom teprve, znaje dobře sebe, vystoupil jako přísný, ale sám pokorný kazatel pokání. A tak učinili i jiní svatí lidé. Jeden z nich napsal: »Nepozoruji-li sebe, neznám sebe. Patřím li v sebe, poznávám sebe. Nepoznávám-li sebe, pak jest má spása ztracena« V životě sv. Kateřiny Sen. čteme, že jí Pán Ježíš řekl: »Dcero, až budeš znáti, kdo jsem já, a kdo jsi ty, budeš blahoslavená.«

Křesťané, snažte se tedy poznati svoje nitro a často se zpytujte! Poznáte svou nicotu a hříšnost, přijdete k pokoře, a jsouce pokorni, naučíte se také znáti Pána Boha . . .

II.

Nechci se nikterak prohřešiti proti tajemství zpovědnímu, když vám prozradím, že duše opravdu zbožné a Bohu oddané obyčejně se pokládají za největší hříšníky a hříšnice. Čím světější a Bohu oddanější jsou, tím více samy sebou pohrdají a podobají se tak ovocnému stromu, který, čím více ovocem obsypán jest, tím více své ratolesti sklání. Přátelé moji, odkud toto pohrdání samým sebou? Snadná odpověď: Duše tyto (vpravdě zbožné!) často přemýšlejí o svém nitru a kladou sobě otázku: »Ty, kdo jsi?« »Jsi hříšník, jsi hříšnice.« »Jsi před Bohem holé nic.«

Toť ostatně pravá ozvěna srdce lidského, a jinak sebe souditi, jinak o sobě svědectví vydávati, jest klam a blud. Pravdu tuto vyjádřil v jednom ze svých 150 žalmů starozákonní pěvec David: »V hříších počala mne matka má, a hřích můj proti mně jest ustavičně.«

Když muž tento, jehož duše byla plna vroucnosti a lásky k Bohu, nad svou hříšností a nicotou tolik v duši své hořekuje, co teprve máme říci my? My hříšní — a Hospodin tak svatý! My hněviví — a Hospodin tak milosrdný! My nepatrní — a Hospodin tak nesmírný! Tak mocný a nekonečný, »před nímž kleká každé koleno nebeských, zemských i pekelných.« (Fil. 2, 10.) A my — kdo jsme my?

Sv. Augustin, hvězda učenosti a nedostihlé moudrosti, napsal u vědomí své veliké nehodnosti slova, kterým lidé pýchou pojatí sotva porozumějí: »Pane, poznám-li sebe, poznám tebe, aniž toužiti budu po něčem jiném. Pakli nenáviděti budu sebe, milovati budu tebe a konati budu vše pro tebe. Pokořím-li sebe, povýším tebe. Zapru-li sebe, žíti budu pro tebe. Volej mne, o Bože, abych uzřel tebe a požíval na věky!« (Piae petitiones)

Hle, drazí, takovou vnitřní cenu má poznání sebe: vede totiž k poznání Boha. Avšak poznání sebe a poznání Boha má také velikou cenu praktickou, že totiž vede

III.

k poznání bližního. Kdo dovede dobře odpověděti na otázku: »Ty, kdo jsi?«, umí také odpověď správnou dáti na otázku: »Ten, kdo jest?«

Ach, věřte, přátelé, slovům mým, že kdyby bylo mezi lidmi více sebepoznání, bylo by také více lásky k bližnímu a za to méně nesvornosti, pýchy, přeceňování sebe atd. Neboť co lidi obyčejně zatvrzuje proti bližnímu? To neobmezené sebepřeceňování! Ale kdo zná sebe a miluje Boha, nebude pohrdati svým bližním ani pro jeho národnost, ani pro nižší rod a postavení.

Turecký císař Bajazet kulhal; mongolský císař Tamerlan byl jednooký. Když tento v bitvě u města Ancyry kulhavého Bajazeta porazil, přivedli poraženého před jednookého Tamerlana. Ten uzřev kulhavého zajatce, dal se do smíchu. Bajazet domní-

vaje se, že ten smích patří jemu, řekl: »Nač ten smích, Tamerlane? Což nevíš, že štěstí, které se dnes na někoho usmívá, zítra záda k němu obrací?« Načež Tamerlan vece: »Nesmál jsem se tvému neštěstí, ale uvažoval jsem tvou i svou vadu a myslil jsem si toto: Jistě že mají císařstva a bohatství před Bohem pramalou cenu! Neboť je propůjčuje lidem tak nestvůrným, jako my oba jsme.« (Marchal, »Kř. muž«, str. 149.)

Přátelé drazí, pravý křesťan nebude tedy pohrdati bližním ani pro nižší postavení, ale také ani pro jeho národnost.

Indové dělili se na kasty čili třídy. Nejnižší kastou byli pariové, kteří byli vyloučeni ode všeho styku s kastami ostatními. Daleko od měst a vesnic musili bydliti v lesích a pustinách, nesměli používat veřejných silnic, nesměli vstoupiti do chrámu, čerpati vodu z obecních studnic atd. Pohanští Římané zase štítili se cizích národů a nazývali je »barbary«. Nesmíme to mít Římanům za zlé, neboť to byli pohané a cizích národů se obávali, že usilovali do říše římské vpadnouti, všechen společenský řád převrátit, kořistit, vraždit a všecko zpustošit. Odtud se vysvětluje jejich nepřátelské smýšlení proti jiným národům čili barbarům.

Dnes jsou v Evropě skoro všichni národové křesťanští... Jestliže však přece se dnes najdou křesťané, kteří druhému národu nepřejí jeho existence a lidi jiného jazyka pokládají za barbary a parie, upírajíce jim právo na školy v jazyku mateřském, zbavujíce je přístřeší a vezdejšího chleba jen proto, že se oni za svou mateřštinu nestydí atd., pak co máme o tom soudit zde na místě posvátném, před oltářem Boha, k němuž se všichni modlíme »Otče náš«? Je to zjev velice smutný, pokrok to není, ale je to návrat do časů pohanských.

Pravý křesťan nepronásleduje a nepohrdá nikým pro národnost; a kdyby byli všichni naši spoluobyvatelé pravými křesťany, zavládl by pokoj a mír v národech i v rodinách. Ale k tomuto ideálu máme podle všech známek ještě příliš daleko...

Krištof Šmíd vypravuje, že kterýsi člověk tázal se opata Pastora: »Co mám činiti, abych našel pokoj duše v tomto nepokojném světě, plném hádky a rozepře, a byl přijat na onom světě do příbytků pokoje věčného?« Opat odpověděl: »Především poznej sebe sám! Zpytuj svědomí své, abys našel kořen všeho nepokoje, totiž své hříšné náklonnosti! Ostatně nepátrej po hříších a chybách jiných lidí, do kterých tobě nic není, a nepleť se do cizích záležitostí! Tak nalezneš v tomto světě klid a zevně budeš málo znepokojován. A poněvadž nabudeš na této cestě čistého srdce, můžeš doufati, že vejdeš někdy na onom světě do blažených příbytků, kde přebývá svatý mír a nezkalený pokoj na věky věkův. Amen.

František Malý.

Sv. Tomáš, apoštol.

»Že jsi mě uviděl, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neuviděli a uvěřili.«
(Jan 20. 29.)

Dvacátého prvního prosince slaví církev Kristova památku sv. apoštola Tomáše. Je to nejkratší den v roce, krátký jako píď a ponurý, a následující noc svatotomášká jest nejdelší nocí v roce; potom je zimní slunovrat, slunce stoupá, světlo roste: tak rostla v životě sv. Tomáše víra v Krista, láska k němu, až vyvrcholila v krvavé smrti pro božského Mistra.

Pojednání.

Sv. Tomáš nazýván v evangeliu »Didymus — Blíženec«. Byl chudým rybářem z Galilee. Pán ho přijal do sboru dvanácti apoštolů. Evangelium o něm vypravuje několik poučných příběhů z poslední doby pozemského života Páně.

1. O slavnosti stánků, v poslední podzimek pozemského života Spasitelova, chtěli židé Krista Pána ve chrámě kamenovati. Ušel jim a uchýlil se do krajiny Perce za Jordánem. Jednoho dne přišli za ním poslové z Bethanie a vyřizovali vzkaz sester Marie a Marty, že Lazar, bratr jejich a přítel Ježíšův, těžce nemocen, aby prý přišel a uzdravil ho. Ježíš pravil k učedníkům: »Pojďme opět do Judska.« Učedníci řekli jemu: »Mistře, nyní hledali tě kamenovati, a zase tam jdeš?« Ale Tomáš řekl k spoluučedníkům: »Pojďme i my, ať umřeme s ním.« (Jan 11.)

Toť zmužilé slovo lásky k Ježíšovi. Když se vám svět posmívá pro zbožný život křesťanský, nebojte se, neustávejte, nečiňte dle rozumu světa, zůstaňte Kristu věrni! A když jedovaté jazyky špiní víru, nebuďte zbabělí, nemlčte, zastaňte se víry slovem neohroženým!

2. Po poslední večeři loučil se Ježíš delší řečí s učedníky a v té řeči pravil: »V domě Otce mého jest příbytků mnoho... a jdu, abych vám připravil místo... A kam jdu, víte, i cestu znáte.« Řekl jemu Tomáš: »Pane, nevíme, kam jdeš; i kterak můžeme znáti cestu?« Ježíš řekl jemu: »Já jsem cesta a pravda a život; nikdo nepřichází k Otci leč jen skrze mne«, t. j. já jsem jediný pravý učitel pravdy, jemuž věřiti musíte; já jsem původcem života věčného, po němž toužiti máte. Jasně a neomylně ukázal jsem vám cestu, kterou dle mých přikázání a mého příkladu půjdete do života věčného; mimo mne není pravdy, není života, není cesty, beze mne nemůže nikdo přijíti k Otci do království nebeského.

Vší chvály hodna jest tato zvídavost apoštolova, čemu nerozuměl, prosil, aby mu Mistr vysvětlil. Toho by bylo třeba i leckterému také křesťanu. Mnozí se z náboženství ve škole naučili málo nebo nic, ale když vyrostli, jsou samá moudrost a zvě-

davost a mluví pohrdlivě o víře. Chce-li kdo něco posoudit, musí to napřed dobře znáti. Kdyby si nádeník dělal posměch z hvězdářství, řeklo by se: »Je to hloupý člověk, ničemu nerozumí.« Kdo chce dát spraviti vůz, nejde s ním ke krejčímu, nýbrž ke kováři nebo koláři, který takové práci rozumí. Chce-li kdo posuzovati náboženství, nesmí o poučení choditi k židoliberálním a nevěreckým novinám, ty náboženství nerozumějí, — nýbrž k církvi a jejím spisům. A přece mnozí čerpají moudrost o náboženství z listů protináboženských, a co tam čtou, mluví, čemu nerozumějí, tomu se posmívají a rouhají. Pramenem nevěry bývá obyčejně nevědomost ve věcech víry. Pravá znalost náboženství, pravá vzdělanost vede k Bohu.

Na universitě vídeňské působil ještě před nemnoha lety profesor theologie dr. Gustav Bickel. Za mladších let byl protestantským učencem a vynikajícím znalcem řečí východních. R. 1862 byl v Londýně v britském museu, opisoval tam dosud úplně neznámé písně sv. Efrema. Krásné starosyrské mariánské zpěvy vzbudily v mladém protestantu velikou úctu k Matce boží. A stále mu připadala myšlenka, najde-li v těchto básních jasné svědectví o neposkvrněném početí Panny Marie, že to má býti pro něj důkazem pravdy této nauky a katolické církve. A po prvé se modlil k Matce boží, aby mu ukázala cestu k pravdě. A našel také svědectví rozhodné. Sv. Efrem velebí totiž počátkem IV. století bez poskvrny počatou, oslovuje takto Krista:

„Ty, ó Pane, a Matka tvá
Jste jediní
V každém směru
Úplně čisti.

Neboť na tobě, ó Pane,
Není úhony,
A na Matce tvé
Není poskvrny.«

Dr. Bickel viděl v tom »zvláštní ochranu Královny nebes«, bádal dále o katolické církvi, a na podzim r. 1867 stál jako novosvěcený kněz na hrobě sv. Bonifáce ve Fuldě a sloužil první mši sv.

Pravá věda vede k Bohu, nevědomost, špatné nebo poloviční vzdělání vede k nevěře.

3. Když se Spasitel vzkříšený u večer neděle velikonoční zjevil apoštolům, nebylo Tomáše mezi nimi. Na zprávu ostatních apoštolů odvětil Tomáš: »Neuzřím-li v rukou jeho ran hřebův, a nevpustím-li prstu svého na místo hřebův, a nevložím-li ruky své v jeho bok, neuvěřím.« Ale když Pán za týden opět se zjevil sboru apoštolů, padl mu Tomáš kajícně k nohoum a v hluboké víře zvolal: »Pán můj a Bůh můj!« A řekl jemu Ježíš: »Že jsi mě uviděl, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.« (Jan 20.)

Věřme i my, čeho nevidíme, čeho svým omezeným rozumem nechápeme, věřme církvi svaté, ona učí jménem Ježíšovým, ona je sloupem a utvrzením pravdy.

4. Když se rozešli apoštolové do světa hlásat evangelia, Tomáš působil v Persii, Mesopotamii a Indii. V Indii také zemřel smrtí mučednickou v městě Kalamině, probodnut byv kopím na rozkaz pohanského krále.

* * *

Následujme sv. apoštola živou vírou v Krista, vroucí láskou k Spasiteli! »Pán můj a Bůh můj!« řekněme mu skutkem, nyní v čas vánoční padajíce mu k nohám v kající zpovědi a hodném sv. přijímání. A zůstaňme Kristu věrni až do konce, aby, až se jednou před námi jako věčný soudce zjeví, nebylo se nám před ním třásti hrůzou, nýbrž abychom v blaživé radosti jemu říci mohli: »Pán můj a Bůh můj!« Amen. *Jos. Ocetek.*

Neděle čtvrtá adventní.

Připravte svou duši!

Spravte cestu Páně. Ev. Jan 1, 23.

S nemalým zájmem pozoroval jsem před vánocemi loňského roku svatováclavské náměstí, na němž vyrostl celý háj malých a velkých stromků vánočních. Ale čím více se blížil štědrý večer, tím více tyto děti přírody mizely a stěhovaly se do pražských salonů, pokojů a světniček. Na štědrý den již po poledni přišla chudičká žena, aby si také koupila stromeček pro dětskou drobotinu. S toužebností zadívala se na zbývající stromky větší, ale co platno! Musila sáhnouti jenom k maličkému, lacinějšímu a ještě několikrát obrátila na dlani peníz, než se rozhodla.

A já jsem přemýšlel a v duchu se tázal, kde asi bude větší a čistší radost: tam, kde státi bude veliký stromek s drahými dary a četnými světly, či tam, kde ten maličký s několika svíčičkami, oříšky a jablíčky shromáždí kolem sebe rodinu? Ó drazí, myslím, že tu nerozhoduje strom, ale srdce. Kde s vroucí věrou, nadějí a s vespolnou láskou státi budou u vánočního stromku, tam radostí zazáří oči a zaplesají srdce malých; tam otec i matka aspoň na chvíli zapomenou na starosti života.

Drazí přátelé, rok celý minul od té doby, a za nedlouho bude zase štědrý den. Jak jej uvítáte? Jak jste na něj připraveni? Abyste nebyli na omylu, já teď už nemyslím na dárky a stromek vánoční, ale na přípravu jinou, duševní, o jaké mluvil předchůdce Páně sv. Jan, když na březích Jordánu volal: »Připravujte cestu Páně! Přímé čiňte stezky jeho!« Nuže, kterak tedy vy se máte připraviti na příchod Vykupitele? Připravte se 1. věrou, 2. nadějí, 3. láskou . . .

Pojednání.

I.

Dříve nežli vám, drazí přátelé, vysvětlím, kterak byste se měli připraviti věrou, povím vám to, co jste už tisíckráte slyšeli,

že totiž Pán Ježíš je skutečně zaslíbený Messiáš čili Vykupitel. Tuto známou pravdu, je bohužel, nutno pořád a pořád opakovati. Proč? Protože se od některých lidí upírá celé mesianské poselství Kristovo.

V čem vlastně toto mesianské poselství záleží? Slyšte podobenství: Ve kterémsi opevněném městě byli obyvatelé obklíčeni nepřátelským vojskem. Jsouce příliš slabí, než aby se sami ubránili přesile, očekávali pomoc odjinud. Podle daného slibu čekali, že nějaký mocný vévoda nepřítele porazí a je vysvobodí. Ale ten dlouho nepřicházel. Obležení každodenně se toužebně tázali: »Kdy asi přijde? Odkud přijde, z které strany? Kdo to asi bude? Zvítězí-li jistě?« Ó zajisté že zvítězí! Mnoho ztrát sice utrpí, ale konečně přece zvítězí, vstoupí na pahorek, na němž město vystavěno a potěší nás! (Dle Brynych. katech.).

Rozumíte, drazí tomuto podobenství? Městem od nepřítele obklíčeným byl od pádu Adamova celý svět, který sám sobě nemohl pomoci, ale na základě slibu Bohem daného očekával Vysvoboditele. Ale ten váhal. Století za stoletím uplynulo, a On nepřicházel. Nábožní Starého Zákona toužebně se tázali: »Kdy asi přijde? Kdo nám to poví?« Kdo?

Na tuto otázku jasně odpověděl patriarcha Jakub. Když totiž umíral a synové jeho stáli u lůžka, žehnal všem, ale obzvláště Judovi, a z vnuknutí božího řekl při té příležitosti toto: »Nebude odňata berla od Judy, dokavadž nepřijde, který má poslán býti, a On bude očekávání národů.« Ach, tedy už víme! Vykupitel přijde, až přestanou panovati v zemi židovské králové z rodu Judova.

Prorok Daniel zase z vnuknutí božího vypočítal, že Messiáš přijde po 70 ročních týdnech . . .

To tedy starozákonní židé věděli, kdy přijde. Ale krom toho přirozeně zaměstnávala je také otázka druhá: »Odkud přijde?« Kdo na ni odpoví? Prorok v šedém dávnověku předpověděl, že z Betléma »vyjde vévoda, který by zpravoval lid israelský.« A jiný prorok zase ujišťoval, že se Vykupitel narodí z panny a že »nazváno bude jméno jeho Emanuel.«

»Kdo asi bude a čím bude?« To zase předpověděl asi 700 let napřed prorok Izaiáš, a kterak jasně! Jen slyšte jeho proroctví: »Bůh sám přijde a spasí vás!« Abyste v něj spíše věřili, bude konati neslýchané divy: »Tehdáž otevrou se oči slepých a uši hluchých otevřeny budou. Tehdáž poskočí kulhavý jako jelen a rozvázán bude jazyk němých.« Ale ubožák, bude prodán za 30 stříbrných a tak zmučen, že »od paty nohy až na vrch hlavy nebude na něm zdravého místa.«

Moji drazí, ani bych dnes nebyl hotov, kdybych vám měl předčítati všecky předpovědi četných proroků, jimiž Bůh celý takořka životopis Krista Pána toužícím arciotcům napřed zjevil. Jen tolik dím, že když konečně plnost časů nastala a vypršelo 70 letotýdnův od Daniela předpověděných a v zemi židovské

přestali panovati synové Judovi, — vypučel prut z kořene Jesse a Panna Maria porodila dávno žádaného messiáše.

Ach, věřte mi, že jen zatvrzelý nevěrec může volati: »Nevěřím v Krista, ani v jeho mesiánské božské poselství.«

Asi před 30 léty žil ve Vídni slavný kazatel chrámu svatoštěpánského Emanuel Veit, který pocházel z rodiny židovské. Em. Veit byl od svého útlého mládí z návodu otce horlivým čtenářem svatých Písem. Jednoho dne při čtení zpozoroval, že v proroctví Izaiášově několik listů je slepeno. Zvědavým prstíkem listy rozlepil, a co četl? Že se vykupitel narodí z Panny, že bude mučen, usmrcen a oslaven, a že se jeho království po vší zemi rozšíří. Ejhle, starý Veit dobře tedy věděl, ke komu se dotčená proroctví vztahovala! Věděl důsledně také, že se i splnila, a proto ze zvláštní opatrnosti tato příliš jasná proroctví o Vykupiteli zalepil. Ale dospívající syn v pozdějších studiích svých pátral o proroctvích dále, nechal se konečně pokřtít, stal se knězem příkladným a výmluvným kazatelem. Jakožto veliký učenec nestyděl se každodenně na kolenou modliti se růženec.

Proto jsem, moji drazí, před chvilkou řekl, že jen zatvrzelý nevěrec může upírati Ježíši Kristu důstojnost messianskou. Avšak vy, mé duše křesťanské, jistě pevně věříte, že to dítko betlémské, jehož narození už brzo oslavovat budeme, jest pravý messiáš a boží syn. Ó jen se modlete vroucně za zachování této víry — a tak se připravíte nejlépe na jeho advent.

II.

Ale také připravte se, prosím vás, nadějí! Můj Bože, kterak nadějí? Kolikrát jste už slyšeli to sladké slovo »naděje« a kolikrát jste nechápali dobře jeho pravý význam! A hle, já vás nyní prosím, abyste s křesťanskou nadějí uvítali příchod Jezulátka.

Co jest ta naděje? Víra a naděje jsou jako matka a dcera. Víra plodí naději. Jaká víra, taková naděje; silná víra, pevná naděje. V koho věřím, od toho také jenom dobré očekávám. A rcetež mi, drazí, od koho chcete očekávati splnění svých dobrých přání? Od lidí? Od přátel? Ach, lidské přátelstvo je podobno stromu, který podle větru ratolesti své skloňuje. Vítr štěstí přináší přátel mnoho, bouřlivý vítr ovoce přátelstva zapuzuje.

O starém Tobiášovi (kap. 11) čteme, že přišel k němu Achyor a Nabath, sestřenci jeho, veselíce se s ním ze všech věcí dobrých a po 7 dní radujíce se hodovali vespolek. Proč ale nepřišeli, když Tobiáš v slepotě a zármutku kvílel? Ó tenkráte zbyl Tobiášovi jediný Bůh.

Proto také bl. Tomáš Kemp. z vlastní zkušenosti napsal tato zlatá slova: »Nic mi neprospěje, mám-li mnoho přátel, ani mi nepomohou silní pomocníci, aniž mi poradí dobře rádcové opatrní, aniž mne potěší knihy učených, aniž mne vykoupí vzácný poklad — jestliže ty sám, ó Ježíši, mně nepřispěješ, mně nepomůžeš, mne neposilníš . . .« (Kap. 59)

O drazí, jako slunce nepřestalo svítit ve dne a měsíc ozařovat noci, tak zkvétá naděje v srdci upřímného křesťana. Naděje se naznačuje kotvicí, která se ve dno mořské pevně zabodává a loď chrání při vlnobití. Takovou kotvou na rozbouřeném moři života budiž vaše doufání v Ježíše všemohoucího. Jako bezmocné nemluvňátko svým okem jen po matičce pátrá, i vy vždycky vysílejte všecky dobré tužby své k nebesům!

III.

A jestli-že jste připravili Ježíškovi srdce plné víry a naděje, pak už jsem bez starosti. Ta třetí družka, láska dostaví se sama. Cožpak je možno věřit a doufat a — nemilovat? Ne, toť nemožno! Vždyť nás ten Vykupitel dobrý tolik miloval! Sv. Jan (Zjev. 13.) napsal, že »Beránek boží zabit jest od prvopočátku světa,« a sv. Pavel v epištole k Efeským dí, že »vyvolil (miloval) nás (už) před ustanovením světa.«

Z té příčiny v Betlémě na svět přišel a mezi lidmi dlel a obcoval. Z pouhé lásky k nám obcházel dědiny, putoval od severu země palestinské až k jihu. Žádného místa nebylo, kde by za ovečkami svými byl nešel. Plavil se po moři a hledal je. Učil v údolí a hledal je. Hledal je po cestách, po městech a po příbytcích. Hledal v noci jako Nikodéma Hledal u studnice jako ženu Samaritánku. Hledal na stromě jako Zachea. Hledal v branách jako Matouše. Hledal v domech publikánů. Nebál se zimy ani vedra, netoužil po bohatství ani po rozkoších. Rozkoš jeho jediná byla: spasiti duše, k vůli nimž se v Betlémě narodil.

Duše křesťanské, chci vám dáti otázku: Když tolik syny lidské Kristus miloval, co zasluhuje? Zdaliž ne za lásku zase lásku? Sv. Pavel proto napsal (I. Kor. 16, 22): »Nemiluje li kdo Pána našeho Ješíše Krista, budiž proklat, maran atha« t. j. Pán náš přijde s pomstou.

Ano, přijde Pán, Hospodin přijde! Ale pro duše hodné, věřící, doufající a milující jej přijde jako kníže pokoje a dárce radosti.

Štědrý den, k němuž se přibližujeme, jest opravdu dnem radosti. Pamatujete se ještě na dny svého mládí? Pamatujete se na tu nedočkavou touhu, s jakou jste se těšívali na tyto svátky? Pamatujete se posud na onu blaženost, jež vás jímala v tom okamžiku, když se otevřely dvéře pokoje a vy jste uzřeli osvětlený stromeček vánoční? Tenkrát ovšem srdce vaše viselo hlavně na milých dárcích a nechápalo ještě zplna velikého významu té slavnosti.

Stromeček a dárky — jsou to snad celé pravé vánoce? Ach nikoli! Ty jsou jen malou částečkou oné radosti, která o vánocích září. Hlavní radost je obsažena v jásavé písni: »Narodil se Kristus Pán, veselme se!« Ó drazí, proč se máme veseliti? Proč? Protože (dle výroku sv. Augustina) »Bůh se stal člověkem, aby se člověk stal obrazem božím, t. j. Pán Bůh sestoupil s nebe, aby

lidé proniknuti jeho učením, proniknuti věrou, nadějí a láskou, stali se jemu co možná podobnými. Ó vzbuďte tyto božské ctnosti ve svém srdci, a pak se budete o vánocích veseliti radostí v pravdě křesťanskou. Amen. *František Malý.*

Vzor křesťanského vojína.

Napsal Dr. Rudolf Zháněl.

Kázání pro vojáky.*)

»Aneb, co jste vyšli vidět? proroka-li? Jistě pravím vám, i více nežli proroka.«
(Mat. 11, 9.)

Tam, kde posvátný Jordán valí jasné vlny svoje k ponurým vodám moře Mrtvého, v překrásném údolí, které lemují šumící háje tučných oliv a vysoké lesíky vějířovitých palem, objevil se »léta patnáctého císařství Tiberia císaře, když Pontský Pilát spravoval Judsko« (Luk. 3, 1), muž podivuhodný, k němuž hleděla celá země v posvátné úctě. Z daleka a široka, z měst a vesnic, z ohrazených míst a opuštěných samot, z krajů blízkých i vzdálených spěchali tam vznešení i prostí, učení i neučení, měšťané a vojáci, zákonníci a fariseové, aby viděli a slyšeli muže, o němž nesla se všude zvěst podivná.

Byl pak Jan muž přísný na sebe, přísný na jiné, kázaje jim pokání, aby »místa křivá se vzpřímila a cesty ostré urovnaly« (Luk. 3, 5); nebyl mužem řídícím se vkusem převrácené doby své, nýbrž »byl oděn srstí velbloudí, pás kožený na bedrách jeho, a jídal kobylky a med lesní« (Mar. 1, 6); byl muž povahy přímé jako skála, neohrožené, muž hlubokého přesvědčení, muž opravdu boží, přísných bezúhonných mravů, který mohl hlasu svého pozvednouti vždy a všude.

Proto chválí ho božský Spasitel před shromážděným lidem, staví ho všem za vzor, jmenuje »více než prorokem« a »andělem« (Mat. 11, 9), nad nějž dokonalejšího muže nezrodilo se na zemi.

Drazí bratří v Kristu a milí vojáci! Ze všech končin naší milé vlasti byli jste povoláni do zbraní, máte státi se tu řádnými muži; neboť muži a mužstvem nazývají vás vaši představení, řádnými vzornými muži musíte býti, abyste název mužů si zasloužili.

Proto chci vám dnes dle obrazu sv. Jana Křtitele, jak namalovali nám ho pérem Ducha sv. vedeným sv. evangelisté, podati vzor muže a vojína křesťanského. Muž křesťanský má býti:

I. přímý, rozhodný, II. skromný, III neohrožený, statečný, IV. bezúhonných mravů, jak překrásně spatřujeme to u sv. Jana Křtitele.

---

*) Kázání tohoto lze také použiti pro některou neděli adventní, kdy v evangeliích třikráte mluví se o sv. Janu Křtiteli.

I. Sv. Jan Křtitel byl muž přímý, rozhodný v řeči a skutcích; dokázal to obzvláště v jednání svém ke králi Herodovi, který žil ve hříšném spojení s manželkou bratra svého. Nikdo netroufal si krále proto kárati anebo na chybu jeho upozorniti, ani lidé, kteří dle stavu a povolání svého k tomu byli povinni. Pouze sv. Jan předstoupil otevřeně před Heroda a pravil mu: »Nesluší se tobě míti manželku bratra svého.« Herodes kázal proto Jana uvrhnouti do žaláře, Jan však zůstal i ve vězení věren zásadám svým, ač věděl, že ho to bude hrdlo státi. Herodes dal vskutku na žádost Herodiády sv. Jana stíti, který takto krví zpečetil přímost, rozhodnost, otevřenost své povahy.

Týmiž vlastnostmi má také křesťanský muž se vyznačovati. Služební předpisy praví o tom (Dienstreglement § 3 16.): »Vojín jsa přímým a otevřeným, poctivým a upřímným, chrání se netoliko všech chyb a nepravostí, nýbrž také přetvářky, sobectví a nevčasné ctižádosti.«

Nikoliv pouze čáka, šavle, uniforma, břitké vystupování činí pravého vojína; herec na jevišti vojensky oblečený a břitce si vedoucí není přece žádným vojínem; věci tyto jsou pouze zevnějškem. »Duch jest, který oživuje«, dí Písmo sv. (Jan 6, 64), ostatní jest pouhé zdánlivé pozlátko, které smete nejslabší větérek!

»Spravedlivý je jako základ věčný« (Přísl. 10, 25), hluboce zakořeněn v pevné víře, vědom si svých povinností, pamětliv své cti. Skálopevná víra učí ho, že jest to vůle boží, aby věnoval mladé síly své službě císaře a vlasti; proto je si vědom těžké své zodpovědnosti, velikých závazkův, četných povinností; hledá čest svou ne snad v pošetilostech a přetvářce, nýbrž ve svědomitém vykonávání prací sobě uložených, nekoná ničeho pouze na oko, aby byl brzo hotov, nýbrž aby vyplnil nařízení boží.

Vojín, pojímající vážně svůj stav, jest proto mužem přímým, rozhodným; není z řad těch, kteří na půl slouží Beliálu a na půl Bohu, nýbrž je mužem celým, charakterem pevným, povahou ráznou, rozhodnou.

II. »Za onoho času poslali Židé z Jerusaléma kněží a levity k Janovi, aby se ho tázali: Ty, kdo jsi? I vyznal a nezapřel a řekl: »Já nejsem Kristus.« (Jan 1, 19, 20.) Sv. Jan Křtitel byl mužem přímým, ale také pokorným. Přísný způsob jeho života, nadšená kázání, celý zjev jeho a vystupování naplnilo úctou všechny, kteří ho viděli, ano domnívali se, že je snad slíbeným Messiášem. Jan nechce však více platiti, než jest, nechce býti za vyššího považován; ač Písmo sv. velikou chválu o něm vykládá, praví sám, že jest »hlasem volajícího na poušti«. (Jan 1, 23.)

Také křesťanský vojín má se učiti od sv. Jana skromnosti a pokoře; znaje svou slabost a křehkost, nevypíná se nad jiné, nechce býti považován za lepšího než jest. Služební předpisy (§ 4., 18.) praví proto, že »chování vojínovo má býti mírné a skromné«.

Zvláště na jeden způsob chci poukázati, kterým můžete, milí vojínové, skromnost svou dokázati.

Hlavní ctností vojínovou má býti poslušnost, která, jsouc ochotným podrobováním vůle vlastní pod vůli představených prýští ze skromnosti a pokory. Vojín takový neposlouchá pouze z donucení, nýbrž dobrovolně, rád a ochotně. Jenom taková poslušnost jest rozumného člověka důstojna a křesťana hodna; praví totiž Písmo sv. (k Řím. 13, 1, 2): »Každá duše mocnostem vyšším poddána buď; neboť není mocnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou. Protož kdo se mocnosti protiví, zřízení božímu se protiví, a kteříž se protiví, odsouzení sobě dobývají.«

Dobře naznačil to kníže Svatopluk moravský svým synům. Zavolav je k loži svému podal jim tři pruty spojené nerozlučně v jedno; jinoši nadarmo namáhali se je zlomiti; když však pruty oddělili, zlomili je beze vší obtíže.

»Spojenými silami« budeme, drazí bratří v Kristu, jen tenkráte bojovati, budeme-li sjednoceni poslušností, pokorou a skromností. Nikdo nevypínej se nad bližního, nýbrž buď pamětliv, že každý je nepatrným dílem ohromného celku.

III. »Co jste vyšli na poušť viděti? třtinu-li větrem se klátící? Aneb co jste vyšli vidět? člověka-li měkkým rouchem oděného?« táže se božský Spasitel (Mat. 11, 7) zástupu kolem stojícího a vzdává sv. Janu tak velikou chválu; nepodobá se nikterak Jan křehké třtině, kterou klátí nejmenší vítr na všecky strany, nýbrž jest mužem neohroženým, statečným, který nehledě na lidi pevně přidržuje se a zastává dobro a právo.

O kéž bychom i my všichni, drazí bratří v Kristu a milí vojáci, podobné chvály si zasloužili! Jako sv. Jan Křtitel zmužile hleděl smrti do studené tváře, podobně i vojín má býti »vždy ochoten za císaře a vlast dáti život a krev« (služ. předpisy § 1, 5). Statečnost, neohroženost, chrabrost mají proto býti přední ozdobou každého vojína.

Mužnost tato však nejeví se toliko na zkrváceném bojišti, nýbrž také na nekrvavé roli vlastního srdce. »Jestiť bojem život lidský na zemi« (Job 7, 1), zápasem, který nezná příměří, kde nepřátelé neustále útočí ze všech stran, kde pořád jest bojovati a nikdy neumdlévati.

V dějinách milé naší vlasti proslaven jest svou chrabrostí a neohrožeností král Ludvík Lucemburský, kterého proto zvali »králem železným«. Když v bitvě u Kreščak bylo mu zvěstováno, že vojsko je na ústupu, aby se k němu přidal, odpověděl rozhodně: »Toť neslýcháno, aby král český utíkal z bitvy,« dal — jsa slepý — oře svého připoutati ke koním dvou věrných pánů českých, a třímaje pádný meč v železné pravici své dal se vésti do nejkrutější seči.

Podobně v tomto duševním boji života běda bylo by tomu, kdo by zbaběle ustávaje dával se na hanebný útěk! Budeme-li mužně utkávati se s nepřítelem spasení, je vítězství nám jisto!

»Obkličují nás sice dravci mnozí, a jako divocí býkové obstupují nás; otvírají na nás ústa svá, jako lev řvoucí a dravý« (Žalm. 21, 13), ale netřeba nám zoufati a strachovati, neboť »Hospodin jest osvícení a spasení naše, koho se budeme báti? Hospodin je ochráncem života našeho, koho se budeme strachovati?« (Žalm. 26, 1.) »Vyvýšiť hlavu naši nad nepřáteli našimi« (Žalm. 26, 6).

Vojín věda, že v bitvě nepodlehne, nýbrž dobude skvělého vítězství, vrhá se zmužile v nejhorší seč; rovněž nám netřeba nikdy tratiti mysli, třebas nepřátelé spasení ze všech stran nás svírali, mučili, na nás útočili; budeme-li jim statně odporovati, je vítězství naše jisto.

Na tomto poli duševním prokazujme nyní neohroženost a chrabrost; pak zajisté budeme jí také se vyznamenávati, když bude se nám utkati s nepřítelem císaře a vlasti.

IV. Božský Spasitel pochválil Jana pro jeho přísné bezúhonné mravy; »byltě oděn srstí velbloudí, pás kožený na bedrách jeho a jídal kobylky a med lesní« (Marek 1, 6).

Čistota a bezúhonnost mravů má býti hlavní ozdobou každého vojína. »Charakter a život vojínův mají býti bezvadny« (§ 3., 16.). »Slušné chování má vyznamenávati vojína všude« (§ 4., 18), praví služební předpisy vojenské.

Nikdo neuváděj na omluvu falešnou zásadu »Mládež musí se vybouřiti, užiti mladosti«. Či třeba napřed nohu si zlámati, aby se člověk naučil choditi, napřed se oslepiti, aby nabyl bystrého zraku, napřed dáti se poraziti, aby potom mohl zvítěziti? Ve Starém Zákoně bylo přikázáno přinášeti Bohu v obět první plodiny, první mládě, první květ; pozemský vladař žádá na člověku, aby sloužil mu v mládí, a Bůh měl by přijati služby pouze lidí vyžilých, oslabených, zničených nepravostmi, lidí s předčasnými šedinami a třesoucíma se rukama?

»Pamatuj proto na Stvořitele svého ve dnech mladosti své!« (Kaz. 12, 1), napomíná mudřec starozákonní. Ano užíti a užívati máte, drazí přátelé, mladosti své, abyste neztratili jí pro věčnost; užíti máte jí, jako užívá rolník jara, aby zasel símě, klidil ho v jeseni a živ byl.

Náš zesnulý císař František Josef I. ujav se r. 1848 v 18. roce věku svého trůnu a vlády rozsáhlé říše své, povzdechl jen: »S Bohem, mladosti« a věnoval se celým zápalem mladistvé duše své službě svých národů. Sv. Václav, patron a dědic vlasti naší, hleděl si v mládí svém horlivostí a pílí velikou učení na staroslavné Budči, takže nad všechny vrstevníky své vynikal. Když pak v jinošském věku svém otěže vládní přejal, nezabýval se pošetilostmi mladickými, nýbrž věrně plně vladařské povinnosti své sloužil také nábožně Bohu, takže dokonav krátce a předčasně život svůj, oslaven jest zázraky a ctěn jako světec.

Dle příkladův těchto posvěťme mládí své svědomitou prací, veďme život křesťanský, bezúhonný, sloužíce věrně Bohu, císaři a vlasti.

Závěr.

Doba naše chlubí se sice svým pokrokem, vědami, vymoženostmi a jmenuje se pyšně »modernou«, ale střízlivý posuzovatel poznává, že lidstvo hyne a upadá, jako ta stříbropěnná Vltava ztratila průhledné vlnky své a čím dále, tím kalnější vody kalí.

Věru, až trudno jest upřímnému milovníku duší lidských hleděti na hrůzyplné kolotání tohoto světa! Kam poděla se stará kázeň a neporušenost mravů, kde jest stará poctivost a upřímnost, zbožnost a ctnost? Jako zhoubná potopa rozvalily se po všem světě nevěra, porušenost mravů, nepravost, které na věky pochovati se snaží v bažinných hlubinách svých křesťanskou dokonalost a ctnost.

Jak smutně rozšířil se nyní podvod a klam, takže člověk nemůže člověku věřiti! Jak smutně zvýšil se počet sebevražd, které vyžadují tolik obětí i na dětech a jinoších! Bezbožnost bují jako tučné býlí nejen ve městech, ale rozlézá se také po venkově, ano neostýchá se vkročiti i do zapadlých údolí horských! Nikdo nechce uznávati nad sebou autority představených, přemnozí blouzní, jak by zvrátili pořádek světový a na zříceninách jeho zbudovali nový, nepomníce ani, že otvírají takto zmatkům a nepořádkům všeho druhu dveře dokořán!

Zkáze této, jako mor se šířící, třeba jest čeliti všemi silami, proti ní vésti jest boj neúprosný.

Rozvodňuje-li se často některá řeka, ženouc rozbouřené vody své do celého kraje, pustošíc a ničíc vše vůkol, postaví se proti povodni pevná, neodolatelná hráze. Podobně třeba jest postaviti proti zhoubné povodni moderního »pokrokářství« pevnou hráz, o níž by se bezmocně zlomily kalné vody proudů podvratných.

Touto skálopevnou hrází, která chrániti má oltář a trůn, opatrovati nejdrahocennější statky národů, máte býti především vy, drazí bratří a vojáci; jako mohutná jednolitá hradba státi máte proti všem nepřátelům říše, vlasti a císaře.

Proto třeba, aby každý počal pracovati na sobě, tříbiti svůj charakter. Buďte muži přímými, ráznými, rozhodnými, zachovávajíce při tom náležitou skromnost a pokoru, buďte muži chrabrými, neohroženými, statečnými, vedouce však život křesťanský a bezúhonný. Pak budete hrází mocnou, která postaví meze dravé povodni zhoubně šířící se po překrásných vlastech našich, budete mocnou oporou pořádku veřejného, pevným sloupem trůnu a oltáře.

Kéž dá vám Bůh sílu k dílu tomuto spasnému! Za to chceme Ho prositi nyní před oltářem Jeho, za to chceme volati k Němu při mši sv.

Požehnání Boha Otce Všemohoucího, milost Pána našeho Ježíše Krista a účast Ducha svatého zůstávej vždy s vámi všemi. Amen.

Ku křesťanským cvičením.*)

Dle různých pramenů upravil Václ. M. Váchal, O. Praem. farář v Úhonicích.

Úvod.

I.

O pravé moudrosti.

Řecký mudrc, Diogenes, když viděl, jak lidé nemoudře jednají, udělal si stánek na náměstí Athenském a na stánek dal nápis: »Zde se prodává moudrost.« Lidé chodili zvědavě kolem stanu žádostivi, v čem asi ta moudrosť záleží! Šel tu také jeden vznešený pán se sluhou, přečetl nápis, usmál se vtipu mudrcovu a poručil sluhovi, aby mu té moudrosti koupil za 3 sesterce, naše 3 dvacetihaléře. Diogenes vzal peníze a dal sluhovi lístek s nápisem: »Coko li činiš, čiň moudře a pamatuj na konec; v tom je pravá moudrost.« Tato rada se onomu pánu tak zalíbila, že ji dal zlatým písmem napsati nad vchodem svého příbytku, aby sám a každý, kdo vstupuje do domu byl upozorněn na důležitou radu, v níž všecka moudrost jest obsažena. Kdo při každém činu dobře uváží, jaké budou činu následky, bude zajisté opatrným, aby se vyhnul následkům nemilým a zhoubným, a bude konati jen dobré skutky, z nichž bude míti radost a prospěch duchovní.

Ale všecka ta moudrost pohanů byla jen pouhou opatrností; při vší té moudrosti dopouštěli se ohavností a pošetilostí, poněvadž neznali Boha, neznali vůle boží, neznali svého účele na světě, neznali, co se Bohu líbí, a co Bůh zavrhuje, neznali, co nás po smrti očekává; a proto upadali ve své zaslepenosti rozumu v pouhé prospěchářství a sobectví, v převrácenost vůle.

---

*) Uvádí se více příkladů, aby katecheta dle libosti mohl dle okolnosti voliti.

Před cvičením modlitba za dar osvícení Ducha sv. »Přijď, Duše Svatý« (Katech. 172.). Činy naše prosíme, Pane, milostí svou předcházej a pomocí svou provázej, aby všecka slova a všecky skutky naše od tebe vždy počínaly a s tebou začaty se dokonávaly. — Uděl nám, milosrdný Bože, abychom toužebně žádali, co se tobě líbí, moudře sledovali, řádně poznali a dokonale plnili vše ku cti a slávě jména tvého. (Sv. Tom. Aqu., Odp. 300 d., Leo XIII. 1879.)

Nejsladší Ježíši, dej nám víry, naděje a lásky, srdce zkroušeného a poníženého. (Leo XIII. 1893, odp. 100 d.) Srdce Ježíšovo láskou k nám planoucí, rozohni srdce naše láskou k tobě (Lev XIII. 1893. 100 d.).

Modl. po křesť. cvičení. »Bože, jehož milosrdenství nekonečné«. (Katech. 172.)

»Činy naše, prosíme Pane,« jako před cvič.

»Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce tvého.« (300 d. odp, Pius IX. 1868.).

»Sladké Srdce Ježíšovo, budiž láskou mou.« (Lev XIII. 1892, 30 dní odp.).

»Maria, paní má a matko má, pomni, že náležím tobě; chraň mne jako majetek svůj.« (40 d. odp. Pius IX.)

»O Maria, která jsi bez poskvrny na svět přišla, vypros mi milost u Boha, abych bez hříchu se světa odešel.« (100 d. odp., Pius IX.).

»Pod ochranu tvou,« »Anděle boží, strážce můj«.

Jen Bůh, z něhož všecka moudrost vychází, může nám dáti nejlepší radu, kde moudrosti hledati třeba. A Bůh tak učinil. Zjevil nám svou vůli, dal se nám poznati, oznámil nám, v čem pravá moudrost a pravé štěstí záleží. Písmo sv. praví, že nejen počátkem moudrosti jest bázeň boží, (Přísl. 1.) ale i korunou moudrosti«. (Sir. 1.) Kdo se Boha bojí, vůli boží hledí stále víc poznati, dle vůle boží jedná, hříchu se varuje jako největšího neštěstí, tenť jest v pravdě moudrým. »Nebo v zlovolnou duši nevejde moudrost, praví písmo sv., aniž bydleti bude v těle, které poddáno jest hříchům«. (Moudr. 1. 4.).

Pravou moudrost křesťanskou, jež od Boha pochází, nalézáme jedině ve sv. náboženství, v učení Pána Ježíše, jež stručně jest obsaženo v malé knize školní, katechismu, jež se ve škole dítkám vykládá, při křesťanských cvičeních opakuje a doplňuje a s kazatelny ještě více a důkladněji vysvětluje. Proto poslal Pán Ježíš své apoštoly do celého světa a stále posílá, aby nebeskou moudrost kázali všem národům až do skonání světa, a slibuje spasení všem, kteří uvěří a dle víry moudře budou žíti, a hrozí věčným zavržením, kdo moudrostí nebeskou pohrdnou.

Pravé moudrosti nenalezneme v knihách, ani největších učenců světských, ani v mudrosloví, ani přírodních vědách, ani hvězdářství, ani počtářství; pravé moudrosti nebyl by se nikdy žádný člověk dověděl, kdyby nám jí nebyl zjevil sám Bůh a to hlavně skrze jednorozeného Syna svého, Ježíše Krista. A to jest naším úkolem, v tom záleží největší moudrost, v tom bude naše štěstí po celou věčnost, abychom poznali Boha, a jeho vůli. Řekl to sám božský Spasitel slovy: »Tentoť jest pak život věčný, aby poznali lidé tebe samého, pravého Boha, a kterého jsi poslal Ježíše Krista.« (Jan 17. 4.).

Všichni, kdo spoléhali se na svůj rozum, na vědu lidskou, a pohrdali zjevením Božím, a moudrostí nebeskou, přišli na scestí, zbloudili a zklamáni poblouznění svého litovali.

Na universitě Pařížské učil profesor slavný a učený, Joufroy, který ač byl v mládí zbožně a ve víře vychován, sveden vědou bez Boha — upadl v nevěru a nevěře vyučoval. Jak mu bylo po čas nevěry píše takto: »Kdykoli jsem měl volnou chvíli, za dne v zahradě neb za tmy u okna v pokoji jsem sedával, pokaždé ozývala se v duši víra uplynulého dětství a mládí, a odhalovala mi bezúčelnou poušť mysli a temnotu duše. Po dlouhých letech navštívil jsem zase svou matku a tiché rodiště. Jak mi bylo sladko u srdce, když jsem z daleka spatřil věž kostela, a slyšel vyzváněti k bohoslužbám! Brzy octnul jsem se opět pod střechou domu, kde léta mého mládí uplynula uprostřed osob nejdražších, které mne s věrnou láskou vychovaly. Vše tu bylo jako za dnů mládí, jenom já se změnil. V chrámu Páně obětována tatáž mše sv., na varhany hrány tytéž písně, kolem kostela na hřbitově modlili se lidé za své zemřelé rodiče, bratry, sestry a příbuzné, jak to činili za dob mého mládí; všichni měli stále tutéž víru a v ní byli šťastni; jenom já víru ztratil a potácel se životem nevěda,

kam jdu a proč jsem na světě; já jediný byl bez světla, bez spokojenosti, pln vnitřních muk duševních.« — Tak se vracel učenec zbloudilý zase do štěstí svého mládí, ku pravé moudrosti, které se učil na klíně matky, v kostele a ve škole. A nežli zemřel, napsal památná slova: »Jest knížečka, které se děti učí zpaměti; jest to katechismus, na jejíž stránce jediné jest více moudrosti nežli v haldách nejučenějších knih; čtěte ji pilně, naleznete v ní rozluštění nejdůležitějších otázek životních: proč jsme na světě, odkud jsme, a co nás po smrti čeká.« — (Deutl, Exempelbuch II. 385.).

Jeden z největších právníků francouzských, president soudního senátu, Troplong, když před smrtí přijal sv. svátosti, řekl okolo stojícím: »Když jsme na světě dlouho žili, vše prostudovali, a mnoho zkusili, a octli se na konci svého života, přicházíme všichni k přesvědčení, že přede všemi jedna kniha má pravdu, a to jest katechismus.« (ttž, I. 188.).

Slovutný státník německý, neohrožený vůdce katolíků na říšském sněmu, 87 letý stařec, August Reichensperger, zvolal před smrtí: »Se světem byl bych už hotov; dílo mé jest dokonáno, nebojím se smrti, nezdráhám se umříti. Co mi ještě zbývá času, rád bych se obíral věcmi náboženskými. Čtěte mi z katechismu; k tomu se musíme všichni vrátiti.« (Janovský, Vychov. Kytice, str. 32 Brno, 1909.). Jiný velikán, slavný státník a právník a vůdce katolíků v Německu, Heřman z Mallinckrodtů, čítával častěji v katechismu a říkával: »Nemohu se dosti ani načísti. Jak stručně podána jest tu všecka pravda, jak srozumitelné všecko a poučné.« (ttž. str. 76.).

Slavný generál španělský, Josef hrabě Manso, vítěz nad Napoleonem, byl velice zbožný a při tom statečný. Když se ho ptali, odkud vzal naučení a pravidla k tak rekovnému a zbožnému životu, odpověděl: »Z katechismu, toť kniha knih.« Zemřel 1863 78 let stár. (ttž. 37.).

Slavný generál francouzský, Lamoricière, byl velice zbožný a věřící katolík. Za války krimské našel ho dávný přítel jeho v pracovně zaměstnaného a pohříženého do veliké vojenské mapy, kde si označoval postavení vojsk na bojišti. Aby se mapa nesvinula, měl ji na 4 rozích obtěžkánu knihami. A jakými? Jedna byla modlitební kniha, druhá Následování Krista Tomáše Kempenského, třetí kázání slavného kazatele Lacordaira, a čtvrtá — katechismus. (ttž. 36.).

President republiky Equador, Garcia Moreno († 1875), býval přítomen při zkouškách státních na universitě, aby se přesvědčil o schopnostech budoucích úředníků. Jednou podrobil se zkoušce doktorské z práv kandidát s výtečným výsledkem President ho pochválil a pravil: »Ukázal jste, jak jste zběhlý v právnictví; znáte-li pak také katechismus?« Právník musí na prvním místě býti také znalým zákonů božských.« Dal mu několik otázek, a když neuměl správně odpovídat, řekl: »Milý příteli, radím vám, abyste šel na několik dní do blízkého kláštera Františkánů a tam

se katechismu naučil; bude vám to k největšímu prospěchu.« (ttž. 37. Spirago: Příklady, 2.). A týž president sám každou neděli vykládal katechismus svému služebnictvu.

Slavný učenec Alex. Volta, univers. profesor italský, trávil léta odpočinku ve svém rodišti, městě Como. Zbožný zůstal po celý život. Byl zbožně vychován, v náboženství hledal největší štěstí, a když viděl, jak dítky ve školách neslyší nic ze sv. náboženství, poněvadž nevěrci náboženství ze škol vyloučili, svolával o nedělích a svátcích dítky do kostela a vykládal jim katechismus. Denně býval na mši sv. a modlíval se růženec. (ttž. 36.).

Vidíte, největší učenci nalezli moudrost v náboženských pravdách, jež krátce jsou obsaženy v katechismu.

O těch pravdách vypravovati si budeme ve škole, o nich mluviti zde v kostele. Ve škole máte jiné předměty potřebné a na sv. náboženství zbývá málo času. a při tom ještě mnohé dítky bývají roztržité a nepozorné. Zde v kostele, v blízkosti samého Ježíše Krista dostane se vám zvláštní milosti, budete-li za ni prositi, abyste pravdy snáze chápaly a v paměti udržely, ale také dle nich se řídily.

Přiveďte sebou své rodiče, bratry, sestry a příbuzné, aby všichni nalezli štěstí a pravé moudrosti, jež nám nebe dalo.

V jedné osadě, když o vánocích byla sbírka na missie mezi pohany, přinesl hošík několik haléřů, a když mu duchovní správce řekl, že maminka je chudá a že sama peněz potřebuje, odpověděl hošík: »Já sám jsem si peníze ušetřil;« sbíral pohozené kosti a prodal a když je dával mamince, řekla, abych je odnesl ve prospěch pohanských dětí. Maminka řekla: »Nemáme sice ničeho, ale přece nejsme tak chudí, jako pohanské děti; my známe Pána Ježíše, svého Spasitele; ale ty ubohé děti jsou úplně nešťastné, neboť Spasitele neznají.« (Spirago, Příkl. 5.) Jaké to štěstí pro vás, že se učíte znáti Pána Ježíše, jeho učení, moudrost nebeskou! Pán Ježíš bude naším soudcem.

Abyste měly největšího užitku z křesťanských cvičení, přicházejte pilně, a připravte se už doma modlitbou a touhou po pravdách věčných, zde pak poslouchejte pozorně a dle vůle boží jednání své upravujte. Učení nebeské je semenem dobrým, vaše srdce polem, zemí, jež musí býti dobře upravena, aby símě boží přineslo užitek.

Zde bude símě boží rozséváno; třeba jest ještě světla a vláhy, milosti a pomoci boží; a za tu budeme pokaždé také prositi.

Zbožný hospodář jeden když rozséval na poli zrní, modlíval se v duchu, a když byl hotov, sejmul klobouk, klekl a zvolal: »Pane Bože, vykonal jsem dílo, k němuž jsi mne povolal; račiž nyní ty dokonati dílo své, příznivého počasí dopřáti a požehnanou úrodu darovati.«

Budete-li prositi za pomoc boží, osvícení Ducha sv., přímluvu Panny Marie, anděla strážce a svých patronů křestních, dá vám Bůh svého požehnání, neodepře vám své pomoci.

Pán Ježíš volá vás všecky k sobě: »Pojďte ke mně všichni, a já vás občerstvím« (Mat. 11. 28.), volá k rodičům vašim: »Nechte maličkých přijíti ke mně a nebraňte jim, neboť jejich je království nebeské«, (Mat. 19. 14.) vy jste miláčky božského Pastýře, vás chce míti nejblíže u sebe, u oltáře, a uvidí li, že přicházíte rádi a rádi o něm posloucháte, bude vás ještě více milovati, po celý život žehnati a chrániti, povede vás světlem svého učení cestou bezpečnou až ku branám věčnosti, a po smrti uvede do svého nebeského království.

II.

Jednoho jest potřebí.

Koncem listopadu ubíral se Pán Ježíš ku slavnosti posvěcení chrámu do Jerusalema. Na cestě zastavil se s učedníky svými v Bethánii, jak pokaždé činil, u Lazara, kam se pak sešlo více lidí, aby slyšeli nebeské pravdy. Sestra Lazarova Marta, snažila se, aby vzácného hosta co nejvíce poctila, připravovala různé věci k občerstvení Marie však, druhá sestra Lazarova, seděla u nohou Pána Ježíše, jak to činili všichni posluchači, aby jí neušlo ani jediného slova. Vidouc Marta, že sama nestačí ku rychlé obsluze, a že Maria nepřijde jí pomoci, dokud sám Pán Ježíš jí nevybídne, zastavila se a řekla: »Pane, nemáš-li o to péče, že sestra má nechala mne samu sloužiti? Řekni jí, ať mi pomůže« Pán Ježíš však jí nevyhověl ani jí za to nepokáral, ale pln laskavosti ji poučil, co je lepší a potřebnější, řka: »Marto, Marto, příliš pečliva jsi a rmoutíš se při mnohých věcech. Maria nejlepší stránku vyvolila, kteráž nebude odňata od ní!« Jednoho jest potřebí nade vše, znáti Boha a jeho vůli, za chrániti svou duši, přičiniti se, abychom se do nebe dostali.

Proto přišel Syn boží na svět, aby nám vůli boží oznámil, Boha znáti naučil, od pekla vysvobodil a ukázal cestu a zanechal prostředky, abychom se za ním šťastně do nebe dostali.

Mnozí lidé však zapomínají, čeho jest nejvíce potřebí, o Boha a spásu duše málo se starají, o tělo však a věci světské příliš pečují, aby se na světě dobře měli, všeho užili; a co se stane po smrti, ani vážně nepřemýšlejí. Jsou to lidé ubozí, nejvýš nešťastni; rozum jejich jest zatemněn, že nevidí před sebou hroznou propasť, do níž se řítí, svědomí jejich jest ohlušeno, že neslyší výstrah před věčnou zkázou. Bez Boha na světě štěstí nikdy nedosáhnou, bez Boha všecky práce jejich nemají žádné ceny; bez Boha není pravé radosti na světě, kdyby byl člověk sebe bohatší, sebe slavnější a užíval všech radostí světských. »Co ti prospěje, kdybys celý svět získal, ale na duši škodu trpěl,« tak mluví ke každému božský Spasitel. Co je ti platno, jsi-li třeba nejbohatší a nejslavnější. máš li však na duši hřích a ve hříchu zemřeš, jsi ztracen a nešťasten na věky.

Už osvícení pohané, ač Boha neznali, měli ošklivost před hříchem, poněvadž ze zkušenosti věděli, že hřích neučiní člověka nikdy šťastným.

Fabricius, vojevůdce římský, měl ve válkách příležitost obohatit se, ale neučinil toho; a když kdosi mu to vytýkal, odpověděl: »Dosti jsem bohat, neboť jsem se naučil krotit své vášně a zlé náklonnosti, a s málem se spokojovat.« — (Černohouz, Příklady, 12, 17)

Focion, vojevůdce Athenský, mohl býti bohatým, užíti všeho, dle tehdejších zásad pohanských, ale neučinil toho; říkával: »Božský zákon jest, že ctnost jediné jest veliká a mocná; vše ostatní jest malichernosti.«

Podobně mluvil Sokrates, největší mudrc starých Řeků. Když se ho tázali, je-li král perský, tehdy nejbohatší a nejslavnější, opravdu šťastným, odpověděl: »Nevím, mnoho-li má ctností; neboť jedině a opravdové blaženým je člověk — ctnostný.« (ttž. 12, 98.).

Jestliže už osvícení pohané z přirozeného světla rozumu a ze zkušenosti poznali, že pravé štěstí záleží v ctnostném a spořádaném životě, tím více chápe toho křesťan osvícený světlem nadpřirozeným, slovy a příkladem samého Syna božího, Ježíše Krista, který pro to přišel na svět, aby byl světlem naším po cestách tohoto života. A Pán Ježíš poučil nás, kde možno nalézti pravého štěstí, pokoje a spásy: »Chce-li kdo za mnou přijíti,« pravil, »zapři sebe sám, vezmi kříž svůj, a následuj mne.«

Kdo chce býti na světě opravdu spokojeným a při smrti nejšťastnějším, musí kráčeti za Pánem Ježíšem; žíti a jednati jako žil a jednal Pán Ježíš; milovati Boha nade vše a bližního jako sebe, milovati sebe pro Boha, zachovati duši neposkvrněnu.

Hrozně se klame, kdo shání peníze, aby byl bohatým, aby hodně užil, a při tom zapomíná na duši, na Boha, na věčnost. Peníze, sláva, rozkoše ještě nikdy neučinily člověka šťastným, byla-li při tom duše poskvrněna hříchy, aneb bylo-li tělo churavé. Americký milionář vystrojil hostinu a pozval k ní plno známých. Všichni mu lichotili, že jest na světě nejšťastnějším a nejbohatším, že má nebe na zemi. Ale milionář vzal jablko, rozkrojil nožem, jablko bylo červivé, a řekl: »Hle, nejkrásnější jablko jest červem zničeno.« Tak i mnohý se vám zdá býti šťastným, a zatím v duši jeho hlodá červ a celý život otravuje.

Dokud je člověk ve hříchu, nemůže býti šťastným a spokojeným. Šťastným je člověk, který má čisté svědomí, který žije v milosti Boží. — Proto sv. Blanka, královna francouzská, matka sv. Ludvíka, krále, říkávala malému Ludvíkovi: »Synu, raději bych tě viděla mrtvého na nosítkách nežli hříchem stíženého.« Proto řekl Pán Ježíš: »Co by ti prospělo, kdybys celý svět získal, na duši však škody trpěl?«

Co je bohatých a slavných lidí na světě, a nejsou šťastnými; poněvadž jim nedostává se věcí, jež spokojeným činí. Před palácem Rotšilda milionáře stál dráteníček, prohlížel si zvědavě palác a pojídal kousek suchého chleba. Rotšild spatřil jej s okna,

zavolal k sobě a řekl: »Líbí se ti ten palác?« »Líbí« — odpověděl dráteníček. »Můžeš ho mít, řekl Rotšild; uděláme výměnu; ty mi dáš své zdraví, a já ti dám palác.« »To nedám,« bránil se dráteníček, a utíkal, boje se, aby o zdraví nepřišel, a radoval se; že jest ještě bohatší a šťastnější, než sám Rotšild, který měl sice paláce a peníze, ale zdraví neměl; pro zákeřnou nemoc nemohl spáti ani jísti.

Podobně bylo u angl. milionáře Hoppe. Jednou spatřil v hostinci svůj kdysi zamilovaný pokrm, a zvolal: »Půl milionu bych dal, kdybych mohl jísti.« Měl žaludeční rakovinu, nesnesl žádného pokrmu. Ptolomeus II., král egyptský, viděl z paláce na břehu řeky několik dělníků, kteří si pochutnávali na černém chlebě a zapíjeli vodou. Zaplakal a zvolal: »Kéž bych mohl také jísti!«

Štěstí není v penězích, ale ve spokojenosti, v čisté a bezúhonné duši. Má-li kdo peníze poctivě a spravedlivě nabyté, děkuj za ně Bohu a použij jako prostředku ke spáse duše, jako hřivny, kterou Bůh půjčil, aby si člověk zásluh získal pro věčnost a jednou pak ze všeho vydal počet na věčnosti. Běda, kdo peněz zneužil ke hříchu a odchází na věčnost chudý, s rukama prázdnýma. Mocný Saladin, slavný vítěz ve mnohých bojích, měl všeho, peněz, slávy, štěstí, a když umíral, poručil, aby po smrti jeho nosili plátno na tyči, do něhož mělo býti mrtvé tělo zaobaleno, po městě až na hřbitov, a oznamovali lidu: »To je všecko, co slavný vítěz odnáší sebou se světa na věčnost«. Do plátna ho zabalili, plátno shnilo v hrobě, a ubohý se dostavil k věčnému soudci i bez toho plátna. Nejchudší člověk, který Bohu poctivě sloužil, přikázání Boží zachovával a v milosti Boží zemřel, nese si nesmírné bohatství na věčnost, poklady dobrých skutků, a andělé a nebešťané uvítají jej jako vítěze slavného, který zvítězil nad ďáblem, tělem a světem. Netoužil po statcích světa, nezáviděl nikomu, děkoval Bohu za nepatrnou hřivnu, nezakopal jí, ale pracoval ke cti a slávě Boží, blahu bližního a spáse své duše. Goethe, německý básník, měl všeho po čem lidé toužívají. Byl nadaný, oslavován ode všech, peněz měl dosti, užíval světa dle libosti, a přece nebyl šťasten. Sám to veřejně vyznal. Když mu bylo přes 70 let, pravil: »Celý život se mi zdá, jakobych válel těžký balvan do kopce; věřte mi, po celý čas života mohl bych vypočítat málo chvil, kdy jsem byl opravdu šťastným. A těch málo chvilek byly doby šťastného mládí, kdy duše byla nevinnou, bez hříchu a bez vášně.«

Napoleon I., o němž dějiny tolik slavných událostí vypravují, před nímž se třásl celý svět, který byl považován za nejšťastnějšího člověka na světě, vyznal veřejně, když byl ode všech opuštěn v zajetí, že nejšťastnější chvílí bylo sv. přijímání. Milost boží, svatost duše, to je pravé štěstí, to už jest část nebe na světě. Opravdové štěstí a úplné čeká nás teprve na věčnosti. Abauzit, slavný přírodozpytec a fysik ze Ženevy, pozoroval 27 let denně tlakoměr, dělal si poznámky na proužkách papíru o změně počasí, chtěje sepsati o tom učenou knihu. Jednou čistila nová služka

v jeho pokoji stolek a knihy od prachu, rovnala vše na stolku; spatřila také plno popsaných proužků papíru, a myslila, že to není více k potřebě a hodila to do kamen. Učenec přišel domů, hledal poznámky, a když slyšel, že jsou spáleny, dal se do pláče a zvolal: »Ach já nešťastný, celých 27 let jsem pracoval na záznamech důležitých, a okamžik mi to zničil!«

Kdyby člověk žil sebe déle a konal práce sebe cennější a důležitější, nejsou-li konány ve stavu milosti ke cti a slávě boží, ale ve hříchu jen z obledů časných a světských, smrt připraví o všecku zásluhu, všecky skutky jakoby byly hozeny do ohně, na věčnosti nebude jich pamatováno.

Jednoho jest potřebí, zachránit duši od hříchu, dosáhnouti spásy věčné. Milovati Boha nade vše a bližního jako sebe. V tom jest pravé štěstí, největší bohatství, nejvyšší sláva a největší radost — v milosti Boží nahromaditi si co nejvíce zásluh! Smyslný a tělesný člověk, který hledá, jen co tělu a pýše lichotí, nechápe těch věcí, které jsou ducha božího, praví sv. Pavel, ale bláznovstvím jsou jemu, hledá jen zisk, výhody časné, pohodlí, hříšné radosti, a posmívá se těm, kteří si libují v sebezapírání, pokoře, službě Bohu a bližnímu, posvěcování duše.

Německý básník Schiller napsal jednou v šťastné chvíli svého života tato krásná slova: »Můj Bože, zachovej mi poklid mé duše, abych byl s to, poznat tebe a kterého jsi poslal, Ježíše Krista, neboť pravda jediná sílí srdce a povznáší duši. Mám-li pravdu, mám Ježíše; mám-li Ježíše, mám Boha; mám-li Boha, mám všecko.« — Když pak v pozdějším věku ve víru světa ztratil Schiller víru, ztratil i poklid duše; cítil se nešťastným. Psal to svému příteli Körnerovi, že přijede k němu na svátky, aby se tu potěšil a trochu pokoje nalezl, neboť šťastných chvil v celém životě prý měl velice málo. — Jednoho jest potřebí, míti duši v pořádku, býti stále v milosti boží, sloužiti věrně Bohu a bližnímu; býti ve spojení s Pánem Ježíšem. Kdo má Ježíše, má Boha; kdo má Boha, má všecko.

Sedejte rádi u nohou Ježíšových, jak to učinila Maria, sestra Lazarova, jak to činili všichni učedníci Páně; poslouchejte rádi Pána Ježíše, jeho božskou vůli, a řiďte se dle ní. Naleznete na světě pravé spokojenosti, a po smrti uvítá vás božský Spasitel slovy: »Jednoho jest potřebí, zachránit duši; nejlepší stránku jste vyvolili, která nebude odňata od vás; sejděte do blaženosti a radosti věčné, kterou připravil nebeský Otec všem, kteří ho milují.«

III.

Největší štěstí v katolické víře.

Před několika lety zemřel ve Vídni slavný právník Dr. Karel Jarcke. Narodil se z rodičů protestantských, za studií ztratil víru, žil lehkomyslně, nestaral se o Boha, o duši, o věčnost. Stal se

universitním profesorem práv v Bonnu, v Berlíně, a konečně dostal se do Vídně. Jednou ve společnosti mluvilo se o různých otázkách veřejných, za řeči přišlo se i na Boha; tehdy nevěrec Jarcke řekl: »Kdyby byl nějaký Bůh, musel by se o nás starati.« Ubohý myslel, že řekl něco velice chytrého. Ale jeden z přítomných odpověděl: »Bůh se o nás přece dosti postaral. Pro nás stal se člověkem, aby nám pravdu zjevil, cestu k Bohu ukázal, a dal potřebnou sílu, bychom bezpečně k Bohu se dostali; vykoupil a spasil nás.«

Nevěrec Jarcke se zarazil, zamyslil, zastyděl se, že nerozvážně mluvil, začal studovati katolické spisy, stal se katolíkem, a to věřícím a zbožným. Když umíral a přijal sv. svátosti, řekl okolostojícím: »Řekněte každému, že pravého štěstí nalezl jsem v církvi katolické.«

V čem záleželo to štěstí? Pán Ježíš řekl jednou apoštolům: »Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte, a slyší, co vy slyšíte.« (Luk. 10. 23.)

Před narozením Pána Ježíše lidé neznali pravdy, tápali ve tmách; neměli síly, aby se ubránili nepravostem, neměli opory ani útěchy v utrpení a neštěstí, umírali v zoufalství, hrozili se neznámé věčnosti; celý život byl jim hádankou, nepoznali pravé spokojenosti.

Pán Ježíš přinesl nám světlo, sílu, útěchu, spokojenost na světě, věčnou blaženost po smrti. O tom štěstí budeme dnes uvažovati.

1. Kdyby byl nějaký Pán Bůh, musel by se o nás postarat«, řekl tehdy Dr. Jarcke v oné společnosti. Odkud vyšla ta nerozumná slova? Oči měl, a neviděl; uši měl a neslyšel Rozum byl zaslepen, chodil v temnotách. Jak se styděl, když nalezl světlo ve víře katolické, za nerozumná slova; jak byl šťasten, když nebeskou naukou učení Kristova byl osvícen! Před Kristem neznali lidé pravdy tajemství božských, v nichž jest obsažena všecka moudrost.

Filip, král Macedonský, když mu bylo oznámeno, že se mu narodil syn Alexander, zaradoval se velice, jak řekl, zvláště proto, že se narodil za času největšího učence, Aristotela, který syna naučí pravé moudrosti. Ale nejučenější pohané bloudili, neznali Boha, co od nás chce, jak žíti máme, abychom se Bohu líbili a po smrti se k němu dostali. Právě Aristoteles sám vyznal veřejně před smrtí: »V pochybnostech jsem žil, v pochybnostech umírám; kam jdu, nevím.«

Jak velice radovati se můžeme my, že jsme se narodili v katolické církvi, která nás učí pravdě, kterou Syn boží, Ježíš Kristus s nebe přinesl! »Já jsem světlo světa,« pravil Pán Ježíš; »kdo chodí za mnou, nechodí v temnotách.« My vidíme, co chtěli mnozí králové a proroci viděti, vidíme Ježíše na kříži, který hlásá, co pro nás Kristus vykonal; vidíme Ježíše na oltáři v nejsvětější svátosti; vidíme Ježíše v zástupci jeho, papeži římském, v apoštolích hlásajících pravdy věčné, kterým řekl Kristus: Vy jste světlo světa,«

t. j. vy budete světlem mým osvěcovati celý svět. »Jako mne poslal Otec i já posílám vás.« Jaké štěstí pro nás tedy, že žijeme ve světle pravdy!

2. Dokud Šavel vězel v temnotách bludu, dokud neznal světla učení Kristova, dopouštěl se mnohých nespravedlností a zlořádů. Pronásledoval křesťany, kteří mu nikdy neublížili, radoval se, že jsou mučeni, ba sám spěchal schytat všecky do Damašku.

Jakmile však nebeským světlem milosti boží byl osvícen, a poznal sílu Ježíše, který se mu zjevil, a svou vlastní slabost, nabyl sám nadpřirozené síly, že zvolal: »Pane, co chceš, abych učinil?« Poruč jen, od té chvíle budu poslouchati tebe. A když po křtu sv. stal se apoštolem, zasvětil všecky síly své Pánu Ježíši a jeho církvi, snášel neohroženě všecka příkoří, radoval se, že může pro Krista trpěti, toužil jen po spáse duší lidských až obětoval svůj život smrtí mučednickou za Krista.

Pán Ježíš nás v církvi katolické nejen osvěcuje, ale také sílí, abychom byli pro víru a své blaho duše schopni všech obětí, i život vydati za spásu bližních.

Bez Pána Ježíše jsme slabí a nedostateční. »Beze mne nemůžete ničeho učiniti,« pravil Pán Ježíš.

Jako dítě pákou zvedne i nejtěžší předměty, tak každý křesťan s milostí boží může podstoupiti oběti největší; přemáhati zlé náklonnosti, ubrániti se nástrahám ďábla — zkaženého světa; konati skutky hrdinské lásky k Bohu a bližnímu. Co zmůže křesťan katolický, vidíme při ošetřování nemocných, při missiích mezi pohany; hlásají to sirotčince, nemocnice, školy, dobročinné ústavy, že jsou dílem lásky a síly sv. náboženství.

Plato, velký učenec své doby u starých Řeků, pravil: »Musí přijíti někdo s nebe, který nám pravdu přinese; kéž by neváhal přijíti; vím, že bych se stal člověkem lepším.« — Neznal světla pravdy, neměl odnikud síly ku konání dobra, přemáhání zla, ku sebezapírání, odříkání, lásce k nešťastným. Proto se vedlo za dob pohanských a dosud děje zle nemocným, chudým, opuštěným všudy, kde neznají světla učení Kristova a nemají síly ku přemáhání sebe a ku lásce k bližnímu.

Sv. Anežka 13letá měla odříci se Krista. Slibovali jí vše možné, vyhrožovali, vedli na popraviště, lidé hlasitě plakali pro ní; ale ona kráčí neohroženě; a když kat se třásl a zdráhal se usmrtiti tak nevinnou a neohroženou, krásou vynikající dívku, dodala mu zmužilosti, položila hlavu na špalek, že raději obětuje mladý život, než by zradila Krista a obětovala modlám.

A takových neohrožených umíralo tisíce a tisíce; sílu čerpali ze sv. náboženství, z přijímání těla Pána Ježíše, vědouce, že ze slzavého údolí vcházejí do blaženosti věčné, kde není pláče ani soužení, ale radost nevýslovná a odměna za malé utrpení nekonečná.

Jak jsme šťastni, že v pravé víře, v církvi katolické můžeme dosáhnouti síly, nad níž žasne svět, kterou si království Boží můžeme vydobýt.

3. Nejen síly ku konání dobra a přemáhání zlých náklonností dává nám naše sv. náboženství, ale také útěchu a sílu v utrpení, neštěstí a chrání před zoufalstvím.

Slavného mudrce Solona v Athenách navštívil jeho přítel, aby nalezl u něho, vědami vynikajícího, útěchy a posily. Když si postěžoval na vše, co ho bolí a nešťastným činí, vyvedl ho Solon na věž, ukázal paláce a domy celého města, a řekl: »Příteli, jdi do kteréhokoliv domu, a všudy nalezneš nějakou bolest, zármutek, všudy nářek. Nenalezneš domu, kde by nebylo nějaké bolesti.« To byla všecka útěcha, kterou mu dal učený Solon. Jak slabá to útěcha, která sice trochu ulehčí, ale nepovznese! Jaké útěchy dostává se nám v katol. církvi ze sv. náboženství?

Syn boží přišel na svět, aby nám utrpení, jež je následek hříchu, ulehčil a zpříjemnil. Celý život Pána Ježíše od narození až ke smrti na kříži byl řadou utrpení; a jak si v něm počínal? Kříž nezaviněný vzal na sebe ochotně z lásky k nám, abychom my kříž zaviněný snáze mohli nésti. Není jiné cesty do nebe, leč cesta kříže. »Kdo chce za mnou přijíti,« pravil Pán Ježíš, »vezmi kříž svůj, a následuj mne.« Utrpením odbýváme si časné tresty na světě, jež bychom musili po smrti snášeti. Utrpením zkouší Bůh naši lásku, jak se osvědčíme. Čím kdo více a ochotněji trpěl na světě, tím více bude oslaven na věčnosti. K tomu dává nám Pán Ježíš zvláštní sílu, abychom kříž unésti mohli; sílu nadpřirozenou, že i nejtěžší kříže můžeme unésti, jak sv. Pavel o sobě pravil: »Všecko mohu v tom, kterýž mne sílí.«

Když jednoho stařečka operovali v nemocnici, nedal se uspat, ale chtěl trpět při plném vědomí. Při operaci díval se na kříž, ani slovem nedal na jevo hroznou bolest; a když po operaci se lékaři divili a ptali, odkud tu sílu vzal, odpověděl: »Ráno jsem přijal Tělo Páně v kostele, pomodlil za dar síly, a nyní trpěli jsme dva, — já a Pán Ježíš se mnou, který vzal všecko na sebe a mně nechal utrpení jenom trošku.« Chtěl říci: »Hleděl jsem na kříž; Pán Ježíš trpěl mnohem více nevinen; já chci trpěti za svá provinění, abych nemusel trpěti po smrti; a Pán Ježíš, kterého jsem přijal, sílil mne, že největší bolest snesl jsem z lásky k němu a spáse své duše.«

Lidé bez Boha, nevěrci, pohané, nemají té síly, neznají té útěchy. Proto zbaběle berou si život, potká li je neštěstí, bědují při nepatrné bolesti. Za to světci, kteří v Pánu Ježíši žili, radovali se, kdykoli měli příležitost něco přetrpět.

Sv. František Regis říkával: »Život bez utrpení byl by nesnesitelným.« Sv. František Xaver říkával: »Kdo okusil, jak sladko jest pro Ježíše trpěti, přeje si raději umříti, než bez kříže býti.«

Sv. Terezie trpěla mnoho v nemoci; nikdy nereptala, ale říkávala: »Buď umříti nebo trpěti.« Sv. Magdalena z Pazzis: »Nikdy umříti, ale stále trpěti.« Sv. Kristina Uršulinka: »Největší čest pro nás, jsme-li s Kristem na kříž utrpení přibiti!«

Světští lidé smějí se snad takové ochotě i lásce k utrpení; jsou ubozí, zaslepení, neznají učení Kristova; nechápou slov Kristových: »Amen, pravím vám, že vy budete kvíleti a plakati, ale svět bude se radovati; ale — zármutek váš obrátí se v radost, a radosti vaší žádný neodejme od vás.« (Jan 16. 20.). Smích světáků obrátí se v pláč na věčnosti. — Jak šťastni jsme v katolické církvi, že se nám dostává síly a útěchy v každém utrpení!

4. V církvi katolické docházíme dále štěstí na světě, že nám mocí a jménem Kristovým rozdává sv. svátosti, posvěcuje nás, očisťuje od hříchů na křtu sv. a sv. pokání; dává návod a příležitost k odpykání časných trestů, získání zásluh pro věčnost. Církev modlí se za nás každodenně při nesvětější oběti mše sv.; Pán Ježíš obětuje se na oltářích katolických ustavičně za nás, usmiřuje hněv spravedlnosti boží, vymáhá nám nejpotřebnějších milostí. V církvi katolické máme zajištěnu přímluvu a lásku nebeské matky, Panny Marie, sv. andělů strážných, sv. patronů a všech svatých, nejen pro vezdější život, ale i pro věčnost, budeme-li museti trpět časné tresty v očistci »Ve všem učiněni jsme bohati,« praví sv. Pavel, »takže v žádné milosti nemáme nedostatku.«

Německá spisovatelka hraběnka Hahn Hahnova narodila se mimo církev katolickou z protestantských rodičů. Toužila stále po pravdě, studovala, modlila se, pravdu nalezla, stala se katoličkou. Po sv. zpovědi a sv. přijímání pronesla památná slova: »Včera jsem byla žebračkou, dnes jsem královnou.« Mimo pravou církev byla bez světla, bez síly, bez útěchy, bez milosti, bez zásluh; jako žebračka s rukama prázdnýma před Bohem. Jakmile byla v posvěcující milosti, dostalo se jí pravého světla, pravé síly k novému životu, úplné spokojenosti a vnitřní útěchy, učiněna bohatou v každé milosti, stala se dítkem nebeského krále, dcerou královskou, opravdovou královnou, cítila se nejšťastnější na světě, protože ji čekalo ještě — to největší štěstí na věčnosti. A to jest naše povolání, zde na světě žíti jako dítky královské, dítky boží, ve světle pravdy, silni a neohroženi v povinnostech, spokojeni, ve štěstí i nehodách, v milosti posvěcující, spojeni s Ježíšem Kristem pod ustavičnou ochranou nebeské Matky, Panny Marie, až nás Bůh povolá, aby na věčnosti odměnil a korunoval, co jsme dobrého prokázali. Ze štěstí časného do štěstí věčného.

Král francouzský, Karel IX., ptal se jednou básníka italského Torquata Tassa, kdo jest nejšťastnější. Básník odpověděl: »Bůh«. »To vím,« pravil král; »ale kdo z lidí jest nejšťastnější« Básník odpověděl: »Ten, kdo se Bohu nejvíce podobá.« A hle, Bůh se stal pro nás člověkem, abychom se Bohu spíše mohli státi podobnými.

V následování Pána Ježíše, připodobňování se jeho životu záleží naše štěstí. Čím kdo je bližší Pánu Ježíši, čím více se mu podobá, tím jest šťastnější. Nejšťastnější, kdo mu nejblíže stojí.

Proto sv. Pavel vybízí nás, abychom oblékli se v Pána Ježíše Krista, a sám řekl o sobě: »Už to nejsem více já, ale živ jest ve mně Kristus.« Při každém sv. přijímání spojuje se s námi Syn

Boží, Bůh sám. »Kdo jí mé tělo, ve mně přebývá a já v něm.« A to jest vrchol všeho štěstí, jakého v církvi katolické nabýváme; nejlepší příprava pro věčnost, nejjistější záruka věčného štěstí.

Važte si sv. náboženství, radujte se z toho, že jste katolickými křesťany, v pravé církvi Kristově, kde máme všecko bohatství, všecky milosti, světlo v pochybnostech, sílu k povinnostem, útěchu v nehodách, posvěcení duše, příležitost k získání nebeských pokladů, blaženou smrt, a nevýslovně šťastnou věčnost, samého Boha.

IV.

Bojování jest život křesťana.

1. Minule jsme poznali, jak jsme bohati v milostech božích, jak každý katolický křesťan může býti šťasten na světě, zná-li pravd náboženských, užívá-li prostředků ku blahu a spáse v církvi katolické uložených, zachovává-li přikázání boží.

Pán Ježíš ukázal nám sám cestu ku pravé spokojenosti, dal nám nejlepší příklad svým životem. A když dokonal své dílo na světě, odešel do svého království, aby v díle spásy pokračoval. »Jdu k Otci svému, k Otci vašemu,« pravil k učedníkům a nám všem, »abych vám připravil místo; v domě Otce mého jsou příbytkové mnozí; chci, abyste všichni byli, kde já jsem.« (Jan 16.)

Na nebi jsou připravena místa pro nás. Čím kdo věrněji a ochotněji kráčí za Pánem Ježíšem, tím slavnějšího místa dosáhne, tím bude státi Bohu blíže.

Nepřítel spásy naší, ďábel, usiluje však se svými pomocníky, aby nás o blaženost věčnou připravil a strhl k sobě do věčné záhuby. Hned v ráji, když viděl nevýslovné štěstí prvních lidí, záviděl jim té blaženosti, a svedl k neposlušnosti a vzpouře proti Bohu. Hrozné následky stihly svedené. Připravili se o všecku blaženost, propadli trestům časným a věčným i se svými potomky, a s námi všemi, kteří od nich pocházíme.

Syn boží však, Ježíš Kristus, ve svém milosrdenství ujal se nás a přišel v čase na svět, aby nás vykoupil z otroctví ďábla a spasil nás, to jest zanechal nám prostředky, bychom zase blaženými býti mohli a nebe dosáhli.

Proto usiloval ďábel, kníže temnosti, aby samého Vykupitele svedl ke hříchu a vykoupení lidstva zabránil; třikráte pokoušel ho na poušti; a když byl zahanben a zahnán, popuzoval pak farisee a zákonníky proti Kristu, zkazil apoštola Jidáše, svedl i Petra a ostatní apoštoly, že v nejrozhodnější chvíli boje opustili svého mistra. Tak zaslepil ďábel lid proti největšímu dobrodinci, že všichni dali přednost nebezpečnému zločinci Barabáši, a žádali vladaře, aby byl Kristus ukřižován. Ďábel čekal, že Kristus ve své opuštěnosti, v hrozných bolestech a potupné smrti na kříži bude klnouti vrahům, reptati proti nebeskému Otci, a tím vykou-

pení bude zmařeno. Ale zklamal se velice. Kristus modlil se za ubohé a zaslepené nepřátele své, veřejně s kříže hlasem mocným oznámil světu, že dílo vykoupení jest dokonáno, odevzdal duši svou jako zadostiučinění spravedlnosti boží nebeskému Otci, otevřel nám nebe, sám vstal z mrtvých, přemohl smrt, přemohl peklo, moc ďábla zlomena; lidstvo bylo vykoupeno.

Rozeslal pak své učedníky do celého světa, aby založili církev, společnost křesťanů, aby hlásali celému světu radostné poselství, že nebe jest opět otevřeno a každý může býti spasen, kdo uvěří a bude pokřtěn a bude zachovávati přikázání boží. V církvi své uložil Pán Ježíš prostředky, sv. svátosti, oběť mše sv., své učení, abychom všichni mohli spasení dojíti.

2. Ale božský Spasitel předpověděl nám, že nás čeká tuhý boj s největším nepřítelem naší spásy, knížetem temnosti, ďáblem. Ďábel sice přemožen, spoután, nemá již takové moci, ale má ještě tolik, aby lid o spásu připravil.

Bůh dopouští pokušení ďábla, nebrání mu, abychom se osvědčili v boji, věrností a svatostí sami si nebeského království zasloužili. Bojuje proti nám nejen ďábel, ale celé peklo, všichni pomocníci ďábla, zlí lidé zneužívající svobodné vůle a hledající ve ve zkáze duší našich svou slávu a radost.

Proto připravil nás Pán Ježíš na tyto boje, napomenul k opatrnosti, doporučil bezpečné prostředky a zbraně, zaslíbil nevýslovnou odměnu, jestliže v boji obstojíme a úkladům ďábelským odoláme.

»Jako mne nenáviděli, tak budou nenáviděti vás,« pravil Pán Ježíš; »budou vás pronásledovati, tupiti, zabíjeti a při tom se domnívati, že prokázali Bohu velikou službu, že vykonali neobyčejně dobrý skutek. Budete kvíleti a plakati, ale svět se bude radovati; ale zármutek váš obrátí se v radost. Na světě sice zármutek máte, ale opět uzřím vás, a radovati se bude srdce vaše, a radostí vaší žádný neodejme od vás.« (Jan 16) »Blahoslaveni jste, když vám budou zlořečiti a protivenství činiti, a mluviti všecko zlé proti vám lhouce: radujte se, a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5. 11). »Království nebeské trpí násilí, jen ti, kteří násilí činí, uchvacují je.« (Mat. 11. 12.)

Na křtu sv. slíbili jsme všichni skrze své kmotry, že se odříkáme zlého ducha, pýchy jeho. Ve svátosti biřmování dostalo se nám zvláště k tomu síly Ducha sv., stali jsme se bojovníky Kristovými, pomazáni křižmem sv., a církev sv. má tolik zbraní a prostředků, že možno každému s milostí boží ubrániti se nepříteli spásy, přemoci jej slavně a zůstati vítězem až do své smrti. O těch prostředcích učíte se ve škole, o nich slyšíte v kostele. Poněvadž se jedná o spásu věčnou aneb zavržení věčné, povinností vaší jest, abyste se rádi sv. náboženství učili, ve škole bedlivě poslouchali a chrám Páně pilně navštěvovali.

Proto chce míti stále u sebe Pán Ježíš zvláště malé dítky. »Nechte maličkých přijíti ke mně, pravil, a nebraňte jim; neboť jejich jest království nebeské.« (Mat. 19. 14.)

3. Sv. Pavel, který dříve jako Šavel bojoval proti Pánu Ježíši a křesťanům, když byl osvícen milostí boží a stal se křesťanem a apoštolem Kristovým, odporoučí nám zbraně proti ďáblu a jeho pomocníkům, podobné, jakých užívali bojovníci tehdy proti nepřátelům.

Vojínové starověku neměli střelných zbraní, ale šípů, jež vrhali proti nepříteli, a mečů, jimiž hleděli v blízkosti nepřítele skoliti. Proti střelám chránili se štítem, proti meči a útoku s hůry, byla hlava opatřena kovovou přílbou. Těchto zbraní v duchovním smyslu odporučuje sv. Pavel. »Oblecte se v zbroj boží, abyste mohli státi proti úkladům ďábelským. Nebo bojování naše není jenom proti tělu,« praví sv. Pavel, »ale proti mocnostem temnosti. Protož vezměte především štít víry, kterým byste mohli všecky ohnivé šípy nešlechetníka uhasiti; vezměte lebku spasení a meč ducha, jenž jest slovo boží.« (Efes. 6. 10.)

a) Ďábel usiluje připraviti člověka především o víru v Boha a věčnost. »Nevěřte«, volal už v ráji k prarodičům našim Dosud svádí k nevěře svými pomocníky, hází šípy lži, posměchu, rouhání, pochybnosti a nevěry, aby o víru připravil a strhl k bezbožnosti.

»Víra přemáhá svět«, praví písmo sv. Miliony mučedníků, vyznavačů, zachránili se pevnou věrou, obětovali i život za víru vědouce, že dostane se jim za to nového života, věčného, nejvýš blaženého. Kdo má pevnou víru, nebojí se, kdyby celý svět a celé peklo spikly se proti němu; heslem jeho jest: »Kdož jako Bůh?«

b) V boji chránila vojíny kovová přílba před útoky nepřátel. Přílbou takovou jest nám dle sv. Pavla přílba spasení t. j. naděje v život věčný. Kdo má pevnou víru a ustavičnou naději v zaslíbení božské, v nevýslovně šťastný život po smrti, a stálou důvěru v pomoc boží, nezalekne se nejhorších nepřátel; nedá se zviklati sliby, vyhrůžkami ani nejbolestnější smrtí.

c) Třetí zbraň jest meč ducha, t. j. slovo boží, které nazývá sv. Pavel mečem na obě strany ostrým. (Žid. 4. 12.)

Když ďábel dotíral na Pána Ježíše na poušti slovy písma sv., jež dle libosti překrucoval, odpovídal mu Pán Ježíš slovy božími, písmem sv., »Pánu Bohu samému máme se klaněti«. »Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého;« dosud zneužívá ďábel svými pomocníky, nevěrci, rouhači a posměvači, slov písma sv., a proto zase jen mečem slova božího mohou býti překonáni a zahanbeni. Proto se učíte sv. náboženství ve škole, v chrámu Páně, proto máte rádi čísti i doma posvátné knihy, abyste byli slovem božím, učením Pána Ježíše, nejlepším mečem proti nepříteli spásy ozbrojeni.

Šťasten, kdo zná sv. náboženství, kdo se štítem víry, přílbou naděje a mečem slova božího naučil se bojovati; dosáhne jistého vítězství, a jednou bude moci na konci života svého zvolati se sv. Pavlem: »Dobrý boj jsem bojoval, víru jsem zachoval. Nyní uložena jest mi koruna spravedlnosti, kterou mi dá soudce spravedlivý, Kristus Ježíš.« (2. Tim 4. 7.) (Pokrač.)

ČÁST PASTORAČNÍ.

Stíny velké doby.

Není člověka, kterého by se mocně nedotekly nyní panující poměry, který by neúpěl pod nátlakem hrozných okolností. Veliké odehrávají se události a ty zasahují do nezazších vísek jako do velkoměst, do života jednoho každého smrtelníka.

Ani duchovní nejsou ušetřeni, a lze říci, že na ně svízel doléhá dvojnásobně, neboť starají se nejenom o sebe, ale cítí s celou osadou, s mnohými rodinami, na něž hoře ulehlo.

Poněvadž nyní všechno se otáčí kolem životních otázek, kolem výživy za veliké drahoty, za panujícího nedostatku, i sem nutno obrátiti zřetel, ač při duchovním nemůže to býti eminentně první požadavek. Vůbec gážisté jsou nejvíce postiženi a k těm do jisté míry počítají se duchovní rozličných kategorií. Profesoři, katecheté, mnozí faráři a kaplani vůbec nemají žádných polností a musí kupovati všechny životní potřeby, jsou odkázáni na stoly cizí, stravují se v hostincích a jiných domácnostech. Než velmi mnozí beneficianti ve dražbách pronajali pole i luka a třeba 100 korců pozemků měli, nyní nedostanou od nájemců ani zrna pro drůbež, ani centu sena pro kravku. Bylo to dříve pohodlnější vzíti nájem a koupiti, čeho kdo potřeboval, co se v hojnosti nabízelo, ale teď za války se to vymstilo, že nechtěli faráři hospodařiti aspoň na několika měrách, aby měli pro domácnost chléb. Teď toho litují a rádi by brali pole zpět, ale nemožno. Smlouvy stojí v cestě a někde už ani hospodářské budovy nejsou způsobilé k chovu dobytka. Farář ani polaření nerozumí a nemá při sobě lidí, kteří by se v hospodářství vyznali. I stodoly a sýpky pronajal, trávu na zahradě a nyní pozdě bycha honí.

A jinde byla příležitost najmouti dosti levně bez dražby pole kostelní, na něm by se nyní hospodaření dobře vyplatilo, třeba by se, jak se i dříve farářům dělo, něco s pole ztratilo.

Kde nyní pole do dražby přichází, mnoho se za ně platí, dle nynějších cen, ale jak bude dále, až válka pomine? Výrobky zlevní a plat zůstane. Proto kdosi radí a sám pole pronajal pouze

na tři roky, neboť po těch jistě budou jiné poměry. Musil by slevovati i sám by platil z obnosu, jakého by však neobdržel.

Tedy faráři mají z většího dílu pole pronajaté, přece se o nich bájí, že mají všeho dostatek, že jsou zásobeni, že nepotřebují vymáhati, co se místní aprovisaci poskytuje. Ovšem kdyby místo peněz dostávali obilí, kdyby si beneficiáti takové podmínky udělali. Co zakusí lidé z fary, kteří se musí stavěti do front, kolik musí vyslechnouti narážek i urážek, co se naplatí, aby obstarali domácnost. A neradno něčeho dobývati mimořádně, stavěti se naproti, chtíti pro sebe privilej ; tu by hned byl oheň na střeše, neboť lid jest strádáním rozezlen a rozeštván. Jak zhoubně působí občas zprávička v socialistických listech, ať pravdivá či spíše lživá, že nalezeny zásoby ve farské sýpce, v kostelní věži, ano i v Božím hrobě ! Co tu hned výčitek a nepřátelství.

Farář má nyní stejný plat, na štole veliký úbytek, ale vydání značné. Příplatek jednou pro vždy byl nepatrný a hned bylo nutno obnos ten, ne-li více, klásti na válečnou půjčku. Faráři musili předcházeti dobrým příkladem, obec na prvém místě na ně se obracela. Také nyní více vymáhá se almužen, přibylo fondů, sbírek, všechny nutno podporovati. Dostavují se vyděrači, kteří vyhrožují slovy: »Buďte rádi, že se zatím spokojujeme s korunou.«

Jak mnoho kněží vyčerpá své úspory, vybéře, co uchystáno na hubenou pensi. Jak mnoho se jich zadluží a zaseká, že dlouho budou se hojiti z ran, jež utrpěli, ač přímo proti nepříteli nestáli.

A je-li zle o životní potřeby, mnohem hůře při koupi šatu. Žádá se od duchovních, aby se pěkně šatili, aby slušně vystupovali, aby si řídili černý drahý šat. Podivně by se lidé na to ohlíželi, kdyby i farář měl spravovanou obuv, kdyby měl záplatovaný kabát, vetché prádlo. Na novou kleriku hned aby dal 200 K, na nový šat kapitál, o němž se dříve nikomu ani nezdálo. Než kde na to vzíti? Příjmy ne-li menší, tedy stejné.

Jaká potíž s koupí petroleje pro dům, dříví a uhlí pro kuchyni a farní kancelář. Poštovní úřady se starají, aby poslední venkovská pošta měla palivo, dráhy dávají svým úředníkům a zřízencům v dostatečném množství uhlí a dříví v režijní ceně, hejtmanství vymáhají palivo pro školy a jiné úřady se zásobují, ale nikdo se nestará o farní úřad, bude-li se v něm topiti. Farář ponechán sám sobě, ať si palivo shání a zaplatí. Na něm se jenom žádá, aby listiny v čas vyhotovil a zaslal, pracoval-li v zimě nebo v teple, na to se nikdo neptá. Ano čekající ještě bubují, že není v kanceláři dosti vytopeno, že jest jim zde chladno. A že nyní jest mnohem více práce, každý uzná.

Vyžadují podpor přátelé, chudí, vojíni. Kde kdo si stěžuje. Žebrák nechce peněz, ale chleba. »Nedostanu-li sousto na faře, kde jinde se mám nasytiti?« — Vyjedou slušně oblečení lidé na venek, aby sehnali mouku, nějaký brambor a zastaví se na faře, aby poprosili o kus jídla. »Kde je tu fara?« táží se, vstoupivše do dědiny. Po agrárnících nepátrají, aby se u nich najedli.

Kde na všechno vzíti? Na to se ohled nebéře. Vezmi, kde vezmí, jenom dej.

Vojíni píší z nemocnic o knihy a potraviny. Zcela neznámí lidé. Posílají lístky na farní úřady. Klepají a zkouší tu a tam. Vyličují pravdu i lež. Kdo by aspoň někdy neposlal? Láska křesťanská a útrpnost s nebohými donucuje.

Poskytuje se občerstvení vojínům na dráze, fara musí předcházeti, jsou v obci sirotci po padlích vojínech, vdovy s mnohými dětmi, kde kdo natahuje ruku.

Než třeba i opatrnosti v řečích, v kázáních, nutno vyhýbati se provokaterům, kritikům, musíme se zdržovati v projevech ústních i písemných, neboť i nyní jsou lidé, kteří rádi kněze udávají, při kázání poznámky si dělají a čekají dychtivě, aby duchovní třeba mimoděk na sebe stín uvalil. Mají pak zbraň, chlubí se, kasají se. Proto opatrně!

Přijedou vojíni a ne všichni chvátají do chrámů poděkovat za šťastný návrat, jak se o tom dočítáme ve vojenských obrázcích a povídkách. Bohužel, přinášejí jiné názory, zkušenosti, o nichž dříve nevěděli, neplechy, kterých neznali. Jak snadno mohou kázati, vždyť jsou ochotně poslouchání, věří se jim, dostanou záhy následovníky. Nová praxe duchovní správy, nové povinnosti!

Není válka také pro všechny prostředkem k větší zbožnosti, k pilnější návštěvě chrámu, k prohloubení víry, k očistění a posilnění duchovnímu. Neupírejme si, že počet návštěvníků kostela ochabnul pro shon za živobitím, nedostatek šatu, z omrzelosti, ze zoufalosti. Prořídly řady dobrých katolíků, vymlouvají se na obtíže ti, kteří dříve konali pilně povinnosti náboženské. Duchovní se namáhá, káže, zavádí pobožnosti, — nic naplat. Kolikráte slyší: »Kdyby — — tohle by se nemohlo díti.«

A jaká jest mládež, dospívající omladina bez dozoru, bez přísné pravice, namnoze sobě zanechaná? Dostali jsme výnosy, přečetlo se to a zůstalo při starém. Nikdo ustanovení neprovádí. Už i socialistické a liberální listy vylíčují spustlost — naděje vlasti. Posud všechno kryly, starostlivé kazatele umlčovaly, jenom aby nepadl stín na mládež, ale teď se to provalilo a rána tím větší. Smutně hledí duchovní na své odchovance, kteří do kostela nejdou, pokračovací škola je oddálila chrámu a marné bylo volání. Zábavou junáků jsou hry v karty o peníze a pokřikování na kolemjdoucí své učitele. Drzost a cynismus hlavním znakem. Jak je přivábiti, napomenouti a poučiti? Pronese-li ostré slovo v kázání, za nedlouho za zády duchovního se ozve posměšek.

Věru neblahé časy, smutné stíny veliké doby! Dvojnásobné třeba píle, bdělosti, modlitby, opatrnosti, veliké třeba trpělivosti a sebezapírání, aby člověk nepoklesnul na mysli a malomyslně nesložil ruce v klín. *A. D.*

Práce po válce.

V Olomouci vyšla jako manuscript tištěná knížka, jež nese název: »Praktické pokyny ku přípravným mírovým pracím biskupů a kleru«, která vyšla z konferencí biskupských. Na prvním místě klade se důraz na práce při péči válečné, která se vřele doporučuje, však správně se poukazuje na veliké práce při demobilišaci, jaké čekají klerus, jenž musí už teď konati duševní práce pro budoucí mír. Smutné účinky války a nebezpečí, které sebou demobilisace přinese, vystihuje spis následovně:

»Zrušená manželstva a s tím souvisící bída dítek, syfilistické zamoření širokých mass mužských, odvyklost občanským pracím, odcizení pravidelným službám božím a sv. svátostem . . . . celé zástupy zničených hospodářských existencí —«. Zajisté výstižný obraz — pravá zátopa.

Pro dobu příměří dbáti třeba nebezpečí pro duši a svědomí. Zvlášť se doporoučí péče o dobrou četbu a o zátiší vojenská. V zázemí má se užíti vydatně radosti z příměří, aby se získal lid Ježíši Kristu.

Poselství míru má se oslaviti týž den večer promluvou a chvalozpěvem. Vlastní slavnost mírová má býti v neděli s kázáním. Po návratu vojínů mají býti děkovné služby boží, jakož i zádušní služby boží za padlé hrdiny z osady. Jako mírová práce nejdůležitější je účinná péče o mládež, což jest příkazem církve i vlasti.

Zajisté příval mračen spoustou svou zničí plochy veliké, ale v mravním ohledu válka jest horším nejhorší průtrže mračen a zátopy.

Problémy, které teď má před sebou duchovní správa, jsou krom všech obtíží též i proto obrovské, že vše jest nové a nebývalé. Všichni jsme učedníky a nikdo není mistrem. Sdíleti si všechny myšlenky a zkušenosti, to budiž školou a povinností odborného časopisectva.

O duchovní správě po válce napsal prelát Svoboda. Spisek, jenž jest otiskem ze Slzb. KZ., z něhož vyjímáme 4 základní věty, jež vídeňský pastoralista proloženě uvádí a čísluje:

I. Nemá Bůh ví jaká nová duchovní správa povstati, nýbrž po válce má vzniknouti ona duchovní správa, která měla před válkou již působiti. Nikdo nemůže položiti základu, než který již položen jest Kristus Ježíš.

II. Logicky z toho usuzuje, že zvýšená duchovní správa znamená zvýšenou péči. Po válce musíme se dvakráte chránit pohrdati prací Marty a samaritánsky se ujímati všech jako dobrý pastýř.

III. Duchovní správa znamená v každém státě: péče o všeobecné blaho. V Rakousku s jeho národnostním problémem lze

zejména znáti, že působiti v duchovní správě znamená pro nás rakousky působiti.

IV. Bez váhání chceme začíti duchovní správu po válce, chceme však začíti rychle a hned.

Musíme říci, že třeba dáti Svobodovi za pravdu. Kdys okřídlené slovo: »Kdyby sv. Pavel přišel na svět, že by se stal žurnalistou«, zodpověděl Albert Maira Weis, že by dělal opět totéž, co dělal tehdy a požíval by též všech prostředků, které doba přináší. Totéž lze říci o duchovní správě po válce.

Jednoduchým vodítkem pro pastoraci zůstává po válce: všech prací se súčastniti, na všem podíl bráti, nikde se nevyhýbati pracem sebe obtížnějším, ježto jest doba tak těžká, že jen největší obětavostí se dá zmírniti. I spolky a podniky nekatolické musí býti naším polem, kde můžeme nepřímo mnohému zabrániti a mnohému dobrému pomoci.

Jiným apoštolátem bude tisk, tento bolestín katolické péče. Socialisté všech odstínů dovedli do svých rodin uvésti svůj tisk, jenž svou cenou nestojí nad katolickým tiskem, ale má velmi velikou agitaci pro sebe. Nehodí se do každé rodiny každý list, ale vždy se hodí do některé rodiny některý náš list. Často zahanbuje činnost laikova klerika. Leží přede mnou list mariánských sodalů, v němž jest nekrolog chudého sluhy a mariánského sodála. Vyjímáme z něho jen dvě ukázky:

»Poznával, že sebe krásnější květ nemá opravdové ceny, odpadne-li a nevydá ovoce. A proto přemýšlel, jak by ve svém skromném postavení jako sluha uvedl toto přání v čin. A tu viděl, že mu nezbývá jiné cesty leč šířiti dobrý tisk. Kam nevkročí noha sebe horlivějšího apoštola, tam často popřáno je dostati se dobré knize, která, čím nenápadněji vystupuje, tím trvaleji zůstavuje po sobě ovoce. Na tuto myšlenku, jak se zdá, byl přiveden příkladem podivuhodného muže, jehož památku nám zvěčnil veliký Václav Kosmák ve svém »Kukátku«. — »Obyčejně vkládal do každé knížky, kterou odesílal, nějakou brožurku, jako »Měsíc sv. Josefa« nebo o božském Srdci Páně, o dobrém tisku a podobné. Všecky tyto brožury dával zdarma. Byly to ovšem spisky nebo letáky jen několikahaléřové, než povážíme-li, že rozeslal přes 10.000 družinských knih a téměř do každé vložil nějakou brožurku zdarma, dlužno seznati, že to pro něho při jeho skrovné službě bylo spojeno s velkými obětmi hmotnými, a tudíž zasluhuje tím větší chvály.«

To jest malého člověka apoštolát, za nímž v mnohém zůstává pozadu apoštolát klerikův. Evangelíci právě založili si 4 nové listy, různé strany 8 strannických listů zřídily. Schneider v Manuale sacerdotum v examen conscientiae klade otázku: quasnam ephmemerides lectitare soles? Kdybychom si ji svědomitě kladli a zodpověděli i ostatní s tiskem souvisící otázky, stála by naše věc během několika let příznivěji.

I v horlivém jinak Bavorsku stěžuje si prelát Triller, zakladatel tiskového spolku, že katolíci nedávají úmrtní oznámení do

kat. tiskáren, a jiní že své zakázky dávají do nepřátelských závodů, ano že i kat. katechismy svěřeny byly nekatolickým tiskárnám. Při těchto slovech voláno dle novinářských zpráv: hört, hört. My můžeme připojit: i to zde bylo. Pius X. nazval takové spolky opus pium. Tedy veškera péče o kat. tisk jest zbožným skutkem. I Bavoráci si stěžují, že v době války z leckterého duchovního domu zatlačen byl kat. list proto, že liberální list přinesl některou zprávu dříve než katolický. My si můžeme k tomu ještě stěžovati i do toho, že náš katolický denník přinesl dříve mnohé zprávy než liberální a bezbarvé listy a proto přece nevytlačil je z duchovních domů. Doba jest příliš vážná, nespolehejme na jiné.

Kázání bylo vždy zdrojem obrodu, ježto toliko pravda boží nás může spasit. Střed církve vydal právě v této době dva projevy o homiletice: encyklika o kázání a kazatelích vzbudila zaslouženou pozornost a jest o ní jednáno na jiném místě, zde stůj obsah §§ 1327. až 48. v novém kodexu církevního práva. § 1345. přeje si, ale neporoučí, aby s každou mší svatou v den nedělní bylo spojeno krátké kázání. Opakujeme, že jest přání vysloveno v kodexu, ale není to rozkaz. Zajisté přání zařazeno bylo na základě mnohých zkušeností v zemích katolicky probudilých, kdež jest vyslovené přání kodexu uskutečněno. Amerika má své five minuts sermons, které ovšem zaznívají několikráte za neděli. Předpisem zůstává ranní promluva a kázání při velkých službách božích.

Encyklika zapovídá řeči pohřební Vždy mi leží v paměti slova jednoho agitátora svobodomyslné strany: Kdybychom měli vaše kazatelny, viděli byste, co bychom dokázali. Pravda, že politicky bourat je snadnější než mravně povznášet, avšak nelze upříti, že může býti kázání intensivnější.

Fr. Vaněček.

Co by měl každý duchovní věděti.

Píše **Jan Havelka.**

O úplavici.

Jak každému známo z denních zpráv novinářských, zuří ponejvíce na venkově nakažlivé nemoce, v době poslední jsou i celé osady zamořeny ponejvíce úplavicí.

V mnohých, zvláště menších osadách není lékaře a domácí, neznajíce příznaků nemocí, ani nemoc samu, váhají s odvezením postiženého do nemocnice a tak se stává, že touto nemocí zamoří se rodina celá a rodinou i osada.

V takové osadě může duchovní mnoho prospěti, mnoha osadníkům život zachránit.

Dle přikázání a vzoru Spasitele nemá se kněz jen stara i o duši, ale i o nemocné tělo; je tudíž zapotřebí, by kněz i s touto ranou, jež dlouhá válka s sebou přinesla, se seznámil.

Dovoluji si tudíž na základě lékařských pojednání poukázati na to, čím nemoc úplavice se jeví v počátku, v rozvoji, jak jí čeliti. Poněvadž pak kněz je povinen navštěvovati nemocné a tak je vydán v nebezpečí nákazy, upozorňuji i na prostředky ochranné.

Příčinou onemocnění desenterií čili úplavicí je vniknutí mikroba do střev. O vývoji mikroba v těle se nezmiňuji, a proto přicházím hned k následkům jeho života v útrobách, čili jak jeví se na venek onemocnění. Nemocný člověk trpí zprvu slabšími průjmy, jež často provázeny jsou menšími či většími bolestmi, čemuž, bohužel, nepřičítá se žádného významu. Jakmile dostaví se průjem s bolestmi, má býti neprodleně volán lékař, jenž pak určí, zda jedná se o onemocnění úplavicí či nic. V druhém stupni vývoje lze pozorovati prudké bolesti ve střevách a často i v kříži. Význačným příznakem jest nucení na stolici. Nemocný již naříká na palčivost konečníku. Dostavují se i bolesti žaludku a obtíže při močení. Stolice jsou velmi časté, až 40kráte za den, a jsou zbarveny krví. Nemoc dostoupila svého vrcholu. Nemocný vůčihledě chřadne, činnost srdce je slabá, nebezpečí smrti hrozí. Tohoto stupně dosahuje nemoc, byvši pozdě zpozorována a léčena.

Je-li zavčas nemocný dán do ošetřování v nemocnici, péče vždy lékařská jednak zmírní bolesti, jednak předejde hrozícímu nebezpečí. Onemocní-li kdo z rodiny, buď tedy hned odevzdán do nemocnice. V nemocnici je předně postižený v klidu a klid je prvou podmínkou léčení. Za druhé tam se mu dostane přísné mléčné diety, vyčistí se mu — je-li nemoc v zárodku — střeva. Děje se tak kalomelem aneb olejem vicinovým. Pro utišení bolestí dostane se mu opia. Nemocný si poleží, ale smrt nehrozí. Včasné odstranění nemocného zabezpečuje jistotu, že nemoc neschvátí rodiny. Nemoc nepřenáší se dechem, ale dotekem. A tu právě domácí, nemajíce desinfekčního prostředku, jsou vydáni v nebezpečí nákazy.

Navštěvuj tedy každý duchovní své farníky, všímej si školních dětí, a svěří-li se s bolestí v životě, s průjmem, učiň hned náležité kroky, poraď a postarej se o desinfekci dotyčného příbytku Vykonáš dílo vskutku humanní! Zachráníš osadu svou od jistého zamoření!

Sám pak dbej této rady lékařské: K nemocnému když jdeš, vezmi šatstvo starší, které nenosíš do školy. Talár rovněž obnošený, kostelní prádlo (rochetu) rovněž vezmi takovou, které při jiných příležitostech neužíváš. K nemocnému hleď přijíti nespocen. U nemocného nesedej na postel, jak mnozí rádi mají ve zvyku! Nenech si líbati ruku! Poslední pomazání můžeš uděliti tak, jak se udílí obyčejně, ale pozor na nohy nemocného. Ty obyčejně mívá nemocný dosti často znečistěny svými výkaly, jež neustále vycházejí a o nichž nemocný, pokročila-li nemoc, ani neví. Jsi-li hotov, nepodávej při odchodu z domu nikomu ruky ani k políbení. Je dobře provésti hned v bytě nemocného nutné opatření, desinfekci. Ať přichystají ti vlažnou vodu, nemají-li pohotově, stačí i studená. S sebou přines v kapesní lahvičce lysol, který

nalej v menší dávce do připravené vody a pořádně ruce omyj. Na to obmyj ruce vodou, čistou, by ti nepopraskala kůže na rukách. Když přijdeš domů, nedávej taláru mezi jiný oděv, celý se převlékni. Tak uchráníš sebe i jiné od nákazy.

Mnohý řekne snad: tohle vím, nemusil jsem čekati na tebe, až ty něco napíšeš. Znám faráře, který též to věděl, ale nedělal, a co se stalo? Přišel domů a třetí den odvážel do nemocnice svoji hospodyni! Proto vezmi těchto několik slov tak laskavě, jak upřímně k tvému dobru jsou podána.

K okružnímu listu Benedikta XV. o hlásání slova božího.

Již delší dobu slyšeti bylo stesky do skrovného výsledku hlásání slova božího. Jednotliví spisovatelé, jako biskup Keppler a jiní, ukazovali nové cesty homiletice; ale nejen jednotlivci pracovali, nýbrž byly konány i homiletické kursy, aby zvýšen byl výsledek našich kázání.

Tu přichází z nejvyššího místa hlas, který rovněž si do skrovného výsledku kázání stěžuje a zároveň pravidla pro kázání prohlašuje, jak dí, že v pamět uvádí všude normu, dle níž kazatel se říditi má dle rozkazu Pána Krista a dle rozkazů církve sv.

Jsou rozličné příčiny mravního úpadku naší doby, ale nikdo nebude popírati, že i my kazatelé na tom trochu viny máme, když pro tyto špatné úkazy nepřinášíme dostatečných léků. — V nejnovějším čísle »Prediger und Katechet« klade si P. Ingbert Naab O. M. Cap. otázku: Má vinu kazatel? Dí, že by mohl řadu chyb kazatelských označiti. Upozorňuje na jednu. Sv. Otec ujišťuje, že se stále více rozšiřuje zlozvyk nedbati nadpřirozenosti. Zpytujme trochu svědomí i při hlásání slova božího!

Dnešní duchovní správa přináší knězi mnoho prací, které jest konati mimo kostelní zdi. Zvláště jest tomu tak s činností ve spolcích. Rozumní muži stále kladli důraz na to, že při vší důležitosti této činnosti přece nemá nastoupiti přeceňování její, když vlastní duchovní správa nemá tím trpěti. Kolik námah to stojí, kolik sil se umoří! Mnohý je toho náhledu, že přednáška ve spolku jest důležitější než vlastní kázání. Tam prý se může lidem více říci nežli na kazatelně.

Neklamejme se! Obyčejné prostředky duchovní správy mají i nyní právě tak dobře jako v minulosti vykonávati hlavní práci. Jaký výsledek máme leckdy ve spolcích? Kolik lidí máme tu při přednášce? Není-li jich mnohem více v kostele? Zdaž to nejsou často tittž lidé při rozličných spolcích? Nemáme-li pod kazatelnou mnohé muže, kteří nikdy k našim spolkům nepřistoupí? Dále na kazatelně stojíme jako vyslanci boží. Neviditelná milost propůjčuje slovu našemu duchovní síly, která při vznešeném tichu ve svatyni

hlouběji do srdce vniká než řeč v sále s největší pochvalou přijatá. Tedy: nutno uznati důležitost spolkové činnosti, ale nepřeceňujme světské věci oproti nadpřirozeným.

A jak se věc má s přípravou na kázání? Nejedná se tu o světskou věc, nýbrž opět o nadpřirozenou úlohu. S přípravou dost často se počítá příliš pozdě. Leckdy teprve v sobotu večer čerstvě se něco přečte.

A ascetická příprava? Ráno se nedostane k rozjímání, poněvadž se po činnosti spolkové na večer málo vyspal. Vnitřní život vysýchá a živé vody netekou. Věnujme více času přípravě na kázání! O nás má platiti slovo z knihy Ecclesiasticus (48, 1) o Eliáši: »Et surrexit Elias propheta quasi ignis, et verbum ipsius quasi facula ardebat.«

V tomto smyslu píše P. Naab v jmenovaném časopise.

Sv. Otec vypočítává tři hlavní příčiny, proč kázání mají malý výsledek, poněvadž se ke kázání béře, kdo nemá, nebo není veden kazatel řádným úmyslem nebo nekáže řádným způsobem. A dle těchto hlavních příčin dává podrobné rozkazy.

Dle těchto nových rozkazů třeba ke kázání v jiné diecesi povolení dotyčného biskupa. Ale jak tomu bude na hranicích diecesí?

Sv. Otec při těchto rozkazech odvolává se na to (norma 13.), že je třeba tu biskupu jistotu si zjednati o schopnosti kazatele jako podobně u zpovědníka. Dle této normy mohli bychom souditi, že kázání na hranicích diecesních je cizím diecesanům dovoleno jako zpovídání. Tak na př. Holišov je poslední fara pražské arcidiecese, Staňkov již patří do Budějovic. Mezi těmito dvěma farnostmi je dávný zvyk, že si duchovní správy o poutích kázáním vypomáhají. Dle normy 13. soudím, že tu i na dále při této praxi zůstati může. Jinak věc se ovšem má, když by měl kněz ze středu diecese v jiné diecesi kázati, jak na př. psaly listy, že dp. kvardián z Votic měl installační kázání v Domažlicích. Dle těchto nových nařízení bych soudil, že by k tomu nyní bylo třeba povolení biskupova a to dle analogie, že k zpovídání v tomto případě také třeba jurisdikce biskupovy. Ovšem takto by se kázání v cizích diecesích ztěžovalo.

O předmětu kázání jednají zvláště normy 19—22. Mají to býti předměty podstatně posvátné. K předmětům nikoli úplně posvátným potřebuje zvláštního dovolení biskupova. O politických věcech se však všem kazatelům zakazuje absolutně jednati. O tom psal v »Čechu« feuilletonista.

Pohřební řeči se také zakazují. Norma 22. poukazuje na hlavní pramen duchovních řečí: na Písmo sv. Na tento pramen se v poslední době klade zvláštní důraz, poukazuji jen na »Linzer-Quartalschrift« 1917 na článek Fr. Stingedera: »Eine Methodenlehre der homiletischen Schriftbenützung (str. 20. d.).

V normě 23. se nařizuje dovolávati se spisovatelů světských jen s největší střízlivostí, tím spíše spisovatelů bludařských, odpadlíků a nevěřících; nikdy však se nemá dovolávati autority

živých osob. Dle této normy nebylo by tedy dovoleno dovolávati se Hindenburga a j. o vlivu modlitby, poněvadž jsou to osoby živé.

O úmyslu kazatelově jedná druhá část encykliky a normy 24., 25. a 28. Krásná to slova! Na dvě věci zvláště se tu poukazuje: Máme svědectví vydávati pravdě (Jan 18, 37.), máme pracovati k tomu, aby věřící život měli (tamtéž 10, 10). Máme tedy rozšiřovati světlo pravdy Bohem zjevené a v posluchačích vzbuzovati a živiti nadpřirozený život, zkrátka máme hleděti hledati spásy duší a tím slávu boží šířiti a rozmnožovati. Neboť jako neprávem lékařem se nazývá, kdo léčením se nezabývá, nebo učitelem umění, který tomuto umění nevyučuje, tak ten, který kázáním nehledí přivésti lidi k hlubšímu poznání Boha a na cestu věčného spasení, zasluhuje názvu ješitného deklamatora, nikoli evangelického kazatele. Kéž by nebylo takových ješitných deklamatorů!

Jakým úmyslem se dávají vésti leckdy kazatelé? Svatý Otec poukazuje na dva druhy: na ctižádostivce a ziskuchtivce a ukazuje na škody, které z takového hlásání slova božího povstávají.

Proto také norma 24. si přeje, aby kazatel nevyhledával zalíbení u posluchačů, nýbrž jedině spásu duší a chválu boží a církevní.

Norma 25. zakazuje vychvalovati v časopisech kazatele jak před kázáním, aby se posluchači přilákali, tak po kázání, aby se zásluhy kazatele vynášely.

Norma 28. varuje, aby nikdo kázáním zisku nevyhledával, nýbrž aby hleděl slávu Kristovu šířiti a skutkem konati, co hlásá.

Způsob, forma kázání jaká má býti? Tomu nás nejlépe učí hlasatel pravdy, sv. Pavel. Od něho se učíme, jak máme býti vzděláni a připraveni na kázání. Vzdělání má míti kněz, zvláště má znáti sebe, Boha a povinnosti; sebe má znáti, aby každý opustil svůj prospěch; Boha má znáti, aby všechny přivedl k tomu, aby Boha poznávali a milovali; povinnosti má znáti, aby je zachovával a jejich zachovávání nařizoval.

Jaká má býti příprava duše dle příkladu sv. Pavla? Tu uvážiti třeba trojí věc.

První věc je, že se sv. Pavel úplně podřídil vůli boží. »Pane, co chceš, abych činil,« volal před Damaškem. Proto tolik v apoštolské činnosti výsledků měl, že se úplně vůli boží podrobil. Proto také má kazatel vůli boží se podrobiti, nestarati se, jaké posluchače, jaký výsledek, jaké ovoce míti bude, má dbáti Boha, nikoli sebe.

Toto podrobení se vůli boží vyžaduje, aby byl duch připraven k utrpení, aby nevyhýbal se práci a obtížím. Bůh o sv. Pavlu řekl: »Ukáži mu, co mu bude pro jméno mé trpěti;« on pak skutečně všechny možné útrapy snášel, že mohl říci, že při všem utrpení naplněn jest velikou radostí. Tak má kazatel vyznamenávati se trpělivostí při práci, aby vše lidské se sebe setřel, lid křesťanský pak s vděčností vše to uzná a kazatele si

oblíbí. Naproti tomu málo zmohou ti, kdo pohodlí příliš hoví a spíše o své zdraví než o spásu duší se starají. To je druhá věc.

A třetí věci nás učí sv. Pavel: duchu modlitby. Jakmile byl k apoštolátu povolán, ihned se o něm praví: Ejhle, modlí se.

K dobrému výsledku kázání třeba nám milosti boží. Té však nedosáhneme ani studiem ani uměním, nýbrž modlitbou. Proto kdo modlitby si neváží, málo se modlí, málo nebo žádný užitek nepřinese vůči Bohu, ani sobě ani posluchačům.

A jakou myslí kázal sv. Pavel? Nikoli aby se lidem, nýbrž Kristu líbil. »Kdybych se lidem líbil, nebyl bych služebníkem Kristovým.« Vyhledával jen slávu Kristovu. Kéž všichni kazatelé v pravdě by Krista milovali jako sv. apoštol. Jenom kdo láskou hoří, dovede jiné nadchnouti.

O způsobu kázání jednají normy 26. a 27.

Sv. Pavel se nám tu klade za vzor. Toho největší kazatelé — jako sv. Jan Zlatoústý — pilně studovali. Ovšem jest to pro nás nedostižný ideál, ale máme se přičiňovati dle jeho příkladu se říditi. Zajisté jest přání všech nás, abychom se tomuto vzoru co nejvíce podobali, rad sv. Otce bedlivě dbali a podobných krásných výsledků se hlásáním slova božího dodělali jako náš vzor. Dejž to milostivý Bůh! *Jan Nep. Jos. Holý.*, O. Praem.

Nový kodex církevního práva.

Nyní začnou mnohé novoty dle církevního kodexu býti předmětem úvah. Kodex, jenž nabývá platnosti od budoucích letnic dnem 19. května, není sice ještě v rukou mnohých, ale obsahuje mnoho reformních myšlenek. Dokud lze o nich v tak krátké době se poučiti, sdělujeme aspoň nejdůležitější změny.

Velikou změnu oznámil již »Čech« svým článkem o patronátním právu, což tvoří dalekosáhlou změnu, po níž duchovenstvo tolik toužilo. Ponecháváme jednotlivosti pro články jiné a jiných, a spokojíme se toliko s kratinkým přehledem změn. Kodex týká se toliko církve latinské, konkordáty uzavřené se státy trvají ve své platnosti dále, privilegia sv. Stolicí udělená trvají rovněž až na ty, které výslovně se ruší. Plnoletost církevní začíná dokonaným 21. rokem, což pro naše poměry nemá významu.

Reductio in statum clericalem jest vytýčena. Přijetí vyšších svěcení, řádový profess, jakož sňatek manželský a biřmování se poznamenávají do knihy křestní. O tom pojednati šíře ponecháváme pro příště.

Irregularita z účastenství na bitvě se omezuje toliko na zúmyslnou vraždu pokud jé »peccatum grave«.

Konference vikariátní mají se konati i vícekráte do roka, aby se na nich probíraly tak zv. »casus practici«.

Synody diecésní mají se konati v 10 letech. Počet účastníků se omezuje na zástupce vikariátů.

Provinciální synody mají se konati ve 20 letech.

Doporučuje se konati při každých farních službách božích krátkou aspoň promluvu.

Ohlášky snoubenců mohou se přibíti na dvéře chrámové, (se svolením biskupovým) což u nás vzhledem na státní zákony a státní vedení matrik zatím není aktuelní.

Překážka manželská z příbuzenstva vzniklá omezuje se na III. stupeň při krevním příbuzenstvu a na I'. stupeň při švagrovstvu.

Postní mandát v něčem je ostřejší, za to jinak ještě více zmírněn. Bílá sobota odpoledne již není půst . . Tempus clausum je zkráceno na dobu od popeleční středy do neděle velikonoční, a od neděle adventní do narození Páně. Sňatek se může i v tu dobu uzavříti, avšak bez »benedikce«.

Tajné překážky v nutných případech může dispensovati farář a zpovědník tak, že tak zvané »casus perplexi« budou patřiti minulosti.

Obecní hřbitovy mohou býti posvěceny, když jest vymezeno místo pro katolíky, jinak nastává svěcení hrobů.

Zasvěceným svátkem je den sv. Josefa a den božího Těla.

Správu majetku církevního vede správní rada. Laikové tvoří též spoluspravce církevního majetku. O této kapitole pro duchovní správu tak důležité bude třeba pojednati velice obšírně.

Trestní jednání jest na základě moderním spracováno. Zvláštní postup odlišný od formy stanovené v Maxima cura jest uzákoněn při se ení aneb přesazení »clerici non residentes, concubinarii, parochi in adimpendis officiis negligentes.« Biskup je zde jediným soudcem a potřebuje toliko radu dvou examinatorů.

Manželské právo doznalo již od Pia X. značných změn, a ještě větších doznává v novém kodexu, o čemž bude třeba zvlášť pojednati. Pius X stanovil, že v nebezpečenství života, k vůli legitimaci dítek dovoleno kopulovati každému knězi v přítomnosti dvou svědků. Nový kodex jde ještě dále a dovoluje, že v podobném nebezpečí může býti svolení manželské vykonáno před 2 svědky laiky i bez kněze vůbec. Pro nás v Rakousku má toto ustanovení význam jen tehdy, když by se jednalo o manželství osob, které uzavřely civilní manželství, tedy státně platné a církevně neplatné. Poněvadž by svědkové laičtí sobě neuměli poraditi, je vždy radno po knězi se ohlédnouti. Usnadnění této formy je důležito hlavně pro nemocnice.

Smíšená manželství zůstávají skoro nedotčena. O výchově dítek bylo třeba učiniti písemnou smlouvu. V novém kodexu se praví, že má býti po pravidlu smlouva písemná, tedy jsou výminky přípustné. Pro nás je důležito věděti, že náš zákon z r. 1868, ze dne 25. května neuznává platnosti fary a snoubenců o výchově dítek. Uzavírá-li se písemná smlouva snoubenců smíšených, pak jest ji kolkovati 2 K dle nař. fin. min. 28. srpna 1916.

Benedikce paramentu a kostelního prádla byla dle rituálu vyhražena biskupu, který dával plnomoc kněžím. Dle kanonu 1304 uděluje se toto právo všeobecně farářům a představeným kostela, rectores ecclesiac, tedy ne kaplanům.

Stavba nového kostela byla vždy závislá na dovolení biskupově, i když byl zabezpečen kapitál, a slyšáni interessenti. Nový kodex mezi interessenty jmenuje také sousední faráře, canon 1162.

Zpověď velikonoční dle IV. later. koncilu aspoň jednou za rok nařízená, opakuje se doslovně v novém kodexu. Sv. Alfons vykládá zákon zcela korektně, když praví Th. Mor. VI. N. 667., že tímto příkazem nejsou dotčeni, kdož hříchů těžkých nemají, nýbrž toliko všední. Jest tedy dle sv. Alfonse název velikonoční zpověď nesprávný, ovšem velikonoční sv. přijímání jest správný název, ježto příkazem se určuje i doba sv. přijímání.

Odpustky a jich získání jest usnadněno opětně. Ku stávajícím ulehčením, přistupuje, že sv. zpověď, je-li podmínkou k získání odpustků, může se vykonati buď v týdnu před odpustkem, aneb zpověď a sv. přijímání v oktávě dnu odpustkového (canon 931).

Exercicie pro kněze ustanovují se konati v každém tříletí. Řeholníci se řídí dle svých stanov. Dříve byly exercicie ponechány biskupům.

Poslanecká kandidatura musí míti již předem svolení biskupa, kdežto dosud se dalo svolení dodatečně tím, že se dala dispens od residence. Státní zákon dává sice úplnou volnost, však knězi zůstává povinnost zachovat církevní zákony i tehdy, když jest zákon světský volnější.

Kmotrovství smí podjáhen, jáhen a kněz jen se svolením biskupovým na se vzíti, což v mnohém případě bude jen vítáno. Na konec krátké zprávy o novém zákonníku církevním stůj zde úsudek prot. prof. basilejské university Dra Hermana Henrici: »Kdyby nebyl svět plný válečného ryku, zajisté by bylo epochální událostí, že církev po 600 letech zase jednou snesla a přetvořila veškeru svou právnickou látku.« Henrici praví, že kodex je výbor z obrovské právnické látky, která se nakupila během století, a že je zjednodušení stávajících pravidel. Protestantský profesor doslovně píše v Basler Nachrichten: »Neklame-li nás vše, začne v r. 1918 nová éra katolické církve.«

Nový kodex je vlastně dílo moderního reformatorského papeže Pia X. Zajímavo, že Pius X. antimodernista nazván od protestanta reformní moderní papež.

Zajisté kodex bude nyní velmi častým pramenem a dokladem při mnohé práci nové.

O biologické důležitosti mateřské laktace.

O časovém předmětu tomto napsal knížku Jesuita P. Hermann Muckermann*), v níž s velikým zápalem a dovolávaje se uznaných lékařských autorit horlí o to, aby matky své novorozence samy mlékem mateřským kojily.

V úvodě se zmiňuje, že v Německu r. 1913 z 1,894.578 živě narozených dětí během jednoho roku zemřelo 277.196, to jest 14·7 procent. Toto číslo bylo dříve větší a dosahovalo i výše 20 procent; avšak i když nutno přiznati, že dědičným zatížením, neštěstím a vrozenou slabostí mnoho dětí během prvního roku propadá smrti, přece zase s druhé strany nelze zatajiti, že daleko více než 100.000 dětí hyne ročně vlastní vinou matek. Úmrtnost kojenců jest v největším počtu evropských zemí, zejména na severu, mnohem menší než v Německu. Kdyby Německo v té příčině se vyrovnalo Francii, bylo by ročně dle výpočtů Dra Kroneho o 120.000 dětí více na živu zůstalo. Dr. Schlossmann pak uzavírá, že světová válka by jistě již byla ukončena, kdyby Německo v letech 1885—1895 tak pečlivě šetřilo s životy dětskými, jako v posledních 5 letech. Neboť tím by bylo získalo více než jeden milion branných mužů mezi 20–30 lety, kteří v srpnu 1914 mohli býti vysláni do pole.

Bludné jest mínění těch, kteří se domnívají, že úmrtnost kojenců jest v plánu přírody a že má zameziti dílem přelidnění, dílem degeneraci. Rovněž nutno zavrhnouti tvrzení, že úmrtnosti kojenců lze předejíti umělým omezením počtu porodů, jímž by bylo eliminováno nevítané početné množství, které právě umělou stravou z větší části se odchovává. Úmrtnost kojenců jest životní otázkou ve vlastním toho slova smyslu, jest problémem podstatně biologickým, jejž nelze řešiti umělým způsobem neodvisle od zákonů přírodních. Matka, která dítě po devět měsíců v lůně svém chová a v bolestech rodí, musí míti hlavní úlohu při výchově dítek; musí býti s dítětem spojena a pokud možno nesmí býti od něho odloučena; k její ochraně třeba takových sociálně-hospodářských a zdravotních zařízení, aby plnění mateřských povinností bez nesnází jí bylo možné.

Dr. Grassl otevřeně prohlásil: »Návratem k přirozenosti bude rázem rozřešena jak péče o kojence, tak i otázka porodů. Matka nechť kojí své dítě celý rok. Ne počet porodů sám o sobě, nýbrž protipřirozené odloučení dítěte od matky a tím zaviněné příliš časté další porody, zatím co dříve zrozené dítě na živu zůstává, jsou škodlivy. Výchova dítěte od matky odloučeného věru není v plánu přírody. A jestliže toto protipřirozené vychovávání dítěte někdy jako výminku lze připustiti, nesmí se státi pravidlem. Uměle vychované dítě nesmí se státi základem národa.« — Dne 25. března 1916 byla spolkové radě německé podána petice

*) Der biologische Wert der mütterlichen Stillpflicht von Hermann Muckermann S. J., Freiburg im Breisgau 1917, Herdersche Verlagshandlung.

v příčině mateřského pojištění, která hájí totéž stanovisko. Matkám, jež kojí své děti, má býti poskytnuta denní podpora (»Stillgeld«) ve výši jedné čtvrtiny denního výdělku, nejméně však 50 feniků denně, a to po dobu 8 měsíců. Ve znamení téhož příkazu přírody stojí i veliká, celou německou říši obsahující organisace »Deutschlands Spende für Säuglings- und Kleinkinderschutz«, jejíž protektorát převzala dcera císařských manželů, vévodkyně Viktoria Luisa z Braunschweigu a Lüneburgu.

Po tomto úvodě dokazuje autor, jak požehnaně působí mateřská laktace I. na dítě a II. na matku samu.

I

1. Mateřské mléko obsahuje takové substance, které nelze ničím nahraditi. Všeobecně platným jest zákon přírodní, že každá organická bytost k své výživě vybírá takové součástky, kterých nevyhnutelně potřebuje, a jiných, byť by i sebe hojněji se jí naskytaly, opomíjí. Tak na př. mořské řasy přijímají z oceánu soli vápenné, i jod, jejž chemická analyse jen s těží objevuje, kdežto sůl kuchyňskou, která v mořské vodě ve velkém množství se nachází, netknutou nechávají. Korály k své stavbě béřou z moře uhličitan vápenatý. Buňky kořenů vyšších druhů rostlin ssají ze země na soli bohaté takové chemické sloučeniny, které v dalším spojení s uhlíkem ve vzduchu v kyselině uhličité obsaženým k stavbě a obnově jejich protoplasmatu jsou nevyhnutelně potřebny. Podobně i zvířecí buňky v žaludku a ve střevách ssají z potravy přijaté (chymus chylus) jen to, co ke vzrůstu těla je nutno.

Tento obecně platný zákon přírodní nutno applikovati též i na výživu dítěte. Prvním zdrojem výživy lidského zárodku jest mateřská krev, po porodu pak mateřské mléko. Mezi krví a mlékem jest sice velký rozdíl, avšak přece z krve mateřské vyměšují se po porodu všechny součástky dětské výživy do žláz mléčných a podivuhodným způsobem přizpůsobují se přesně potřebám dítěte, jež s rostoucí váhou jeho ovšem se mění.

Mateřské mléko skládá se jako každé jiné mléko z vody, bílkoviny, tuku, cukru a solí; chemicky zkoumáno vykazuje tři vlastnosti, které ono zvláštní přizpůsobení dosvědčují. Mateřské mléko proti inému mléku obsahuje málo bílkoviny (s počátku 1·8 proc., později 1·3 proc.). Toto malé množství jest nutným přizpůsobením k pomalému vzrůstu člověka. Druhy zvířat, která rychle rostou, potřebují většího množství bílkoviny a anorganických součástek. Dvojnásobné váhy, kterou má dítě při narození, dosahuje za 180 dní, telátko však již ve čtvrtém díle té doby (za 45 dní), králík dokonce již ve třicátém díle. Podle toho má kravské mléko důsledně dvakrát tolik bílkoviny jako lidské, králičí mléko téměř sedmkrát. Právě proto, že bílkovina v lidském mléce je tak přesně odměřena, není žádné jiné mléko tak dobře zažíváno a assimilováno jako mléko mateřské. — Neméně na škodu bylo by přílišné množství látek tukových,

které by se snadno staly nebezpečným obtížením zažívacích ústrojí. Přebytek tuku zůstává neztráven na stěnách střev, a zatím co překáží přijetí jiných nutných látek potravinových, dovoluje a podporuje nejbujnější vzrůst škodlivých střevních bakterií, jenž opět má za následek nedokonalou výživu a chorobné průjmy.

Pozoruhodné jest dále množství solí obsažených v mateřském mléce. Anorganické látky slouží jak k vytvoření tkaniva, tak i k odvádění nepotřebných látek z těla, tedy zejména ke tvoření kostí a k přípravě moče. Empirickou cestou bylo zjištěno: Čím rychleji nějaké mládě roste, tím více musí v mateřském mléce býti obsaženo takových solí, které podmiňují jeho vzrůst; čím pomaleji roste, tím více je v mateřském mléce žíravin chlorových, které slouží k přípravě moče. U králíka, jenž za 6 dní zdvojnásobňuje svoji váhu, kterou měl při narození, jest složení popela mléka skoro stejné jako složení popela mláděte; u člověka však, jenž teprve za 180 dní zdvojnásobňuje váhu, jíž měl při narození, přesunuje se ten poměr značně; chlorové žíraviny převládají, tvořivé soli ustupují. Popel 14denního králíka obsahoval mimo jiné 35 proc. vápna, 41·9 proc. kyseliny fosforové a 4·9 proc. chloru; podobně měl popel novorozeného dítěte, jež za několik hodin po narození zemřelo, 33·5 procent vápna, 37·7 procent kyseliny fosforové a 8·8 procent chloru Kdežto však popel mléka králičího vykazoval téměř jako popel mláděte samého 35·7 proc. vápna, 39·9 proc. kyseliny fosforové a 5·4 proc. chloru, obsahoval popel mléka lidského méně solí tvořivých, totiž pouze 14·8 proc (místo 33·5 proc.) vápna a 21·3 proc. (místo 37·7 proc.) kyseliny fosforové, solí však podporujících odvádění nepotřebných látek z těla proti tomu mnohem více, totiž 19·7 procent chloru (místo 8·8 proc.).

Bunge, který konal šetření vylíčená, prohlašuje, že složení mléka mateřského jest největším zázrakem živé přírody a dochází k praktickému závěru, že mléko jednoho druhu ssavců nelze nahraditi mlékem jiného druhu. Ano, i kdyby se podařilo chemickou cestou vyráběti mléko mateřské, přece nikdy nemohlo by nahraženo býti mlékem prsu matčina, poněvadž mocný pud mateřské lásky nelze vůbec žádným přístrojem nahraditi »Jenom tehdy bude péče o dítě a jeho výživu dokonalá, bude-li odkojeno prsy matčinými. Toho žádá příroda. Dítě má zůstati v ustavičném spojení s matkou. Pak je matka donucena o dítě se starati tak, jako o sebe samu, ba ještě více, jest jí obětovati se pro dítě.«

Třetí zvláštní vlastnost mateřského mléka lidského jest velké množství mléčného cukru (7—8 a půl procent; kravské mléko obsahuje pouze 4 a půl procenta), jenž obyčejně v těle nebývá a jest pro kojence zvlášť připravován. Dává mléku lahodnou příchuť, takže dítě snese prs mateřský po měsíce beze všech obtíží každodenně několikráte. Mléčný cukr má také počisťující působnost, které nelze ani dosti oceniti, poněvadž právě poruchy zažívací jsou nejobyčejnější příčinou smrti mladých životů.

Ještě důležitějšími však než chemické jsou biologické vlastnosti mléka mateřského, kterých vůbec nelze umělou cestou nápodobiti. Mezi různými druhy mlék jsou značné rozdíly biologického rázu; proto jest přirozeným požadavkem, aby kojenec byl živen tím mlékem, které jest jeho druhu vlastním.

Tento požadavek jest zdůrazněn dalším důsledkem. Zárodek dětský v lůně matčině má s matkou společný oběh krve a tím přijímá ochranné látky proti nemocem. Právě tak po porodu kojenec ssaje s mlékem mateřským tyto ochranné látky. Ale jest třeba, aby proud mléka mateřského jako proud krve byl společný, to jest mléko musí bezprostředně plynouti z prsu matčina v zažívací ústroje kojencovy. Jinak není vyloučena nákaza, i kdyby mléko samo obsahovalo látky ochranné. Právě v tom tkví nedostižitelná převaha přirozené výživy na prsu mateřském nad jakýmkoliv způsobem umělé výživy buď mlékem živočišným neb náhražkami. Dr. Hauser tvrdí, že žaludeční a střevní katarrhy jakékoli formy, obávané průjmy, zvláště v horkých letních měsících, oslabení síly odporu proti vnikání zárodků infekčních všeho druhu jsou velice podporovány nesprávnou výživou kojence mimo prs mateřský. (Pokračování.)

Bible na kazatelně.*)

Dr. P. Josef Miklík, C. S. S. R. — (Pokračování.)

5 »Irascimini, et nolite peccare« (Zalm 4, 5.) Hebrejský text čte poněkud jinak: »contremiscite et ne peccetis« (Calmet). K tomu podotýká Dr. Sedláček: »Prvé hebrejské sloveso má sice též význam »nnévati se«, jak je překládá LXX a Vulgáta, ale po celé souvislosti nemůže žalmista hněv dovoliti, ani schvalovati; proto jest lépe dle hebrejského[1]) »zhrozte se, totiž svého dosavadního počínání a jednání — a nehřešte dalším potupováním a neláskou proti mně.«[2]) Jediný pohled na postup myšlének nás přesvědčí, že pouze tento výklad vyhovuje kontextu. David prchá před svým vlastním synem Absolonem, jeho vojíni počínají se bouřiti a mluví již veřejně proti králi. (v. 3.) Zapomínají, že Bůh, který tolikráte zachránil svého »svatého«, pomůže i tentokráte. (v. 4.) Proto je napomíná žalmista vážným: Zadržte! Vaše jednání je hříšné. Bůh svého pomazaného neopustil. Chce na něm pouze ukázati svou moc! — Dle toho lze textu velmi dobře užíti pro kázání o povinné úctě a poslušnosti k vrchnostem, ať duchovním, ať světským.

Asketé a kazatelé užívají slov žalmu o spravedlivém hněvu a dokazují z nich, že každý hněv není ještě hříchem. Tak již Origenes: »Na tomto místě učí nás Písmo sv., že některý hněv

*) Začátek článku viz v minulém ročníku čís. seš. 7.—8. str. 440.
[1]) Srv. Is. 32, 10—11.
[2]) Žalmy, I. 25.

není hříchem.« [1]) Po něm sv. Basil [2]) a sv. Augustin: »I když se již hněváte, nehřešte! To znamená: povstává-li v duši vaší bouře, které pro slabost lidskou již nemůžete potlačiti, hleďte, aby aspoň rozum a vůle nepodlehly!« [3]) Z kazatelů připomínáme aspoň biskupa Ant. Slomšeka: »Nevole, již pociťujeme, kdykoli se Bůh uráží, aneb jiným křivda děje, jest ovšem hněv spravedlivý, o kterémžto praví Duch sv.: Hněvejte se a nehřešte! — Jestliže však v hněvu klneme, bližnímu zlořečíme, zlého žádáme, a těm, kteří po vůli nám nejsou, nerozumně vyhrožujeme, mění se hněv náš již ve zlost hříšnou, kteráž jako had pekelný v srdci se nám rozmáhá« [4]) Podobně Müller [5]) a jiní.

Jiní rozuměli hněvem bolest nad hříchy, buď svými, buď cizími. Tak na př. Rufin: »Kdo zasluhuje vyslyšení? Anebo, jak by hříšník nevolal k Bohu nadarmo? Proto praví: hněvejte se, totiž sami na sebe, litujte upřímně svých dosavadních hříchů a plačte, že k tak nízkým a malicherným věcem jste se snížili.« [6]) Podobně sv. Beda [7]) a Kassiodor: »Hněvejme se na svoje spáchané hříchy, abychom se snáze uvarovali chyb nových. Je jisté, že se novým hříchům nevyhneme, jestli se úplně neodřekneme hříchů starých. A co je pokání jiného, než jakýsi hněv proti sobě samému?« [8])

Jiní konečně dovozovali ze slov, abychom hněvu nepřechovávali. Tak již Didymus: »Kdo se řídí radou apoštolovou, nehřeší, i když snad se rozčílil; trvalý hněv má spíše ten, kdo zlost v sobě živí.« [9]) — Všechny tyto výklady neodpovídají původnímu textu. Avšak poněvadž slov užil v akkommodovaném smyslu také sv. Pavel (Efes. 4, 26), nutno to dovoliti i jiným — jen když se z verše nedokazuje oprávněnost spravedlivého hněvu a pod.

6. »Quaeretur peccatum illius et non invenietur. (Žalm 9, 36.) Stalo se, že slov bylo užito na slavnost Neposkvrněného Početí Panny Mare, na př. ve spise »Summa aurea«. [10]) Arnobius ml. vykládal místo o samém Kristu: »Pán

[1]) Mig. 12, 1143: »Docet igitur hoc loco Scriptura esse iram aliquam, quae non sit peccatum.«

[2]) Mig. 31, 1119.

[3]) Mig. 36, 80: »Etiam si irascimini, nolite peccare; id est: etiam si surgat motus animi, qui jam propter poenam peccati non est in potestate, saltem ei non consentiat ratio et mens.«

[4]) Kazatelé slov. I. 848.

[5]) Kapuziner-Predigten, II. 75.

[6]) Mig. 21, 658: »Quis est dignus exaudiri? Aut quomodo non frustra clamat peccator ad Dominum? Ergo, irascimini, inquit, subandis, vobis ipsis, valde poenitendo de praeteritis criminibus, et indignando, quod ad tam abjecta et vilia corruistis.«

[7]) Mig. 93, 504.

[8]) Mig. 70, 49: »Praeteritis peccatis irasci debemus, ut praesentem nequitiam possimus effugere; delicta enim recentia declinare non possumus, nisi vetusta laudabili exsecratione damnemus. Quid est enim aliud poenitere, nisi irasci sibi.«

[9]) Mig. 39, 1167: »Qui hanc admiserit apostolicam adhortationem, ad iracundiam commotus non peccat, quia ille potius, qui iram fovet, habet iram perseverantem.«

[10]) IV. str. 1126.

zdrtil rámě ďáblovo, který pomocí fariseů hledal na něm nějakého hříchu, aby ho mohl udati — ale hříchu na něm nenašel.« [1]) Ve skutečnosti mluví žalmista o hříšnících. Líčí nadutost, s jakou odmítají mnozí všelikou bázeň před Bohem. Namlouvají si dokonce, že Bůh jejich zločinů nevidí, nebo aspoň že si jich nevšímá. (v. 4.) Což divu, že slabší duše mátla zdánlivá lhostejnost Boží, a že mimoděk se tázali, jak je to možné, aby nejvýš svatý Bůh tak klidně hleděl na tolikerou zlobu. Žalmista je proto upozorňuje, že Bůh je dosud mocnější, než jeho hříšní nepřátelé. Odkládá na čas, aby tím přísnější pomsta je zastihla. Jsa přesvědčen, že jednou budou účty přece vyrovnány, volá pln spravedlivého hněvu: Contere brachium peccatoris et maligni! A poněvadž ví, že pomsta Boží nedá na sebe dlouho čekati, dodává: quaeretur peccatum illius, et non invenietur, protože zajde i s hříšníkem. Tak Mlčoch,[2]) dr. Sedláček,[3]) Calmet.[4]) A již dříve sv. Beda,[5]) Theodoret,[6]) Euthymius[7]) a před nimi sv. Augustin[8]) a sv. Athanáš.[9]) Souhlasně Eusebius Caes.[10]) a Rufín: »Hříšník bude souzen hříchem svým a zahyne pro hřích svůj. Bojte se proto, hříšníci!; protože zničí vás Bůh a zahladí nepravost vaši.« [11]) K nim možno připojiti ještě Hoberga,[12]) Bellarmina-Crampona,[13]) Woltera,[14]) Wittmanna [15]) a mnohé jiné. — A poněvadž ďábel a antikrist bývá nazýván hříšníkem κατ' ἐξοχήν, obraceli někteří slova žalmu na něho. Tak na př. Kassiodor: »Všechny činy a všechna slova antikristova jsou hříšná, protože celý jeho život nazývá Bible hříchem. A přidává »nebude nalezen«; není pochyby, že zanikne také zločinná moc, když víme, že zavržen bude její původce.« [16])

---

[1]) Mig. 53, 337: »Conterens brachium diaboli, qui per Pharisaeos quaesivit peccatum aliquod, unde argueret Dominum, et non invenit.«
[2]) Psalterium, str. 60.
[3]) Žalmy I. 81—82.
[4]) ad loc.
[5]) Mig. 93, 543.
[6]) Mig. 80, 935.
[7]) Mig. 128, 163.
[8]) Mig. 35, 129.
[9]) Mig. 27, 91.
[10]) Mig. 23, 155.
[11]) Mig. 21, 686: »Judicabitur ipse peccato suo et peribit ipse propter peccatum suum. Timeant ergo peccatores et maligni quia conteret eos Deus et malignitatem eorum ad nihilum rediget.«
[12]) Psalmen, str. 29.
[13]) Srv. I. str. 57.
[14]) Psallite, I. 77.
[15]) Psalmen, str. 72.
[16]) Mig. 70, 91: »Omnia siquidem facta ipsius ac dicta peccata sunt, cuius universa vita delictum vocatur.«

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. dr. Josef Čihák.

1. Okružní list Benedikta XV. a zásady posv. Sboru konsistorního o kázání.

Dne 19. února 1917 přijal sv. Otec Benedikt XV. ve slyšení římské postní kazatele, jimž kladl na srdce, aby se řídili příkladem apoštola národů a zásadou jeho v 1. listě ke Korintským (2, 4.). — Poté vydal sv. Otec dne 15. června 1917 okružní list »Humani generis Redemptionem« o kázání slova božího, a posv. Sbor konsistorní dekretem ze dne 28. června 1917 stanovil »normas pro sacra praedicatione«. Oboje ustanovení jest obsaženo v aktech apoštolské Stolice a rovněž v latinském textu jest uveřejněno v Ordinariátním listě pražském.

2. Mírový návrh sv. Otce Benedikta XV.

Papež míru Benedikt XV. podal 1. srpna 1917 mírový návrh »Dès le début« válčícím státům, jenž ve francouzském originálu byl uveřejněn v Aktech apošt. Stolice spolu s překladem italským. Ordinariátní list pražský č. 10. uvádí týž v překladu českém.

3. Neplatnost manželství.

Posv. Rota římská rozhodla 10. května 1916 o neplatnosti sňatku pro podmínku, že bude vyloučeno plození dítek. Ženich Andregs Flandin totiž pojal za manželku Lucii Chancerel s podmínkou, že z tohoto manželství nevznikne potomstvo. Po 3 letech manželka zažádala o civilní rozvod a o církevní prohlášení neplatnosti svého sňatku. První i druhá instance vyhověla žádosti z toho důvodu, že uvedená podmínka směřuje proti podstatě manželství a tudíž činí sňatek neplatným.

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

Kazatelská teorie nabude nových směrů uveřejněním papežské encykliky a četnými komentáři k ní ve všech homiletických listech. Svým časem budeme referovati o článcích tohoto druhu. Pro homiletiku i pastorační činnost má jistou důležitost článek mnichovského katechety Jana Lautenschlagera »Predigt- und Vereinsvortrag« v časop. »Pastor bonus« r. XXIX. (1917) str. 551-558, kde činí se dobrý rozdíl mezi oběma druhy řečnictví a doporučují se častější přednášky laiků — Z praktických řečí a sbírek upozorňujeme na pěknou řeč prof. dra. Taubera »Význam úcty mariánské«, která jest otištěna ve Věstníku mariánských družin »Ve službách královny«, roč. X. (1917) str. 97-100. Věstník tento obsahuje hojně látky i časových příkladů pro řeči mariánské a zasluhuje pozornosti

i kněží nesodálů. — Universitní professor Tübinkský dr. Baur měl 15. března 1917 při konferenci polních kurátů ve Strassburku kázání »Das Ideal des Feldseelsorgers« na slova apoštola Pavla v II. Kor. 6, 1.—10. Na všeobecné přání byla řeč uveřejněna v časopise »Theologie und Glaube«, r. 1917, str. 201-206. — U Herdera letos vyšla sbírka vesnických kázání od dra Karla Riedera pod názvem »Aus der Heimat des Friedens«. Sbírka obsahuje četné citáty z Písma sv. a jest vřele doporučována. Cena 3·20 M.

B) Pastorální literatura.

Vnitřní pastoraci (ve chrámu a na farním úřadě) podporuje rozhodně bratrstvo a asketická cvičení. Ndp. arcipastýř zavádí v naší arcidiecési bratrstvo trpícího Srdce Ježíšova, jímž má se vzpružiti láska k trpícímu Spasiteli. — Oblíbenou a snadnou pobožností jest živý růženec; poučení o spolku živého růžence podává obšírně pražský Ordinariátní list r. 1917 str. 133-135. — Tato bratrstva zvelebují úctu eucharistie a přivádějí k častému sv. přijímání, dnes tolik doporučovanému. V pasovském Měsíčníku r. 1917 (str. 587-590) píše farář Bobinger článek »Ein kleines Hilfsmittel zur Förderung der öfteren hl. Kommunion«. Tou malou pomůckou jest sešitek, do něhož se zaznamenávají sv. přijímání vykonaná v životě a sešitek se pak bere do rakve. U Seitze v Augšburku jest vydán takový sešitek s nadpisem »Mit ins Grab«, stojí 5 pfg, 100 kusů pouze 2 marky. — Knězi pro vlastní zbožnost i pro vedení duší zbožných doporučiti možno tyto spisy: Lietzmann »Liturgische Texte«. Úvod do římského brevíře. Vydáno v Bonnu, 1917, cena 1·50 M. — Mayer: »Die Psalmen, des Priesters Betrachtungsbuch«. V Paderbornu 1916, v tiskárně Bonifácově. — Wolter-Bihlmeyer: »Die geistlichen Übungen der hl. Gertrud«. Saarlouis, 1917[8], cena 1·60 M. — Z českých spisů upozorňujeme na druhé vydání »Exercicií« dra Ondrouška v Praze u Kotrby, cena 4 K. — Prof. dr Spáčil píše v »Hlídce« (1917) velmi pěkný a důležitý článek »Katoličtí světcové a abnormální stavy duševní«. — Pro duchovní správu ve škole, v osadě a ve spolku upozorňujeme na tyto práce: P. Henze C. SS. R. píše v »Theologie und Glaube« článek »Exercitien für Kinder bei Gelegenheit ihrer Schulentlassung«, kdež nastiňuje pěkně celý postup i úspěch. — Antz Josef rozepisuje se o významu dobré četby, zejména pro naši ženskou mládež v časopise »Das heilige Feuer« r. 1917, str. 306-309 a 357-360. — O různých sektách jako na př. Novoirvingiánech, kteří se rozšiřují i v našich krajinách dobře informuje malá praktická knížečka dra Maxe Heimbuchera »Methodisten, Adventisten und Neuapostolische Gemeinde« (Neu-Irvingianer). Vyšla v Řezně u Manze r. 1916, stojí pouze 1 M.

LISTY HOMILETICKÉ.

Narození Páně.

Messiáš přinesl pokoj lidem dobré vůle.

»Sláva na výsostech Bohu, a na zem pokoj lidem dobré vůle! Luk. 2, 14.

Tichá, východní noc. Město Davidovo pohříženo jest ve spánku. Za Betlemem pastýři hlídají odpočívající stáda svých ovček. Jest půlnoc. Všude posvátné ticho. Jen z nedaleké jeskyně, ozářené leskem nebeským, ozývá se pláč, pláč novorozenébo dítěte. A do tohoto pláče náhle zaznívá radosný zpěv duchů nebeských: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« (Luk. 2, 14.). Jaké jest to dítě, při jehož narození samo nebe plesá? Narodil se ten, o němž prorok Isaiáš prorokoval: »Maličký narodil se nám, a syn dán jest nám, a učiněno jest knížectví na rameni jeho: a nazváno bude jméno jeho Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje.« (Is. 9, 6.) Proto ten chvalozpěv andělský; proto plesá dnes i církev svatá, radostně ve svých hodinkách pějíc: »Dnes Král nebeský nám z Panny naroditi se ráčil, aby zavrženého člověka do nebeského království znovu povolal Raduje se vojsko andělské, poněvadž spása věčná lidskému pokolení se ukázala. Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Dnes nám s nebe pravý pokoj sestoupil.« A právem plesá církev svatá dnešního dne; neboť připomínáme si onu noc, ve které zaslíbený Messiáš přišel na svět, aby nás svým učením nebeským, svým příkladem a svou smrtí učinil šťastnými zde i na věčnosti, aby nám nebe otevřel. Přinesl nám s nebe dar, dar ze všech nejvzácnější, kterého svět dáti nemůže. A který jest to dar? Naslouchejte zpěvům andělským, pějícím: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« Spasitel přinesl lidstvu pokoj, bez něhož není štěstí a radosti. Přinesl na svět pokoj lidem dobré vůle, to jest, těm lidem, kteří ochotně přijímají jeho Božské učení a dle něho také chtějí v životě se říditi. Lidem zlé vůle Spasitel pokoje nepřinesl. A to budiž předmětem dnešní úvahy naší!

Náboženská i mravní bída u všech národů dostoupila nejvyššího stupně. Nejen Židé, nýbrž i pohané toužili po pomoci s nebes a očekávali ji s nedůvěrou. Jak bylo ve Starém Zákoně předpověděno, stalo se. Zaslíbený Spasitel, jenž jest Kristus Pán, narodil se v Betlemě, městě Davidově, z Panny z rodu Davidova, Marie, v největší chudobě, v bídném chlévě, a svět ho nepoznal a svoji ho nepřijali. Avšak již při jeho narození ukázaly se počátky jeho budoucí slávy a účel příchodu jeho na svět. Andělé s nebe a zvláštní hvězda na nebi zvěstovali jeho narození, a nábožní pastýři judští, jakožto zástupci vyvoleného národa israelského, a mudrci od východu, jakožto zástupci pohanů, přišli se mu poklonit. Prorok Isaiáš předpověděl pokojné a požehnané kralování Messiášovo takto: »A vyjde prut z kořene Jesse, a květ z kořene jeho vystoupí. A odpočine na něm duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumu, duch rady a síly, duch umění a nábožnosti. I bude spravedlnost pásem beder jeho, a víra přepásáním ledví jeho. Bydliti bude vlk s beránkem, a rys s kozlátkem bude ležeti; tele a lev a ovce spolu přebývati budou, a malé pacholátko poháněti je bude.« (Is. 11, 1. 2. 5. 6.) Z tohoto proroctví vysvítá, že účelem příchodu Spasitelova na svět nebylo jen dopomoci lidem ku věčné blaženosti časné. Podle úmyslu božího mělo celé pokolení lidské býti jednou, svatou, bohumilou rodinou. Takovou však rodinou mohlo lidstvo jen v jednotě s Bohem býti.

Proč není lidstvo takovou rodinou? Na otázku tu odpovídá nám sv. evangelista Jan ve své I. epištole 2, 16: »Všecko, což jest na světě, jest žádost těla, a žádost očí, a pýcha života, kteráž není z Otce, ale jest ze světa.« Vášně a náruživosti neovládané jsou prameny všech nepravostí, vší nespokojenosti, všeho nepokoje, všeho neštěstí na světě. Co může národy opět sjednotiti, co může lidi opět dobrými, spokojenými a svornými učiniti? Odstranění příčin tohoto zla, odstranění hříchu a bludu, jen to může národy a lidi opět sbratřiti. Nejpřijmou-li Krista, nepřijmou-li jeho svaté učení, a nebudou-li učením tím se říditi, nebudou míti pokoje; neboť »není pokoj bezbožným,« praví Hospodin. (Is 48, 22.)

Židé toužili po Messiáši, když Messiáš přišel, nepřijali ho. »Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.« (Jan 1, 11.) Nepřijali božského jeho učení, poněvadž netoužili po Messiáši, jenž by duše jejich z otroctví hříchu a ďábla vymanil, jejich bludy a předsudky vykořenil; nýbrž chtěli Messiáše, kterýž by jako mocný král ze jha římského je vymanil, Židy prvním národem na světě učinil a k bohatství a k životu rozkošnickému jim dopomohl.

Brzy po smrti Ježíše Krista povstali falešní proroci: Teodas, Judas Galilejský, Šimon čarodějník, a po nich množství jiných podvodníků, kteří lid pobuřovali. Vydávajíce se za vyslance boží, dosáhli toho, že Židé chopili se zbraně proti Římanům. Když r. 64 stal se nad nimi vladařem Gessius Florus, vzbouřili se Židé nejprve v Cesarii, pak v Jerusalemě, kde zmocnili se hradu a vojsko římské povraždili. Aby vzpouru potlačil, přišel do země židovské s vojskem vůdce římský Vespasián. Porazil vzbouřence

na mnohých místech, a když zatím zvolen byl císařem, odevzdal vrchní velení vojska synu svému Titovi. Ten z jara r. 70. přitrhl před Jerusalem a obklíčil město se všech stran zdí a náspem. Protože byla právě slavnost velikonoční, bylo ve městě uzavřeno veliké množství Židů z veškeré země i z ciziny. V obklíčeném městě nastal brzy hlad. Přes milion Židů přišlo o život, a na sto tisíc jich odvedeno do zajetí a prodáno do otroctví. Ostatní se rozptýlili do všech končin světa.

Židé nepřijali Messiáše pro svoji zaslepenost a pýchu a proto nenalezli pokoje. Chce-li nynější lidstvo žíti v trvalém míru, musí přijati Messiáše; víra Kristova musí se státi kvasem, který by pronikal veškerou lidskou společnost; víra Kristova musí býti tmelem, který by všecky národy světa spojil v jednu svatou a šťastnou rodinu. Kéž by všickni lidé se shromáždili v pravém ovčinci Kristově, v církvi katolické! Kéž by všickni národové proniknuti byli kvasem nebeským! Pak by nastaly zlaté časy; neboť vládnul by ten přislíbený kníže pokoje, při jehož narození andělé prozpěvovali: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« Dítě betlemské musí býti uhelným kamenem paláce míru, jinak se shroutí. Na skále musejí národové světa postaviti palác míru, aby podobni byli »muži moudrému (z evang. sv. Mat. 7, 24. 25), kterýž vystavěl dům svůj na skále: i spadl příval, a přišly řeky, a vály větrové, a obořily se na ten dům, a nespadl; neboť založen byl na skále.« Dějiny učí, že všecky pokusy, jinou cestou vrátiti lidstvu trvalý mír a pokoj, vždy selhaly. Proto k návratu k zásadám křesťanským vybízel lidstvo zvěčnělý sv. Otec Lev XIII., jenž v encyklice o povinnostech katolických křesťanů (10. ledna 1890) píše: »Den ode dne jeví se větší potřeba, navrátiti se k zásadám křesťanské moudrosti a dle nich zaříditi život, mravy a zákony národů.« Ó kéž by lidstvo uposlechlo otcovského hlasu tohoto! Kéž by všickni lidé na světě, kéž by všickni národové světa poznali Ježíše Krista a jeho svaté učení; kéž by Messiáše přijali a učením jeho se řídili! Blaze by bylo na zemi, svatý pokoj by panoval mezi všemi lidmi a národy, mravnost a pravá vzdělanost by zkvétala.

A na čem zakládá se ten pokoj, který má panovati mezi všemi lidmi, jak v rodině, tak v obci, tak v zemi? Na čem jiném, nežli na lásce; vždyť »nenávist vzbuzuje sváry.« (Přísl. 10, 12.) A kdo přikázání lásky k bližnímu přinesl na svět? »Přikázání nové dávám vám: abyste se milovali vespolek, jakož (já) jsem miloval vás, (tak) abyste i vy se vespolek milovali. Po tomť všickni poznají, že jste moji učenici, budete-li míti lásku jedni k druhým« (Jan 13, 34. 35.).

Tato láska nedá se omeziti hranicemi národnosti, nýbrž všecky lidi objímá, všecky bez rozdílu za bližní prohlašuje, všecky spojuje v jednu rodinu, jakožto bratry a sestry vespolek a syny a dcery jednoho Otce nebeského. »Kteří přijali Messiáše, dal jim moc syny božími býti, kteří věří ve jménu jeho.« (Jan 1, 12) »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé

duše své a ze vší mysli své. Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« (Mat. 22, 37. 39.) »Všecko tedy, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy čiňte jim.« (Mat. 7, 12.) Tato přikázání Ježíše Krista kdyby všude se plnila, byla by věčnou zárukou míru a pokoje mezi lidmi. Popatřme na první křesťany! »Hle, jak se milují!« Tak říkali o nich pohané. A společenský jejich život líčí nám skutky apoštolské těmito slovy: »Na každý den trvajíce jednomyslně v chrámě, a lámajíce po domích chléb, přijímali pokrm s veselím a s prostností srdce.« (Skut. ap. 2, 46.) »Všecko pak množství věřících bylo jedno srdce a jedna duše.« (Skut. ap. 4, 32.).

Bez Krista, bez víry, bez naděje života věčného, bez lásky křesťanské celý svět bude stokou všech možných neřestí.

Proto, drazí křesťané, buďte dobré vůle, potlačujte náruživosti zlé, které jsou příčinou, proč lidé Kristem pohrdají, přijměte Spasitele světa s takovou upřímností, jako pastýři Betlemští; víru v Ježíše Krista veřejně vyznávejte a také skutkem ji osvědčujte. Při všem slávu Boží mějme na paměti, jak nás k tomu napomíná sv ap. Pavel: »Buďto tedy že jíte, nebo pijete, neb cokoli jiného činíte, všecko k slávě Boží čiňte.« (I. Kor. 10, 31.) Pak celý život náš bude neustálým chvalozpěvem, jaký andělé prozpěvovali při narození Spasitele světa: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!«

Drazí křesťané! Nutnou podmínkou trvalého světového míru jest, aby všichni lidé byli dobré vůle, aby všickni národové přijali zaslíbeného Messiáše a dle jeho božského učení také se řídili. Kristus Pán přišel na svět v roce všeobecného pokoje světového; tím dáno lidstvu na rozum, že pokoj mezi Tvůrcem a tvorem opět jest obnoven a že všem, kteří budou dobré vůle, pokoje se dostane. Stál totiž v Římě chrám, zasvěcený bohu války, Janusovi; dvéře toho chrámu byly ustavičně otevřeny; zavříti se měly jen tehdy, když válka se ukončila, a pokoj a mír mezi národy nastal. To stalo se za císaře Augusta. Krvavé války přestaly na čas, takže chrám onen mohl se zavříti. Významný to zajisté obraz milostného pokoje nebeského, který tehdy zemi měl oblažiti; zjeviltě se tehdy dárce pravého pokoje, při jehož narození kůrové andělští sestupovali s nebes a hlásali lidstvu, že přišel na svět kníže pokoje, jak patrno z jejich chvalozpěvu: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!«

Nemám, drazí křesťané, dnes vřelejšího přání než aby ti duchové nebeští, kteří při narození dítěte Betlemského pěli nad jeskyní, i nyní snesli se nad drahou vlastí naší a pěli radostné poselství: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« A proto volejme dnes vroucně: »Bože, od kteréhož svaté žádosti, pravé rady a spravedliví skutkové pocházejí: dej služebníkům svým pokoj ten, kteréhož svět dáti nemůže; aby i srdce naše k plnění přikázání tvých byla oddána, i po odvrácení strachu nepřátelského časové naši v ochraně tvé byli pokojní.« Amen.

Josef Kepl.

Narození Páně.

Pokoj lidem dobré vůle.

A na zemi pokoj lidem dobré vůle.
(Luk. 2, 14)

Německý císař Otta I., zvaný Veliký, navštívil na podzim r. 942 palác Saalhof ve Frankfurtě nad Mohanem. Když časně ráno o vánocích vycházel z brány paláce do kostela na jitřní, vrhl se mu najednou k nohám člověk v neúhledném, roztrhaném oděvu s výkřikem: »Milost, milost!« Byl to vlastní bratr jeho Jindřich. Zosnoval před nějakým časem vzpouru proti císaři, byl jat a uvězněn v Mohuči. Na štědrý den uprchl Jindřich z vazby a šel mrazivou zimní nocí do Frankfurtu prositi bratra o milost. Z velebného chrámu zaznívaly právě slavnostně zvony vánoční a sbor poutníků, hořící pochodně v rukou, pěl píseň andělskou, jež tak dojemně a blaživě hlaholila kdysi nad nivami betlemskými: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« Císař dojat pozdravem zvonů a písně i žalostným pohledem na bratra, lítostí, mrazem a bídou zdrceného, položil mu něžně ruku na hlavu řka: »Protože i ty jsi dobré vůle, budiž tobě pro milého Ježíška všecko odpuštěno.« A dále hlaholily zvony a shromážděný lid, nadšený takovou křesťanskou velikomyslností, jásal: »Sláva na výsostech Bohu a dík tak milenému císaři!« A bratřím, smířeným ve vánočním pokoji Spasitele Ježíše Krista a hluboce dojatým stály v očích slzy radosti — ruku v ruce šli spolu do chrámu svého Betléma.

V pravdě, zvláštní nebeské kouzlo obestírá vánoce. V hluboké zimě, v ponuré, drsné, chladné době slavíme je, a přece ony jsou nejradostnějšími svátky celého roku. Proč? Nesmírná láska Syna božího, který pro lidi stal se slabým, chudým dítkem, činí vánoce tak radostnými.

Svátky dětí zovou se vánoce. Děti obzvláště mají příčinu radovati se o vánocích, protože Syn boží stal se jako jedno z nich, a protože on jim skrze rodiče klade pod stromek vánoční dárky, které blaží nevinné, prosté dětské srdce.

Ale i dospělí stávají se jistou měrou zase dětmi o svátcích milého Ježíška. V každém křesťanském srdci, v němž dosud trochu dobré vůle, třeba už bylo sebe starší, probouzejí se o vánocích vzpomínky na dětství, jak to srdce bylo tak šťastné za dnů nevinnosti a jak krásně a útulně bylo tenkrát o vánocích v domě otcovském uprostřed milých. A vzpomínkami na dětství a Ježíška a vánoce oživuje také v srdci bývalá něžná dětská láska k božskému dítku, a i to srdce sestárlé, jež za tolik let už krvácelo z mnoha ran, zapomíná na všecku bolest, jež je kdy trápila, a zase se občerství a omládne a jako dítě raduje se s dětmi a je šťastno pod stromkem vánočním ve světle jasu chudého dítka betlémského.

A radost a štěstí vánoční a láska k Ježíškovi nejkrásněji a nejmohutněji se projevuje ve svaté noci o jitřní. Je to jednou za rok, kdy křesťané za tmavé noci, ve chladu a mrazu, velkými zástupy spěchají do chrámu. Velcí i malí hrnou se do kostelů a kostelíčků, do domácích Betlémů, aby tam uvítali chudé dítko betlémké, které ve svatou noc jako král věčné velebnosti sestupuje v jesle oltáře při sv. oběti. Dětinnou lásku přinášejí všichni božskému dítku v jeslích.

Ano, dětmi srdcem, lidmi dobré vůle zůstaňme povždy i v budoucnosti. Snad jsou mezi námi, kteří nebyli vždy dobré vůle. Snad těžce urazili bližního, neprávem jemu ukřivdili; snad jejich srdce od jiných neprávem bylo zraněno, a dosud nad tím cítí jakousi trpkost. U jesliček chudého dítka betlémského, jež z lásky nepřátelům ve tvrdých jeslích leží, aby za 33 let umřelo za ně na tvrdém loži kříže, litujme, odprosme, odpusťme všelikou křivdu a milujme všecky lidi i nepřátely, jako to dítko v jeslích všecky nás — hříšníky, nepřátele své — miluje!

Snad jsme nemilovali vždy, jak náleží, svého Spasitele, zanedbávali povinnosti víry a leckterým hříchem zranili krvavé jeho srdce. Dnes u jeslí jeho slibujme svatě: Spasiteli! Ode dneška chceme býti lidmi dobré vůle, křesťany věrnými, byť i to stálo přemáhání, oběti, bolest a utrpení!

Buďme a zůstaňme vždy lidmi dobré vůle! A tak budou letošní vánoce a náš další život se všemi radostmi i bolestmi a starostmi, prácemi a strastmi velebným chvalozpěvem: »Sláva na výsostech Bohu!« — a odpověď ze srdce Ježíšova zníti nám bude: »A na zemi pokoj lidem dobré vůle!« Pán dá nám pokoj svůj, pokoj, kterého svět nemá a dáti nemůže, pokoj Boží, kterýž jediný dovede upokojiti a oblažiti nepokojné srdce lidské. Amen.

Jos. Ocetek.

Na slavnost sv. Štěpána.

P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R.

(Skizza.)

Budete v nenávisti u všech pro jméno mé. (Luk. 21, 17.)

Drazí přátelé!

Včera zněla nám v Duchu ještě radostná píseň andělů: Sláva na výsostech Bohu! a dnes teče již krev. Včera oslavovali jsme narozeniny a dnes připomínáme si smrt.

V tom tají se hluboká pravda. Celý život božského Spasitele je protkán dlouhou řadou utrpení. Sotva se narodil, oznamoval anděl sv. Josefovi, že Herodes hledá bezživotí dítěte a Ježíšek byl nucen prchnouti do Egypta. Netrvalo dlouho a v Betlémě tekla opět nevinná krev pro malého Ježíška. A tyto bolesti božského Spasitele již neopustily; provázely jej po celý život, až do-

konal na bolestném a potupném kříži. A jako musel trpěti Kristus a tak vejíti do své slávy, právě tak musí trpěti i církev, kterou na světě založil. Ano, utrpení a pronásledování jsou neklamnou známkou, že naše sv. církev katolická je pravou církví Kristovou.

O tom dnes několik slov.

Pravil jsem, že utrpení je známkou pravé církve Kristovy církev, založená Kristem, musí býti pronásledována. Či snad o tom, přátelé, pochybujete? A Písmo sv. jako kdyby vaši pochybnost již napřed vědělo, málo kterou pravdu vyslovilo tak jasně a tak určitě, jako tuto. Když se božský Spasitel loučil se svými učedníky, pravil k nim: »Pamatujte na mou řeč, kterou jsem já mluvil vám: Není služebník větší, nežli pán jeho. Jestliže se mi protivili, i vám se protiviti budou.« (Jan 15, 20) Ano, řekl i více. Těchto nepřátel nebude snad jenom několik. »Budete v nenávisti u všech pro jméno mé.« (Luk. 21, 17.) A sv. apoštol tvrdí, že právě po utrpení pozná se pravý služebník Kristův: »Všichni, kteří chtějí v Kristu Ježíši živu zbožně býti, protivenství trpěti budou.« (2. Tim 3.)

Vidíte sami, přátelé, jak jasně předpovídá Pán Ježíš své církvi, že bude pronásledována. Má snad proto zoufati a se báti? Ne! Božský Spasitel praví: »Na světě nátisk míti budete: ale doufejte, já jsem přemohl svět!« (Jan 16. 33.) A jindy mluvil ještě určitěji: »Blahoslavení jste, když vám zlořečiti a protivenství činiti a všecko zlé o vás lhouce mluviti budou pro mne: radujte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5, 10.)

A dnes? Podívejme se, přátelé, kolem sebe! Koho svět pronásleduje nejvíce? proti komu spojují se při volbách všechny strany? na které kněze útočí se nejhůře? Jsme to my katolíci! A proto právem jsem řekl na počátku, že pronásledování církve katolické jest neklamnou známkou jejího božského původu. Církev katolická musí býti pronásledována — tak jí to předpověděl sám její božský zakladatel.

Ale ještě jinak dokazuje pronásledování, že naše církev katolická je pravou církví Kristovou. Kdysi pravil božský Spasitel sv. Petru: »Ty jsi Petr, to jest skála a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou.« (Mat. 16, 18.) Všimněte si dobře slov: »brány pekelné jí nepřemohou.«

Sotva se začala víra Kristova šířiti, povstali proti ní židé a všemožně se snažili, aby jméno Kristovo se světa zmizelo. I do okolních měst posílali muže, aby křesťany jímali, je věznili a usmrcovali. A právě dnes jsme četli, jak dokonal pod jejich kameny nevinný sv. Štěpán . . . Ale marná byla jejich zloba. Brány pekelné jí nepřemohou, řekl božský Spasitel a jeho slova se splnila. Kde jsou dnes ti, kteří hleděli církev zničiti? Přišli Římané, jejich opevněné město dobyli i židy rozehnali do celého světa — ale církev Kristova trvá dosud.

Po židech vrhli se na církev římští císařové. Skoro celých 300 let trvalo pronásledování, milliony dokonaly na popravišti jenom proto, že byli křesťany a že nechtěli zapříti jména Kri-

stova. Církev byla nucena uchýliti se do podzemních sklepů a hle! brány pekelné jí nepřemohly. Římští císařové zahynuli, římská říše se rozpadla — ale církev Kristova stojí dosud.

Přišel mocný Napoleon, zajal sv. Otce a odvedl ho do Francie a jeho majetek mu uloupil. Byl vyloučen z církve, ale z trestu si mnoho nedělal a smál se: proto mým vojákům pušky z rukou nevypadnou. Všechno zdálo se ztraceno a hle! brány pekelné církve nepřemohly! Netrvalo to ani rok veliká vojska Napoleonova zahynula zimou a doslovně se splnilo, že jeho vojínům padaly pušky z rukou. Napoleon poražen a zemřel zapomenut na dalekém ostrově — ale církev Kristova trvá dosud.

Co z toho, přátelé, pro nás následuje? Vidíme-li, že církev svatá je pronásledována, vzpomeňme si na slova božského Spasitele: »Na světě nátisk míti budete.« Toto utrpení má nám býti důkazem, že naše církev je pravou církví Kristovou.

A za druhé: těšme se blahou nadějí, že utrpení nepotrvá věčně. Alespoň na posledním soudu se list obrátí. Poslyšte, co o tom praví Písmo sv: »Tehdy státi budou spravedliví u veliké stálosti proti těm, kteří je sužovali. Vidouce to, budou se (zlí) kormoutiti bázní hroznou — říkajíce sami u sebe . . .: To jsou ti, kteří nám byli někdy k posměchu . . . My nesmyslní, měli jsme život jejich za bláznovství a konec jejich za bezectný; aj, jak jsou počteni mezi syny boží a mezi svatými jest los jejich. Zbloudili jsme tedy z cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám.« (Moud. 5, 1. a násl.) Tak budou lkáti a naříkati — ale již bude pozdě.

A proto, přátelé! I kdyby se vám posmívali, že dosud církvi věříte, kdyby vás zvali tmáři a zpátečníky, blahoslavení jste. Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích. Amen.

Neděle po narození Páně.

Důležitá jednotka národa.

V této povánoční době obrací zraky církev k rodině Páně, jako by cítila, čeho naše doba nejvíce potřebuje a jakoby chtěla říci: Vizte svatou rodinu, jak stále k ní ukazují evangelia, to je váš příklad, to je váš vzor, vaše zrcadlo, v němž se máte zhlížeti a zvláště v této době, kdy poměry občanské společnosti jsou uvolněny, kdy rodinný život, tato základní jednotka všeho počtu trpí. Již před válkou byl všeobecně cítěný nedostatek a stesk, že přes všecku kulturu, přes humanní ústavy, jež moderní společnost na útraty poplatnictva v život vyvolala, přes blahobyt, v němž lidstvo žilo, není pravého štěstí na světě ani v srdcích lidských, tím méně v rodinách, obcích, národech, a že místo Kristova zákona lásky a milosrdenství jen povrch společenských

zjevů zachoval jisté pozlátko lidumilství, jinak však, že sobectví a bezohlednost k bližnímu není o nic menší, než byla a je v pohanství. Válka to ukázala; sotvaže vlády, zaměstnány jinde, nemohly ideálnímu odvětví lidského života věnovati dostatečnou pozornost, sotvaže na obzoru ukázal se boj o existenci a časné potřeby, již také probudila se v srdcích odkřesťanštělých ta pohanská lakota, hamižnost, špinavá ziskuchtivost a společenská bezohlednost. Lidé jakoby odhodili všecky ctnosti, staleté tradice a plody křesťanské kultury, která pomalu přestává platiti a — hnali se za modlou.

Nemá-li nynější křesťanská společnost evropských národů po válce úplně zabřednouti a utonouti ve vlastní bídě, třeba, aby se poznala ve svém základě a zrevidovala své jednotky, t. j. rodiny.

Co je, drazí v Kristu, rodina? Poměr nejen manželů k sobě, rodičů k dětem a naopak, ale i všech příslušníků navzájem k sobě a ku své hlavě. Že manželský život byl přerušen před válkou, to patrno z těch mnohých hlasů, jež teprve v posledních deseti letech troufale se ozývaly a volaly po rozlučitelnosti katol. manželství; zajisté nejlepší to důkaz, že tu nebylo vše, jak mělo býti a že ty neblahé zjevy teprve poslední doba zplodila. Přirozeno; chybí-li mravní zákony křesť. víry v srdcích, chybí i v rodinách, a nepřinášejí-li si do manželství oba, jak muž tak žena, ten mravní fond, bez něhož lidé snesitelný život nejsou s to si pojistiti, objeví se mraky na tom manželském nebi, nikoli mráčky všedního života, jež zmizí a nebe snad je jasnějším než dříve, ale mraky, jež jako pytel visí nad rodinou a pospolitý život nadobro otráví.

Před válkou byly poměry smutné a musel by to býti opravdu zázrak, kdyby se nyní po válce podstatně zlepšily. Lidé, kteří by se byli k manželství neodhodlali, kdyby nebylo vyživovací podpory, nebudou valně šťastnými, když tato podpora přestala a tvrdá skutečnost klepe na dvéře chudých domácností. Mnoho našich žen po čas války své povinnosti samy věrně plnily, jim máme co vděčiti, že hospodářství, řemesla, živnosti a rodiny se zachovaly a jen v míře poměrům přiměřené byly postiženy. Na ně upřeny jsou zraky národa, jak se zachovají, kdy muži jejich těžce postiženi nyní se vrátili k domácímu krbu a nemají buď síly a schopnosti, nebo snad ani chuti k pravidelnému zaměstnání, aby byly věrnými strážkyněmi domácích krbů, milosrdnými sestrami svých mužů a strážnými anděly svých rodin. Jestliže by se i ony měly oddati jakési ochablé resignaci, duševní a mravní lethargii, pak běda rodinám, běda křesťanským národům!

Před válkou, kdy lidstvo jen z jakési bujnosti volalo po nápravě a kdy nepovolaní lékaři nabízeli rozličné léky k společenskému ozdravění, byl tu jeden, jenž podal správnou diagnosu a předepsal opravdu a jedině účinný lék svým: »Obnoviti všecko v Kristu,« t. j návratem ke křesťanské víře, Kristově morálce a staré, osvědčené kázni. Co učiní lidé nyní po válce, jest ovšem jejich věcí. Prohlédnou-li, a vrátí-li se ke Kristu, od něhož se

odvrátili, pak musí začíti nejdříve doma, t. j. v srdci vlastním a ve vlastní rodině, začíti od jedničky.

K rodině patří děti; dnes vede se stížnost na dětskou nekázeň, myslím však, že to není ještě tak zoufalé, třeba uvolněné, dokud kněží a učitelé drží děti pevně v rukou; ale odrostlá mládež vzbuzuje obavy, neboť nemine téměř dne, aby noviny nepřinesly nějakou smutnou ukázku klackovitosti, nebo dokonce zdivočilosti. Či slyšel kdy svět, aby také ženští výrostci dopouštěli se skutků zločinných, aby dcery přišly do vyšetřování pro zavraždění matky, pro loupež a pod.? Byly vždy výstřelky mezi mládeží, ale aby výrostek zavlekl dítě, je znásilnil a před soudem se hájil slovy: »To je má věc, po tom nikomu ničeho není,« to zde snad ještě nebylo.

Falešná humanita, kterou zplodil falešný pokrok, patrně zkrachovala, když se volá po holi, když se starším lidem dovoluje nezbednost mládeže nyní ve válce hned na místě ztrestati, když se hospody, trafiky a kinematografy před mládeží uzavírají. Není však již trochu pozdě dnes, když jsme všichni tou zaslepenou humanitou jaksi již zastrašeni, kdy se neodvažujeme veřejně vystoupiti, aby nás mladý dareba nebo jeho maminka nehnala před soud, jak tomu kdysi bývalo?! Nikdy nemělo heslo: »Co tě nepálí, nehas,« více přívrženců, jako mezi námi v poslední době, kdy zodpovědné autority ze strachu před opletáním dělaly, jakoby neviděly. Nyní teprve poznáváme, že jsme nebyli s tou výchovou mládeže jak školní, tak škole odrostlé na pravé cestě a bude třeba, abychom obrátili. Dříve však je nutno, aby nám k tomu propůjčena byla dostatečná opora. Kdo se bude veřejnosti obětovati, není li od ní podporován? I těch nejšlechetnějších zmocní se tupá resignace nad stavem věcí, že si pravidelně ulehčují slovy: »Co si udělají, to budou míti.« V první řadě však rodiče musí konati svou povinnost, neujímati se dětí proti škole a zákonu, spíš oba tyto činitele podporovati a hlavně musí odpadnouti systém zbožňování drobotiny, jakého naši rodiče neznali a měli nás také rádi. K rodině patří také ti, kdo mají na spolužití v ní právo, kdo vlastní rodiny založiti si nemohli nebo nechtěli, tedy příbuzní vůbec a staří rodiče zvláště. Není to zjev potěšitelný ani po stránce hospodářské, ani po stránce mravní, že t. zv. výměnkáři — jsou-li zámožnější — společné domácnosti s hospodářem dnes se vyhýbají, buď do měst se stěhujíce, nebo samostatné příbytky si stavíce. Štěstí lidi rozdvojuje, těžké chvíle spojují. Byla to světová válka, která staré s mladými sblížila a bylo by jen štěstím rodinného života, kdyby poměr snesitelný potrval. Staří mohou dáti mnohou dobrou radu a mnohou cizí sílu nahraditi, když se s nimi jedná tak, jak tomu kdysi bývalo a jak předpisy čtvrtého božího přikázání velí.

I čeládka a služebnictvo vůbec patří k rodině a vyplatí se vždy, jestliže se za členy rodiny považuje, neboť jen uznalý, hodný a spravedlivý pán má hodné, poctivé a věrné služebníky. Kde se tito považují za obtížnou přítěž, které dlužno se zbaviti,

když jen trochu možno, kde služebnictvo pozůstaveno je samo sobě a nikdo se nestará, do jakých společností chodí, s kým poměr a přátelství udržuje, co čte a jak se baví, dostaví li se jen určitý čas do práce, tam je cizincem a dle toho se i chová.

Válka vyrovnala společenský nepoměr, ve vojenské službě byli si všichni — pokud nebyli představenými — rovni; ba namnoze se poměr i obrátil, z pánů stali se podřízení a naopak. To nezůstane bez jistých následků a odpovídalo by to jen zákonu Kristovu, kdyby se o rovnosti a bratrství méně mluvilo, ale více pro něho konalo.

Jak účinně mohly by i tu zasáhnouti nábožensko-mravní zásady křesťanské, kdyby jich ovšem bylo dbáno! I ženská otázka stane se akutní, poněvadž snad dvě třetiny služek následkem těžkého boje životního z rodin byly propuštěny a musely si hledati obživy v samostatných postaveních jako ošetřovatelky v nemocnicích, ve voj. továrnách a jinde. Budou na samostatný způsob obživy poukázány i nyní po válce, což přirozeně otázku ženskou pošine do popředí a ženy budou chtít míti nejen povinnosti, ale i práva. Kéž by jen svých práv dbaly, ale povinností, hlavně k mužům a k rodině, nezanedbávaly! Rodinný život válkou utrpěl, proto tím více musí nyní platiti hodnota té mravní jednotky, jíž je a zůstane rodina a lidstvo nepochopí svůj úkol lépe, než když zase začne od jedničky a vrátí se k svému ideálu, sv. rodině Páně, neboť nikdo nemůže lepšího základu položiti, než je Kristus. K němu a sv. rodině, v níž on žil, upírejme, drazí v Kristu, z tohoto slzavého údolí zraků svých, ve všech strastech, nedostatcích, potřebách i pochybnostech, neboť sv. rodina prodělala na světě všecky těžkosti, jež život vezdejší s sebou přináší, ona může nám býti vzorem, poučením, útěchou i posilou a patření na ni jednou radostnou naší odměnou. Amen. *J. Kousal.*

Na neděli po vánocích.

P. Dr. Josef Miklik, C. S. S. R.

Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.
(Jan 1, 11.)

Drazí přátelé!

Ještě slyšíme v duchu jásavý zpěv andělský: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« My víme, komu ta píseň platí a v duchu si představujeme radost, s jakou asi uvítal svět nově narozeného Spasitele, představujeme si tuto radost a snad ani netušíme, jak velice se mýlíme. Písmo sv. praví: »Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.« — O kom tu mluví Písmo sv.? Přátelé! O tom dítku v jesličkách, o kterém pravil anděl k pastýřům: »Nebojte se, nebo aj, zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu; neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán.« (Luk. 2, 10.—11.) A tohoto

Spasitele lidstva nepřijalo? Ano! Písmo sv. praví jasně: Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.«

Ale vždyť po něm tak toužili a tolikráte se modlili: »Ó kéž bys protrhl nebesa a sestoupil!« (Is. 64, 1.). A přece, když se narodil, do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali! Tolikráte se modlili k Bohu: »Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové dštěte spravedlivého: otevři se země a vypuč Spasitele!« (Is. 45, 8.) — a přece když do vlastního přišel, svoji ho nepřijali. Pln radosti volal o něm kdysi prorok Isaiáš: »Maličký narodil se nám a syn dán jest nám a učiněno jest knížectví na rameni jeho: a nazváno bude jméno jeho Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, kníže pokoje.« (9, 6) A přece je to pravda, že do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Ale, přátelé, Bůh nebývá posmíván (Gal. 6, 7.) a přísně trestá ty, kteří se mu protiví. Uvažujme dnes o této bolestné pravdě a učme se z cizího neštěstí, abychom nezakusili sami na sobě, jak hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého. (Žid. 10, 31.)

Nuže počněme! Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Po silnici kráčí k Betlému svatá Panna a vedle ní její sv. snoubenec. Viděti na nich, že jsou již unaveni a že přicházejí z daleka. U hospody se zastavili a prosili o noclech. Byli odmítnuti; není prý pro ně místa. Pln starosti dívá se sv. Josef na svou panenskou snoubenku a jde o dům dále. Zaklepal u dveří a prosil, aby je přijali. »Nemáme místa,« slyšel odpověď a dvéře se před ním zavřely. Tak to šlo dům od domu a nikde neměli místa pro Spasitele, který se měl naroditi. Ó jak se již tehdy na něm splnilo, co řekl později: »Lišky mají doupata a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu položil« (Mat. 8, 20.) Tak nezbylo sv. rodině, nežli jíti za město a tam ve studeném, opuštěném chlévě narodil se za několik hodin pán pánů a král králů. U jeho jesliček klečela P. Maria a plakala radostí, že svět bude již vykoupen — ale plakala také bolestí, že do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.

Ale viz, příteli, že zlá a hořká to věc, opustiti Hospodina Boha svého. (Jer. 2, 19.). Uplynula jenom dvě léta a přišel trest na nevděčné město Betlém. Bylo o něm kdysi předpověděno: »A ty, Betléme Efrata, maličký jsi v tisíci judských; ale z tebe mi vyjde ten, jenž bude panovníkem v Israeli a východové jeho od počátku, a ode dnů věčnosti.« (Mich 5, 2) Tak bylo předpověděno, ale Betlém svého Vykupitele nepřijal. A proto splnilo se na něm jiné slovo proroka Jeremiáše: »Toto praví Hospodin: Hlas naříkání, žalosti a pláče slyšán jest na výsosti: Ráchel pláče synů svých a nechce se potěšiti, protože jich není.« (Jer. 31, 15.) »Ó matky betlémské!« Zdali pak jste si vzpomněly, když Herodes vraždil vaše dítky, zda-li pak jste si vzpomněly na chudou Pannu, která před dvěma roky obcházela ulicemi a prosila za nocleh, a kterou jste tehdy tak tvrdě odmítly? Připomenul vám nářek vašich umírajících dětí, jak před dvěma roky pro vaši necitelnost

plakal v betlémském chlévě malý Ježíšek? Ó ano, zlé a hořké jest opustiti Hospodina, Boha svého!

Uslyšíte-li dnes hlas boží, nezatvrzujte srdcí svých! (Žalm 94, 8). Přátelé, také my máme svůj Betlém, máme svůj svatostánek a ve sv. hostii dosud obchází a volá: »Synu, dcero, dej mi srdce své!« (Přísl. 23, 26.) a prosí, abychom ho přijali. Dosud obchází P. Maria a hledá srdce, která by pohostila jejího Ježíška ve velebné svátosti — ale bohužel! Dosud platí o mnohých křesťanech: Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali! Kolik je lidí, kteří ani jednou za rok nejdou k sv. přijímání a ustavičně se vyhýbají svému Spasiteli. Ó jak se mýlí! Bůh nebývá posmíván a jednou na věčnosti zakusí ubožáci sami na sobě, jak hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého. Přátelé! My takoví nebuďme! Rádi přijímejme svého Pána Ježíše, aby jednou mohl říci i nám: »Hostem jsem byl a přijali jste mne.« (Mat. 25, 36.) A proto, uslyšíte-li dnes hlas Boží, nezatvrzujte srdcí svých!

Když božský Spasitel dospěl, počal hlásati vyvolenému národu slova pravdy. Mluvil tak krásně, že všichni se mu divili a pochvalovali si. »Nikdy žádný člověk tak nemluvil, jako člověk tento.« (Jan 7, 46.) Vždyť jim sliboval spásu, dával jim přednost před ostatními národy světa a nazýval je dítkami božími. Ale když Pán Ježíš žádal, aby mu uvěřili, aby se odřekli svých hříšných náklonností, již ho neznali! Již jsem byl jenom nízkým synem tesařovým (Mat. 13, 55.), přítelem veřejných hříšníků (Mat. 11, 19.), ano spojeným s ďáblem. (Mat. 9, 34.) Opět splnila se tu slova Písma sv.: Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.« Jak často mohl si božský Spasitel zastesknouti slovy Písma sv.: »Slyšte nebesa a ušima pozoruj země: Syny jsem vychoval a vyvýšil, oni pak pohrdli mnou!« (Is. 1, 2.) Ale běda národu hříšnému a lidu obtíženému nepravostí, volal ve Starém zákoně Bůh. (Is. 1, 4.) A toto běda! se na židech strašně splnilo. Jak jim proroci hrozili, země jejich zpustla a oni byli rozptýleni do celého světa. Přišel k nim Pán Ježíš jako do vlastního — ale židé ho nepřijali a proto podnes zakoušejí sami na sobě, jak je to hořké a trpké opustiti Hospodina, Boha svého.

Přátelé! Také k nám přichází božský Spasitel a žádá od nás víru: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude: kdož pak neuvěří, bude zatracen!« (Mar. 16, 16.) Ale řekněte mi upřímně: Věří dnes lidé božskému Spasiteli? Bohu budiž žalováno, nevěří. V matrice jsou snad zapsáni ještě jako katolíci — ale dle víry své již dávno nežijí. A proto také oni zakusí sami na sobě, jak trpké to jest opustiti Hospodina Boha svého, až při posledním soudu uslyší přísná slova Pána Ježíše: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!« (Mat. 25, 41.) Přátelé, uslyšíte-li dnes hlas boží, nezatvrzujte srdcí svých! Věřte božskému Spasiteli, věřte jeho kněžím, žijte dle jeho víry a volejte se sv. Petrem: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn boží.« (Jan 7, 69.—70.)

Nejvíce a nejčastěji mluvil snad božský Spasitel v Jerusalemě. Nepřišel k nim s hrozbami; právě naopak! volal též k nim: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím!« (Mat. 11, 28.) Ale Jerusalem mu neuvěřil: Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. 'Když viděl jejich zlobu, plakal nad nimi a pln lásky volal: »Jerusaléme, Jerusaléme! Kolikráte chtěl jsem shromážditi syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá — a nechtěl jsi.« (Mat. 23, 37.) A teprve potom pronesl strašná slova: »Aj, zanechá se dům váš pustý!« — A přece to nejhorší mělo teprve přijíti. Tam před palácem Pilátovým kupily se zástupy lidu, když náhle vystoupil Pilát a za ním přivedli Pána Ježíše a za ním lotra Barabáše. Pilát pokynul rukou, a když se lid utišil, pravil: »Kterého chcete, abych vám propustil?« — Ó dobrý Ježíši, je to možné, že jsi srovnán se sprostým zločincem? Ano, bylo to možné. Poslyšte, co volal lid: »Ne toho, ale Barabáše!« — I táže se Pilát: »Co tedy učiním s Ježíšem, jenž slove Kristus?« A lid zvolal hlasem velikým: »Ukřižován buď, ukřižován buď! Krev jeho na nás a na naše děti.«

Přátelé, do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Strašná slova: Krev jeho na nás a na naše děti! brzy se na nich splnila. Přišli Římané a město oblehli. V Jerusalemě povstal hlad, takže matky pojídaly vlastní své dítky a dítky své rodiče. Město konečně dobyto a tisíce a tisíce židů ukřižováno — ostatní rozprodáni do otroctví a rozehnáni do celého světa.

Drazí přátelé! Dosud je na světě mnoho Jerusalémů, ve kterých bývá denně ukřižován Pán Ježíš. Co mně snad nevěříte? Všichni, kteří se dopouštějí těžkého hříchu, znova v sobě křížují Syna božího a znovu ho v posměch vydávají. (Žid. 6, 6.) Přátelé, to nepravím já! To praví samo neomylné Písmo svaté! A kolik je takových duší, které podnes dávají přednost hříchu před Pánem Ježíšem? Ďábel ukazuje jim hříšnou rozkoš a Bůh praví: Nesesmilníš! A co činí člověk? Volá jako kdysi židé v Jerusalémě: »Ne tohoto, ale Barabáše, ne Boha, ale hřích!« — Ďábel ukazuje na cizí statek a Bůh praví: Nepokradeš! A co činí člověk? Opět volá: Ne tohoto, ale Barabáše, ne Boha, ale hřích! Ó přátelé, uslyšíte-li dnes hlas boží, nezatvrzujte srdcí svých!

Nuže, přátelé, učme se z cizího neštěstí! Dosud volá k nám z jesliček božský Spasitel, dosud vztahuje k nám svoje božské ručky a nabízí nám svoje požehnání. Pospěšme dnes se sv. pastýři do Betléma, klekněme tam u chudičkých jeslí svého Spasitele a slibme mu víru a lásku: víru živou a lásku stálou. A ty, nejsvětější matko Páně, přimluv se za nás u Pána Ježíše, aby nám již odpustil a panoval nad námi v míru. Uslyšíte-li dnes hlas boží, nezatvrzujte srdcí svých. Amen.

Sv. Sylvester.

Prach jsi a v prach se obrátíš.

Mojž. I. 3, 19.

Velikost, důstojnost a síla člověka, ve všech dobách byla oblíbeným předmětem básníků i řečníků. Jaký kus díla jest člověk: nesmrtelný bard avonský volá — jak vznešený jeho rozum, jak nekonečné jeho schopnosti v způsobech a pohybu, jak význačný a obdivuhodný, v jednání jako anděl, v chápání jako Bůh, krása světa, vzor tvorstva. (Haml. II.) Obdiv nad jeho duchem vysloví vědec. Kdo je tak vycvičen ve všech uměních a vědách? Viz jak řídí elektrickou jiskru a posílá ji do nejzazších končin země se zprávou o míru neb vyhlášením války. Viz jak zcela nepodajné síly přírodní dávají se mu ve službu a zovou jej svým pánem. Jak poslušní otroci nesou jej a jeho příslušníky. Celé míle dle železné dráhy, přes vzdálenou pevninu, po skalních svazích, přes šumivé ručeje a nepřebrodné řeky. Ony jej dopraví bezpečně přes moře bez cest, nesou jej za prudkých bouří a nepohod, jaké kdy vítr způsobil. Obrať se k jinému svědku jeho genia. Pozoruj jeho znalost, jak je značena v obrovských stavbách, které kryjí zemi od břehu ku břehu, a kathedrály, krásné pomníky našich měst velikých, budovy veřejné a skvostné pomníky, které lidský duch načrtl, a lidské ruce tak obdivuhodně utvářily z tvrdého kamene a jemného mramoru. Co může odporovat jeho síle a vzdorovat jeho důmyslu a rozumu?

Tak mluví svět: a jestli tak skutečně nemluví, tedy aspoň tak myslí. V době, kdy nové síly se vyvíjejí a na světlo přicházejí, kdy každý oddíl vědy, průmyslu a umění více se vzdělává, kdy výchova denně své hranice rozšiřuje, my jsme v nebezpečí, že utonem v představě o své velikosti a zapomeneme na svou vrozenou slabost a bídu, slovem jsme zabráni krásnými barvami, které tu bublinu krášlí, že zapomeneme, že bublina brzo praskne a všecka sláva její s ní.

To jest zvláštní příčina, proč církev ráda upomíná na skutečnou pravdu o naší maličkosti a nedostatečnosti. Mezi tím, co ještě naše uši zní chválou a pochlebenstvím o důstojnosti a velikosti člověka, slova církve sv. se vkrádají jako hrozebný poplašný signál: Vzpomeň, že prach jsi a v prach se obrátíš. Umírající rok válečný nám to připomíná také.

Prach! Z prachu jsme, zpět do prachu jdeme. Tělo se navrátí do země, z níž je vzato a duch se navrátí k Bohu, který jej dal. To jest pravda, které se máme učiti, to jest faktum, které si máme držeti před očima. Starý a mladý, bohatý a chudý, učený a prostý, ať se chlubí svými domnělými přednostmi, musí klesnouti do lůna země, z níž vzati jsou, a musí se s ní smísiti, aby nový život započal.

Jaké hrozné naučení se nám dává, když vstupujeme na osamělý hřbitov, kdež tisíce dřímají pod travou. Jak tiše a jak

mlčky spí tisíce těch, kdož druhdy plnili svými hlasy ulice velkých měst. Před sto léty, ten prach jejich těla byl oživen jako jest nyní náš. Tehdy chodil po tržišti, náměstí, vedl pře u soudu, snad kázal jako kážu já, počítal u hlavní knihy, zápasil a bojoval, jedl a pil, šatil se a zdobil. A teď? nyní je dán na pospas každému větru.

Zdvihni tu hrstku prachu. Je tak lehounký a suchý. Viz jak prudký vítr jej odnáší a pak trousí na sever, jih, východ a západ. Však ta hrstka prachu bývala snad lidské srdce, které se vášní třáslo, srdce, které bylo domovem lásky a závisti. Prašná země, po níž pohrdlivě kráčím, byla snad děckým okem, v němž bylo světlo a rozum. Oko, které se dívalo s láskou do oka mateřského, a mluvívalo něžně k matce své. Však nyní rodiče i dítě rozloženy jsou v původní svou formu: prach a popel.

Žili píď svého času, prožili svůj den. Vykračovali si svou hodinku na jevišti. Když zimnice života minula, byli položeni do hrobu, a boží dílna přírody, svou alchymií rychle je proměnila. Když se splnilo slovo: Ustanoveno jest člověku jednou zemříti, ty tajné síly rozložily každý úd a každou kost: déšť profiltroval tu neviditelnou hmotu těla. Letní vedro a zimní mráz pilně pracovaly po celá léta, a teď, co zbývá z krásného, jest jen hrstka několik deka prachu.

Není-liž toto slavnostní a poučná úvaha, vyprávějící nám o nicotnosti lidské? ukazující nám vnitřní hnilobu toho, co na oko bylo tak krásné?

Nyní obraťme pozornost svou na sebe. V krátké době půjdeme také my na hřbitov. Mladé údy, které nyní tak lehounce neseme, naše tvář veselá a jindy starostlivá, prsty práci uvyklé, budou samy jen hrstkou prachu. Prach do prachu. Duše však nemá zde své místo odpočinku. Bůh ji postavil zde na zkoušku. Jako duch bez těla nebyla by ani vidět, ani slyšet, proto Bůh oděl ji prachem země na čas a poslal ji oblečenou zemí, aby žila mezi lidmi. My jsme zde na zemi zjevením božím na čas. Duše béře na se viditelnou formu a jest člověkem. Což není duše základem v nás, který myslí, rozumuje, poznává a miluje? Duše tím právě, že vzala na se viditelné tělo jest sama poznávána. Když skončí doba zkoušky, složí tělesná pouta těla a krve a trvá dál jako čistý duch. Svleče svůj šat, aby ho už nikdy více na se nevzala v porušitelné formě vezdejší: toto porušitelné obleče neporušitelnost. Mezitím všichni spěcháme k výměně. — Každý stát, země a osada odhazuje své občany, jako strom na zimu shazuje listí, když duje studený vítr. I naše osada odumřela v tomto roce, ztrativši 68 členů, ale i ona se obrodila získavši 40 nových. Toť ovšem smutné faktum, že více vykazuje hrobů než kolébek. Jednak příčina toho jest 4 roky trvající válka, jež jako zuřivý orkán urvala tisíce květů, listí a haluzí z tolika národů a položila je v millionech v prach země, ale také jest příčina i hlubší a stejně hříšná jako vražda, to jest zvrácený život manželský. Kdyby hřích tento neměl zmizeti, pak lidstvo samo na sobě páše větší sebevraždu než jest největší a nejhorší válka. »Spravedlnost povy-

šuje národ, ale hřích bídné činí národy« zůstává věčnou pravdou. Spravedlnost povýší i národ náš, jako hřích by jej nutně musil ponížit. A každého z nás spravedlnost povýší a hřích sníží, jako nás snížil v prach. Pokolení za pokolením přichází a odchází a činí místo pro jiné. Jako vlna moře jedna za druhou běží a láme se o břech a skálu, tak my o skálu věčnosti. Když se díváte na dorost za vámi v kolébkách, vidíte, že náš den života se blíží k západu. Každé nově rozené dítě na nás volá: udělej mi místo, jsi už na řadě. Váš den se nachýlil, večer se blíží, připrav se na odchod a udělej nám místo.

Krom těchto hlasů z venku, slyšíme podobné hlasy uvnitř. Naše křehkost nás upomíná, že se blíží den rozvázání. Každá bolest, každý vzdech, každá únava a mdloba hlásá nám úpadek a nepořádek v některé části toho spletitého systému těla. Proč béřeme potravu? proč jíme denně? abychom nahradili, co v tělu bylo zničeno. Proč spíme? abychom nahradili zmizelé síly, abychom mohli déle trvati. Co znamená každý úder srdce? každý tep tepny? Vzpomeň, že jsi prach a v prach se obrátíš. To vše nám hlásá, že zde nemáme trvalého ostávání, ale že si ho teprv hledáme.

Když nás vše tak upomíná na tuto pravdu, proč to církev tolikrát opakuje? Proč sype každou popeleční středu popel na naši hlavu? Proto, že nepostačí jen tu pravdu znát, nýbrž jí býti proniknut, a dle ní žíti.

Však při veškeré změně musíme na paměti míti nezměnitelné jednotky věčných pravd, a žíti dle nich. Devět jich kladu na závěr řeči své:

Nejvyšší pravdou zůstává: jest jediný Bůh a tys jeho služebník a tvůj život má býti bohoslužba. Byl jím?

Druhou pravdou hmatavou takořka jest: pravda jest jen jedna a vše ostatní jest omyl a blud. Dle pravdy musíš žít, abys duši spasil. Žil jsi tak?

Třetí pravdou jest, že všichni hledáme štěstí, jež má jeden pramen: křesťansky spořádaný život.

Čtvrtou nekonečně vzácnou pravdou jest: máš jen jednu duši, ztratíš-li ji, vše ztraceno máš. Jsi bezpečen?

Pátá pravda jest hrozná: jen jednou žiješ. Teď máš ještě čas příjemný. Užij jej k své spáse.

Šestá pravda věčná jest rovněž vážná: jen jednou umírám, jak jen jeden jest dnešní den a jeho silvestrovský západ.

Sedmá pravda radostná je: jest jedno nebe — a cesta k němu: zachovávati přikázání a sice všechna.

Osmá pravda jest: jedno peklo jest a není z něho vykoupení více. Však my máme ještě milostivý čas.

Devátá věčná pravda jest: jeden jest Vykupitel náš. Nedáš-li se od něj vykoupiti, zůstaneš v hříchu.

Život tvůj skončí jako tento rok a den. Pravidelně o něco dříve než se člověk naděje, proto buď připraven: složiti tělesný prach v lůno země a nebeskou duši v milosti boží v ruce boží. Amen.

Fr. Vaněček.

Na konci roku.

Buďte vděčni!

(Kol. 3, 15.)

Stojíme na konci starého roku. Jest starým křesťanským zvykem, děkovati Bohu na konci roku za vše dobré. I my nyní Bohu před oltářem děkovati chceme. A zač mu máme dnes děkovati?

Co jsme přijali v uplynulém roce z ruky boží? Vše můžeme vyjádřiti dvěma slovy: »radost a žalost.« A radostí bývá obyčejně v životě lidském mnohem méně, než strastí. Kdyby všecky žalosti života našeho spolu splynuly, byl by jich veliký, ponurý, černý mrak: a okamžiky pravé radosti jako sporá, malounká světélka vedle něho.

Kníže Bismark, železný kancléř říše německé, před jehož mocným slovem kdysi se skláněla všecka Evropa, pravil dne 1. dubna r. 1895, v den svých osmdesátých narozenin: »Šťastným člověkem byl jsem ve svém životě zřídka. Kdybych ty sporé minuty pravého štěstí spočítal, nevyšlo by zajisté více než 24 hod.« (Rafael, 1895, č. 14.) Veliký básník Göthe pravil rovněž jako 80 letý stařec, že byl ve svém životě sotva týden opravdu šťasten. Tak je se štěstím velikých tohoto světa. V chaloupkách chudých najdeme často více spokojenosti a štěstí nežli v palácích bohatých: ale bez utrpení, bez žalosti není nikoho, země jest všem údolím slzavým.

Na konci roku jest nám Bohu děkovati za radost i žalost, a pravím vážně a právem: děkovati jest nám více za žalost nežli za radost. Zdá se snad takový dík zvláštní, ale přece tak býti má.

Pojednání.

Anděl smrti vzal by dnes duši od jednoho z vás a postavil ji před boží soud. Věčný soudce vyzve duši: »vydej počet z vladařství svého! Jaké zásluhy máš?« Může takový hříšný chudák odpověděti: »Zásluhy? Mnohého jsem zasloužil, mnoho jsem vydělal, zvláště ve válce. Dostal jsem tisíce za obilí a dobytek, byla to radost z tolika peněz?« Může se s takovými zásluhami chlubiti na soudě božím? Jakou odměnu může za ně dáti Pán? Zajisté odpoví jemu: »Vzal jsi odměnu svou; jiné už nezasloužíš.« Hle, radostmi a statky pozemskými nezasloužíme pro věčnost vlastně ničeho nebo jen mála.

Jinak váží v nebi žalosti a utrpení, trpělivě snášené z lásky k Bohu. V mnohém domě není za války ani jednoho mužského, všichni jsou v poli: a slabá žena a děti musí zastati práci, která mužům dříve často byla těžká, a žena ji zastane a svým do pole ještě píše: »Buďte bez starosti, všecko je v pořádku.« A těžká práce často ztrpčována bolestí a žalem, polní lístek donesl zprávu:

muž nebo syn padl. Ale ona nezoufala, ona slzavýma očima pohlédla ku kříži a vzdechla: »Pane, staň se vůle tvá! Spasiteli, pomoz mně i tento kříž nésti!« A vzala děti a šla s nimi k sv. zpovědi a přijímání za duši padlého a vstala od oltáře silná a šla dále za těžkou prací a jedla trpělivě tvrdý chléb válečný. Zač to bude státi na soudě Božím?

Ve vídeňském okrese Alserově ležela v chudém domku dlouhá léta nemocná stařenka. Dna ji trápila. Nemoc jí zkřivila a zkroutila údy. Jednoho dne navštívil ji kněz, Alexander kníže Hohenlohe, veliký přítel nemocných, a pravil k ní: »Milá matičko! Pán Bůh vás má asi velmi rád, že vás takovým trápením navštěvuje.« »Ó Bože, vel. pane, děkuji vám pěkně za tu útěchu. Mnoho křížů, mnoho žalosti, a přece i mnoho radosti!« »Neprosila jste snad Pána Boha, aby vám, je-li jeho svatá vůle, v bolestech trochu ulehčil?« »Jak je vůle boží! Už je tomu sedmdesát let, co mě ta nemoc souží, a tak si myslím, že to tak má být, protože tak a nejinak chce nebeský Otec. Když on člověka postaví pod kříž dá mu také milost, aby mohl pod křížem státi nebo ležeti. Moje trápení mě má rádo a já je a tak se mi vede dosti dobře. Pán Bůh mně zde dává očistec, lépe zde, než po smrti.« »Milá matko, za takovou milost odevzdanosti musíte Pánu Bohu opravdu děkovat.« »Však já mu také děkuji. Modlím se k němu stále: Milý otče nebeský! Já jsem tvým dítětem a ty jsi mým otcem! Víc není potřeba, aby byl člověk spokojen. Že mne má rád, to mně povídají moje bolesti, které z celého srdce ochotně snáším.« »A co pak se, stařenko, ještě modlíváte?« »Ne mnoho; myslívám si: moje nemoc, Bohu obětovaná, je také modlitba. A když mě bolesti příliš trápí, říkávám: »Kdo jsem já a kdo jsi ty? Já hříšnice, a ty můj život ukřižovaný. Já miluji tebe, a ty miluješ mě, jak se mně může něco státi, co by nebylo ke spáse duše mé?« — Jaká to trpělivost a odevzdanost nemocné! (Bl. f. K.)

Ano, utrpení trpělivě snášeti z lásky k Bohu, jest pro věčnost mnohem záslužnější nežli pozemní radosti. Proto máme i dnes za žalosti přestálé Bohu více děkovati nežli za dožité radosti.

Ale člověk touží po radostech, bojí se utrpení a utíká před ním: smysl pozemský, smysl převrácený. Sv. Teresie prosila Boha: »Pane, ne umříti, nýbrž trpěti!« Smiřme se tedy s utrpením, děkujme Bohu za ně, že nám dal sílu, přestáti je: předešla nás na věčnost a čeká na nás v nebi jako hojná odměna věčná. A utrpením budoucím vyjděme vstříc s odvahou a důvěrou, Bůh nikoho neopouští, on jen maličko zkouší na světě, aby nás za to učinil blaženými věčně. A proto nechceme pozbýti mysli ani v žalostech budoucích, a nechť sebe více nás bude tížiti kříž, chceme pod ním volati k Bohu: »Pane, staň se vůle tvá! Vůle tvá ve všem jest dobrá!« Amen.

Josef Ocetek.

Nový rok.

Napsal **Václav Bartoš**, kaplan v Žumberku u Chrudimi.

O prozřetelnosti boží.

»Tvá, Otče, prozřetelnost spravuje je.«
(Moudr. 14, 3.)

Před několika dny slavili jsme svátky vánoční, svátky pokoje, ale bohužel nepřinesly nám touženého míru. Dnes vstupujeme do nového roku a utrpení není ještě konec. Veliké oběti na statcích i životech přinášejí válčící národové. Též naše drahá vlast trpí velice pod ranami války. Co rodin zbaveno otce živitele a nadějných synů. Ve mnohých rodinách pociťuje se již nouze.

Než, drazí posluchači, nebuďte malomyslni, to by vám neneprospělo, ale odevzdejte se do vůle boží. To učiňte, vědouce, že ustavičně nad námi bdí oko Otce nejdobrotivějšího, jenž vše řídí a spravuje; jinými slovy řečeno: dobře vědouce, že je boží prozřetelnost. »Tvá Otče prozřetelnost spravuje je.«

Pojďte, nejmilejší, především vy, kteří jste nejvíce byli postiženi, a kteří nejvíce trpíte, pojďte, chceme rozjímati ve světle víry o prozřetelnosti boží! Ta víra nebeská vás potěší a rány vaše vyhojí.

Pojednání.

Na výšině, naproti Jerusalemu, seděl kdysi prorok Jeremiáš a patřil se zármutkem na hořící zbytky královny měst. Duchovním zrakem viděl všechny ty útisky, jež Jerusalem od nepřátel vytrpěl, viděl celou zemi spustošenou, národ vyhubený až na malý zbytek, který zavlečen byl od krutého vítěze do vyhnanství. Mimoděk napadla i tohoto muže božího trapná myšlénka: Jak mohlo takové neštěstí přijíti? Jak mohlo zastihnouti Jerusalem? Jako odpověď zavzněl v duši jeho výrok Ducha sv., který dodnes má plnou platnost: »Kdo jest ten, ježto by řekl, že se něco stává, an toho Pán nerozkázal?« (Pl. 3, 37.) Drazí posluchači, chápete to slovo? Vše, co se děje, i největší zlo: válka a mor, nouze a smrt — vše je v rukou Božích a na Bohu závisí, právě tak, jako radost a rozkoš a vše, co lidé štěstím nazývají. Trest i odměna přichází z rozkazu božího. Nemůže býti jinak. To nám praví již rozum. Praví: Vše, co je mimo Boha, není samo od sebe, nýbrž od Boha; Bůh vše stvořil a vše zachovává. Jeho všemohoucí síla objímá vše, jako jeho vševědoucí oko vše vidí. Moci a moudrosti Boží, jeho spravedlnosti a dobrotě je vše podřízeno. Každému tvoru Bůh úlohu vykázal ku své cti a slávě a ku blahu tvora.

Kdo by to mohl popříti? Jenom blázen, který praví v srdci svém: Není Boha (Ž. 13, 1.), ačkoliv celý svět jeho jsoucnost hlasitě zvěstuje. Jako je pravda, že jest Bůh, tak je též pravda, že jest prozřetelnost.

Ale nás křesťany poučuje o tom nejen zdravý rozum, boží neklamné slovo jest nám zde jasným světlem. »Protož pravím vám«, řekl Spasitel, »nepečujte (příliš) o život svůj, co byste jedli, ani o tělo, čím byste se odívali. Zdaliž není život více nežli pokrm, a tělo více nežli oděv. Pohleďte na ptactvo nebeské, žeť neseje ani žne, ani shromažďuje do stodol, a Otec váš nebeský krmí je. Zdaliž nejste vy dražší nežli ono?« (Mat. 6, 25.—26.) A na jiném místě Pán Ježíš praví: Zdaliž neprodávají dvou vrabců za penízek, a jeden z nich nepadne na zem bez Otce vašeho. Vaši pak i vlasové na hlavě všickni sečteni jsou. Protož nebojte se: lepšíť jste vy nad mnoho vrabců (Mat. 10, 29.—31.) Veškeré tvorstvo je tedy pod ochranou prozřetelnosti Boží. Tím spíše člověk — koruna tvorstva. »Zdaliž vy nejste dražší nežli ono?« nežli květiny a ptáci, táže se Spasitel. V tomtéž kázání — ve kterém slova tato vyřkl, učí nás modliti se: Otče náš! Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi (Mat. 6, 10.) Drazí přátelé! Toto učení sv. víry nejednou v nás pohasíná, když neštěstí se dostaví, když těžká ztráta nás zastihne, když jest naše víra v prozřetelnost boží podrobena zkoužce, jako kdysi víra Jobova. Tu vynoří se z hloubi duše naše temná myšlénka: Jak mohla prozřetelnost boží to vše dopustiti? Dejme si pozor, přátelé drazí, aby temný mrak podobných myšlének duši naši nezastřel a neudusil naši víru v Boha a v boží prozřetelnost. Pamatujte, přátelé drazí, že Bůh to je, který kříže a utrpení posílá. A i když ho neposílá, pak přece není žádného utrpení, které by bez jeho vůle nás nestihlo. Nesletí-li ani vrabec bez jeho vůle se střechy, čím méně zastihne člověka nějaká rána bolestná, která by nebyla v jeho záměru!

Nerouhejme se tedy Bohu, říkajíce, že posílá na nás utrpení, jakoby měl radost z bolesti svých dítek; k našemu dobru tak činí.

Utrpení na nás posílá Bůh, aby nás napravil. Ve dnech štěstí a blaha pozemského člověk snadno zpyšní a na Boha zapomíná. »Ztyli a ztučněli a pominuli řečí mých,« (Jer. 5, 28.) naříká Pán ústy proroka Jeremiáše. Když ale trpké přijdou chvíle a jeho plány se boří, když nemoc se dostaví, když smrt mu bere miláčky, pak cítí pomíjejícnost a nestálost věcí pozemských, pak poznává, že my lidé »nemáme zde místa stálého,« (Zid. 13, 14.) že jsme toliko poutníky a cizinci na této zemi. Ve dnech zkoušky jde člověk do sebe, a to jest první krok k Bohu. Opět poznává, že jeho srdce jest pro Boha stvořeno, že toliko v Bohu dojde pokoje. Utrpení a strasti toť mocní kazatelé, kteří řečí přesvědčivou člověka nutí, aby vkročil na cestu spásy. Ano, mnozí lidé by na věky zahynuli, kdyby je Bůh nenavštívil křížem.

Bůh posílá na nás utrpení, aby nás trestal za naše hříchy. Ve mnohých věcech chybujeme všichni, zasluhujeme trestu všichni. Kdo trpí zde na zemi, odbývá si očistec a nebude trpěti na věčnosti. »Ale,« namítne někdo, »což netrpí též spravedliví? Jak to se srovnává s prozřetelností Boží?« Ano, přátelé drazí, Bůh posílá utrpení i na spravedlivé, nebo nejsou všecky strasti trestem

za hříchy, ale též zkouškou. »Nebo v ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro,« praví písmo sv., lidé pak příjemní v peci ponížení. (Sir. 2, 5.) Jenom zlato, které v ohni jest vyzkoušeno, má cenu. A věrná láska přátelská potom spravedlivě jest oceněna, když obstála ve zkoušce obětí, které musela přinésti. Podobně láska a věrnost k Bohu teprve potom se pozná, když v ohni utrpení se osvědčí. Když Bohu sloužíme, pokud nám na statcích žehná, může se zdáti, jako bychom mu byli oddáni jen pro tato dobrodiní. Zůstaneme-li mu však věrni ve strastech a neštěstí, dokázali jsme, že jej pro něho samého milujeme.

Strasti života jsou milostiplné prostředky pro toho, kdož je trpělivě snáší. Často je to zvláštní milost, znamení vyvolení zalíbení božího, když Pán Bůh na člověka utrpení sesílá. »Koho Bůh miluje, toho trestá«, praví Písmo sv. (Přís. 3, 12.) Ano, velikých zásluh si dobude člověk utrpením. Sv. Pavel dí: Utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která se zjeví na nás. (K Řím. 8, 18.)

* * *

Drazí přátelé! Časy jsou nyní zlé; obklopuje nás drahota, nejistota, nebezpečí. Proto dnes, na začátku nového roku, chtěl jsem vám vložiti do srdce a do duše pravdu, že nad námi bdí prozřetelnost boží, která vše řídí a spravuje.

Prozřetelnosti boží nepříčí se utrpení a strasti. Přemnozí lidé právě utrpením se napravili. Spravedlivý Bůh kárá nás utrpením za naše hříchy a sesílá utrpení i na spravedlivé, aby je zkoušel a zvýšil jejich slávu v nebesích,

Nejmilejší! Nevíme, co nás v nastávajícím novém roce očekává. Ale ať nám prozřetelnost boží pošle hořké nebo sladké: bojme se Boha a milujme ho nade všecko. Buďme mu věrnými dítkami a on bude nám laskavým Otcem. Amen.

Na Nový rok.

U mořského přístavu v Hamburku stál mladý Slovák s uzlíčkem v ruce. Oko, slzou zarosené, ustrašeně pozorovalo nedozírné moře, které se před ním vlnilo. Zdálo se, jako by váhal učiniti rozhodný krok, jako by se obával překročiti lodní můstek a vstoupiti na obrovský parník, který jej měl dopraviti do nového světa — do Ameriky. Teskně zahleděl se v modrou dálku, směrem, kde se Tatry pnou, kde pod chudičkou, doškovou střechou stála jeho kolébka. Neužil v té chudé domovině mnoho štěstí. Matička již léta spí v chladné zemi hřbitova, před nedlouhým časem ustlali tam i tatíčkovi. Bratři a sestry již dříve rozešli se do širého světa hledat živobytí.

Než přece při loučení svírá se srdce jeho obavou: co ho čeká tam za mořem? Bude se tam mít lépe než na chudé Slovači?

Či ho tam čekají ještě větší útrapy? V myšlénkách zálétá na prostičký hřbitůvek, kde pod zeleným drnem odpočívá tatíček s matičkou, prosí je o požehnání na cestu dalekou, o níž neví kdy a kde skončí a co mu přinese. Hluboký povzdech vydral se mu z hrudi, naposled zašeptal: »S Bohem« — a vstoupil na parník.

Podobně, křesťané drazí, vede se i nám dnes na prahu nového roku. Nastávající rok jest pro nás neznámou končinou, jest plavbou přes oceán, o níž nevíme, kdy a kde skončí a co nám přinese. Teskně ohlížíme se zpět za rokem uplynulým a šeptáme: »S Bohem!« — Pravda, měl i uplynulý rok své boly a kříže, a bylo jich mnoho a byly těžké. Za ten rok přibyla na hřbitově hezká řada rovů a leckdo z vás doprovodil tam otce neb matku, bratra nebo sestru, a leckterý snad z vašich drahých uložen byl do chladné země — v daleké cizině. I těm drahým patří naše teskné: »S Bohem!«

Než nevíme, zda nastávající rok nepřinese ještě větších bolestí, těžších křížů než rok uplynulý, a proto s jakousi obavou, jako ten Slováček, nastupujeme cestu do neznámé budoucnosti.

Co nás čeká v novém roce?

Co čekáme a doufáme my?

Co čeká od nás Bůh? To jsou tři otázky, které si dnes krátce zodpovíme.

I. Co nás čeká v novém roce? Na tuto otázku přesné odpovědi nikdo nám dáti nemůže, leda Bůh. A přece bychom tak rádi nadzvedli oponu a nahlédli do budoucnosti, co je tam pro nás ukryto. Leč dobrotivý Bůh nám to zatajuje a je to tak dobré. Vždyť jaký by to byl pro nás kříž a jaká muka by nám to působilo, kdybychom věděli, co nás čeká. Kdyby na př. matka věděla, že její dítě, její miláček, který jest její radostí a nyní jest úplně zdráv, jaká muka by jí to působilo, kdyby věděla, že za 2—3 měsíce bude mrtvý. Zdaž by jí srdce nepukalo bolestí při každém pohledu na dítě?

Dosti tlačí kříž, který právě na nás doléhá, jak by nás to teprv malomyslností a zrovna zoufalstvím naplňovalo, kdybychom již napřed viděli tu řadu křížů a utrpení, která pro budoucnost jest nám připravena. Jedna z největších muk božského Spasitele byla, že od prvního okamžiku svého pozemského života věděl a viděl všechno, co Jej očekává od jesliček až po hrozný kříž, proto si též naříkal: »Bolest má jest před obličejem mým vždycky«. (Žalm 37, 18). A nás napomíná božský Mistr: »Nepečujte o zítřejší den« t. j. nestarejte se o to, co vám asi přinese, nebo »dosti má den na své zlosti« (Mat. 6, 34), t. j. každý den má dost svých vlastních trampot.

Proto jest to pro nás opravdovým dobrodiním, že nám Bůh budoucnost neproniknutelným závojem zahalil.

Než nevíme-li do jednotlivostí, co náš v budoucnosti čeká, víme to aspoň všeobecně.

Nový rok přinese nám tu a tam nějakou radost. Ty máme přijímat s vděčným srdcem jako dar, nesmíme zapomínat na dárce. Říká se, že dík jest nová prosba. — Když vy někomu prokážete dobrodiní, když chuďasu udělíte almužnu, a on vám ani nepoděkuje, máte chuť příště mu radost zase udělat, dát mu ještě větší almužnu? Asi sotva. Když však vám upřímně, srdečně děkuje, když se všemožně snaží dát vám vděčnost svou na jevo, tím vás téměř nutí, abyste mu příště zase dobrodiní prokázali. A podobně jest to i u Pána Boha. On nám udělí dobrodiní, dá nám požehnání, způsobí nám radost. Jedni Bohu za to děkují, a snaží se mu tím horlivěji sloužit a tím nových darů a dobrodiní si zasluhují; jiní, když se jim dobře daří, na Boha zapomínají a tím stávají se nehodnými nových dobrodiní, nových darů. Je to smutné, že lidé na Boha vzpomínají jen v utrpení a soužení, ale ne v radosti, a proto není divu, že Bůh je ani v jejich soužení neslyší. Buďme vděčni Bohu za každý dar, jak nás napomíná sv. Pavel: »díky činíce vždycky ze všeho ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otci« (Ef. 5, 20), a pak bude Bůh k nám štědřejším.

Více však než radostí čeká nás asi žalostí, čeká nás křížů a snad hodně těžkých. Již často jste slyšeli, jak máme kříže a utrpení přijímat a snášet, totiž tiše, odevzdaně, z lásky ke Kristu Pánu, neboť Kristus sám prohlásil: »Kdo nebéře (na sebe) kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden« (Mat. 10, 38) a proto nebudu se o tom šířeji zmiňovat.

Na každého z nás čekají v novém roce boje a pokušení, vždyť celý náš život je ustavičný boj. Ale nemusíme se jich obávat, vždyť jest nám dána zbraň, před níž třesou se brány pekelné, jest to sv. jméno Ježíš: »A nazváno jest jméno jeho Ježíš« čteme v dnešním svátečním evangeliu. Když toto jméno budeme s důvěrou vzývat, zvítězíme v každém boji, byť celé peklo proti nám se spiklo. »Olej vylitý jméno tvé« (Píseň 1, 2). Jako olej svítí, léčí rány, sílí tělo, tak i přesvaté jméno Ježíš osvítí nás v temnotách, potěší v bolu a utrpení, posílí v bojích a pokušení.

Čekají nás tedy v novém roce nějaké radosti, čekají nás žalosti, čekají boje. Radosti přijímejme vděčně, žalosti nesme odevzdaně, boje bojujme statečně.

II. Co čekáme v novém roce my? Vlastně: v co doufáme? Ach, nemusím se vás na to tázat, nemusím vám to říkat. Vždyť ta touha, to přání prochvívá srdcem jednoho každého z nás, ovládá mysl nás všech. Je to touha a vroucí přání, aby již konečně zavládl mír, aby zastaveno bylo válčení, aby nastalo opět sbratření národů, aby syn vrátil se k ustaraným rodičům, manžel k manželce, otec k dítkám. Přejeme si, aby nastal již mír, který by vyvážil oběti, jež musila vlasť naše přinést na životech a krvi svých synů, na majetku svých občanů.

A když my, kteří jsme zůstali ve svých domovech, tak těžce neseme břímě války a toužíme po blahodárném míru, jak teprve touží po něm ti, v jejichž domovině se ty kruté boje odehrávají,

jejichž domky zničeny a spáleny, pole granáty rozryta, kteří nyní v cizině jako ubozí žebráci žijí. Leckterý z nich byl snad doma zámožným rolníkem neb obchodníkem a nyní jest odkázán na milosrdenství bližních. Křesťané drazí, představte si jak by nám bylo, kdybychom my tak musili před válkou utíkat. Ó jak bychom byli vděčni za každé dobrodiní, jež by nám někdo prokázal, za každé laskavé slovíčko, za každý úsměv. O, jak oni touží po míru, aby se mohli vrátit do svých domovů, třeba zničených a spustošených.

A co mám říci o těch, kteří vzdáleni od svých drahých, vydáni jsou tisícerému nebezpečí na bojišti? Jak často se táže ve svých dopisech: »Co nového? Nebude ještě mír?« Konají věrně, hrdinsky těžkou svou službu, věrni své přísaze, věrni císaři a vlasti, ale přece — jak rádi by se již vrátili k svým rodinám.

Druhé, co čekáme a doufáme, jest požehnání v pozemských, časných věcech, aby přestal již nedostatek a strašná drahota. Byli jsme již až příliš zhýčkaní, honili jsme se za vybranými jídly, v mnohé rodině jednoduché před válkou vedla se lepší kuchyně, než u leckterého úředníka. Co se vydělalo, to se promarnilo, tak že nyní na mnohého by se hodila zcela dobře bajka o cvrčku a mravencích. Nyní poznáváme, co jsme měli dříve zbytečných potřeb, vezměme si z toho pro budoucnost ponaučení: žít skromně a střídmě, v hojnosti pamatovat na léta nedostatku.

Moderní, nadutý člověk se domníval že pro Boha již není na světě místa, že Boha a to, co lidé nazývají božím požehnáním, úplně nahradí moderní stroje. Ať tedy sestaví stroj, který by z jednoho zrnka obilního udělal sto, ať vymyslí stroj, který by z hlíny dělal bochníky bílého chleba. Anebo ať aspoň zařídí počasí tak, aby se nám v tomto roce co nejvíce urodilo. Právě nyní poznáváme, jak my lidé při všech moderních vymoženostech přece jsme jen slabí a na Bohu závislí.

Modleme se tedy často: »chléb náš vezdejší . . ., abys úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil, tě prosíme, uslyš nás« — a ten, jenž krmí ptactvo nebeské, neoslyší vroucích proseb našich. Modleme se, ale modleme se všichni. Když jeden se modlí a deset jich proklíná, když jeden jde do kostela a sto se jich žene do hostince a do divadel, pak nemůžeme doufat, že Bůh naše volání vyslyší a nám požehná.

A co ještě si přejeme a doufáme? Nemocný si přeje uzdravení, zdraví doufají, že zdravými zůstanou a mimo to má každý z nás celé množství tužeb a přání. Splní se nám všechny? To ví jediné vševědoucí Bůh.

Ale ať je to jakkoliv, mějme na mysli, co řekl umírající, starý, zkušený rolník svému synu: »Pamatuj si, synu, nikdy nepřijde nic tak krásné, jak si to představujeme, a nikdy nepřijde nic tak těžké, jak se toho bojíme«.

Novomanželé představují si společný život růžově, již se těší, jak budou spolu šťastni a spokojeni, již se těší, jak si všechno pěkně zařídí. — Přijde nemoc, přijde neštěstí, Bůh je navštíví

křížkem a oni poznají, že to není tak krásné, jak si to představovali. Ale nepřijde též nic tak těžké, jak se toho bojíme. Zemře otec, vdova zoufale naříká a lomí rukama. Co si počne, jak vychová malé, nedospělé děti? Zdá se jí, že všechno je ztraceno, že jí pomoci není. Uplyne nějaký rok, rána v srdci se zahojí a ona poznává, že to není tak těžké, jak se toho zpočátku obávala.

S těmito myšlénkami vstupme do nového roku: »Nepřijde nic tak krásné, jak si to člověk představuje, a nikdy nepřijde nic tak těžké, jak se toho bojí«. Buďme skromní ve svých přáních a dožijeme se více radostí, nebojme se tak křížů a utrpení a ušetříme si mnohou mrzutost a nepříjemnost Mějme na mysli výrok sv. Pavla: »Věrný pak jest Bůh, který nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete snésti, ale učiní s pokušením také prospěch, abyste mohli snésti« (I. Kor. 10, 13).

III. Co konečně očekává Bůh od nás? Každý rozumný člověk, když něco podniká, má při tom vždy nějaký cíl, jehož chce dosáhnout. Rozumný otec, když trestá dítě, nečiní to proto, aby si na něm vylil zlost, aby mu bolest způsobil, ale má vždy účel, aby dítko poznalo, že se dopustilo něčeho trestuhodného, aby si to lépe pamatovalo a příště aspoň ze strachu před trestem se toho varovalo.

My všichni jsme dítkami Otce nebeského, který nás různými prostředky vede a vychovává: osvícením, pravdami náboženskými, poučováním představených, zvláště církevních. A když nechceme jeho zákona poslouchat, když ho přestupujeme, má též jako otec právo nás trestat, abychom svou chybu poznali a uznali, příště se jí varovali a se polepšili.

Bůh má různé tresty, časné i věčné, a z časných trestem nejtěžším jest: mor, hlad a válka. Těchto trestů užívá Bůh, když se rozšíří všeobecná vlažnost, nevěra a nemravnost. Sledujeme li jen povrchně dějiny, poznáme, že je tomu tak. Byly bludy husitské — a trest za ně — husitské války. Byly bludy Lutherovy, a trest za ně — třicetiletá válka. Francouzská nevěra rozšířila se v VIII. stol. po celé Evropě, a trest za ni — války napoleonské Nevěra, vzdor k církvi a pohrdání náboženstvím katolickým a nemravnost opět zaplavila Evropu, a trest — válka nynější, válka světová, válka, jaké dosud nebylo od počátku světa.

Polepšeme se, odstraňme chyby a Bůh přestane trestat, vždyť sám k nám volá ústy proroka Eziechiele: »Nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl. Obraťtež se, obraťte se od cest svých nejhorších: a proč byste měli umříti, dome israelský?« (Ezech. 33, 11). Bůh čeká od nás v tomto roce: více víry, více svědomitosti a více mravnosti.

Více víry. Víra musí pronikat celý život náš, jak soukromý a rodinný, tak i veřejný. Náboženství není věcí soukromou, jak mnozí tvrdí, ale veřejnou. Čím srdce přeplněno, tím ústa přetékají. Kdo má opravdu víru v srdci a to víru živou, ten to i veřejně životem dává na jevo, vždyť víra bez skutků je mrtva. Kdo však na veřejnosti proti víře brojí, ji tupí, ten ani v srdci jí nemá,

ten ani modlitbě mnoho nedá. A co řekl Kristus? »Kdokoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích; kdož by pak zapřel mne před lidmi, zapru i já ho před Otcem svým, kterýž jest v nebesích« (Mat. 10, 32—33). Oživme tedy svou víru, hlasme se k ní, vyznávejme ji, nestyďme se za ní, zastávejme se jí vždy a všude.

Bůh od nás čeká více svědomitosti v zachovávání svých přikázání. Sebe menší příčina stačí, a již mnohy neb mnohá se domnívá, že jest od zachovávání přikázání osvobozen.

Musíme tedy v novém roce být svědomitější v přijímání sv. svátostí. Přistoupili všichni zdejší katolíci v uplynulém roce k sv. svátostem? Kdo nepřistoupil ať chybu svou co nejdřív napraví a příště je svědomitějším, jinak nezasluhuje jména katolík, poněvadž takového církev za svého syna neuznává. Sněm lateránský IV. stanovil: »Každý věřící obojího pohlaví, přišed k létům poznání, vyznávej všechny své hříchy alespoň jednou v roce vlastnímu knězi, vykonej dle sil uložené pokání a přijmi uctivě alespoň o velikonocích Svátost oltářní; kdo to opomene, nesmí za živa do chrámu vstoupiti a po smrti nebude křesťanským způsobem pochován«. A tento zákon dosud odvolán nebyl. Kdo tedy ani jednou v roce nepřistupuje k sv. svátostem, přestává být údem církve.

V novém roce musíme být svědomitější v návštěvě chrámu Páně a mše sv. Mnozí na mši sv. v neděli vůbec nejdou, nemají prý kdy, nemohou, musí na návštěvu, musí se strojit a parádit, někteří sice přijdou, ale jen na malinkou chvilku. Přijdou hodně pozdě, často ještě s velikým hlukem, aby na sebe upozornili, a hned po pozdvihování nebo sv. přijímání již zase utíkají. Pán Bůh má dost, když mu věnují 5—10 minut, ale procházet se, třeba kolem kostela, to mohou celé hodiny. V novém roce zachovávejme svědomitěji přikázání církevní, které velí ve sváteční dni celou mši sv. nábožně slyšeti.

Musíme býti svědomitější v zachovávání postů. Před válkou se mnozí o posty vůbec nestarali, nyní máme všichni půst nedobrovolný, ač ani nyní mnozí v pátek masa se zříci nedovedou, ačkoliv ho mít nemusí. Buďme svědomitější, zachovávejme církevní posty, abychom odvrátili od sebe další metly: hlad a mor.

Třetí, co od nás čeká Bůh, a v čem se musíme rozhodně polepšit, nechceme-li ještě těžších trestů na sebe uvalit, jest — více mravnosti. Nechci a nemohu v tomto bodu šířeji pojednávat, brání mi v tom stud a posvátnost tohoto místa. Jen to podotýkám, že ani v Sodomě nedály se takové ohavnosti, jaké byly páchány na mnohých místech za našich dnů a to mezi katolíky. Slušní lidé sami se již hrozili těch poměrů a mnozí se tázali: »Jak se může Bůh na tu nemravnost dívat«. Kdo zná svět a zachoval si aspoň trochu citu a studu, divit se musí, že Bůh horších trestů na nás neposílá. A jaká nestoudnost panuje v oděvu, zvláště v létě ve větších městech? Proto zasaďme se o nápravu v té věci, každý ve svém oboru a svém povolání. Zvláště vy, drazí rodiče,

netrpte nic podobného svým dětem. To jest naší přísnou povinností, to od nás čeká Bůh v tomto novém roce. Odstraňme příčiny, které vyvolaly Boží hněv, a Bůh přestane nás trestat.

Křesťané drazí, v tomto novém roce čekají nás radosti — přijímejme je vděčně; čekají nás bolesti — nesme je trpělivě; čekají nás boje — bojujme je statečně. My čekáme vysvobození z přítomného soužení — modleme se za to důvěrně. Ale chceme-li, aby Bůh splnil naše přání, splňme nejprve my přání Boží: buďme horlivější ve víře, svědomitější ve svých povinnostech, ostříhejme lépe své srdce, city a vášně.

A jako onen Slováček, dříve než nastoupil nebezpečnou cestu přes ocean, prosil v duchu otce a matku za požehnání, tak i my obracíme se dnes, na prahu nového roku, k Tobě, Ježíšku, a pokorně Tě prosíme, žehnej nám všem, řiď a zpravuj kroky naše, odvrať od nás všechno zlé a nebezpečí, zachovej nám zdraví, žehnej v domácnosti i na poli. Ty kníže pokoje, zastav tu válku a vrať nám opět mír a pokoj, chraň a opatruj naše drahé na poli válečném — Ty Matko naše, Panno přesvatá, přimlouvej se za nás u svého Božského Ditka, přijmi nás pod svou mocnou ochranu. Vypros nám v křížích trpělivost, v bojích sílu a statečnost, nedej nám zahynout. A jestli snad je nám souzeno v tomto roce odejít z tohoto světa, ó přijď, Matko přemilá, potěš nás v hodinku smrti a doprovoď duši naši do pokoje věčného. *J. M.*

Zjevení Páně.

Jak možno prodloužiti si život.

»Obětovali mu zlato, kadidlo a myrrhu.«
(Mat. 2, 11.)

Učený spisovatel Marsilius Ficinus z Florencie († 1499) v jednom spisu svém: »Jak možno prodloužiti si život« dává otázku, proč mudrci východní přinesli malému Ježíšovi právě zlato, kadidlo a myrrhu a hned na otázku odpovídá: »Tři nebeská tělesa,« praví, »jsou pány života, slunce, Jupiter a Saturn; slunce dává teplo, Jupiter a Saturn je řídí; Jupiter, aby nevychladlo v zimě, Saturn, aby příliš nehřálo a sebe neztrávilo. Zlato má vnitřní příbuznost s bytostí a silou Jupitera, kadidlo s účinky slunce, myrrha s působností Saturna, takže zlato, kadidlo a myrrha v jistém poměru sloučené za příznivého stavu oněch tří těles nebeských mají sílu život obnoviti a prodloužiti. Právem přinesli tedy mudrci východní nejvyššímu pánu života, vtělenému Synu božímu, ony tři dary, v něž jeho božská všemohoucnost položila zvláštní sílu k obnovení a prodloužení života.«

Nebudeme zkoušeti, co jest pravdy na tom, a na různých náhledech lidských; ale někdo jest, kdo opravdu život obnovuje a prodlužuje, a tím je Syn boží, Ježíš Kristus, který sám o sobě

řekl: »Já jsem přišel, aby život měli a to hojněji měli.« (Jan 10, 10.)

Takový život vyhledat přišli mudrci východní k jeslím novorozeného Vykupitele. O takovém životě budeme dnes s pomocí boží uvažovati.

Pojednání.

Trojí život nalézáme na třech rozličných místech. První nazývá se sice životem, ale není životem, neboť je to život či spíše smrt v zavržení věčném, v pekle. Druhý život je zpola život a zpola smrt. Je to život na světě a je nám společný s nerozumnými tvory zvířectva. Třetí život jest pravý život, na němž nelpí nejmenší stopa smrti, je to místo, kde tento zkvétá, v nebi.

1. Co se týká prvého, který není životem, ale vlastně smrtí, nalézáme jej u zavržených v pekle. Život těchto jest ustavičná smrt, ponechán jest jim pocit, aby nevýslovnými bolestmi stále umírali a přece nikdy neumřeli. Nežijí, aby žili, ale aby trpěli, a proto život jejich jest bolestnější nežli smrt. Život jest vždy jen dobrem, nekonečná bolest vždy jen zlem. V pekle není stopy po nějakém dobru, vše, co tu jest, je zlo a hořkost, a proto o životě v pekle nemůže býti řeči. Kdyby bylo možno zeptati se zavržených, co jest jim nejbolestnějším, odpověděli by všichni společně: »To, že nikdy nemůžeme umříti, kdybychom mohli umříti, bylo by v okamžiku konec trápení a bolesti.« Naplňují se na nich slova Písma sv.: »V těch dnech hledati budou smrti a nenaleznou jí. a žádati budou zemříti, a smrt bude od nich utíkati.« (Zjev. 9, 6.) Život zavržených jest ustavičné umírání, ustavičná bolest.

Jiná je tedy smrt v pekle nežli tělesná smrt na zemi; ona v pekle jest něčím, tato však ničím. Smrt na zemi není leč zničení života tělesného, jako tma nic jiného, než úplný nedostatek světla na některém místě. Ale smrt zavržených jest přece něčím; je to život plný bolestí, a proto nejbolestnější smrt, která působí, že věčně umírají a nikdy nezemrou; která svým obětím denně život obnovuje, aby stále umírati mohly. — Pokud jsme na světě, necítíme smrti; pokud žijeme, není tu ještě smrti, ale přijde teprve. Kdo však v pekle žijí, pociťují smrt v každém okamžiku, a žijí právě proto, aby ji stále pociťovali a bez ustání věčně umírati mohli.

S touto v pekle zuřící smrtí, kterou sv. Jan nazývá smrtí druhou a poslední (Zjev. 21, 8.) jest jaksi zpříbuzněna smrt první, kterou přináší duši hřích smrtelný. Neusmrcuje sice duši, aby musela býti k novému životu zase probouzena; ale dokud jed hříchu duši naplňuje, jest mrtvou a nemůže nic nadpřirozeného pro nebe vykonati.

»Není života,« praví sv. Augustin, »který není z Boha.«

Slova Kristova, jež pronesl k nepřátelům: »Vy nejste z Boha,« platí všem, kteří jsou ve hříchu. Proto sv. Pavel psal k Timotheovi: »Vdova, která v rozkoších jest, za živa mrtva jest.«

(I. 5. 6.) Nemá člověk ve hříchu života z Boha, poněvadž nemá milosti posvěcující, která má účasti na přirozenosti božské. Kdo chce tedy v pravdě žíti, musí míti Boha; Boha však nemůže míti, nemá-li milosti posvěcující, čili není-li ve stavu milosti boží. Hříchem však jest duše oloupena o tuto milost a právě také o život.

2. U zavrženců v pekle nemožno tedy hledati pravého života; ale také ne u lidí na zemi ještě žijících; neboť život jejich jest zpola život a zpola smrt. Život na zemi jest ustavičné odumírání. Od kolébky stále více blížíme se ke hrobu; jen v tom jest rozdíl, že jedni tam dojdou spíše, jiní později. Proto sv. Augustin praví, že život náš na zemi neměl by se ani jmenovati životem; neboť kdyby to byl pravý život, nebyl by Kristus řekl k onomu mládenci: »Chceš li vejíti do života, zachovej přikázání.« Kdyby byl Kristus o dvojím životě věděl, byl by zajisté činil rozdíl mezi časným a věčným; že však jediný život jest pravý, neřekl: chceš li vejíti do života věčného, nýbrž jen do života, poněvadž život zde na světě není hoden toho jména.

Proto veliká jest pošetilost těch lidí, kteří lpí příliš na životě pozemském a na život pravý, věčný, zapomínají. Aby si prodloužili kousek pozemského života, nelekají se největších obětí; aby si však zajistili pravý život — po smrti — to zdá se jim zbytečným.

Ba mnozí i hříchu se dopouštějí, aby si život zabezpečili; nebojí se krádeže, podvodu, ba ani vraždy, jen aby si život zpříjemnili.

A přece země není místem pravého života; i sedíme tu ve stínu smrti v údolí slzavém. »Počet dnů lidských nejvíce je sto let, jako krůpěje vody počteny jsou.« (Sir. 18, 6.) Kapkami vody jsou dny našeho života, a sice kapkami hořkými. V moři jsou všecky krůpěje hořké, hořké jsou i dny a hodiny života lidského. A nahodí-li se kdy nějaký den šťastný, jest v něm přec jen krůpěj pelyňku, a po kapce medu přijde pokaždé přeplněný kalich žluče.

3. Není-li na světě pravého života, kam se máme obrátiti, abychom ho nalezli? Na to odpovídá žalmista Páně, pěvec královský, že nalézti ho možno toliko v zemi živých, v nebi samém. Zde žije všecko; zde ze všech sil a mohutností těla a duše není jediné, jež by nepožívala ustavičně ovoce života. Zde žije rozum, vůle, paměť; zde žije patero smyslů, nervstvo, takže vše bez ustání jest v nejčilejším pohybu, aniž by pocítilo nejmenší únavy. O v pravdě čilém člověku říkáme, že v něm všecko žije, že si ani okamžik neumí odpočinouti. Ve skutečnosti však jak často odpočívají jeho smysly! Spí, a nevidí, neslyší, necítí, neokouší ničeho. A když i bdí, nejsou vždy všecky smysly v činnosti; jeden odpočívá, druhý pracuje. Jak jinak je to v životě nebeském. Síly duševní i tělesné blažených jsou každý okamžik v ustavičném pohybu a činnosti. Nemožno tu mluviti o odpočinku, klidu, ustání. Život, který v nich jest, a v němž oni jsou, podává jim

takovou schopnost ku všemu, že zároveň najednou mohou okoušeti tisíce radostí, aniž by se unavily po celou věčnost v okoušení jejich. Život jejich jest podivuhodně spojen se životem Boha samého; u nich platí v pravém slova smyslu slova apoštola Páně: »V něm jsme živi, v něm se pohybujeme, v něm trváme.« (Sk. ap. 7, 28.) Bůh však jest život všeho života, který nikdy nezačíná a nikdy nekončí. Proto radost blažených, kteří v Bohu, s Bohem a skrze Boha žijí, nazývá se životem věčným.

Proč nehledají tedy lidé, kteří života jsou tak žádostivi, života věčného, který ničeho nemá ze smrti, ničeho z bolesti a soužení? Proč nechtějí rozuměti slovům mnoho zkoušeného trpitele Joba, který praví: »Člověk narozený ze ženy krátký živ jest čas, naplněn bývá mnohými bídami.« (14, 1.) Proč nehledají s mudrci východními života tam, kde se v pravdě nalézá, u Krista, který všem, kdo jsou mu věrni až do smrti, dá korunu života? (Zjev. 2, 10.) Bez této koruny nebyli by východní tři králové králi života zůstali, ale žebráky života, jakými jsme my na světě. Shromažďujeme své dny a hodiny jako žebráci kousky chleba; nemají však nikdy tolik, aby pro všecku budoucnost byli zabezpečeni. A tak i nám dostává se hodina života za hodinou jako almužna. A jako žebrák neví, kdy se mu ničeho nedostane, tak ani my nevíme, kdy se nám více nedostane hodinky poslední. Chceme-li tedy míti života ne pro několik let, ale pro celou budoucnost, pro celou věčnost, spěchejme k Pánu Ježíši, milujme ho, služme mu, buďme mu věrni až do konce života, a Ježíš Kristus dá nám za to života věčného. Pak budeme státi uprostřed života, budeme obklíčeni životem jako kruhem, který nic protivného nemůže překročiti. Pak budeme jako andělé boží, nesmrtelni jako oni, nekonečně blaženi jako oni, nekonečně slavní jako oni. Hřích nebude míti více moci ani smrt.

Vím, drazí křesťané, že není ani jediného z vás, kdo by si takového života nepřál! Nezapomínejme však, že života toho musíme si zasloužiti, a dobrými skutky vykoupiti. O mudrcích východních praví Písmo sv., že přinesli s sebou dary nikoli obyčejné, ale nejvzácnější, jakých měli ve své vlasti; tak musíme i my pro život věčný obětovati vše, co je nám nejvzácnějšího. Východní králové, když spatřili božské dítě v jeho chudobě a nahotě, odložili všecku lásku k světu, k jeho statkům a radostem. Nevrátili se více ke dvoru krále Heroda, ale dle svědectví sv. Cyrilla Jerusalemského vyhledali si příbytek chudý a neúhledný. Odložili korunu a žezlo a vše, co u světa má cenu, a stali se chudými hlasateli slova božího, a neměli ničeho, leč čeho se jim dostalo od lidí milosrdných a soucitných. Ba tak veliká byla jejich horlivost, tak něžná jejich láska k Ježíši Kristu, tak veliká jejich touha po pravém životě věčném, že raději život dali za Krista, než aby ho zapřeli a zradili.

Drazí křesťané, my na světě stojíme mezi dvěma zástupy, mezi těmi, kteří věčně žijí na nebi, a těmi, kteří věčnou smrtí hynou v zavržení. Nezůstaneme tu věčně, ale jeden po druhém

vytratíme se odtud — a to buď mezi první do života věčného, aneb mezi druhé ku smrti věčné, k věčně trpícím. Rozhodnouti se musíme, dokud jest čas. »Dnes uslyšíte-li hlasu božího,« volá žalmista Páně, »nezatvrzujte srdci svých!«

Jedině u Ježíše jest pravý život. »Nikdo nepřijde k Otci leč skrze mne,« řekl Pán Ježíš. Prosme tedy dnes a každodenně za milost, aby Bůh hvězdou sv. víry stále držel nás v nejbližší blízkosti u Ježíše Krista, a dal nám síly, bychom tu setrvali do konce svého života a po smrti svého Spasitele se všemi anděly a svatými na věky chválili a v něm života pravého, věčně blaženého nalezli. *V. Strh.*

Zjevení Páně v eucharistii.

»Rozkoš má býti se syny lidskými«.
(Přísl. 8, 31.)

Radujte se, milovaní v Pánu, opět vám pravím, radujte se! Těmito slovy sv. Pavla počíná veliký sv. papež Lev kázání na dnešní svátek. Proč se mají věřící radovati? Pokračuje a udává důvod: »Po krátké mezeře po narození Páně září svátek zjevení Páně.« Skutečně, dnešní svátek je den plesu v trojím tajemství, která církev dnes slaví. Radost a ples naplnilz srdce sv. Jana Křtitele, když při křtu Kristově s nebe obdržel potvrzení: Tento jest můj milý Syn! Radost a ples naplnily svatební hosty v Káni, že směli býti svědky prvního zázraku Kristova; radost a ples naplnily srdce cizích králů, když opět spatřili hvězdu, která je vedla k božskému nemluvňátku. Šťastní svědci zjevení Páně! Jak se s nimi radujeme!

Můžeme se také radovati, když na sebe myslíme? Zajisté, neboť i my máme Betlem, dům chleba, v němž nalézáme a vidíme toho, před nímž tři králové poklekli; i my jsme zváni k svatební hostině, při které se zázrak proměňování stále děje; i my slyšíme radostnou zprávu: Tento je můj milý Syn! V nejsvětější svátosti oltářní slavíme stále zjevení Páně, Kristus jest v nás se svým boholidským životem, Kristus jest v nás se svou božskou silou. Uvažujme v tomto dvojím zjevení Páně v nejsvětější svátosti.

I. Blízkost Boha je člověku potřebou. V 41. žalmu vyjadřuje královský prorok David tuto touhu: »Jako jelen dychtí po studnicích vod, tak dychtí duše má po tobě, Bože. Žíznila duše má po Bohu silném, živém: kdyže přijdu a ukáži se před tváří boží!« Jinak vyjadřuje se sv. Augustin: »Nepokojné je srdce lidské, dokud nespočine v tobě, ó bože.« Již zde na zemi chce býti člověk Bohu na blízku, a Bůh, který tuto touhu do srdce lidského vložil, hledí ji také ukájeti. V ráji obcoval Bůh ve viditelném zjevení jako otec s prarodiči. Tu náhle postavil se hřích mezi Boha a člověka, zničeno bylo láskyplné obcování Stvořitele se tvorem.

Ale Bůh jest láska. Kdo pochopí velikost, výši a hlubokost této lásky! Přes hřích chce Bůh opět člověka k sobě připoutati: jeho rozkoš jest býti se syny lidskými. »Bůh se zjevil na zemi a obcoval s lidmi.« (Baruch 3, 38); učinil smlouvu s vyvoleným národem, bydlil uprostřed nich ve svatostánku a v chrámě. V plnosti času snížil se Bůh ještě více k pokolení lidskému: »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.« V půvabné dětské postavě se zjevil a volá svět v zástupcích vysokých a nízkých k svému trůnu v chudobném chlévě. Syn boží obcuje s lidmi, učí a těší, uzdravuje a žehná jim a zjevuje jim svou velebnost. »Viděli jsme jeho velebnost,« jásá sv. Jan. Ale jak málo který mohl by se radovati se sv. Janem. Lidstvo jako celek bylo by zůstalo neuspokojené ve své touze po blízkosti boží.

Božská moudrost nalézá cestu, jak Syn boží může svět opustiti a přece ve světě zůstati, nechce zanechati své jako sirotky, chce k nim přijíti (Jan 14, 18.), chce u nich zůstati po všechny dny až do skonání světa. (Mat. 28, 20.) Ve svátosti lásky, v tajemné přítomnosti pod způsobou chleba podává lidem oblažující blízkost boží pro všechny časy na všech místech. »Uvidíme jeho velebnost.« Jaké vyznamenání pro národ nového zákona! Lid židovský mohl se chlubiti, že Bůh tajemně s ním bydlí ve svatyni, my máme však více než oblak nad archou úmluvy. Tam oblak jen naznačoval přítomnost boží, zde jest Syn boží pod způsobou chleba skutečně a podstatně přítomen s veškerou plností milosti.

Když dnes vidíme půvabný obraz v chlévě betlemském a vmyslíme se ve veliké štěstí sv. Tří králů a srovnáváme s tím, co nám přítomnost boží v nejsvětější svátosti zjevuje, nemáme-li veškerou příčinu cítiti se šťastnými? Nemáme-li se chlubiti ještě předností? Nejen stánek boží mezi lidmi, v němž mezi nimi bydlí; kde věčné světlo svítí, tu volá hvězda nás k božskému nemluvňátku; kde svatostánek zbudován jest, jest Betlem, ano více, jest kazatel s podivuhodnou skrytostí, tu je Kafarnaum a zaslíbená země se svým velikým učitelem a divotvorcem, tu je Tábor se svým nebem na zemi, tu je Golgota se svou smírnou obětí, tu jest znovunalezený ráj, kde náš Spasitel tak tiše a důvěrně mezi námi bydlí.

Následujme rádi hvězdu věčného světla! Nedejme se zmásti lhostejností tak mnohých křesťanů, posměchem světa, útoky nepřátel! Venite, adoremus! Pojďte, klaňme se v tiché hodině adorační, při veřejné službě boží. Otevřme poklady srdce svého a přinášejme zlato kajícné lásky, kadidlo pokorné modlitby, myrrhu trpělivosti. Pojďte, tak k nám volá Spasitel ze svatostánku. Pojďte všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím. Pojďte hříšníci, a poklekněte jako Magdalena u nohou Páně, a lítost v srdci vašem se probudí. Pojďte všichni, kteří pochybnostmi nebo lidskou bázní zmítáni jste, obdržíte jako Nikodemus poučení a zmužilost. Pojďte, matky, Pán chce vám a vašim dětem žehnati. Pojďte všichni zarmoucení, kterým krutá smrt na

bojišti otce, manžela, syna odňala, a uslyšíte útěchu: »Neplač! tvůj otec, manžel, syn bude žíti, já jsem vzkříšení a život, dám ti opět mrtvého na věčném životě. Jak povznášející, potěšující je myšlenka na blízkost boží v nejsvětější svátosti! Kdo v toto tajemství věří, nepotřebuje čekati teprve na nové evangelium těch, kteří hledají Boha,« známe odpověď na otázku: »Kde je tvůj Bůh?« (Žalm 41, 4)

II. Bůh jest nám na blízku; jako po svém vtělení na zemi žil, tak chce stále mezi lidmi v tajemství lásky přítomen býti. Než na tom neměla dosti láska boží. Spasitel chtěl blízkost boží ještě vřeleji utvářeti, smím-li tak říci, vtělení své individualisovati, t. j. chce se s každým jednotlivcem spojiti, jako se spojil s lidskou přirozeností. Při poslední večeři připravila jeho moudrost a všemohoucnost lásce jeho cestu k nám. »Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé; vezměte a pijte, totoť jest krev má.« Jezte a pijte! Ale nejen vy, moji apoštolé, nejen nyní v posvátném okamžiku, nikoli, pro všechny časy, pro všechny lidi dobré vůle má to platiti, neboť ustanovil dále: »To čiňte na mou památku.« Kdo může tuto lásku pochopiti? Kdo může pochopiti: Kristus chce býti naším pokrmem? Pán nám při zaslíbení tohoto tajemství trochu vysvětlení podal (Jan 6, 57. 58): »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já skrze Otce žiji, tak také žíti bude skrze mne, kdo mne požívá.«

Míti účastenství na životě božím, bylo již přáním našich prarodičů. Na toto přání zapředl ďábel svou rozmluvu, lživě jim předstíral, že požíváním se stromu poznání budou jako Bůh, podvodně uvrhl je do hříchu a smrti. Ve svátosti oltářní přemáhá pravda lež, vina se milostí smývá. Lidé nemohou býti jako Bůh, ale nejvyšší a nejlepší, co Bůh dáti nemůže, chce nám Kristus dáti, totiž aby Bůh byl v nás a my v něm přebývali. Žádné lidské spojení nedá se srovnati s tímto životním společenstvem; jenom vnitřní život v Bohu, v božských osobách, jest obrazem tohoto tajemného spojení, jímž Kristus v nás přebývá. »Nikoli já žiji, nýbrž Kristus ve mně.«

Tento první účinek milosti vysvětluje Spasitel ještě jasněji, když praví: »Tělo mé jest právě pokrm, a krev má jest právě nápoj.« Jako pozemský pokrm život udržuje, tak udržuje sv. přijímání v nás nadpřirozený život, chrání před hříchem smrtelným, tak působí sv. přijímání život věčný. »Kdo jí mé tělo, má život věčný.« Pozemský pokrm působí vzrůst až do jistého stupně, duševní pokrm rozmnožuje milost a ctnostný život neobmezeně. Pozemský pokrm nahražuje spotřebované látky, eucharistický pokrm opět nahražuje, co láska všedním ztrácí hříchem nebo denním obcováním se světem; zvýšením lásky zhlazují se také denní pokleslky. Jako pozemský pokrm oblažuje, tak i hostina lásky jest nevysýchajícím zdrojem vyšší radosti a rozkoše, pravé útěchy duše.

I pro tělo slibuje Kristus účinek: »A já ho vzkřísím v den nejposlednější.« Eucharistický pokrm vkládá do těla zárodek nesmrtelnosti, jímž oplozené tělo ke vzkříšení k životu věčnému uznává Člověk, s Kristem spojený, nezachází, má rukojemství věčné blaženosti. V důvěře v to může s Jobem zvolati: »Vím, že Spasitel můj žije a v těle svém uzřím Boha svého — složena je ta naděje má v lůnu mém.« (Job. 19, 25.—27.)

Když uvažujeme o těchto krásných účincích blízkosti boží v nás, co z toho následuje? Odpověď nechť nám dá Spasitel sám: Nestarejte se o pomíjející pokrm, nýbrž o pokrm, který zůstává do života věčného, který vám dá Syn člověka. Napomenutí Spasitelovo prakticky provedl eucharistický papež Pius X. svou snahou o brzké a časté sv. přijímání. Bohu díky! Jeho snahy přinesly bohaté výsledky. Mocně eucharistická myšlenka působila. Co v tichosti po leta se připravovalo, nyní ve válce vidíme očividně výsledky toho. Či nejsou to krásné výsledky eucharistického hnutí, když slyšíme, jak horlivě vojíni ke stolu Páně přistupují? S jakou radostí v poli opět Spasitele svého přijímají.

Skutečné zjevení Páně v eucharistii. Neměl by tento krásný příklad býti nám zářící hvězdou, která nás vede k jeslím eucharistického Spasitele, zvláště pro muže, kteří leckde ještě tak zřídka tento eucharistický pokrm přijímají? Mohli bychom Spasiteli k dnešnímu svátku lepší dar přinésti než předsevzetí: Často a hodně chci přistupovati ke stolu Páně? Spasitel chce všechny, kteří k němu přicházejí, poučiti a posíliti, aby jako sv. tři králové jistou cestu k pravé vlasti, do nebe, nalezli a po ní kráčeli.

Jan Neb. Jos. Holý.

První neděle po zjevení Páně.

(Použito listu past. biskupa Bertrama.)

Svatá neděle.

Udiveně se táže božské dítko své nejsvětější Matky: »Nevěděli jste, že vyvolený dům Otce mého je též místem, kde já musím býti?« Matka boží to dobře věděla. Proto svého Ježíše, jediné štěstí svého života šla hledati do chrámu, když poznala, že není v zástupu, vracejícím se z pouti. Ta udivená otázka božského Spasitele však má mnohem důraznější význam dnes, kdy tato slova promlouvá Ježíš k lidstvu. Neboť dnešní lid hledá štěstí a blaho dokonalé ze všech sil. Hledají Boha nevěřící, honí se za štěstím duše věřící. A domnívají se, že nenajdou štěstí ve chrámě, že je najdou mimo chrám a bez chrámu.

Těm volá Ježíš dnešní otázkou do duše: Nevíte, že já jsem v domě nebeského Otce? Nežádá Pán, bychom jej hledali ustavičně, den co den. Vyhradil si jeden den: neděli. O tomto dni

však platí: Pro tebe i pro tvoji rodinu jest neděle buď dnem požehnání, nebo pramenem kletby.

Nejmilejší — vidouce svatou rodinu, zamysleme se nad svým poměrem ke chrámu božímu. Kdo vážně plní svoji nedělní povinnost, ať se více povzbudí, by jeho neděle byla opravdu svatou. A kdo s lehkou myslí si odpustí svěcení neděle a svátku, ať vážně se zamyslí 1. nad přísným rozkazem svěcení neděle, 2. nad kletbou znesvěcení neděle, 3. nad požehnáním svaté neděle.

1. Svaté knihy líčí stvoření světa jako dílo šesti dnů. Sesti velikými dny práce nazývá svaté Písmo ty veliké doby, ve kterých bylo dokončeno dílo boží všemohoucnosti a lásky. Nadešel sedmý den — nejkrásnější ze všech. Velebně táhla nebeská tělesa vyměřenými cestami. Vážný hukot moře zaléhal na širou pevninu a přecházel v šumění řek a v tichý šepot potůčků. Rozkošným rouchem květin ozdobená země stavěla na odiv první bohatství plodů. Nad tou krásou nadšeně pělo ptactvo své nejkrásnější písně, a krásu na zemi ještě zvětšovala nejdokonalejší rozmanitost zvířectva. Nad veškerou slávou pak postavena koruna — člověk, v němž mistrovským dílem spojena nesmrtelná duše s tělem nejdokonalejším v přírodě. Vesmír ustanoven byl ve své nádheře, krása země viděla svého krále — a tak nadešel den ze všech nejslavnější: Nastal den sedmý, den, ve který žehnal Bůh veškeru svému stvoření. Bůh vyvoliv den tento za zdroj svého požehnání, právem jej posvětil, právem Bůh vyvýšil den sedmý nad všecky ostatní dny a nad všecky hmotné práce a starosti.

Proto přísně přikázal člověku: »Pamatuj na svěcení soboty. Po šest dní pracuj a konej všecky svoje práce. Ale sedmý den patří Hospodinu . . . neboť po sedm dní tvořil Hospodin nebe a zemi a moře a vše, co v nich jest, sedmého pak ustal v práci. Proto požehnal Hospodin sedmý den, a posvětil jej.« (Exod. 20, 8. 11.) Boží požehnání spočinulo na sedmém dnu a rovněž i boží vyvolení za den službě boží zasvěcený.

A ty, duše lidská, máš býti obrazem svého Boha. To bylo jako vysvětlením přísného rozkazu Hospodinova. I tvoje práce má býti podobnou způsobu práce Hospodinovy. Měj proto i ty po šesti dnech práce jeden docela svatý den. Ne svatý proto, že je bez práce — proto svatý, že jest vyplněn požehnaným pozdvižením srdce a duše ku tvému Bohu.

Sedmý den chtěl míti Hospodin svatý, jako viditelné znamení a jako ustavičné obcování spolku a svazku Boha s lidmi. Lid boží znal nesmírnou cenu toho spolku, a proto pilně a s radostí vštěpoval sobě i svým dítkám, i své čeledi: Pamatuj na svěcení dne svátečního. Měl boží lid sváteční dny i sváteční roky, Bohu zasvěcené. A Hospodin svým požehnáním i těžkými tresty ukazovali jak vážně to myslí s příkazem dne svátečního. Tak plynula léta, staletí sobot svatých — až nadešla poslední sobota Starého zákona. I boží Syn, Ježíš Kristus, světil ještě poslední tento svatý den Starého zákona, sestoupil s kříže do klidu hrobky

a nejsvětější duše jeho uvedla ku věčné bohoslužbě před trůn boží zástupy svatých praotců z předpeklí. Pak ale vítěz nad smrtí vyšel vlastní mocí z hrobu. Tento první den v týdnu, tato první neděle Nového zákona vyšla z hrobu hory Kalvarie spolu se Spasitelem.

Neboť den tento znamenal dokonání práce tak veliké jako bylo stvoření světů všemohoucí rukou boží — den tento znamenal dokonání práce všemohoucí lásky boží. Vytvořen byl nový spolek Boha s lidmi — spolek lásky, kterého neměl budoucně žádný had zrušiti, a vydati smrti věčné i člověka dobré vůle. Svatý papež Lev Veliký napsal již r. 445 o této změně starozákonní svaté soboty ve svatou neděli Nového zákona: »V neděli vstal z mrtvých Kristus, přestala vláda smrti, nastal nový život. V neděli stanul opět živý Spasitel mezi svými učeníky a řekl jim: »Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny V neděli konečně sestoupil na apoštoly slíbený těšitel a síla — Duch svatý.«

Tak je neděle památníkem věčným Nového zákona. Vše, co zkazila zloba lidská v tenatech ďáblových, to napravil Bůh ve svatou neděli. A Spasitel řekl svým učedníkům vzkaz přísný, jako ve Starém zákoně: »Pamatuj na svěcení neděle!« A my jasně vidíme, jak vážnou věcí je svatá neděle, když Bůh vyslovně ji od nás žádá s velikou přísností. Jasněji však uvidíme hned, jak vážnou věcí je svatá neděle.

2. Přísným rozkazem o svaté neděli nezbavil nás Bůh osobní svobody. Svobodně se může člověk rozhodnouti pro svěcení neděle i pro zanedbávání svaté neděle. Každý svobodně vykonaný skutek náš má ovšem i své následky — trojího druhu: následky hmotného rázu, následky pro mravní život, následky u Boha, jenž odplácí každému dle skutků jeho. Tak jest i se svěcením nebo znesvěcením neděle. Je-li neděle tvá opravdu svatou nedělí, poznáš odplatu božího požehnání ve své práci, ve své duši a ze štědré ruky boží. A nesvětíš-li neděle, znesvěcuješ-li neděle, vyhne se ti ono trojí požehnání; za to však se otevře trojí pramen neštěstí nad tebou.

Jeden spisovatel (F. Wetzel) vypravuje: Když jsem šel v neděli do kostela v R. (orschach) předejel mne vozka s těžkým nákladem na voze. Přede mnou se o holi namahavě vlekl stařec, a ten zavolal na vozku: »Zastavte, přejel jste něco!« Vozka zastavil, rozhlížel se a praví: »Co pak jsem přejel?« Vážně a slavnostně odpovídá stařec: »Přejel jste třetí boží přikázání — a kdo tak činí, toho jednou přejede Bůh!« Za několik let jsem se dověděl, že se splnila slova starcova. Při nedělním výletě splašili se koně, a vozka přejet vozem. Umíraje pravil svým dětem: »Zachovávejte svatou neděli; neboť kdo jí nezachovává, toho Bůh potrestá.«

Nejmilejší! Zamysleme se na chvíli nad kletbou znesvěcené a nesvaté neděle, aby nám nikdy ani nenapadlo vydávati se v taková nebezpečí. Ve Starém zákoně poručil Bůh kamením zasypati člověka, jenž den sváteční znesvětil. Hromada kamení,

kryjící mrtvolu nešťastníkovu, měla býti nezapomenutelným pomníkem, že znesvěcení neděle nenjde nikdy trestu již na zemi. Zcela bezpečně se potvrdí prorocké slovo: »Čím kdo hřeší, tím bývá trestán«: někdy nápadně, jindy znenáhla — ale jistě.

Chceš rozmnožiti majetek znesvěcením neděle? Ovšem tvoji nesvatou práci zaplatí penězi. Ale přece splní se slova zkušeného blah. faráře Vianeye z Arsu: Bezpečná cesta ke zchudnutí se jmenuje: znesvěcování neděle. Až předčasná nemoc zlomí síly ku vydělávání — až vydobyté peníze se rozkutálejí přes veškeru bdělost — až nehody v rodině budou vymáhati desateronásobně výdělek všech nedělí — až domácí nesvár ti zošklivý pohodlný byt — až tvoje děti rozházejí těžce vydělaný peniz — pak si snad vzpomeneš, žes potrestán, čím jsi hřešil!

Nedělní prací chceš rozmnožiti štěstí své rodiny? Ach, věz, že čím budeš hřešiti, právě tím budeš potrestán! Neboť, kde rodina nesvětí neděle, tam se blíží mravní zkáza, i úpadek rodinného štěstí. Hleďte: kde ve svatý den se šlape boží přikázání, tam ztrácí žena úctu k manželi, tam nemají záhy dítky důvěry k rodičům — tam se zahnízdí nesvaté náchylnosti. Ve Starém zákoně prohlásil Hospodin: Ohněm spálím dům, jenž nesvětí dne svátečního.« A kdo má příležitost pozorovati život v rodinách, vidí tento skrytě nebo již veřejně zžírající oheň. — Ubohé dítky v takových rodinách! Když rodiče pošlapou třetí boží přikázání, dítky šlapou po čtvrtém přikázání. A jedno boží přikázání po druhém ničí tento zlý oheň — od čtvrtého až do devátého!

Jak špatně poslouží své duši a štěstí svého srdce, kdo nesvětí neděli! Vzali neděli a svátkům jejich náboženský ráz, udělali z nich dny požitků hmotných — a přece dosáhli jen opaku svých snah. Žádný požitek není, jenž by nezanechal kapky žluči v duši. Člověk zdvojnásobí požitky, klesá hlouběji a hlouběji — a srdce a duše se svíjí v beznadějné rozervanosti. Neboť: »Není pokoje bezbožným«, praví Bůh.

Ach, nejmilejší — málo je to slov, ale děsná pravda, dotvrzená zkušeností všech století. Kletba stíhá nesvatou neděli! Kéž bychom na to nikdy, nikdy nezapomněli! Pak by se zavřely zdroje neštěstí, otevřely by se prameny božího požehnání trojího: nad prací, nad rodinami, nad vlastní duší.

3. O významu svěcení neděle napsal státník světového jména: »Zatím co průmysl odpočívá a leží nečinně pluh, zatím co nebetyčné komíny jsou bez kouře — jest konána jiná práce, která jest neméně důležitá pro blahobyt národa. Člověk se opravuje, obnovuje.« To jest řeč lidské zkušenosti. A my křesťané máme daleko krásnější zkušenosti se svatou nedělí. Neděle věnovaná klidu, obnoví síly rukou člověka. Než, potřebuje člověk mnohem více obnovení sil své duše a svého srdce, aby nešel do práce, byť s novou silou v pažích, přece s rozervanou duší, se zamračeným čelem a s reptáním na rtech. To obnovení sil duše dá jenom svatá, Bohu zasvěcená neděle.

Co je svatá neděle? Řekli jsme, že jest památníkem největšího díla boží lásky. Není to však jen mrtvý památník, ani vzpomínka pouhá. Neděle je památník sálající životem, je vzpomínkou, ze k.eré prýští spásonosná a požehnaná působnost boží pravice. Neboť, co dal Pán Ježíš lidstvu za svého pozemského života, ze všeho toho chce každé neděle občerstviti lidskou duši — tvoji duši. Jako tehdy Spasitel »chodil a rozdával dobrodiní« na své pozemské pouti, tak každé neděle jde po veškeré zemi jako král lásky, jako dárce útěchy, jako zdroj nového, šťastného života.

Jenom žádá Pán, bychom k němu přišli, bychom uznali, že jej nalezneme jistě jen v domě jeho a otcově. Proto dal církvi svoji novou bohoslužbu. V neděli plní chrám Ježíšova modlitba. Ježíšova poslední a nejslavnější večeře se opakuje na oltáři a Pán sestupuje mezi své ovečky jako dobrý pastýř, jako lékař zachránce, jako nejsilnější lék sám vchází do srdcí buď skutečně, nebo aspoň duchovně. Radostná, vážná i smutná slova kázání Páně nesou se s kazatelny; a jako kdysi svatý Petr, tak může říci každá pozorná duše: Zaplať Pán Bůh za slovo boží! Pane, kam bych jinam šel hledat útěchy? Ty máš slova života!

Ano, to je den Páně, svatá neděle! Dar útěchy, síly a požehnání pro všecky, kteří se scházejí a tulí k oltáři Spasitele světa.

Ó, nejmilejší, s radostí vždy poslechněte hlasu zvonu, zvoucího k Pánu Ježíši na svatou neděli. Ještě krátká doba — a bude pro vás naposledy bíti srdce zvonu. To vás bude volati ku věčné svaté neděli. Vězte, že tak vám bude zníti, jako vám zněl v životě. Kdo nesvětil neděle na zemi, tomu nebude radost věčné svaté neděle, neboť mu bude scházeti hlavně záruka na toto štěstí. Světil-li však opravdu den Páně, bude tě zvonu hlas provázeti do oné svatyně, v níž není oltáře, ale jejímž oltářem je sám boží beránek. Radostné tušení rozzáří tvář tvoji v umírání. Nejmilejší, dobře si pamatujte: Jaká tvoje neděle — takový bude tvůj poslední den. Amen.

P. *Em. Soukup*, Ord. Praed.

Neděle první po zjevení Páně.

(Skizza.)

A (Ježíš) byl jim poddán. Luk. 2, 51.

Drazí přátelé!

Když sv. Bernard četl tato slova Písma svatého, tázal se v úžasu: »Kdo byl poddán?« — Ježíš Kristus, syn Boha živého! A koho poslouchal tento vtělený Bůh? — Chudičkou matku a prostého řemeslníka. V čem poslouchal? — Ve všem, co se mu poručilo. A myslíte, přátelé, že tato poslušnost trvala pouze rok, dvě léta? Slyšte Písmo sv.: Byl jim poddán. Jak dlouho? Až do svého třicátého roku.

Ó dítky, volá tu sv. Augustin, učte se, jak máte poslouchati svých rodičů! Kristus mohl o sobě říci: Dána jest mi všeliká moc

na nebi i na zemi — a přece poslouchal. — Proto jsem si umínil, promluviti dnes několik slov o poslušnosti a úctě k rodičům. A nemyslete si, přátelé, že mluvím pouze k malým, ještě nedospělým dětem. Mluvím ke všem, poněvadž pro všechny platí přikázání boží: »Cti otce svého a matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi!« Mluvím i k vám, kteří jste již svoje rodiče pochovali. Dost možná, že váš otec a vaše dobrá matka dosud se trápí v očistci a čekají od vás pomoci.

A ty, božský Spasiteli, který jsi vždycky ctil svého Otce a svou matičku, žehnej slovům mým, aby padla na půdu úrodnou a přinesla užitek stonásobný.

* * *

Nuže, počněme! Dítky bývají nazývány korunou rodičů. Ale můj Bože, jak těžká je často tato koruna! Kolikrát tlačí jako olovo hlavu otcovu a bodá jako trní. Jak málokdy může otec a matka — chtějí-li býti upřímní — říci o svých dětech, co pravil sv. Pavel o církvi Filippenské: »Bratři moji nejmilejší . . ., radosti má a koruno má!« (4, 1.) Kolik otců a kolik matek mohlo by spíše lkáti nad svými dítkami slovy Písma svatého: »Syny jsme vychovali a povýšili — ale oni námi pohrdli.« (Is. 1, 2.)

Ano, přátelé! Děti jsme odchovali a povýšili, ale oni námi pohrdly, mohli by zaplakati mnozí rodiče. Jejich děti odvykly si již dávno sladkému jménu: tatínku a maminko, a místo nich slyšeti jen nadávky, posměch a proklínání. — Ó matko, když jsi to dítě svým mlékem kojila, snad jsi ani netušila, že si odchováváš hada, který tě jednou bolestně poraní . . . Ale pozor! Všemohoucí Bůh to dobře vidí a počítá každé nelaskavé slovo a s nebe zní jeho hlas: »Kdo by zlořečil otci svému neb matce, smrtí ať umře!« (Lev. 20, 9.) A jinde čteme: »Kdo zlořečí otci svému a matce své, toho svíce zhasne uprostřed temností.« (Přísl. 20, 20.) My známe tyto temnosti. Kristus Pán mluvil o nich častěji — a vždycky s jakousi hrůzou. To proto, že je tam pláč a skřípění zubů. (Mat. 8, 12)

Děti jsme odchovali a povýšili, ale oni námi pohrdly, lká mnohý usoužený otec a mnohá ustaraná matka. Ustavičně pracovali pro svoje děti, pro ně se starali, pro ně celé noci nespali, a když sestarali a již pracovati nemohou — odměřuje jim nevděčný syn každý kousek chleba a každé sousto posypává ještě trpkým pelyňkem výčitek a urážek. Hořký bývá chléb výměnkářů a mnohý otec jí jej s pláčem a prosí Pána Boha, aby ho vzal k sobě a muka jeho ukrátil. A Bůh, který vidí slzy utiskovaných, praví v Písmě sv. o takových dětech: »Kdo odnímá něco otci svému neb matce své a praví, že to není hřích — jest jako jejich vrah.« Přátelé, kdo praví tato slova? Bůh, který jen pokynul a hrozná potopa zničila svět. Kdo tu hrozí nevděčným dětem? Bůh, který v jediném okamžiku zničil hříšná města Sodomu a Gomorhu. A tohoto Boha popouzí proti sobě syn, který zkracuje starého otce a starou matku.

Děti jsme odchovali a povýšili, ale oni námi pohrdly, mohou si stěžovati rodiče, když syn a dcera se za ně stydí, k nim se nehlásí, na veřejnosti se jim vyhýbá. Mimoděk napadají mi tu slova, kterými Petr zapřel svého božského mistra: »Neznám toho člověka.« (Mat. 26, 72.) Ano, přátelé, tak lidé zapomínají. Před lety seděla matka celé noci u jeho kolébky, zpívala mu svoje nejkrásnější písně; ona položila s otcem základ jeho štěstí a dnes volá toto dítě: neznám jí. Ale Bůh nezapomíná a dosud platí jeho slova: »Kdo nectí otce svého a matky své, zlořečen buď!« (Deut. 27, 16.)

A co mám říci teprve o těch dětech, které se tak velice zapomněly, že svou vlastní ruku vztáhly proti svým rodičům? Ó Bože, jak se můžeš na to dívati? Když jsi proklel již oko, které se otci a matce posmívá, co teprve učiníš s rukou, která se pozvedla proti vlastnímu otci a která udeřila svou matku? A Bůh nám praví v Písmě sv., co zasluhuje takový syn a taková dcera. Ve Starém zákoně čteme: »Kdo by udeřil otce svého neb matku svou, smrtí ať umře!« (Ex. 21, 15.) Hle, tak poručil Bůh ve Starém zákoně a často sám tento trest na dětech vykonal. Kněz Benedikt Fernandius vypravuje o synovi, který chtěl svou vlastní matku probodnouti dýkou. Ještě téže noci stihl ho trest, kterým hrozil matce. Byl přepaden a vrah probodl mu jazyk, kterým před chvílí matce zlořečil.

Nuže, přátelé, co z toho pro nás následuje? Chceme býti šťastni. Proto plňme věrně přikázání: Cti otce svého a matku svou a bude nám dobře na zemi. Tak nám to slibuje Bůh, který klamati nemůže.

Končím slovy Písma sv.: »Zplodil-li by člověk syna vzpurného a protivného, který by neposlouchal přikázání otce nebo matky a jsa trestán, nechtěl by poslouchati, uchopí ho a přivedou k starším města . . . a kamením jej uhází lid města a umře.« (Deut. 21, 18.) Ne, přátelé, my takoví nebuďme. Naším vzorem budiž božský Spasitel, abychom dlouze žili a dobře nám bylo na zemi. Amen.

P. Dr. *Josef Miklík*, C. S. S. R.

Neděle druhá po zjevení Páně.

Kázání, jež dne 14. ledna 1917 konal v chrámu Páně u Karmelitek na Hradčanech profesor Dr Jos. Smrček.

Revise a sanace života.

Nenávidíce zlého. Řím. 12, 9.

Na dvoře císaře Mikuláše žil proslulý básník, který byl vysoce nadaný, avšak nanejvýš lehkomyslný. Aby ho vysvobodil z finanční tísně, daroval mu císař Mikuláš k jmeninám skvostně vázanou knihu, jejíž listy tvořily samé bankovky. Básník, radostí

celý záře, přijal tento dar s nesčetnými díky a sliby. Ale lehkomyslnost ukázala se v krátké době silnější než všecky sliby: netrvalo to dlouho, a z drahocenné knihy zbyly mu než desky.

Dověděv se císař, že básník upadl zase v nové dluhy a bídu, opětoval svůj dar. Než výsledek byl stejný.

Brzy bylo opět oznámeno císaři, že věhlasný muž stojí na pokraji zoufalství. Tu slitoval se nad ním císař opět a poslal básníkovi ještě jednu podobnou knihu, když tento sliboval, že se jistě polepší. Jak užasly však oči jeho, když na prvním listu knihy napsáno bylo tučnými písmeny: »Třetí a poslední vydání«.

Moji drazí, nevidíte, nepozorujete v této dvorské události obrázek lehkomyslného hříšníka a snad i obrázek svůj vlastní? Nekupíme hřích za hříchem? A kolikráte jsme slibovali ve sv. zpovědi: Činím opravdové předsevzetí s milostí tvou život svůj polepšiti, blízké příležitosti ke hříchu se varovati a nikdy již nehřešiti? — Zůstaneme dále vězeti v této lehkomyslnosti? Chtěli bychom ve svých hříších odejíti na věčnost? V dnešní epištole volá vás apoštol sv. Pavel ven z propasti této lehkomyslnosti: Nenávidíte zlého. Moji drazí, vyplňte apoštolské vyzvání! A splníte je tím, že dnes začnete ustavičnou revisi a sanaci svého života dle návodu, jejž vám nyní vyložím.

Ve starém Řecku byly Delfy světoznámy svým chrámem a věštírnou. Nad vchodem do chrámu skvěl se zlatým písmem tento nápis: Poznej sebe sama! Drazí, v těchto sloveeh máte naznačenou revisi svého života. »Poznej sebe sama.« Tato tři slova, píše Montegazza, zahrnují v sobě moudrost všech moudrostí, podstatu všeno vědění lidského. Poznej sebe sama: pozoruj a zkoumej své náklonnosti, zvyky, vášně v příčinách jejich i následcích, a to proto, abys přemohl vše, co ti brání dojíti pravé blaženosti. Všecka výchova tkví v tom, učí Tolstoj, že víc a více si uvědomujeme vlastní chyby a zbavujeme se jich.

Moji milí, poznati sebe, poznati své nitro je první krok na cestě k lepšímu. Víte sami dobře, jak rozličny jsou povahy lidské: Někdo je nakloněn více k hněvu, jiný zase k lenosti, opět jiný ke lži, jiný k nepoctivosti, každý má nějakou »slabou« stránku. Někdo má méně zlých náklonností, jiný více, každý podle své povahy. A tento skutečný stav mravní musíte poznati všichni, máte-li se zbaviti svých hříchů a opravdově se polepšiti. A tážete se, jak jest vám konati toto sebepoznání? Lekáte se té práce neobvyklé? Nebojte se, nežádám od vás nic nesnadného, ani nemožného! Dovolte mi však nejprve důvěrnou otázku: Konáte večerní modlitbu? — Zajisté! Kdo by jako němá tvář ulehl večer bez vzpomínky na otce nebeského! Nuže, drazí, a tato večerní modlitba je začátek revise života, po níž kladete si tři otázky a upřímně si na ně odpovídáte. Ty otázky ukládal již filosof Pythagoras svým žákům: Kde jsem byl? Co jsem dělal? Co jsem měl konati? Odpovědi na tyto otázky podají vám celkový stav svědomí vašeho. Toto večerní zpytování svědomí nazýváme diagnosa duše obecná. Hned poznáte proč! Vzpomeňte na lékaře!

Ten již mnoho dosáhl, když správnou diagnosou poznal patientovu nemoc a její příčinu. A vy jste lékaři svých duší, vy drazí, večerním zpytováním svědomí chcete poznati nemoce své duše — hříchy — a jich příčinu. — Potom přemýšlejte ještě chvilku o svém zamilovaném hříchu. Hned nyní jej poznejte! Dívejte se do svého svědomí všichni a tažte se: Který jest můj hřích nejhorší? — Tomu jedinému věnujte pak zvláštní pozornost! Zkoumejte, proč se ho dopouštíte! Vyhledejte kořen, z něhož vyrůstá! Ten jest buďto ve člověku jako zlá žádostivost — nebo mimo člověka jako blízká příležitost ke hříchu. A veškerá snaha vaše musí směřovati proti tomuto zamilovanému hříchu, byste jej co nejdříve odstranili! A toto druhé večerní zpytování svědomí, týkající se pouze jednoho hříchu nejhoršího, nazýváme diagnosa duše zvláštní.

Při této večerní diagnose duše není hlavní úlohou vypočítávání spáchaných hříchů, nýbrž poznání příčiny, proč jste klesli, a potom vzbuzení dokonalé lítosti a opravdového předsevzetí. A tak po revisi života následuje sanace života.

Příkladem této budiž nám sv. Alois, patron studující mládeže. Našel-li nějaký hřích, litoval jej ihned z celé duše: Milý Bože, odpusť mi jej! Zítra se ho jistě nedopustím. Byl-li bez chyby, pak se modlil: Děkuji tobě, můj Bože. Pomoz mi, bych takovým vždycky zůstal. — Tímto způsobem stal se sv. Alois andělem v lidském těle a dnes? Již dávno požívá nebeské blaženosti, po níž i my toužíme, jíž dosáhnouti chceme a musíme! — Učme se od něho! Sv. Alois dobře pozoroval svůj nejhorší hřích. Věděl: nejhorší hřích jest můj nejhorší nepřítel, který by mne mohl oloupiti o nebe. Zde platí: buďto — nebo. Buďto zvítěziti — nebo umříti, buď přemohu já nepřítele, nebo nepřítel přemůže mne, což by mne mohlo státi nebe.

Všech hříchů, drazí, chcete se zbaviti, ale bojovati budete nejprve jen proti jednomu, proti tomu zamilovanému hříchu — té zlaté modle, již jste vztýčili ve chrámu své duše, ji musíte zničiti na prach jako místodržitel Chromatius.

Za císaře Diokleciana (284-303), totiž na konci III. století byl v Římě místodržitel Chromatius; ten upadl v nemoc nezhojitelnou. Když slyšel o zázracích, které v témže čase činil v Římě sv. Šebestián, dal si světce zavolati a slíbil, že přijme víru Kristovu, bude-li uzdraven. Světec odvětil: uzdravíš se: ale dříve musíš všecky své modly zničiti. Místodržitel to slíbil. Za několik dní dal si světce znovu zavolati a pravil: Slíbil jsi mi, že budu zdráv, odstraním-li modly. A hle, jest mi den ode dne hůře. I řekl sv. Šebestián: Zajisté že jsi neodstranil všech model. Místodržitel se pak přiznal, že si ponechal pouze jedinou, zlatou modlu, kterou si zvláště oblíbil. Chceš-li se uzdraviti, dí sv. Šebestián, musíš odstraniti i tuto sošku, třebas ti byla dražší než všecko na světě. Místodržitel uposlehl a uzdravil se.

Moji milí, podobně musíme jednati i my. Nenáviděti zlého, píše sv. Pavel. Všech hříchů se odříkáte, ale boj povedete pouze

proti té zlaté modle duše své, již odstraniti musíte za každou cenu, za každou obět, — poněvadž se jedná o spásu duše! A jak jste dosud pečovali o svou duši? Kéž nikomu z nás nevyčítá vám právem píseň misijní:

Jenom jednu duši máš,
ach, proč o ní víc nedbáš?
Pomni, že když duši ztratíš,
vše ztraceno máš.

A já, drazí, pravím vám, že neztratíte duše své pro věčnost, budete-li večer po modlitbě konati zpytování svědomí a dokonalou lítost. Zpytování svědomí, sebepoznání, toť věda nade všecky vědy, dokonalá lítost, toť umění nade všecka umění. Bez této vědy a umění zahynuli byste v oceánu hříchů.

Po tiché hladině mořské houpá se člun, v němž proslulý učenec dal se zavésti na moře, aby se mohl pokochati jeho krásami. Unesen velkolepotí okolí, plul mlčky dál a dále na širé moře; ani sobě nepovšimnul opětované výzvy lodníkovy, aby se vrátili zpět, ana se bouře blížila. Člověče, zvolal učenec, znáte něco z astronomie? Neznám, byla krátká odpověď lodníkova. Čtvrtinu života svého jste ztratil, litoval ho učenec. — Po nějaké chvíli byl lodník opět vyrušen otázkou učencovou: A z dějepisu též ničeho neznáte? Ničeho, zněla odpověď: Pak jste ztratil polovici života, ujišťoval jej cizinec. — Snad umíte něco z filosofie, táže se učenec dále. Neznám ničeho, odpovídá krátce prostý muž. Pak jste ztratil tři čtvrtiny svého života.

Než bouře se blížila víc a více, lodník sotva již stačí veslovati, lodička každé chvíle se může potopiti. V největším nebezpečí zazní zoufalý hlas lodníkův: Pane, umíte plovati. Neumím, odpovídá tento. Pak jste ztratil celý život.

Stejně podobně, drazí, povede se i vám, pakli se nenaučíte v životě svém zachrániti duši svou! Zachráníte ji, spasíte, zcela jistě, budete-li každého večera konati revisi a sanaci života, jak jsem vám dnes ukázal. Revisi diagnosou duše obecní a zvláštní, sanaci lítostí dokonalou a opravdovým předsevzetím. Jedna minuta stačí na obojí. Žádám to mnoho od vás? Mohu žádati méně? Té jedné minuty by nemohl věnovati někdo z vás na spásu duše? Což nepraví vám Pán: Co je platno člověku, byť celý svět získal, ale na své duši škodu trpěl? A této škodě na duši zabráníte revisí a sanací života, vychováte si povahu šlechetnou a nashromáždíte si pokladů nebeských. A nejen to! Večerním zpytováním svědomí a lítostí dokonalou budete kráčeti blíž a blíže ke Kristu a najdete jistě Boha i spásu duše své. Vždyť nechce Bůh smrti bezbožného, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Nechce Bůh, moji drazí, smrti nikoho z vás, nýbrž abyste se obrátili. O moji milí, obraťte se k Bohu již dnes, v tuto chvíli, a živi buďte dle jeho svaté vůle. Amen.

Ku křesťanským cvičením.

Dle růz. pramenů upravil V. M. Váchal, O. Praem., far. v Úhonicích. — (Pokr.)

I. O Bohu.

I.

Že jest Bůh, věřili všichni národové všech věků.

1. Po seslání Ducha sv. sešli se apoštolové a usnesli se na společném plánu při hlásání evangelia. Nejdůležitější pravdy sv. víry uložili v modlitbě »Věřím v Boha«, jež se skládá z 12 článků, a nazývá se apoštolským vyznáním víry, poněvadž apoštolové pravdy ty nejen hlásali, ale i veřejně životem svým vyznávali a za ně život obětovali. První základní pravda: Jeden jest Bůh — jest přesvědčením všech národů všech časů. Víra v Boha je společným majetkem všeho lidstva. Nebylo a není národa na světě, který by neměl nějakého náboženství a víry v nejvyšší bytost božskou. Zprávy o tom podávají nejstarší spisovatelé Homér, Herodot, Plato, Aristoteles, Cicero, Plutarch, Seneka a jiní.

Cicero na př. praví, že v celém pokolení lidském není národa tak nevzdělaného a divokého, který by nevěděl, že Boha ctíti třeba, i když neví kterého. Plutarch praví: »Kdybys prošel všemi zeměmi, našel bys město, jež nemá zdí, písmen, zákonů, domů, statků, peněz; avšak nikdo neviděl města, jež by nemělo chrámů, ani bohů a neužívalo modlitby, přísahy; jež by se k svému dobru neobětovalo, a službou boží nesnažilo se zlo odvraceti.« Podobně svědčí Seneka, a celé řady nejstarších spisovatelů Tento souhlas všech národů jest důkazem nade vší pochybnost povzneseným, že jest Bůh, bytost nejvyšší. Už Aristoteles, jeden z nejstarších mudrců řeckých, pravil: »Co jest v přirozenosti lidské tak hluboce zakořeněno, nemůže býti nepravdou.« (Bělina: Rozumem ku pravdě, 10)

Že jest Bůh, poznáváme i z památek po starých národech a z jazykozpytu. Každý národ měl pro bytost nejvyšší zvláštní jméno, jež svědčí, že mezi jinými bohy, jež uctívali, uznávali jednoho nejvyššího Pána a dárce všeho dobra. Římané nazývali nejvyšší bytost Jupiter, což znamená Bůh Otec všemohoucí, Bůh bohů. Řekové Zeus, nejvyšší a nejmocnější; Peršané Ormuzd, nejvyšší, vševědoucí, soudce lidí, původce dobra. Indové Dyauspiter — král všech bohů; Číňané Šangti, neviditelný, věčný. Ba i nejzanedbanější národové afričtí: Křováci, Hereové, Bašutové, Kaffrové, Ugandci, Negři, Zulové, Bedzňáni, Loangeti, Melagassové, Hottentoti, Bauthové a j. věří v bytost nejvyšší; podobně američtí Indiáné, Aztekové, Eskymáci, národové australští, všichni uctívají bytost nejvyšší, ač neznámou. Časem se víra v jediného Boha zvrhla v mnohobožství, modloslužbu. Slavný učenec —

cestovatel, krajan náš, Dr. Musil, universitní profesor ve Vídni, praví: »Čím blíže k počátku člověčenstva, tím jasnější jsou pojmy o Bohu; ale naopak, čím blíže k narození Krista Pána, tím jsou zmatenější, ba zvrhlejší názory náboženské u pohanů.« (Od stvoření do potopy, 93.)

Učenec Tiele ve svých dějinách náboženství praví: »Posud se nenalezl ani jediný kmen, ani národ, který by nevěřil ve vyšší bytost; a cestovatelé, kteří opak tvrdí, vyvráceni jsou později od jiných, zkušenějších.« Národozpytec Oskar Peschel praví: »Táže-li se kdo, je-li kde kmene bez náboženství, tomu lze určitě a jistě odpověděti, že není.« (Völkerkunde 273.)

Píše-li někdo, že náboženství u některého kmene nenalezl, má to svou příčinu. Mnohý cestovatel se zdržel jen několik dní mezi divochy, aneb nebyl dosti mocen jejich jazyka, nemohl ihned poznati duševní stav obyvatel. Mnohý přišel sem už s předsudkem, rád by se pohlubil učenému světu, že o náboženství tu ani stopy nenalezl.

Tázal se snad několika jednotlivců a dle neurčitých výpovědí soudil, že nevědí o Bohu. Zapomněl, že obyvatelé pohanští nemohou se určitě vyjádřiti o svém náboženství jako my, neučíce se ve školách; a jsou k cizincům naplněni zvláštní nedůvěrou a přisvědčují na vše, nač se jich kdo vyptává, jen aby se ho zbavili. — Víra v Boha jest požadavkem rozumu, Bůh vám ji vštípil v srdce lidské a ozývá se ustavičně hlasem svědomí; každý i nejnižší člověk má tolik soudnosti a schopnosti, že poznává Boha z věcí stvořených. (Srov. Kadeřávek: Obrana zákl. víry katol. I. 192.)

2. Nalezneme-li přece nevěru u jednotlivce, který nevěří v Boha, dá se to z různých příčin vysvětliti. Nevěra vychází ze zaslepenosti rozumu a zatvrzelosti vůle, a zkušenosti srdce; z pýchy života, žádosti těla a žádosti očí. Slavný učenec francouzský Cuvier, pravil: Jen blázen a podvodník může být neznabohem.« Blázen, který nemyslí; podvodník, který podvádí sebe a jiné.

O nevěře budeme ještě obšírněji jednati později.

A právě nevěrci, kteří v ry v Boha pozbyli, rádi by světu namluvili, že jsou také celí národové, kteří v Boha nevěří; a vynášejí různé námitky proti všeobecné víře národů

Jedna taková námitka jest, že prý náboženství, víru v Boha vynašli kněží aneb králové, aby mohli nad lidem panovat.

Na to jest snadná odpověď. Adam, Noe, Abrahám, a patriarchové nebyli kněží ani králové, věřili v Boha se svými potomky a obětovali Bohu. V každé rodině byl otec takořka knězem, konal obřady náboženské jménem celé rodiny. Víra v Boha roznesla se z ráje mezi potomstvo prarodičů našich a dle okolností pak byla různými názory pozměněna a s pohanstvím smíšena. Když lidé neměli času ani schopností, ustanovovali si kněze, kteří jménem jich oběti přinášeli. U národa Israelského byli kněží ustanoveni od Boha samého, a u křesťanů od Ježíše Krista, Spasitele našeho, aby jeho jménem evangelium hlásali, svátosti

rozdávali, oběť mše sv. přinášeli. — Jiná námitka, že prý náboženství, víra v Boha, povstala ze strachu; lidé prý viděli hrozné zjevy přírodní, blesky, bouře, vichřice, povodně, a ze strachu uctívali bohy, kteří prý to způsobili. Na to jest jednoduchá odpověď. Vědomost o Bohu měli již v srdci; ze strachu stane se spíše člověk nevěrcem, aby bázeň před bohy utlumil. Hlas svědomí mluvil v nich, že jest ještě někdo vyšší a mocnější.

Vědomí o Bohu může býti na čas sice zatemněno, ale nikdy potlačeno. Slyšíme-li mluviti: »Není Boha, nic neveříme,« třeba dobře uvážiti, proč to kdo říká, a co ho k tomu svádí. Sv. Augustin už dávno řekl: »Nikdo nepopírá Boha, leč ten, komu by bylo milejší, kdyby žádného Boha nebylo.«

Pán Ježíš to vysvětlil slovy: »Světlo přišlo na svět, a milovali lidé více tmu nežli světlo; nebo skutkové jejich byli zlí. Každý zajisté, kdo zlé činí, nenávidí světla a nejde k světlu, aby nebyli trestáni skutkové jeho.« (Jan 3. 19.) »Oči mají a nevidí, uši mají a neslyší. Jejich zbožné přání jest: Kéž by nebylo Boha! Kéž by nebylo soudu na věčnosti!«

3. Ptáme-li se, kdo sprostředkoval lidstvu poznání Boha, odpovídá na to krásně sv. apoštol Pavel: »Od stvoření světa jest neviditelný Bůh viditelným v jeho díle, takže žádné výmluvy nemají, kteří v něho nevěří. Zatmíno je srdce nevěřících, a pravíce se býti moudrými, učiněni jsou blázny.« (Řím. 1, 20.) Boha neupírali ani nejsmělejší rouhači, poněvadž rozum tomu brání. Rousseau sám napsal: »Všichni národové světa vědí o Bohu a klanějí se mu, ačkoli poznávají ho každý po svém způsobu, přece jest to vždy Bůh. Představa božství jest vryta v srdce naše. Je to vnitrný hlas, který mluví ke všem a dává poznati původce našeho bytí. Tento hlas stále odporuje všem, kdo v Boha nevěří; jest ustavičným protestem proti výstřednímu rozumářství.« (Letre à M. 1769) (Mergl-Bottau: Víra katol. 9.)

R. 1783 anglický kapitán navštívil vodopád Niagary v Americe s mladým náčelníkem pohanského kmene. Sotva s výšiny spatřil náčelník vodopád, velebil Boha a hlasitě se modlil. Když přišli k vodopádu, vzal náčelník dýmku a hodil ji do řeky, a hned na to hodil tam sáček od tabáku a skvostný řetěz, jež kolem krku nosil a konečně i náušnice. Co měl nejlepšího, daroval nejvyššímu Bohu. (Černohouz, Příklady, 379.)

Jak zahanbuje tento pohan, který měl o nejvyšší bytosti božské velmi nepatrného ponětí, mnohého křesťana, který sice slyšel, kdo je to Bůh, jak nás miluje, co vše pro nás učinil, a který od Boha už tolik dobra zakusil, a přece modlitby roztržitě odbývá, službám božím se často vyhýbá, pro Boha žádných obětí nepřináší, ve hříchu zůstává, svátostí nepřijímá. Jak velice bude povýšen pohan nad vlažným křesťanem jednou na věčnosti, který měl Boha stále na mysli, jemu se klaněl, z lásky k němu zříkal se věcí i nejmilejších, jen aby si přízně boží udržel! Nestačí jen volati: »Věřím v Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země,« ale třeba také Boha milovati, jeho

vůli plniti a hříchu se varovati Krásně vybízí nás všecky žalmista Páně ku společné chvále a oslavě Pána Boha: »Chvalte Hospodina všichni národové, chvalte ho všichni lidé. Oslavujte Hospodina, neboť jest dobrý a na věky trvá milosrdenství jeho.« (116 1; 117. 1.) Čím více budeme oslavovati nejen slovy, ale i celým životem svého nejdobrotivějšího Boha, tím více bude nám žehnati na světě a tím větší bude naše sláva jednou na věčnosti.

II.

Že jest Bůh, hlásá pořádek v přírodě.

Když bratří Makkabejští umírali za víru v jednoho Boha, napomínala matka nejmladšího syna, bojíc se, aby nezapřel Boha: »Prosím tě, synu, abys pohleděl na nebe i na zemi a na všecky věci, kteréž v nich jsou, a poznal, že z ničehož Bůh učinil je i lidské pokolení.« (2. Makab. 7, 28.) — Napomenutí to týká se všech nás. Směle máme kráčeti světem očima otevřenýma, nelekati se žádného protivenství; všudy kolem nás jest Bůh, v přírodě vidíme jeho velikost a velebnost, jeho všemohoucnost a moudrost. Příroda jest otevřenou knihou, v níž velikými písmeny psáno jest o vznešenosti a slávě boží.

1. Pozorujme jen podivuhodné zařízení sluneční soustavy. Ve škole slyšeli jste, že slunce stojí a země naše otáčí se kolem něho, a sice koná při tom země dvojí pohyb; kolem své vlastní osy otáčí se ve 24 hodinách a zároveň běží s nesmírnou rychlostí kolem slunce. Toto dvojí otáčení přináší nám dvojí výhodu. Kdyby se země kol své osy neotáčela, byl by na jedné polovici zeměkouli k slunci obrácené ustavičný den, všecko by bylo spáleno žárem slunečním; a na druhé straně zeměkoule od slunce odvrácené byla by věčná noc a mrazivý chlad, takže by tam nic živo býti nemohlo. Kdo učinil to střídání dne a noci?

»Den a noc jsou jako bratr a sestra«, praví Theodoret z Cyru. »K dobru lidstva vypůjčují si vzájemně čas svůj a zase vděčně vracejí. Jde li zima ke konci a jaro se blíží, kdy lidé větší práci mají, kdy země rolníka k větší píli pobízí, tehdy vypůjčuje si den od noci času, aby lidé déle pracovati mohli. My říkáme: dne přibývá a noci ubývá. Po minutách vypůjčuje si den času, aby najednou dluh nebyl příliš veliký, a nebyl příčinou, že by se lidé přepracovali. Proto roste den poznenáhlu. Když pak léto zpola již uplynulo, nevypůjčuje si den více času, ale splácí ho zase pomalu noci, a my říkáme, že noci přibývá.« (O božské prozřetelnosti. Dr. Siebert: Christenlehren, I. 7.)

2. Jako otáčení země kol vlastní osy přivádí střídání dne a noci, tak povstává otáčením země kolem slunce — rok se svými čtyřmi ročními časy. Země potřebuje pro svůj běh kol slunce celý rok, t. j. 365 dní, 5 hodin, 45 vteřin. A jak povstávají jednotlivé roční časy, jaro, leto, podzim, zima?

Země naše neotáčí se kol slunce kolmo, ale šikmo nakloněna ve sklonu asi 23 a půl stupně. Kdyby se pohybovala kolmo na své dráze, byl by na severním a jižním polu ustavičný soumrak, na všech ostatních místech země byly by noci a dni stále stejně dlouhé, a každá polovice zeměkoule měla by stále totéž roční počasí. Na rovníku bylo by pořád nejteplejší leto, a na obou pólech ustavičná hrozná zima. Jestliže však země v šikmé poloze kolem slunce putuje, povstává tím střídání dlouhých a krátkých dnů, teplejších a chladnějších počasí ročních, dle toho, jak poloviny zeměkoule severní neb jižní více k slunci jsou obráceny. Tak mají na začátku jara severní a jižní pól zcela stejné postavení ke slunci, takže zeměkoule jest od pólu osvětlována, a den a noc následkem toho jsou stejně dlouhé.

Zatím co země nyní od východu k západu dále běží, obrací k slunci více severní polovinu, a 21. června jest severní pól nejvíce k slunci obrácen, takže na severu máme nejdelší den, začátek léta. Až do 23. září má země opět totéž postavení k slunci jako v březnu, a tím nastává počátek podzimu. Dne 31. prosince však je severní polovina země od slunce odvrácena, a tím nastává začátek zimy.

Odkud má země tento svůj pravidelný běh? Kdo jí dal nakloněné postavení ku vlastní ose? Žalmista Páně volá s úžasem: »Jak velicí jsou, ô Bože, skutkové tvoji, všecky věci s moudrostí jsi učinil.« (203, 24.)

A nyní uvažme, jak se roční počasí pro nás nanejvýš užitečně navzájem střídají. Stvořitel nejvýš moudrý nerozdělil běh země na dvě části, aby byla jen zima a léto; ale postavil mezi obě počasí střední, jaro a podzim. Tak následuje na mokrou a studenou zimu nikoli hned suché a horké léto, ale jaro, které majíc něco od zimy a něco od léta, obě — zimu a leto — sobě odporující co nejvhodněji spojí. A právě tak má se to s podzimkem. (Theodoret, Už.)

3. Avšak dílo boží jest ještě podivuhodnější, uvážíme-li, že vedle slunce, země a měsíce nalézají se v prostoru oblakovém ještě nesčetné hvězdy Kdo má dobré oči, může prý na celé obloze, t. j. na severní a jižní polokouli za rok viděti nejvýš jen asi 6000 hvězd; má-li však po ruce obyčejné polní kukátko či dalekohled, spatří jich více; a čím lepší jest dalekohled, tím více hvězd možno spatřiti až i 12 milionů. A jako pozemské říše rozděleny jsou na kraje a okresy, na obce a města, v nichž každý dům má své jméno, podobně tomu i v říši hvězdné. I ta jest rozdělena na kraje, jimž se říká souhvězdí, a je jich asi 131. Některé viděti lze jen v zimě, jiné jen v letě, jiné pak zůstávají na obloze celý rok.

I mezi hvězdami nalézáme rozdíly jako mezi lidmi, jedny mění stále své místo a putují přesně vymezenou cestou; jiné zdají se nehybně státi na témž místě; těm říkáme stálice, oněm pak oběžnice či planety. Kromě těch jsou i bludné hvězdy, nemající zdán-

livě určitého cíle, vlasatice či komety, létavice či povětroně meteory.

Stálice jsou ohromné koule žhavé právě jako naše slunce; mnohé ještě větší; a všecka ta slunce, jichž září na obloze počet takřka nekonečný, letí světovým prostorem se závratnou rychlostí asi 300 km. za vteřinu, každá drahou přesně vyměřenou.

Vše na obloze jest v ustavičném víru; tvar souhvězdí se stále mění, jednotlivé hvězdy se k sobě blíží aneb se rozestupují, ale to vše děje se pro nás tak pomalu, že i po tisíci letech člověk těžko pozná změnu. Proto se nám zdá býti hvězdná obloha obrazem nevýslovného klidu, a pohled na hvězdy naplňuje duši starostmi života znavenou posvátným mírem a klidem. Vše to svědčí o nesmírné moci a nekonečné velebnosti a nevystihlé moudrosti boží. Čím jest naše země mezi miliony hvězd, ne-li než zrnkem písku, ba pouhým práškem! A v celém vesmíru vládne jeden zákon, jedna a táž hmota, jediný pán. K tomu ještě kolem stálic obíhají různé oběžnice čili planety. Kolem našeho slunce ku př. obíhá 5, jež pouhým okem vidíme: Merkus (Dobropán), Venuše (Krasopani), Mars (Smrtonoš), Jupiter (Králomoc) a Saturn (Hladolet); ale všech známých planet jest přes 500; 8 velkých a na 500 malých. (Jirák Fr. »Přírodopisná čítanka o hvězdách«.)

Kromě naší soustavy sluneční jsou ještě miliony jiných soustav slunečních, které jsou mnohem větší nežli naše; neboť na 30 milionů stálic jsou samá slunce, kolem nichž krouží opět jiné oběžnice a ty kolem sebe ještě různé měsíce!

Jak ohromná prostora nebeská jest nad námi, jak nekonečný Bůh a nejvýš moudrý, který vše uspořádal, vše řídí a spravuje!

Abychom měli ponětí o vzdálenosti hvězd mezi sebou, pozorujme jen vzdálenost naší země od slunce. Hvězdáři vypočítali, že země jest od slunce 21 milionů mil vzdálena. Dělová koule, která za vteřinu uletí 700 metrů, potřebovala by při stejné původní rychlosti 7 roků, aby tu cestu vykonala. Světlo, které v jedné vteřině urazí 42.000 mil, potřebuje 8 let, nežli přijde ze slunce na naši zem. Jsou však také hvězdy, odkudž světlo potřebuje k nám cesty celá století. (Spigaro, Sbírka příkl. 78.)

Newton, slavný hvězdář, kdykoli pozoroval pohyb hvězd a studoval soustavu sluneční, pokaždé plesalo srdce jeho zvláštní rozkoší, velebil v duchu Boha, skláněl kolena před Nejvyšším, obdivuje se leho všemohoucnosti, moudrosti a dobrotivosti. Smekal klobouk pokaždé, kdykoli slyšel vysloviti slovo Bůh.

Francouzský hvězdář Leverier měl v Paříži hvězdárnu, pozorovací stanici, a v ní veliký kříž. Když v pozdní večer pozoroval běh hvězd nebeských, pokaždé kdy byl unaven studiemi, klekával před křížem, velebil všemohoucnost, dobrotivost a moudrost boží.

Voltaire, nevěrec, v 81. roce života svého poprvé vážně se zadíval jednou na východ slunce za jarní doby. Červánky ozářily vrcholky hor a najednou vystoupilo slunce jako ohnivá koule. Mocně dojat sejmul nevěrec klobouk, padl na kolena a složil pí-

seň, již ukončil slovy: »Mocný Bože, věřím v tebe; nikdy více nechci již upírati jsoucnost tvou.« (Veith; Černohouz, Příkl. 57.)

A nyní si představte ubohého nevěrce, jak jest politování hodný, upírá li Boha a ohání se frásí, že vše povstalo náhodou, aneb že vše jest od věčnosti. Hvězdář Lalaude hledal prý Boha dalekohledem v prostorách nebeských; a když ho nikde nespatřil, volal, že není Boha. Hledal hodináře v hodinkách.

Slavný hvězdář Athanáš Kirchner měl přítele, který popíral Boha, říkaje, že tělesa nebeská povstala sama ze sebe. Když tento přítel jednou hvězdáře navštívil, spatřil v jednom koutě světnice umělecky zpracovanou zeměkouli. Ptal se hned, kdo to zhotovil. Kirchner odpověděl »Můj drahý, ta povstala sama ze sebe.« — A když přítel se zlobil, že si žerty s ním tropí, pravil Kirchner: »Jsou li veliké koule na nebi samy ze sebe, proč by nemohla býti i tato malá?« Nevěrec se zamyslil, zastyděl a od té doby rozumněji pohlížel na dílo boží. Jak pravdivá jsou slova žalmisty Páně: »Nebesa vypravují slávu boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha!« (18.) Pohlížejme častěji k nebesům; poznáme, jak jsme malí a nepatrni, a jak veliký a mocný jest Bůh, stvořitel nebe i země, jak moudrý a dobrotivý!

III.

Že jest Bůh, hlásá účelnost v přírodě.

Minule obdivovali jsme se velikosti a velebnosti boží, pokud se jeví na velikolepé obloze. Dnes budeme si všímati, jak Bůh nejvýš dobrotivý a moudrý všecko tak účelně a užitečně uspořádal.

1. Všecky řeky z celé pevniny naší země tekou do moře; některé řeky jsou více než hodinu cesty široké. Všecky odvádějí spousty vod do moře po celá léta, ba celá století, a přece moře ještě nepřeteklo. Odkud to, že tolik vody stále přitéká, žádná neodtéká, a přece moře nepřetéká? Jak účelně to moudrost božská zařídila. Z moře vystupují ustavičné páry; vypařuje se pravidelně tolik vody, kolik jí přibylo. Z páry udělají se mračna, jež vítr roznáší ve výši nad námi, odkud padají k zemi jako rosa aneb jako mlha, aneb jako déšť a sníh. Vlhkost z nich shromažďuje se pak v zemi, zvláště v lesích, vychází ven opět v pramenech, tvoří potoky, řeky a dravé proudy, teče zase zpět do moře. Tímto ustavičným oběhem vody zabrání se přetékání moře, prameny nevysýchají, řeky se nevysušují.

Kdo to tak moudře pořídil, neživá příroda sama, aneb náhoda, či nejvyšší božská bytost živá?

A ještě něco. Stojatá voda časem hnije. Odkud to, že mořská voda se nekazí, ač nemá žádného odtoku a na všech stranách jest uzavřena pevninou zemskou? Příčinou toho jest příliv a odliv. Dvakrát denně doráží voda na pevninu a valí se zase zpět, takže

celé moře jest v ustavičném pohybu. Nový důkaz nekonečné moudrosti boží.

2. Všechen život na zemi udržován jest vzduchem. Bez vzduchu zahynuli by všichni lidé, všecka zvířata na suchu i ve vodě, ba ani rostliny by se nemohly udržeti. A jak podivuhodné jest ústrojí dýchací. Lidé mají plíce, tak i zvířata; ryby mají žábry, hmyz zvláštní jemné ústrojí, listí stromů a bylin zvláštní vzdušné otvory. Všichni tvorové dýchají celá tisíciletí a čerpají vzduch a vzduchu přece neubývá. I pro čištění vzduchu od prachu a škodných výparů postarala se moudrost božská, sesílajíc časem déšť, větry a bouře.

Vzduch má však ještě jiný úkol, přináší nám světlo sluneční, mírní svou vlhkostí a chladem žhavé paprsky slunce a tak působí, že beze škody přijímáme od slunce světlo a teplo.

Celá příroda podobá se stroji nejvýš moudře zařízenému, v němž jedno kolečko zasahá do druhého, každé má svůj význam a svou úlohu. Proto volá s nadšením žalmista Páně: »Jak velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine; všecky věci s moudrostí jsi učinil.« (Ž. 103, 24.)

3. A jaký vliv má teplo a zima v přírodě na život všeho tvorstva? Voda se teplem roztahuje, řídne a nabývá objemu; zimou houstne a smršťuje se. Avšak od tohoto všeobecného zákona jest u vody velmi účelná jedna výjimka. Při 4° tepla ochlazujíc se až k bodu mrazu nehoustne voda, ale řídne a přibývá na objemu, takže, jakmile zmrzne v pevný led, jest obsahu většího, a lehčí než voda tekutá. Proto led plave nahoře. Kdyby nebylo tohoto moudrého zařízení, promrzla by řeka až ke dnu; led by klesl na dno, a žádný tvor ve vodě by zimy nepřežil. Pod kůrou však ledovou v hloubce má voda v největší zimě 4° teploty, a proto živočichové pod pokryvkou ledovou mohou přezimovati. (Šmejkal: »Křesť. názor svět.« I. 68.) (Srv. Dr. Siebert: Christenlehren.)

4. Moudrost božskou vidíme dále v říši živočišstva a rostlinstva.

a) Pozorujme na př. stěhování ptactva před zimou.

Kdo oznámí nerozumným tvorům, že je čas ku stěhování? Kdo jim ukáže cestu do dalekých krajin jižních? Kdo je přivede zase zpět na jaře do starých hnízd, jež opustily?

Pozorujme pořádek v úlu včel, jak vše tu mistrovsky zařízeno. Mají svou královnu; rozdělenu práci; vylétají střídavě a v přesném pořádku, sbírají z květin pel a med; z vosku stavějí buňky, cely šestihranné bez kružítka, bez jakékoli míry neb uhloměru a využitkují tak největšího prostoru.

Medem naplňují buňky a příklopem šestihranným uzavírají. Kdo naučil včely, jichž život trvá nejvýše 8 měsíců, tomu podivuhodnému stavitelství? Švýcarský jeden učenec dokázal, že jiný pokrm připravují včely pro královnu, jiný pro trubce, jiný pro pracovnice, dělnice při krmení larv; čím vyšší hodnost, tím lépe jest pokrm připraven.

Stát včel je tedy ustavičným chvalozpěvem moudrosti boží.

Pohleďme na pavouka. Živí se komáry a mouchami. Nemá křídel, nemůže se honiti za nimi; upravuje si síť, pavučinu způsobem tak podivuhodným. Nejdříve napne silnou nití, kterou ze sebe souká, rám, okraj své sítě, a středem protne kolmou nit a od středu začíná přísti nitky jako paprsky kola na všecky strany Tyto nitky spojuje opět spirální nitkou od středu až ku okraji rámu sítě. Když jest hotov s prací, skryje se do koutka pavučiny a číhá, až hmyz v síti uvázne. Je-li kořist veliká, že není s to, aby jí požil, uloží si ji, otočí pavučinou.

Kdo naučil pavouka této chytrosti? Sotvaže se narodí, už pracuje jako mistr dobře vyškolený.

Čím více pozorujeme jednotlivé tvory v přírodě, tím více se musíme obdivovati moudrosti a dobrotivosti boží.

Jak podivuhodně sestaveno jest ptačí péro. Brk je dutý, po obou stranách větvičkami opatřený, a ty zase mají jemné řasy, které spolu spojeny jsou malými háčky. Dr. Bernard Altum, slavný přírodovědec pravil: »Není možno sestrojiti jiného útvaru, který by při stejné lehkosti vynikal takovou pevností a zdatností, jako jest péro ptačí.«

Každý živočich jest obdařen šatem, který mu nejlépe vyhovuje; brouk krunýřem, ryba šupinami, pták peřím, ssavec srstí. Oděv ten řídí se potřebou počasí, v zimě jest hustší, v letě lehčí. Oděv zvířecí, zvláště zvířat pronásledovaných, mívá barvu okolí, ve kterém zvíře to se pohybuje. Ku své obraně mají zvířata různé nástroje uměle sestrojené, jež po upotřebení samy si brousí, opravují, aneb jim dorůstají.

Dnešní doba hrda jest na vynález aeroplánu, avšak co jsou všecky nedokonalé aeroplány proti peruti rychlé vlaštovky!

Dlouho trvalo, než člověk dovedl upotřebiti elektřiny ku své potřebě A zatím úhoř americký má od jakživa přístroj k vyvinování elektrické síly ve svém těle, a ranami elektrickými brání se proti nepříteli. Naše parolodě jsou napodobeniny rybího těla jenom s tím velikým rozdílem, že dosud větší ryby mořské rychleji dovedou plovati než nejrychlejší paroloď.

Dnes patří člověk s pýchou na parní stroje, na telegrafy a telefony, ale co jsou ty stroje proti organismu těla živočišného, jež je stroj daleko umělejší, opatřený nerstvem, než jest umělý telegraf a telefon Odkud mají zvířata moudrost a dovednost, jaké ani člověk nemá? Nenaučila se jí, každé zvíře provádí vše bez učení s vrozenou lehkostí. Bůh nejvýš moudrý postaral se o své tvory, aby nevědomky hlásaly moc a slávu boží. (Šmejkal, 72.)

Slavný přírodozpytec francouzský, Cuvier, řekl jednou k jakémusi nevěrci, který popíral Boha: »Přineste mi křídlo mouchy a já vám dokáži, že jest Bůh, a to Bůh nejvýš mocný a nejvýš moudrý.« Jestliže na křídle mouchy nalézáme tolik umění a moci božské, což teprve na člověku samém, na jeho těle, oku, rukou a nohou, na jeho srdci, mozku, každé té nejmenší části těla! A což teprve, pozorujeme-li duševní činnost člověka!

Když slovutný lékař Galenus psal knihu o těle lidském, zvolal: »Popisuje tělo lidské píši hymnu ku oslavě tvé, ó Bože, který jsi nás stvořil; objevuje krásu tvého díla více tě uctívám a oslavuji, než kdybych zapaloval tobě nejvzácnější kadidlo!« A Galenus byl pohan, neznal Boha, jako známe my, křesťané; z přírody, z tvorstva poznával velikost a moudrost božskou. Týž lékař řekl jednou k Epikurovi, který Boha popíral: »Pohleď jen na tělo lidské, a řekni pak, zdali ještě o jsoucnosti boží pochybuješ. Sto let ti dám ku přemýšlení, nalezneš-li jedinou chybu na těle lidském, aneb budeš-li moci říci, že bys lépe tělo lidské a účelněji upravil, nežli to učinil nejmoudřejší mistr, Bůh sám.« (Černohouz, Příkl.)

b) Podobně nalézáme moudrost a všemohoucnost boží v říši rostlinstva. Jak dovedně utvořeno jen stéblo obilní! Průměr jeho je sotva $^1/_2$ cm, výška dosahuje až $1^1/_2$ m. Žádný stavitel nedovedl by ty rozměry napodobiti; musel by vystavěti budovu 1 m šířky do výše 450 metrů. Stéblo je duté a proto pevnější, než kdyby bylo plné. Zláme-li se zelené stéblo, ihned se ve zlomenině zakolínkuje, aby květ a plod nepřišel na zmar.

Jak krásně bývá chráněn květ proti nehodám, dešti, zimě, škodlivému hmyzu! Některé květy při dešti se zavrou, jiné se skloní, jiné se skrývají. Některé rostliny v bažinatých krajinách, kde nenalézají dostatek dusičných látek, lapají uměle lepkavými listy hmyz, z něhož vyssávají potravu dusičnatou. Mnohé rostliny jsou opatřeny chmýřím, perutěmi, háčky, aby snáze větrem neb živočichy k užitku lidstva byly rozneseny a rozmnoženy.

Slavný přírodozpytec Linné, když kdosi popíral Boha, položil ruku ná trávník a řekl: »Z tohoto kousku země dokáži vám, že jest Bůh, a to Bůh nejmocnější a nejmoudřejší.«

Týž učenec napsal na začátku vědeckého spisu: »Poznal jsem Boha věčného, nesmírného, všemocného v tvorstvu světa. Viděl jsem jeho stopy v přírodě; i při nejmenších věcech stvořených, jež zdají se býti ničím, vychází na jevo nekonečná moc boží, moudrost a dokonalost.« (Dr. Kadeřávek, Obrana l. 148.)

Celá příroda hlásá všemohoucnost, moudrost a dobrotivost boží. »Zeptej se hovad a naučí tebe,« čteme v Písmě sv.; ptactva nebeského a oznámí tobě. Mluv zemi, a odpoví tobě: »Kdož neví, že všecko to ruka Hospodinova učinila?« (Job. 12. 7.)

Tři mládenci judští v babylonském zajetí veřejně vyznali Boha a nebáli se, že budou za to vhozeni do ohnivé pece. A když je anděl zachránil před spálením, velebili Boha a svolávali celou přírodu, všecky tvory, aby oslavovaly nejvyššího Pána. »Dobrořečte slunce a měsíc Pánu, dobrořečte mu hvězdy nebeské, dobrořečte mu všecky rostliny, všichni ptáci nebeští a vše, co se hýbe ve vodách; dobrořečte všecka zvířata, dobrořečte všichni synové lidští: chvalte a vyvyšujte Boha na věky« (Dan. 3.)

Kéž bychom všichni měli tak pevnou, stálou víru v Boha, v jeho všemohoucnost, dobrotivost a moudrost, jako tito mladíci, kteří i život obětovali za víru svou! Co dobrodiní by se nám

dostalo s bůry, co ochrany proti zlobě lidské, proti ďáblu, proti vlastnímu tělu, kdykoli chtějí nás o víru připraviti, rozum zaslepiti, srdce zkaziti a duši Bohu odciziti a na věky zničiti. »Veliký jest Hospodin, a chvályhodný příliš,« volá žalmista Páně, a »velikosti jeho není konce Proto na každý den budu dobrořečiti Bohu a chváliti jméno jeho na věky věkův.« (Ž. 144.)

Jestliže v Starém zákoně už tolik oslavovali Boha, tím více jsme povinni oslavovati svého Boha my, křesťané, Boha, který jest naším otcem nejdobrotivějším; který vše k našemu blahu a spáse duše naší stvořil a uspořádal, který stále otvírá ruku svou a naplňuje všeliký živočich požehnáním. Dobrořečme za to denně Bohu, chvalme a vyvyšujme ho na věky; Bůh bude nám žehnati a vyvýší nás jednou ke trůnu své slávy na nebi.

IV.

Že jest Bůh, hlásá naše svědomí.

1. Německý filosof Kant napsal: »Dvě věci vzbuzují můj největší obdiv: hvězdnaté nebe nade mnou, a hlas svědomí ve mně«. Bůh se zjevuje nejen ve viditelné přírodě, velikolepém díle svém, ale Bůh mluví k nám neustále hlasem svědomí; přirozeným zákonem, který váže krále jako chuďasa, který nedá se zrušiti, omeziti žádným jiným zákonem, ale sám jest základem všech ostatních zákonů; zákonem, kterému se neučíme z kněh, ale který jest vštípen v naše srdce, který jest nám vrozen, kterým dovedeme rozeznávati, co jest dobré a co není dobré, co jest spravedlivé a co nespravedlivé. Zákon ten ukazuje nutně na zákonodárce. Kdo je to, který zákon vepsal do srdce panovníkům i poddaným, polodivým lidem i nejučenějším, národům starověkým i nynějším? Zákonodárce ten, Bůh, ohlašuje se sám hlasem našeho svědomí. Cařihradský císař Konstans dal svého bratra Theodosia odstraniti vraždou. Jakmile byl krvavý zločin vykonán, neměl císař žádného pokoje ani ve dne, ani za noci: stále viděl zavražděného bratra před sebou, a mu podává číši naplněnou krví a volá: »Napij se, bratře!« Císař utekl do Italie a do Sicilie, aby tam našel pokoje, ale nadarmo. — Theodorik, král Gotů, krvavě se provinil na šlechetném Symmachovi. Neměl od té doby žádného pokoje. Když jednou přinesli mu na stůl k večeři rybí hlavu neobyčejné velikosti, vykřikl a zděšen utekl od stolu a volal: »Vidím hlavu Symmacha, jeho jiskřící oči, jeho zuby, které mne chtějí rozdrtiti, pryč odtud.« Dlouho pobíhal po sále, až unaven klesl na lůžku a po třech dnech mocný král byl mrtvolou. Odkud se vzala hrozná událost u těchto dvou královských nešťastníků? Žádný soudce na světě nevolal jich k zodpovědnosti, žádný kat jich neohrožoval; nevinně zavraždění nemohli jim škoditi, sami už byli v říši mrtvých. Ale vrahové věděli, a každý zločinec a hříšník ví, že na nebi jest soudce, k jehož trůnu volá

nevinně prolitá krev o pomstu, a jehož trestající ruce nikdo neunikne. »Proto přicházejí soužení a úzkost na každou duši člověka činícího zlé,« praví sv. Pavel, apoštol národů (Řím. 2. 9.). Neboť neviditelný soudce ten usadí se v srdci hříšníka, nedá se podplatiti zlatem ani oklamati lží, ani ukonejšiti lichocením; a temno noční jest jasným před ním jako den. Tento neviditelný soudce jest Bůh, věčný odplatitel dobra i zla, který už zde na světě každé přestoupení zákona do srdce vepsaného trestá kárajícím hlasem svědomí. Člověk nemohl si sám takového soudce nepříjemného dáti, který by ho usvědčoval, soužil, trýznil, pronásledoval a každou hříšnou radost ztrpčoval. Bůh jest to, svědomí to dokazuje, bytosť nejvýš svatá, spravedlivá, vševědoucí, neviditelná, jež srdce naše stvořila, zákon přirozený do něho vložila a v něm zřídila soudní stolici svědomí nepodplatitelnou, před níž se třese i největší nevěrec a nejspustlejší zločinec. Hrozný hlas svědomí pronásledoval prarodiče naše po hříchu v ráji, bratrovraha Kaina, bratry Josefovy, Jidáše, a j. ze Starého a Nového zákona. Podobně v dějinách jednotlivců všech věků.

Řecký dějepisec Plutarch vypravuje o jakémsi muži, Bessovi, který svého otce zavraždil. Nikdo o tom nevěděl. Ale svědomí nedalo vrahu pokoje a hrozně ho trápilo. Jednou šel s přáteli na procházku a nad nimi krákoralo několik krkavců

Ulekl se Bessus a zvolal zoufale: »Musíte mi pořád předhazovati, že jsem otce zavraždil?« Zaraženi hleděli naň přátelé, zavedli ho před soudce, kde se vyznal z hrozného zločinu.

R. 1760 zabil jakýsi Gubáček v Uhrách svou manželku. Utekl do Polska, kde byla tehdy revoluce, dal se odvésti a postaviti do největší vřavy, aby smrt učinila konec vyčitkám svědomí. Ale když neporušen vyvázl, utekl do Ameriky, kde opět ve válce v Mexiku hledal smrt, ale zase marně. Domníval se, že snad v daleké cizině nalezne pokoje svědomí; ale v srdci měl stále peklo. Kdykoli viděl, že se naň někdo dívá, myslil, že už je prozrazen, že ho zatykačem stíhají, že už jest vyzrazen a poznán; v noci každý šustot ho poděsil. Chřadl stále až se rozhodnul, že se do Uher vrátí a u soudu vše na sebe vypoví.

Vrátil se do Pešti, byl odsouzen k smrti provazem. Ale nejvyšší zemský soud změnil trest smrti v těžký 14letý žalář.

Cítil sice úlevu, ale pokoje ještě nenalezl, až konečně vyznal se zpovědníku ze všeho, který mu uložil zvláštní pokání a udělil rozhřešení. Teprve nyní utišilo se svědomí, když byl poučen, že Bůh odpustil a po časném trestu žalářním bude přijat úplně na milost. —

Už pohanský mudrc Seneka pravil: »Blízko jest u tebe Bůh; jest s tebou, v tobě; Bůh zůstává v nás, strážce dobra, mstitel zla.« (Deharbe: Erklär. d. Katechismus, I 212)

Jinde opět napsal Seneka: »Před lidmi a dravými šelmami můžeš utéci, před sebou však nikoli« (Černohouz, Příkl. 1285).

Písmo sv. praví: »Bezbožným není pokoje.« (Isai 48. 22.).

»Utíká bezbožný, an ho žádný nehoní; ale spravedlivý jako lev smělý beze strachu bude.« (Přísl. 28). »Červ zlých nikdy neumírá, praví Pán Ježíš, a oheň neuhasne.« (Mar. 9).

Dionysius, samovládce Syrakuský, maje zlé svědomí, žil v ustavičné bázni. Nikomu nedůvěřoval, každého se obával, že ho chce sprovoditi se světa. Proto dal se holiti od vlastních dcer, ale i těm nevěřil, a užíval ku holení kaménku. Lože měl upravené jako tvrz, a když se odebral do ložnice, vytáhl za sebou most. Ale i tu neměl pokoje, každý šustot ho děsil a činil nešťastným.

Svetonius vypravuje, že vladař Kaligula pro své nepravosti neměl žádného pokoje, v noci spával sotva tři hodiny, a když hřmělo, ukrýval se pod svou postelí. Tak i Nero, který matku dal usmrtiti a mnohých zločinů měl na svědomí, naříkal, že furie ho hrozně pronásledují a mučí. Hrozné výčitky svědomí mučily nevěrce Voltaira před smrtí, volal zoufale, že jest od Boha opuštěn.

2. Dává-li se Bůh poznati svým nepřátelům, v hříších se nalezajícím, hlasem svědomí, tím více dává se poznati svým miláčkům, jako odplatitel každého dobrého skutku, byť sebe nepatrnějšího. Každý z vás jste už zakusil útěchy po vykonaném dobrém skutku. Podal-li kdo hladovému občerstvení, a ubožák děkoval za to a prosil Boha, aby to odplatil: pocítil dárce v duši zvláštní radost. Bůh už splatil s části dobrý skutek. Spravedliví lidé právě proto, že Bůh se hlásí a radostí naplňuje jejich srdce, konají rádi dobré skutky, byť se dočkali i nevděku za to a hrubosti Oni cítí Boha ve svém srdci. Jak šťastné, hodné dítko poslušné rodičů.

Písmo sv. praví: »Dobré svědomí jsou ustavičné hody.« (Přísl. 15)

Sv. Hilaria přepadli loupežníci a řekli: »Co bys řekl, kdyby tě přepadli vrahové?« Sv. Hilarius odpověděl: »Kdo nemá ničeho, nemusí se vrahů lekati«. »Ale my tě můžeme zavraždíti,« pravili loupežníci. »Ale, kdo má dobré svědomí,« pravil sv. Hilarius, »ten se ani smrti nezalekne«. Překvapeni neohrožeností světce, odprosili a pravili: »Ode dneška nebudeme více loupiti; pochopujeme, že dobré svědomí jest největší poklad na světě.« (Černohouz. 1282).

3. Bůh vštípil každému do srdce hlas svědomí, hlas božský. Jak to přijde, táže se mnohý, že jsou mnozí lidé bez svědomí? Bez svědomí není nikdo, ale u každého není hlas svědomí stejně mocný. Na svět přinesli jsme si zárodek svědomí jako i zárodek rozumu. Záleží na vychování a vypěstění svědomí.

Kdo byl v mládí přísně vychován, má lepší, citelnější svědomí, nežli kdo ve výchově byl zanedbán. Kdo od malička slyšel: »nesmíš lháti, nesmíš krásti«, toho svědomí bude živější, nežli toho, který toho neslyšel, nic dobrého neviděl, ke hříchu byl naváděn. Svědomí jeho jest ututláno, duše mrtva pro nebe.

A jako mrtvé tělo necítí, kdybychom ho bodali a pálili, necítí ani duše zanedbaná výčitek svědomí.

Ale svědomí se nedá dlouho potlačiti. Hlas boží ozve se ještě jednou v srdci člověka. Zlí lidé dovedou různými prostředky svědomí utlumiti, ale když se nejméně nadějí, ozve se tu hromovým hlasem

Když malé dítě pláče, že není slova rozuměti, dává mu chůva do úst něco lahodného, aby nekřičelo. Tak i lidé dělají, když svědomí činí ostré výčitky, napájejí je sladkou výmluvou, aby pokoje nabyli. Kdo přijde do mlýna, bývá mu hluk zde velice odporným; přijde-li sem častěji, zvykne i největšímu hluku, a vede si, jakoby hluku nebylo. Tak zvykne i mnohý na zlé výčitky svědomí, počíná si vesele, jakoby jich neslyšel. Ale běda, až bude svědomí bouřiti a Bůh žádati počet z vladařství, a člověk nebude míti příležitosti více, aby svědomí pokáním upokojil.

Proto ustanovil Pán Ježíš sv. zpověď, abychom v ní pokoj duše nalezli, jestli hříchem svědomí bylo pobouřeno.

Chceme-li si Boha ve svém srdci udržeti a trpkých výčitek svědomí se uchrániti, zpytujme každodenně před spaním svědomí; jakmile duše jest poskvrněna hříchem těžkým, a svědomí pobouřeno, spěchejme k soudní stolici, do zpovědnice, aby pokoj svědomí byl vrácen a Bůh do srdce se vrátil; konejme pak horlivě své povinnosti, mějme zalíbení v konání dobrých skutků, snášení protivenství, a Bůh bude s námi, bude nám žehnati, naplní duši pokojem a útěchou, jaké svět dáti nemůže. »Pokoj hojný jest těm,« praví žalmista Páně, »kteří milují přikázání Páně.« (118. 165.). Když se narodil Spasitel náš, zpívali andělé nad Betlemem: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« (Luk. 2. 14)

Budeme-li oslavovati Boha způsobem křesťanským, dá nám Bůh pokoje nejen na zemi, ale pokoje věčného po smrti v nebeském království.

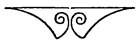

ČAST PASTORAČNÍ.

O biologické důležitosti mateřské laktace.

(Pokračování.)

2. Mateřské mléko samo a jeho bezprostřední požívání má tedy pro dítě takovou důležitost, že ho nelze ničím nahraditi. Avšak i podávání mléka, fysiologická funkce kojení, jest provázena blahodárnými účinky. Vedle špatné výživy není pro novorozeně v nejdůležitější době jeho rozvoje nic tak nebezpečno, jako nedostatek obětavé péče. Zkušenost potvrzuje, že vytrvalé kojení vzbuzuje a posiluje co nejdokonaleji a nejpřirozeněji mateřskou pečlivost. Matka, která dítě své rok kojí, má a osvědčuje docela jinou obětavost, než ta, která své dítě svěřuje cizím rukám, a sama jde buď bez potřeby po práci, neb dokonce po zábavě. Dr. Hauser vypočítává celou řadu zdravotních nebezpečí, která ohrožují nejen tělesnou soustavu, ale i duševní síly dítěte a jimž nejlépe lze se ubrániti svědomitou péčí mateřskou. Veliká úmrtnost nemanželských dětí (která již v prvním roce jest nejméně dvakrát taková jako u dět. manželských), jest nezvratným důkazem tvrzení výše uvedeného. Schází dětem nemanželským milující matka, její prs — odtud tolik úmrtí.

Ovšem se může státi, že trpká bída odhání milující matku od dítěte. Avšak to jest neštěstím, jež musí býti mírněno zaváděním takových zařízení, která by matku mohla aspoň částečně nahraditi, a jež musí zůstati vždycky výminkou. Matka a dítě náležejí biologicky k sobě, tak tomu chce příroda, a kdyby ochranná náhradní opatření byla sebe lepší, přece mateřského prsu a milujícího srdce mateřského nahraditi nemohou.

Zanedbávání povinnosti kojení má špatný vliv na pozdější vzrůst dítěte, jeho velikost, tělesnou váhu, klid nervů, pevnost kostí a sice nejen proto, poněvadž dítěti nedostává se nutných výživných látek a solí v mateřském mléce obsažených, ale i proto, že se mu ujímá mateřská péče.

K tomu přistupuje i vliv, který kojení má na pořad porodů a tudíž také na míru výživy a míru péče, již přiřkla sama při-

roda každému dítěti. Je zvláštní tajemná souvislost mezi mateřskými orgány, jež dítě živí, a mezi těmi, jež mu život dávají. Zatím co dítě v životě mateřském spočívá a roste, připravují se současně i vyživovací orgány rychlým rozmnožováním buněk žlázových pro funkci kojení.

Dokud dítě je v životě mateřském, nenastává oddělování mléka; jakmile však se narodilo, mléka se tolik odděluje, jako kdyby příroda všecku svou činnost jen na tvoření mléka obrátila. Tak tomu je vskutku. Dokud matka kojí, odpočívají tvořivé síly jejího lůna, aby v jiné formě sloužily výživě dítěte. Jaký prospěch plyne každému dítěti z tohoto podivuhodného přesunu sil, je zřejmo. Neboť kdyby v čase kojení zároveň jiné dítě v lůně mateřském žíti počalo, nebylo by přetížené matce možno oběma poskytnouti dostatečnou výživu a péči. Počet porodů bude sice menší, ale úmrtnost ko enců se též zmenší, a šťastný důsledek bude ten, že vyroste silné pokolení.

3. Vše, co výše řečeno, potvrzuje moderní věda, statistika. Několik příkladů budiž uvedeno. V Essenu zemřelo během 4 let (r. 1906-1909) průměrně 5krát tolik dětí, jež byly živy na láhev, co dětí, jež požívaly prsu mateřského. Bavory vykazují po Rusku (dle průměru za r. 1906-1908: 22·1 procent) největší úmrtnost kojenců v evropských státech. Je však zajímavo stopovati, jak v různých krajinách bavorských zkušenost potvrzuje výše uvedená theoretická tvrzení. V Dolních Bavořích, u Dunaje, v t. zv. obilní komoře bavorské, kde je velký blahobyt, jest největší úmrtnost kojenců, obnáší 30—40 procent. Proti tomu v severněji položených horních a dolních Frankách, kde pracující ženy nemohou dětem dáti takovou péči, vzdušný byt, vybrané umělé živiny, jaké lidé zámožní svým dětem poskytují, je úmrtnost kojenců nejmenší, obnášíť pouze 10—20 proc., což se vysvětluje mateřskou péčí a přirozenou výživou mateřským mlékem. Hraběnka Anna Spreti, která se otázkou úmrtnosti kojenců v Bavořích zabývala, dospěla k závěru: Kdyby v roce 1914 téměř výhradně katolické matky v Dolních Bavořích své novorozence s takou láskou a svědomitostí pěstovaly a kojily, jak téměř bez výminky protestantské matky ve Švédsku a Norvéžsku činí, byly by toho roku nezemřely 7043 (27 6 proc.) děti v prvním roce svého věku, nýbrž pouze 2542 (10 proc.).

P. Muckermann uvádí i jiné statistické údaje a výroky lékařských celebrit, které potvrzují to, co uvedeno, a které se dožadují ochrany kojících matek co největší.

Než kojení není jen požehnáním pro dítě, nýbrž i

II.

pro matku samu.

1. Především předejde se kojením dítěte vnitřním zánětům v šestinedělí, poněvadž jemné zbytky tkaniva, jež po porodu v lůně matky zbyly, bývají mízovým a krevním systémem přejaty a jako cenný materiál mléčným žlázám dodány.

Dalším přirozeným důsledkem jest omezení počtu dětí. Jestliže matka dítě kojiti nechce, vysychají přirozené prameny výživy pro ně, za to však vcházejí v činnost nové tvůrčí funkce lůna mateřského a nutí k ukvapené stavbě nového dítěte, jež následkem toho již dříve než v jednom roce na svět přichází. Nehledě ani k zvýšené úmrtnosti dětí, jež rychle po sobě následují, je též matka přetížena, a nezřídka i podléhá bídě, kterou sama zavinila, ač-li zlo ještě sama nezhoršuje, podnikajíc, ustrašená, nedovolené pokusy o zničení zárodku lidského.

Statistika dokázala, že za dobu jednoho a tří čtvrtí roku musí počítati 70 matek ze sta na nový porod, jestliže své předešlé dítě vůbec nekojily, neb jen nedostatečně tak činily. Jestliže však dítě bylo kojeno aspoň 39 týdnů, musí očekávati další porod během jednoho a tří čtvrtí roku pouze 38 matek ze sta, a kojily-li dítě celý rok, pouze 20 matek ze sta. Prodlužuje-li se doba kojení na dva roky, následují porody za sebou ve lhůtách tříletých i delších. Dr Friedenthal, professor v Berlíně, míní, že příroda přiřkla člověku několikaleté kojení. Soudí tak z toho, že člověk dostává trvalý chrup pozdě, a že organismus ženy je na dlouholeté kojení zařízen. U černochů afrických není žádnou zvláštností, že báby kojí svá vnoučata; matky podávají tam prs dítěti po několik let a rodí zpravidla ve lhůtách čtyřletých. Z toho lze usuzovati, že aspoň 1 rok by měla každá matka dítě kojiti.

Kojí-li matka dítě, dochází i zvláštního klidu nervů, tělesná krása její se rozvíjí a září z ní zvláštní důstojnost. I slabé matky zkvétají při kojení. Matka, která měla 14 dětí, ač byla malá a nepatrná, všechny děti odkojila; děti jsou vesměs silné, zdravé, ušlechtilých forem, žádné nezemřelo. Kdo matku tu spatří a neví, že měla 14 dětí, táže se, je-li to možno. Jistá šlechtična, jež svých 13 dětí sama odkojila, jest všeobecně obdivována jako krásná paní. Tak odměňuje příroda, zachovávají-li se její zákony.

2. I duševní dary, které kojení s sebou přináší, jsou četné. Především je to radost ze života; i odvaha matky vzrůstá. Jen zřídka kdy matka, která kojí své děti, spáchá sebevraždu, a je zjištěno, že postupně ubývá sebevražd u žen, čím více mají dětí, jež samy kojily. A jako tělo předčasně stárne, zanedbává-li se přirozená povinnost kojení, stárne i duch. »Děti činí člověka mladým« platí nejen pro otce, ale i pro matku. Matka bývá od nicot společenského života odvrácena, stává se jednodušší a zamiluje si svůj domov, jako královna svou říši. Kojení sice žádá oběti, avšak zároveň přináší i vnitřní spokojenost, radost z prospívání dítěte, neboť v obětavé a nezištné mateřské lásce dochází vroucí touha přírody svého splnění a nenechává obětavé matky bez odměny.

3. Avšak kojení má i vliv na celou rodinu, ba i na celý národ. Otec je úžeji a pevněji spojen se svou chotí i se svým dítětem. Národ pak má prospěch dvojí: předně porodů je sice při kojení méně, ale za to je podstatně menší úmrtnost dětí, za druhé pak jest jakost odkojených dětí docela jiná než dětí umě-

lých. Generální štábní lékař Dr. v. Vogl tvrdí výslovně, že branná zdatnost, t. j. míra síly a zdraví mladého muže, schopného ke službě vojenské, jest podstatně určována výživou jeho, když byl kojencem.

Sluší připomenouti, že i obtíže porodu kojením se mírní. Medicinální rada Dr. Grassl po třicetileté porodnické praxi zjistil, že nutnost umělé pomoci při porodech místně kolísá. V bavorském lese je nižší než v Lindavě. Vysvětlu e tento zjev tím, že v bavorském lese děti jsou kojeny, a tím odolávají rhachitis (anglické nemoci), kdežto v Lindavě jsou děti více živy na láhev, a proto jsou přístupnější této nemoci. Rhachitis má pak zhoubný vliv na stavbu kostí a zaviňuje zúženiny. Indiánky v severní Americe, jež kojí samy své děti, jsou tak otužilé, že konají-li na př. cestu na koni, nemusí k vůli porodu cestu přerušiti.

Že má kojení veliký vliv i na biologické plemeno (raci), je zcela pochopitelno, a zajímavým dokladem je svědectví Tacitovo, jenž píše, že Římané obdivovali se urostlým Germánům, udávaje i příčinu: »In omni domo nudi ac sordidi in bos artus, in haec corpora, quae miramur, excrescunt. Sua quemque mater uberibus alit, nec ancillis aut nutricibus delegantur.« (De Germania, 20.)

4 Ještě je třeba dotknouti se otázky: Není příčinou toho, že matky málo děti své kojí a na láhev je odkazují, fysická neschopnost? Zajímavé jsou zkušenosti lékařů. Jisto je, že děti notorických pijanů jsou téměř z 90 proc. neschopny kojiti. Avšak nelze tvrditi, že by nemožnost kojiti byla dědičná. Lékařka Dr. Agnes Blumová zjistila 3 matky, jež nemohly kojiti a měly dohromady 30 dětí; ale ze 6 jejich vdaných dcer nebyla ani jedna neschopna ko ení. Dr. Schlossmann nazývá tvrzení, že neschopnosti kojiti přibývá, úplně neoprávněným pessimismem. S fysického stanoviska jsou všecky ženy schopny, množství mléka k výživě dítěte potřebné produkovati. Jest jen nutno, aby se matky neštítily té oběti. I matka, která má prsa málo vyvinutá, může dítě ukojiti, ne-li docela, aspoň z části, naopak stává se někdy, že matka s prsy náramně vyvinutými nevydá tolik mléka, kolik jiná slabších forem. Jest jen na tom státi, aby každá matka se pokusila a navykla si kojiti.

Nelze tedy připustiti tvrzení, že by fysické neschopnosti kojiti přibývalo dědičně. Proti tomu však nutno přiznati, že subjektivní činitelé, jako nedostatek rozhledu a dobré vůle, zlý příklad, pošetilé rady porodních babiček a někdy i lékařů jsou příčinou, že kojení ubývá k veliké škodě matek, dětí i národa. Jest jisto, že zlepšením sociálních poměrů a vzrůstajícím blahobytem ubývá v rodinách jak kojení, tak i jednoduchého, zdravého způsobu života. Jak velikou zodpovědnost mají matky v té příčině! Jestliže tento přirozený pramen výživy dítě e vyschne — co lze očekávati jiného, než že též zanikne síla a spokojenost národa? To by bylo nejhorší vyhladovění, tiché vraždění, jakého není na žádném bojišti. Jistě a rychle klesá se své výše kulturní národ,

který opomíjí tuto důležitou povinnost, který nedbá přirozeného zákona. Národy, jež své děti dávaly kojiti otrokyněmi, zanikly. Za dob císařského Říma odvykly si římské matky samy děti kojiti — a kde jsou dnes Římané? V zápětí jde úpadek, nedbá-li národ této povinnosti. (Dokončení.)

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Prominutí povinnosti odsloužiti mše sv. přijaté.

Posv. sboru koncilu byla podána jistým biskupem žádost o prominutí persoluce mší sv., pro něž kněz přijal stipendium i utratil a na to zemřel. Nenechal dědictví ani dědiců, kteří by za něho dali mše sv. odsloužiti, jiné kněze nelze uctíti k populaci těchto mší; tudíž žádal biskup o kondonaci těchto mší a doplnění z duchovního pokladu církve. Posv. sbor vydal reskript ze dne 20. listopadu 1915, kde na radu konsultora dává sice žadateli plnou moc pro kondonaci neodsloužených mší sv., avšak spolu mu ukládá, aby se postaral o to, aby za povinnost přejatou zemřelým knězem byla sloužena aspoň jedna mše sv., ostatní apoštolská stolice supplet z duchovního pokladu církve. (A. A. S. 1917, 17. a násl.)

2. Získání odpustků věřícími východních obřadů.

Apoštolská Poenitenciarie, sekce odpustková, prohlásila dne 7. července 1917, že věřící východních obřadů mohou získati všechny odpustky, povolené sv. Otcem všeobecným dekretem. (A. A. S. 1917, 399.)

3. Proces beatifikační nových blahoslavených.

U posv. sboru obřadů byla t. r. (8./VIII. 1917) podána žádost za prohlášení blahoslavenými a svatými těchto osob: *a*) sluhy božího P. F. Ludvíka Marie Calco, kněze řádu kazatelského (nar. 26./12. 1669 v Miláně, zemřel v Troji v Neapolsku dne 20. srpna 1709); *b*) služebnice boží Marie od sv. Josefa de Paz y Figueroa (nar. r. 1730 v městečku 3. Jacopo de l' Estero v republice Argentinské, zemřela 6. března 1799); *c*) služebnice boží Anny ab Angelis Monteagudo, řeholnice řádu sv. Dominika (nar. r. 1602, zemř. 10. ledna 1686). (A. A. S. 1917, 432 a násl.)

4. Dispens a jejunio eucharistico při binaci.

Na žádost kardinála-arcibiskupa kolínského udělil sv. Otec pro kolínskou arcidiecési dispens a jejunio při binaci mešní za jistých podmínek. Čteme o tom v Kirchlicher Anzeiger für die Erzdiözese Cöln 1917, 43. toto prohlášení: »Coloniae, die 14. Martii 1917. Sanctisimus Dominus Noster Benedictus PP. XV. ab Emo ac Rmo Domino nostro Archiepiscopo rogatus paratum se declaravit, cum sakerdotibus mala valetudine affectis, qui duo sacra eodem die celebrare tenentur, super lege jejunii eucharistici dispensare, dummodo celebratio secundae missae necessaria sit, ut fideles praeceptum audiendi sacrum adimplere possint, nec alius sacerdos adsit, qui absque tali dispensatione secundam missam litare valeat — et casu, quo secunda missa celebranda sit magna.

Velint igitur RR. DD. sacerdotes, qui hanc dispensationem desiderant, nobis porrigere litteras supplices exponendo supra dictas circumstantias, in specie numerum fidelium, qui absque secunda missa praecepto ecclesiastico satisfacere nequeunt, additoque testimonio medici.

Vicarius Archiepiscopi Generalis.«

Prospěšnost takové dispense objeví se jistě i u nás, až nedostatek kněží a přepracovanost dostoupí vrcholu.

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čihák.*)

A) Homiletická literatura.

První číslo časopisu homiletického v Čechách »Kazatelny« vyšlo s pestrým obsahem. Obsahuje v čele stať Bělohlávkovu o Okružním listu sv. Otce Benedikta XV. o hlásání slova božího, řeči pro advent od Pospíšila a Bělohlávka, pro Hod boží vánoční. Následuje odstavec pro literaturu (řízený prof Dr. Tauberem), a oddíl pro příklady, obrazy a citáty. »Kazatelna« vyhovuje praktické potřebě kazatelů a tak nejlépe se doporučuje. — Nový list »Věstník společnosti sv. Cyrilla a Methoděje«, vychází v Olomouci, věnuje homiletice (str. 30.) tyto řádky: »Kdo asi napíše nám dějiny českého kazatelství? Nepracuje někdo v tomto oboru?« Činí se zmínka o kazatelně, o jiných listech a homiletických snahách se zatím mlčí. — Meyenberg A. vydal v Luzernu brožuru: Wie kann Gott dem Weltkrieg zuschauen? Autor, uznaný odborník homiletický, snesl zde vše, co podle zpráv evangelií řekl Kristus o budoucích válkách. Brzo se dočkal spisek 3. vydání a jest dobře doporučován. — Farář Emil Kain vydal v Rottenburku 2. svazek kázání: Alles wird geheiligt durch Gottes Wort. Fastenpredigten. Sbírka obsahuje 4 cykly jednaní o kázání Jonášově, o předobrazech trpícího Spasitele, o apoštolu Pavlovi, o životě prvních křesťanů. Řeči lze užíti i mimo dobu postní, jsou zdařilé a možno je nejlépe doporučiti. — »Das Schwert des Geistes« jest nazvána sbírka řečí pro vojiny, pořízená Faulhaberem a vydaná u Herdera. Promluvy jsou krátké a plné hlubokých myšlenek, hodí se velmi dobře polním kurátům. Cena 6·60 M.

B) Pastorální literatura.

Pastoračním otázkám věnuje se u nás pramalá pozornost, za to v Německu pastorační snahy stojí v popředí. Uvedeme některé nové publikace. V Treviru vydal Karel Kammer brožuru »Die Kartothek im Dienste seelsorgerlichen und sonstigen amtlichen Verwaltung.« — Populační otázkou z hlediska pastorace se zabývá farář A. Keller ve spise: Geburtenrückgang und katholische Seelsorge in Brautunterricht, Berchstuhl, Predigt und privater priesterlicher Tätigkeit. Vydáno u Schöningha v Paderbornu jako 26. svazek sbírky »Seelsorger-Praxis«. Cena výborného tohoto spisu pastorálně-theologického pro kněze jest 2 M. Podobnou otázkou se zabývá Köhne ve článku »Die Stellung des Geistlichen zum Geburtenrückgang« v časopise »Theologie u. Glaube«, 1917. — Bruno Grabinski napsal »Weltkrieg und Sittlichkeit«. Uvažuje, kterak nemravnost se zmohla za války nejen v Německu, nýbrž ve všech válčících státech. Shromáždil hojný materiál, na jehož základě podává smutný obraz o mravnosti před válkou a za války. Spis vyšel v Hildesheimu a stojí 2 M. — Kasuisticky píše o téže věci P. Leitner v lineckém čtvrtletníku (1917 str. 759—62) pode jménem: Befürchtungen bei Eingehung einer Ehe wegen der zunehmenden Unsittlichkeit, wie können sie beseitigt werden? — Prof. Jan Haring píše v kathol. Kirchenzeitung 1916, str. 193 o »Die militärgeistliche Jurisdiktion in Österreich-Ungarn« a soudí na základě Breve Klementa XI. z 28. června 1720, že jurisdikce biskupa diecesanního a biskupa vojenského jest cumulativní, zejména se zřetelem na assistování manželským sňatkům.

---

*) Spisy k posouzení buďtež zasílány přímo Dru. Čihákovi, profesoru gymnasia v Praze II., Ječná 3.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle devítník.

Veřejný život Páně — život lásky!

Kostra. Úvod. Veřejný život Páně — život lásky.
I. Lásku cítil — soustrast: 38letý nemocný, vdova Naimská, lid na poušti, Lazarus, Jerusalem.
II. Lásku učil — všeobecnou, smířlivou, srdečnou, milosrdnou, trpělivou.
III. Lásku konal — nedal se při tom zastrašiti nevděkem, zlobou, posměchem, ošklivostí zla, dlouhou cestou, hladem, žízní, únavou; jeho láska jest obecná, upřímná a nezištná.
Závěr.

»Chodil dobře čině.«
(Skut. ap. 10, 38.)

Nejhorlivějším, nejpožehnanějším dělníkem na vinici Otce nebeského byl beze vší pochybnosti ten, který podobenství o dělnících na vinici přednesl, Ježíš Kristus sám, který se před všemi ostatními tak vyznamenal, že se mu nikdo vyrovnati nemůže. Ačkoli jest Pánem vinice, chtěl býti v ní také dělníkem, aby vymítil z ní nepořádek, který rukou nepřátelskou mezi vinnými kmeny byl způsoben. Neúnavně pracoval o spasení lidstva, po 30 let v skrytém životě, aby potom veřejně a před očima všech vystoupil. Dobře připraven a nadzemským posvěcením nadán počal své denní dílo po tři leta, aby je bez oddechu s námahou konal až do posledního dechu. Kdo nám řekne, jak často nesl břímě dne i horka, co všecko učinil, kolik požehnání přinesl každým krokem vinici Páně, kterou konečně ještě zalil a oplodnil drahocennou krví svou. Když sv. Lukáš ve »Skutcích apoštolských« celý jeho veřejný život jako nepřetržité dobřečinění líčí slovy: »Chodil dobře čině«, mohl se odvolávati na zprávy čtyř evangelistů, kteří ukazují všechny cesty Páně plny zázraků a požehnání. A přece to ještě ani zdaleka není všechno, jak sv. Jan doznává, který svou evangelní zprávu končí slovy: »Jestiť pak i mnoho jiných věcí, které učinil Ježíš; kteréž, kdyby měly každá obzvláštně psány býti, mám za to, že by ani svět nemohl obsáhnout těch knih, kteréž by měly psány býti.« (Jan 21, 25.) Když byl veřejný život Páně tak obsáhlý, jak možno jej krátce vylíčiti? Učiním tak ve dvou

kázáních; ukáži vám: Veřejný život Páně — jest život lásky a modlitby. Dnes budeme se zabývati jen první částí:

Veřejný život Páně jest život lásky, neboť Kristus Pán: I. lásku cítil, II. lásce učil, III. lásku konal.

I. Kdyby bylo možno pohleděti do srdcí lidských, viděli bychom je zmítaná rozličnými pocity, jak jsou brzy rozčilená, brzy opět stísněná. A jaké jsou to pocity, které bychom viděli! Abych nemluvil o myšlenkách a žádostech, které, kdyby u veřejnosti známy byly, mnohého hlubokým ruměncem stydlivosti by polily, poněvadž jsou hříšné a hanebné, jak často bychom tu viděli chlad, odpor, závist, křivé podezřívání, škodolibost a celý zástup jných nelaskavých myšlenek proti bližnímu, na které následují ihned zástupy podobných nebo ještě horších pocitů! Kdežto nezřídka zevnějšek člověka se ukazuje velice přívětivý a přátelský a láskyplné chování na veřejnost dává, kdežto ústa pochlebnou chválu udělují a o nejvřelejším učastenství na cizí radosti a žalosti mluví, jest srdce naproti tomu jen semeništěm nepřátelských a lstivých myšlenek, jest plno tajné závisti jako škodolibosti. Pozorujte naproti tomu Srdce božského Spasitele, vstupte otevřenou ranou do něho, abyste viděli city, kterými bylo nadchnuto!

Nejsvětější Srdce Páně má jen jeden úder, má jen jeden pocit, a ten je láska. Prosto samolásky, která vždy a všude jen sebe hledá a nerada vidí, když někdo jiný má více předností neb statků, chtělo Srdce Páně jen dobro pro všechny lidi a staralo se o tělesné i duševní blaho všech lidí. Proto ukazovalo tak často a tak rychle nejvřelejší soustrast, jakmile některý ubožák, některý trpící přišel Pánu před oči. Zdaž není tato soustrast nejpádnějším důkazem lásky, kterou Kristus cítil? Vizte, tu přichází k bravnému rybníku u Jerusalema a spatřuje ubohého nemocného, který již osmatřicet let trpí, stále doufaje, že vejde první po hnutí do vody rybníka a uzdraven bude. Ale sám tam nemůže vstoupiti, a nemá člověka, který by ho vpustil do rybníka, když se voda kormoutí, vždy ho jiný předejde, a tak ve svém ubohém stavu sténá a upí. Než buď utěšen, ubožáku, nyní jest pomocník ti po boku! Když ostatní nedbali tebe, již první pohled na tebe vzbudil soustrast v Srdci Páně. Když ho uzřel Ježíš tu ležícího, laskavě řekl k němu: »Chceš býti zdráv?« — a ihned ho uzdravuje, nedbaje na fariseje, kteří se horšili, že v sobotu uzdravuje.

Tam provází v městě Naim opuštěná vdova jediného syna ke hrobu; kdo vylíčí její bol, její zármutek! Kristus potkává pohřební průvod. Sotva spatřil plačící vdovu, ihned ho pojala vřelá soustrast. Víte také, jak ji potěšil, když jí vzkřísil syna a jí ho odevzdal.

Jindy opět obklopuje ho pozorný zástup, pln žádostivosti po tři dni ho poslouchá, aniž by myslel na pokrm. Než nač zástupy nemyslí, to má Pán Ježíš na mysli, a pomýšleje na hlad, který

by měli po cestě, praví: »Lítost mám nad zástupem,« a rozmnožuje chleby tak zázračně, že se všichni nasytí.

Ano, tak hluboce jde soustrast do jeho Srdce, tak vřelou lásku má, že i pláče, že se ve své lásce za slzy nestydí. Přistupuje blíže ke hrobu Lazarovu! Sestry Maria a Marta nemohou slz zadržeti. Když Pán Ježíš slyší vzlykot jejich, když mrtvolu Lazarovu v dí. pojala ho taková soustrast, že pláče, takže kolemstojící praví: »Vizte, jak ho miloval.«

Jindy kráčí k Jerusalemu. Vidí město ve vší kráse. Toto Bohem tak vyznamenané město za krátký čas Spasitele svého ukřižuje, a proto bude potrestáno. Spasitel vidí v duchu blížiti se Římany, jak město obkličují a ničí, vidí všechno soužení, které na město přijde. krev, která tam bude prolita. Při pohledu na všechno toto soužení, při myšlence na hrozný trest, na ohavnost spuštění, má soustrast s ubohým městem, pláče nad ním. Ačkoli zná všechno příkoří, které mu toto město připraví, všechny bolesti, které mu způsobí, ačkoli ví, že na kříž ho přibijí, přece nevzniká v srdci jeho žádný pocit nevole, nenávisti proti nim, nýbrž pláče nad hrozným trestem, který město stihne. Kdo nevidí, jak Srdce jeho bylo plné lásky, jak se ke všemu obrací? Nebylo nemocného, truchlícího, nešťastníka, ubožáka, pro něhož by bývalo Srdce jeho chladné. Každá nouze je takořka jeho nouze, každou bolest cítí zároveň, každý zármutek dojímá i srdce jeho, ano má soustrast i s těmi, kteří toho nejsou hodni, protože nebudou ani s ním soustrasti míti, když uplván ulicemi kráčeti, když opuštěn na kříži viseti bude.

Kdežto Srdce Páně ukazuje se tak měkké, tak účastné, tak ochotné k pomoci, zkrátka tak láskyplné, jak dlouho trvá, než srdce naše se obměkčí a k cizí bolesti se obrací! Kolik nářku můžeme kolem sebe slyšeti, aniž by srdce naše spolu cítilo a účastenství bližnímu prokázalo! Ano, neděje se často, že násilně proti bližnímu vystupujeme, chladně jej potlačujeme? Když však mu sami bolest působíme, jak mu budeme prokazovati soustrast, když utrpěl škodu skrze jiné lidi nebo skrze živly? A přece by tak mnohým, které po pravici a levici sténati slyšíme, kteří tak tvrdé kameny na srdci mají, již naše slabá soustrast, jediné slovo vřelého účastenství velikou útěchu a úlevu připravilo. Jak mohou býti srdce tak zatvrzelá a tvrdostí svou ubožákům osud jejich ještě bolestnějším činiti? Kéž bychom měli jen jiskru lásky, kterou Srdce Páně stále cítilo!

II. Když však bylo Srdce Páně tak láskyplné — jak mohlo býti jináče, než že také láska z úst jeho vycházela? Bez ustání mluví slova lásky, a řeč jeho je tak potěšující a povznášející, tak srdečná, tak vřelá, že mocně srdce všech povznáší a blahodárně zní dále po všechna století. Čas nemohl ji seslabiti, nýbrž čerstvě se nese až ke konci časů. Jak často, jak mile, jak vlídně opakuje přívětivá slova: »Buď potěšen, synu můj, dcero má.« Řeč jeho není jen láska, nýbrž také lásku učí. Jednoduše a v podobenstvích, na veřejných místech a v kruhu svých učedníků všem rozkazuje:

»Milujtež se vespolek, jakož jsem já miloval vás.« Jak krásný příklad lásky, když sám o sobě mohl říci: »Nikdo nemá větší lásky než tu, když dá život za přátely své.« Naznačuje všechny vlastnosti, jaké láska míti má. Má býti všeobecná, od nikoho se nemá odvraceti, ať je hříšník nebo spravedlivý, tuzemec nebo cizozemec, ano má i nepřátely v sebe pojímati. »Milujte nepřátely své!« praví výslovně. »Dobře čiňte těm, kteří vás pronásledují.« Tato láska je tak nutná, že bez ní nemůžeme očekávati odpuštění hříchů svých. Proto nás i učil modliti se: »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům,« a napomíná nás: »Odpouštějte, a bude vám odpuštěno!«

Požaduje smířlivou náladu: »Přinášíš-li dar svůj na oltář a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem, a jdi prvé, smiř se s bratrem svým, a potom přijda obětovati budeš dar svůj.«

Požaduje srdečnou lásku, která i každé nelaskavé posuzování vylučuje: »Nesuďte, a nebudete souzeni!« Vyžaduje trpělivou lásku, která odpouští nejen »sedmkrát«, nýbrž sedmdesátkrát sedmkrát. Vyžaduje milosrdnou lásku: »Chci milosrdenství a nikoliv oběti.« »Blahoslavení milosrdní, neboť milosrdenství dojdou.« Vždy mluví o smířlivosti, pokoji, svornosti, laskavosti, lásce, a lásku označuje za znamení, po němž se poznají učedníci jeho: »Po tom všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li míti lásku jedni k druhým.« K dobrému hledí všechny povzbuzovati slibem veliké odměny a od nenávisti odvrátiti vyhrožováním těžkých trestů: »Touž měrou, kterouž měříti budete, bude vám zase odměřeno.«

Když konečně nadešla hodina utrpení jeho, když v kruhu svých učedníků z plna srdce k nim mluvil, nikoli již jako jejich mistr, nýbrž jako přítel: »Nenazývám vás již služebníky, nýbrž přátely,« když jim nejen nohy umyl, nýbrž i tělo a krev svou tajemně k požívání dal, neměl nic důtklivějšího na srdce jim klásti než: »Zůstaňte v milování svém . . . jakož i já zůstávám v milování Otce svého.« A když se od stolu zdvihá a vznešenou, velekněžskou modlitbu k Otci vysílá, prosí s celou vřelostí duše své, aby učedníci jeho jedno byli, jako Otec a On jedno jsou, a nejen oni, nýbrž i všichni, kteří skrze jeho slovo uvěří v Krista, aby všichni jedno byli. Tak jest láska takměř jeho první a jeho poslední slovo.

Ovšem neschází tu napodobitelů Ježíše Krista, a zvláště za dnešních dob se tak mnoho mluví a píše, tak krásně se káže všude o humanitě, o lásce, bratrství, že bychom mysleli, že celý svět tone v moři lásky. Bohužel, jsou to jen planá slova, která nevycházejí ze srdce láskyplného, ani skutky lásky nekonají. Právě ti, kteří příliš sladce a dojemně o humanitě, o lásce k bližnímu mluví, často nejméně vědí, v čem láska záleží. Na žádný způsob nesmíme však od nich důkazy požadovati, neboť jinak bychom přišli v nebezpečí, že celá jejich humanita, laskavost, láska k bližnímu promění se v obyčejné sprosťáctví.

II. Než o lásce mluviti není tak těžko, to dovede každý; ale ne každý chce lásku konati. I v tom dal Pán Ježíš nejkrásnější příklad. Či skutečně vždy nepomáhal? Ukázal někdy, že nemyslí vážně své pozvání: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím?« Ovšem zdánlivě někdy pomoc svou neposkytl, totiž, když ho otec prosil za uzdravení syna, a kananejská žena za dceru svou, ale stalo se to proto, aby je k víře přivedl, nebo je v ní zkoušel. Nejen vyhověl prosbě jejich, nýbrž pomohl jim i k víře a dal jim ještě více, než požadovali. Ani jediný případ nelze uvésti, že by některý ubožák odešel od něho bez pomoci. Nic ho nemohlo zadržeti, aby lásku nekonal. Nezastrašil ho nevděk, neboť činil dobře, aniž by byl slova díků slyšel. Z desíti malomocných, které očistil, jen jediný přichází se poděkovati. Věděl to napřed, a přece je očistil. Nezastrašila ho zloba fariseů. Ačkoli ví, že každý krok jeho stopují aby ho mohli obžalovati, uzdravoval i v sobotu. Nezastrašuje ho ani jejich posměch. Vymítá ďábly, ačkoli mu předhazují, že tak činí pomocí Belzebuba; nechává hříšnici Magdalenu u svých nohou, ačkoli zná posměšné myšlenky fariseů. Nezastrašuje ho ošklivost zla, které má odstraniti. Co si horšího můžeme mysliti, než malomocenství posedlost zlým duchem? Každý se jim vyhýbal, aby se od nich nenakazil nebo škodu neutrpěl. Ale Kristus Pán nikomu se nevyhýbá neštítí se ubožáků. Nezastrašuje ho daleká cesta, aby nepřišel Lazarovi na pomoc. Nezastrašuje ho ani hlad a žízeň, nýbrž když poslal učedníky do města pro pokrm, čeká u studnice Jakubovy, až přijde Samaritánka, kterou obrátiti musí. Nezastrašuje ho únava, neboť jest ochoten pomoci i pozdě na večer a předpouští i dítky, které matky k němu nesly, které apoštolé od něho odháněli, bere je do náručí a žehná jim.

Tak vidíme lásku jeho stále pomáhati, to, čemu po tři léta cítil a učil, také všude konal. A tato láska má všechny vlastnosti pravé lásky. Jest obecná, obrací se ke všem bez rozdílu, bez ohledu na stáří, pohlaví, smýšlení, zem. Židé i Samaritáné, přátelé i nepřátelé mají nárok na jeho lásku. Jest upřímná, neboť nikdy neukazuje pokrytectví, nýbrž mluví a jedná podle srdce svého. Kdo chvály zasluhuje, toho chválí, jako kárá ty, kteří pokárání zasluhují. Nikdy nepochlebuje, nikdy nejedná z bázně lidské, nýbrž co každému ke spasení jest, to mluví a také činí. Jest nezištná, neboť nikde nehledá chválu, čest a zisk; naopak zakazuje mnohým, kterým pomohl, aby to dále neříkali Ano i utíká, když ho chtějí udělati králem. A tak jest jeho veřejný život skutečně život lásky, kterému se dáti může nadpis: »Chodil dobře čině.«

Kéž by slova ta o nás všech platila! Ale jak často by se mohlo říci: Chodí zlé čině. Nemluvím tu o množství hříchů proti Bohu, jichž se dopouštíme, nýbrž jen o zlém, které vůči svému bližnímu činíš, když ho zlobíš, podvádíš, obelháváš. Mnohý chodí a nezná nic lepšího, než jak by život jiných ztrpčoval všelikou zlobou, která by ho nenapadla, kdyby od rána do večera stále

na to nemyslil. Jak mnozí chodí a činí zlé, jiné pomlouvají, na cti jim utrhají, donášejí co o nich kde slyšeli. Tyto jazyky raní, kam zasahují, jen nepřátelství vzbuzují a nepřátelství klepy ještě živí, kteří se žádné pomluvy neštítí, nic si z toho nedělají, když způsobili veliké zlo; kdyby bylo lze je odstraniti — jaké dobrodiní by to bylo pro svět! O polovici klidnější by byl život, a dále by se rozšiřovala říše lásky, kterou Ježíš založil. Kéž bychom aspoň my sami na sebe bedlivější pozor dávali, kéž bychom aspoň my řídili se láskyplným životem Páně, kéž bychom dobře činili, dokud na zemi žijeme, aby mohli dáti na hrob náš nápis: Chodil dobře čině. Amen. *Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem.

Ranní promluva na neděli devítníkovou.

Píše L. G.

»Co tu stojíte, celý den zahálejíce,« tak zní výtka hospodáře k dělníkům. Než za nynějšího času, křesťané drazí, málo bychom nalezli pracovníků, jimž by platila výčitka taková. Kamkoliv pohlédneme, všude vidíme ruch, shon a chvat. Dělník lopotí se od rána do večera, aby si vydělal na svou skývu chleba; řemeslník den ode dne přičiňuje se, aby prací rukou svých domohl se jistého postavení. A rolník po celý rok zda neplahočí se ve stálém boji s živly, aby urval zemi trochu Božího daru? Ba lidem za nynějších dnů nestačí ani den, proměňují proto noc v den, by po celé noci rozžhaveny byly výhně, hučely stroje a při nich aby nejenom muži, nýbrž i ženy a děti ve stálé lopotě vyčerpávali své síly a podkopávali své zdraví.

A přece, přátelé, slovo: »Co tu stojíte, celý den zahálejíce«, platí o mnohých, přemnohých křesťanech za našich dnů, ba snad i o některých z nás. Neboť činnost nynějšího světa je obrácena, bohužel, příliš na věci časné — na věci věčné myslí málo kdo; o tuto zemi stará se člověk, na nebe zapomíná; pečuje o vinici této země a vinici své duše zanedbává Nicméně naší povinností nejpřednější je pracovati a dbáti o to, aby především vinice naší duše byla vzdělávána a hojného přinášela ovoce.

Uvažme tudíž dnes o důležité pravdě, že starost o spásu duše naší je pro každého 1. starostí nutnou, 2. starostí vznešenou, 3. starostí oblažující.

I. Mnohé starosti lidé v tomto životě pozemském nazývají starostmi nutnými, nezbytnými. Za takové pokládají péči o potravu a zdraví, o výdělek a postavení, starost o ty, již jsou s nimi spojeni svazkem krve a příbuzenství. A mají pravdu. — Než, křesťané, co jsou všechny tyto starosti proti péči o vlastní naši duši! Vždyť tyto starosti zabývají se jenom pomíjejícími věcmi, které dnes jsou, a zítra se rozplynou, — jenom starost o naši duši obírá se nepomíjející věčností. Tělo toto, o něž často tolik

se strachujeme a jež tak pečlivě opatrujeme, rozpadne se za několik let v prach a popel. Jmění a rozkoše této země jsou jen blýskavým prachem, jejž vánek věčnosti rozpráší do všech úhlů světa. Přátelé a příbuzní jsou jako hosté, kteří u nás na krátko si pobudou a po krátkém hovoru od nás odcházejí. »Viděl jsem,« dí moudrý Šalomoun, »vše, co je pod sluncem, — a hle, vše je marnost a trápení ducha.« (Kaz. I., 2.)

Avšak duše naše, drazí křesťané, nezahyne nikdy. Její věčnost, její věčné štěstí nebo neštěstí spočívá v rukou našich. Dle toho, budeme-li o ni dbáti nebo ji zanedbávati, bude věčně blaženou nebo věčně nešťastnou. Oč bychom měli tedy pečovati více, než o duši svou?

Mnohé ztráty a škody utrpěné na tomto světě dají se zase nahraditi. Ztracené jmění dá se často zase získati prací a přičinlivostí; podlomené zdraví dá se zase sesíliti moudrou péčí a přiměřenými léky; noví přátelé nahradí nám ty, jichž jsme pozbyli úmrtím. Ale je-li duše ztracena, pak vše je ztraceno, ztraceno na věky.

Ký div, že Písmo sv. neustává nám připomínati tuto naši povinnost, vzdělávati ustavičně vinici duše své pro Boha. »Marto, Marto, pečlivá jsi, a rmoutíš se při mnohých věcech. Jednoho je potřebí« (Luk. 10, 41.), tak napomíná Spasitel Martu, která sloužila sice Pánu, ale pohroužena jsouc ve věci časné, na nebe zapomínala. A jinde dí: »Co platno, kdyby člověk celý svět získal, ale na duši své škodu utrpěl?« (Mat. 16, 26.) — Kdybychom tedy v jedné ruce své měli poklady celého světa a ve druhé svou duši, raději máme všechny poklady od sebe odhoditi, vším pohrdnouti, aby duše naše neutrpěla újmy. »Pakliže tě oko tvé pohoršuje, vylup je a vrz od sebe, lépe jest ti jednookému vejíti do života, než obě oči majícímu uvrženu býti do pekelného ohně« (Mat. 5, 29.)

A nyní, křesťané drazí, tažme se, kde jsou ti, kteří pečují o duši svou tak, jak Pán tomu chce? Kde jsou ti, kteří často k němu volají: »Mistře dobrý, co dobrého budu činiti, abych měl život věčný?« (Mat. 19, 16.) Mnozí, přemnozí cení si pozlátka a lesknavého prachu této země více než vlastní své duše. Život svůj zabíjí tisícerými starostmi o tento život, nemyslíce na to, co jest nejdůležitějšího — na svou vlastní duši. Se svatou opravdovostí, v Kristu shromáždění, bděmež tedy na příště nad tímto svým nejdražším pokladem. Nelíčenou zbožností, modlitbou, návštěvou mše svaté, přijímáním sv. svátostí, věrným plněním povinností stavu svého, úzkostlivým varováním se hříchu, chceme kypřiti půdu svého srdce, by v ní pučelo, kvetlo a dozrávalo ovoce života věčného.

II. Starost o spásu duše naší je nejenom povinností naší nejdůležitější, nýbrž i povinností naší vznešenou.

Jak, v Kristu shromáždění, cení si duše lidské svět? Před světem člověk neplatí mnoho. Vojevůdci ženou na tisíce vojáků před sebou do bitvy, a jedna dělová koule sráží celé řady vojínů

k zemi. A na sta lidí i ve dnech svátečních pracuje; myslí jen na své ubohé tělo, jakoby neměli duše, která touží po světle slova Božího, po rose milosti Božích, nám nabízených ve mši sv., ve sv. svátostech; nepřicházejí do chrámu, byť i chrám byl vyzdoben jako drahý skvost, jako je chrám tento, v němž vše mocně pozvedá mysl naši k výsostem, zkrátka činí, jakoby tělo u nich bylo věcí hlavní, duše pak věcí nejposlednější. Co tedy platí duše před světem? Svět pokládá ji za věc bezcennou a tak ničemnou, že přemnozí dle libůstek svých zohavují ji kalem hříchu a blátem nepravosti. Ba kolik lidí zaprodává duši svou, buď Bohu žalováno, tělu, světu a ďáblu za ničemný lesk kovu, za mrzký požitek jednoho okamžiku.

Jak cení si však duše lidské Bůh? Před Bohem duše každého z vás je ceny takové, že nemáme slov, abychom vypověděli, jak cennou je duše před nebesy a svatou Trojicí. Duše lidská, duše vaše, je nejkrásnějším dílem Boha Otce, je vyvolenou snoubenkou Boha Syna, je drahocenným chrámem Ducha sv., chrámem chráněným a opatrovaným anděly.

Již ode dnů věčnosti, jakmile Bůh ustanovil se na tom, že stvoří tento viditelný svět, duše lidská byla nejmilejším předmětem jeho myšlenek, střediskem jeho neobsáhlých tužeb. Pro ni Bůh Otec stvořil tento svět, uváděje do něho duši lidskou jako nějakou královnu do nádherného paláce. Pro ni Bůh dává vanouti vánkům, prýštiti se vodám, pro ni kvetou byliny, keře i stromy. Kolem ní točí se jaksi celý viditelný svět. »Vše pro vyvolené Boží« (2. Tim. 2, 10), volá sv. Pavel, a v knize Moudrosti Bůh dává si čestný název Boha milujícího duše. »Pane, jenž miluješ duše.« (Moudr. 11, 27)

Za duši lidskou — považte dále — Syn Boží opustil slávu otce svého a přijal na se život plný bolestí. Pro vaši duši vycedil svou krev, aby ji obmyl od poskvrny hříchu a připoutal ji k sobě svazkem pevné a nehynoucí lásky. Pro ni ustanovil svou církev, pro ni dlí v Nejsv. Svátosti Oltářní, aby živil ji svým tělem a svou krví a za ni se denně obětoval na oltářích. Duše vaše je jeho vyvolenou nevěstou, o kterou se ucházi se vší horoucností svého božského srdce.

Za duši lidskou Duch sv. sestoupil s nebes posvěcuje ji za chrám Boží, vyzdobuje ji všemi poklady svých milostí a obohacuje ji svými sedmerými dary.

Za duši lidskou, za duši vaši, blažení duchové sestupují s nebes výšin provázet a ochraňovat jí na její pozemské pouti. Za ni svatí patronové na křtu sv. a při sv. biřmování nám daní orodují u trůnu božího.

O Bože můj, zda mohls učiniti více, abys nám ukázal, jak cennou je duše naše v očích Tvých?

Proto nejenom se sv. opravdovostí, nýbrž i se sv. nadšením uchovejme si svou duši čistou; vypěstujmež v ní hojné ovoce dobrých skutkův. Spojme úsilí své s úsilím nebes, nedejme se zahanbiti anděly. Pěstujme v sobě ctnosti Bohu tak drahé, víry,

naděje a lásky, dejme vykvésti v srdci svém i ctnostem pokory, štědrosti, čistoty, příznivosti, střídmosti, mírnosti, horlivosti v dobrém, by duše naše podobala se drahému jakémusi klenotu, jenž září, třpytí a leskne se ve svitu duhových barev, vybroušen, vyleštěn a zušlechtěn jsa přičinlivou rukou lidskou. I duše naše nechť skvěje se podobně v lesku ctnosti před Bohem, anděly a svatými našimi patrony.

III Staráme se o věci, je-li starost tato nutná, ušlechťující, činíme však tak i s radostí a ochotou, vidíme-li v tom své štěstí. A takovou péčí je starost o naši duši. Starost tato je jedinou starostí, která dovede učiniti nás vpravdě šťastnými zde i na věčnosti.

Neboť vězte, drazí křesťané, pravá blaženost, pravé štěstí nespočívá ve statcích pozemských, v rozkošech tohoto světa. Nejsou vpravdě blaženými boháči a mocní této země — neboť z úst jejich zaznívají často nářky, lkání a úpění právě taková, jako z úst nejposlednějších chudasů. Či snad, myslíte, činí šťastným užívání smyslných radostí? Ó ubohý člověče, který v tom hledáš své blaho! Čím více těch radostí užíváš, tím chudší je tvé srdce, čím více piješ z poháru smyslnosti, tím více žízníš; a vyprázdníš-li pohár ten, pak vše se ti zoškliví, a sladký jed mění se ti v žluč a v hořkost.

Nikoliv — štěstí pravé naleznete v péči o vinici duše své, naleznete je u toho, jenž vás k sobě zve slovy: »Pojďtež ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím. Jho mé je sladké a břímě lehké; zachovávejte má přikázání, učtež se ode mne býti tichými a pokornými srdcem« (Mt. 11, 28; 2, 9.) — a proudy blaha, kteréhož svět dáti nemůže, naplní vaše nitro, a slunko nejčistšího štěstí ozáří stezky vašeho života. Vás samy, jak jste zde shromážděni, volám za svědky pro tuto pravdu: Jedině v čistém svědomí a ve vědomí, že jsme dítkami božími, a že milost boží přebývá v nás, spočívá pravý pokoj duše a pravé štěstí, pokud nám pozemčanům dopřáno býti na světě šťastnými.

A ke všemu tomu Pán zaslíbil nám za naši práci o duši ještě odměnu života věčného. »Kdo vytrvá do konce, spasen bude« (Mat 10, 22) Těm, kteří byli dobrými dělníky na vinici Páně, bude řečeno: »Pojďtež, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.« (Mat. 25, 34) Kdo, přátelé, dovede si představiti odměnu vyšší, větší? Nestojí tedy sama tato nesmírná mzda za to, abychom byli dobrými dělníky na vinici Páně? Práce tato je krátká, odměna za ni věčná; práce je snadná, odměna je neskonalá.

Pamatujte na to, že Bůh v přislíbeních svých ještě nikoho nezklamal, nezklame tedy ani vás. Moře pohltilo již mnoho nadějných životů, zničilo mnoho lidských tužeb. Na dně jeho jsou pohřbeny trosky mnohých pyšných korábů, mnohých nadějných životů. Tak i širý ocean lidského života pochoval již mnohé naděje a zničil mnoho lidských srdcí. Bůh však neoklamal ještě nikoho. Naděje v něho kladené nesklamaly ještě nikdy.

* * *

Ó, buďme dobrými pracovníky! Hle, Pán povolal nás všechny na vinici svou, a práce tato je ze všech nejnutnější, neboť duši-li ztratíš, vše ztratíš; nebuďme dělníky lenivými, nedbalými, vždyť úkol náš je vznešený, je blaživý. A byl-li kdo z vás doposud dělníkem váhavým, nedokonalým, ať učiní tak jako patriarcha Jakub, který, když byl dlouhý čas věrně sloužil Lábanu, svému tchánu, konečně předstoupil před něj řka »Ty víš, jak sloužil jsem tobě; čas je, abych opatřil dům svůj.« (Gen 30 29.) Tak ať váhavý dělník si řekne: »Dlouhý čas sloužil jsem světu a tělu, nyní je čas, abych opatřil duši svou; je čas, abych se chopil úlohy, jež je pro mne úlohou nejnutnější, nejvznešenější, nejblaživější.«

Posilni vás Pán, abyste všichni byli dělníky dobrými na vinici Páně, požehnej práci vaší, aby byla dokonalá, abyste všichni na večer života svého, až vás zavolá Pán, obdrželi odměnu věčnou. Amen.

Očišťování Panny Marie.

Domácnost Panny Marie, vznešený vzor domácnosti křesťanské.

Máme slavnost Očišťování Panny Marie. Pojďte dnes také v duchu se mnou v průvodu sv. Josefa a navštivte Matku Páně v jejím domově. Dnes jste ji viděli obětovati oběť chudých v kostele z poslušnosti sv. a pro příklad nám. Pojďme dnes do jejího domova, ke krbu sv. rodiny, a vizme, jak bydlí, jak pracuje a se modlí, jak klidna ve všech svých příhodách i nehodách. Tam jest škola pro všechny, neboť tam všichni mohou viděti svůj vzor. Ženy matku vzornou, panny své zrcadlo nevinnosti, muži na sv. Josefu příklad mužnosti, práce a věrnosti. I vy buďtež sv. rodině ke cti, buďtež i vaše rodiny vzory rodin křesťanských podle vzoru nejsvětější rodiny Páně.

Pojednání.

Učedníci Páně první přišli k Němu s otázkou: »Mistře, pověz nám, kde bydlíš,« a On jim řekl: »Pojďte a vizte.« Také ctitel Panny Marie rád slyší, jak ona bydlila, a dím mu: pojď a viz.

Dodnes stojí ony zdi nepatrného domku Panny Marie, podivným, nevysvětlitelným způsobem ze země sv. přeneseny do Lorety, města italského u moře. Z Nazareta domek amizel, v Loretě se objevil. V Nazaretě zůstal základ, v Loretě stěny. Nad chudým domkem stojí krásná svatyně Panny Marie Loretanské a nad svatyní nápis latinský: »Okrešlek zemský nemá světějšího místa, ani prostory nebes a okruhy hvězd.« Tak právem napsáno nad domkem Panny Marie loretánské Neboť zde to největší tajemství vtělení Syna božího, jeho mládí, léta práce mužné se dála po 30 let. Zde 30letým životem posvěceny jsou zdi nepatrného

domku. Tím se vyznačoval malý domek v Nazaretě. Jeho okrasu, jeho bohatství by člověk lehce spočetl, ale ctnosti jeho nevystihne. Jak vypadá sv. domek Panny Marie? Člověk jest zvědavý. Nic zvláštního na domku není. Čtyři drsné zdi z kamene, jaký se blízko Nazaretu dobývá. Na místě střechy jest ještě několik příčných trámů z dřeva cedrového. Na místě jedněch dveří má svatý domek nyní troje dveře a okno v západní straně mřížkou opatřené. Uprostřed stojí oltář, který sv. Petr sám posvětil, a za oltářem jest krb, na němž Matka boží pokrm připravovala; poblíž krbu jest výklenek ve zdi, v němž uchována mistička hliněná, zadělaná nyní do kovu, mistička to, ze které sv. rodina chudý pokrm v neobyčejném štěstí a spokojenosti požívala. Toť dům sv. rodiny ve skutečnosti, jak do dnes zachován.

V Čechách povstalo mnoho Loret, které byly napodobeninou sv. domku. Rodiny vaše buďtež podobny rodině svaté.

Nic neobyčejného na domku, vše velmi chudé, malé, prostinké. Chrám však nad tím místem se zdvihající jest krásný, bohatý, umělý. Kolem zdí hrubých jsou zdi z hlazeného mramoru Střecha chrámu jest krytba ze železa; na místě kahánků hoří dnem i nocí 94 lamp stříbrných a zlatých. Do této svatyně k oltáři putuje ročně na 300.000 poutníků. Zde u oltáře v Loretě slouží se ročně 3000 mší sv. od kněží, kteří tam putují. Zde u této svatyně sluhové boží odhodlali se k největším skutkům lásky z lásky k Bohu. Zde sv. František Xav. nastupoval svou nebezpečnou cestu do Indie a Japanu, zde sv. Stanislav Kostka a Aloys obnovovali mládenecký svůj slib, sem putoval pěšky sv. František Saleský, zde Pius IX. jako mladý chlapec putoval a zde pozbyl padoucí nemoc, kterou byl stížen, sem tisícové zbožných mužů a žen putovalo. Sem v duchu putujte také vy dnes a učte se, že rodina vaše jest kaple boží, a učte se činiti z domu vašeho dům boží, kapli Marie Panny. Naše domácnost jest kostelem, a sv. kříž oltářem, před kterým všechno podnikáte z lásky k Bohu. Co učinilo domek Nazaretský tak vznešeným, tak milovaným, že zulíbány jsou stěny jeho a mistička, z níž jídali? Byla to tajemství sv. víry, jež se zde udála, a byly to sv. ctnosti, které udělaly domek loretánský chrámem velkolepým. Byla to sv. víra, která učinila milý příbytek Pána Ježíše. »Blahoslavená jsi, že jsi uvěřila,« dí osvícená Duchem svatým sv. Alžběta. Jak šťastný domov, chaloupka i statek, kde sv. víra má domov svůj. Od toho domu jsou v pořádku cesty do nebe. Ta ctnost pronikla sv. Pannu, ale sv. víra naplňovala i sv. Josefa. Tak, jak mu zjeveno, tak činil, tak věřil. Jak pevně důvěřuje, když utíká, tak neztrácí mysli, když se vše mu staví na odpor. Jak na všem béře podíl s odevzdaností naprostou! Cesta očišťování jest cestou též Josefovou. Takovým domovem má býti každý křesťanský dům, aby v něm byla též sv. láska. To jest pak dům zlatý, který má v sobě více štěstí, než dům vpravdě zlatý bez lásky boží. V domě nazaretském nebylo kříku, ani hádky — byl tichý dům, kde byl jen jeden hospodář, a to Bůh

Matka Páně při práci své střídá zaměstnání své zbožným zpěvem, tvář její není nikdy zasmušilá, ruce její při práci, srdce u Boha. Nejmilejší místem jejím jest krb, na němž chudý pokrm kořeněný láskou chystala. Venku ji málo viděti, za to vždy při práci pro Boha.

V žádném domě nebylo více lásky pohromadě jako ve svatém domě nazaretském. Zde byla nejněžnější láska k Bohu, o čemž pochybovati nelze; zde byla nejvěrnější láska k manželce spolu s největší čistotou, zde byla největší láska k bližnímu spolu s největší obětavostí. Štěstím a pokladem jejich byl svěřený Pán náš. Domek tesařův v Nazaretě byl nejšťastnějším domem na světě. V něm bylo více pokladů, než u nejbohatšího krále.

Ty duše křesťanská, musíš učiniti dům svůj podobným domu Marie Panny v Nazaretě. V chudobě se mu mnohé domy podobají, ale nepodobají se mu v poslušnosti k Bohu a ve sv. lásce, proto jim schází největší poklad, sv. pokoj v Bohu. U krbu rodiny má se každému nejlépe líbiti a doma má nacházeti nejmilejší svůj útulek, kam s radostí má spěchat po práci i v zármutku.

Dům nazaretský nás učí, že štěstí lze nalézti i v nejchatrnější chaloupce, kde jest Bůh pokladem všech. Koho doma nic netěší, toho něco tíží v srdci — anebo někde něco vázne. Rodina jest domov, místo našeho povolání jest místem nejmilejším všem dobrým lidem. Domov, toť naše království, naše nebe na zemi. V té chudobné chaloupce matky boží nebylo ozdoby krom čistoty, nebylo bohatství krom Ježíše, nebylo zármutku krom lítosti nad urážkami božími. Byl to dům svatý — zlatý. Štěstí rodinné nezáleží na tom, čím otec jest, ale jaký jest, nezáleží, kdo jest matkou, ale jakou jest matkou. Svaté štěstí rodiny nezáleží na tom, kolik otec domů nese, ale jak se toho užívá. Otec svatý — otec zlatý. Sv. Josef v chudobě se svou obětavostí a láskou způsobil více radostí čistých, než Herodes se svým zlatem bez dobrého svědomí — Maria Panna ve svém jednání a počínání neukazovala nic zvláštního na sobě, krom toho, že všecko dělala neobyčejně důkladně z lásky k Bohu. To denní zaměstnání bylo jí — branou nebeskou, domov byl jejím rájem.

Milujte stěny vaší světničky, buďtež požehnány vaše chaloupky a statky! Milujte krov, pod nimž bydlíte, toť naše domácí kaple, váš ráj — ano jest vaší branou nebeskou. Rodina jest drahokam národa. Z ní jde síla národa. Je-li však rodina nemocna v národě, jest celý národ churavý, nevázána-li rodina, klesá národ, a ten pokles nezadrží žádný pokrok řemesel a průmyslu a obchodu. Nebudou-li naše rodiny viděti své vzory ve svatém domečku v Nazaretě, veta bude po národě.

Očisťte rodiny své ode všeho, co odpírá vzoru sv. rodiny, a pečujte, aby rodiny vaše zachovaly si trojí požehnání dle slov sv. Augustina: požehnání dítek zdárných, požehnání věrné lásky v dobách zlých i dobrých a požehnání svatého manželství. Máme mnoho očisťovati rodiny křesťanské, do nichž se vplížilo mnoho bludů pohanských, jako o požehnání dítek, tak o čistotě rodiny,

tak o svatosti její nerozlučitelné. Stůjte pevně v nebezpečné době přítomné! Jak obstojíme v této rodině v té povinnosti, tak obstojíme v bráně nebes. Budiž vám vaše rodina na přímluvu Marie Panny branou nebeskou. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle první po devítníku.

Napsal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi.

Trojí semeno v srdci lidském Kristem Pánem vsazené.

(Ranní promluva.)

Božský Spasitel Kristus Ježíš, chtěje všecky přivést do svého království, vynaložil — abych po lidsku mluvil — veškero svoje umění, by nás poučil, povzbudil.

Dnešní sv. evangelium toho dokladem. Vypravuje Pán Ježíš: Podobno jest království nebeské člověku, který nasel dobrého semene na poli svém. Ale když lidé spali, nepřítel jeho přišel a nasel koukole mezi pšenici a odešel. Když pak vyrostla bylina, a vydala plod, ukázal se i koukol. I přistoupili služebníci hospodářovi a řekli jemu: »Pane, zda nenasil jsi dobrého semene na poli svém. Odkud tedy má koukol?« On pak řekl: »Člověk nepřítel to učinil.« I řekli mu služebníci: »Chceš-li, abychom šli a vytrhali jej?« A on pravil: »Ne, abyste snad, trhajíce koukol, vytrhali s ním i pšenici. Nechte, ať spolu roste oboje až do žní a v čas žní řeknu žencům: Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopky ku spálení. Pšenici však shromažděte do stodoly mé!«

Moji drazí! Pečlivým hospodářem, který dobrým semenem osil roli svou, jest náš božský Spasitel, Kristus Pán sám. Srdce lidské jest kyprým záhonem, výbornou půdou, poněvadž upravena rukou samého Tvůrce. A semeno dobré? Učení Ježíše Krista! Ano, Syn člověka hlásal vznešené učení, dával dobrý příklad, přijímal všecky lidi dobré vůle do své říše — církve svaté — a dal jim dar Ducha sv., aby mohli konati dobré skutky. Na křtu sv. daroval nám všem tři božské ctnosti jakožto semena nejkrásnější a v životě nejplodnější.

Ano, posluchači drahý, víra, naděje a láska, toť semena, jež sám Kristus Pán vštípil v záhon tvého srdce, ale nejen vštípil, nýbrž milostí svou jakoby rosou zavlažoval a dechem Své lásky vzrůstati jim dával v mohutný strom, v jehož stínu klidného bys nalezl odpočinku.

A jak zasadil ti v srdce tato semena božský hospodář?

Semeno víry zasadil ti Pán Ježíš svým krásným učením. On poukázal ti na Otce, jenž v nebi jest, a který tebe stvořil, on vštípil ti v srdce, že sám jest jeho jednorozený Syn, v něhož věřit máš, chceš-li dosáhnout život věčný. A tuto víru ve své

božství v tobě božský Pán nejen živil, ale i utvrzoval. »Nevěříte-li mým slovům, věřte mým skutkům!« volal a volá i dnes božský Mistr náš. A abys nucen byl sílně víry ve své srdce přijmout, dal ti Kristus — Bůh mocnou touhu poznat svět, sama sebe, příčinu všehomíra — a když duch tvůj znaven klesal v nevědomky, pak Kristus sám děl duši tvé: Já jsem cesta, pravda a život, kdo věří ve mne, nezhyne na věky! A tys nucen přijmout víru v božství a víra ta v tobě rostla, roste a vydat má ovoce! A jaké jsou plody víry tvé? Věře v Boha, drahý příteli, v Boha odplatitele a věčného soudce, jistě žiješ tak, že budeš moci zvolat s apoštolem národů: Dobrý boj jsem bojoval, víru jsem si zachoval, za to uložena je mi koruna spravedlnosti, již připravil mi Pán.

Ano, ovoce víry tvé je spořádaný, bohabojný život zde na zemi a nebeská odplata na věčnosti.

Jak to símě, skryté v roli upravené,
tajnou mocí klíčí, roste, na klas žene,
tak pravda boží, daná duši prosté,
ujavši se v duši, k výši roste!
Neroste však jenom v člověčí síle
na klas bohumilý ctnosti ušlechtilé,
ale tajnou mocí, z boží lásky jdoucí,
jižto neviditelný duch všemohoucí
rozlévá svou milost v duši ve svobodné!
A tak zúrodněno pravdy blahoplodné
símě láskou boží zraje v klasech ctnosti
na žeň při úmrtí k věčné blaženosti!
Tak pak duše, v níž dozrály ctnosti klasy,
ve stodole nebes dojde věčné spásy!

(Štulc Václav.)

A druhým semenem, drazí moji, jež hluboko zaseto ve vaše srdce, jest naděje. Co je to za semeno? Je to ona touha, již Tvůrce sám v duši lidskou vložil, touha věčně žít a věčně blažen býti! A tuto touhu Kristus učením svým v tobě zúrodnil a slíbil ti, budeš-li jako maličký, že vejdeš do království božího jako maličký! To je, budeš-li tak pevným ve víře jako dítě, tak silný v naději, že ti dá, co slíbil, jako maličký, jest údělem tvým opět nebe.

Ovšem, to jest až po smrti a což na světě nevzejde naděje v mohutný strom, jenž ovoce chutné ti přinese? O ano, duše moje, vždyť naděje oblaží tě již na zemi! Krásně napsal básník:

Naděje, vy krásné květy
v tajném sadě, v srdci mém,
z vás padá lesk na mé světy,
na mé nebe, na mou zem!

Naděje, milý příteli, chránit tě bude hrubých poklesků; jako kotva upevněná v zemi loď drží, aby větrům odolala, tak i naděje pojí tě pevně s Bohem, bys ve zkoušce a strastech života nezhynul!

Naděje v šťastný, blažený život posmrtný bude ti pobídkou k trpělivosti a odevzdanosti do vůle boží! Ona zhojí boly tvé docela!

Naděje, ty tajné v srdci rány hojíš,
bolu každému dáš balsám mírníci!
Jako mlékem matka, tak ty kojíš
slovem svým hruď svadlou, hořce trpící!

A třetím semenem, jež Spasitel zasadil v duši naši, jest láska. Z lásky k lidem přišel Pán Ježíš na svět a co chtěl, než aby lásku roznítil v srdcích, jež mocným hořela by plamenem. Zasel Kristus Pán lásku k Bohu svým přikázáním: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, z celé mysli své nade všecko.« Vštípil božský Mistr v duši tvou lásku k bližnímu, když rozkázal: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!« Ano, Kristus chtěl, abychom se milovali navzájem! Miláčkové moji, milujte se navzájem a pak poznají, že jste moji nědníci.

A jaká bude žeň lásky tvé k Bohu a bližnímu? Praví Kristus Pán: »Nebudete-li míti lásku jeden ke druhému, nevejdete do království božího!« Tedy nebe jest odměnou lásky tvé! Nuže, drazí moji, opatrujte toto semeno lásky v srdci svém, by vzešlo z něho vám věčné a radostné nebe!

Pravil jsem, milí posluchači, že tři semena vložil Kristus Pán v srdce lidské, totiž víru, naději a lásku! Ale nejen vložil, on je zaléval a jim vzrůst dával milostí svou. A kdo byl onou rosou z nebe, jež kypřila srdce tvé, jež vzrůst dala semenům víry, naděje a lásky? Byl to, drazí moji, Kristus Pán sám v nejsvětější svátosti oltářní! Ach ano, tehdy při sv. přijímání vznítil vzrůst víry, naděje, lásky, takže rostla, ale — ach! Pohledni dnes v srdce své, zda místo nich trud a bodláčí a koukol nenaplnilo zahradu duše tvé. Snad ano a kde toho příčina? Spal jsi, příteli, spal duševním spánkem a nepřítel tvůj — duch zlý — anebo špatný člověk či špatný tisk zasel v srdce semena nevěry, pochybovačnosti, zoufalství a zášti! A dnes nebeský hospodář stojí u vchodu zahrady srdce tvého a nemůže do vnitř, by se trním a bodláčím nezranil. Stojí smutně a čeká — a ty co učiníš?

Světec jeden dlouhý čas života svého prodlel v jeskyních. A mnohdy s perem v ruce a hlavou nad Písmem sv. skloněnou protrávil celou noc za hlubokého přemýšlení. A jednou v takovémto pohroužení zdálo se mu, jakoby Ježíš Kristus ve věku dětinském stanul před ním, chvěje se zimou. Šeptal světec: Pane Ježíši, chvěješ se tak o spasení mé? Čím odměním se ti za starost tvou? A Ježíš odpovídá: Nežádám ničeho, jedině slávu Bohu na výsostech! — A přece, dítě mé, rád bych ti něco dal! — pravil světec a odpověděl Ježíšek: Ničeho nepotřebuji; nebesa i země jsou mým majetkem! — Což jsem tak chudým, že ničeho nemohu ti dáti, Vykupiteli můj? — A tu pravil Pán: Dej mi koukol duše tvé? — A co s ním počneš? tázal se světec a Kristus Pán odpovídá: Vezmu si ten koukol, svážu jej, dám si jej na ramena,

ponesu na Kalvarii a přibiji na kříž. — Tu jsem zaplakal — píše onen světec — a vrhl se na kolena před Ukřižovaného, jehož obraz visel mi nad hlavou a zvolal jsem: Ó vezmi, Ježíši milý, vezmi jen, co mého jest a dej mi, co tvého — neboť tak mi pomůžeš k životu věčnému!

Co ty učiníš, příteli můj? Hleď, ve svatostánku čeká tě božský hospodář duše tvé. Ó dej mu nahlédnout v role své duše a pros, by pomohl zničit zárodky nevěry, zoufalství a zášti, a pros a volej k němu: Ó Bože můj, rozmnož víru mou, posilň naději mou, ó Bože, roznět lásku mou! Amen.

Neděle první po devítníku.

Půda dobrá pro slovo boží.

»Vyšel rozsévač, aby rozsíval símě své.« (Luk. 8, 5.)

Na jezeře Genesaretském seděl Spasitel a mluvil k zástupům, již tísnili se na břehu. V tom kázání na jezeře bylo také podobenství o rozsévači. Rozsévačem byl Bůh-člověk, Ježíš Kristus sám, pokud na zemi v těle žil; teď jsou jimi služebníci jeho, kněží. Semenem jest slovo boží, náboženská pravda. Půdou, do níž se slovo boží zasévá, jest lidské srdce. Má li símě slova božího v srdci lidském zdárně klíčiti, vzchá eti a užitek přinášeti, musí půda ta býti dobře připravena. Proto podobenství o rozsévači kazateli zrovna vnucuje napomenutí k věřícím: Připravte slovu božímu dobrou půdu v srdcích svých!

Pojednání.

I. Pluh pokory.

Má-li símě zaseté dobře vzklíčiti, pevně se zakořeniti a řádně růsti, musí být půda dobře připravena: hluboko zorána, hrudy rozmělněny, pole hladce uvláčeno.

Půda srdce lidského musí býti pro símě slova božího zorána a zpracována pluhem pokory. Pokorně má křesťan slovo boží ve vlastní srdce přijímati a ne ho o jiných vykládati. Jsou křesťané, kteří sice slovo boží horlivě slyší, ale nic si z něho nenechají, všecko druhým rozdají. Už za kázání si myslí: »To je pro souseda, to by měla slyšet moje jedovatá tchýně, a to je zrovna ulité na toho a toho.« A tak rozdávají i cestou z kostela a doma. Nerozdávejte slova božího, myslete vždy pokorně: »Všecko je pro mne, vše se týká mne.« Jsou-li kárány chyby, kterých sami nemáte, děkujte v srdci Bohu, že vás jich milostí svou ochránil. Jsou-li vám vytýkány vaše vlastní hříchy, nebuďte netrpěliví, ani zlomyslni, pokládejte slovo knězovo za hlas a napomenutí boží, hříchů litujte a slibte Bohu nápravu a polepšení. Bohužel přihá-

zívá se často pravý opak. Nic není člověku tak protivné jako pravda do očí, a odtud pochází kritisování, posuzování a odsuzování slova božího.

Trochu hrubě, ale případně odbyl prostý muž z lidu takového kritika kázání. Ve venkovském kostele vážně kázal farář. Mluvil o povinnostech rodičův, a mluvil mnohému do srdce. Upozorňoval na nebezpečí, do kterých se vrhají mnozí otcové rodin, zanedbávají-li svých povinností a jsou více v hospodě nežli v kruhu rodinném, ženy a dětí svých nechávají a jenom se honí po vlastní zábavě. Posluchači sledovali pozorně vývody kazatelovy; ale muži se tu a tam mračili. Cestou z kostela živě se kritisovalo, a zvláště jednoho otce rodiny bylo slyšet vylévat si zlost na faráři; cítil se kázáním uražen. Druhý den v poledne seděl s několika dělníky v hostinci u oběda. Hospoda byla plna. Uražený začal zase na faráře. »Kdybych byl mohl,« pravil rozčertěn, »byl bych ho s té kazatelny shodil!« — »Poslouchej, příteli,« pravil druhý, »dovol mi také slovo. Mně to s tím farářem připadá tak, jako když někdo do smečky psů hodí kamenem: nejvíc vyje, který dostane. Jenom se nezlob!« Celá hospoda se smála, ale postižený teprve se zlobil, že nemlčel. (»Bl. f. K.«)

Působilo-li kázání opravdu, jdou lidé z kostela mlčky a vůbec o něm mnoho nemluví, každý si myslí svou, uchovává slovo ve vlastním srdci, nechává ho tam klíčiti a růsti — padlo na půdu dobrou.

II. Vláha živé víry.

Dobrá půda musí míti také přiměřenou vláhu, aby símě v ní prospívalo; v půdě vyprahlé zahyne, jako ono símě v evangeliu, které padlo na skálu. Vláha v půdě lidského srdce jest živá víra. Slovo boží třeba slyšeti ne ze zvědavosti, ne, aby je člověk posuzoval a se mu posmíval, nýbrž aby ho upotřebil ke spáse duše. Slova božího nesmíte pokládati za pouhé slovo lidské, nýbrž za pravé slovo boží, mluvené ústy knězovými, a kněze samého za zástupce Kristova.

Proslulý americký missionář P. Fr. Xav. Weninger byl jednou na missiích v městě Franklině. Fanatický jeden nevěrec, který se okázale posmíval všemu, co náboženstvím sluje, přišel také do kostela Byl protestant, jeho žena odpadlá katolička. Měl sedm dětí. Ale jak za kázání hleděl na kněze, zdálo se mu pořád, jakoby ještě někdo vedle něho na kazatelně stál. Protřel si oči, změnil místo aspoň sedmkrát, klekl, vstal, ale pořád viděl dva. To ho tak dojalo, že se přede vším lidem chtěl před ním vrhnouti na kolena a prositi o přijetí do církve. Ale neučinil tak, a bylo to moudré od něho, vždyť by ho lidé byli měli za blázna. Ale když potom přišel k P. Weningerovi a všecko mu vyložil, pravil mu tento: »Příteli, kdykoli káže katolický kněz, stojí na místě vždycky dva, protože Kristus výslovně ujišťuje: »Kdo vás slyší, mne slyší.« (Luk. 10, 16.) Missionář vyučil ho potom ve víře a smířil i jeho ženu s katolickou církví. Stal se z něho rozhodný a horlivý katolík. (»Korr. der Persev. sac.« 1894, 84.)

Nelze žádati od kněze, aby v kázání přednášel jenom samé příjemné věci, aby mluvil, aby lehtal uši posluchačův a je příjemně bavil. Náboženství má také pravdy vážné, úchvatné, hrozné. Spasitel sám často ve svých kázáních hrozil tresty božími, věčným žalářem pekla, ohněm, který neuhásí, červem zlého svědomí, který neumírá. I kněz musí hlásati lidu pravdu celou, a lid má ji přijímati srdcem věřícím.

Není každý kněz tak nadán, aby kázal dojímavě, úchvatně, ale každý hlásá slovo boží, a jako slovo boží má lid přijímati každé kázání srdcem věřícím, ať je podáno prostě nebo ozdobené.

Mnohým dokonce líbí se kázání jenom tehdy, když kazatel hodně křičí, ale zeptá-li se jich, o čem kázal, vědí málo nebo nic. Spasitel mluvil často k tisícům, a mluvil klidně, věcně, srozumitelně. I v tom ho má kazatel následovati, vždyť pravda nejvíce přesvědčuje, když podána s klidem a láskou.

* * *

Přijímejte vždy, drazí moji, símě slova božího do srdce, jehož půda zorána, změněna jest pokorou, zvlažena živou vírou; ale nejenom je přijímejte, nýbrž dejte mu vzklíčiti a vzrůsti ve spravedlivý, vpravdě křesťanský život, aby i u vás přineslo užitek stonásobný v trpělivosti. Amen. *Jos. Ocetek.*

Neděle druhá po devítníku.

Učení Páně — pravda a moudrost.

Kostra. Úvod. P. Učení Páně:
I. Pravda: Otázka Pilátova. P. Ježíš hlásá pravdy:
1. nejdůležitější: o cíli člověka a o cestě k němu,
2. nejvznešenější: Trojice, naše příbuzenství s ní,
3. nejutěšenější: utěšuje chudé, truchlící, pronásledované, obtížené, starostlivé hříšníky;
II. moudrost: oproti světské moudrosti záleží pravá moudrost v tom: žíti nejen dobře, nýbrž i šťastně.

»Dokoná se všecko, co psáno jest skrze proroky.« (Luk. 18, 31.)

Pán Ježíš předpovídá dnes své utrpení i své z mrtvých vstání. Praví: »Dokoná se všecko, co psáno jest skrze proroky.« Těmi slovy ukazuje, že jsou mu známa všecka proroctví starozákonní, a předpovídá své utrpení tak do jednotlivostí, jak se skutečně později vše stalo. Vševědoucnosti jeho známo jest tedy vše minulé i budoucí. Vše se naplnilo tak, jak předpověděl. Vidíme z toho, že mluvil pravdu. Po tři leta konal svůj veřejný úřad, v dvou posledních řečích jsme viděli, že tento veřejný život jeho jest život lásky a modlitby. Veřejně vystoupil a konal po tři leta úřad svůj učitelský, mluvil, hlásal pravdu a moudrost. To bude předmětem dnešní naší řeči i pravím:

Učení Páně jest: I. pravda a II. moudrost.

I.

Důležitou, obsažnou otázku položil Pilát Pánu Ježíši, když před něho byl předveden: Co jest pravda? Kdyby byl tento vrtkavý muž pochopil neb alespoň tušil dosah této otázky, nebyl by tak lehkomyslně v nejbližším okamžiku na ni zapomněl, nýbrž byl by odpověď na ni vyčkal. Zajisté by byl také odpověď dostal; neboť ptal se toho, který o sobě řekl: »Já jsem cesta, pravda a život.« A zajisté by byl Pán Ježíš rád ho v tom poučil, neboť krátce před tím prohlásil: »Já jsem se k tomu narodil, a proto jsem na svět přišel, abych svědectví vydal pravdě.« (Jan 18, 37.) Zdaž nevydával toto svědectví pravdě na všech cestách svých po své vlasti, v městech i vesnicích, na horách a v chrámu? Všude hlásal pravdu, souhrn nejdůležitějších, nejvznešenějších a nejutěšenějších pravd.

1. Pravím nejprvé: Hlásal nejdůležitější pravdy. Co může býti důležitějšího než věděti, k čemu jsme na světě, co jest naším cílem, kterého dosáhnouti máme? Dokud to nevím, tápu v temnotě, tápu všude v nejistotě, maříme čas a sílu a podobám se zbloudilému, který bez plánu, neznaje cesty lesy bloudí. V takové temnotě žilo však lidstvo před Kristem, nebylo s to, aby tuto první a nejdůležitější otázku řádně zodpovědělo. Než všechny pochybnosti zmizely, jakmile Kristus vystoupil jako učitel, zodpověděl ji slovy: »To jest život věčný, aby poznali tebe samého pravého Boha a kterého jsi poslal, Ježíše Krista.« (Jan 17, 3) Co všechna filosofie starého věku, co celé lidstvo a ostrovtip nejučenějších mužů nemohly s jistotou zodpověděti, zodpověděl Pán Ježíš, když vypravoval o nebeském Otci, který s námi království své rozděliti chce. Nyní vím, na čem jsem, znám svůj cíl. Mám dojíti věčného života, jsem stvořen, abych nikdy nezašel, stal jsem se, abych vždy byl, tento pozemský život jest jen přechodem k životu blaženému bez konce. Tedy o nebe, o věčnou radost musím pracovati, tam musí směřovati veškeré mé jednání, tento cíl nesmím nikdy z očí ztratiti, nemám-li zmařiti celý účel svého bytí. Než kterou cestou se tam dostanu, kterými prostředky úlohu svou vykonám? I tuto otázku zodpověděl božský Spasitel, poučil nás, že máme poznati pravého Boha a kteréhož poslal, Ježíše Krista.

Než to samo nepostačí, s tímto poznáním Boha musíme lásku k Bohu spojovati: »Milovati budeš Pána Boha svého...« A tuto lásku máme dokazovati tím, že zachováme přikázání: »Chceš-li do života vejíti, zachovej přikázání!« Tak tedy známe skrze Ježíše Krista cíl svůj a cestu k němu, jsme poučeni o své nesmrtelnosti, o radostech, které nás očekávají, o nejdůležitějších pravdách, jejichž znalost má nám jíti nade všecko.

2. Než nad to zjevil nám nejvznešenější pravdy. »Bůh přebývá ve světle nepřístupném.« (I. Tim. 6, 16.) »Boha nikdy žádný neviděl: jednorozený Syn, kterýž jest v lůnu Otce, ten vypravil.« (Jan 1, 18.) Kdežto pohanský svět kolena svá skláněl před slun-

cem, měsícem, ano i modlám se klaněl, které učinily ruce lidské, kdežto židé znali sice pravého a živého Boha, ale jen nedokonale, jak jim to proroci zjevili, božský Spasitel nejen nás přivedl ku poznání pravého Boha, nýbrž nám i jeho nejvnitřnější podstatu objevil. Učil nás o jediném Bohu ve třech osobách a tím nám zjevil tajemství tak vznešené, že je žádný lidský rozum vymysliti a proniknouti nemůže. Ó vznešené učení, které nám tak tajemného Boha zjevilo! Poučil nás o poměru, ve kterém jsou Otec, Syn a Duch svatý, tyto tři božské osoby v jednom božství k sobě; poučil nás o nekonečných dokonalostech tohoto trojjediného Boha, o jeho moci a moudrosti, o jeho dobrotivosti a spravedlnosti, takže nyní dle jeho učení takořka Boha známe, jak jest, ačkoli jsme ho neviděli. Jak podivuhodné jest již všechno toto, ještě podivuhodnější jest, co nám zjevil o lásce tohoto trojjediného Boha k nám lidem. Každá z těchto tří božských osob hledí co možná nejvíce člověka vyznamenati, svými dobrodiními ho obsypati a k sobě připoutati.

»Tak Bůh miloval svět«, poučuje nás Pán Ježíš, »že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný« A tento jednorozený Syn byl opět ochoten krev a život za nás dáti, za bolestí nesmírných svět vykoupiti. A co konečně na kříži dokonal, zásluhy, kterých všem vydobyl, chce také Duch svatý všem sprostředkovati, když, seslán Synem božím, na církev sestoupil, do srdcí všech věřících, takže jsme vešli v posvátné příbuzenství ke třem božským osobám, jakožto dítky Boha Otce, jakožto bratří Krista Pána, jakožto chrámové Ducha sv. Vizte, nejsou-liž pravdy tak vznešené, že bychom jim nemohli uvěřiti, kdyby nebyl jich Kristus Pán zjevil? Žádný národ nikdy neslyšel před tím tak vznešené pravdy, jaké nám Pán Ježíš zjevil.

3. K tomu ještě jak útěšné jsou pravdy jím hlásané! Všude mluví slovo lásky a nabízí pomoc všem potřebným a má balsám pro každé poraněné srdce. Potěšující jest jeho učení pro chudé, ukazuje jim, jakou námahu to stojí bohaté, aby do nebe přišli, nad to ještě k nim volá: »Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.« Potěšující jest učení jeho pro truchlící, jimž radost slibuje: »Blahoslavení lkající, neboť potěšeni budou« Potěšující jest jeho učení pro pronásledované: »Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost . . . radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« Potěšující jest učení jeho pro obtížené: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Potěšující jest jeho učení pro starostlivé: »Patřte na kvítí polní, kterak roste, nepracuje aniž přede . . . Pohleďte na ptactvo nebeské, žeť neseje aniž žne aniž shromažďuje do stodoly, a Otec váš nebeský živí je . . .« Nepečujte tedy, říkajíce: Co budeme jísti . . . Víť zajisté Otec váš, že všeho toho potřebuje.« Potěšující jest učení jeho pro nejbídnější lidi, pro hříšníky. Ukazuje jim celé bohatství milosrdenství božího a povzbuzuje i hluboko pokleslého ještě k důvěře. Praví:

»Zdraví nepotřebují lékaře, ovšem ale nemocní,« a opět: »Přišel Syn člověka, aby hledal a spravil, co bylo zahynulo.« Jde ještě dále a vypravuje nejkrásnější podobenství o marnotratném synu, o ztracené ovci, aby ukázal všem, kdo se Boha spustili, ochotu, radost, se kterou je chce přijmouti, když se k němu vrací. Kde je zármutek, kde je nouze, kde je jaké postavení, pro které by neměl Kristus Pán potěšující slovo! A všechno toto důležité, vznešené a potěšující učení jest pravda, bylť zapřísáhlým nepřítelem vší lži. Této pravdě proto musíme věřiti pevně, beze vší pochybnosti a dle této pravdy máme také žíti. Pak také uvidíme a zakusíme, že hlásal i moudrost.

II.

V každé době, zvláště však v nynější jde světem duch, který se vynáší nad učení Páně, prohlašuje toto učení za zastaralou pověru, která moudrostí tohoto světa již dávno překonána jest. Tento duch odvažuje se takořka nohama šlapati nejdůležitější, nejvznešenější a nejutěšenější pravdy, které nám Kristus Pán hlásal, aby místo nich nám dal několik pyšně znějících frásí, kterými oklamáni a oslepeni býti mají všichni, kteří hlouběji na kořen věci nevidí. Naproti nejdůležitějším pravdám božského Spasitele klade lehkomyslné zahrávání si s životem, místo nejvznešenějších pravd Syna božího hlásá čiré požitkářství a za potěšující pravdy křesťanské vybízí k egoismu, ziskuchtivosti. Slovem i skutkem nabádá lidi k zbožňování sebe, k požtikářství a k hmotařství, a to prohlašuje za pravou moudrost, čili jak moderní heslo praví, za pravou osvětu. Kdežto Duch boží kdysi řekl: »Počátkem moudrosti jest bázeň boží,« převrací tento duch světa věc a praví: Odpor proti Pánu jest počátkem moudrosti. Ach, politování hodná to moudrost, která vždy hlouběji do záhuby spěje a konečně jako nevyléčitelná pošetilost se ukazuje! To zakusili již tisíce lidí, kteří za mámivým obrazem této falešné osvěty, této modní moudrosti se honili, až nepozorovaně upadli do záhuby a odtud opakovali nářek, který již moudrý muž bezbožným do úst kladl: »My nesmyslní, měli jsme život jejich za bláznosti a konec jejich za bezectný; aj, jak jsou počteni mezi syny boží a mezi svatými jest los jejich. Zbloudili jsme tedy z cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám, a slunce rozumnosti nevzešlo nám.« (Spp. 5, 4—6.) Tento příliš pozdní a proto neplodný nářek může si ušetřiti, kdo se řídí učením Kristovým, které bylo nejčistší moudrostí; neboť učil všechny, nejen dobře, nýbrž i šťastně žíti. A to jest jediná pravá moudrost.

Či co mně prospěje, když mám všecky vědomosti, když jsem všechny hlubiny vědy prozkoumal, a abych s apoštolem v dnešní epištole mluvil, když bych i jazyky andělskými mluvil, když jsem špatný a nešťastný člověk, který jest sám sobě i jiným jest jen na obtíž? Moudrosti a chytrosti ani ďáblu se nenedostává; ale všechna jeho chytrost přece ho nevysvobodí z pekelného trápení.

Schází mu pravá moudrost, nechce a nemůže žíti dobře a šťastně. Ale my to můžeme, jen když chceme se říditi učením Kristovým. Zkuste moje učení, sám nás ujišťuje, a pak poznáte, že z Boha jest. Ano, z Boha jest jeho učení; neboť každé jeho slovo vede nás k svatosti a spravedlnosti. Kdo jednání své dle učení Páně řádně zařídil, vždy ku předu se dostal, neboť Pán především vyžaduje přemáhati sebe, ovládati sebe, přemáhati smyslné chtíče a žádosti a nad to vyžaduje pokoru, tichost, čistotu a lásku. Proto také učení jeho ve světě přivedlo celý převrat a všechny poměry jinak zařídilo. Zvířecké poblouzení pohanství bylo jím odstraněno, hrozné jeho neřesti zmizely, a člověk stal se opět člověkem. Ať mnohé poměry v přítomnosti sebe smutněji a zoufaleji vypadají, brzy by se změnily, kdyby se chtěl svět říditi moudrým učením Krista Pána. Rodiny, obce, státy by se zjinačily, kdyby konaly, co Kristus žádá. Nejen dobrý, nýbrž i šťastný život by opět všude zavládl: neboť jednak bychom se vyhnuli mnohým zlům, rozpakům, starostem, mnohému soužení, které v hříchu původ mají, a pak bychom měli pokoj s Bohem, se kterým v lásce ve spojení zůstáváme, kterého bychom se nemuseli báti, od kterého bychom mohli jen dobré očekávati; pokoj s bližním, jemuž bychom žádný podnět k nepřátelství nedávali a jehož vlastní zlobu byehom tichostí a smířlivostí svou překonávali, a pokoj se sebou samým, poněvadž by nás žádné výčitky svědomí netrápily. Zajisté, učení Krista Pána vede ku pravé moudrosti a tisíce svatých ze všech stavů jsou svědky toho. Majíce v učení Páně pravdu a moudrost vedli život dobrý, šťastný, svatý a s útěchou šli smrti vstříc.

Jak šťastni jsme proto, že i my toto učení známe, že i nám se učení toto hlásá! Co učil Kristus Pán tehdy ve své židovské vlasti po tři léta veřejný svůj úřad učitelský vykonávaje, to dle rozkazu Pána Ježíše mají apoštolové a jejich nástupci, biskupové a kněží hlásati po všechny dny až do skonání světa, řekl jim: »Jděte do celého světa . . .« Máme vám hlásati učení Pána Ježíše, pravdu a moudrost. Toto učení i vám vykládám, svobodně, volně a otevřeně, neohlížeje se na osoby. Pravdu chci vám říci nahoru i dolů, v každé době a způsobem, který se nejvhodněji při té neb oné příležitosti jeví, tu mírně, tu i přísně káraje, co pokárání zasluhuje. Ať mírně neb přísně mluvím, vždy mám jen jednu věc na zřeteli — spasení vaše — urážeti, rozhněvati nechci nikoho, nikdy nemluvím k jednotlivým osobám, nýbrž ke všem, a nikoli osobu, nýbrž jen poklesek, chybu chci kárati. Kéž slova má, kéž učení Páně — pravda a moudrost — padne též u vás všech na dobrou půdu, kéž i vy životem dobrým a šťastným zakusíte, že učení toto z Boha jest a k Bohu vede. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, Ord. Praem.

Neděle druhá po devítníku.

Cesta na smrt.

»A když jej zbičují, zabijí ho.«
Luk. 18, 33.

Spasitel putoval naposledy ve svém pozemském životě na velikonoce do Jerusalema. Šel jisté smrti vstříc; předvídal to určitě a pravil cestou učeníkům: »Aj, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná se (tam) všecko, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka; bude totiž vydán pohanům, a budou se mu posmívati a ho bičovati a na něj plivati, a když jej zbičují, zabijí ho.« (Luk. 18, 31—33.)

Ježíš jde na smrt jistou. Jak se hrozívají lidé smrti!

Dne 2. srpna r. 1906 vyjel z Janova italský parník »Sirio« o 5. hod. večer do Ameriky. Vezl na palubě 695 cestujících, většinou vystěhovalcův a posádku 127 mužů. 5 srpna plul podél španělského pobřeží mezi předhořím Palos a ostrovy Hermigas. Narazil na úskalí, ztroskotal se a utonul za několik minut. Když se ukázalo, že loď je ztracena, udály se na ní hrozné výjevy. První dal se na útěk zbabělý kapitán a vskočil do člunu volaje: »Spas se, kdo můžeš!« Proto nastal mezi cestujícími hrozný zmatek. Důstojníci a mužstvo následovali kapitána s noži a revolvery v ruce, postříleli a pobodali všecko, co jim bylo v cestě, a zachránili se tak první. Podobně chovali se i mnozí cestující: noži a sekerami zápasili silnější o záchranné čluny, ženy a děti pošlapány, nikoho nešetřeno, kdo stál v cestě. Výjevů, které se při té katastrofě udály, nelze ani popsati. Na jednu mladou ženu s dítětem v náručí voláno, aby dítě pustila a sebe aspoň zachránila. Bránila se však a pravila, že raději umře s dítětem. Na jedno lano klesající lodi připjalo se šest dětí, jejichž matky byly příliš daleko a nemohly jich zachrániti. Výkřiky matek o pomoc rozrývaly srdce. Děti jedno po druhém byly strženy vlnami. Několik matek sešílelo, mezi nimi jedna, která při tom lodním neštěstí pozbyla tří synů. Hlavně padly pohromě za oběť ženy a děti, jakož i cestující I. a II třídy.

V tom hrozném zápase smrtelném bylo však také pozorovati výjevy křesťanské a kněžské hrdinnosti. Mnich jeden na palubě »Siria« vysílal modlitby za tonoucí k nebi, když už loď tonula, a vlny ho dosahovaly. A rekovný biskup ze San Pedra zůstal s tonoucími na lodi a dával jim v posledním okamžiku rozhřešení. Tato láska a sebezapření uprostřed rozpoutaných divých vášní byla světlem v černé noci.

Záhuba »Siria« byla zaviněna neopatrností kapitánovou. On sám se sice zachránil, ale vědom jsa sobě viny, spáchal potom sebevraždu. 385 osob bylo po neštěstí pohřešováno, našli tedy smrt ve vlnách. (»Vaterland«, 8 srpna 1906)

Strach a hrůza naplňují člověka před smrtí. Ježíš byl nejen Bůh, nýbrž i člověk, i on měl city lidské, i on se smrti bál. Když

v Getsemanech viděl před sebou krvavou smrt kříže, potil se krví v úzkosti smrtelné a želal k nebi: »Otče, je li možno, odejmi ode mne kalich tento; ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!« I na poslední pouti jerusalemské viděl smrt jasně před sebou, a přece jí šel vstříc, protože byla nezbytna k našemu spasení: silnější nežli smrt byla láska jeho.

Ježíš jde na smrt za nás; i my pojďme na smrt za Ježíše! Nežádá od nás láska Ježíšova smrti krvavé, jeho láska byla neskonale větší nežli láska naše, od nás žádá Ježíš jen, abychom umřeli hříchu. A to přece není žádná těžká, trpká smrt, vždyť hřích nikoho neblaží. Pravého šťastného života zjednává člověku jen klidné svědomí, pokoj s Bohem, život dítek Božích v milosti jeho. Nastávající čas postní jest ona doba milosti, kdy umříti máme hříchu a povstati k životu synů božích. Tak odplaťme Kristu Pánu jeho lásku, s kterouž on za nás na smrt jde, povstáním z hrobu hříchu a pravým křesťanským životem! Amen.

Jos. Ocetek.

Ku křesťanským cvičením.

Dle růz. pramenů upravil **V. M. Váchal**, O. Praem., far. v Úhonicích. — (Pokr.)

V.

Bůh jest, neboť se sám zjevil.

Dosud jsme uvažovali, že Boha možno poznati, pouhým rozumem z přírody, otevřené to knihy, z pořádku ve světě a účelného zařízení a spořádání všeho tvorstva. Kdo v přírodě Boha nevidí, nemůže býti při zdravých smyslech. Krásně praví sv. Bonaventura: »Kdo tak velikým jasem tvorstva není osvícen, je slepý; kdo tak mocným hlasem tvorstva není probuzen, je hluchý; kdo pro taková díla Boha nechválí, je němý; kdo z takových známek nepostřehá první příčinu všeho, Boha Tvůrce, je bez rozumu.« (P. Fr. Žák, S. J. »Soust. katol. věř. I. 406). Písmo sv. praví to ještě stručněji: »Blázen řekl: Není Boha.« — Tázali se arabského jezdce, jak poznává, že jest Bůh? Odpověděl: »Jako ze šlépějí v písku poznávám, šel-li tu člověk nebo lev, nebo pták, tak z věcí kolem sebe poznávám všemohoucí ruku boží.« (ttž). Poznali jsme dále, že Bůh mluví k nám hlasem svědomí, nabádá k dobrému, varuje před hříchem; chválí za dobrý skutek a kárá za skutek zlý; a nedá se hlas utlumiti, aby se opět neozval; a neustane, dokud Bůh není pokáním usmířen.

To jest přirozená cesta ku poznání Boha. Ale Bůh se nám zjevuje i nadpřirozeným způsobem. Jak bychom byli nešťastnými, kdybychom věděli, že jest Bůh, že jest všemohoucí, nejvýš moudrý a dobrotivý a spravedlivý, neznali bychom však jeho vůle, co od nás chce, proč jsme na světě, co nás po smrti čeká. Proto zjevil

se Bůh ve své dobrotivosti lidem, oznámil svou vůli, náš účel na světě a osud na věčnosti.

1. Zjevení, jež učinil Bůh hned prvním lidem po jejich stvoření až do doby, kdy se potomstvo Noemových synů rozdělilo v různé národy, nazývá se prazjevením. Obsahuje zprávu o stvoření světa, o stvoření a pádu andělů, o stvoření prvních lidí, o ráji a hříchu prvotním, o zaslíbení Vykupitele, o potopě světa jako trestu božím za hříchy lidstva. Rozptýlené lidstvo do různých končin světa neslo si toto prazjevení sebou. Bylo to prvotním náboženstvím o jediném Bohu, Otci a Stvořiteli všeho, o jeho vůli, dobrotivosti a spravedlnosti, o povinnostech člověka k Bohu.

U všech národů udržely se stopy původní víry v jednoho Boha, bytost nejvyšší a všemohoucí. Teprve během času upadli v modloslužbu, uctívali více bohů. Dosud žijící kmeny africké zachovaly si pojmy o jednom Bohu, vědí o bytosti nejvyšší, stvořiteli všeho světa, jak novější cestovatelé dosvědčují. Čteme tak ku př. v díle Dra Emila Holuba: »Sedm let v jižní Africe«, II. 347.

Tak znají i američtí Indiáni velikého Ducha, stvořitele všeho; podobně labradorští Eskymáci a národové australští.

Že před mnohobožstvím a modloslužbou starých národů pohanských bylo náboženství vznešenější, víra v jednoho Boha, svědčí nejpřednější nápozpytci, jako ku př. Grimm, Schlegel, Max Müller a j. — Podobně píše krajan náš, Pavel Šafařík, ve svých Starožitnostech Slovanských o starých Slovanech: »Jsou důkazy, že Slované ctili jednoho Boha, nejvyššího Stvořitele nebe i země; vedle něho i jiným bůžkům jakožto prostředníkům mezi nimi a oním Nejvyšším přinášeli oběti zvířat a plodin země.« (Černohouz, Příkl. z děj. slov. I. 44.)

Dějiny učí dále, že i názory a mravní život býval v dobách starších u těch národů pohanských dokonalejší než v dobách pozdějších, kdy prosté původní mravy zvrhly se až k perversní nemravnosti. Jak vznešená byla ku př mravnost starých Egypťanů, toho nám důkazy dává kniha zemřelých, hlava 125., dle níž duše zemřelého musí se zodpovídati na věčném soudu takto: »Nikoho jsem nezabil ani neusoužil; lži jsem neznal; Boha nezkrátil jsem o oběti; manželství neporušil; nekonal věcí nečistých; nezkracoval na obilí, nezmenšoval míry ani váhy; lačným dával chleba, žíznivým vody, nahým oděvu; bohům přinášel obětní dary, zemřelým oběti smírné.« (Sladomel, Vlasť XII. 457; Šmejkal, II. 140.)

Podobně staré nápisy náhrobní u Egypťanů, Assyrských a j. obsahují pravá zlatá zrnka mravnosti.

Že dnes mnozí národové pohanští tolik klesli v mravnosti, na tom mají hlavní vinu přistěhovalci evropští, kteří ty národy zkazili. Národopisec Dr. Schneider píše »Kdekoli se Evropané stále usadili, všudy přinesli domorodcům bídu, nouzi, smrť a zkaženost.« (Naturvölker 119.)

Že původní víra a mravnost lidstva byla dokonalejší, dokazuje i náš krajan, veliký znatel starých národů východních a cesto-

vatel po Arabii, Dr. Musil; praví; »Čím blíže k počátku člověčenstva, tím jasnější jsou pojmy o Bohu; ale naopak, čím blíže k narození Krista Pána, tím zmatenější, ba zvrhlejší jsou názory náboženské u pohanů.« (Od stvoř. do potopy, 93)

Čím hlouběji hledíme do šeré dávnověkosti lidstva, tím více se počet bohů zmenšuje, až přecházíme na stopy víry v jednoho Boha, Otce, Stvořitele; tím více přibývá vznešených pojmů mravnosti, ukazuje se světlo pravdy a mravní krásy, světlo podobné, jaké zasvitlo světu skrze Ježíše Krista, který řekl o sobě: »Já jsem světlo světa.« (Jan 8. 12.) Čím blíže k době Pána Ježíše, tím více mizí mezi pohanskými národy toto světlo, a tím více zastiňují je tmy bludů a nepravostí. —

Z prazjevení zachovali si národové sice vznešené pojmy náboženské, a nápadně podobné zprávy o stvoření světa, andělů a lidí, o hříchu v ráji, o zaslíbení Vykupitele, o potopě světa; ale během času zprávy ty různě zpitvořili, oděli v různé pověsti a báje, roztrhali takřka původní vznešený obraz na kusy, a pak sestavovali nový z různých pověstí. (Šmejkal, II. 144.).

2. Bůh se dále zjevoval patriarchům a prorokům Starého zákona, oznamoval jim vůli svou, aby ji oznamovali lidem; na hoře Sinaj dal 10 přikázání, ustanovil bohoslužbu, svátky a různé obřady, káral, varoval, povzbuzoval, napomínal i trestal národ vyvolený, z něhož se měl dle těla naroditi zaslíbený Vykupitel. Osvěcoval proroky, že předpovídali dopodrobna takřka celý život budoucího Mesiáše. A co Bůh skrze proroky celá století napřed předpověděl, stalo se do poslední písmeny. Jménem božím předpověděli proroci čas, kdy se Vykupitel narodí, místo, kde se narodí; že bude míti předchůdce; že králové východní přijdou se mu klanět a přinesou dary, zlato, kadidlo; že se narodí z Panny přečisté, přijde na svět jako dítko boží; bude dělat zázraky; bude pronásledován, zrazen, opuštěn, proboden na rukou i nohou, o roucho bude metán los, mezi zločince počten; vstane z mrtvých, vstoupí na nebesa a vysvobodí duše z předpeklí; seděti bude po pravici nebeského Otce; sešle Ducha sv.; založí království boží, jež bude trvati až do skonání světa; ustanoví nekrvavou oběť mše sv.

Nežli se narodil Vykupitel, poslal Bůh anděla k Zachariášovi, že jeho syn, Jan, který se narodí, bude předchůdcem Páně; téhož anděla, archanděla Gabriela, k Marii Panně, že bude jeho Matkou; k Josefovi, že bude jeho pěstounem; posílá anděly, aby oslavovali narození Páně a oznámili pastýřům; skrze anděla varuje Bůh 3 mudrce východní, aby nešli k Herodovi; poroučí Josefovi, aby utekl do Egypta a po smrti Herodově se vrátil.

Bůh zjevoval se různým způsobem a v různé době. Mojžíšovi ukázal se v hořícím keři a řekl: »Já jsem, který jsem«; v podobě ohnivého sloupu vyváděl národ Israelský z Egypta, za hromobití a blesku oznamoval s hory Sinaj 10 přikázání; nad archou úmluvy mezi dvěma cherubíny zůstával v podobě obláčku; při křtu Pána Ježíše mluvil s nebe: »To jest Syn můj milý, v kterém

se mi dobře zalíbilo«; totéž i na hoře Tábor při proměně Pána Ježíše.

3. A naposledy zjevil se Bůh v druhé božské osobě, v Pánu Ježíši samém, který jediné mohl říci: »Já a Otec jedno jsme; kdo vidí mne, tea vidí Otce . . .« —

»Mnohokráte a mnohými způsoby mluvil někdy Bůh otcům skrze proroky a naposledy mluvil nám skrze Syna,« praví sv. Pavel, apoštol národů. (Žid. 1. 1.) Skrze Syna svého mluvil Bůh k lidem a mluví k nám všem v církvi sv.

Kromě toho — Bůh zjevoval se lidstvu zázraky po všecky doby, a církev sv., její trvání uprostřed nejúhlavnějších nepřátel, jest neustálým zázrakem; Bůh ji chrání proti branám pekla a zlobě lidí svedených.

Děkujme Bohu, že nás neopustil, ale zjevil vůli svou a poslal jednorozeného Syna svého na svět, aby, kdo věří v něho a dle víry žije, kdo Krista následuje, nezahynul, ale život měl věčný.

VI.

Bůh se stále zjevuje svou spravedlností.

Když dal Bůh desatero přikázání, slíbil štěstí a požehnání všem, kteří budou ho zachovávati; pohrozil však tresty všem, kdo přikázání božích dbáti nebudou. Dosud odměňuje Bůh už na světě horlivé plnitele zákona božího a okázale trestá, kdo se hrubě prohřešují. Uvedu několik příkladů k jednotlivým přikázáním božím, jak Bůh dosud trestá hrubé jich porušení.

1. První přikázání velí, abychom v Boha věřili, doufali, milovali a jemu se klaněli. Za všech časů trestal Bůh nevěru.

Už první lidé v ráji, že více věřili svůdci, byli ztrestáni. Lidé před potopou za časů Noema pro nevěru a spustlost vyhlazeni se světa; toliko osm lidí bylo zachráněno.

Když farao egyptský se zatvrdil proti Bohu dočkal se hrozného trestu. Když Israelité odcizili se Bohu a naklonili se modlám pohanským, byli zavlečeni do zajetí assyrského a babylonského. Když židé pohrdli Kristem a svolali na sebe jeho krev, propadli kletbě, ztratili svůj domov a rozptýleni po celém světě. A tak dosud trestá Bůh nevěru. Německý básník Heine posmíval se křesťanství, upíral Boha, ale když přišla nehoda, a onemocněl, zvážněl a řekl k svému příteli: »Bůh mne navštívil, Bůh spravedlivý; kdybych v Boha nevěřil, vzal bych si život, abych bolestem unikl. Jak jsme ubozí. Před Bohem kráčíme drzým čelem, a před lidmi se plazíme. První kroky, jež bych učinil, kdyby mne Bůh uzdravil, směřovaly by do kostela.« — Sv. Pavel napsal: »Hněv boží přichází na syny nevěry.« (Kol. 30.)

2. Druhé přikázání boží zní: »Nevezmeš jména božího nadarmo.« — Hřeší, kdo jméno boží neuctivě vyslovuje, kleje, rouhá se, zlořečí, křivě přísahá a sliby ruší.

Hrozný hřích jest rouhání, mluví-li člověk potupně o Bohu, o svatých a posvátných osobách a věcech; a hřích nezůstává bez trestu. Písmo sv. praví: »Kdo kamenem vzhůru hází, na hlavu jeho spadne.« (Sir. 27) Čteme v Písmě sv., jak král babylonský Nabuchodonosor pro rouhání pokořen, že jako dobytče po zemi se plazil a trávu jedl. (Dan. 3. 15.) (4 30.)

S nacherib, král assyrský, rouhal se Bohu, a za to ztratil 185 000 mužů a sám od synů svých byl zavražděn. (4. Král. 19., Isai 36. 18)

Král syrský Antioch pro rouhání stížen ohavnou nemocí, takže pro zápach nikdo nechtěl se ke králi přibližiti. (2 Mak. 9. 9.) Pyšný a rouhavý Nikanor byl v bitvě od Boha náhlou smrtí potrestán. (2. Mat. 15 33.)

Císař Julián rouhal se Kristu, kterého posměšně nazýval »Gallilejským, synem tesaře.« Jednou ptal se zbožného křesťana, »co dělá gallilejský?«, a křesťan odpověděl: »Právě vyrábí rakev pro tebe, rouhači« A v nejbližší bitvě zasažen byl Julián šípem a umíraje zvolal: »Zvítězil jsi, Gallilejský«.

R. 1879 rouhal se Bohu ve Warnsdorfu rohožkář, Karel Kunze, více opilý než střízlivý. V hospodě zvolal takto: »Včera jsem se pomodlil Otče náš, aby už mne čert jednou vzal, ale on si pro mne ještě nepřišel.« Sotva to dořekl, padl k zemi a více nevstal. (Černoh. Příkl. 10 21)

R. 1876 nádeník Josef Hosaja v hospodě v Tlumačově na Moravě křičel: »Já o Boha nestojím, protože už ho nebudu nikdy potřebovat.« Za chvíli ubíral se po mostě přes řeku, neviditelnou mocí stržen a utonul ve vlnách, ač most ohražen. Lidé pak řekli: »Boha se zříkal, a Bůh ho opustil«.

R. 1878 pořádali svedení dělníci v Bruselu v Belgii maškarní průvod. Na voze mezi jinými byla dívka přestrojena v šatech bílých s modrou šerpou jako panna Maria Lurdská.

Po blízku přicházeli mnozí a dělali různé vtipy a rouhali se. Dívka 19 letá náhle skonala.

Císař Maxmilián v ďábelské zášti proti křesťanům dal napsati knížečky, v nichž bylo hrozné rouhání proti Bohu. Děti ve škole musely se tomu učit nazpamět a nahlas po ulici odříkávat na potupu křesťanů. Ale Bůh se brzy ozval. Nastal mor, lidé padali na ulicích, mnoho domů úplně osiřelo; z křesťanů se však ani jediný nerozstonal. Císař sám pozbyl zraku, upadl v šílenost a sám se zavraždil.« (Černoh. Př. 10 22.)

R. 1194 Kazimír, kníže polský, 5. května vystrojil hostinu a sezval mnoho panstva. Když byli rozjařeni, počal kníže rouhavě o Bohu mluviti, zvedl pohár, aby s ostatními připil na toto rouhání a zdraví všech. — Sotva vstal, padl na znak a byl mrtev.

Jiný hřích proti druhému přikázání jest křivá přísaha. — Lidé ze zkušenosti říkají, že křivopřísník nedočká se celého roku a bývá veřejně trestán.

Rudolf, král švábský, přísahal Jindřichu IV. věrnost, již brzy porušil. Stalo se pak, že v bitvě u Mersenburku ztratil pravou

ruku. Zvedl ji levicí, ukázal vojínům a zvolal: »To je ta ruka, kterou jsem pánu svému věrnost přísahal.« (Černoh. 943)

Vladislav, král uherský, uzavřel smlouvu s Amuratem, sultánem tureckým a stvrdil jí přísahou. Ale brzy chopil se zbraně a bojoval šťastně. Tu vytáhl Amurat smlouvu a drže ji v ruce, a dívaje se k nebi, zvolal: »Zde je, o Kriste, smlouva, kterou mi křesťané přísahou stvrdili; nuže, potrestej, Bože, rušitele smlouvy a přísahy, jsi-li pravý Bůh.« A hned štěstí válečné se obrátilo, Uhři na hlavu poraženi a Vladislav zabit. (ttž. 944)

R. 1845 žil ve Švarcenšteinu domkář, mravně sešlý a známý po celém okolí. Byl obviněn z krádeže, a když ku přísaze nebyl připuštěn, zvolal: »První bouře, která přijde, ať mne zabije, jestliže jsem tu věc ukradl.«

Přišla brzy bouře, blesk vjel onomu do úst, usmrtil, dům zapálil. Mrtvolu nechtěl nikdo vytáhnouti, každý se štítil rouhače až sám duchovní správce mrtvolu vysvobodil z plamenů. — (Deutel Exemplb. III. 202.) Sv. Jan Zlat. praví: »Žádná dýka tak neraní žádný meč tak ukrutně nevraždí, jako křivá přísaha.«

3. Pomni, abys den sváteční světil. Zkušenost dokazuje, jak Bůh hájí svého práva, žehná všem, kdo světí den Páně, a trestá už na světě, kdo ho znesvěcují. Už ve Starém zákoně pohrozeno trestem rušitelům dne svátečního, zvláště kamenováním. (4. Mojž 15.)

Před lety rolník jeden v Therville v Nizozemsku svážel bez potřeby v neděli obilí domů. Když ho zbožní sousedé varovali, odpověděl: »Mám rozum, mohu dělati, co chci.« Sotva první snop z pole v stodole nabodnul, sklesl mrtev k zemi.«

Dva mlynáři spříbuznění sousedili vedle sebe. Jednomu se vedlo dobře, měl pořád plno obilí ve mlýně; druhému však špatně. Když si pak tento onomu stěžoval, v čem to vězí, že je od lidí zanedbáván, odpověděl tázaný: »Tvůj mlýn má velkou chybu.« Překvapen zvolal soused: »A jakou chybu, proč jsi mi to dříve neřekl?« A tu tázaný odpověděl: »Tvůj mlýn mele také v neděli, a to je hrozná chyba« — Už ve Starém zákoně Bůh pohrozil všem, kdo den svátěční znesvětí: »Navštívím vás chudobou.« (3. Mojž. 26) Co kdo vydělal v neděli, ďábel odnesl v pondělí. Peníze v neděli vydělané nemají požehnání božího.

4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi. — Už ve Starém zákoně Chám trestán za neuctivost k otci. Ofni a Finees, synové Heliho, padli v bitvě pro neposlušnost k otci. (1. Král.) Absolon bídně skončil za vzpouru proti otci. (2. Král. 18.)

Přemysl Otokar II. král český povstal proti svému otci, králi Václavu I. jako kdysi Absolon. Král Václav utekl z Čech, aby ušel potupě. Manželka královna — zármutkem umřela. Václav sebral vojsko věrné a u Žatce srazil se s vojskem Otakarovým, byl však zajat a musel se odříci koruny. Papež ujal se Václava a vyřkl kletbu nad Otokarem Proto nemohl vládnouti až po smrti otce Václava. Otokar byl tehdy nejmocnější vladař mezi panovníky. Ale panství mělo smutný konec. Předáci říše spikli

se proti Otokarovi, který byl v boji proti Rudolfu Habsburskému poražen, tělo zneuctěno jako kdysi Absolona, probodáno. Naplnila se slova otcova: »Běda ti; neboť jako já zradou umírám, tak i ty zradou svých vlastních — zahyneš!« — Jak nakládají děti se svými rodiči, tak se jim odmění jejich vlastní děti.

5. Páté přikázání: Nezabiješ! Vražda jest hřích do nebe volající, — svolává trest na vraha. Nero, římský císař, zabil vlastní matku, a tisíce křesťanů; a konec jeho byl hrozný, sám se probodl.

Kain, bratrovrah, neměl pokoje a bídně zahynul. Joab, vůdce Davidův, měl na svědomí 3 vraždy; sám byl zavražděn

Herodes dal zabíti nemluvňata Betlemská, a bídně skončil. Boleslav II, král polský, zabil vlastní rukou biskupa, sv. Stanislava, který ho z církve pro pohoršlivý život vyobcoval. Utekl do Uher, kde na honě od zvěře roztrhán.

Vrahové sv. Václava také za živa došli trestu. Česta spadl s koně a zůstal na místě mrtev; Tuža s koněm v bahně utonul; Tyra na honě sřítil se se skály a nepovstal více; Hněvsa dlouho trápen malomyslností, až konečně v boji proti Maďarům zahynul činiv dříve pokání. (Jos. Ehrenberger.)

R. 1695 29. listopadu popraven byl v Plzni Jan Sladký, Kozina zvaný. Hájil práva Chodů před útisky pyšného Lamingera. Na popravišti zvolal: »Lamingere, ode dneška za rok budeme spolu státi před soudnou stolicí boží; tam se rozhodne, kdo z nás vinen«. Ve výroční den strojil Laminger hostinu, sezval panstvo, na trnanovském zámku. O půlnoci zvedl pohár s vínem a zvolal: »Kozino, špatný jsi prorok; rok minul, a já jsem tu ještě.«

V tom strhla se venku hrozná bouře, otevřely se dveře a bledá postava vešla do jídelny. Hosté ztrnuli, stáli jako sochy a když se vzpamatovali, ležel Laminger na zemi mrtev.

»Kdo by vylil krev lidskou, vylita bude krev jeho,« tak Písmo sv. oznamuje. (1. Mojž. 9.) »Hlas krve volá ke mně ze země«, řekl Bůh ke Kainovi. Ale větší ještě hřích jest zabíjeti duši pohoršením.

»Kdo svodí spravedlivého na cestu zlou, v zahynutí svém padne.« (Přísl. 28.) I to trestá Bůh veřejně už na světě.

Vražda jest hříchem do nebe volajícím, podobně utiskování spolublížních, zvláště chudých.

6. Šesté přikázání: »Nesesmilníš.« Je to hřích, který v Písmě sv. nazývá se ohněm až do zahynutí sžírajícím a všecky plody vykořeňujícím.« (Job. 31.) Tělo naše náleží Bohu, jest chrámem Ducha sv. Bůh se hlásí ke svému právu, a trestá na světě hanbou, nemocemi, náhlou smrtí, kdo těla svého nemravností znesvěcují. Sodoma na věčnou výstrahu ztrestána ohněm. Toť obraz věčných trestů. Sv. Pavel nemravné výslovně jmenuje, kteří budou vyloučeni z království nebeského.

7. Sedmé. Nepokradeš! Nespravedlivý statek nemá požehnání božího. Giezi nechal si něco z darů Naamanových a trestán

malomocenstvím. Saul proti vůli boží nechal si kořist válečnou, a přišel o trůn a přízeň boží. Ve Francii r. 1905 vláda nevěrců zabrala všecko jmění církevní, jež pak rozebrali mezi sebe titéž nevěrci. Slibovali dělnictvu starobní pojištění, aby pomocí jeho hlasů cíle dosáhli. Dělnictvo nemá z toho ničeho, leč kletbu, kterou na sebe svolalo. Tisíce chudých přišlo o všecku podporu a výživu, kterou z jmění církevního dostávalo. — Chtěli z prodeje vyzískati celou miliardu, a zatím stát doplácel ještě 19 milionů na práce úřední.

8. Nepromluvíš křivého svědectví. Pomluvy, na cti utrhání, křivé svědectví nezůstávají bez trestu už zde na světě.

Fariseové podezřívali a pomlouvali Pána Ježíše, ale sami v hanbě zůstali; čím větší byla jejich nenávist, tím více byl rozum jejich zatemněn a srdce ukrutnějším; až svolali na sebe kletbu, které také propadli.

Ze všech příkladů jsme poznali, že Bůh nebývá posmíván, že nedá se hrubě urážeti, ale zakročuje v čase příhodném i náhle přísnými tresty; zjevuje svou spravedlnost.

Pravá moudrost záleží v bázni boží. Kdo se Boha bojí, praví české přísloví, ten vždycky pevně stojí. — Sv. Vavřinec Justiniáni praví: »Bázeň boží jest posilou duše, světlem rozumu a nadějí spasení.«

VII.

Bůh se zjevuje na svých vyvolených.

Předešle jsme poznali, jak Bůh zjevuje se nám svou spravedlností, jak trestá rušitele přikázání božích. Dnes uvidíme, jak se zjevuje svým vyvoleným, jichž používá pak ku plánům své prozřetelnosti.

Jedněm dává dar zázraků, jiným dar proroctví, jiným opět dar vidění, skrze jiné oznamuje svou vůli, jiným opět určuje budoucí povolání.

1. Do východní Indie, kde působil kdysi sv. František Xaver., přišel missionář protestantský a kázal křesťanství. Ale křesťané tamní se ho hned tázali, zdali ho papež posílá, z čehož poznali, je-li knězem katolickým. A když začal kazatel tupiti papežství, předstoupil starosta obce a řekl: »Dej nám důkazy jako svatý František, a my přijmeme tvé učení.« Chtěl říci: »Dokaž zázrakem, že tě Kristus posílá.« Vypravovali o 3 velkých zázracích svatého Františka, jež v tamní obci učinil. Kazatel protestantský se rychle vytratil, a více se neukázal.

Bez zázraků nebyli by neučení apoštolé ničeho dokázali; ale když viděli nadpřirozené divy jejich, uvěřili, že je Kristus posílá, a učení jejich že jest pravé a božské. Když sv. Petr kráčel ulicemi, vynášeli křesťané nemocné a mrtvé, aby aspoň stín Petrův

přešel tyto a byli uzdraveni. Zázraky konali přečetní světci, kdykoli Bůh uznal toho potřebu

Vždyť má-li být někdo z vyvolených zemřelých za světce prohlášen, musí býti dokázáno, že na jeho přímluvu dějí se zázraky.

2. Mnohé světce oslavuje Bůh po jejich smrti zázraky.

Eliška, manželka krále českého Jana Lucemburského, v těžké nemoci, když lékaři nedávali jí žádné naděje na uzdravení, utekla se ke hrobu blahoslavené Anežky České, Přemyslovny, a její přímluvou byla uzdravena.

Boleslav I, kníže český, v nemoci dal se tajně odnésti ke hrobu sv. Václava, bratra svého, a vyvázl z těžké nemoci.

R. 1736 psal arcibiskup veronský v Italii, Vincenc Merippi, arcibiskupu pražskému, že u sochy sv. Jana Nepom. na mostě ve Veroně Bůh četnými zázraky potvrdil svatost věrného sluhy svého; slepí, hluší a různě nemocní byli tu uzdraveni. Prosil o malou částku z ostatků sv. Jana pro kostel veronský. (Černoh., Příkl. ze Slov děj., II. 960.)

Po smrti sv. Alžběty Duryňské († 1231) stalo se na přímluvu její 129 zázraků, z nichž i četná vzkříšení z mrtvých přísežně stvrzeny.

Po smrti sv. Alfonse Lig. (1787) při svatořečení jeho dokázáno přes 100 zázraků.

Při svatořečení sv. Františka Xaver, apoštola Indie, 20 zázraků na mrtvých. Biskup z Goa v Přední Indii stvrdil přísahou, že v jeho diecesi přes 800 zázraků se stalo na přímluvu sv. Františka Xaver. (Spirago, Beispiele z. Volkstheol. V. 1918, 27)

Co zázraků stalo se na přímluvu našich sv. patronů českých!

3. Bůh oslavuje mnohé světce, že často neporušeny zůstávají části jejich těla.

Žádný panovník na světě nemá tak nádherný náhrobek jako sv. Antonín Paduánský, veliký divotvorce. Zemřel v 33. roce věku r. 1231 v Padově, severní Italii, kde poslední dvě léta působil jako kazatel. Za rok po smrti prohlášen byl od papeže Řehoře IX. za svatého.

Po smrti začali stavěti kostel ku jeho poctě, který byl během 32 let dokončen Pod hlavním oltářem odpočívá tělo světce. Když roku 1263 otevřela komise rakev, nalezli celé tělo setlelé, jenom jazyk byl čerstvý, červený a pohyblivý. Tehdy sv. Bonaventura, generál řádu sv. Františka, padl na kolena a zvolal: »Ó požehnaný jazyku, který jsi Boha ustavičně chválil, lidi pro čest a slávu boží roznécoval, nyní nad slunce jest jasnější, jakých zásluh jsi získal u Boha.« Jazyk ten naléźá se dosud v klenotnici velechrámu v Padově v monstranci drahokamy posázené, jichž cena jest 250.000 K.

Podobně oslavil Bůh našeho krajana, sv. Jana Nepomuchého, jazykem neporušeným. Od smrti světce až do svatořečení uplynulo na 500 let, a jazyk zůstal neporušen, ač z celého těla zbyl jen prach a kosti. Roku 1719 a 1725 ohledány ostatky sv. Jana,

komise z nejpřednějších mužů národa byla účastna; a výsledek, klekli a se slzami v očích vzdali poctu Bohu, že takovým způsobem oslavil našeho krajana. Jazyk sv. Jana nalézá se v relikviáři ozdobeném 12 démanty, a vystavuje se na svátek sv. Jana a po celou oktávu. Že nezneužil světec jazyka ku zrazení tajemství zpovědního, že jazykem horlivě kázal a varoval, Bůh oslavil ho po všecky věky.

Sv. Vincenc z Pauly vynikal zvláštní láskou k bližnímu, dobročinností k chudým a nešťastným; Bůh jej oslavil, že srdce jeho zůstalo dosud neporušené a nalézá se v chrámu sv. Jana Křtitele v Lyoně ve Francii († 1660).

Sv. Štěpán, král uherský, vynikal zvláštní štědrostí, zakládal kostely, biskupství, řehole, kláštery, aby co nejvíce lidí bylo získáno Kristu; Bůh to oslavil, že pravé rámě jeho zůstalo neporušeno; nalézá se v dvorní kapli sv. Zikmunda v Budíně v Uhrách, a každoročně dne 20. srpna noseno v průvodu slavném. († 1038.)

Sv. Emma, vdova, vynikala podobně dobročinností, rozdala všecko jmění pro slávu boží a blaho bližního; 40 let žila ve vdovském stavu; † 1040 a pochována v Bremách. Jedna ruka její dosud jest zachována neporušena, a nalézá se ve Verdenu ve Vestfalsku.

Celé tělo neporušeno zůstalo po sv. Františku Xaverském, který odpočívá v Goa v Přední Indii († 1552); sv Terezie († 1582) v karmelit kostele v Albě, ve Španělsku; sv. Alžběty, královny portugalské († 1336), v kostele Klarisek v Koimbře, v Portugalsku; sv. Kateřiny Boloňské († 1463), v kostele Klarisek v Bologni, v Italii; sv. Kateřiny Kortonské († 1297), v Kortoně, v Italii; sv. Magdaleny z Pazzis († 1607), ve Florencii; sv. Kláry († 1303) v klášterní kapli v Montfalkone, v Italii.

V Praze u Karmelitek na Hradčanech v kostele sv. Benedikta odpočívá také neporušené tělo někdejší převorky, Marie Elekty, oblečené rouchem řeholním. Zemřela roku 1663; po 3 leta ležela ve vlkém, vodou naplněném sklípku, a tělo přece zůstalo do dnes neporušené (Fr. Ekert, Posv. místa Prahy, I. 111.)

V Neapoli třikráte za rok možno pozorovati zvláštní zázrak s krví sv. Januaria, biskupa, který r. 305 v Puteoli byl umučen. První neděli v květnu, památka přenesení těla světce, 19. září po celou oktávu svátku světce, a v prosinci, památný den zachránění Neapole, jež se stalo na přímluvu světce.

Roku 1883 spatřil zázrak ten i věhlasný učenec, bývalý universitní profesor a rektor Phdr. Eugen Kadeřávek, t. č. převor v Želivě, řádu Premonstrátů, a zmiňuje se ve svém spisu o nadšení, jaké bývá, když zázrak se děje. (Obrana zákl. víry katol. I. 137) Tělo světce nalézá se v kapli arcib. chrámu, hlava, dvě láhvičky s krví světce v klenotnici. Krev jest tuhá, podobná škraloupu na dně; láhvička zátkou pevně uzavřena. Zázrak záleží v tom, že vyschlá krev v nádobě skleněné, postaví-li se naproti lebce světce, oživne, stane se tekutou a kypí, jakoby čerstvě byla prolita. Zázrak se děje po mnohá už století před tisíci di-

váků ze všech stavů a zemí. Mnozí nevěrci odcházejí z chrámu zahanbeni; pýcha jejich sražena mocí nadpřirozenou; stali se věřícími.

4. Mnohé světce oslavil Bůh viděním, že viděli do budoucna, předpovídali neznámé věci.

Sv. Angelus, karmelitán, rozmlouvaje se sv. Františkem Seraf. řekl: »Buď zdráv, vzore pokory; na těle svém poneseš rány Kristovy.« A sv. František odpověděl: »Blahoslavený jsi, neboť dosáhneš v Sicilii koruny mučednické.« A obojí se naplnilo. (Svatý František stigmata na svém těle.) Sv. Hildegarda v 12. století kárala knížata, i papeže, opaty z různých chyb, a celé osady, a předpověděla tresty, jež se vyplnily. Sv. Brigita předpověděla papeži Klementu V. blízkou smrt; totéž sv. František z Pauly králi françouzskému Ludvíku XI.

Sv. Benedikt předpověděl králi Totilovi budoucnost. Když tento král Ostrogotů slyšel o zázracích světce, ohlásil svou návštěvu, ale poslal za sebe vojevůdce Riggu v královském šatě. Sv. Benedikt spatřiv ho, pravil: »Synu, slož ten šat, není to tvůj.« Rigga prozrazen se zastyděl a odešel. Přišel Totilla. Sv. Benedikt mu řekl: »Králi, mnoho už zlého jsi učinil; ustaň už. Zmocníš se ještě Říma, přeplavíš moře a 9 let budeš ještě vládnouti. Desátého roku zemřeš, a ukážeš se před soudnou stolicí boží, a vydáš počet z vladařství.« Velice poděšen odešel Totila — odporučiv se do modliteb světce. Vše se vyplnilo. Zmocnil se Říma, přeplul moře, zmocnil se Sicilie, Sardinie a Korsiky, a konečně — zemřel po 9. roce roku 552.

Sv. Benedikt ohlásil svou vlastní smrt. Šest dní před smrtí dal si udělati hrob, šestého dne odnésti do kostela, přijal Tělo Páně a skonal před oltářem. Přemnozí světci předpověděli svou smrt.

5. Mnohé světce vyznamenal Bůh darem řeči.

Sv. Antonín Paduánský kázal křižákům roku 1227 o velikonocích v petrském chrámu v Římě. Byli tu Francouzi, Španělové, Němci, Portugalci, Slované, Uhři, Italové. Sv. Antonín kázal latinsky a všichni rozuměli jakoby v řeči mateřské. Žasli, že se děje, jako kdysi apoštolům o velikonocích. Téhož daru řeči měli svatý František Xaver., sv. Filip Benický, sv. Jan Kapistrán, sv. Vincenc Fererský, sv. Bernard ze Sieny, sv. František Solánský a j.

6. Mnohé světce vyznamenal Bůh, že na těle jejich zjevily se rány Kristovy, jako u sv. Františka Seraf., zbožné řeholnice Louisy Lateau, Kateřině Emerichové a j.

Tato ve svém vidění popisovala život, utrpení Pána Ježíše a Panny Marie tak věrně a zevrubně, že nelze tu popříti nadpřirozené pomoci boží. Nevěrec, bývalý básník Klement Brentano, napsal toto vidění a stal se věřícím horlivým křesťanem.

7. Mnohé volal Bůh různým způsobem ku polepšení života aneb novému povolání.

Šavlu zjevil se sám Ježíš Kristus, ze Šavla stal se Pavel, apoštol národů. Sv. Norbert žil v mládí bezstarostně hledaje jen

zábavy a rozkoše. V 30. roce vyjel si k zábavě se sluhou na koni; na cestě blesk srazil ho s koně, hodinu ležel omráčen, slyšel hlas boží, vzpamatoval se, stal se knězem a zasvětil Bohu a bližnímu. Vykonal mnoho pro spásu duší.

Sv. Hubert, syn vévody Aquitánského, byl v mládí lehkomyslný, nejraději lovil zvěř. Jednou spatřil jelena, který mezi parohy na hlavě měl světlý kříž, a slyšel slova: »Huberte, jak dlouho budeš ještě čas hříšně zabíjeti? Nevíš, že jsi stvořen, abys Boha poznal, miloval a jemu sloužil?« Změnil se úplně, stal se světcem, biskupem.

Sv. Janu z Mathy zjevil se při první mši sv. na oltáři anděl v bílém rouše s červeným a modrým křížem na prsou; po straně v pravo a v levo stáli dva otroci s těžkými okovy. Poznal hned vůli boží, stal se missionářem pohanů, vykupoval křesťanské zajatce z otroctví pohanů; založil řád na vykupování otroků, stal se velikým světcem.

Nepatrných prostředků používá často Bůh, aby dosáhl svých plánů. Co je u světa mdlé a slabé, vyvoluje si Bůh, aby zahanbil mocné a silné. Veliký jest Bůh ve svatých svých. Tak hlásá Písmo svaté.

Vidíme Boha v přírodě, slyšíme ho ve svědomí, vidíme ho v dějinách lidstva a církve sv.

Děkujme Bohu, že se nás ujal, své pravdy nám zjevil, že provází nás stále svou milostí, posvěcuje ve sv. svátostech a připravuje nám blaženost věčnou.

Kdo ještě Boha nevidí, nalézá se v hrozném nebezpečí; a naší povinností jest, abychom se zaň modlili a milosrdenství božímu doporučovali.

Životní pravidla kněze

vystavena jsou v Tyrolsku vedle památníku zbudovatele chrámu ve W. Napsána vlastní rukou na papíru, jenž svědčí, jak často o nich meditoval. Zníť:

1. Žádné ráno bez srdečné modlitby.
2. Žádná práce bez dobrého úmyslu.
3. Žádná radost bez vděčného pohledu vzhůru.
4. Žádný bol bez Bohu odevzdané trpělivosti.
5. Žádná společnost bez vzpomínky na všudepřítomnost boží.
6. Žádné přetrpěné příkoří bez odpouštějící schovívavosti.
7. Žádná minulá chyba bez lítosti.
8. Žádné pozorované chyby bez schovívavého posudku.
9. Žádná dobrá modlitba bez pokory.
10. Žádný potřebný bez milodaru.
11. Žádný trpící bez útěchy.
12. Žádný večer bez zpytování.

Dobrý to zajisté klíč k četným výsledkům prací. *Corr. Pers. S.*

ČÁST PASTORAČNÍ.

O biologické důležitosti mateřské laktace.

(Dokončení.)

V závěrku svého pojednání uvádí P. Muckermann návrhy, kterými by zvýšení mateřské laktace a lepší péče o kojence docíleno býti mohlo. Skoro jest pokušení, praví, dožadovati se zákona, který by ke kojení zavazoval. To by bylo konečným ideálním bodem péče o kojence a ideální začátek politiky zalidňovací; ani nucené očkování, ani nucená návštěva školy, ani nucená povinnost vojenská nemá tolik důležitosti, jakou by mělo nucené kojení. Avšak nehledě ani k tomu, že takové zasáhnutí do nejintimnějšího života rodinného a do osobní svobody jednotlivců by přineslo zásadní obtíže, nebylo by provedení zákona prakticky ani možno.

Prof Dr Langstein píše: »Není nikterak utopií, pokládám-li snížení úmrtnosti kojenců na 7—8% — jak jest ve Švédsku — za cíl v nedaleké budoucnosti dosažitelný. Tím by naše vlast získala ročně asi 200.000 lidí, za 20 let to činí 4 000.000.«

Jeho názor jistě není utopií, jestliže každá matka bude kojiti a ošetřovati své dítě tak dlouho, pokud bude moci. Tento požadavek přírody jest důležitější než cokoliv jiného. Vše jiné, i péče o zdravé byty, ustupuje do pozadí.

Návrhy k provedení tohoto velikolepého programu jsou trojího druhu.

1. Do první skupiny spadají snahy, odstraniti hospodářskou bídu a nedostatek. Sem nutno zařaditi ochranná opatření matek, pracujících v továrnách, podpora méně zámožných v čas mateřství a po dobu kojení, jak to žádá frankfurtská petice (a jak již na str. 58. tohoto časopisu pověděno), péče o lepší byty. Čteme li projevy moderních průkopníků a zastánců těchto snah, neubráníme se dojmu, že si je buď vědomky — neb nevědomky vypůjčili od nezapomenutelného biskupa Kettelera. Ten již před lety prohlašoval všecko, zač se nyní energičtější boj vede. Čtěme na př. slova Anny Schellenbergové, rázné bojovnice proti eman-

cipaci žen: »Chcete-li,« volá k zámožným paním, »chcete-li svým ubohým, štvaným sestrám v továrnách pomoci, neodlučujte jich od jejich domova, nesprošťujte jich od domácích prací, nevyháněte jich od domácího krbu. Dopouštíte, že draze musí platiti kus chleba, musí platiti svou lidskou důstojností, svým ženským štěstím, mateřskou radostí. Vraťte jim ten krásný statek člověka: volnou chvíli!« Ze slov těch jistě vanou snahy čistě křesťansko-sociální.

2. Druhá skupina návrhů zabírá do sebe theoretické a praktické poučování lidu, zejména důkladnou přípravu ženské mládeže k budoucímu hlavnímu povolání hospodyně a matky.

Nedostižnou cenu má ovšem v první řadě vzor péčlivé a starostlivé matky. Dále by měly býti zřízeny poradny pro matky, v nichž by porodní babičky, ošetřovatelky a lékaři svůj praktický výcvik konali. Dr. Langstein stěžuje si do toho, že stále ještě vycházejí z universit lékaři, kteří neznají velikých předností přirozené výživy dítěte před umělou.

Tichá propaganda může mnoho dokázati. Dr. Michael Hainisch vypravuje, co dokázal ve Štyrsku v obci Spitale, která má 2975 obyvatelů, nejvíce polním hospodářstvím a polní prací se živících. Praví: »Získal jsem pro svou myšlenku obecního lékaře a faráře. Lékař si vzal na starost 3 porodní báby v obci a zavázal je, aby při každém porodu naléhaly se vším důrazem na kojení a také aby založily statistiku kojících matek. Tuto statistiku čas od času sám přehlížel. Farář pak se nabídl při snubním protokolu a jinde poukazovati na povinnost kojení jako na povinnost náboženskou. Výsledek byl nad očekávání příznivý. Především vyšlo na jevo, že 75% matek své děti kojilo, číslo tedy značné. Přes to se podařilo zvýšiti je o dalších 10%. Úmrtnost klesla ze 14·3% na 10%. Avšak na té úmrtnosti největší podíl měly nemanželské děti služebných, které dávaly své zrozence na vychování za laciný peníz; úmrtnost manželských dětí v tříletém průměru obnášela pouze 3%.«

Dr. Schlossmann v Düsseldorfu je otcem myšlenky kočovných kursů, aby jimi byly rozšířeny potřebné vědomosti o ochraně kojenců a výchově dětí. Získána dáma, dobře připravená, jako učitelka. Její úlohou bylo dle svědomitě vypracovaného plánu a za pomoci vhodného vyučovacího materiálu dospívající dívky poučovati o jejich budoucích mateřských povinnostech. Současně byly konány kursy pro mladé paní a nevěsty. Schlossmann sděluje, že činnost byla započata 1. července 1909, za 9 měsíců byly uspořádány 24 kursy. Duchovenstvo podporovalo tuto myšlenku tak, že ukázala se potřeba zjednati další učitelské síly. Od düsseldorfských se učili i jinde, a v Prusku chce nyní stát zavésti tyto kursy všeobecně. I v jiných spolkových státech jsou podobné snahy.

V Prusku však i se strany vlády jsou učiněny rozhodné kroky, jež mají nemalou důležitost. Ministr vnitra vydal okružník ku všem vrchním presidentům, v němž ukazuje, že následkem

ztráty tisíců zdravých mužů ve válce otázka potírání úmrtnosti kojenců nabyla velikého významu. Výchova ženské mládeže v zásadách ochrany kojenců a péče o mládež jest nevyhnutelně potřebna, poněvadž právě nedostatečné vědomosti mnohých matek v příčině účelné výživy a péče zaviňují smrt tisíců dětí. Jedním z prostředků k nápravě jest poučování škole odrostlých dívek a mladých matek veřejnými přednáškami. Bez váhání jest ujmouti se iniciativy v tom směru a přibrati všechny činitele, kteří by mohli pomoci, k ruce. Jsou to zejména okresní a obecní lékaři, lékařky dětské a ženské, duchovní, obecní starostové a pod. Doporučuje se též rozdávání letáků a brožur; v Němcích mají též zvláštní »čítanku pro kojence« (Säuglingsfibel), která naznačeným účelům koná výtečné služby.

Podobný výnos vydal i pruský ministr pro obchod a průmysl, který v pokračovacích školách, kursech hospodyňských a podobných zavedl povinné vyučování o péči o kojence a výchovu dětí.

Vydatnou pomocí mohou přispěti i spolky křesťanských matek, mariánské kongregace paní a dívek a podobné spolky, které vykonávají náboženský vliv na ženské pohlaví.

3. Třetí skupina návrhů má za účel oživiti ethické pohnutky kojení. Biologická cena mateřského kojení ukazuje na zákon přirozený, jímž dobrotivý stvořitel matce svoji vůli zjevuje; povinnost kojiti zavazuje tedy ve svědomí.

K tomu překrásně poukázali němečtí biskupové ve společném pastýřském listě, jejž ve Fuldě 20. srpna 1913 vydali. List ten vzbudil živou pozornost a ohlas nejen v kruzích duchovenských, ale i v odborných časopisech biologických a na jednom velkém sjezdě pro politiku zalidňovací. Budiž tedy podstatnou částí listu toho ukončeno:

»Křesťanské matky, darujete-li v bolestech život dítěti a zapomínáte-li po porodu dle slov Spasitelových na bolest pro radost, že přišel na svět člověk, neodpírejte tomu dítěti potravy, které mu příroda sama připravila a vykázala. Může-li se zapomenouti matka nad dítětem tvým, aby se neslitovala nad synem života svého? Mohla by býti tak ukrutna, že by mu odpírala potravu, kterou s těží lze jinou nahraditi a jejíž nedostatek přináší dítěti smrt? Jen zvlášť důležitá příčina, jenom trpká bída, jenom nařízení svědomitého lékaře by mohly zprostiti matku povinnosti, podávati dítěti mateřské mléko a s ním zároveň trochu jejího duchovního života, něco z její víry, z její naděje a její lásky.«

R. S.

Zda třeba jíti s duchem času i v náboženství.

(Předneseno 29. prosince 1913 na vzdělávacím kursu Omladiny v Přerově.)

Byl kdesi výroční trh. Z prken a plátna postavili prodavači malé město stanů na velikém prostranství u chrámu, který již po staletí týčí své věže k modré obloze, jako ukazováčky dvou obrov-

ských rukou. Na prostranství se tlačí lid od boudy ke stanu, prohlíží a naslouchá. Zde pronikavý hlas vychvaluje zázračnou mast, která napraví pokažený žaludek i zlámanou nohu i rozbitý talíř. Tam zase za nepatrný peníz lze dostati zboží, jakého dosud nebylo na trhu, aniž kdy bude. A mnohý ze zástupu dá se přemluviti, vytáhne těžko vydělané mince — aby již druhého dne poznal, že si koupil bezcenný brak.

Ten trh je obrazem dnešní doby, kdy na všech rozích postavili své krámky prodavači nového názoru na život a na svět. Překřikují se, aby namluvili zástupům, že je třeba zastaralé, přežité již křesťanství zaměniti za novou moudrost jimi nabízenou. A zase je mnoho duší, kteří zaměňují křesťanské učení za nový, moderní názor na život. Chtějí pokračovati s duchem času i v náboženství.

Je třeba jíti s duchem času ve věcech hospodářství, v průmyslu i v jiných věcech. O tom není pochyby, a proto jste se sešli vyslechnouti přednášku, jak třeba jíti s duchem času ve věcech takových. Zde však ve chrámě si povíme, zda třeba jíti s duchem času i ve věcech náboženských — zda máme opraviti své křesťanské náboženství, nebo je odložiti a za jeho cenu si koupiti nový, moderní názor náboženský. Nuže, pojďte do trhu na náboženské názory. Vyslechneme chvály nových názorů, ale nekoupíme hned: Jako soudní lidé budeme napřed sami uvažovati a dobře prohlížeti, bychom nekoupili zajíce v pytli, protože by tam mohla také býti falešná kočka.

Především si stanovíme zásadu, kterou se třeba říditi při prohlídce takového zboží: Máme li přijati nový názor na život místo svého křesťanství, žádáme, aby nám nový názor aspoň to dal, co dalo nám křesťanství vrchovatou měrou: chceme světlo a sílu, bychom si dovedli poraditi ve všech okolnostech života, dobrých i zlých. Žádáme ne uměle vysoustruhované řečnění. To jest jako parádní kordík — ale když ho chceme užíti v životním boji, poznáme, že jsme z pochvy tasili páví péro, jež není platno nic. Žádáme, by náhrada křesťanství nám byla účinnou zbraní, činící nás opravdu nepřemožitelnými. Neboť život není, čím se zdá mladým lidem: není jen jasným dnem se sluncem hřejivým, bez bouře a krupobití. Kdo vkročil do života, vidí, že žíti znamená bíti se — a že ten je nejlepším přítelem lidstva, kdo dá jemu sílu, by hrdě vzpřímeno se mohlo bíti se životem.

Slyšme tedy, co nám nabízejí:

1. U první boudy hlásá veliký štít, že se tu prodává věda. Ujišťují nás, že věda již dávno odbyla náboženství, věda že úplně náboženství nahradí. Třeba tedy odříci se křesťanství a pěstovati vědy, vrhnouti se v každé volné chvíli do kněh, místo na kolena před Bohem.

Avšak — ta věc má svůj háček! Hlavně prý přemohla náboženství věda, zkoumající přírodu a přírodní zákony. Je to ale divná věc, že přes 90 procent největších přírodozpytců bylo věřícími křesťany. Třeba slavný Newton vyslovoval jméno »Bůh« jen s obnaženou hlavou. Jim tedy nestačila pouhá věda!

A není divu. Neboť věda, vzdělanost, kultura nedovede uspokojiti ducha lidského, a pro srdce člověka již docela malo skytá k utěšení jeho nejpalčivějších tužeb. Nikterak vědy nepodceňujeme. Vykonala věci hodné obdivu: zvážila zeměkouli, vyměřila její výšku a šířku. Vystoupila až k hvězdám, vypátrala jejich cesty, zjistila jejich složení. Sestoupila věda do hlubin země i moře, provedla skoro zázračné vynálezy. Věda dovedla mnoho — než, nedovede vše! Jen jednu otázku předložte nejvyšší vědě: »Odkud je život na světě — odkud zákony, jež ty odhaluješ?« A právě té nejpřesnější vědě — chce-li opravdu zůstati vědou — třeba se přiznati: Nevím. A dnes vědci prvního řádu již dodali: Nebudeme věděti, neobrátíme-li se k Bibli o odpověď (Virchow). Když do podrobností poznáme záhady celého světa, tu s dvojnásobnou silou vyvstane před naším duchem otázka: K čemu to všecko? Jaký to má všecko účel? Jaký je smysl mého života — který je správný způsob života? — A pak se ozve srdce se svojí touhou po štěstí, po vykoupení! Životem uštvané a nemocné srdce volá po léku štěstí, po úlevě, po nové síle touží; volá však po věcech, kterých nedovedou podati veškeří učenci světa. Tak doznávají právě největší z nich. Ve dvacátém století vědy napsal filosof Paulsen, když vylíčil cesty a snahy vědy, a hlavně té vědy, jež nabízela se náhradou za křesťanství: »Pociťujeme zklamání; čím dále jasněji jest patrno, že věda nevede k ucelenému názoru na život a na svět, jenž by upokojil rozum i srdce. Věda objasní tisíce zlomkovitých a nesouvislých vědomostí — z části dokonce nejistých a nedokázaných. Ale věda sama nenasytí hladu duše po pravdě; žádá napjetí všech sil a odmění se jen sporými plody. Z řad učenců se ozývají hlasy beznadějnosti.«

Tedy dle zásady naší, prohlášené na začátku: nelze nám zaměniti svůj křesťanský názor na svět za pouhou vědu. Necháme si zatím své křesťanství. Neboť ono nám dosud dalo jasnou odpověď rozumu a uspokojení tužbám srdce.

2. Volá však již druhý prodavač: »Kupte si pantheistický monismus: toť náboženství budoucnosti, nejlepší náhrada za křesťanství! Toť náboženství pokroku, odpovídající jedině duchu času! Neboť jest nalezen nový Bůh; nežádá, bychom se před ním v prachu kořili vědomi své slabosti, nicoty. Tento nový Bůh neklade mezi naším tužbám ani našemu jednání, on teprve učinil nás velikými.« — Kdo je ten nový Bůh? Není prý to bytost v nedostižných výšinách přebývající, je to vesmír, příroda. Vše, co vesmír tvoří: slunce i hvězdy, vzduch i země, zvíře i kámen i člověk — to vše dohromady jest novým bohem. Není jedno vznešenější než druhý, kámen v kaluži na cestě právě tak je bohem, jako člověk, jenž ten kámen do kaluže odkopl. Tedy, tys, člověče, sám bohem, neboť i tys částí vesmíru, té jediné božské bytosti. A nemáš povinností žádných k božství, neboť sám sobě jsi zákonodárcem. Nepotřebuješ chrámu, nepotřebuješ modlitby. Tvoje bohoslužba bude láska k sobě, obdiv přírody.

Otec tohoto nového náboženství, Häckel, těší se, že křesťanství bude nuceno monismu postoupiti své chrámy, jež pak budou takto upraveny: místo obrazů Krista a svatých budou tam obrazy umělecké z nevyčerpatelných zásob krásy v životě lidstva i přírody. Místo hlavního oltáře pak bude napodobení nebeských těles.

Především třeba si všimnouti »otce« tohoto náboženství a říci o něm jedno slovo: Häckel je několikanásobně usvědčený podvodník. Aby se zbavil Boha pravého, chtěl dokázati, že vše na světě se vyvinulo samo ze sebe a od sebe, až z opice povstal člověk. A při tom vědomě páchal podvody, jež mu byly dokázány a o něm pronesen úsudek, že nelze vážně bráti jeho slova.

A pak to nové »náboženství« samo! Pravda — tohle náboženství může baviti lidi, kteří ve přepychu salonů okusili již všech požitků a mají nudně dlouhou chvíli. Je to příjemná proměna pro lidi, kteří neznají stinných a temných stránek života. Ale nikdy nemůže býti takový monismus náboženstvím veškerého lidstva. Proč? Protože od náboženství žádáme právem sílu, útěchu, oblažující naději pro všecky lidi, a hlavně pro onu část lidstva, jež stojí v nejprudším ohni životního boje. A tu se nové to náboženství vyjímá nesmírně směšně. Dlouhou křížovou cestou vleče se člověk smrtelně zraněný; jděte k němu se slovy: Utěš se, buď silným! Vzpomeň, žes bohem, žes částí velkého božstva — vesmíru! Nebo horníkovi, který v černých propastech země hledá chléb sobě i rodině, řekneš: Mysli na krásnou přírodu a dostane se ti síly nové i povzbuzení. A když otec či matka hasnoucím zrakem bolestně pohlížejí na budoucí opuštěné siroty, řekněte jí: Neobávej se! Dítky jsou částí božské bytosti, jako tys bohem. — Nezní to vše jako surový posměch? — Tedy ani tak nelze nám jíti s duchem času.

3. Však nám již jiné náboženství nabízejí v dalším krámku. Veliký a moudrý Budha, indický mudrc, nalezl pravé náboženství, jež duši zbaví všech bolestí a strastí. Věz totiž, v životě že není možnou ani radost, ani dosti malé štěstí. Všecko je zlé, i ty sám jsi zlý. Proto třeba všeho zanechati, odložiti všecky mučivé starosti a obavy. Hlavní zákon jest: Nič svoje tělo, třeba rozkošnickým, životem, zbytek pak můžeš odhoditi jako vymačkaný citron . . .

Ach, jaká to ubohá moudrost! Jest výslovným přiznáním vlastní zbabělosti. Marné jsou prý všecky tvoje snahy, bys byl silným a šťastným. Raději se máš odříci života, než bys mužně bojoval! — Taková moudrost nám zase nepomůže, neboť naše duše, naše srdce, celá bytost naše chce žíti, růsti, chce si vybojovati svoje štěstí. Silně žíti chceme, nechceme zbaběle utíkati před zápasy života. Proto odejdeme od budhistické moudrosti, třeba že ji dnes i v českém rouše vydávají, by nás jí oblažili.

4. Poslední prodavač nabízí materialistický či hmotařský názor na život. On zvláště má čilý odbyt. Neboť evangelim hlásané jím jest velmi snadné a pohodlné evangelium: Není života po smrti, není Boha, není hříchu. Proto si v tomto životě ničeho neodpírej,

nedej si klásti mezí: jez a pij a užívej! To jest náboženství také těch, kteří si říkají »bez vyznání«.

Takové »náboženství« sice ukojí žaludek a rozpoutané vášně. Ale nikdy neupokojí hluboké touhy ušlechtilé duše. Jím by se spokojilo zvíře — ale nikoli člověk, jehož rozumem hýbají tajuplné záhady. Až se probere srdce z omámené rozkoše, bude dvojnásob toužiti po štěstí lepším, klidném, jež by nezanechalo hořkosti. Duch prostřed užívání světa přijde s palčivou a ledovou otázkou: A co potom . . .? A což potom, až se uplatní ona odvěká pravda, že jako pták je stvořen k letu, tak člověka osudem jest utrpení? Když přijdou bolestná zklamání, bída? . . . Není síly, není útěchy u tak smýšlejících lidí. Zmizely požitky, jež bývaly prý jedinou radostí, a — nastává zoufale bídný život.

Jeden z předních hlasatelů této nauky stál nad mrtvolou své matky, jež mu bývala nade vše drahou. O té chvíli nesmírného bolu řekl sám později: »Byl jsem donucen sebrati ve své duši všecky zbytky křesťanského náboženství, bych neklesl pod balvanem tohoto neštěstí.« — Hle, co jej potěšilo: ne víno, ne žena, ani zpěv. Hledal útěchy v křesťanském náboženství, jež dříve prohlašoval za zbytečné a překonané!

A nyní se vraťme k obrazu, jehož jsme užili na počátku. U kostela kolem krámů se tísní a prohlíží koupěchtivý dav. Pojednou se zatáhne obloha černými mraky, zaduje vichr, zažehnou blesky oblohu, stavidla nebes se otevřela. A zástup utíká od vychvalovaného zboží a žena se — do chrámu. Jeho věže, jeho pevné zdi poskytnou pevné ochrany všem proti bouři a nečasu tržiště. Stejný výjev se odehrává v mravním a duchovním životě lidstva. Když temnoty zklamání a úzkosti zahalí obzor duše, když sjede blesk neštěstí, když zaburácí hrom pronásledování — ti dřívější »bohové«, »učenci osvícení« a »siláci« — opouštějí krámky svého vychvalovaného zboží, a nenaleznou bezpečí, dokud neutekou pod pevné věže chrámu Boha našeho. Pohleďte dnes na příklad jen do duševního života Francie! Nejlepší lidé když prošli všemi názory na život a na svět — hledají klidu a síly v křesťanství. A vzpomeňte si na našeho Zeyera, na Vrchlického! V těžkých dobách života jest jedinou spásou heslo: »Zpět k Mojžíšovi a k prorokům!« zpět do silných zdí křesťanského náboženství. Tato zásada však nikdy nebyla tak základní důležitostí, jako v době přítomné — v době, kdy lidská společnost přinucena jest prožíti smutnou zkušenost, že s rostoucí kulturou stejnoměrně roste i utrpení životní. Neboť slábneme, slábneme tím více, čím více chtějí zahaliti obraz boží, aby se postavili na jeho místo.

Tedy: vše, co si vymyslil rozum lidský náhradou za křesťanské náboženství, vše to selže v nejrozhodnějším okamžiku. Právě tehdy se neosvědčí, když má ukázati že dovede založiti a vybudovati štěstí a klid za všech okolností. Taková je zkušenost všech, kteří tyto náhrady za křesťanství si dali vnutiti. A na druhé straně zase je zkušeností tisíc let, že náboženství kříže Kristova dá, čeho nemůže poskytnouti veškeren lidský důvtip; stane se

věží mocnou před jakýmkoli nepřítelem, stane se okem nevidoucímu, stane se světlem v temnotách, oporou ve slabosti, září, jež v temnotách svítí a již temnoty nepohltí. Neboť Syn boží, Světlo ze Světla, Bůh z Boha pravého, Ježíš Kristus všecky boly světa vzal s sebou na kříž. Posvětil je svým utrpením. Svá bedra ochotně nabídl a do skonání světa bude nabízeti tam, kde bratr Jeho klesá pod křížem.

Jen pod křížem vykvetla i dále se daří květinka obětavosti, jež učiní člověka schopným nésti vlastní bol. Jen pod křížem roste léčivá bylinka obětavosti, jež i na rty bolem zkřivené vykouzlí úsměv klidu i spokojenosti — ba, i cizí bolest naučí mírniti.

Lež to je, že křesťanské náboženství jest naukou tupé odevzdanosti a bezmyšlenkovitého sklonění se pode jhem bolů. Toho nejlepším důkazem jest tisíciletý boj křesťanství proti zlu všeho druhu — boj, který náboženství naše až do smrti předpisuje každému z nás! Lež to jest, že křesťanství je náboženstvím lenochů, nečinně očekávajících lepší budoucnost buď na zemi, nebo v budoucím životě. Ne tak, ale křesťanství jest náboženstvím síly, náboženstvím dokonalého napjetí všech schopností a sil je křesťanství. Neboť prohlásil zakladatel křesťanství, že jenom ten jest dobrým a věrným křesťanem, kdo ze svých schopností nic nenechal ležeti úhorem, ale všecky zdvojnásobnil prací.

Proto jediné křesťanské naše náboženství jest náboženstvím pokroku. Proto žíti s duchem času v náboženství může míti jen jediný význam: probloubiti svůj náboženský život křesťanský, býti uvědomělým křesťanem! Každý jiný »pokrok s duchem času« je zpátečnictvím, i kdyby se odívalo v nejskvělejší roucho lesklých řečí.

A tak je snadná odpověď na otázku, zda máme odejíti od Krista a koupiti si moderní zboží. Snadná odpověď! Jen blázen půjde tam, kde jsou planá slova, a odvrátí se od slov živoucích. Jen bláhovec se uteče do děravé, vetché boudy, když mu kynou pevné zdi a mohutné věže na hlubokých základech v tak pevné skále, že jí ani pekelné moci nezdolají.

Nejmilejší, držte se Krista, buďte věrni Jeho svaté církvi! On se odvážil vyzvati lidstvo: Pojďte ke mně všichni pracující a pod břemeny sténající, já vás občerstvím. A dějiny lidstva ukázaly, že On jediný nemluvil na plano! Proto jest naše poslední myšlenka modlitbou a slibem věrnosti: »Pane, k Tobě půjdeme, od Tebe se neodloučíme! Neboť jen Ty máš slova života!« Amen.

P. *Em. Soukup*, O. P.

Bible na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklik, C. S. S. R. — (Pokračování.)

7. »Cum sancto sanctus eris . . . et cum perverso perverteris.« (Žalm 17, 26.) Kdo z nás ještě nečetl nebo alespoň neslyšel applikovati uvedená slova na zlé společ-

nosti, které sensim sine sensu kazí dobré mravy. Výklad sám je ovšem hodně starší. Rozhodl se proň i slepý Didymus, ač si byl dobře vědom, že potom třeba náhle zaměniti osoby. Až dosud mluvil žalmista sám — co následuje, mluvil by Bůh.[1]) Podobně vykládal Rufín: »Tvým vzorem budiž ten, který je svatý svatých, který je svatost sama a také jiné může posvětiti. Tvým vzorem budiž ten, který je vpravdě nevinný a beránek bez poskvrny, který, když mu zlořečili, nezlořečil, a když trpěl, nehrozil . . . K němu se přidej, jeho příkladu následuj, pokládej za svůj pro spěch přidržeti se Boha, a budeš svatý se svatým, nevinný s nevinným a vyvolený s vyvoleným. Zvolíš-li však společnost převrácených, i ty podobně převrácený budeš Hle! dvojí cestu jsem ti ukázal, jednu spravedlivých a druhou zavržených; cestu spásy a cestu záhuby; jednu, po které jdou pokorní, a bývají proto od Boha povýšeni, druhou, po které jdou pyšní, a bývají za to od Boha poníženi.« [2]) Podobně opisuje smysl Euthymius: »Řekni mi, s kým obcuješ, a já ti povím, jaký jsi«; ačkoliv Euthymius znal i výklad jiný, když praví: »Slova možno vykládati také o Bohu, takže smysl by byl: protože jsi Pane, spravedlivý, odplácíš každému dle jeho zásluh.« [3]) A tento druhý výklad pokládáme za jedině správný, poněvadž jenom on vyhovuje souvislosti. V celém žalmu mluví jedna a táž osoba — David. A zdá se, jakoby svatopisec sám si byl vědom nejasnosti svých slov, a proto všemožně se namáhá, aby mu bylo správně rozuměno. Celé místo zní: »A odplatí mi Hospodin podle spravedlnosti mé: a podle čistoty rukou mých před pohledem očí jeho. Se svatými svatý budeš, a s mužem nevinným nevinný budeš: a s vyvoleným budeš vyvolený, a s převráceným převrácený budeš: nebo ty lid ponížený spasíš a oči pyšných ponížíš. Nebo ty osvěcuješ svíci mou. Hospodine, Bože můj, osvěť temnosti mé « A v násl. dokazuje David pravdu slov sám na sobě. Bůh se ho ujal, ale jeho pyšné nepřátele pokořil.

Proto nás ani dost málo nepřekvapuje, že tolik exegetů stojí na naší straně. Vždyť již Origenes mohl říci: »Hos versus simpliciores de hominibus saepe accipiunt.« Sám vykládá: »Odplácíš, Pane. lidem dle toho, jak sami k tobě se chovají. Svatým dáváš, co sluší svatosti, a podobně jednáš i se spravedlivými. Duším vyvoleným a dokonalým udílíš dary dokonalé: těm však, kteří z cesty zbloudili a kráčí po stezkách zapovězených, dáváš konec života, jakého zasluhují.« [4]) Podobně Theodoret,[5]) sv. Athanáš,[6])

---

[1]) Mig. 39, 1254.

[2]) M.g. 21, 707: »Attende illum, qui est sanctus sanctorum, qui in seipso sanctus est, et alios sanctificare potest Qui est vere innocensagnus sine macula, qui cum maledicereturur, non maledicebat; cum pateretur, non comminabatur . . . Sociare illi: imitare illum, sit tibi bonum adhaerere Deo, et eris cum sancto sanctus, cum innocente innocens, cum electo electus.«

[3]) Mig. 128, 238. »Qualis quisque ille fuerit, cum quo tu habitas, talis et tu efficieris« a »Condigna tu, Domine, omnibus pro meritis rependes, justissimus cum sis «

[4]) Mig. 12, 1234: »Pro mentis affectu hominibus vices rependes. o Domine. Nam sanctis, quae sanctitatem decent, innocentibus et justis conve-

Eusebius z Caes.,[7]) sv. Augustin[8]) a zvláště Arnobius ml.: »Když praví David: Se svatým svatý budeš; nemá na mysli toho, co vyjadřujeme lidovým přísloví: Pověz mi, s kým obcuješ, a já ti povím, jaký jsi. Přísloví samo je ovšem pravdivé, ale nelze jím vykládati uvedených veršů. Chceš-li vystihnouti přesně smysl slov žalmistových, poukaž na to, co řekl Bůh svému lidu ústy prorokovými: Budete-li choditi před obličejem mým právě, budu i já právě s vámi choditi; budete-li však choditi převráceně, budu i já s vámi převrácen.« [9]) Naše česká Bible praví určitě: Se svatým, Hospodine, svatým budeš, atd.

Z toho patrno, jak nesprávně užívají textu naši kazatelé o nebezpečí zlých společností, na př. »Posvátná kazatelna«,[10]) Rychlovský[11]) a j. Totéž platí o Lierheimerovi, který vykládá slova o nedovolených známostech.[12]) A tento úkaz překvapuje tím více, když Bible obsahuje tolik míst, která přímo zlé společnosti odsuzují. Uvádím pouze 1. Kor. 15 33 »Corrumpunt bonos mores colloquia mala«, nebo Eccli. 12, 13 »Si quis comitatur viro iniquo et involutus est in peccatis eius.« Podobně Eccli. 13, 1 »Qui tetigit picem, inquinabitur ab ea, et qui communicat superbo, induet superbiam« a mnohých jiných. Quid paleis ad triticum?

Končíme odstavec zajímavým případem, který vypravuje biskup Camus o životě sv. Františka Sal. Spisovatel kázal kdysi o zlých příležitostech a užil uvedeného verše. Sv. František kázání poslouchal, a biskup vypravuje: »Hned jsem zpozoroval, že světec není s výkladem spokojen. Když jsem se s ním sešel, tázal se mne, proč jsem uvedené místo tak násilně překroutil, když jsem přece jistě věděl, co slova znamenají. Omlouval jsem se, že to byla jen jakási akkomodace. Ale světec pravil: Také jsem si to tak vykládal — ale potom jste měl alespoň upozornit, že slovný smysl je jiný.« [13])

8. »Nec est, qui se abscondat a calore eius«. (Žalm 18, 7) Slunce bylo vždy pokládáno za nejkrásnější symbol božství; hlavně proto, že jeho blahodárné účinky vztahují se na všechno. V tom smyslu volá žalmista vděčně, že není nikoho, kdo by se netěšil z jeho světla a tepla. — Od doby velikých scholastiků bývalo užíváno slov o Marii Panně. Ona zvána sluncem, »in quo possuit Deus tabernaculum suum,« poněvadž nikdo, ani nej-

---

nientia, electis et perfectis perfecta tribuis; iis autem, qui declinant a via, et contrarium iter ambulant, congruum vitae finem accommodas.«

[5]) Mig. 80, 982. — [6]) Mig 27, 115. — [7]) Mig 23, 155. — [8]) Mig. 36, 151.

[9]) Mig. 53, 347: »Quod memorat; Cum sancto sanctus eris, non ad illud respicit, quod usitata vulgi sententia dicimus: Cum quo aliquis jungitur, talis erit. Haec quidem sententia vera est, sed non pertinet ad interpretationem praesentium versuum; hoc enim in loco si vis planum facere sensum canentis, illud ad memoriam revocabis, quod per prophetam Dominus dicit ad populum: Si ambulaveritis in conspectu meo recti, et ego vobiscum rectus incendam; si vero ambulaveritis perversi, et ego vobiscum perversus ero.«

[10]) Roč. 27. str. 28.

[11]) Kázání nedělní, I., 111; Kázání příležitostná, I, 191.

[12]) Die zehn Gebote, III., 155.

[13]) Der Geist des hl. Franz, I. z kap. 13.

větší hříšníci, nejsou vyloučeni z její mateřské ochrany. Pouze v »Summa aurea« našel jsem uvedený výklad sedmkrát.«[1]) Netvrdíme, že applikace je nesprávná, ačkoliv jí neschvalujeme, protože působí nelad v našem obvyklém symbolismu. V Bibli a u sv. Otců nenazývá se Maria nikdy sluncem. Spíše bývá přirovnávána k měsíci, který všechno své světlo dostává od slunce. Tímto sluncem, které osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět, je Kristus.[2]) O Kristu a jeho darech užívali slov sv. Otcové. Tak praví sv. Augustin: »Když slovo stalo se tělem a vzalo na sebe naši smrtelnost a přebývalo mezi námi, nikdo z lidí nemůže se vymlouvati na stín smrti; i sama smrt byla prozářena jasem slova.«[3]) Podobně Gerhohus.[4])

Světlem, které Kristus přinesl světu, nebyla pouze milost, nýbrž i víra. O víře vykládá uvedená slova Arnobius ml.: »V té době nebude na světě národa, který by nevěděl o světle křesťanské víry, která má zákon Páně a obrací duše, která volá od bludu ke spravedlnosti a ode lži k pravdě.[5]) Největším darem božského Spasitele je Duch sv., »qui ex Patre Filioque procedit«. Proto vykládali uvedená slova o blahodárných účincích ducha Božího. Tak Rufín: »Jako oheň přišel Duch sv., aby strávil »seno« našeho těla, zlato však roztavil a pročistil. Slova možno vyložiti také tak: Není nikoho, kdo by se ukryl před horkostí jeho: kdo by neměl nějakého tepla nebo nějaké milosti Ducha svatého. Všichni mají aspoň rozum a poznání.«[6]) Teplem některé věci tvrdnou, jiné se taví Podobně dle Gerhoha milost Ducha sv. jedny posvěcuje, jiné zatvrzuje — dle toho, jak jí sami užívají.[7]) Totéž možno říci o Kristu a jeho církvi. Nikdo nejde lhostejně vedle Gogoty. »Kdo není se mnou, proti mně jest.« — Velmi dobře vystihují slova všeobecnost Boží Prozřetelnosti a nevděčnost hříchu, který zlem odplácí dobrodiní Otce nebeského: »Tím-liž se odplacuješ Hospodinu, lide bláznivý a nemoudrý? Zdaliž on není otec tvůj, kterýž vládne tebou, a učinil a stvořil tebe?« (Deut. 32, 6.)

---

[1]) II., 1087; III., 153; VI. 826, 1287; VIII., 273 a 354; IX., 698.

[2]) Sedláček, Žalmy I. 149.

[3]) Mig. 36, 155: »Cum autem Verbum etiam caro factum est et habitavit in nobis, mortalitatem nostram suscipiens, non permisit ullum mortalium excusare se de umbra mortis; et ipsam etiam penetravit Verbi calor.«

[4]) Mig. 193, 909.

[5]) Mig. 53 349.: »Nulla enim gens erit in hoc saeculo, ad cuius notitiam non attingat calor fidei Christianae, in qua est lex Domini irreprehensibilis, convertens animas, invitans ab errore ad iter justum, a mendacio ad veritatem.«

[6]) Mig. 21, 713: »Sicut ignis venit Spiritus sanctus, foenum carnis consumpturus, aurum cocturus vel purgaturus. Vel sic potest intelligi: Nec est, qui se abscondat a calore eius, id est, qui non habeat aliquem calorem, vel aliquam gratiam Spiritus sancti, cum omnes intellectum habeant et rationem.«

[7]) Mig. 193, 909.

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Zřízení posv. Sboru pro Východní církev.

Papež Benedikt XV. zvláštním listem »Dei providentis« ze dne 1. května 1917 zřídil novou samostatnou kongregaci pro Východní církev. Byla sice od dob Pia IX. při kongregaci de Propaganda Fide zvláštní sekce pro záležitosti východního obřadu, nebyla však samostatna a zdála se východním katolíkům příliš latinisující. To připomíná list Benedikta XV. a prohlašuje: V církvi Kristově, která není ani latinská, ani řecká, ani slovanská, nýbrž katolická, není rozdílu mezi jejími syny a tudíž, ať Latiníci nebo Řekové, nebo Slované aneb jiných národností, všichni mají totéž místo u Apoštolské Stolice. Motu proprio pak ustanovuje: I. Posv. Sbor de Propaganda Fide pro záležitosti východního obřadu přestává koncem listopadu 1917. — II. Od 1. prosince 1917 jest posv. Sbor pro Východní církev (S. Congregatio pro Ecclesia Orientali), mimo posv. Sbor de Propaganda Fide; předsedou je sám papež. Sbor tvoří několik kardinálů, z nichž jeden je sekretářem; jest jí přidělen assessor a více konsultorů z latinského i východního obřadu, a přiměřený počet úředníků kněžských, znalých východních poměrů. — III. Této kongregaci přísluší rozhodovati o všech věcech, týkajících se osob, kázně a obřadů východních církví, i když se dotýkají částečně latiníků. — IV. Tato kongregace má pro církve východního obřadu všecka práva, jaká mají jiné kongregace pro církve obřadu latinského, s výhradou práva kongr. Officii. — V. Táž kongregace rozhoduje ve sporech cestou disciplinární, kde však by měla za to, že je spory rozhodnouti pořadem soudním, odkáže je tribunálu, který sama označí.

2. Papežský ústav pro studium východních věcí.

Jakožto doplněk nové kongregace pro Východní církev zřídil sv. Otec Benedikt XV. v Římě zvláštní ústav pro odborné studium otázek východních listem »Orientis catholici« ze dne 15. října 1917. Sv. Otec ustanovuje: I. Budiž v Římě ústav pro pěstování studií východních záležitostí, jenž jest ve zvláštní péči a bdělosti papežově a má název »papežský«. — II. Tento ústav bude podřízen přímo Sboru pro Východní církev, a tímto papeži. — III. Sídlo ústavu bude blíže Vatikánu, kde je tak zv. hospic pro konvertity. — IV. V ústavu budou přednášeny tyto nauky: *a*) Bohověda orthodoxní, která uzavírá v sobě různé nauky o božských věcech východních křesťanů, se čteními o východní patrologii, o bohovědě historické a patriotické. *b*) Právo kanonické všech křesťanských národů Východu. *c*) Veškerá liturgie východní. *d*) Dějiny Byzance a celého Východu jak církevní tak občanské, k nimž se pojí přednášky o národopisném zeměpise, o archeologii křesťanské, o politickém a občanském zřízení těch národů. *e*) Řeči a literatury, východní. V. Studium budiž vykonáno ve dvou letech. VI. Přednášky tyto mohou navštěvovati kněží obřadu latinského, kteří mají působiti na Východě a také ti orthodoxní, kteří hledají hlouběji pravdy. VII. K usnadnění studia zřizuje se při ústavu knihovna, opatřená hojně jak knihami tak časopisy, které se zabývají otázkami Východu.

3. Mše privilegovaných oltářů.

Posv. Penitenciarie, sekce odpustková, odpověděla 6. července 1917 se schválením papežovým, že výsada oltáře nemůže býti přiřčena více zemřelým, za které se mše sv. obětuje a že může se přijmouti trvalá povinnost mší sv. u privilegovaného oltáře, jestliže počet mší i fundačních i nahodilých jest takový, aby se mohlo všem vyhověti.

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

Homiletický náš časopis »Kazatel«, redigovaný pečlivě prof. Jiráskem v Nové Pace, zavádí v jubilejním ročníku XXV. novotu, že vynechává jména autorů jednotlivých řeč.. Tato novota má jisté přednosti, avšak i námitky se najdou. Aurea media est via. Pracujme všichni podle sil, nejlepší vybírejme, nikoho nekritisujme podle jména. I tento ročník přináší zdařilé řeči na neděle a svátky, i biografii věnuje náležitou pozornost. — »Duchovní Osvěta«, zavedená při »Kazatelně« děkanem Vaňkem, potěšila nás nemálo čís. 4.: Bolestné vánoce od J. Š. Baara. Je to návod k dojemné vánoční pobožnosti u jesliček, při níž střídá se pěkně zpěv vánoční, recitace něžných básní (vánoce 1917, pomoc v soužení, pomocnice naše, vojínova modlitba, mrtvým hrdinům, prosba o mír) a modlitba. Nejlepším doporučením této milé a laciné brožurky (stojí jen 25 h, odebírá-li se 10 ex.) jest zpráva, že první vydání v 6000 ex. jest již rozebráno. — Radostný den spásy duší v očistci. 50 návštěv k získání plnomocných odpustků o dni Dušiček a několik jiných modliteb za zemřelé. Napsal P. Leander Brejcha, kněz řádu sv. Františka. V Praze, Stýblo, 1917. Chvalně známý asketický spisovatel P. Brejcha podal tu zbožnému lidu našemu vzácnou příručku ke konání pobožnosti za drahé zemřelé. V úvodu (str. 1.—3.) seznamuje stručně a jasně čtenáře s novými předpisy a podmínkami k získání dušičkových plnomocných odpustků; potom uvádí Návštěvy (str. 4.-68.), které se věřící mohou modliti při návštěvě chrámu Páně, a konečně (str. 69.-124.) podává několik modliteb za zemřelé. Návštěvy jsou velmi případně voleny a pěkně podány. Čtenář tu nalezne mimo jiné sedmero kajícných žalmů za duše v očistci, český formulář tří mší sv. o dni dušiček, litanie za zemřelé. Úprava modlitební knížky se velmi zamlouvá a lze tudíž knížku po každé stránce co nejlépe doporučiti.

B) Pastorální literatura.

»Časopis katol. duchovenstva« přináší v 7. a 8. čísle r. 1917 některé důležité práce pro pastoraci. Je to především právnicky a pastoračně důkladný článek Dra Karla Kašpara: Prohlášení nezvěstných za mrtvé a nový sňatek; pak zpráva o uložení popela spálené mrtvoly v rodinném hrobu. Dr. Jan Dvořák seznamuje tu podrobně s novým zákoníkem církevním a částečnou jeho závazností již od srpna 1917. Dr. Foltynovský pojednává zde o zpovědi v tradici katolické církve. Časopis tento zasluhuje hojnějšího rozšíření. — H. O. Eitner píše v »Theologie und Glaube«, r. 1917, článek »Aus der kirchlichen Statistik«, kdež ukazuje tabelárně počet sv. přijímání v Německu od r. 1910 do r. 1916. V prvních letech rostl počet přijímajících, roku 1916 klesl; příčiny tohoto poklesu jsou vnější, odchod mnohých do války a na práce válečné, úbytek obecenstva. — O sv. přijímání častém a sv. zpovědi jedná též Springer S. J. v lineckém »Quartalschrift« (1917, 275-282) v článku »Die Andachtsbeicht und die neue Kommunionpraxis«. — Ve strasburském »Diözesanblatt« (1916, 353-369) uveřejnil Clausz článek »Gottesdienst und Schuljugend«, kde mimo jiné zdůrazňuje nutnost dohledu na mládež a zvláště pak důležitost činného spolupůsobení mládeže při zpěvu a modlitbě.

LISTY HOMILETICKÉ.

První neděle v postě.

Úzkost Páně na Hoře Olivetské: hřích před okem božím a okem lidským.

I učiněn jest pot jeho jako krůpěj krve, tekoucí na zem.
Sv. Luk. 22, 44.

Jerusalem jest znovu postaven a každé místo z utrpení Páně jest označeno pomníky zbožnosti. Když se přibližuje poutník k Jerusalemu, hledá památná místa okem svým a jest mu, jako by to byl domov jeho, neboť zde stál Spasitel. Na straně východní pahrbek zdobený olivami, toť Hora Olivetská a uprostřed ní zahrada, druhdy poplužní dvůr, toť jest Getsemani, po česku olivový lis.

Když vstoupíme v svaté místo, bratr Františkán nás uvede na místo smrtelné úzkosti Páně. Opodál pod střechou lisu olejového odpočinulo 8 apoštolů, o něco dále vzal své vyvolené 3 miláčky, sám pak odešel, co by kamenem dohodil, aby vzal na sebe hříchy naše a je smyl. Na tom místě víra postavila svatyni a v ní nápis: »zde se stal pot jeho jako krůpěj krve, tekoucí na zem.« Zde klesl Pán v onu strašnou hodinu na kolena, zřekl se vší pomoci a útěchy, které mu božství mohlo dáti, Spasitel propustil legie andělů kteří jeho pokynů dbali a s rozpjatýma rukama, on nevinný vydává se na umučení. Zde klekl Pán pod olivou a tiše bez pohnutí zápasí s nepřítelem spásy, kterýž morovým dechem objal duši Páně. Kdybychom se zeptali andělů, řekli by nám, kdo jest, jenž na zemi klesl: Toť Syn Boží, a béře na sebe všechen hřích světa a časů, a tělo jeho nad hříchy krvavým potem se potí. My budeme dnes o potu Páně krvavém rozjímati.

Umučení Páně má v sobě sladkost pro všechnu hořkost života, v něm jest lék pro každý hřích, v něm jest potrava pro každou duši. Abychom si umučení Páně rozjímali, ustanovil nám na památku svého umučení Pán Sám oběť mše sv., která jest památkou jeho krvavé mše sv. Rozjímání o Umučení jest

v každý čas příhodné, ale zejména v postě. A proto budeme vždy některý okamžik a osobu z umučení Páně pozorovati, abychom si osvojovali ovoce jeho Utrpení. Dnes bude naším předmětem úzkost Páně na hoře Olivetské, kterou působí vzpomínka hříchů lidských.

Úzkost Páně byla nesmírná, o tom nám svědčí krvavý pot, modlitba Páně, ale příčina tohoto nezměrného zármutku jest hřích se svou ohavností, s počtem obrovským a tíhou velikou.

Ovoce tohoto rozjímání budiž: bázeň před hříchem v přítomnosti a budoucnosti a lítost nad hříchy v minulosti. Začněme se tedy s Pánem Ježíšem rmoutiti, abychom se s ním také radovali.

Krásný jest pohled na měsíc v úplňku, když v noci všecko svým stříbrným světlem zasypává. Krásná a jasná byla noc, když ke dvorci poplužnímu na hoře Olivetské s apoštoly svými. Pán Ježíš se ubíral a s nimi naposled hovořil a dodával jim zmužilosti řka: »Nermutiž se vaše srdce, aniž se strachuj; věříte v Boha i ve mne věřte.« (J. XIV. I.) Dodával zmužilosti učedníkům, aby nepřestali v něho věřiti, až budou viděti jej trpěti.

Krásná byla noc, ale nekonečný byl zármutek v duši. A jak známo vám, Kristus Pán vzal sebou do vnitř zahrady toliko tři apoštoly, kdežto osm jich nechal ještě s jinými učeníky hned na začátku zahrady a to proto, že věděl o velikém smrtelném zápasu, který mu nastává na hoře Olivetské bojovati, věděl o úzkosti, která na něj přijde a tu nechtěl, aby se nad ním apoštolové a učenici pohoršili, a aby snad víra jejich neochabla, když by viděli velikou jeho opuštěnost a sklíčenost. A'e vzal sebou Petra, Jakuba a Jana, protože tito byli svědky jeho oslavení na hoře Tábor, ti mohou býti i svědky jeho smrtelných úzkostí a jeho až krvavého potu, který jako krůpěj krve padal z těla jeho na kořeny stromů olivových, pod nimiž se modlil. Kdo z nás může pochopiti, proč tak nesmírným zármutkem Pán Ježíš sklíčen byl? Toť jest tajemství Božího milosrdenství a Boží Spravedlnosti, to je důkaz, jak těžké jsou hříchy a jak nevyhnutelné jest dostiučinění za ně. My se divíme krvavému potu Páně, který má jen málo podobných příkladů v dějinách, ale my musíme se ze zármutku a krve Páně také učiti, hříchu se báti a Spasitele milovati.

Jak povstal tento zármutek v duši Páně? Duše má svůj bol jako tělo. Kdož to neví, jak mnohdy myšlenka jediná pronásleduje člověka, i kdyby stokrát byla zamítnuta, ale vždy se vrací a znova bolí a trápí. Ošklivý obraz naší fantasie, která hraje proti naší vůli, ale znovu se tlačí do mysle a otravuje. Aneb vědomí zlého skutku, do něhož jsme přišli buď vinou svou neb cizí, jak člověka pronásleduje.

Ó Spasiteli, zde Tebe oblétá miliony myšlének a vzpomínek. Jako mračna valí se, jako mouchy a žáby za času Faraona. Před Tvým okem bylo vše, co jsi vykoupiti chtěl a musil vykoupiti. Všechny hříchy žijících i těch, kdož zesnuli, aneb kteří se ještě

narodí, hříchy zavržených a spasených, hříchy vyvolených a pohanů, hříšníků a svatých, vše byly před zrakem Tvým! Hle, viz i ty, které jsi nejvíce miloval, které jsi vyvolil a posvětil, oni též břemeno Tvé přitěžují!

Vše, co tížilo a bolelo zde bylo, a scházelo vše, co mohlo polevit. Spali apoštolé, andělů služeb zřekl jsi se, jen jedna duše mohla Pána těšiti, Marie Panna, neboť neměla hříchu na sobě. Ona bude pod křížem státi, zde však na místě smrtelné úzkosti, kde všechny hříchy světa a pekla obletaly duši Páně, zde pro ni místa nebylo, neboť duše lidská by nemohla ten pohled hříchů snésti.

Ty, Pane, jsi nechal některé svaté duši zírat na jediný jen hřích, jak se jeví v oku božím. A ten pohled duševní na ošklivost hříchy ve světle božím, jim vynutil pot a úzkost takovou, že by jí podlehla, kdybys nevzal ten hrozný pohled hříchu s očí duše. Proto ani Marie Panna nebyla při smrtelné úzkosti přítomna, ježto její přesvatá duše pohledem na mračno spojenců Satana by nebyla pohled snesla.

Celé dějiny lidstva a hříchu táhnou před jeho zrakem a v duši jeho bouří a beřou sv. klid, že volá k Otci nebeskému.

Umdlen duševním zápasem, okem spočine na zrádci a zástupu nepřátel. A hle místo, kdež stál, tam byla krev, a šat jeho zbrocen svatou krví jeho. Odkud toto krve prolití? Ne z meče, ne z hřebů, ale z úzkostí při pohledu na hříchy celého světa.

Beránek boží krvácel už napřed. Duše jeho zápasila a takovou úzkost cítila, že cévy vydaly krvavý pot, jako my zbledneme při strašné zprávě a jako my se potíme zármutkem Krev tak se rozbouřila, že žíly jí nemohou držeti a krev jako rosa padá na kořeny olivy a na vápencový kámen.

Smutná jest duše má až k smrti. Tak velký zármutek, že by smrt způsobiti musel. O morové ráně, která zuřila před léty v Evropě, pravilo se, že začíná smrtí, to jest, že kde se ukáže, tam také smrt a žádná naděje uzdravení. Tak bylo v úzkosti Páně, že by smrt byla následovala, kdyby Pán nebyl chtěl trpěti i smrt kříže se všemi bolestmi. My víme, jaké úzkosti a výjevy osudné působí smutné zdrcující zprávy o ošobách a věcech nám milých. Jako Heli při zprávě o smrti synů v boji, tak dnes mnoho umírá úzkostí o své drahé, zejména v přítomné době. Před okem Páně stála všechna zloba od prahu ráje až do prahu našeho příbytku a tíha a počet a šerednost hříchů znásobila úzkost, úzkost vynutila pot krve a šat a místo Hory Olivetské byly krví zbroceny a sv. Evangelista napsal: »I učiněn je pot jeho jako krůpěj krve tekoucí na zem«.

Mezi těmi hříchy byly i hříchy mé tak znatelné, že stály před okem Páně tak zřejmě, jakoby byly jen hříchem jediným, za který by trpěti a dostiučiniti měl. Ano, kdyby nebylo hříchů jiných než jediného, Pán Ježíš by za něj byl trpěl, aby urážce bylo zadost učiněno.

Co přitěžovalo utrpení? Utrpení a zármutku každý se vyhybá. Proto i člověčenství Páně úzkost velikou cítilo před utrpením nastávajícím. Vyhybá-li se člověk každý utrpení, protože jest mu těžké, jest ještě těžším utrpení, jest-li člověk, za nějž trpíme, jest nevděčný, a vrchol utrpení jest trpěti za ty, kteří dobré splácejí zlým. Těžké jest rodičům o dítě se starati, těžší a trpčí jest starati se o ně a vědět, že jim bude nevděčno, ale ještě těžší by bylo, kdyby napřed věděli, že dítě bude metlou jejich, příčinou zármutku a nemocí. Tak bylo u Božského Spasitele. Před sebou viděl moře hříchů a viděl i počínání duší vykoupených, viděl jejich chladnost a nevděk a zatvrzelost. A to byla ta příčina potu krvavého. Pohled na hříchy světa! Na jich velikost, jich množství, jich nekajicnost.

Promluvil jsem někdy o počtu donebevolajících hříchů některých v roce, a jaké veliké tisíce tvořily každý rok. Což kdybychom je měli čítati od počátku až do konce, nejen velké, ale i menší urážky Boží ve slovech, myšlení i skutcích.

Když jsme se dívali na počet hříchů a jich ošklivost i tíhu v očích Páně, dívejme se též na lehkomyslnost lidskou v díle II.

II. díl. Pohled na Ježíše Krista učí nás, co jest to hřích. Ten statný Ježíš Kristus, když za veškeren hřích oběť dáti chtěl, krvavým potem se potil. Jakou ty, duše křesťanská, máš lítost, když chceš dělati pořádek s Pánem Bohem svým? Mladý člověk žije lehkomyslně a myslí si, že tak lehce smyje se sebe hříchy, jako se jiný lehce poskvrní. Obmýt hříchy! Jen v krvi Páně nám kyne odpuštění, a z krve Páně může míti užitek jen duše kající. Jediné pokání může nás spasiti. Toť náš poslední prostředek.

A jako jest těžký pot krvavý Páně, tak těžká je opravdová lítost. Není lítost jen tak lehounká věc, snad pověditi hříchy a páchati je na novo, to není žádnou lítostí, to není žádným pokáním, ale jen hlubší zapadání do hříchu.

Kdo si myslí, že nabýti odpuštění hříchů jest lehkou věcí, ať se podívá na horu Olivetskou, jak Pán Ježíš se tam rmoutí na smrt a potem krvavým se potí při pohledu na hříchy. Rychle a mile plynou mladíku dny jeho života, den za dnem prchá, nevzpomíná při lehkomyslném životě, jaký zármutek rodičům působí svou špatností, ale každý skutek jest vepsán do věčnosti a nepůjde vymazat, leč opravdovým pokáním. Minou léta, ale připočítávají se. Pokání tomu lehké jest, kdo chce hříchu zanechati, kdo v něm chce setrvati, ten nabírá cedníkem milost boží.

Pokání je lhostejnému člověku těžké Taký se nebude rmoutiti nad urážkou boží a v ní setrvá. Vše jej více dojímá a zajímá než vlastní hříchy, jejich ošklivost, tíha a zodpovědnost.

Kéž nám krvavý pot Páně otevře oko duše, aby poznala ošklivost hříchu, v něm netrvala, z něho se vyznala a zaň hleděla dosti učiniti.

Vizte v obraze, který nakreslil muž boží Esdráš v Písmě sv., když Jerusalem boží byl v troskách. Esdráš vypráví, že našel ženu

hlasitě lkáti a když k ní přišel a po příčině nářku tázal, že šat roztrhala ze zármutku, hlavu popelem posypala, a obličej v slzách koupala. Ach! pravila, jak nemám naříkat, když jsem svého jediného syna v den svatby jeho ztratila? Co jí odpověděl Prorok? Nejbláznivější z žen, vidíš kolem sv. město Jerusalem v ssutinách, chrám rozbořen, oltář Živého Boha vyvrácen, zákon boží zneuctěn, syny israelské pohroužené v neutišitelný zármutek — a že syn tvůj zemřel, který dříve neb později zemříti musil, ty bolestí omdléváš? Kolika křesťanům by se mohla tatáž výtka o jejich nezměrném zármutku činiti? Nebo nad čím se obyčejně duše naše zarmoutí a lká? Pláčeme nad věcmi malými, ale nemáme slzy pro největší neštěstí!

Což jde méně do srdce než ztratiti lásku boží! a ztratí-li duši vlastní? To jest jediné, nad čím vším právem bychom měli slzu roniti! nad čím lkáti! Ó krásná duše! Ty nesmrtelná duše! šlechetná ty duše, drahocenná perlo, živý obrázku svatosti boží, Ty obdivuhodný chráme Ducha Sv., Ty nevěsto Srdce Ježíšova, Ty vyznamenaná od Boha, abys byla korunou a paní tvorstva. Ty, duše, jsi byla očistěna na sv. křtu a bělejší nad padlý sníh učiněna, ale hříchem jsi zneuctěna, zohavena, a vydána na věčnou smrt hříchem. Tak zohavena, že naši andělé strážní nemohou na ni patřiti bez slz a zármutku a tisíce lidí žije bez zármutku, bez lítosti, beze strachu o věčnost svou!

Když vám nešťastný případ nemoci vezme krásnou pleť tváře, která jest pomíjející jak červeň růže, vy jste zarmouceni! Hřích vám loupí nejkrásnější ozdobu duše, Milost boží! a činí vás povrhelem před tváří boží — a nad tím nepláčete ani slzičku! Když zloděj a lupič (jak dí Abdiáš prorok K. I. v. 5) v noci půjde do domu a něco vezme, jaký pokřik v celém domě! a jaká námaha všech chytiti lupiče a kradenou věc zachránit! Hle smrtelný hřích, uloupí tobě tvé ctnosti, tvé zásluhy pro život věčný, tvé bohatství cenu Těla a krve Páně, za nás obětovanou — a nekající duše, ty jsi bez pohnutí!

Když smrt ti (dí sv. Cyprian) vyrve drahého přítele, ty pláčeš, ty nosíš veřejný smutek. Ubohý, ty hříchem ztratíš duši svou vlastní, a chodíš v těle jako v živém hrobě, nepláčeš, nelkáš, nemáš úzkost před vlastní věčností! (Animam tuam, misera perdidisti; ambulans funus tuum portare coepisti, et non acriter plangis, non jugiter ingemiscis! (De Lapsis 20).

Když tě změna osudu připraví o naději a právo na dědictví, kdo tě může potěšit? Slyš, když spácháš jediný smrtelný hřích, jest tvá naděje života věčného pryč, tvá koruna ztracena, a nebe není pro tebe více, dokud nečiníš opravdové pokání.

Oko hříšníka zůstává suché, kde by mělo plakat. Že by spíše zpovědník se rozplakal nad nekajícností hříšníka než hříšník sám. O jak pravdivé jest slovo sv. Augustina: »Pláčeš nad tělem, z nějž vyšel duch, nepláčeš nad duší, od níž odstoupil — Bůh.« (Luges corpus, a quo recessit anima, et non luges animam, a qua recessit Deus«.)

Vizte, jaké neštěstí jest hřích smrtelný, když nejen oko Páně, ale tělo jeho se chví a krví potí při pouhé vzpomínce hříchů světa!

Toť jedno poučení z pohledu na krví potícího se Pána. A nyní podívejme se ještě na jeho osamocenost. Apoštolové věrní, ano ty nejvěrnější duše Páně rozprchají se té noci jako ovce a sv. Petr, Jakub a Jan, zármutkem přemoženi usnou a Spasitel ode všech opuštěn, jen nepřátelé jeho nespí, ale svolávají svědky dohromady, podplácí, šíří lež a hanu o Ježíši Nazaretském tak, že i jeho věrní se lekají zřejmě k Němu se hlásiti.

A jako byl Spasitel tehdy osamocen a opuštěn, podobně jest i mezi námi. Ti, kteří jej milují, lehce umdlévají a dají se mást, když vidí tolik lidí lehkomyslně žít. Spočtěte ty věrné duše, které se opravdu rmoutí nad urážkami božími, jak jest jich málo! Kolik jich koná velikonoční pobožnost? Spočtěte ty osoby, které, když se potupně o Spasiteli mluví, jsou ochotni zastati se a nedati sebe mást a jiné ještě posilniti. V takovém stavu, jako byl Sám Syn Boží, v takovém zůstane vždy každý věřící křesťan i církev sv. i její učení, i její hlava. Pán Ježíš nám tak zaslíbil, že nebude učeník nad mistra. Nazývali-li lidé Samého Pána Ježíše Belzebubem, čím budou nazývati učeníky jeho? Tak vidíme uskutečňovati se vždycky. Vám z evangelia i z epištol známo, jak uráženi a zneuctíváni byli sv. apoštolové, učeníci Páně. Je-li na světě učení, které by více bylo pronásledováno od lidí špatných nad Slovo Páně?

Rozjímali jsme o úzkosti Páně a smrtelném potu jeho krvavém, a viděli jsme lehkomyslnost lidskou bez kajícnosti a volám se sv. Leonardem a Porto Mauririsio: Povstaň, duše křesťanská, když Tě volá Pán k pokání, povstaň a neodkládej. Odlož hřích, opusť příležitost k hříchu, naprav v pokání život svůj a tvá duše bude míti útěchu a radost a naději života věčného. Vždy jest otevřeno Srdce Páně pro kající. Amen. *Fr. Vaněček.*

Na neděli prvou v postě.

Napsal **Dr. Karel L. Řehák.**

Promluva úvodní k růženci bolestnému.

1. Vkročili jsme do doby, v které máme dle vůle církve Páně v pořádek uváděti svědomí svá, a připravovati se na chvíli, kdy nám bude počet klásti nejen ze všech našich skutků a řečí, ale už i ze všech myšlení a žádostí nejtajnějších, a tak před Soudcem, jehož oko všecko vidí, a před Nímž tedy nebude moci utajeno býti nic, ale pranic; a před jehož spravedlností neprospějí žádné výmluvy, žádné obrany lichotných přátel.

Abychom dílo nápravy tím spíše se vší možnou opravdivostí začínali a konali, uváděla nás církev sv. do této doby kající dojemným obřadem, když kněz minulou středu požehnav popeli,

připravenému z ratolestí, na slavný vjezd Páně do Jerusalema pamatující, kladl ho na čela naše se slovy: »Pomni, člověče, prach že jsi a v prach se opět obrátíš!« K tomu připojuje církev nařízení o častějším i tužším postu, a vyzývá ku hojnějším, vroucnějším modlitbám i pobožnostem. V den pak dnešní dává přečítati evangelium o pokušeních, jimiž zkoušen byl sám Syn boží, abychom se od něho učili proti pokušením svým bojovati, a i pro čest boží i pro svou vlastní spásu nad ním vítěziti.

2. I byl Spasitel pokoušen do třetice od samého ďábla, jenž i nám podobné úklady strojí, skrze trojí ctižádost, a sice: skrze žádost těla, žádost očí a pýchu života.

I ponoukal ďábel Spasitele předně, aby zrušil svůj půst, a tedy hověl žádosti těla; pak vybízel ho, aby lehkomyslně spustil se s chrámu do hlubiny, a tak vyhledával lichou slávu u lidí, když by bez úrazu k zemi dopadl; a konečně nabízel mu ošemetně všechny statky světa, jež mu však nenáležejí, aby probudil v něm žádost po tom, na čem by se oči jeho pásly, čili žádost po bohatství a statcích tohoto světa.

A podobně dráždí i nás ďábel, abychom žádostem těla hověli, postů nezachovávali, v ničem tělu újmy neukládali. Dráždívá i nás, abychom vyhledávali dým marné slávy u lidí, a v omámení tom zapomínali na slávu věčnou, kterou si máme v životě pozemském svými skutky získati. Dráždívá i nás, abychom po statcích tohoto světa, po nedovolených výdělcích, po zlatu, stříbru, domech i polích nerozvážně se sháněli, ve snahách těch na Boha a jeho službu zapomínali, a tak v pravdě jen jako otroci ďáblu sloužili, a posléze zahynuli.

A podobně jako Spasitel odpudil od sebe ďábla postem, modlitbami na poušti, a poukazováním na Boha, až konečně i rázným odmítnutím ďábla od sebe zahnal, načež přišli andělé, aby mu sloužili: tak po božském Mistru svém máme posty, modlitbami a rozjímáním o Bohu a jeho svaté vůli odmítati nástrahy ďábla i my; načež i on nám pošle anděly, aby nás na dalších cestách života ostříhali, i jednou jakožto vítěze nad tělem, světem i ďáblem šťastně do nebe k odplatě věčné uvedli.

3. Ba vítěziti musíme nad nezřízenými žádostmi těla i duše své, nad nástrahami a pokušeními se strany nejen ďábla, ale také nad lákáním světa čili zlých lidí, ve světě žijících.

I jest těch nepřátel božích se strany světa věru veliký počet, a urputných! I dopouští Bůh vichry i bouře na nás, aby vytřibil humno své; a vydá jednou to, co plevou se ukázalo, ku spálení ohněm neuhasitelným; ale pšenici dobrou, vytříbenou vloží do obilnice své v nebesích.

Nepřátelé boží ve světě za dob našich popírají již i Boha, Stvořitele i Pána všech věcí na nebi i na zemi; již ani nespokojují se tím, že Spasitele, Syna božího, prohlašují za pouhého člověka, ale přímo šíleně popírají i toho, že by kdy byl žil, ač přece vidí, že církev katolická žije po celém světě! Nepřátelé dnů našich rouhají se Bohu a všemu, co s úctou boží souvisí, den co

den tolik hanebně, že snad ani ďábel v pekle více rouhati se nemůže; a to vše tak činí prý jménem pokroku, vědy, vzdělání, lásky ku člověčenstvu! Ó jak platí tu výstražné slovo Páně (Mat. 26, 41) všem jeho věřícím, aby se proudem tolik zlým spolu strhnouti nedali a nezahynuli řka: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení« — i vy!

Odpor proti Bohu není na světě ovšem ničím novým, ale trvá již od doby, kdy anděl zpyšnělý vypověděl se z poslušnosti u Boha, a zavržen byv, svedl pak již prarodiče naše a uvedl kletbu boží na všechno pokolení lidské! Vždy bylo tedy třeba úkladům ďábla a nástrahám jeho apoštolů mezi lidmi se brániti: modlitbou, bděním, zapíráním sebe, postem.

4. Když ku konci dvanáctého věku po Narození Páně povstalo v jižní Francii dravé plémě kacířů, zvaných albigenští, kteří podobně jako kacíři našich dnů hlásali, že se Syn boží nevtělil, a Matce jeho na výsost se rouhali, manželství za dílo od ďábla vymyšlené rozhlašovali, a majetek církevní a Bohu zasvěcený s násilím loupili, jako se děje za dob našich příkladně ve Francii a Portugalsku, a nižádným způsobem, ani po dobrém ani po zlém, od svých ztřeštěných a bohaprázdných zámyslů i skutků odvráceni býti nemohli, zželelo se sv. Dominiku, velikému ctiteli božímu, zkázy tolika duší, krví Syna božího vykoupených, a on obrátil se s důtklivými a neunavnými prosbami k urouhané Bohorodičce, vítězitelce nad všemi bludy i kacířstvím, aby mu ona naznačila způsob, kterak by on těchto hrozných nepřátel božích v ctitele boží proměniti mohl. I zjevila se mu Bohorodička při jeho modlitbě v Brouville, v kapli, úctě její zasvěcené, a naučila ho modliti se růženec; a nařídila mu, aby tajemství této obsažné modlitby pobloudilcům vykládal, a tuto modlitbu s nimi také se modlil. A hle! Co nedokázala ani učenost výmluvných řečníků, co nedokázalo násilí vrchností světských, dokázala modlitba růžencová s rozjímáním o tajemstvích vykoupení našeho spojená: že totiž lidé zbloudilí uslyševše útěchyplná naučení, a oblíbivše si modlitby s nimi v růženec spojené, dali se na pokání a ve svátosti pokání usmířili se s Bohem v celých zástupech.

5. Prostředků těch, totiž horlivých i vytrvalých modliteb, postů i bdění nad smysly svými užívejme na usmíření Boha i my, zejména v tomto posvátném čase; rádi konejme zejména modlitby sv. růžence bolestného a křížové cesty! Abychom si utrpení Páně za hříchy naše tím živěji představovati a tím vroucněji modliti se mohli, hodlám vás — dá-li Bůh — v tomto posvátném čase uvésti v duchu na místa života i smrti Páně.

Nuže tedy s chutí, obětavostí, horlivostí k dílu, na němž závisí i spokojenost na světě, a jež má býti i základem ku blaženosti, věčně trvající v nebesích. Amen.

Neděle druhá v postě.

Kdo může doufati v spasení?

Zaskvěla se tvář jeho jako slunce a roucho jeho učiněno jest jako sníh.

Viděli jsme úzkost smrtelnou Páně, jejíž příčinou byly hříchy světa od počátku až do konce. Úzkost musí padnouti do srdce každého, nebo kdož nemá v srdci svém vědomí o skutcích minulých, o nichž dí: nelíbíte se mi? Jest-li jsem ukázal na hříchy, jež úzkostí naplnily Pána, chci dnes ukázat sv. naději, kterou nám dal Spasitel, že žádný nemusí a nesmí zoufati, kdo upřímně se ku Pánu vrací, že se s duší jeho může státi proměna, jako se stala s tělem Páně na hoře Tábor, kterouž nám evangelista líčí slovy: zaskvěla se tvář jeho.

Otázka o vyvolení božím často se namane; budu mezi vyvolenými, budu na pravici, budu mezi moudrými pannami, budu mezi věrnými služebníky? Sv. Evangelium jest radostné poselství. Pán sám v řeči velekněžské před svým umučením dí: »a toto mluvím na světě, aby měli radost mou naplněnou v sobě.« (Sv. Jan 17, v. 13.) Jaké jest to radostné poselství? Že není žádného zahynutí těm, kteří jsou v Kristu Ježíši.

Minulost sebe kalnější, hříchy sebe větší, vášně sebe prudší nejsou ještě známkou zavržení, neboť milost boží a krev Pána Našeho tvoří stále proměnu mezi námi, že duše zbavená hříchu pokáním stává se nad padlý sníh bělejší. Toto radostné poselství všem duším, které chtí Pána Ježíše milovati, chci vám dnes předvésti a sice na osobě z pašijí vám dobře známé, sv. Maří Magdaleně. Vizte její proměnu. Uvažujme o ní jako o duši hřešící I a duši kající II.

I.

Sv. Písmo nemluví mnoho o životě Marie Magdaleny, naznačuje jen její hluboký pád řkouc: A aj žena jedna, kteráž byla v městě hříšnice, jakž zvěděla, že by seděl za stolem v domě Šimona, přinesla alabastrovou nádobu masti; a stojíc ze zadu počala nohy jeho slzami zmáčeti a utírati je vlasy hlavy své, a líbala nohy jeho a mastí mazala! Uzřev pak to fariseus, kterýž ho byl pozval, pravil sám u sebe řka, kdyby tento byl prorok, věděl by ovšem, co a jaká jest to žena, která se dotekla, že jest hříšnice. Sv. Písmo ani jméno její na tomto místě neuvádí a vznikla proto pochybnost, zda jest totožná s Maří Magdalenou. Budiž tomu jak chceš, nám postačí rozjímati o proměně této duše hříšné v duši svatou.

Písmo sv. dí, že byla v městě známou hříšnicí, to je svou lehkomyslností a životem získala si to smutné jméno: hříšnice, takže přístup její do domů počestných byl obtížný. Ano tak klesla, že hostitel Páně Šimon fariseus se i doteknutí této ženy štítil.

Měla za sebou dlouhý život hříchu. Když Pán řekl: odpouštějí se hříchové mnozí, tedy jistě pak bylo velmi mnoho a těžkých. Byla ze žen, o nichž kniha Písma sv. dí: »a opouští vůdce mladosti své (muže) a zapomíná na smlovu Boha svého a k smrti se zajisté nachyluje dům její a k peklu cesty její.« (Přísl. Šal. 2 v. 17. 18.) Život náš dává těchto příkladů více než dost a více než smutných. Vidíme hloubku hříchů v tom, že i svět jí vtiskl znamení hříšnice. Svět soudí mírně o takých ubohých, ale přece jimi pohrdá. Jest li byly hříchy známy světu, byly ještě lépe známy Pánu Bohu dle počtu a tíhy a svedení. Snad právě při vzpomínce na hříchy se srdce člověka chvěje, že Bohu známy jsou, ale to jest právě naše útěcha, že Bůh vševědoucí zná naše hříchy, ale proto máme přec naději odpuštění, jen když chceme konati pokání.

Znal Pán dobře, nač oči té ženy se dívaly, tytéž oči, které teď upřímně a nelíčeně slzely. Věděl dobře, co ústa její mluvila, která nohy líbala, čím bylo srdce její plné, které dnes se sklání k zemi.

Jak se, ženo, odvažuješ vstoupiti v tuto místnost, kde sedí Pán přečistý? Vždyť apoštolové se divili, když u studnice Jakubovy v Samaří za poledne rozmlouval se ženou samaritánkou, kterak tebe nešťastnice přijme? Vždyť není ani Šimon fariseus v rozpacích říci: kdyby věděl, co a jaká jest žena tato! nedovolil by jí ani doteknouti se. V těch slovech muže váženého leží vyjádřen světský soud o nešťastnici; změřil délku hříchu, tíhu i počet a odsoudil ji.

Nikdo ať není tak smělý, aby z toho bral si omluvu pro hřích, nýbrž každý viz srdce její proměněné, které bylo známo Pánu, a proto jí dovolil k nohoum jeho kleknouti a nohy líbati, neboť lítost proměnila hříšnici v kajícnici. Pokání srdce očistilo a proto jí Pán neodmítl. Proto jest v celém tom příběhu odporučeno nám pokání, jako důvod změny duše. Nechť byl život bludný sebe horší a delší, kajícnost promění srdce v padlý sníh.

II.

Bůh dívá se na srdce a v tom leží pro nás výstraha i útěcha. Výstraha všem, kdož na oko činí pokání; marná jejich práce, žádná očista, hřích trvá, hřích stárne a roste a množí se jako nečistý hmyz. Když však upřímně člověk pokání činí a se srdcem celým se obrací k Pánu: raduj se, duše, kdybys sebe více klesla, Pán tě nezavrhl. Vizte, jak ona proměna v kající Magdaleně se stala. Toť útěcha.

Sv. Evangelium nám nevypráví mnoho o jejím hříšném životě, ale za to nám jasně praví o jejím pokání a působení s milostí boží.

Můžeme se od ní učiti! Mnohý snad řekne, že jest lepší, než tato duše, ale vezmeme-li v úvahu její pokání, zahanbuje nás. Ona dala veřejné pohoršení, ale učinila též veřejné po-

kání. Ona slyšela, že Ježíš, přítel kajících, jest pozván v domě předního farisea a proto odhodlala se veřejně k němu jako duše kající přijíti přes všechny obtíže a posměšky. Před celou vybranou společností šla oplákat život svůj, a nebála se ani poznámek a posměšku »co a jaká jest to žena« a přichází plakat nad svými hříchy veřejně protože byla veřejná hříšnice. Nebylo jí to lehko jíti přes poznámky Šimonovy, ona chce veřejně činiti pokání, protože veřejně hřešila.

Jak uctivě přichází k Pánu: stojíc ze zadu u nohou jeho počala jeho nohy slzami smáčeti. Zde se v duši odehrála veliká změna. Ten tam byl život minulý. Magdalena hledala jen změnu života, byť by to stálo ji sebevíce přemabání, ona se neostýchá činiti pokání a veřejně nad svými hříchy plakati. Jde ve dne k nohoum Ježíšovým. Nikodem večer po západu slunce se dostavil, aby nebyl viděn od světa, že jest též učeníkem jeho. Magdalena ale jde veřejně vyznat, že už není služebnicí hříchu, ale že jest služebnicí nejnižší Spasitele svého. Jak velkodušně koná pokání! Ona ztratila ve světě nejkrásnější ozdobu ženy. ctnost, ona chce dáti Pánu to nejlepší, co jí zbývá: lítost, slzy, obrat, lásku. Balsám drahý, který přinesla, aby nohy Páně pomazala, nečítala, ale vedena lítostí chce nahraditi urážky a hříchy. Neohlíží se na okolí, nýbrž jen na Spasitele svého, aby nyní celá po celý život jemu náležela.

Toto smýšlení kající a vyznání veřejné získalo jí veřejné rozhřešení z úst Páně.

Spasitel dobře věděl, co myslil v srdci Šimon fariseus a proto dí: Šimone, mám tobě něco pověděti. Dva dlužníky měl jeden věřitel. Jeden byl dlužen pět set peněz a druhý padesát. Když neměli, odkud by zaplatili, i odpustil to oběma. Který ho tedy více miluje? Odpověděv Šimon řekl: Mám za to, že ten, kterému více odpustil. A on řekl jemu: právě jsi rozsoudil. A obrátiv se k ženě řekl k Šimonovi: Vidíš tuto ženu? Všel jsem do domu tvého a nepodal jsi vody na nohy mé, ale tato smáčela nohy mé slzami, a vlasy svými vytírala. Nepolíbil jsi mne, ale tato jakž vešla nepřestala líbati nohou mých. Nepomazal's olejem hlavy mé, ale tato mazala mastí nohy mé. Protož pravím tobě, odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho; komuť pak se méně odpustí, méně miluje. I řekl k ní: odpouštějí se ti hříchové. Veřejná kajícnice veřejně rozhřešena. Víra ji přivedla k nohám Páně k lítosti a rozhřešení.

Mnohé osidlo strojí ďábel, aby znemožnil pokání. Abychom osidlo rozpředli, musíme užíti prostředků.

K tomu náleží 1. vzývání Ducha sv., poněvadž Bůh v nás působí chtění i dokonání dobrého. »Beze mne nemůžeš ničeho činiti.« (Jan 15, 5). Proto mnoho zpovědí jest neplatných a svatokrádežných, že neprosili o pomoc Ducha Sv. 2. část dobrého pokání jest zpytování, které jest tak nemilé, jako dlužníku súčtování, ale bez zpytování svého svědomí nikdo velikých duševních pokroků neučiní. Už Pythagoros, jeden z mudrců řeckých, žádal

od svých žáků, aby dvakrát denně se zpytovali o 3 věcech: *a*) co činili, *b*) jak to činili, *c*) a co opomenuli činiti. Co jsi učinil a neměl, a co jsi činiti měl a nečinil. Zde třeba podrobiti se pořádku Desatera přikázání, patera církevních, sedmera hlavních hříchů a devatera cizích hříchů. Lidé se rádi vzhlížejí v zrcadle, ale ne ve zpovědním. Bez poznání sebe není ani polepšení možné, za 3. jest třeba upřímné lítosti k vůli Bohu. Za tu se musíme modliti a ji často vzbuzovati. Známkou lítosti opravdové jest opravdové předsevzetí: povstati z hříchu i příležitosti. Příčinou lítosti musí býti Bůh a jeho láska. Čím čistší láska, tím opravdovější lítost.

U bl. Klementa Hofbauera, missionáře vídeňského, scházívali se studenti. Kdys přišla ohromná bouře; studenti byli v smrtelné úzkosti, že zemrou, jeden po druhém se zpovídal a pak klidně čekal konec bouře. Zde bázeň je vedla k lítosti. Stačila k odpuštění, ale vyšší je lítost z lásky k Bohu. V kapucínském klášteře na Rýně pozdě v noci zvoněno u fortny. Byl to generál; bratr vrátný nechtěl buditi kněze a chtěl odkázati generála na ráno. Generál ale pravil, že 20 let nebyl u zpovědi, aby jej kněz neodmítal. Kněz vstoupil a táže se ho po příčině tak nevhodné hodny. Generál odpověděl: zítra jest bitva, snad se z ní nevrátím. Měl jsem hodnou matku, která mi tolikrát o dobrotě boží vyprávěla, že jsem si umínil v náruč boží se vrhnouti a hříchů želeti. Klekl a zpovídal se a vstal vlídný a odhodlaný. Měl dokonalou lítost nad hříchy proto, že Boha, pramen všeho dobra, urazil.

Pravá lítost vede k posledním částem pokání, k vyznání či k zpovědi i dostiučinění, před ní má člověk tak dlouho obavu, dokud ji nevykoná, načež svatý pokoj se usídlí v srdci. Jest podivné, jak ďábel hrůzu šíří před svatou zpovědí. Při vídeňském processí do Maria Zell, jehož se pod vedením P. Abela r. 1898 na 2000 mužů súčastnilo, vyznal P. Abelovi jeden muž po sv. zpovědi: byl jsem v bitvě u Králové Hradce, ale tolik strachu jsem nezažil jako před touto zpovědí.

Jak mnoho se jich dá zastrašit, na místě aby se chopili prostředku posledního pro každého, kdo těžce zhřešil.

V nemocnici jedné ošetřován byl starý generál milosrdnou sestrou něžně. Vše jí učinil k vůli. Dí mu kdysi, vědouc, že nebyl 40 let u zpovědi a že je stár: »Jest právě kněz v domě, pan generál by mohl sv. zpověď si vykonati.« Šel. Klekl na klekátko, zpytoval chvíli a — odešel. Na schodech potkala jej milosrdná sestra a poznala, že bázeň před zpovědí jej žene od klekátka: »vy se bojíte? kolikrát jste mi vyprávěl, jak jste se nebál v dešti kulí a dnes se bojíte zpovědnice?« Stařec se vrátil, vykonal zpověď, šťastný vyšel ze zpovědnice.

Kající opravdu člověk jest ochoten každé dostiučinění dáti a Bohu jedinému sloužiti. K sv. pokání nechť nás vede vědomí, že není hříchu sebe těžšího, který by nemohl býti napraven a to bylo také předmětem postní úvahy

dnešní, aby každý z vás tuto šťastnou proměnu duše v přítomné době velikonoční vykonal.

Srdce vaše zaplesá radostí, zrak zazáří jasností a duše vaše nad sníh zbělá pro lásku boží, která ji promění. Jděte v ústraní sv. pokání, jděte na chvilku v přítomnost boží a účtujte se svým svědomím, milujte duši svou, která neumírá, milujte Ježíše, jenž vás miluje, nebojte se obtíží skutečně upřímné sv. zpovědi, kterou vám ďábel jen ošklivi.

Užijte léku dokud čas. Na kazatelně v Mohuči kdys pravil biskup z Kettelerů: nechtěl bych žíti bez svatého pokání, vždyť posilněna, odlehčena jest duše po dobré sv. zpovědi. Chceš ji užíti? Hned, opravdu? Dokud čas dává Pán, užij jej k sv. pokání a tvá duše se zastkví jako slunce a jako sníh. Amen.

Fr. Vaněček.

Na neděli druhou v postě.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

O prvém tajemství růžence bolestného.

1. Dnešní sv. evangelium vypravuje o přeslavném proměnění Páně na hoře Táboru. Tam ukázali se při něm také Mojžíš, jakožto zástupce Zákona Starého, a Eliáš, jakožto zástupce proroků Starého Zákona, kteří byli o budoucím Mesiáši lidu mluvili, a nyní i skvělé svědectví mu vydali, rozmlouvajíce s ním o nastávajícím utrpení jeho na vykoupení člověčenstva. Ba i sám Otec nebeský vydal mu svědectví, an s oblak nebeských slavnostně prohlásil: »Totoť jest můj milý syn, v němž se mi zalíbilo. Toho poslouchejte!«

Za svědky této oslavy přivedl si Spasitel na horu Tábor přední ze svých apoštolů, Petra, Jakuba a Jana. Byli to ti samí muži, kteří ho brzy potom měli viděti v nejhroznějším utrpení v zahradě getsemanské. Božský Mistr přijal právě před nimi svědectví nebeské a oslavu nadpřirozenou, aby se později nad ním nepohoršili, až by ho viděli v jeho utrpení, a nemysleli si, že snad se mu podrobiti musel.

Když pak s hory sestupovali, nařizoval jim Pán Ježíš, aby o tom slavném zjevení dříve nikomu nevypravovali, pokud by se nenaplnilo ono utrpení, o němž s Mojžíšem i Eliášem rozmlouval, a pokud nevstane z mrtvých. Způsobem tím chtěl Pán Ježíš naznačiti, že oslava jeho stálá bude teprve až po obětích jeho; a také že i oni sami oslavy dojdou teprve po vítězných bojích na tomto světě.

A co naznačil Spasitel apoštolům, platí i nám. Život náš pozemský jest životem boje, ran, utrpení, soužení; pravé to slzavé údolí, v němž pro Boha a spasení bojujíce, máme si zasluhovati oslavu neskonalou v nebesích, při němž má nám vzorem býti Spasitel, jenž netrpěl pro sebe, ale pro nás.

To nám na živou paměť uvádí Církev svatá, když v této době kající velí činiti kázání kající, konati pobožnosti, křížové cesty i jiné horlivé modlitby, a mezi těmi zejména i růženec bolestný.

Po mnohá již léta pořádány bývají slavné pouti na samá místa v Jerusalemě a ve svaté zemi, jež byla životem i smrtí i vzkříšením Páně posvěcena. Avšak pouť taková trvá mnoho neděl, a stojí také značný náklad peněžitý; a proto nelze každému, aby se jí súčastnil. My vykonáme tuto pouť snadněji, jen duchovně, když si představíme místa, kde se tak veliká tajemství naší svaté víry stala; a v této době svatopostní navštívíme zejména místa ta, na něž nás pamatuje pět tajemství růžence bolestného.

Dnes zastavíme se na místě, na něž pamatuje první vložka růžence bolestného, a jež odpovídá se slovy: »Ježiš, který se pro nás krví potil.«

2. Pán Ježíš vykonal poslední večeři s apoštoly svými ve velikém večeřadle na hoře Sion, kde stál i hrad tělesného praotce jeho, krále Davida. Jedl tu naposled beránka velikonočního, jenž byl předobrazem jeho samého, jak krví svou vykoupil od smrti tělesné židy před jich odchodem z Egypta. Když takto Pán Ježíš Starý Zákon uzavřel, zahájil Zákon Nový, v němž nemělo býti více obětí krvavých, zvířecích, ale v kterém On sám chtěl býti obětí krvavou jednou pro vždy. Na památku té oběti své krvavé ustanovil při poslední večeři oběť nekrvavou, oběť mše svaté, ve které sám přivlastňuje zásluhy oběti své krvavé; a podal se i za pokrm i nápoj duchovní ve svatém přijímání, když vzav chléb, ten požehnal, a řekl: »Totoť jest tělo mé, jež bude za vás vydáno«; a vzav kalich s vínem, a požehnav ho, prohlásil: »Totoť jest krev má Nového Zákona.« A i velel apoštolům, co sám právě učinil, aby i oni činili, řka: »To čiňte na mou památku!«

Poněvadž tajemství to veliké jest, a jen s čistou myslí každý súčastniti se ho má: proto před vykonáním ho umyl apoštolům nohy, Jidáše nevyjímaje, ač jakožto vševědoucí Bůh o zradě jeho dobře věděl. Pak smutně apoštolům předpověděl, že ho všichni v hrozném utrpení jeho opustí, a propustil je.

Potom ubíral se s učeníky svými východní branou z města ven. Kráčeli po můstku, jenž vedl v údolí přes potok Kedron, a ku hoře Olivetské, jež se tak jmenovala pro stromy olivové, jimiž byla porostlá. Tam odcházíval Pán Ježíš i jindy, když chtěl o samotě rozjímati a se modliti.

U úpatí hory Olivetské byla zahrada, jež slula Getsemani, v které byla jeskyně od přírody vyhloubená. A v ní se Pán Ježíš propustiv učeníky své až na tři, totiž až na Petra, Jakuba a Jana, svědky to tehdy svého oslavení na Táboru, modlil, jak o tom vypravuje sv. Lukáš ve svém evangeliu, a v kapitole 22. tato slova: »Vzdálil se od nich, co by kamenem mohl dohoditi; a poklekl na kolena svá modlil se, řka: »Otče, chceš-li, přenes kalich tento (utrpení) ode mne; avšak ne má vůle, ale tvá buď!« I modlil se tak třikráte. Otec nebeský nevzal ale od něho kalicha utrpení, nýbrž poslal toliko anděla svého, aby ho posílil. »I postaven jest

Syn Boží jakožto člověk v úzkosti smrtelné, a učiněn je pot jeho jako krůpěje krve, tekoucí na zem.« —

3. Místo, kde se toto hrozné divadlo pro nás dělo, upravili křesťané ve svatyni již v nejstarších dobách. Posledních pět století konají při ní bohoslužby synové sv. Františka. Ve svatyňce tamní jsou tři oltáře, z nichž na předním hoří lampy dnem i nocí, a umístěn nápis: »Zde pot Jeho učiněn je jako krůpěje krve, tekoucí na zem.«

V zahradě té getsemanské, nyní zmenšené, a vysokou zdí obehnané, dosud se nalézá osm velikých olivových stromů, mechem zcela porostlých, věkem sešlých, uvnitř dutých. Jsou to potomci oněch olivových stromů, pod nimiž kráčel náš Spasitel a se modlil. Zahrada sama upravena jest v pěknou květnici, jejíž cesty vroubeny jsou rozmarinou. Po zdích zahradních vine se květina pašiová.

V zahradě této konány bývají různé pobožnosti na oslavu Pána Ježíše, jenž se zde krví potil; zejména konává se tu cesta křížová, ku které zavěšeno jest 14 pěkných obrazů z vypálené hlíny po vnitřních zdích. Kdo tu křížovou cestu konají, anebo se zde růženec bolestný modlí, těm připadá, jakoby viděli tu mezi stromy kráčeti vznešenou postavu Spasitele, jakoby doslýchali jeho líbezného hlasu, a jakoby zeleň stromů tamních byla odleskem roucha jeho.

Pak brávají si odtud návštěvníci na památku ratolístku olivy nebo kytičku z květin v zahradě, jež jim jest upomínku na tu svatou zemi, kterou Spasitel skrápěl svými slzami, svým potem, svou krví! —

4. Tak učiňme na konci dnešní pouti i my! A co odneseme si my ze zahrady getsemanské?

Odneseme si pomněnky na hrozné muky Páně, při nichž prohlásil Spasitel: »Smutná je duše má, až k smrti!« To jest: kdyby možno bylo, že by duše lidská zármutkem usmrcena býti mohla, zármutek můj duši nadlidskou by usmrtil.

I vzpomínal tu Spasitel na hříchy všech národů i všech jednotlivců po všechna století, od hříchu prarodičů až do skonání světa. Stavělo se mu tu na oči to neskončené moře urážek, kterých se Bohu a Otci nejlaskavějšímu a nejdobrotivějšímu dostává za všechna dobrodiní jeho skrze hříšné skutky, řeči, myšlení i žádání. A pokutu za všechno toto měl podstoupiti! Jaká to hrůza musěla mysl jeho obestírati, když hrozno jest upadnouti do rukou trestajícího Boha!

Pomněnka ze zahrady getsemanské stane se nám záštitou, abychom v pokušeních ku hříchům lákání odolali, a abychom klesnuvše, upřímným pokáním Boha usmířiti se snažili.

Pomněnka ze zahrady getsemanské bude nám podporou i útěchou v protivenstvích, a pobídkou, abychom jich z lásky ku svému Spasiteli s odevzdaností do vůle boží snášeli.

Pomněnka ze zahrady getsemanské bude nás pamatovati na

zrádného Jidáše, jenž ústy se činil přítelem Božského Mistra, ale slovy svými právě nepřátelům ho zrazoval!

Pomněnka ze zahrady getsemanské bude nám uváděti na mysl, že provazy i vazby, jimiž spoután tam byl Spasitel, byly vlastně hříchy naše, jež jej na smrt vydaly!

Takto o místu, kde se Pán Ježíš krví potil, rozjímajíce, připravíme se ku hodnému pokání a zároveň uvineme i růže červené do věnce pro Rodičku boží, aby se stala pomocnicí naší v životě i smrti. Amen.

Neděle třetí v postě.

Žádný stav, důstojnost, dobré jméno nechrání před věčným zatracením, když nemilujeme Boha.

»Jsou poslední věci toho člověka horší než první.« (Luk. 11, 26.)

Obraz proměny duše v svatou kající duši jsme měli minule před očima. Viděli jsme v příběhu ženy kající uskutečněné slovo Páně, že celníci a veřejní hříšníci předejdou mnohé do království nebeského, ježto není hřích známkou zavržení, ale nekajícnost.

Přicházím dnes k druhému předmětu rozjímání, totiž že nesmíme býti lehkomyslnými ohledně spasení svého, ježto i ten, kdo stojí, padnouti může, duše se může změniti ze svaté v hříšnou, jako může se hříšník změniti ve svatou duši. I duše očistěna, která na sebe pozor nedává a prostředků k záchraně neužívá, může klesnouti zpět, a mohou býti poslední věci horší než první.

Budeme tedy s pomocí boží dnes rozjímati k naší výstraze, že žádný stav, byť sebe dokonalejší, žádné povolání, byť sebe svatější, žádné vlastnosti dobré, nechrání před věčným zavržením, když člověk nesnaží se shromažďovati s Kristem, očisťovati duši svou, báti se hříchu a pilně a hodně užívati prostředků spasení. Jako jsme minule měli vzor na sv. Mátí Magdaleně, tak mějme dnes před očima apoštola Jidáše a vizme na něm znázorněnou pravdu věčného spasení.

Pojednání.

Když Pán při poslední večeři pravil, že jeden ze sedících s ním za stolem jej zradí, hrůza obhlížela všechny. Velikost a ohyzdnost hříchu zrady Spasitele zdála se nemožnou Všechny okolnosti mluvili proti pravděpodobnosti zrady, ale boží oko vidí, jak mnohdy zdánlivě nepatrné věci mají hrozné konce.

Apoštolové se ptali, každý na sebe: Jsem to já, Pane? Nemyslili na Jidáše, nedívali se naň, ale domnívali se, že není horší jich. Starali se o sebe, ne o Jidáše. Vše mluvilo pro vyvolení Jidášovo. Byl vychován v naději a víře otců svých. Žil blízko doby Vykupitelovy a očekával Jej tak horlivě, že když Spasitel volil

své učedníky, byl i Jidáš mezi dvanácti zvolen, neb byl svými vlastnostmi: věrou, nadějí i láskou hoden býti mezi učedníky Páně. Jaká může býti větší známka vyvolení nad připočtení Jidáše mezi dvanácte apoštolů, ne mezi 72 učedníků. Jeho vlastnosti v době povolání zařadily jej mezi dvanácte apoštolů.

Apoštolové nebyli bez vad a náklonností. Sv. Písmo nám o nich dosti vypráví.

O Petru nám dí sv. Písmo, že se zapřísáhl, že se nebude horšiti nad Pánem, že jej nezapře a byl pokárán pro svou sebedůvěru. Jidáš neměl této vady. Když se apoštolové hádali, kdo bude větší v království božím, nečiní se zmínka o Jidášovi. Když synové Zebedeovi časnou výhodu v království Páně žádali, aby jeden byl na pravici a druhý na levici Páně, Jidáš nebyl jmenován. Jidáš nedostal podobnou důtku, jakou dostal apoštol Tomáš, když nechtěl věřiti z mrtvých vstání Páně, a žádal si ruku vložiti do ran Páně. Vše mluvilo pro jeho spasení: víra, jakou měl bez pochybovačnosti, naděje v království boží, láska k Mistru. Vždyť připočtení ku dvanácti apoštolům bylo zajisté tou největší zárukou vyvolení. Proto mu svěřen úřad kázání, chodil po městech judských, vymítal zlé duchy, uzdravoval nemocné a získával duše spasení. A přece když v domě Šimona farisea hříšnice v městě veřejně klekla k nohám Páně a rozbila nádobu masti drahé: byla ona hříšnice na cestě k spasení a apoštol Jidáš, který při tom stál a zdánlivě pečoval o chudé a horšil se, že těch 300 denárů, které mast mohla státi, mohlo se dáti chudým, tento apoštol byl na cestě k peklu. Jaká to změna. Veřejná hříšnice v městě předejde apoštola, jednoho ze dvanácti do království božího.

Hmotné poměry začaly u Jidáše rozhodovati a on na místě, aby shromažďoval milost boží, začal rozptylovati. Výchova, povolání, blízkost Mistra božího, slovo boží přímo z úst Páně, divy spatřené na vlastní oči, denní společnost s Pánem Ježíšem, to vše mluvilo, že bude mezi vyvolenými.

Ale žádný stav, ani apoštolský, žádné povolání, ani nejsvětější, žádné dobré vlastnosti nejkrásnější nejsou ještě známkou předurčení, když člověk nehledá stále Pána Boha z plna srdce milovati.

Všechny dějiny Zjevení božího nám vypráví o pádech a povstáních. O pádech svatých a lhostejných, o povstání hříšných a kleslých a nemůžeme nikoho zatracovati a nikoho blahoslaviti, nevíme, jaké budou poslední jeho věci. Nikdo před smrtí blahoslaven!

Sv. Písmo nám dí o andělích, kteří jsou pouzí duchové, nesoucí dokonalý obraz boží v sobě, že i oni klesli hříchem pýchy; ani stupně trůnu božího je neuchránily, oni přestali Boha milovati a zamilovali se do sebe a do svých předností od Pána Boha jim daných a nebe jejich minulo a stalo se peklem.

Sv. apoštol Pavel I. ku Kor. X. 1—5 píše: Nechciť zajisté, abyste nevěděli, bratří, že otcové naši všichni pod oblakem byli a všichni moře přešli a všichni v Mojžíši pobíleni jsou v oblace

a v moři, a všichni též pokrm duchovní jedli, a všichni též nápoj duchovní pili (pili zajisté z duchovní skály, která je následovala, skála pak byl Kristus), ale ve mnohých z nich nezalíbilo se Bohu, nebo poraženi jsou na poušti. — Sv. apoštol dodává ještě, proč poraženi byli na poušti: »A to se jim stalo v obraze pro nás, abychom nebyli žádostivi zlých věcí, jakož i oni žádali.« Každá zlá žádost může nás přemoci a oloupiti o zásluhu krve Páně, a jsou poslední věci horší než byly první.

Prorok Balaam veden zlou žádostí zhynul mezi nepřáteli božími, ač anděl se mu postavil v cestu, ač Bůh mluvil k němu — přece žádost jej zaslepila a Balaam umřel mezi nepřátely božími.

Šalomoun moudrý umřel mezi modloslužebníky, k nimž jej přivedly ženy pohanské. Muž, který postavil pověstný chrám Bohu pravému, umřel v pohanské modloslužbě! Ze 12 apoštolů zemřel Jidáš jako zrádce. Horliví křesťané prvních dob též dali zde a onde příklad pádu Ananiáš a Safira jsou zde nám výstrahou. Duch sv. své vzácné dary milosti vezme těm, kdož jich nestřeží a neshromažďují. Jaké smutné konce si tak mnohý chystá.

Dějiny církve sv. a bludařů jsou plny takých výstražných příkladů. Byli muži svatí, kteří se zamilovali do bludu tak, že marně jim mluvila církev, marně dějiny i sv. Písmo, oni zemřeli v bludu mimo církev. Pýcha šla zde před pádem. Žádost zlá zničila je přes všechny výborné jejich vlastnosti a přednosti. Proto shromažďujme se s Pánem denně a nedejme se másti žádostí zlou. Zlá žádost vede k tomu, že pohrdá malými věcmi a jistě pak duše zahyne.

Změna ustavičná, která nás ve všem obklopuje, ta se děje také v duši. Duše buď do předu kráčí k Bohu, buď od Boha. Pády jsou velmi lehké a osudné a nejednou se stane, že se uskuteční slova Páně: Jsou poslední věci horší než byly první. Po Bohu nic se nedá tak těžko vyzpytovat jako srdce lidské! Proto zpytování jest těžké, nemilé a člověk se mu rád vyhne a to jej pak vede k záhubě.

V Analech františkánských se vypráví o změně, kterou prodělal bratr Justin, muž pověsti svatosti, s nímž i papež Eugenius IV. se radil. Ta čest oslepila tak bratra Justina, že sv. Bonaventura viděl změnu v srdci jeho a řekl mu při návratu výstražná slova: »Jako anděl jsi odešel a jako ďábel se vracíš.« Proto Justin stal se domýšlivým, vystoupil z řádu, začal volně žíti a zemřel — v žaláři jako zločinec!

Mnozí lidé kryjí hříchy své právě hříchy jiných, zejména lidí, kteří mají povinnost dbáti více o dokonalost vlastní. Každý poneseme své břemeno. Nikomu nepomůže odvolávati se na Jidáše: vždyť apoštol tak jednal a tak hřešil.

V tom leží výstraha pro duše naše, abychom tím více dbali o spásu vlastní, neboť sebe světější stav není ještě známka spasení, ale ustavičná snaha, Bohu sloužiti a duši posvěcovati či: vytrvalost. Příčina toho smutného zatvrzení duše jest, že kdo odpírá vnuknutím božím, stávají se vnuknutí vzácnější, kdo lehko-

myslně zanedbává prostředky svého spasení, nedojde tak lehce spásy. Hřeší proti Duchu sv. Teď se mnoho hřeší proti Duchu svatému. Mnozí hřeší na milosrdenství boží, jiní nad ním zoufají. Spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé mívají, ba ani slova božího neslyší. Velmi lehce toho stupně zatvrzelosti dojíti může duše lehkomyslná.

Jidáš při poslední večeři přijal důkaz lásky Páně tak ledabyle, jako samozřejmou věc. Petr se bránil mytí nohou a sebe za nehodného měl. Jidáš se nebránil. Pán pravil: »Vy jste čisti, ale ne všichni.« Jidáš to na sebe nevztahoval. »Musí přicházeti pohoršení, ale běda člověku, skrze něhož pohoršení pochází.« — Pán dí, že by tomu zrádci bylo lépe, aby se nebyl narodil, ale Jidáš se neotřese. Pán dí: Zdaliž jsem vás nevyvolil 12 a jeden z vás je ďábel. Z apoštola — ďábel! Jaký převrat, kdo by to mohl za pravděpodobno mít po tolika dobrodiních a milostech.

Když apoštol mohl tak se zatvrditi a tak klesnouti, kdo bude moci lehkomyslně zanedbávati své povinnosti k Bohu? Dostaví se stav, ve kterém mu bude těžko pracovati na spáse své. Proto nás apoštol varuje vážně: s bázní a třesením pracujte o svém spasení.

Celý duch doby jest proti Duchu sv. Pravda boží a svátosti jsou mnohým zbytečností, slovo boží marné, oni žijí přítomností a ztrácí věčnost a domnívají se, že jsou v pořádku s Pánem Bohem. Proto nám sloužiž přítomná doba postní k návratu k Pánu Bohu. Zpytujme se ohledně svých povinností buď dle desatera božích přikázání, buď dle povinností k Bohu, bližnímu a sobě, jen účtujme s duší a Pánem Bohem, aby naše konce nebyly tak hrozné.

Žádný stav není zárukou věčného spasení, ale také žádný hřích není ještě věčným zatracením, protože vždy nám jest otevřena brána Srdce Páně, která přijímá kající. Vždyť sv. pokání co jest jiného než důkaz lásky boží k duši bloudící.

Pokání a zpověď jen vysloviti a už mnohá duše zavírá ucho duše své. Vědí o svátosti, co praví katechismus, ale neprovádí. Pokání jest milováno od věřících a nenáviděno od světa. Pokání jest důkaz lásky Páně k nám. Pokání se podobá sloupu, který vedl israelské z egyptského otroctví, na straně israelských šířil světlo, na straně pohanů byl celý tmavý. Pokání věřícím jest vůdcem spolehlivým, ale nevěřící nechá ve tmě a v bludu.

Dvě věci nenávidí svět: soud boží a svátost pokání. Soud boží protože proniká vše a nelze ničeho na něm zatajiti, pokání jest jaksi soud boží už předem konaný. Proto svět o zpovědi a pokání zle mluví; svět by rád zbavil trůnu Pána Boha, spravedlivého soudce, jenž dobré odměňuje a zlé tresce, a poněvadž Jej sesaditi nemůže, proto tupí ono místo, kde se soudu božímu uniká: zpověď. Nejen ti, kdož jsou mimo církev, tupí sv. pokání, ale i údové církve: nečistí, pyšní, vlažní a jedním slovem nekající lekají se světla božího, které z pokání na ně padá. Pokání jest jako Svátost Oltářní památník lásky Kristovy. V Svátosti Oltářní

jest Ježíš Kristus celý, živý, jako Bůh a člověk, ve svátosti pokání nám ztracenou milost znovu dává. Ve Svátosti Oltářní se nám zjednává podíl na jeho moci a slávě, v pokání se nám jeví Ježíš jako lékař a dobrý pastýř. Nicméně mnozí pohrdají důkazy lásky Kristovy největšími. Ubozí: budou poslední věci jejich horší než byly první.

Jestli nesmí nikdo nikdy v ničem zoufat, po příkladu sv. Maří Magdaleny, nesmí nikdo nikdy ve věcech spásy duše býti lhostejným po výstražném příkladu zrádného apoštola. Kdo zanedbává malé věci, třeba i jen modlitbu, pomalu zanedbá mši sv. v neděli a velikonoční sv. přijímání i řadu let a rozejde se s božími přikázáními.

Zpytujme se, čiňme předsevzetí a upřímné pokání a vykonejme třeba životní zpověď, když bychom dále byli v nepořádku živi, abychom měli poslední věci lepší než první. Amen.

Fr. Vaněček.

Na neděli třetí v postě.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

O druhém tajemství růžence bolestného.

1. Když nešťastný důvěrník i učedník Páně, svědek božských úkonů jeho, byl jej hanebně skrze políbení zradil, chopili se ho, nijak neodporujícího, pochopové židovských kněží a svázavše ho, vedli ho od hory olivetské směrem západním přes můstek nad potokem Cedronem, ku městu Jerusalemu. Již po té cestě provozovali s ním různé surovosti a pro větší potupu vedli ho do města branou, zvanou hnojnou. Pak vodili ho velikým městem tím od jednoho konce k druhému, aby všichni obyvatelé zvěděli, že ten, jenž se pravil býti Messiášem i Kristem, od vrchností jest zajat jako zločinec; a aby pak tím spíše jím pohrdli, se ho zřekli.

I veden jest Pán při vstoupení do Jerusalema nejprve k výslechu v domě nejvyššího kněze židovského Annáše. Tam jeden z pochopů jeho, aby se pánu svému zalíbil, udeřil jej v tvář pěstí se slovy: Takhle odpovídáš nejvyššímu knězi?

Annáš poslal pak Pána Ježíše ku svému zeti i nástupci Kaifášovi, jenž bydlel v jiné čtvrti města, kde se byla mezi tím vysoká rada židovská, na rychlo svolaná, sešla, aby se Synem božím soud konala. Soud takový neměl po zákonu konán býti v noci; ale na to se nepřátelé Páně málo ohlíželi, netrpělivě již očekávajíce, kdy by se nenáviděného mistra zmocniti a života jeho způsobem nejbostnějším i nejpotupnějším utratiti mohli. Když pak se tu svědkové, na usvědčení ho vedení, ve svých výpovědích neshodovali, vyzval Kaifáš Pána Ježíše ku přísaze, aby on sám o sobě pověděl, kým jest, řka: »Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boha požehnaného?«

A Pán Ježíš přísahal a řekl: »Já jsem Syn Boha živého!« Když pak takto slavnostně za Syna božího se prohlásil, nepřátelé jeho s utajenou radostí zvolali: »Nač potřebujeme svědků? Před námi se rouhal. Hoden jest smrti!«

2. Avšak židovské vrchnosti mohly sice po svém zákonu někoho na smrt odsouditi, nesměly ho však skutečně na smrt vydati bez úchvaly náměstka císařova, tehdy Piláta Pontského. I kázaly tedy Pána Ježíše vsaditi zatím do žaláře, kde on od surových katanů trýzněn je t hrozně až do rána. Teprve ráno sešli se soudcové Páně znova, taktéž znova ho odsoudili a pak teprve k Pilátovi vedli, by on ortel smrti nad ním potvrdil.

Pilát seznal záhy, že toliko zášť fariseů usiluje o utracení života Pána Ježíše, a proto hleděl se zbaviti té povinnosti, aby židům k vůli člověka, jehož nevinu i sám veřejně vyznal, na smrt vydal. I uslyšev, kterak oni na Pána Ježíše žalují, že bouří lid od Galileje až do Jerusalema, uchytil se slov těch a poslal ho na soud Herodesa králě, jenž byl náměstkem císařovým v Galilei, a tehdy právě, že byly vysoké svátky židovské, v Jerusalemě jakoby poutníkem byl přebýval.

Herodes zaradoval se, když před něho Pána Ježíše přivedli, domnívaje se, že on učiní před ním na podívanou nějaké zázraky, o jakých byl mnoho vypravovati slyšel. Když ale Pán Ježíš neuznal ho ani za hodna, aby mu na mnohé jeho všetečné řeči odpověděl, pohrdl jím Herodes; a aby ho potupil, kázal jej obléci v bílé roucho, jako nějakého blázna, a svázaného poslal zpět k Pilátovi.

3. Když se tedy Pilátovi nepodařila lest prvá, aby totiž Herodes Pána Ježíše nevinného odsoudil, učinil pokus druhý na osvobození jeho. Užívaje obyčeje, že o slavný den velikonoční vladař propouštěl lidu někoho ze žaláře, za koho koliv by prosili, dal shromážděným na vybranou, má-li jim propustiti buřiče a vraha, žalářovaného právě Barabáše, anebo Pána Ježíše, jenž kudy chodil, jen dobře činil. I domníval se že lid bude žádati za propuštění Pána Ježíše, a on tak že z nemilého postavení vyvázne, a nebude muset na smrt vydati nevinného.

Avšak stalo se jinak. Lid vrtkavý, a od knížat kněžských uplacený i štvaný, žádal: »Propusť nám Barabáše!« a »Ukřižuj Ježíše!«

Pilát ještě váhal. Nechtěl si pohněvati lidu, jenž mu vyhrožoval žalobou u císaře, jestli prý toho buřiče propustí; a proto uchopil se ještě jednoho prostředku, aby ho aspoň na smrt vydati nemusel. I kázal ho bičováním ztrestati, domnívaje se, že až ho lid strašně zkrváceného uzří, aspoň smrti jeho více žádati si nebude.

4. Do pevného hradu, v němž Pilát sídlel, vystupovalo se po 28 stupních; po těch vystupoval i Spasitel. Císařovna svatá Helena dala schody tyto roku 326 po rozboření hradu vylámati a do Říma odvézti, kde jsou znova sestaveny ve zvláštní svatyni, zvané »svatyní svatých«. Lidé nábožní po nich nechodí, leč toliko

po nich vzhůru vystupují na kolenou, uctívajíce modlitbami ty kameny, jež byl Spasitel krví svou zbarvil. V Praze na Karlově jest svatyně ta »svatými schody« napodobena.

Kde schody začínaly, tam jest nyní prostranná kaple, v které nacházejí se pět mramorových oltářů, obrazy i varhany. Pod hlavním oltářem hoří tam dnem i nocí lampy. Jest to místo, kde stál ondy mramorový sloup, u něhož byl Pán Ježíš přivázán, když se jemu dělo, co nám připomíná druhé tajemství růžence bolestného slovy: »Ježíš, který pro nás bičován byl!« Sloup samotný Turci v 16. století rozbili a chová se jedna část jeho, na loket vysoká, ve chrámu Božího Hrobu v Jerusalemě; jiná část ale v chrámě sv. Praxedy v Římě, kde oba tyto pozůstatky a památníky na ubičování Páně jsou vřele uctívány, zejména v kající dobu velikonoční.

Ku sloupu tomuto byl Spasitel přiveden, zde obnažen, ku sloupu přivázán a pak strašně mrskán; a sice nejprve čerstvými pruty trnovými; pak řemeny, na jichž koncích byly kovové kuličky; a posléze železnými řetízky, na jichž koncích byly ostré háčky, jež se mu do svatého těla zarývaly a celé kusy masa z těla mu trhaly. Spasitel zjevil sv. Gertrudě, že tehdy vytrpěl na 5000 ran. Vyplnilo se na něm věru, co o něm prorokoval Isaiáš prorok řka (1, 6): »Od spodu nohy až do vrchu hlavy .... vše rána a zsinalost i oteklina.«

5. »Můj Ježíši! Proč jsi trpěl tyto hrozné muky?« táže se sv. Augustin; a odpovídá si: Tys nevinný — ale já jsem příčinou tvého umučení. Lidé hřeší nestydatostmi — a tebe do naha svlékli; my lidé hřešíme žádostmi těla, mlsotou, nestřídmostí, labužnictvím, hýčkáním smyslů — a tvé tělo hrozně za to trestají! Nesčetný jest počet hříchů, jichž se dopouštíme k vůli hovění tělesným žádostem svým — a nesčetné jsou bolesti, jež snáší za to přesvaté tělo tvé, přesvatá duše tvá lidská!

Kterak se ti odplatíme? Zajisté nikterak lépe, nežli když hlavy umučené staneme se důstojnými údy. Když při vzpomínání na hříchy své odejdeme ze společnosti, jež nás k hříchu svádělá, a oplakávati budeme provinění svá jako Petr, jenž vyšel ven, kde zhřešil, a plakal hořce. Když budeme mírniti žádosti těla svého, a nebudeme jim dovolovati ničeho proti nejsvětější vůli boží, jako činil sv. Pavel, jenž o sobě dí (I. Kor. 9, 27): »Tresci tělo své, a ve službu (je) podrobuji, abych snad, jiným káže, sám nebyl zavržen!«

Zastavme se v duchu v soudní síni Pilátově, a seberme tu pruty, krví Páně jako růžemi poseté, a uviňme z nich věnec, růženec, kajícně v něm opakujíce: »Ježíš, který pro nás byl bičován«. Zabezpečíme si tak přízeň bolestné Bohorodičky, a ona nedopustí, by krev Syna jejího marně byla pro nás tekla. Ona vyprosí nám u něho milost k hodné sv. zpovědi velikonoční i k hodnému sv. přijímání, i v dobrém setrvání, abychom i s ní jednou Pána Ježíše věčně oslavovati si zasloužili. Amen.

Neděle čtvrtá postní.

Pláč Petrův a nářek Jidášův.

A obrátiv se Pán, pohlédl na Petra.
I rozpomenul se Petr na slovo Páně.
Vyšel ven a plakal hořce.
Sv. Luk. 22, 61, 62.

Pašije vypráví nám o hrozném pádu i jiného apoštola Páně, než Jidáše, všichni sv. Evangelistové obšírně k naší výstraze a povzbuzení nám líčí i pád i povstání prvního z apoštolů a nečiní žádnou tajnost s hříchem Petrovým, ač byl velikým. Jest-li se nám líčí zrada Jidášova, líčí se nám i zapření Petrovo. Dva hříchy předních osob v církvi, ale jeden hřích zůstal neoželen, kdežto druhý byl hluboce oplakáván.

Událost pádu Petrova nás učí pravdě nad míru potěšující, totiž, že i největší hříchy mohou býti odpuštěny, když jsou opravdu oželeny. Byli bludaři, kteří tvrdili, že některé hříchy odpuštěny býti nemohou. Zůstává v platnosti slovo proroka: »Když se odvrátí bezbožný od bezbožnosti své, kterou spáchal a činil by soud a spravedlnost: tenť duši svou obživí.« Ezech. 18, v. 27. Toť jest známka vyvolení bezpečná: lítost. Chceš věděti, zda jsi mezi vyvolenými božími: zkoumej, zda upřímně a zcela lituješ hříchů svých.

Proto rozjímejme dnes o pádu Petrově I. a II. jeho kajícím povstání.

I.

Hřích Petrův byl těžký hřích. Marná by byla výmluva na okolnosti a hlavně na Petrovu víru a svatost. Petr hřešil. Nedomníval se, že by mohl klesnouti a zapříti Pána svého. Neznal vlastní 1. křehkost a 2. sílu okolností a 3. sílu pokušení. Apoštol, který před několika hodinami pravil, že nezapře Pána, třikrát jej zapřel.

Pád sv. Petra nás učí opatrnosti, neboť byl z miláčků Páně, vyznamenaný apoštol. První se mezi apoštoly jmenuje, byl mezi vyvolenými na hoře Tábor, byl svědkem tolika vzkříšení, byl stálý, tak že i jméno Petr jemu dané ukazovalo na jeho pevnost. Nicméně všechny výsady duševní a milosti nečiní člověka bezpečného před hříchem i sebe těžším.

Petr byl i varován od Pána a proto mohl býti opatrnější. Nikdo sobě nedůvěřujme příliš, sebedůvěra činí člověka odvážným, že se domnívá býti bezpečen. Kdo miluje nebezpečenství, zahyne v něm.

Vydal se v nebezpečí tím, že šel až do předsíně a zahříval se s vojáky, s lidmi zcela jinak smýšlejícími, a ještě větší nebezpečenství bylo uvnitř duše jeho, neboť on se vůbec neměl za schopna zapříti Pána svého. Kdož ví, jak lehce duše klesá, jako Pán Ježíš a proto dí tak určitě: »ještě této noci, než kohout

dvakrát zazpívá, třikráte mne zapřeš.« Petr však nevěřil ve svou slabost, neprosil za posilu, aby taký zločin nespáchal, jeho sebedůvěra oslepila nadobro. Petr znova a znova tvrdil: a kdybych měl jíti do žaláře a na smrt, nezapřím tebe. (Matt. 26., v. 33.) Pán jej nechal upadnouti do pokušení, aby Petr seznal vlastní slabost. Vy znáte všichni podrobnosti pádu Petrova lépe, než vlastní zpytování svědomí. Pán jest postaven před soud Kaifášův. Petr kráčel z dálky, aby viděl konec. Slyšel jen rány v svatý obličej Páně, slyšel plivání a posměch, když seděl venku. V tom přichází děvečka a poznává Petra apoštola a dí: »i ty jsi byl s Ježíšem Galilejským.« (69). Teď nastal okamžik, aby Petr vyznal Pána, ale on mlčí, leká se a věsí hlavu. Jeho odvaha zmizela. Jaký pád! První a druhý a třetí za sebou jako blesk, Petr jest obrazem nám poučným na slova: »co ví ten, kdo nebyl pokoušen,« (Eccel. XXXIV., v. 9.), jak lehce klesá a jak rychle za sebou. Kdo se domníváš, že stojíš, viz, abys nepadl. Sv. Augustin se často modlíval: »ať poznám, Pane, tebe a ať poznám sebe. Ať poznám Tebe, abych tě miloval, ať poznám sebe, abych se bál.« Rádi sobě důvěřujeme, že neklesneme, a klesnout nemůžeme a to jest příčina přemnohých pádů i duší dobrých a ctnostných. Pád Petrův nás má učiti opatrnosti a výstrahu dáti před každou sebedůvěrou. Mnohdy duše se hanbí doznati, že klesla, a to je pokušení nové. Petr apoštol tak hluboce klesl, blízek Pána a Mistra Svého. Ale vizte, jaký rozdíl jest mezi Jidášem a Petrem, jak každý jinak si vede po hříchu.

II.

Sv. Písmo nám to krásně líčí v Evangeliu sv. Lukáše (k. 22. v. 61., 62.): »A obrátiv se Pán, pohleděl na Petra. I rozpomenul se Petr na slovo Páně...., i vyšel Petr ven, plakal hořce.« Toť pravá lítost. Počátek lítosti byl Pán sám, který pohleděl na Petra. Kdyby Pán na Petra nepohleděl, co by bylo z Petra? Pán tak často pohlíží s láskou na naši duši, aby ji pohnul k lítosti a k sobě přivedl.

P. Augustin Kohn, karmelita, dříve žid hudebník, žil dosti volně. Při požehnání v kostele pařížském dotčen pohledem na sv. Hostii obrací se, dává se pokřtít, volí roucho bosých karmelitánu, založí »noční klanění mužů« N. Svátosti a umírá v r. 1871 ve Španělsku v pověsti svatosti.

Jediný pohled Páně postačil, že Petr se rozpomenul na slovo Páně a Petru vchází světlo v duši a nastává rychlý obrat. Jediný pohled postačí pro milujícího Petra, aby plakal nad hříchem svým.

Jinak jest s Jidášem; viděl zrádce, že vše dopadlo jinak, než čekal. Domníval se, že Pán se vyprostí od svých nepřátel, jako jindy učinil, ale tentokráte se mýlil. Přišla doba, že se vydal Beránek boží za hříchy naše v oběť. Když vidí následky svého hříchu, běží Jidáš k spoluvinníkům a vrhá peníze na zem. Následky hříchu jej vedly k lítosti, ne hřích a jeho ošklivost a boží dobrota. To jest nekonečný rozdíl mezi lítostí přirozenou a nad-

přirozenou. První se točí jen kolem časných a pozemských věcí a nedívá se na Pána a na duši svou. To není pravá lítost, želeti následky hříchu, a neželeti hříchu samotného, jako urážky boží. Mnohým lidem jest hřích denní potřebou a nelitují jej až tehdy, když se dostavují časné následky: hanba, nemoc, ztráta. Taková lítost nestačí k odpuštění. Musíme litovati hříchu i tehdy, když není nikomu znám než Bohu a našemu svědomí, i tenkrát musíme litovati hříchu, když jsme žádný časný trest neobdrželi. Sv. apoštol Pavel ku Kor. II, hl. 7., v. 10. píše: »nebo zármutek, který jest podle Boha, působí stálé pokání k spasení: ale zármutek světa způsobuje smrt.« Zármutek světa měl Jidáš, když v zoufalství běžel k spoluvinníkům a děl: »Zradil jsem krev spravedlivou.« Časné věci jej vedly k pokání. Jinak u sv. Petra: pohled na Pána přivedl mu na pamět slovo Páně a vidí, jakého se dopustil skutku. Opouští společnost i místo, kde hřešil a hořce plakal nad skutkem svým. Bůh byl příčina jeho lítosti, která jej vedla zpět k Pánu.

Mnoho duší pláče, ale málo lituje. Pláčou, že ztratili čest, zdraví, statek, ale kdyby nebyli ztratili čest, aneb zdraví aneb statek, nermoutili by se nad hříchem.

Proč tak Petr rychle se obrací? Rozpomíná se na slovo Páně. Připomínání si slov a pravd Páně, a to duší vede k Bohu rychle a bezpečně. To však mnozí nečiní a nelkají, nýbrž v hříchu trvají.

Petr opouští příležitost k hříchu ihned: vyšel ven. Pryč s příležitostí, ať jest to dům, společnost, kniha, samota. Kdo opravdu lituje hříchu, ten opouští i příležitost k němu. Kdo příležitost neopouští, ani hříchu opravdu nelituje. Kdyby mi sám Pán Ježíš řekl — dí sv. Augustin — odpouštějí se hříchové tvoji a já nepřestanu hřešiti, co mi to pomůže? Opustit příležitost k hříchu bývá největší překážkou; tu platí: »království boží násilí trpí, a jen kdož násilí užívají, uchvacují je.« (Mat. 11, v. 12.) V tom vězí příčina, proč mnozí nejdou k stolu Páně a proč jdou cestou zatracení. Milovali příležitost, navykli jí a nechtí se jí zříci. »Vlekou za sebou hříchy své jako provaz u vozu,« jak dí prorok Isaiáš (5, v. 18.) Peklo nemá lepší řetěz nad zvyk, zvyk hříšný, poněvadž zvyk se stává druhou přirozeností. Jak těžko s takovou duší jednati o pokání!

Jsme nakloněni k zlému, zvyk nás činí otroky. Vezměte šat a dejte ho do místnosti, kde se kouří; zápach vnikne do šatu, že dlouho budete potřebovat času, než vyčichne. Vezměte vlnu a dejte ji několik neděl do barvy šarlachové; barva pronikne tak vlnu, že ji z ní docela ani nedostanete. Tak působí dlouhý zvyk hříšný. Tak pochopíme řeč proroků: může mouřenín svou kůži vymýti? může šelma panther své skvrny změniti? Tak nemůžete vy, kdož jste uvykli zlo činiti, učiniti něco dobrého. Zvyk hříšný může býti proti každému přikázání božímu. Jsou lidé, kdož uvykli nemodliti se, jiní mají zvyk klení a braní jména božího nadarmo a rouhání, jiní oddáni jsou pití nestřídmému, jiní smilstvu, jiní podvodu a úskoku, jiní lži a pomluvě, jiní hříšné žádosti a zá-

bavě, že jest jim přirozeností druhou, jako černá barva mouřenínu. Ďáblu je to jedno, který hřích jest vaším zvykem, jen když otročíme, pak jsme ztratili zásluhu vykoupení. Zvyk panuje. Přejde mládí se svým ohněm, ale zvyk zůstane v srdci a duši, jako skvrna na pantheru. Vlas sešediví, a kůže dostává vrásky v obličeji, ale hřích a návyk trvá dál ve své svěžesti, vždyť rok a pět a patnáct let ležela duše v hříchu a jest nyní její druhou přirozeností, jako vlně barva, ve které se koupala. Přijdou upomínky, ale marně Přijde pohled Páně a duše trvá s děvečkou hříchu dál. Přijdou úmrtí, kříže, mrzutosti v domácnosti, ale duše přes to otročí dále. Přijde kázání, přijde půst, a jubileum a odpustky, a přijde sám Pán a chce v srdci panovati, ale srdce se nevšímá, přijme sousto jako Jidáš a slouží hříchu dál, jest služkou děvky hříchu: lakoty.

Nemůžeme dosti rychle povstati z hříchu. Příkladem jest nám sv. Petr kající: pohled jediný Páně mu stačil, že vyšel ven a plakal hořce.

Sv. Petr jest vzor kajícníků svou čistou lítostí, plynoucí z lásky k Bohu, svou rychlostí v pokání, svou vytrvalostí v dobrém, svým klidným pokáním bez křiku a zoufalství, jakému propadl Jidáš. Pokání není v hlasitém pláči, nýbrž v opuštění příležitosti, v dobrém a pevném úmyslu a žalu nad spáchaným hříchem. K tomu jest třeba statečnosti. Jsou křesťané, které musí kněz k lítosti takřka nutit, s nimiž musí smlouvat, že musí opustiti příležitost k hříchu. Ubozí myslí, že mohou se smolou zacházet a nezamazat se od ní.

Naše síla jest v naší pokoře. Kdo domnívá se, že klesnout nemůže a neklesne, brzy se přesvědčí, že kdo se povyšuje, bude ponížen. I první z apoštolů klesl, když o sobě mnoho myslil. Kdybys byl nad Šalamouna moudřejší, nebudeš-li se příležitosti varovat, klesneš. Kdybys byl nad Samsona silnější, neopustíš-li svou Dalilu, klesneš, kdybys byl nad Davida pobožnější, nebudeš-li bdělým nad příležitostí, zabiješ třeba Uriáše.

Nám vždy zůstává cesta pokání otevřena, ale není vše pokání, co lidé myslí, že dostatečné pokání jest.

Pokání jest dílo lásky Páně k nám. Ve zpovědi koná Pán dílo dobrého pastýře, který hledá, co bylo zahynulo. Zde zhlíží na naši duši jako na Petra, aby jej pohnul k pláči. Kdo nepláče nad hříchy svými, kdo jich nelituje, nemá ani naděje odpuštění hříchu. Méně od nás Pán Ježíš žádati nemohl než lítost. Když to jest v srdci, pak jest generální pardon ústy Páně nad námi vysloven a k tomu jest zplnomocněn kněz, aby radostnou tu zvěst každému při rozhřešení sdělil: »Komu odpustíte hříchy, odpuštěny jsou.«

Ale mnozí neužívají lásky Páně, nechtí užívati »křtu slz«, jak nazývají svatí pokání, nechtějí se chopiti posledního prostředku po ztroskotání hříchem smrtelným. Bude marně i letos rozpínati ruce své na tebe a marně volati: »pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím!«

Nezná dlouhých okolků milost Ducha sv. Kdyby byl sv. Petr při pohledu Páně nebyl šel do sebe, kdo ví, zda by novou milost obrácení dostal. Chop se ruky Páně a dej se ovinouti jako kající duše a budeš se radovati radostí, kterou nikdo od tebe neodejme. Amen. *Fr. Vaněček.*

Na neděli čtyrtou v postě.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

O třetím tajemství růžence bolestného.

1. Když žoldnéři byli Pána Ježíše v síni hradu Pilátova zbičovali, jak měli nařízeno, přidali jemu ještě nových muk o své újmě. Dověděvše se, že se pravil býti králem, a vidouce ho nyní tolik zbanobeného a ztýraného, umínili si ve zlomyslnosti své ještě i posměchy si z něho učiniti. A Pán Ježíš za hříchy všech lidí muky podstupuje, snesl vedle nespravedlivých soudů vrchnosti duchovních i světských muky i od zlomyslných pochopů jejich. A ti dali jemu na rozedrané tělo jeho na místě nachového pláště královského — sprostý, hrubý plášť vojenský, barvy červené; na místo na trůn — posadili ho na kámen; na místě koruny zlaté, drahocenné — vsadili korunu trnovou na hlavu jeho; na místě královského žezla — vnutili vetchou třtinu do ruky jeho. A pak posměšně před ním se pokloňujíce, volali: »Zdráv buď, králi!«

Na děj tento pamatuje nás tajemství třetí růžence bolestného, jež vyslovujeme takto: »Ježíš, který pro nás trním korunován byl.«

Když pak se katané Pánu Ježíši do syta narouhali, přivedli ho ku Pilátovi, jenž vyvedl ho na pavlán před domem svým, a ukazuje ho shromážděnému lidu, řekl: »Ecce homo!«, to jest »Ejhle člověk!« Jakoby řekl: »Vizte, jen abych vašeho hněvu proti němu ukrotil, dal jsem ho zbičovati, ač jsem o jeho nevinnosti přesvědčen. Ublížil-li vám přece, snad již dosti za to vytrpěl; a proto nebudete si snad více žádati i smrti jeho.«

Ale Pilát se zmýlil. Roty podplacené, vidouce krev Páně, jako divé šelmy tím více se rozzuřily, a s knížaty světskými pospolu volaly: »Ukřižuj! Ukřižuj!«

2. Kamenný pavlan, s něhož Pilát Pána Ježíše shromážděnému lidu ukazoval, stojí z části dosud. Spočívá na třech obloucích, pnoucích se směrem od severu k jihu, a stával ondy při západní části domu Pilátova. Když Bůh poslal roku 70. na zrádné město Jerusalem Římany, aby je ztrestali, vzal za své i pevný hrad, zvaný Antonie, v němž Pilát jakožto náměstek císařův bydlel, a při tom byly oblouky ty zasypány rumem Teprve po staletích rumy ty byly odklizeny a nyní vystavěn jest oblouk svrchní do kostek, při němž od r. 1856 jest klášter; zvaný »Ecce homo«; a v tom klášteře spravují jeptišky, zvané »dcery sionské«, siročinec, veřejnou školu, lékárnu a jiné ústavy dobročinné.

V tomto kostele klášterním mají jednoduchý hlavní oltář, sestavený z kamene. Avšak kameny ty tvořily před zničením Jerusalema dlažbu ulice, po které Spasitel konal svou křížovou cestu. Bývaly rovněž rumem zasypány; po letech povstala na těch rumech ulice nová, někde až na dva metry nad ulicí starou zvýšená. V novější době byly ale rumy z ulice nové odklizeny, a přišlo se na dlažbu starou, z které kameny byly vyzvednuty, a v oltář ten sestaveny.

Za oltářem tohoto chrámu klášterního viděti lze část onoho severního oblouku z pavlánu Pilátova; jest to prostý, zvětralý, němý svědek utrpení našeho Spasitele. A nad tím obloukem jest udělán výklenek, v němž postavena jest krásná socha Pána Ježíše, trním korunovaného, a nad ní nápis: »Ejhle král náš!«

Prostřední oblouk pavlanu, s kterého Pilát Pána Ježíše shromážděnému zástupu ukazoval, stojí nyní volný o sobě, opíraje se severním podstavcem svým o klášter dcer sionských. Nyní vede pod ním ulice. Vrchol jeho, jakož i pavlanu celého, byl kameny vydlážděn, a slul proto řecky lithostratos, a hebrejsky Gabata, jak o tom píše sv. Jan (19, 13); jakoby řekl »místo, kameny vykládané«. Na místě tomto seděl Pilát na soudné stolici, když Pána Ježíše odsuzoval. Sem nahoru přivedli katané po schodech, ze žaláře v přízemí, Pána Ježíše zbičovaného.

Po straně tohoto prostředního oblouku zazděny jsou dvě kamenné tabule, o nichž se vypravuje, že na jedné z nich stál Pán Ježíš, trním korunovaný, a na druhé Pilát, když jej lidu ukazoval, a při tom i Pánu Ježíši i židům se pošklebovaI, řka: »Ejhle, král váš!«

3. Podivuhodné jsou cesty prozřetelnosti Boží! V čem Pilát Pánu Ježíši se rouhal, v tom zároveň úmyslům božím napomáhal. Ba, Pán Ježíš jest v pravdě králem; ano, musel býti králem, měl-li přemoci dosavadního panovníka nad tímto světem, ďábla. Ďábel byl zajisté tím silným oděncem (Luk. 11. 21), jenž ostříhal síně své, a pokojně vládl věcmi svými. Měl-li býti přemožen a neškodným učiněn, musel přijíti silnější, nežli byl on, aby mu zbroj jeho odňal, a vládu jeho zrušil. Ďábel vládl ale nad potomky Adamovými skrze hříchy, ku kterým je sváděl; za to Pán Ježíš životem i utrpením svým za nás přemohl ďábla, zlomil jeho moc, aby nadále škoditi nemohl nikomu více, leč jen tomu, kdo se mu dobrovolně podává.

Sv. Augustin tvrdí, že podobá se ďábel přemožený psu, přivázanému na řetězu, který může sice štěkati, zuřiti, výti, ale nemůže nikoho pokousati, leč toho, kdo se k němu lehkomyslně a dobrovolně přibližuje. Ďábel může k zlému našeptávati, ponoukati, ale nemůže nad nikým více vlády své upevniti, leč nad tím, kdo dobrovolně ho poslouchati chce.

Pán Ježíš jest tedy mocným vítězem nad ďáblem, i králem, jenž si nás svou krví vykoupil. A poněvadž jest králem naším, proto chtěl býti i korunován. I korunován byl odznaky hříchů našich, pro které přebolestné utrpení své byl pro nás podstoupil.

Za naši pýchu, v které odpírali jsme Bohu, Otci svému, úcty a poslušnosti — Pán Ježíš sklání přesvatou hlavu svou pod korunu trnovou! Za vyvyšování naše, domýšlivost nezřízenou a ctižádost naši — Pán Ježíš snáší usazení na tvrdém kamenu, na místě na trůnu! Za marnivost naši v oděvu a lehkomyslné se vypínání nad stav, do kterého nás povolal Bůh — Pán Ježíš trpí to, aby tělo jeho ztrýzněné přioděli na místě nachového roucha královského sprostým, hrubým pláštěm vojenským barvy červené. Pro lakotu naši, jež by v ruce své shromažďovala ráda všemožné statky, spravedlivé i nespravedlivé — Pánu Ježíši na místě žezla královského vnucují do ruky vetchou třtinu! Za řeči naše rouhavé i utrhačné — před Pánem Ježíšem potupně poklekají, a ho zdraví slovy: »Zdráv buď, králi židovský!« a plivali na něho, i dávali mu políčky! —

4. Ó postavme se v duchu do zástupu lidu zvědavého, pod pavlánem domu Pilátova shromážděného, a pohleďme přece na Pána Ježíše, kterak ho Pilát představuje slovy: »Ejhle, král váš!« Vštipme si hluboko v duši svou tento přepamátný obraz Ježíše Krista, pro nás trním korunovaného, v království svém pro nás ztupeného! A se srdcem zkormouceným a s myslí lítostivou uvažujme, že vše to, co Syn boží trpí, pro nás hříšné trpí! Že si nás tak vykoupil za poddané své, a že my jemu tedy povinni jsme spláceti aspoň tolik, kolik nám smrtelníkům možno. Slibme jemu, jakožto králi svému, trním korunovanému, nezdolnou věrnost, a byť bychom měli proň obětovati i životy, jako sv. mučeníci; nebo praví On: »Kdo mne vyzná« a ovšem nejen slovy, ale celým životem svým »před lidmi, toho i já vyznám před svým Otcem v nebesích!«

Abychom na sliby své často pamatovali, rádi modleme se růženec bolestný, jež nám utrpení Páně tak živě připomíná. Budeme-li tak vinouti růže červené na počest sedmibolestné Bohorodičky, stane se ona naší pomocnicí, abychom trní života z poslušnosti k Bohu snášeli, a po bojích na světě tomto sami korunou slávy věčné poctěni býti zasloužili. Amen.

Neděle pátá postní.

Známka zavržení.

»Co jest pravda?« Sv. Jan 18, 38.

Slova uvedená jsou známá, že vyšla z úst vladaře Piláta, z nichž vyšla též slova čtyřikráte: Žádné viny nenalézám na tomto člověku (Luk. 23, 4.), hle, já před vámi vyptávaje se, žádné viny jsem nenalezl na tomto člověku (14) a opět: Žádné viny smrti na něm nenalézám, a umývaje ruce své děl: Nevinen jsem krví tohoto člověka spravedlivého. Vidíme v Pilátovi rozpor veliký: vidí nevinnost Páně, uznává ji, a dává ji trestat a usmrtiti a při tom ještě si myje ruce jako nevinný krví spravedlivou. Jeho své-

domí mu pravilo patrně, co mu i žena jeho na výstrahu vzkázala: Neměj nic s tímto člověkem spravedlivým, ale proti svému svědomí jedná, soudí, na kříž přibíjí. Věřil v nevinnost a trestal ji, nevěřil v žaloby křivé a jednal dle nich. Proto jest Pilát vzor lidí, kteří mají sice víru dobrou a pravou, a jednají proti ní aneb neplní ji skutky a proto ztrácí spasení své. Těchto lidí jest zástup veliký. Poznávají pravdu a nežijí dle ní. Jsou Pilátové, třeba by nebyli místodržitelem v Jerusalemě oni dávají na kříž Pána svého. Kterak? Každý má svědomí své, hlas boží v duši, které vede nás k Bohu a jasně učí, co činiti máme a čeho varovati. Tu však lidé ve velké části jednají proti němu hlavně v trojím směru:

I. poznávají víru, ale nežijí dle ní;

II. vědí o milosti sv. svátostí a nepřijímají je;

III. znají přikázání boží a — neplní je

Jednají jak Pilát a ztrácejí spasení duše své. Žádný hřích nás nemusí uvrhnouti do věčného zatracení, a žádný úřad nás neuvede do nebe, nýbrž víra svatá a skutky dle ní, to jest pravda, kterou dnes budeme rozjímati, abychom duši svou neztratili.

Pojednání.

I. Na Pilátovi vidíme mnohé přednosti chvály hodné. Pilát přijímá žalobu hned z rána a posadil se do úřadu svého. Soudí úplně nestranně a vidí nevinnost Páně a prohlásí to, ano ukazuje i přirozeně soucitné srdce, když předvádí Pána zbičovaného dí pln soucitu: »Ecce homo«. To vše jsou světlé stránky na Pilátovi. Jeho smrtelný hřích leží ale v tom, že mu v zásadě: pravda a nepravda jsou věcí stejné ceny, a že když poznává, co jest pravda, nejedná dle toho a to stačí, aby ztratil milost boží na vždy.

V tomto směru jsou celé pluky Pilátských duší, kterým jest pravda a nepravda stejné ceny. Pilát pohrdavě se ptá, co jest pravda. Pán dal mu poznati: »Já jsem proto přišel na svět, abych svědectví vydal pravdě, každý, kdo jest z pravdy boží, slyší hlas můj.« (Sv. Jan, 18, 37.) Zde stojí mnozí jako Pilát s otázkou: co jest pravda o Bohu, o duši nesmrtelné, o odplatě věčné, o odpuštění hříchů, o milosti boží? Pán Ježíš proto na svět přišel, aby vydal svědectví pravdě.

Trestuhodně a hůře než Pilát odpírají mnozí sv. pravdě. Když nám Pán Ježíš zjevil a potvrdil pravdy svaté víry, tedy nemůže býti lhostejno je přijmouti neb zavrhnouti. Nemůžeme říci jako mnozí říkají: »Jen když řádně žiji, na tom, co věřím, nesejde.« Svaté Písmo nám praví: »Spravedlivý můj živ jest z víry.« Víra jej vede a udržuje v spravedlnosti. Nemáme li svatou touhu hledati pravdu, milovati pravdu a dle ní jednati, hřešíme proti Duchu svatému a ten hřích vůbec nemůže býti odpuštěn, protože odpírá pravdě.

Pán Ježíš také odsuzuje nevěru více než jiné hříchy. Když polapili ženu cizoložnou a přivedli ji k Pánu a chtěli, aby vyřkl nad ní

rozsudek, neodsoudil ji vida kajícnost její, ale pravil: »Já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude míti světlo života.« (Sv. Jan 8, 12.) Ano, pravil dále (24): »Nebudete-li věřiti, že já jsem, zemřete v hříchu svém« a těm, kteří uvěřili v něho, při té příležitosti pravil: »Zůstanete li v řeči mé, právě učedníci moji budete a poznáte pravdu a pravda osvobodí vás« (sv. Jan 8, 32). Víra sv. nás osvobodí od hříchů a zjedná milost boží.

Kolik Pilátů malých a velkých pohrdá pravdou Páně jakoby byl Pán Ježíš řekl apoštolům: Jděte a učte národy pravidlu mravnosti, ale o víře ať si každý věří jak chce, každá víra ho spasí. — Pravý opak pravil: Kdo uvěří, ta víra jej přivede ku spáse, ale běda těm, kteří neuvěří, ti budou zatraceni. (Mk. 16, 15, 16.) Kolik Pilátů a Pilátek!

S jakou péčí sv. apoštolové pravdu sv. víry ošetřovali! Svatý Pavel k Efesským tolik na srdce klade, aby se nedali mást každým větrem mínění, ku Galatským pak dí, že má býti každý proklat, kdo by jiné učení hlásal než jak slyšeli, ano i kdyby anděl s nebe přišel a jinak učil, že nesmí se dáti svést. Proto Timotheovi na srdce klade svěřené učení zachovati a věrně dále střežiti. Sv. Petr praví, že mnozí zneužívají listů sv. Pavla k svému zavržení, protože si je vykládají dle svého osobního mínění. Pravda víry i dobrota mravů souvisí dohromady a to nás musí spasit. Neštěstí křesťanů začíná tím, že jako Pilát začnou si pravdu vybírat a proto zahynou. Chytnou se lidských výmyslů a opustí pravdu věčnou. Vybírají si, co se jim líbí a pak dělají co chtí, ne to, co mají konat dle svědomí svého.

Rýn u města Šáfhúz činí krásný vodopád, ne sice veliký, ale dost prudký, že se mnohým stal osudným. Kdys pluli dva muži po proudu. Když zpozorovali blízkost vodopádu, bylo již pozdě. Lidé jim hodili provaz s břehu. Jeden vyskočil, aby chytil se provazu, druhý za ním následoval, ale chytil se prkna, jež proud s sebou nesl. První se zachránil provazem připevněným k nehybné zemi. Druhý zahynul, že plovoucího prkna se chytil. Podobně s vírou sv. Jestli se držíme slova Páně, pravdy věčné a nezměnitelné: pravda spasí nás, vyvede nás z proudů vášní a hříchů, neboť souvisí s Ježíšem, věčnou pravdou. Kdo však se chytí pohyblivého a měnivého mínění lidského, chytá se plovoucího prkna a s ním řítí se do zkázy.

V tom pokušení jako Pilát stojíte každý z vás a tážete se s ním: co jest pravda o Bohu, o duši, o životě věčném; měnivá mínění lidská vám dají tisíce různých odpovědí, ale jen pravda spasí vás. Lež vás uvrhne do záhuby, kdyby byla sebe pohodlnější, sebe hezčí na oko, lež zůstává lží a konec její jest smrt, a pravda zůstane pravdou a konec její jest život — spása. Proto Pán blahoslaví na prvním místě: chudé duchem, kteří s radostí a ochotou přijímají jeho slovo bez výhrad a vytáček, a jejich jest pak království nebeské. Brána nebeská dost veliká i pro velkého kajícníka, ale musí se pokořit. Podobně jest i se sv. svátostmi.

II. Někteří se táži o sv. svátostech s Pilátem: co jest pravda *a*): o křtu, *b*) o zpovědi, *c*) o nejsv. svátosti.

a) Kristus Pán nám sám o nich dí, co jest pravdou o nich. Praví o křtu sv.: Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha svatého, nemůže vejíti do života věčného. Ale někteří z Pilátů tážou se jako Nikodem: Kterak to možno znovu zroditi se a vejíti do života matky své? Všechno působení boží milosti měří hmotou, svým rozumem a nechápou věcí duchovních, že musíme začíti život nový dle pravdy a vůle boží. Tací neváží si milosti křestní, ani že jsou údy tajemného Těla Ježíše Krista, jako si nevážil marnotratný syn, že byl v domě otce svého. Kolik jest těch, kdož pohrdají vznešeným svým křesťanstvím? Ubozí jednají jako Pilát, jenž prohlašoval nevinnost Páně a ji odsuzoval zároveň. Buď jest sv. víra Páně pravdou a pak musíme dle ní žíti, aneb není, a pak bychom byli — jen zvířata.

b) Co jest se sv. zpovědí? Kristus Pán dí: »Nebudete-li činiti pokání, všichni podobně zahynete.« Co dí Pilátové? To, co pravili fariseové: Kdo může odpustiti hříchy než Bůh? Kristus Pán dí apoštolům: »Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, komu zadržíte hříchy, zadržány jsou.« — Budete státi s Pilátem, farisey, kteří rozumovali o odpuštění hříchů, aneb jednati dle slov Páně: dělati pokání a dojíti odpuštění? Chytneme se pravdy Páně věčné a nezměnitelné: blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou, aneb přidržíme se lidských domněnek: Kdo může hříchy odpouštěti, a držeti se nestálých úsudků lidských a s nimi se vrhnouti v propast jako onen plavec nad vodopádem šafhúzským?

c) Co jest pravda o Nejsv. Svátosti Oltářní? Pilátové a duše zpřízněné s ním rozumují, jako oni nešťastníci na poušti, když nasytil Pán lačné zázračným chlebem a slíbil chléb s nebe, kterým bude jeho tělo a krev, začali rozumovati, kterak to může býti, aby dal své tělo za pokrm? Tvrdá jest tato řeč, my to nemůžeme pochopiti. Ale Pán znova pravil: Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj, všem v Něj věřícím. Mnozí odcházi jako odešli tehdy mnozí z jeho učedníků a nechodili už více s ním. Ale věrní učedníci zůstali s ním a pravili ústy Petrovými: Kam bychom šli, když ty máš slova života. K mnohým srdcím přichází velikonoční zvěst o sv. zpovědi jednou za rok, o velikonočním sv. přijímání skutečného a pravého Těla Ježíše Krista, ale mnozí jednají jako Pilát, rozumují, zda tak pravda, či ne. Mají pravého Ježíše Krista v Nejsv. Svátosti Oltářní před sebou jako Pilát na schodech svého paláce, a přece spasení nedojdou, proto, že mají ducha jako Pilát: nestará se o pravdu, udeří pravdu v tvář, když by mu pravda činila nějakou obtíž. Taká duše nelační a nežízní po spravedlnosti a nebude nasycena ani spasena. Bože a Pane, rač nás zbaviti ducha lhostejného, pochybovačného a nevěřícího Žijeme v podobném nebezpečí jako Pilát a jeho okolí.

Ve sv. svátostech se nám milost boží udílí. Lpí na svatých svátostech krůpěje krve Páně, skrze kterouž působí, ale mnozí krví Páně a svátostmi pohrdají a skončí jako Pilát bez kajícnosti, bez milosti boží.

III. Víra sv. nám předkládá pravdu Páně, sv. svátosti lásku Páně a sv. přikázání: vůli Páně. K přikázáním Páně chovají se mnozí jako Pilát. Když Pán Ježíš mu na otázku: »Odkud jsi ty?« žádné odpovědi nedal, řekl mu Pilát: »Se mnou nemluvíš? Nevíš li, že mám moc tebe ukřižovati a tebe propustiti?« Pán odpověděl: »Neměl bys žádné moci proti mně, kdyby nebylo tobě dáno s hůry.« Tak ubozí Pilátečkové také se domnívají, že mají moc pohrdnouti každým přikázáním božím Jsou volni a svobodni, ale zapomínají, že jest jim vůle svobodná dána s hůry od Pána Boha, a že mají zásluhu neb vinu, jak vůli boží plní aneb jí pohrdají.

Na našem svědomí napsán každý skutek náš, jeho úmysl, jeho váha, zodpovědnost. Každý z vás má s hůry danou moc poslechnouti a neposlechnouti přikázání boží. Soudíte Krista Pána mezi námi přítomného, učícího, odpouštějícího, příkazy dávajícího. Jest to církev sv., sbor věřících duší, s nimiž jest Pán Ježíš! V církvi svaté učí pravdě věčné a my ji přijímáme, aneb se smějeme s Pilátem: »co jest pravda?« Kristus Pán nám dává sebe za pokrm v Nejsv. Svátosti, obmývá nás v pokání krví svou, toť jest pravda potěšující, ale mnozí odvrací se od Něho. Kristus Pán nám dává příkazy skrze svou církev, ale mnozí Pilátkové se povznáší nad ně: což nevíš, že já mám svobodu zachovati je aneb říci: nechci zachovávati?

Jak srdce naše jsou zdivočilá zásadou Piláta vladaře. Nevinným jej nazývá a odsuzuje, viny nenalézá a mrskati dává, nechce býti krví jeho vinen a přece ji prolévá. Ukrutný Piláte! Ó duše vlažných křesťanů, vy jste v podobném stavu. Na domě v Lubeku jsou desky s nápisy, které jsou výtkou všem duším s Pilátem spřízněným. Stojí pak napsáno na nich, což dím všem vlažným posluchačům:

Kristus praví k nám:

Nazýváte mne mistrem a neptáte se mne.
Nazýváte mne světlem a nevidíte mne.
Nazýváte mne cestou a nejdete po n.
Nazýváte mne pravdou a nectíte mne.
Nazýváte mne moudrým a neposloucháte mne.
Nazýváte mne krásným a nemilujete mne.
Nazýváte mne bohatým a neprosíte mne.
Nazýváte mne věčným a nehledáte mne.
Nazýváte mne milosrdným a nedůvěřujete mně.
Nazýváte mne šlechetným a nesloužíte mně.
Nazýváte mne všemohoucím a nectíte mne.
Nazýváte mne spravedlivým a nebojíte se mne.
Zatratím vás — nezazlívejte.

Jiná deska nese výtku Páně:
Jsem krásný — a málokdo mne miluje.
Jsem šlechetný a málokteří mne ctí.
Jsem bohatý a kdo hledá mé poklady?
Jsem všemohoucí a kdo hledá mou pomoc?
Jsem moudrost a kdo jde dle mé rady?
Jsem věčný a proč časnému dáváte přednost?
Jsem cesta a málo těch, kdo po ní jdou.
Jsem pravda, a málo kdo jí věří.
Jsem život a málo kdo po něm touží.
Jsem světlo a málo se jich dá osvítit.
Jsem milosrdný a málo těch, kdož mi důvěřují.
Jsem soudce světa, brzo a jak těžce mohu tyto nevděčné odsouditi.

Teď jsme jako Piláti, chraň nás Bůh, abychom zneužili své svobody, ale prosme, abychom pravdu Páně přijali, milostí ve sv. svátostech nepohrdali a vůli jeho plnili a soud milosrdný slyšeli: Pojďte, požehnaní Otce mého. Amen. *Fr. Vaněček.*

Na neděli pátou v postě.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

O čtvrtém tajemství růžence bolestného.

1. Ku podivu! Pán Ježíš předkládá úhlavním nepřátelům svým směle otázku: »Kdo z vás bude mne trestati ze hříchů?« A nikdo se nehlásí, aby jemu nějaký mravní poklesek vytkl. Pán Ježíš kamkoli přichází, znamená cesty své dobrodiním, uzdravuje nemocné, křísí mrtvé, činí zázraky v přírodě, aby dokázal, že v pravdě od Boha jest poslán, a k tomu ke všemu slibuje: »bude li kdo zachovávati řeč mou, neuzří smrti na věky!« Ale přes to vše chápají se nepřátelé, závistnicí jeho kamenů, aby ho ukamenovali! Avšak nepřišla ještě hodina jeho, kdy on vám dobrovolně vydati se chtěl v oběť za hříchy člověčenstva, a proto bez úrazu vyšel ze středu jejich.

Teprve, když přišla hodina jeho, a on ustanovil Oběť Zákona Nového při poslední večeři, vešel do zahrady getsemanské, kde v hrozné trýzni za nás krví se potil. Potom zajatý veden jest od Annáše ke Kaifáši, od Herodesa ku Pilátovi, a od tohoto, ač za spravedlivého prohlášený, odsouzen jest z bázně před židy k ubičování, načež katané jeho o své újmě jako krále jej potupili. Připomínáme si toto tajemství umučení Páně v růženci bolestném slovy: »Který se pro nás krví potil, který pro nás byl ubičován, trním korunován.«

Když pak ani umučení Páně neobměkčilo zaslepeného lidu, a ten smrti Spasitele svého dovolávati se nepřestával: Pilát odsoudil ho konečně po přání jeho ku smrti na kříži. Na to katané Pánu Ježíši kříž naložili, aby si ho nesl na místo popravní za

městem, zvané Kalvarie. Tuto hroznou cestu Páně připomíná nám čtvrté tajemství růžence bolestného slovy: »Ježíš, který pro nás kříž nesl.«

2. Pobožnost na křížové cestě v Jerusalemě počala nejdříve konati samoiná sedmibolestná Bohorodička, hned po slavném vzkříšení Páně. Po ní vykonali ji již milionové ctitelů Syna božího, za nás ukřižovaného, a konají ji nesčetní zástupové posud. Těm, kdo ji s náležitou kajícností konají, dědicové svatého Petra v Římě propůjčili celý poklad odpustků.

Poněvadž ale jednomu každému ctiteli ukřižovaného Spasitele nelze dalekou i nákladnou cestu do Jerusalema vykonati, a tam na místě samém, krví Páně skrápěném, pobožnost křížové cesty konati: náměstkové Kristovi udílejí tytéž odpustky jerusalemské těm, kdo aspoň pobožnost křížové cesty vykonají před 14 zastaveními, od Františkánů řádně zřízenými.

Tak konáváme i pobožnost křížové cesty v našem chrámu s náležitým užitkem, když od zastavení ku zastavení aspoň povstáním nebo několika kroky cestu naznačíme, a před 14 zastaveními čili štacemi pobožnost řádně vykonáme. Dnes však aspoň v duchu odebeřme se do Jerusalema, kde tam pobožnost křížové cesty se koná.

3 Zastavení prvé jest v kapli, jež stojí na místě, kde Pán Ježíš byl ku sloupu přivázán i bičován; čili kde Pán Ježíš byl od Piláta nespravedlivě ku prolití krve své za nás odsouzen.

Zastavení druhé, kde Pán Ježíš vzal kříž na sebe, koná se blíže oblouku, s kterého Pilát Pána Ježíše lidu shromážděnému ukazoval se slovy: »Ejhle člověk.« Oblouk ten vystavěn jest do kostela řeholnic, zvaných »dcery sionské«. S oblouku tohoto veden Spasitel dolů, kde naň kříž naložili.

Odtud vede cesta dále směrem západním, po které přichází se cestou, 180 kroků dlouhou, ku zastavení třetímu; totiž ku místu, kde Pán Ježíš klesl pod křížem svým poprvé. Místo to označeno jest sloupem, při němž jest postavena kaple mešní.

Proti tomuto třetímu zastavení jest vchod do velikého, nádherně zřízeného poutnického domu rakouského, jenž vystavěn i zařízen jest z milodarů, pocházejících z říše rakouské. V tomto poutnickém domě obdrží každý poutník z Rakouska po dobu své pouti opatření buď úplně zdarma, je-li chudý; anebo aspoň za mírný poplatek. Roku 1869 i sám císař František Josef byl tam hostem.

Odtud vede cesta směrem jižním, a po 40 krocích stojíme u zastavení čtvrtého, označujícího místo, kde Pán Ježíš setkal se se svou Matkou, jež jemu tu vstříc vyšla z ulice napříč vedoucí, ale při pohledu naň nesmírnou bolestí omdlela Jindy býval na tom místě kostelík, zvaný »u Panny Marie ve mdlobách«; avšak ten Turci při dobývání Jerusalema zničili, takže naň toliko zříceniny pamatují.

Dále vede cesta vzhůru do kopce, a po 30 krocích staneme u zastavení pátého, označujícího místo, kde židé ne z útrpnosti

k ubohému Pánu Ježíši, ale ze zášti k němu, aby ho mohli viděti umírajícího na kříži, přinutili Šimona Cyrenského, z pole jdoucího, aby mu pomohl kříž nésti. Na událost tu pamatuje výklenek na nárožním domě, v němž zasazen jest červený kámen s nápisem: »páté zastavení.« Na kamenu tom znáti jest nepatrný otisk ruky, kterou dle podání se tu Pán Ježíš opřel. Poutníci kámen ten uctivě líbají.

Po dalších 115 krocích vzhůru přichází se ku místu, kde na příč v ulici založeno jest kus sloupu. Jest to označení pro zastavení šesté. V řadě domů, jež tu po levé ruce poutníků byly, stál i dům sv. Veroniky, která, když viděla ten smutný průvod, v němž veden byl božský divotvorce celý zkrvácený, ubitý i poplvaný, přistoupila k němu a stáhnuvši bílou roušku s hlavy své, mu ji podala, aby se aspoň utříti mohl, když mu již ničím jiným přispěti nemohla. Pán Ježíš přitiskl roušku tuto na obličej svůj, vtiskl ho do ní, a vrátil ji Veronice. Převzácný poklad tento chová se posud v pokladnici světového velechrámu ve Vatikáně v Římě.

U štace šesté pokračuje cesta pod dlouhým klenutím, na 90 kroků dlouhým, na jehož konci bývala za časů Páně městská brána, kterou vycházelo se již z města ven. Brána ta slula »brána soudní«, poněvadž při ní býval s místa povýšeného zločincům, tudy na popravu vedeným, ještě jednou ortel jich předčítán. Totéž stalo se i Pánu Ježíši.

Tu též jest zastavení sedmé, označující zároveň místo, kde Pán Ježíš klesl pod tíhou kříže svého po druhé.

Nyní nad místem tím vystavěna jest od Františkánů pěkná kaple, ku které přiléhá vychovávací ústav pro dívky, pod správou jeptišek. Prostoru, jež byla již dále za městem, zaujímají nyní domy Jerusalema nového.

Cesta křížová vede tudy dále ku řeckému klášteru, při němž jest zastavení osmé, označující místo, kde Pán Ježíš minul plačící ženy, jimž řekl: »Neplačte nade mnou, ale nad sebou a nad syny svými, kteří jste právě hrozné mé utrpení zavinili!«

Od kláštera tohoto vede cesta ku zadní straně velkolepého skupení svatyň, zaujímajících horu Kalvarii, zvané velechrám Božího Hrobu, kde se konají památky na posledních pět zastavení křížové cesty.

Před vchodem do tohoto velechrámu ale položen jest sloup, označující zastavení deváté, kde Pán Ježíš klesl ku zemi po třetí.

4. Těmito místy kráčel tedy Pán Ježíš uprostřed lotrů, nesa si dřevo své obětní; podobně jako tu kráčel arciotec jeho Isák s dřevím obětním na zádech svých.

Na této cestě potkal Pán Ježíš drahou Matičku svou, které tu meče bolesti pronikly mateřské srdce její!

Tady přinucen Šimon nésti Pánu Ježíši kříž; avšak když pohlédl do obličeje jeho, s láskou i ochotou pak ho nesl, ano, až i tolik si kříž pak zamiloval, že později i se dvěma syny svými smrt mučenickou pro ukřižovaného podstoupil.

Zde odměnil se Spasitel citelným ženám; zde stal se i učitelem naším, bychom z lásky k němu kříže své s trpělivostí snášeli, tak jeho pravými učeníky se ukazovali, a za ním posléze přišli! —

Prosme jej tolik pokořeného za dar pokory — ku hodnému přijetí svátostí v této době velikonoční. Konejme na úmysl ten rádi pobožnost křížové cesty i modlitby růžence bolestného, abychom tak zároveň vinuli i věnec z růží červených na počest Matičky, a tak přízeň její si zasloužili i pro život, ale i zvláštní pro hodinu vlastního skonání. Amen.

Neděle šestá postní.

Kříž známka vyvolení.

Vyšedše pak nalezli člověka Cyrenského, jménem Šimona, toho přinutili aby nesl kříž jeho. Sv. Mat. 27, 32.

Na oko malá, nepatrná událost vypráví se v pašijích o Šimonu Cyrenském, dle všeho pohanu, jenž byl v Jerusalemě v době utrpení Páně a cestou křížovou namanul se do průvodu, když vyčerpána byla lidská síla Páně. Tvrdost nepřátel nutila Šimona nésti kříž Páně, aby muky Páně trvaly déle. Šimon se vzpouzel nésti kříž, nechtěl tu hanbu na se vzíti. Ale kříž Páně se mu stal školou nejlepší a dílem milosti boží. Šimon, jenž jen z přinucení dotekl se kříže, stal se žákem Páně, otcem svatých dětí, jichž jména samo Písmo Sv. uvádí řkouc, otce Alexandra a Rufa, známých mučeníků Páně. Zde vidíme známku vyvolení. Jest to svatý kříž. Kdo jej béře na sebe, třeba nerad z počátku, ale za příkladem Páně kráčí, ten prodělává zvláštní školu života. Křížů vidíme v celém světě plno! Jsou to známky vyvolení a závržení dle toho, jak je přijímáme a neseme. Proto dnes béreme za předmět rozjímání postního: kříž známka vyvolení.

Když jej dobře neseme, jest očistcem života minulého I., jest školou přítomnosti nejlepší II a jest pokladnicí věčnosti III.

Pojednání.

I. Kříž utrpení jest věcí, jíž se lekáme a vyhýbáme, ať jest kříž jakéhokoliv druhu, jest vždy naší přirozenosti něčím hrozným. Šimon Cyrenský přinucen z počátku nesl kříž, pak ale osvícen sv. věrou, milostí boží stává se z pohana křesťanem, z křesťana otcem mučeníků. Tak Bůh posílá všem nějaký kříž, při němž se můžeme zkoušeti, je-li známkou našeho utrpení pro nás. Kříž jest kříž, ale také milostí, dí sv. Augustin Jest velice smutný fakt, že lidé ve štěstí postavení nejdříve zapomínají na Boha. Bez křížů a soužení by lidé kráčeli k záhubě. Proto Bůh sesílá hoř-

kost do kalicha lidského, aby pokazil rozkoš, která vede do pekla. Ať otevřeme pak sv. Písmo kdekoliv, všude nalézáme poučení, že jíti s křížem trpělivě a odevzdaně, jest cesta spásy, kterou kráčeli všichni vyvolení boží.

Mudřec Zákona Starého svému synu napsal: Kázně Hospodinovy, synu můj, nezamítej, ani ustávej, když od něho trestán býváš. Nebo Hospodin, kohož miluje, (toho) tresce: a jako otec v synu zalibuje v sobě. (Př. 3, v. 11. a 12.) Zlý i spravedlivý navštíven bývá křížem, buď, aby se očistil, buď zkusil sebe. Kniha Job jest toho důkazem, jakož i Tobiášova kniha. Největší neštěstí jest štěstí ve hříchu, neboť to jest splnění slov Páně: vzali již odměnu svou. Jak jsem již pravil, jest kříž snášený: dobrým očistcem, výbornou školou a pokladnicí.

Vám známa jest zásada starých: metla vyhání děti z pekla. Trest učí je kázni, pořádku a každé ctnosti a proto jest trest výtečným lékem. Odměna i trest jsou prostředky výchovné. Tak jest i s námi dospělými. Bůh nutí nás křížem, abychom šli do sebe, abychom poznali svůj hřích a zanechali jej. Bůh nás zde křížem očišťuje a učí milovati svá přikázání. Kříž seslaný učí cestě k Bohu. V Evangeliu nám se dávají četné toho doklady. Co přivedlo setníka v Kafarnaum k Pánu Ježíši? Byl to snad dvůr Herodův, či krásné postavení jeho? Nikoliv, ale jeho nemocný syn mu ukázal cestu k Spasiteli. Slýchal o Pánu často, ale nešel k němu, až když syn jeho zle se trápil, pak uvěřil on i dům jeho veškeren. Tak činí nám Pán Bůh často, aby nás k sobě uvedl a hříchu sprostil.

V knize Mojžíšově se vypráví (IV. 32. 23.), jak Mojžíš hrozil synům Gád a Rúben, když neposlechnou Mojžíše: »vězte, že hřích váš vás zachvátí.« Následek hříchu se dostaví dřív neb později. Když jest to zde v životě, pak jest to milosrdná ruka boží, která posílá svůj časný kříž, aby uvarovala nás věčného. Právě soužení mnohé, které jde v patách za hříchem mnohého zachová před hříchem.

Kříž Bohem seslaný očistil miliony duší od hříchu a proto jest tak často milostí od Pána Boha seslanou. Kříž nás má vésti od hříchu k Bohu, od smrti k životu. My se mu často vzpouzíme jako hoch škole a její kázni, neboť kříž a soužení jsou školou lidstva.

2. Jest zkušenost všech lidí, že kříž po celé zemi tíží různým způsobem: Co tu je křížů chudoby, v některých vrstvách, chudoby zaviněné a nevinné, co nemocí, jichž jméno ani neznáme, kolik zármutku, jenž tíží tolik srdcí. To vše musí míti i svůj úkol od Pána Boha daný. Běh života byť by krátký, naplněn jest mnohými bídami a sice i u těch, komu lidé závidí i těch, kdo závidí. Toto množství křížů má účel v Prozřetelnosti boží, kříž jest školou a) rozumu, b) víry, c) ctností, d) obětí. Proto musíme jej umět vzíti na sebe a nésti aspoň jako Šimon Cyrenský, který z počátku nesl z přinucení, pak nese s odevzdaností

a radostí a naposled měl za velikou výsadu, že byl tak omilostněn, že směl doprovázeti Pána na jeho bolestné cestě.

Kříž jest školou rozumu. Nic člověka nepřipraví o rozumný soud, jako řada šťastných dnů. Člověk takřka šílí, žije bez Boha a povinností k němu a nemyslí ani na duši vlastní ani na věčnost svou. Když však naň dolehne kříž, vystřízliví: vidí marnost všeho, mysl se odvrací od pomíjejícího k Nepomíjejícímu.

Kříž jest škola víry, jako jest štěstí pařeniště nevěry. President Isnard (president nár. konventu franc.) našel zvláštním způsobem víru mládí svého. Upadl v nemilost lidu, jemuž chtěl sloužiti, a byl dokonce odsouzen k smrti, jíž ušel, že se ukryl ve sklepě chudé čtvrti sv. Antonína v Paříži, kdež 16 měsíců se ukrýval. Praví: »neštěstí vzkřísilo můj život, já vstal, rozjímal a naučil jsem se sebe znáti. Viděl jsem, odkud jsem přišel, kam jdu, cestu, kterou jsem prošel, a která mi ještě zbývá jíti, stezky, po nichž jsem chodil a na kterou jsem ještě musil vstoupiti. V achtu odsouzen k smrti pro oddanost k vlasti, zadržela mne Prozřetelnost v samotě, uprostřed Paříže. Neviděl jsem nic, než za sebou postavené popraviště, před sebou slunce, noc a přírodu. Tak mi nezbylo nic, leč přemýšleti o Bohu, o své duši a o náboženství. Oddal jsem se rozjímání, které 16 měsíců denně 15 hodin trvalo; jistě hlouběji se nemyslí než u popraviště. Našel jsem zase v srdci svém zrna náboženství, která zasila moudrá výchova v mládí, a která dlouho v štěstí byla potlačena, v neštěstí jsouc obživla.« (Marschall, Hoffnung 123) Tak obrácený president národního konventu měl kříž, neštěstí, samotu za školu duše náboženství.

Kříž je školou ctností. Šimon Cyrenský prodělal změnu v duši, když nesa kříž, stal se mužem, jenž odchoval dva mučeníky! Kdy jest člověk štědřejší? Kdy činí sv. předsevzetí? Kdy sliby Bohu skládá, kdy jest pilný v návštěvě služeb božích? Ve štěstí neb v neštěstí! Odpověď nemusím dávati já, duše Vaše sama si odpoví.

Kříž jest školou, v níž se učíme obětovati Pánu Bohu. Když se všecko na nás usmívá a jde po našem, stáváme se sobci, kteří nových a nových věcí žádají. Když přijde kříž ve své různé formě (nemoc, hanba, opuštěnost), duše se stává obětavou. Zapuzená manželka Jindřicha VIII. Kateřina arag. říkala ve své opuštěnosti: Kdyby jí Bůh dal voliti mezi velikým štěstím a velikým neštěstím, že by prosila za prostřední cestu. Když by ale nebylo vyhnutí, že by raději volila neštěstí, protože nešťastní z lidka bývají bez útěchy, přešťastní obyčejně jsou bez rozumu. (Rolling Sal. Sprachbuch 350.) V kříži dovede člověk více obětovat než ve štěstí a proto se stává kříž bohatou pokladnicí pro věčnost. Když vezmeme kříž na sebe v duchu Kristově, mění všechnu bolest v zásluhu, slzu v perlu království božího.

3. Bez námahy a sebepřemáhání nic dobrého nepovstává. Vezměte mladý věk a učení, které každého stojí sebezapření. Nevykoná-li mladý člověk ono sebezapření při učení, ztracen má

poklad vědomosti pro celý život. Musí se zapřít, když chce míti užitek. Podobně jest s prací, která sama sebou jest obtížná, ale když člověk sebe přemůže, pak nese práce ovoce své. Tak jest i s každým dílem dobrým, ono žádá sebezapření. Při všem se vyskytne kříž. Ať jdeš, kam chceš, kříži neujdeš, ale záleží na tom, jak jej na se béřeme. V kříži leží zásluha pro budoucí život, jím odpykati můžeme už zde na zemi mnoho časných trestů. Učený sv. Tomáš Aq. (s. th. 1. 2. q. 87 ab) vykládá takto: Dvojí věc můžeme při hříchu pozorovati: hříšný skutek a z něho plynoucí vinu. Jasno jest, že i když hříšný skutek přestal, přece na duši vina zůstává i po skutku. Skutek hříšný činí člověka hodného trestu, protože je přestoupení řádu boží spravedlnosti, k níž se navracíme, když na sebe vezmeme trest, který dosti činí spravedlnosti boží. Ten, kdo ve hříchu šel za svou vůlí, má dle řádu boží spravedlnosti, dobrovolně neb nuceně něco trpěti, co jest proti jeho vlastní vůli, jak také při urážkách lidem učiněných se pečuje o to, aby náhradou za urážku vyrovnala se spravedlivá rovnováha. Jest proto jasno, že když i skutek hříšný minul, ještě trest zůstává trpěti. To musíme učiniti buď sami, buď že nám jest trest uložen. Kříž vlastní, aneb kříž seslaný činí za naše hříchy dosti. Vše, co jsme vytrpěli odevzdaně ve vůli boží, ať sami jsme si to uložili, ať nám bylo sesláno, vše nám slouží jako výplata za hřích. Proto při rozhřešení praví kněz na konci: cokoliv jsi dobrého vykonal, aneb zlého snesl, ať ti je k odpuštění hříchů, rozmnožení milosti, a odměnou života věčného. Tři věci jmenují se v rozhřešení, že pocházejí z dobrého skutku, který jsme vykonali, aneb něco zlého snesli: slouží buď k odpuštění hříchu, buď k rozmnožení milosti, buď k odměně života věčného. To jsou právě ta slova, jež jsem použil za rozdělení své řeči: kříž sv. jest buď očistcem od hříchů minulých a dostiučinění za ně, buď jest školou trpkou sice, ale vydatnou pro ty, kdož užívají té příležitosti k svému blahu a poučení, buď jest příležitostí k zásluhám nehynoucím. Kristus Pán dí: »Kdo chceš za mnou přijíti, vezmi kříž svůj na se,« to jest, všechny ty povinnosti stavu tvého, které činí nějakou obtíž a nepříjemnost, v tom leží budoucí naše zásluha. Valná část lidí se tomuto kříži v povolání vyhýbá jemu spílá a dí sobě a jiným: jsi-li syn boží, sestup s kříže dolů a pomoz sobě i nám. Nezbaví se proto svých povinností, budou je nésti z přinucení s reptáním a bez zásluhy a bez odměny. Aneb z počátku ponesou neradi jako Šimon, ale osvíceni příkladem Páně, zamilují si svou povinnost a budou s radostí stát na své postati a získávati sobě i jiným zásluhu. Tahem moderní doby jest, utéci od své povinnosti, neplniti ji a jednati dle svého. Z toho pochází hrozná kletba, rouhání a nespokojenost a rozervanost. Máme i matky, nejen otce, které utíkají od mateřských povinností výchovy křesťanské. Z toho pochází zlo větší než z přítomné světové války, v níž tolik tisíc životů přichází jako oběť lásky k vlasti, říši, a'e z matek, utíkajících před mateřstvím, pochází hříchů do nebe volajících a vražd mladých životů, více než v celé

válce, a moho vin a mnoho kletby. Kdežto křesťanské matky berou kříž výchovy a mateřství třeba z počátku z přinucení a s obtíží — ale později s radostí konají svou povinnost sobě i lidstvu k požehnání. Jedni kříži chtí utéci, jiní jej béřou jako Šimon Cyrenský a pak při něm věrně vytrvají.

Kříž — plnění povinnosti nemilé stává se tak známkou vyvolení. Čím věrněji, čím vytrvaleji, čím více lásky k Bohu béře ten denní kříž denně na sebe, tím čistší jest duše, tím jasnější jest rozum a tím větší jest i zásluha na věčnosti, ježto tam mají sečteny všechny obtíže, které s jich povinností byly spojeny, a které přetrpěly pro Boha a s Bohem. Zpytujte své svědomí, jste-li dle kříže svého vyvolení, že jej nesete za svým Spasitelem, či jste mezi těmi, kdož se mermomocí chtějí vyhnouti. Kříž sv. jest tedy známkou našeho spasení, musíš milovati své povinnosti a sice pro Boha a pak jdeš za Pánem svým k odměně. Amen.

Fr. Vaněček.

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal, O. Praem. — (Pokračování.)

VIII.

Pravá věda dokazuje jsoucnost Boha.

Dosud jsme poznali, že jsoucnost boží hlásají všichni národové pořádek v přírodě, účelné zařízení všeho tvorstva, a naše svědomí; poznali jsme, že Bůh se zjevoval skrze patriarchy a proroky, a naposledy skrze jednorozeného Syna svého. Poznali jsme dále, že se dosud zjevuje Bůh svou spravedlností a ve svých vyvolených, jimž dává moc zázraků, sám na přímluvu jejich zázraky koná, těla jejich po smrti oslavuje; vyznamenává za živa darem řečí, darem vidění a proroctví. Na poutních místech dějí se dosud přemnohé zázraky, zvláště ve Francii v Lurdech na přímluvu Neposkvrněné Panny Marie. Z celého světa přicházejí sem nevěrci ze zvědavosti, a odcházejí vyléčeni na těle i na duši. Spisovatel nevěrec bývalý, Huysmans, sám tu vyznal, že Maria Panna na něm vykonala zázrak největší, z netvora-nevěrce udělala člověka věřícího, křesťana opravdového. Zázraky se tu dějí buď pouhým užitím vody aneb po sv. přijímání těla Páně. Jest tu stálá komise z nejučenějších mužů, a každý zázrak jest vědecky vyšetřován; a komise pokaždé prohlašuje, že od lékařů doma opuštění, nemocní uzdraveni jsou tu toliko mocí nadpřirozenou. Franc. advokát Laserre, bývalý nevěrec, když nabyl zraku potřením očí vodou lurdskou, z vděčnosti navštěvoval poutní místo, vydal knihu a v ní všecky dosud nadpřirozená uzdravení nemocných ze všech končin světa. Vrátí-li se kdo z Lurd ještě v nevěře, pak jest opuštěn od Boha vlastní vinou; zavírá oči, zacpává uši, a proto

nevidí a neslyší; nechce viděti ani slyšeti, libuje si v zaslepenosti a zatvrzelosti.

A nyní ještě si promluvíme o vědě moderní. Často jste slyšeli a snad uslyšíte, že věda dokazuje, že není Boha, není věčnosti, smrtí že všemu konec. Věda prý to dokázala, věda prý jest neomylnou, proto moderní či pokrokový člověk prý nemůže věřiti. Odpověď na tuto ubohou a zlovolnou námitku jest jednoduchá: Pravá věda nepopírá jsoucnosti Boží, ale naopak víru v Boha utvrzuje a sesiluje.

1. Přírodozpytec, Dr. Dennert, ve spise: »Náboženství přírodozpytců,« ve Stutgartě vydaném, vybral 300 nejslavnějších přírodozpytců až do nejnovější doby a zkoušel poměr jejich k Bohu a náboženství. A výsledek? Ze 300 jsou 242 ctiteli Boha, 20 jest ve víře lhostejných i nevěřících, 38 nerozhodných, kteří se o víře nezmiňují. Z učenců doby nejnovější nalezl jen 5 nevěrců, tedy 2%, kteří jsou nepřáteli křesťanství, 6% lhostejných ve víře, a 92% věřících. Mezi těmi pak 40% přísně věřících a horlivých křesťanů. Z toho jest patrno, že věda přírodní neupírá Boha, ale naopak, čím kdo více přírodní vědy sleduje, čím větší učenec, tím více poznává velikost, všemohoucnost, moudrost, a dobrotivost boží, tím více a pokorněji Bohu se klaní.

Pravdu tu potvrzuje také anglický státník Gladstone, († 1898), který pravil: »Za své vlády měl jsem příležitost poznati 60 nejproslulejších učenců; z těch bylo 55 pevně věřících, a ostatních 5 vážilo si také náboženství« (Spirago, Beispiel-Saml. V. 16.)

Odkud to, že bylo tolik křiku v brožurách, různých novinách, na schůzích, že moderní věda sesadila Boha, zhasla světla na nebi, že není Boha, ani věčnosti, nebe že si musí udělat člověk na zemi?

Pán Ježíš pravil, že brány pekelné budou bojovati až do skonání světa proti Bohu a jeho církvi, proti pravdám nebeským a milostem jen proto, aby zabránily spáse duší lidských. Jako ďábel svedl první lidi k nevěře a neposlušnosti, tak činí dosud svými apoštoli — nevěrci. Omámí své vyvolené pýchou, zkazí jejich srdce marnivostí a smyslností a používá jich jako hlasatelů nevěry, volnosti a bezuzdnosti.

Nepřátelé Boha a křesťanství mají své spolky, veřejné i tajné, používají všech prostředků, pracují dnem i nocí, aby víru v Boha ze srdcí lidských vyrvali.

Poctivý obchodník, který má dobré zboží, nekřičí, nedělá reklamy, věda, že dobré zboží samo kupce přiláká; nepoctiví však obchodníci, aby zfalšované a špatné zboží odbyli, rozkřikují, dělají reklamy, že mají zboží nejlepší, a nejlacinější. A tak jest v učeném světě. Poctiví věřící učenci, pracují tiše, bez hluku, radujíce se, že pravá věda povznese lidstvo a přiblíží k Bohu; ale nepoctiví, poloviční učenci, dělají reklamu ne vědě, ale svým vlastním názorům a výmyslům, svým domněnkám, svou pavědu rozkřikují a vydávají za moderní vymoženost, neomylnou pravdu; a nepřátelé kříže obětují ohromné sumy peněz, aby tato zfalšovaná věda hojně se rozšířila a celý svět odcizil se Bohu, Kristu, církvi,

náboženství vůbec. Opatrný křesťan však moudře uvažuje, kdo nevěru rozšiřuje, kdo listy a knihy nevěrecké vydává, a drží se hesla sv. Pavla: »Vím, komu jsem uvěřil, a jsem jist«, bezpečen, šťasten ve svém náboženství. Lehkomyslný křesťan, komu nevěra lichotí, chápe se nevěrecké pavědy, aby svědomí něčím upokojil, a hlásáním pavědy — u stejně smýšlejících — slávy došel.

Slavný chemik J. B. Dumas, sekretář franc. akademie věd praví: »Lidé, kteří toliko vykořisťují výzkumy cizí, a sami žádných neučinili, velice vynášejí jejich důležitost, poněvadž nikdy nenarazili na tajemství přírodní, před nímž se praví učenci zastavili. Odtud jejich bezbožectví a zaslepenost. Zcela jinak je to s těmi, kteří sami nějaké výzkumy učinili. Ti znají ze zkušenosti, jak omezeno jest jejich pole, a při každém kroku setkávají se s věcmi nepochopitelnými. Odtud jejich náboženské přesvědčení a jejich skromnost. Čím více pokračují ve vědě, tím více je ohromuje — nekonečno, Bůh nevystihlý.«

2. Mezi vírou a vědou nemůže býti sporu, neboť týž Bůh, který tajemství zjevuje a víru vlévá, a duši lidské udělil rozum, nemůže si odporovati jako pravda nemůže odporovati pravdě. Odpor nalezne jen, kdo článků víry ve smyslu církve nepochopil, aneb domněnky jednotlivců vydává za požadavky rozumu. Věda, jež odporuje zjevené pravdě, jest pavědou, pouhou domněnkou. Vědy nabýváme přirozeným světlem rozumu; víry světlem nadpřirozeným, milostí boží. Víra pomáhá rozumu, ukazuje mu střední cestu ku poznání pravdy; rozum zase pomáhá víře tím, že základy pravdy zjevené dokazuje, že jest jeden Bůh, že se může zjeviti, že můžeme a musíme věřiti vše, co Bůh zjevil. Proto víra a věda podporují se navzájem a obě vedou k Bohu.

Americký učenec Dr. Browson, bývalý nekatolík presbyterián, praví: »Nikdy ani jediný článek při vědeckém výzkumu nepřivedl mne do rozpaků: nikdy jsem nepoznal, že by rozum můj odporoval učení církve. Jako katolík pociťoval jsem a požíval stále duševní svobody, které jsem však nikdy nepovažoval za možnou, dokud jsem byl nekatolíkem.«

Slavný přírodozpytec franc. Moigné, napsal: »Zkoumal jsem všecky vědy a tajemství náboženské, a moje víra nebyla zviklána.«

Největší fysik experimentální, Faraday, praví: »Mezi vírou a vědou nemůže býti sporu; nikdy jsem nenarazil, co by nějakého sporu vyvolalo.«

Slavný fysik a mathematik angl. James Maxwell napsal: »Zkoumal jsem přemnohé soustavy filosofické a shledal jsem, že žádná ničeho nemůže vysvětliti bez Boha.«

Slavný chemik angl. sir Davy vidí Boha ve všech rozmanitých tvarech zevnějšího světa.

Univers. prof. práv, Dr. Thoninssen, státní ministr belgický, který byl pro učenost vyznamenán od 13 učených společností evropských a za člena čestného zvolen, († 1891), prohlásil veřejně ve sněmovně: »Jsem katolík až do posledních žilek svého srdce. Kdybych měl vyceditи krev svou až do poslední kapky, abych

potvrdil víru svou, neváhal bych ani vteřinu. Bedlivě jsem studoval hlavní zásady filosofické, právnické, historické, národohospodářské, a tyto studie mne přesvědčily nezvratně, že mezi katolicismem a vzdělaností, mezi vírou a vědou, není žádného sporu, že náboženství katolické nikterak není nepřátelské pravidelnému vývoji humanity.« (Dr. Kadeřávek)

3. Právě víra v Boha, náboženství, vede ku pravé vzdělanosti, a užívá vědy ku zušlechtění a blahu lidstva.

Univ. prof. v Oxfordtě, Bacon Roger, který dal základ nynějším vědám empyrickým (zkušebným), napsal: »Učte nejprve mladé lidi fysice a chemii dříve než jste je utvrdili v náboženství a mravouce; pošlete k divokým národům akademického učence, dříve nežli jste jim dali missionáře; a zděsíte se výsledků. Víra to jest ona vzácná přísada, jež chrání vědy před hnilobou.«

A prof. Willmann ve své didaktice napsal: »Nejjednodušší křesťan, v němž křesťanství přemohlo sobectví a hmotářství, jest vskutku člověkem vzdělaným, poněvadž křesťanství propůjčuje myšlení, mluvení a konání jeho pravé víry, odstraňuje vše surové a sprosté, a činí život jeho krásným.«

Slavný krajan náš, univers. prof. práv a národohospodářství, Dr. Albín Bráf, pravil na veřejné schůzi: »Žádná věda nedovede obšťastniti celého člověka, ježto nasytí hlavu, ale srdce nechá prázdné. Jediné náboženství křesťanské učiní člověka v pravdě šťastným.«

Odtud pochopíme výrok franc. učence Jouffroya: »Všecky soustavy filosofické neplatí tolik jako jediná stránka katechismu.«

Podobně řekl franc. učenec Necker: »Náboženství jest nejlepším průvodčím, jejž nám nebe dalo.«

Co by prospěla věda bez náboženství? bez víry v Boha? Převozník jeden vezl učence přes rozvodněnou řeku. Učenec všudy se chlubil svou učeností. I řekl, když byli na vodě, k převozníku: »Příteli, jestli pak se vyznáš ve filosofii? v mudrctví?« »Kde bych měl příležitosti k takovým věcem?« odpověděl převozník. »I, to jsi ztratil čtvrtinu života«, pravil pyšně učenec. »Zdali pak se vyznáš v matematice?« »I na to není času«. — »To jsi ztratil polovic života,« pravil zase chlubivě učenec. »A zdali pak se znáš v astronomii, hvězdářství?« — Také na to neměl jsem nikdy času.« »Ach, to jsi ztratil tři čtvrtiny života,« pravil s posměchem učenec. Najednou zvedl se vítr, loďka byla zmítána, voda se hrnula do loďky a v nebezpečí utonutí zvolal převozník: »Pane filosofe, pane matematiku, pane astronome, umíte li plavat?« — »Bohužel, to neumím,« zkřikl zoufale učenec. »Ach, to jste ztratil celý život.« — Ale že jste mi vzal na životě jenom tři čtvrtiny, a jedinou čtvrť ještě mi ponechal, zachráním život váš, bez filosofie, bez matematiky a bez astronomie.« Co by nám byla platna všecka věda, kdybychom neznali Boha, neuměli se modlit a zachránit svou duši pro celou věčnosť. »Co by bylo platno, kdybys celý svět získal, na duši však škodu trpěl?«

Nejprve třeba znáti Boha, jeho vůli, pracovati na spásu duše, a vedle toho se vzdělávati ve vědách. Čím kdo učenější, tím bude pokornější a Boha horlivěji oslavovati a jemu sloužiti.

IX.

Nevěra jest největší neštěstí.

Poznali jsme dosud, že dvojí cestou možno přesvědčiti se o jsoucnosti boží, cestou přirozenou a nadpřirozenou; vidíme Boha v přírodě, v jeho tvorech, pořádku, účelném zařízení všeho, slyšíme ho ve svědomí; nadpřirozenou cestou poznali jsme Boha z jeho zjevení. Kdo na této dvojí cestě Boha ještě nevidí a viděti nechce, nalézá se ve stavu nejvýš nebezpečném. »Kdo nevěří«, řekl Pán Ježíš, »už jest odsouzen a bude jednou zatracen.«

K jednomu missionáři přišel nevěrec a řekl: »Všecka vaše práce jest marnou, mne nepředěláte; já mám své přesvědčení.« Missionář mu však odpověděl: »Příteli, víra jest dar boží, za který musíme stále prositi. Kdybyste se modlil, dal by se vám Bůh spíše poznati; nevěříte li, jste od Boha opuštěn, a setrváte-li v nevěře, budete věčně zavržen. Nejsou to moje slova, ale Syn boží to řekl sám. A poněvadž víry ze slyšení se nabývá, musíme o pravdách nebeských kázati; a povinností posluchačů jest, aby srdce své v dobrou půdu upravili, a zasetého zrnka pečlivě ošetřovali, aby vzrostlo a užitek přineslo.

Třeba jen dobré vůle, čistého srdce a pokory. Pokořte se, proste za milost víry, a Bůh vás neopustí. — Po letech přišel opět missionář, a bývalý nevěrec se ihned přihlásil; děkoval za dobrou radu a poučení; byl šťastným, že nalezl Boha a v něm všecko štěstí.

Nevěra vychází z ďábla. Už v ráji svedl první lidi k nevěře; »Nevěřte, nic se vám nestane.« Ďábel slibuje různé výhody, kterých však zaručiti nemůže; a kdo se spustil Boha a upadl v nevěru, zklamal se pokaždé; a když poznal propast, v níž se nalézá, hleděl se co nejdříve dostati ven z pasti, do n ž ďábel ho zapletl. Dle výroků bývalých nevěrců poznáme také příčiny, proč kdo stal se nevěrcem.

Francouzský spisovatel Toussaint († 1788) vydával nevěrecké knihy, v nichž upíral Boha a učil, že bez Boha možno se obejíti i poctivým býti. Jinými slovy, že člověk může býti mravným bez věrouky, aniž by co musel věřiti. Nevěru šířil mezi mládeží a způsobil veliké pohoršení. Až když onemocněl a cítil, smrt že se blíží, zhrozil se ďábelského díla, litoval pohoršení, odvolal pobloužnění, přijal sv. svátosti, a před samou smrtí u přítomnosti přátel řekl k synovi: »Poslyš, milý synu, co mám ještě pro tebe zvláště na srdci. Brzy se octnu před nejvýš spravedlivým soudcem na věčnosti, abych vydal počet ze svých skutků. Nevěrou jsem způsobil mnoho zla a pohoršení; dal jsem pohoršení také tobě

nevěreckými zásadami. Nevěř tomu, co jsem psal; nebylo to moje přesvědčení; činil jsem tak jen z ohledů lidských, abych se jistým lidem zalíbil. Modli se za mne, aby mi byl Bůh milostivým soudcem.« — Co ho svedlo k nevěře? Pýcha, ctižádost, aby se lidem líbil a od nich byl oslavován. Mnozí lidé rádi čtou nevěrecké, protináboženské knihy, věří všemu, a vychvalují nevěrce-spisovatele; vidí v nich něco velikého.

Nepřátelé kříže, kteří chtějí křesťanství a církev katolickou vyhladiti, vydržují si celé řady řečníků, spisovatelů, aby na schůzích a v knihách i novinách nevěru hlásali a náboženství tupili. Mnozí pak z lidí stávají se nevěrci, věří najatým apoštolům nevěry, zvláště když slyší, že nevěra jest pokrokem, věda že udělala víru nemožnou, pokrokový člověk že nemůže býti věřícím; kdo ještě věří, jest zpátečníkem, hlupákem, otrokem kněží a Říma.

Křesťan silné a pevné víry však prohlédá tyto zbraně, neleká se jich, raduje se z přízně boží, libuje si v plnění přikázání božích.

Jiný nevěrec, Bonquer, francouzský geometr, člen učené královské vědecké akademie, o němž řečník D' Alembert při jeho pohřbu řekl, že jest nejpřednějším z učenců akademie, ztratil také víru z mladých let. Před smrtí však litoval s pláčem poblouzení, a veřejně vyznal stojícím u jeho lůžka: »Byl jsem proto nevěrcem, protože jsem se spustil a vedl život prostopášný. Nevěrou chtěl jsem ohlušit výčitky svědomí.« Zemřel kajícně, přijal sv. svátosti r. 1758. Co bylo příčinou nevěry? Ne věda, ne rozum, ani studie, ale zkažené srdce, prostopášnost. Proto už učenec Pascal říkával nevěrcům: »Rozluč se se svou náruživostí, a budeš věřícím.«

Mladého, nezkušeného a nadaného spisovatele francouzského Renána zakoupil si židozednářský nakladatel Lévy, platil mu veliké sumy peněz, aby křesťanství ztupil a zneuctil. Spisy rouhačné šly na odbyt; kupovali je lidé, kterým překážel Bůh v jejich neřestech, stávali se nevěrci; a z velkého odbytu knih bohatl nakladatel a bohatl i Renán; což ho posilovalo stále více v nevěře a rouhání. Co bylo příčinou nevěry jeho? Touha po penězích, po chvále lidí, byť špatných.

Spisovatel franc. Coppé byl v mládí zbožně vychován. Ale později se stal nevěrcem, vydával knihy protináboženské. Co bylo příčinou toho? Žádné studie, ale zkažené srdce. Sám vypravuje, jak se stal nevěrcem. Za studií jednou ve zpovědi zatajil hřích nečistoty; mlčel o něm v ostatních zpovědích, zpovídal se svatokrádežně; žil tedy v hrozném stavu nemilosti boží. Aby svědomí utišil, hledal omluvy v knihách nevěrců, a sám psal spisy nevěrecké. Ale jednou se rozstonal nebezpečně. Měl býti operován. Před operací rozevřela se před ním celá věčnost; vzpomněl na milovanou matku — světici, která ho držívala na klíně a učila modliti; byla to nejšťastnější léta. Shledá se s ní na věčnosti? bude se hlásiti k synu nevěrci? jak by se musel stydět před matkou, že tak hluboko zapadl. A co Bůh? žíti má věčně v za-

vržení a bolestech? Zachvěl se, zatoužil po Bohu, čistotě svědomí, po zpovědi. Vykonal sv. zpověď, a dal se operovat. Operace se podařila. Přijal tělo Páně. A od té doby byl novým člověkem. Odvolal nevěrecké spisy, a stal se spisovatelem katolickým; byl šťastným a spokojeným jako za dob mládí u matky.

Co ho přivedlo k nevěře? Jedna špatná zpověď, a pak zanedbávání povinností náboženských. Hřích se hromadil na hřích, až neměl více síly vrátiti se zpět, dokud se ho neujala milost boží.

Slavný konvertita učenec franc. Bruyère napsal: »Nikdy jsem neviděl, aby člověk mravný a spravedlivý byl neznabohem.« — Hřích zaslepí a otupí člověka, že zavírá oči před sluncem a říká, že slunce nevidí; světlem vlastního rozumu svítí si na cestu svého života. — Takoví ubožáci těší se různými výmluvami a necítí, že řítí se stále hlouběji do propasti.

2. Nevěrci jsou nejvýš politování hodni; sami to dosvědčují.

Diderot, nevěrec, napsal: »Tři jsou druhy neznabohů. Jedni jsou z tak zvaného přesvědčení; vžili se do nevěry, otupěli; a ti jsou k politování, nemajíce na světě žádné útěchy a radosti, jaké poskytuje věřícím sv. náboženství. Druzí se hlásí k nevěrcům, hledajíce v tom slávy, a sami nevědí, na čem jsou; za ty třeba se modliti. Třetí druh záleží z dobrodruhů, kteří nemajíce žádného přesvědčení dělají se neznabohy a žijí jako neznabozi; těmi třeba pohrdati, poněvadž jsou pokrytci a podvodníky.«

Voltaire, vůdce nevěrců, sám zkusiv na sobě, jak ubohým jest člověk v nevěře, napsal: »Nevěrec jest podvodníkem, ohavou, jenž sobě samému chce býti bohem; sobě obětuje všecko, po čem touží; k vůli sobě ničí, co mu v cestě stojí, podobaje se vlku krvežíznivému.« (Oeuvres 41.)

Nevěrec franc. Bayle napsal: Poznal jsem dva druhy atheistů; jedni pochybováním začínají, druzí jím končí. Ti první, učení, říkají o sobě, že přemýšlejí a uvažují, že opovrhují rozkošemi; zatím však udusivše v sobě vědomí o Bohu stávají se nemravy největšími a nejzatvrzelejšími hříšníky. Ti druzí jsou lidé všemi neřestmi poskvrnění a největších zločinů schopni; vědí dobře, že by bylo výhodnější, kdyby Boha nebylo, a proto hledí sebe samy o tom přesvědčiti, že asi Boha není. Vyznávám nepokrytě a opakuji to důrazně, že atheistou nemůže býti leda ten, kdo se důkladně pomátl na rozumu.« (Pens. div. 177. Bottan. Mergl, víra katol. 19.) »Nevěrec je obludou nebezpečnou,« praví dále, »už zdaleka, nebezpečnější divoké zvěře.« (Oeuvres 14.)

Tak mluví o sobě nevěrci, když poznali, kam až zabředli.

3. Nevěrci jsou největší zbabělci, ve všem nedůsledni; lekají se vlastního stínu, nemají pokojného svědomí, nosí peklo ve svém srdci, ač před světlem zdají se býti kurážni a neohroženi.

Protagoras, mudřec athenský v starověku, byl z Athen vyhnán, poněvadž nevěrou kazil mládež. Na cestě po moři do Sicilie stihla ho bouře. Všichni na lodi byli velice zděšeni. Najednou uhodil blesk do samé lodi, a Protagoras, který dříve

Boha popíral, padl na kolena a zvolal: »Bože, jak mne pronásleduješ!«

Franc. nevěrec Volney plul z Havru do New Yorku v Americe. — Cestou posmíval se cestujícím, že se modlí, že Boha není a podobně. Nastala veliká bouře, že námořníci nevěděli si rady. Lidé se modlili, a nevěrec Volney seběhl dolů, a tam ho nalezli, jak kečí a volá také o pomoc. Po bouři smáli se mu, že ho mudráctví tak náhle opustilo. Volney však řekl: »Bezbožné řeči dovolí si člověk, sedí-li za kamny, v bezpečnosti, je-li však zle, je mu třeba náboženství, chytá se modlitby.«

Německý spisovatel, básník Heine, upíral Boha, dokud se mu dobře vedlo. Překvapila ho nemoc, oslepl, a pakostnice působila hrozné bolesti v nohou. Ležel opuštěn od světa ve svém domě. v Paříži. Navštívil ho přítel a zděsil se, když spatřil vyhublého druha. Heine pak pravil: »Vidíš, příteli, nyní jsem přesvědčen, že jest Bůh, a to spravedlivý, a že mne pokořil a potrestal pro nevěru.

Kdybych té víry neměl, že na věčnosti budu ještě souzen z celého života, dávno bych skončil sebevraždou a zbavil se utrpení. První kroky, jež bych učinil, kdybych se uzdravil, směřovaly by do kostela.«

Něm. nevěrec Schoppenhauer v nemoci se modlil a volal k Bohu o pomoc. Lékař však pravil: »Jak se to srovnává s vaší filosofií, vaším učením; vždyť jste v Boha nikdy nevěřil?« A nevěrec zvolal: »Zde přestává všecko filosofování, tu je třeba modlitby.«

Franc. nevěrec Callot z Herbois za revoluce francouzské dopustil se hrozných ukrutností na lidech nevinných. Bůh ho pak těžce navštívil. Byl opuštěn ode všech a umíral v největších bolestech. Volal Boha a Pannu Marii o pomoc. A když vojín, který mu posluhoval, připomenul mu bývalou nevěru, pravil nešťastný Callot: »Tenkrát ústa zrazovala srdce,« čili, co jsem mluvil, byla planá slova, jimž se srdce bránilo.

Vůdce nevěrců, Voltaire, na smrtelném loži konečně poznal, čím jest člověk bez Boha. »Tu padá škraboška, tu mizí silný duch, a jen křesťan zůstává.« Volal po náboženské útěše, chtěl přijmouti sv. svátosti, ale přátelé-nevěrci, které ještě držel silný duch, a škrabošku nevěry ještě nosili na své tváři, zabránili tomu. Umřel v největším zoufalství, jakého lékař, který o tom zprávu podal, ještě nikdy neviděl.

Balmes, slavný spisovatel španělský, napsal: »Neznaboh ve štěstí cítí, jak zmije se skrývá v prsou a jedem svým otravuje srdce. Rozkoše jej unavují, svět se mu ošklivi, život je mu obtížný.« (Dr. Kadeřávek, Obrana víry, I. 216)

Maistré, franc. učenec, praví: »Mužové nejvýtečnější, stanou-li se kořistí nevěry, cítí nejvíce v sobě bídu tohoto života; marně hledají útěchy ve vědě a umění, všecky práce minou se cílem, zármutek roste se stářím, jejich konec bývá hrozný a zoufalý. Mnoz body své nezapírají, mnozí ji tají.« (ttž.)

Sv. Tomáš Aquin. praví: »Víra jest oltář; nic není Bohu příjemné, leč co se mu na témže oltáři podává.« A sv. Augustin tvrdí: »Kde není víry, tam nemůže býti spravedlnosti; neboť spravedlivý z víry jest živ.« Važme si pravd sv. náboženství, prosme denně o dar pevné víry, naděje a lásky, abychom nejen věřili, ale také dle víry žili, v lásce k Bohu vše konali, a těšili se nadějí, že Bůh, který se nám v životě zjevoval jen jako v zrcadle, povznese nás jednou k sobě na nebe, abychom patřili naň tváří v tvář a s ním požívali věčné blaženosti.

Životní pravidla kněze

vystavena jsou v Tyrolsku vedle památníku zbudovatele chrámu ve W. Napsána vlastní rukou na papíru, jenž svědčí, jak často o nich meditoval. Zníť:

1. Žádné ráno bez srdečné modlitby.
2. Žádná práce bez dobrého úmyslu.
3. Žádná radost bez vděčného pohledu vzhůru.
4. Žádný bol bez Bohu odevzdané trpělivosti.
5. Žádná společnost bez vzpomínky na všudepřítomnost boží.
6. Žádné přetrpěné příkoří bez odpouštějící schovívavosti.
7. Žádná minulá chyba bez lítosti.
8. Žádné pozorované chyby bez schovívavého posudku.
9. Žádná dobrá modlitba bez pokory.
10. Žádný potřebný bez milodaru.
11. Žádný trpící bez útěchy.
12. Žádný večer bez zpytování.

Dobrý to zajisté klíč k četným výsledkům prací. *Corr. Pers. S.*

ČÁST PASTORAČNÍ.

Křesťanství a práce.

(Předneseno 30./12. 1913 na vzdělávacím kursu Omladiny v Přerově.

Třicetiletá zkušenost potvrzuje slova všech obhájců víry křesťanské, že jenom křesťanské náboženství dovede učiniti člověka nepřemožitelným v bouřích a v bojích života. Jest však jedna věc v žití lidstva, jež od mnohých jest považována za nejtěžší boj a za nejhorší pozemskou útrapu, nebo aspoň ode všech za velmi palčivou otázku, jež nutně potřebuje dokonalého řešení: otázka práce. Tu pak se vyčítá svaté víře, že jest neschopnou rozluštění uspokojivého té otázky práce. Ba tvrdí se, že křesťanské náboženství je přímo nepřátelské pracujícím třídám. Prý je taková nauka křesťanská o práci: Nestarej se o mamon; jenom dary přijímej od Boha i od lidí, kteří mají býti milosrdnými. A když lidé zlí jsou tvrdého srdce, nebo žádají práci, velí křesťanství trpělivě snášeti bídu a nouzi, velí těšiti se v opojných představách lepší budoucnosti na onom světě, kde i žebrák bude králem. —

Nemůže býti horší a nebezpečnější obžaloby naší svaté víry v nynější době, jejíž heslem jest honba za výdělkem ani v noci neustávající. Vizme tedy, zda pravdivou je tato žaloba. Odpovíme na obžalobu, když krátce si předvedeme křesťanskou nauku o práci. Prosím o velikou pozornost, neboť jest pro vás nesmírně důležito míti jasno v této věci: jednak pro obranu, jednak ve vlastním zájmu, byste dovedli ze své práce vytěžiti vše, čeho je možno získati.

Napřed: co jest práce? Dovolte mi malou chvíli mluviti jako se mluví odborně ve školách. Co jest to práce? Práce jest napietí sil v určitém povolání za dobrým účelem.

Pravím předně: Práce jest napietí sil. Člověk má tělesné síly a duševní schopnosti. Jeden paže namáhá, druhý si láme hlavu, napíná duševní schopnosti. A oba pracují, protože do únavy napínají své síly. Kdo se nikdy při práci neunavil, ten nepracoval, ten si hrál.

Pravím dále: Práce jest napietí sil v určitém povolání. Jsou lidé, kteří vše možné začnou, ale ničeho nedokončí, všeho se

chápou, by to záhy opustili. Jen toho si nehledí, aby měli pevný obor svého jednání, by dokonale vyhověli požadavkům svého povolání. Ti lidé nepracují — ale při veškerém chvatu a obsáhlé činnosti vlastně zahálejí. Jméno pracovníka zasluhuje pouze, kdo své síly soustředí na určitý obor, a v něm provede až do konce svůj úkol.

Pravím konečně: Práce jest napietí sil v určitém povolání, za dobrým účelem. Zloděj a lupič a lichvář napíná své síly v určitém oboru, bohapustý spisovatel dnem i nocí přemýšlí o svém jednání, by vedlo k cíli. Avšak jednání jejich nezaslouží jména práce. Toho čestného jména zaslouží jen napínání sil ku čestnému a ušlechtilému cíli. Tak otec pracuje, by živil rodinu, tak pracuje člověk, by vyplnil své místo ku opravdovému blahu lidstva.

To je tedy práce. Nikde nebyla práce v takovém opovržení, jako u pohanů. Že práce jenom pohrdání zasluhuje, to hlásali otevřeně i největší duchové nejvyspělejších pohanských národů, Řeků a Římanů. Tehdy kdo pracoval, kdo hájil život svoji prací, neměl občanských práv, byl před veřejností bezectným člověkem. Starý církevní dějepisec vypravuje, že se doslechl císař Domitian o ukřižování Krista Pána, jenž prý se vydával za krále židovského. Jat podezřením vzpoury, kázal pátrati po příbuzných Spasitelových. Byli předvedeni příbuzní sv. Josefa. Císař vida tvrdé mozoly na jejich rukou, zasmál se posměšně a kázal je propustiti slovy: »Vždyť lidé ti pracují!« Chtěl říci: nejsou nebezpečnými. Ž.ví se prací a proto se jim raději každý vyhne, než aby se s nimi spolčoval ke spiknutí.

Taková byla cena práce v pohanství. Za našich časů mluví se různě o ceně práce v kruzích, ze kterých vytlačena křesťanská víra. Jedni píší sladké knihy o ceně, kráse práce, jež je šlechtickým titulem, útěchou a posilou v utrpení. Jsou takové úvahy sestrojeny za vzácnými psacími stolky, v oblacích vonného dýmu. Jiní zase proklínají práci jako nesnesitelné břemeno, jehož třeba se zbaviti. A konečně nedávno napsal veřejně spisovatel Hertzka: »Dnes, jako před tisíciletími, práce je zase hanbou, pohanou«

Jak děsně neutěšeným je život člověka, jenž nemá lepšího pojmu o práci, než tyto pohanské názory — a jenž přece nemůže jinak, než v úmorné práci napínati všecky své síly. Nešťastně rozervána jest mysl bytosti, hnané do práce pouze bičem hladu. Tu se objevuje křesťanské náboženství. Z něho jasné paprsky padají na práci, zlatí pot práce, povznáší práci vysoko, až k nebesům. Křesťanská víra svatá sňala s práce kletbu pohanskou, svatá víra naše chrání práci a pracujícího před kletbou moderní doby, jež opět s velikou zálibou tvoří otroky. Slyšte náboženství křesťanského řeč o práci:

1. — Práce není nečestným zaměstnáním pouze tak zvaných nízkých tříd lidstva. Práce jest povinností všech lidí. »Jako k letu pták, tak jest člověk stvořen ku práci,« praví kniha Job (5, 7.). Tato povinnost nepřipouští výjimky. Chuďas i milionář, stařec i kvetoucí mládí, syn chalupy na spadnutí a dítko pyšného hradu —

kdo je schopným ku práci, každý má přísnou povinnost práce, do posledního dechu. Ve svatých knihách starozákonních postaven jest nehynoucí pomník povinnosti práce: Bůh nejvyšší tam líčen jako pracující; pracuje šest dní na tvoření světů, a zdá se, jakoby až do únavy pracoval: odpočívá sedmého dne. Do ráje postavil Bůh člověka: ne aby jen užíval, nýbrž aby ráj vzdělával, aby pracoval. A když člověk se vrhl z náruče Boží do poroby satanovy hříchem, nepřestala pro něho povinnost práce — jenom byla zostřena. »V potu tváře budeš pojídati chléb svůj.« Tolik budeš pracovati, že ani při odpočinku neoschne pot z pramene práce. Jak dlouho bude trvati práce? »Dokud se nevrátíš do země, ze které jsi vzat.« Tedy: až do vyčerpání sil, až do posledního dechu pracovati jest pro každého člověka příkazem, který dal nejvyšší Bůh.

2. — Jako je stvořena květinka na ozdobu přírody a libou vůní pro potěchu člověku — jako veškera příroda je stvořena pro člověka, tak jest úkolem člověka, aby neúmorou prací uplatnil svoji lidskou důstojnost. Této staré pravdě, od většiny lidí zapomenuté dopomohlo křesťanství zase k uznání a ku platnosti. Aby pak člověk radostně plnil tuto svatou povinnost, zlomilo křesťanství tvrdý osten práce v očích lidstva — posvětilo práci. Ovšem hlásá svatá víra, že práce jest pokáním za hřích. Avšak třeba pamatovati, že dle téže křesťanské víry práce byla povinností člověka i před hříchem. Z toho jasně plyne, že trestem za hřích není práce sama, nýbrž pot a únava a bolesti práce.

Již touto myšlenkou jest práce posvěcena. Touto pravdou nabývá práce povahy oběti a zadostiučinění, a tak stává se i nejhorší práce snesitelnou křesťanu uvědomělému. Co dodává otci, matce, téměř nadlidských sil v práci — že se zdá, jakoby síly jejich byly nevyčerpatelné? Je to myšlenka, že se obětují za blaho své rodiny.

Práce ve světle svaté víry stala se obětí a dostičiněním. Stala se obětí za vlastní prospěch pracujícího, ani ne tak obětí za blaho hmotné, jako za blaho duše. Jaká útěcha v tom je obsažena! Myslete si člověka do úpadu pracujícího, jenž doslovně v potu tváře požívá svůj okoralý chléb. Skoro jako na otroka naň pohlížejí, neuznávají námahy jeho. A on, utýrán, sotva klidně se chce pomoditi aspoň málo otčenášků — již únavou klesají údy, klíží se víčka. Jak zoufale smutná byla by jeho duše, kdyby si byl nucen říci: Moje práce brání mi, že nemohu dáti Bohu, co jemu patří. A opačně: jak šťastně klidným jej učinilo křesťanské náboženství, když jemu povědělo: Práce neodcizuje Bohu tvoji duši; ne — práce jen blíže k Bohu tě přivádí. Tvoje práce jest obětí, jest smířením, jež Bůh přijímá za tvé slabosti. Tvoji práci vidí a uznává Bůh. Tvůj pot jednou bude proměněn ve vzácné perly, jež ozdobí tvé čelo šištím zářící. — Ovšem potřebuje jedné vlastnosti práce, aby tak mohu ujišťovati o ní svaté náboženství. O tom hned promluvíme. Zatím dobře si pamatujme, že Bůh ctí naši práci.

Ano, Bůh uznává naši práci, Bůh ctí naše námahy. Syn Boží přišel na svět, aby zachránil lidstvo, by naučil lidské syny správně

pochopiti význam života i všech životních povinností. Přišel jako král? Narodil se v nádheře boháčova paláce? Žil jako člověk pohodlný, jenž se práce štítí? Narodil se ve stáji cizí, dal se ošetřovati upracovanýma rukama Panny Marie a sv. Josefa. Upracované pastýře první přivedl k sobě; jeho apoštoli byli většinou lidé práce, jeho první viditelný náměstek byl pracovitý rybář. Heslem Spasitelovým bylo: »chudým se evangelium zvěstuje,« t. j. pracujícím.

Více ještě učinil Syn Boží; sám pracoval — a jak pracoval! Mohl kameny ve chleby proměniti, ale neučinil tak. Jako pravý syn Adamův požíval v potu tváře svého chleba. Tuhá práce tesařská rozbrázdila Jeho svaté ruce, potem zalévala Jeho tvář. Až do třicátého roku pracoval tělesně, tři léta pracoval duševně při mnohém strádání. A když ve svých kázáních hledal příkladů, by prostým duším posluchačů znázornil vznešenou svoji nauku, nehledal přirovnání a příklady v palácích boháčů ani v životě vznešených. Na pole uváděl v duchu posluchače ku pracujícímu rozsévači, k starostlivému hospodáři, k hospodyni a k dělníkům. Proč tak činil Mistr Ježíš? Aby opět dal práci čestné místo, které jí patří jako svaté povinnosti člověka. Věru, příklad božského Mistra jest výmluvnější než nejkrásnější řeč a píseň o práci.

Bezdětný boháč odkázal své miliony synovci, se zvláštní podmínkou. Mladý pán měl po pět týdnů denně od šesté hodiny ranní do osmé večerní ve svém vybraném oděvu pracovati v nejživější ulici volkoměsta. Měl tam státi s kartáči a leštidlem, měl nabízeti své služby jako cídič bot. Tím chtěl milionář dědicovi hluboko do duše vrýti pravdu, že práce i boháče ctí. Co však je milionář proti Bohu věčnému, Jehož je země a bohatství její, okrsek země a všichni v něm přebývající? Když Boží Syn svým životem dokázal, že Bůh ctí a vysoko cení práci, dána jest práci všecka čest.

3. — Konečně naše svatá víra naučila člověka dokonale využitkovati práce a všech schopností. Lživou jest pomluvou, když se hlásá, že svaté náboženství učí křesťana tupě hleděti do budoucnosti, očekávati, že dobrý Otec nebeský se o něho postará i když nebude sám se starati. Pomluva lživá je to. Neboť prvním a základním životním pravidlem křesťana jest: »Pane, dal jsi mi pět hřiven — hle, jiných pět jsem jimi vyzískal.« Bůh dal zdravé údy a dobrý rozum, a měl při tom své úmysly. Chtěl, abys úsilovnou prací rozvinul své schopnosti, bys vpřed postupoval vlastním úsilím, od stupně ke stupni. Boží vůle jest, abys poctivou námahou zlepšil postavení své, i osud bytostí tobě svěřených, Boží oko bdí nad tebou, přihlíží ku tvé práci — ,ty pak časem vydáš počet Bohu z vladaření nad silami a hřivnami svěřenými. Křesťanské náboženství nezakazuje snahy po lepším!

Naopak, přímo a výslovně Kristovo svaté náboženství žádá, bychom úsilovně pracovali na zlepšení svých poměrů. A přidává svatá víra naše pravdu plnou sladké útěchy: Z tvých mozolů neplyne ti jenom užitek pro tento život, nepřinese ti jen pozemské zlato námaha.

Může se totiž státi — a není tak vzácným zjevem, že po nesmírné práci člověk zalomí rukama, zoufale zvolá: nadarmo jsem pracoval! A tu do rány hojivý balsam kape svaté naše náboženství: Nepracoval jsi nadarmo. Tvoji práci zapsal Bůh do knihy života. Tvoje práce i v říši Boha odměnu ti chystá, ve zdech věčného Jerusalema.

Jsou lidé, kteří se tomuto názoru posmívají — z duševní omezenosti nebo zloby. Ať tedy oni potěší zoufale sténajícího nad marným namáháním. Nemohli dosud, a jako všichni mudrci a posměváčci nedovedli ani dost málo pohnouti trůnem Boha živého, ale všichni si o nepohnutý Boží trůn rozbili lebky — tak zůstane pravdivou útěchou naší práce, že pracujeme nejenom pro lačnost, nýbrž i pro věčnost.

Jednu jenom podmínku třeba splniti. Třeba je tak pracovati, by mohl Bůh uznati naši práci. Tak třeba pracovati, by práce naše mohla býti zapsána do čisté knihy života v čistém nebi, do něhož nevejde nic nečistého. Práce naše budiž čistá! Jak to? Takovým způsobem:

Kdybychom pracovali jenom pro zisk, pouze po uznání kdybychom se pachtili, žádajícím Jeho uznání a odměnu, řekl by Bůh: »Příteli, vzal jsi již odplatu svoji.« Proto třeba práci posvětiti.

Předně: posvěť práci denní modlitbou. Když Boha denně voláme, aby byl svědkem a pomocníkem a těšitelem při naší práci, bude Bůh též odplatitelem.

Dále třeba při práci varovati se hříchu. Neboť nemůže a nebude Bůh žehnati dílu, jež jsme spojili se hříchem, s nepravostí před Bohem.

Konečně třeba posvěcovati práci dobrým úmyslem, a tak ji učiniti čistou. Ku práci má nás vésti, při práci má nás provázeti takové smýšlení: Budu napínati svoje síly, abych vyplnil vůli Boha, jenž mne ku práci stvořil. Budu pracovati, bych prospěl svým bližním. Budu pracovati, bych svojí prací dal čest Bohu, bych stal se podobným svému Pánu, pracovitému Spasiteli. Budu snášeti námahu práce, jako pokání za všecky urážky Bohu ve svatou tvář vmetené. Na lidskou čest a slávu nedbám, nepracuji proto, bych byl od lidí chválen.

Nejmilejší, hle, co činí, kdo pracujícímu člověku béře svaté náboženství! Okrádá pracujícího o nejlepší útěchu, okrádá o štěstí života, na rty klade kletby proti práci. Říkejte si jen: pracuješ pro pokrok lidstva! Odpovědí dosud vždy byla kletba tomu lidstvu, jež prý zotročuje pracujícího.

Křesťanství a práce patří k sobě. Bez křesťanství jest práce kletbou, tvrdým ostenem, nesnesitelným břemenem. Křesťanské duši je též práce břemenem, ale sladkým a lehkým jhem. Neboť není kletbou, nýbrž požehnáním. Ó vy, kteří pracujete, držte se Krista, pracujte dle jeho svatých pokynů. Pán bude s vámi, jako na lodičce se sv. Petrem — a obrovská bude kořist, věčný užitek vaší práce. Amen.

P. *Em. Soukup*, Ord. Praed.

Tisk ve službách duchovní správy.

Podává Jan Havelka.

A) Důležitost tisku vůbec.

Moderní pastorace! Prostá slova, hlubokého však významu, plná obtíže a mnohdy úplného nepochopení. Co jest moderní pastorace? Na tuto otázku dáno již mnoho odpovědí. Nejsprávnější však jest tato: prostředky, jichž v duchovní správě má se užiti v době dnešní, moderní. Kterých však prostředků dnes nejlépe užíti?

Předně těch, které plní úkol pastorace. Úkolem této jest: vésti lid k Bohu, lid posvěcovati.

Lid k Bohu vedeme poučováním, posvěcujeme jej, udělujíce mu svaté svátosti. Tak tomu bylo v dobách dřívějších, kdy positivní víra v Boha byla v srdci lidstva hluboce zakořeněna, kdy lidstvo hrnulo se na kázání, ku sv. svátostem. Dnes však počet posluchačů slova božího značně klesl, počet přijímajících sv. svátosti značně se zmenšil. Příčiny toho jsou různé. Jedna z nich jest označena slovy Písma: Perditio tua ex te Israel — a platí nejvíce o kněžích. Jinou příčinou jest vzrůst negace víry. Tato pak užila všech možných prostředků ku svému rozšíření. Tak na př. přednášek, ponejvíce ale tisku Tohoto pak užila tím, že ponejvíce brožur hleděla dostati mezi lid. Dnes není u nás ani té nejmenší farnosti, ve které by aspoň brožury nám nepřátelské buď v lidových knihovnách anebo v soukromí nebylo čteno a rozšiřováno.

Moderní pastorace pak má a musí proti těmto příčinám vzrůstající negace víry a lhostejnosti a vlažnosti vystoupiti.

První příčinu odstraníme, budeme-li my kněží sami horliví u víře, u konání svých povinností jak v kostele, tak mimo kostel. Jak toto lze dosíci — na jiném místě později.

Druhou pak příčinu odstraníme, budeme-li užívati ve své pastoraci téhož prostředku, jako negace, totiž tisku! Bude snad mnohý mysliti, že tiskem nemůže povznésti upadající víry svých farníků; ten ovšem byl by na omylu. Co je platno duchovnímu správci nadšeně kázati, když právě tak zvané lepší kruhy do kostela nejdou! Nanejvýše snad o dnech císařských, aby provětrali uniformy, nanejvýše o Hodech Božích jdou se Pánu Bohu ukázati — ale slovo boží je jim zbytečností, je jim nudou. A těm, co chodí do kostela pilně, těm často a často kázání malý přinese užitek. Ty kážeš, kážeš krásně, přesvědčivě — a když přijdou farníci tvoji s kázání domů, béřou do ruky — tisk mnohdy víře nepřátelský, přímo bezbožecký a nemravný. Tys mluvil, u mnohých pak působil tisk!

Snad nahlédneš, že tisk má skutečně velikou důležitost. Jeho důležitost spočívá v následujícím:

1. ve velkém rozšíření tisku. Dnes tiskne se na celém světě ročně přes 3000 milionů čísel různých časopisů. —

V Čechách vyjde ročně na 40 milionů čísel různých novin a časopisů; jenom kalendářů různých vydáno bývá ročně v Čechách přes 5 milionů. Není dnes v českých zemí chaloupky, aby tam nebylo kalendáře nebo časopisu.

2 Tiskem šíří se bleskurychle lidská myšlenka mezi lidem. Dnes na schůzi na př. nebo v parlamentě i v cizině zámořské to neb ono se promluví; okamžitě pracují telegrafy, telegramy, kabelogramy, zprávy přijímají redakce. Tiskařské stroje velmi rychle otiskují každou zprávu ne stokrát, ale statisíckrát a druhý den čte celý takřka svět události dne.

3. Tisk je trvanlivý. Slovo promluvené nadchne, ale brzy vymizí z paměti, slovo tištěné je uloženo a člověk sahá i po letech po novinách, brožurách, knihách a slovo slyšené, pronesené znova a znova se oživuje, znova a znova působí!

Z řečeného poznati lze, jaké přednosti má tisk, jak mnoho získá ten, kdo tisku užívá. Denní zkušenost dokladem. Dnes tisk dělá mínění lidu, dnes tisk tvoří politiku, tisk má vliv na volby, ano tisk vychovává lidstvo k dobru a krásnu, tisk též může pohřbíti každou ctnost, pravdu, positivní víru!

Pro zajímavost všimněme si, jak soudí velcí mužové o tisku.

Anglický myslitel Smiles praví o tisku (Charakter, c. V.): »Člověka lze obyčejně poznati podle knih, které čítá, jako podle společnosti, ve které bývá.«

Ruský car Mikuláš jmenoval knihy a časopisy — papírovou armádou, říkávaje: »Armáda papírová platí dnes tolik, jako armáda skutečná, jen že tolik nestojí.« A slavný biskup Ketteler pro veliký význam tisku pronesl mínění své, že veliký apoštol Páně, sv. Pavel, aby získal lid Kristu Pánu, stal by se dnešní doby žurnalistou!

Této důležitosti tisku všimli si praví odpůrcové každého náboženství, katolického zvláště. Napjali všecky páky a pomocí jisté nevyčerpatelné kapsy opanovali každý tisk a dnes v tom nejnevinnějším tisku najdeš, ne li urážku církve, nebo náboženství, tož aspoň nějaký vtipek. A že ten jest na újmu lví práce pastorační, uznáš zajisté každý! A proto chop se tisku, rozšiřuj dobrý tisk, podporuj sám tisk hmotně i mravně.

Učiň si jako duchovní správce zvlášť a jako kněz vůbec heslem slova papeže Lva XIII, jenž pravil: »Proti tisku lhavému, nemravnému postavte tisk dobrý, pravdy milovný, křesťanský!«

Neustále měj na paměti pro doby příští — v míru — slova zesnulého sv. Otce Pia X., onoho, jenž vším právem může býti zván horlivým pastýřem: »Marně stavíte kostely, konáte missie, zakládáte školy: to vše bude zničeno, všecky tyto vaše práce budou nadarmo, nedovete-li chopiti se zároveň zbraně obranné i útočné — katolického tisku!«

Ano, nepochopíme li důležitost tisku, nevezmeme-li tisk co vydatnou pomůcku ve své pastorační činnosti, nedostaneme-li tisk svůj do rodin, pak národ náš — na polo tiskem špatným

otrávený — bude usmrcen, ubita bude jeho zbožnost, jeho mravnost, jeho ctnost, náš národ zahyne! A toho jistě nechceš, k tomu liknavostí, netečností svou nikdy nepřispěješ! A proto chop se každý této práce: lidu víru zachovat, prohloubit, lid k zbožnosti přivést, jej posvětit — tiskem!

V dalších statích podám ukázky, jak tisku možno užiti v duchovní správě vůbec, v náboženském životě zvlášť. Rád přiznám, nejsou to pojednání samostatná, mnou zpracovaná, nýbrž ze zkušenosti duchovních správců najmě cizích sestavená. Prosím tudíž o laskavé sledování a — napodobení! Toť hlavní věc! Tak ukážeme, že máme smysl pro věci nové, moderní, jež ulehčují naši práci na vinici Páně.

Bible na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklik, C. S. S. R. — (Pokračování.)

9. »Virga tua et baculus tuus, ipsa me consolata sunt.« (Žalm 22, 4.) V asketických pojednáních bývají uvedená slova citována společně se Zjev. 3, 19: »Já které miluji, kárám a trestám« a s výrokem knihy Přísloví: »Nebo Hospodin, kohož miluje, toho tresce« (3, 12.). Má se jimi dovoditi, že i tresty jsou důkazem lásky Boží. Výklad připomíná již Origenes,[1]) Eusebius Caes.,[2]) sv. Athanáš,[3]) sv. Augustin,[4]) Theodoret[5]) a Euthymius[6]) Z novějších uvádím aspoň Rychlovského: »Řekněte mně nějaký trest, s nímž by lékařství Boží spojeno nebylo? Ach, Pane! Metly tvé sladké jsou všecky, neboť z nich med spasení se prýští. Protož zvolal tvůj prorok: Metla tvá mne potěšila!«[7])

Poněkud jinak Rufin: »Poněvadž prutem býváme šleháni, avšak holí se podpíráme, můžeme prutem rozuměti kárání, holí pak útěchu. Obojím způsobem těší nás Pán: utrpením i svými dary. Proto na nás posílá utrpení již na světě, aby nás nemusel trestati na věčnosti. Proto jsme káráni, abychom byli vyzkoušeni a očištěni, abychom napravili svou nedbalost, dokázali svou trpělivost a byli v nebi odměněni. Proto je psáno: »Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení; nebo když bude zkušen, vezme korunu života«[8]) — Myšlenka sama je správná a biblická — avšak na tomto místě vyjádřena není. O tom nás poučuje obsah žalmu, který patří k nejněžnějším modlitbám starozákonním. Žalmista je ovečkou, kterou pase Bůh. »Pastýřskou holí chrání pastýř ovce

---

[1]) Mig. 17, 114. — [2]) Mig. 23, 218. — [3]) Mig. 27, 139.

[4]) Mig. 36, 182. — [5]) Mig. 80, 1027. — [6]) Mig. 128, 294.

[7]) Káz. nedělní I. 258.

[8]) Mig. 21, 727. »Quia virga percutimur, baculo sustentamur; per virgam intelligimus disciplinam, per baculum consolationis sustentamentum. Utroque modo nos consolatur Dominus, flagellis videlicet et donis.«

proti zvěři.« [1]) prutem je shánívá. Lze tedy dobře užiti slov o prozřetelnosti Boží. Tak Hoberg,[2]) Mlčoch [3]) a novější.

10. »Concaluit cor meum intra me, et in meditatione mea exardescet ignis«. (Žalm 38, 4) Smíme-li věřiti některým kazatelům, znamená meditace úkon duchovního života a žalmista líčí nám jeho účinky: zošklivuje nám hřích, rozněcuje v nás lásku Boží a rozmáhá naši horlivost. Je nemožno vypočítati všech, kteří tak verše vykládali. Uvádíme na doklad pouze Grasera: »Vzpomínka na naše hříchy nemá v nás býti pouze chabým a planým uvažováním. Má naše srdce rozehřáti a roznítiti v nás plamen, plamen lásky Boží, jako kdysi u zbožného krále Davida: abychom tak znovu a ohnivěji než dosud milovali Boha, který nám tolik hříchů odpustil.« [4]) Také sv. Ambrož viděl ve slovech řeč o rozjímání, ač měl na mysli spíše hříchy vlastní: »Víme ze zkušenosti, že těžší rány hojí se prostředky palčivými nebo přímo ohněm. Žalmista byl sám sobě lékařem . . . Třeme-li kámen o kámen, vykřešeme jiskru; podobně zardívá se dobré svědomí, připomeneme-li mu jeho hříchy.« [5]) Jiní vykládali slova o svatém hněvu, že dobrý Bůh bývá tolik urážen Dle Rufína lituje žalmista, že při tolika hříších mlčel a druhého rázně neokřiknul. »Mé srdce počalo býti nepokojné: viděl jsem tyto nerozvážné lidi a hořel jsem bolestí. Nenapomenul jsem jich a když jsem mlčel, horlivost domu tvého stravovala mne. Abys však nemyslel, že tento zápal byl pouze okamžitý, hned dodává: při uvažování mém roznítil se oheň. Prozrazuje ti, že oheň hořel tím více, čím déle mlčel.« [6])

Správný smysl podává nám opět souvislost. Pěvec vzpomíná si na všecky urážky, kterých zakusil od svých nepřátel. Přiznává se, že pouhá vzpomínka na vytrpěná příkoří ho rozpaluje. Myslí-li na ně déle, propuká plamen pomsty jasně. Přece však projevuje naději, že Bůh obrátí vše k dobrému a sám se ujme svého služebníka. Myšlenka zní ještě v posledním verši: »Ulev mi, abych se poobčerstvil prve, nežli bych odešel a více mne nebude!« Podobně Sedláček,[7]) Mlčoch,[8]) Hoberg,[9]) ze starších Euthymius [10]) a Apollinaris z Laodicee.[11])

---

[1]) Sedláček, Žalmy I. 181. — [2]) Psalmen, str. 72. — [3]) Psalterium, str. 112.

[4]) Predigten I. 349. »Die Betrachtung unserer Sünden soll bei uns keine unkräftige, keine fruchtlose Betrachtung sein. Sie soll, wie die Betrachtung des frommen Königs unser Herz erwärmen, sie soll ein Feuer in uns anzünden, ein Feuer der Liebe, unsern Gott gleichsam auf's Neue und feuriger, als bisher geschehen, zu lieben, weil er uns so viele Sünden nachgelassen.«

[5]) Mig. 14, 1096: »Graviora vulnera, sicut novimus, caustico medicamento vel admoto igne curantur . . . Lapis si ad lapidem teratur, ignem excutit: ita etiam bona conscientia pudore succenditur, si renovetur ei suorum recordatio delictorum.

[6]) Mig. 21, 789: »Ideo coepit esse inquietum cor meum: videbam insensatos, et tabescebam. Non arguebam et me sic tacentem zelus domus tuae comedebat. Ostendit illum ignem crescere magis ac magis ex taciturnitate.«

[7]) Žalmy I. 305. — [8]) Psalterium, str 172. — [9]) Psalmen, str. 134.

[10]) Mig. 128, 442. — [11]) Mig. 33, 1366.

11. »Accedet homo ad cor altum et exaltabitur Deus.« (Žalm 63, 78.). Někteří kazatelé vykládají slova žalmu o božském Srdci Páně, nebo aspoň o jeho tajemném utrpení. Tak volá nadšeně Rufin: »Přistoupí člověk k srdci vznešenému, k srdci tajemnému, k srdci božskému, nijak neprozradiv, co ví, nijak neprozradiv, čím jest. Židé domnívajíce se, že není víc, než co na něm bylo viděti, zabili člověka. Tím povýšen byl Bůh v božském Srdci; čím měl býti pokořen, tím byl ještě více povýšen. Kristus sice zemřel, ale vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa a do celého světa poslal svoje hlasatele. Uvěřili mu, že je Bohem. Byl povýšen a povznesen, ne že by sám v sobě mohl býti vyšší, nýbrž u lidí, kteří tak Boha lépe poznali.«[1]) A ještě výmluvněji sv. Augustin.[2]) Jeho krásná slova přijala církev do svých hodinek. Podobně rozuměl slovům Bellarmin: »Hlubokým srdcem můžeme také rozuměti srdce samého Krista.«[3]) Všichni tu viděli ve slovech řeč o bolestném utrpení Kristově. Židé pokládali Ježíše za pouhého člověka a proto jej odsoudili k potupné smrti kříže. Kristus se nebránil — a zemřel. »Ponížil se jako člověk a povýšen byl jako Bůh, protože nejlépe vynikla moudrost boží a nejslavněji zvítězila nad zlobou lidskou, když se ukázalo, že Kristus přemohl smrt smrtí.«[4]) Gerhohus tlumočil: »lidská vůle Kristova podrobí se jeho vůli božské.«[5])

Eusebius z Caesaree vykládal slova o bohumilných lidech, kteří vynikají nevšední svatostí a hlubokými vědomostmi, zvláště v řádu nadpřirozeném a proto účinně chrání druhé před pádem. Nepřátelé kříže Kristova, praví, snaží se svésti prosté křesťany ke hříchu. Když se zdá vše ztraceno, »objeví se nějaký muž, opravdu dokonalý a srdce velikomyslného, postaví se odhodlaně proti nim a je zapudí. A tak jeho přičiněním bývá Bůh oslaven.«[6]) Jinak Arnobius ml.[7]): Ďábel a jeho náhončí na světě snaží se všemožně svésti lidi ke hříchu. »Když pak vidí, že svého cíle nedosáhli, a že takový člověk kráčí ještě k vyšším stupňům svatosti, snaží se svésti ho k pýše, aby pro jeho nadutost odešel od

[1]) Mig. 21, 896: »Ad cor altum, ad cor secretum, ad cor divinum, non ostendens, quid nosset, non ostendens, quid esset. Illi putantes hoc totum esse, quod videbatur, occidunt hominem . .. Exaltabitur Deus in corde divino. Unde humiliatur, inde amplius exaltatur. Mortuus est enim Christus, resurrexit a mortuis, ascendit in coelum, misit praedicatores suos in mundum. Creditus est Deus«

[2]) Mig. 36, 766.

[3]) Crampon, Psalmi I. 405. »Potest etiam intelligi per cor altum cor ipsius Christi.«

[4]) Crampon, Psalmi I. 406.: »Humiliabit se ut homo, exaltabitur ut Deus; quia tunc maxime demonstrabitur sapientia divina vincens malitiam humanam, quando apparebit Christum moriendo mortem destruxisse.«

[5]) Mig. 193, 1807.

[6]) Mig. 23, 622. »Accedet autem homo quispiam ad eos, vir vere perfectus, ... qui alto corde munitus contra eos aciem instruet, ipsosque omnes dissipabit, ita ut eius opera Deus exaltetur.«

[7]) Mig. 53, 412.: »Videntes se defecisse, et hominem accedere ad superiorem gradum justitiae, faciunt ei cor altum, ut per elationem cordis eius exulet se Deus ab eo.«

něho Bůh.« — Úplně jinak Kassiodor: »Když praví: Přistoupí člověk k srdci povýšenému a povýšen bude Bůh, má na mysli lidi, kteří s dobrým úmyslem hloubají o věcech božských. Srdce lidské je tehdy vznešené, když zapomíná na zemi a myslí na nebe. Takoví nepobloudí, jako pobloudili ti, kteří pátrali po věcech marných.«[1])

A přece mají slova úplně jiný význam a právě na tomto případě viděti nejlépe, kam zavádí neznalost hebrejštiny. »Accedere ad cor altum« je hebreismus a znamená zpyšněti, nebo dle Siegfrieda Stade[2]) a Fürsta[3]) jednati lstivě. Správně vystihuje smysl Kalmet, když praví: »Pyšný se povyšuje — avšak nekonečně nad ním stojí Bůh. Namáhejž se člověk sebe více, aby vynikl nad své druhy a ušel pomstě Boží — jeho pýcha a jeho zloba budou nadarmo.«[4]) S ním souhlasí Hoberg[5]) a Sedláček.[6]) Zajímavo je, že správný výklad nacházíme již u nejstarších a nejslavnějších spisovatelů řeckých, zvláště u Didyma,[7]) sv. Athanaše,[8]) Euthymia[9]) a Theodoreta.[10]) P. Cornely nazývá applikaci na božské Srdce neuvědomělým rouháním.[11])

12. »Mirabilis Deus in sanctis suis.« (Zalm 67, 36.). Neznalost původního textu zavinila překlad; Podivuhodný jest Bůh ve svých svatých. Tak na př. rozuměl místu již sv Hilarius[12]): »Bůh je podivuhodný ve svých svatých, protože každého úmyslu svého na nich dosahuje a uvádí je do nezkalené slávy nebeské.« Podobně Rufín, který tlumočí slova žalmu: »Podivuhodný Bůh ve svých svatých, rozuměj, bude, až bude jeho Svatý souditi svět, až svatí zářiti budou jako slunce v království Otcově, až Bůh bude vším ve všem.«[13]) Souhlasně Kalmet: »Bůh zasluhuje obdivu, ať koná cokoliv; nikdy však nezáří jeho velikomyslnost, jeho moc a jeho milosrdenství jasněji, nežli když svoje služebníky a svoje přátele posvěcuje.«[14]) Z moderních kazatelů uvádíme aspoň: »A také svatí nemají lesku svých ctností ze sebe, ale z Boha. Milostí Boží jsem, co jsem, praví apoštol. A proto uctíváme-li svaté, uctíváme samého Boha, volajíce se sv. žalmi-

---

[1]) Mig. 70, 441 »Cor enim altum tunc est, quando coelestia cogiat et terrena devitat.«

[2]) Hebr. Wörterbuch str. 530.

[3]) Hebr. und chald. Würterbuch II. 160.

[4]) In loc. »Superbia erigetur homo; at infinito illum. intervallo superabit Deus.«

[5]) Psalmen, str. 216. — [6]) Žalmy I. 489 — [7]) Mig. 39, 1434.

[8]) Mig. 27. 282. — [9]) Mig. 128, 685. — [10]) Mig. 80, 1343.

[11]) Bainvel, Les contresens, str. 83.

[12]) Mig. 9, 468.: »Mirabilis autem est, cum omnem beneficentias suae in eos conferat voluntatem, cum ipsos intra perfectionem coelestis gloriae collocabit.«

[13]) Mig. 21, 921.: »Subandis, erit. Quando per Sanctum suum mundum judicabit, quando justi fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum, quando ipse Deus erit omnia in omnious.«

[14]) In loc.: »Quidquid agit Deus, ubique admirabilis est: at nullibi admiratione digniores illius magnificentia, virtus ac misericordis sunt, quam cum servos amicosque suos sanctos facit.«

stou: Obdivuhodný jest Bůh ve svých svatých.«[1]) Je pozoruhodné, že naše česká Bible ponechala slova bez poznámky.

Podobně rozuměl verši Bellarmin.[2]) Avšak když dodává: »Tomu neodporuje, že v hebrejském textu čteme: podivuhodný Bůh ve svatyni své: svatí jsou nejdokonalejšími chrámy Božími«, nemá pravdu a chybuje proti základnímu pravidlu hermeneutickému: Kdykoliv je překlad dvojsmyslný, obojetný a temný, třeba nahlédnouti do textu původního — je-li jen dosti jasný. Tvar sanctis může pocházeti buď od sancti nebo od sancta. Bible hebrejská nás poučuje, že třeba překládati: »Obdivuhodný jest Bůh ve svatyni své.« Podobně všichni moderní; uvádím aspoň Hoberga[3]) a Sedláčka[4])

13. »Quoniam non cognovi litteraturam, introibo in potentias Domini.« (Žalm 70, 15.—16.). Latinský text je až příliš svůdný, takže se ani nedivíme, byl-li nesprávně vykládán. Dle sv Augustina naráží žalmista na samolibost mnohých židů, s jakou se vychloubali svým zákonem, ale při tom málo dbali své mravní dokonalosti. Tuto nedůslednost vytýkal jim později také sv. Pavel. Bohem nadšený pěvec nechce se říditi jejich příkladem a volá: »Proto nebudu se chlubiti svými silami, nechci zůstati při písmeně zákona. Zavrhuji literaturu, to jest lidi, kteří se vychloubají písmenou zákona, kteří převráceně a nerozumně spoléhají na své vlastní síly. Takové od sebe odmítám. Sám vejdu v moc Páně, abych byl silný, když jsem sám slabý.«[5]) — Podobně Bellarmin: »Domnívám se, že literaturou rozumí tu David lidskou moudrost a chytrost, jakou měl na př. Achilofel . . . Slovem »nepoznal jsem« nemyslí prostého poznání, nýbrž uznání a jednání.«[6]) Stejně Eusebius Caes.,[7]) sv. Athanáš,[8]) Rufín,[9]) Euthymius[10]) a Theodoret.[11]) Z moderních připomínáme pouze Grasera. V kázání o sv. Františku Ass. volá: Ó evangelická moudrosti! ty jsi dala tak hluboké poznání svému učedníkovi, ty jsi ho vyučila posvátné vědě Ježíše Krista, ty jsi mu zjevila nejvyšší pravdy, jako kdysi králi Davidovi, který pravil: »Protože neznám moudrosti lidské, vejdu v moc Pána svého.«[12])

---

[1]) Kazatelna, II. 476.

[2]) Crampon, Psalmi, I. 437: »Neque obstat, quod in Hebraeo legatur: mirabilis Deus in santuariis; ipsi enim sancti viri sunt verisima sanctuaria Dei.«

[3]) Psalmen, str. 236. — [4]) Zalmy, I. 533.

[5]) Mig. 36, 890.: »Non glorier ergo de viribus meis; non in littera remaneam; reprobem litteraturam, id est homines de littera gloriantes, et de suis viribus perverse, tamquam phreneticos praesumentes; reprobem tales, intrem in potentias Domini, ut quando infirmus sum, tunc potens sim.«

[6]) Crampon, Psalmi I. 460. »Existimo igitur Davidem hoc loco per litteraturam intelligere humanam sapientiam et astutiam . . . . et per verbum »cognovi« . . . approbationem et usum.«

[7]) Mig. 23, 782. — [8]) Mig. 27, 319. — [9]) Mig. 21, 934.

[10]) Mig. 128, 715. — [11]) Mig. 80, 1423.

[12]) Predigten, II. 392: »O evangelische Weisheit! du hast deinem Schüler jene tiefe Einsicht gegeben, du hast ihm die heilige Wissenschaft Jesu Christi beigebracht, du hast ihm, wie einst dem König David, der gesprochen hat: Bücherweisheit kenne ich nicht, so will ich eingehen in die Kraft des Herrn,« die höchsten Wahrheiten gelehrt.«

Tento výklad byl zaviněn nesprávným rozdělením veršů v našich překladech. Mimo to se zapomnělo, že »introire in potentias Domini« je hebreismus a znamená »rozjímati veliké skutky boží.« Omyl prvních překladatelů lze omluviti tím, že sloveso safar má dvojí význam: psáti i počítati. Proto subst. se phoroth bylo možná překládati »písmo, kniha, literatura, nebo počet.« Správný překlad zní dle Dra Sedláčka:[1])

v. 14. Já však chci stále doufati
a rozmnožovati tvou chválu.

v. 15. Má ústa mají vypravovati o tvé spravedlnosti,
po celý den o tvé spáse,
poněvadž (ani) neznám počtu[2]) (jejich).

v. 16. Přijdu na silná díla Páně,
chci vzpomínati na tvou spravedlnost.«

14. »Ego justitias judicabo.« (Žalm 74, 3.). V asketických knihách bývají slova vykládána tak, že Bůh nebude souditi pouze naše hříchy, nýbrž i naše dobré skutky, zvláště jejich pohnutky. Navarraeus praví: »Bude souditi spravedlnosti, protože mnohé skutky, které lidem se zdají spravedlivými, jsou před Bohem nespravedlivé a hříšné.«[3]) Myšlenka je správná a biblická, není však vyjádřena na tomto místě. Již Bellarmin upozorňoval svoje vrstevníky, že slova znamenají pouze souditi spravedlivě[4]) a my můžeme dodati, že jsou častým hebreismem. Podobně Eusebius z Caes.,[5]) který se dovolává výroku, že u Boha není přijímání osob.[6]) Rufín dí prostě: »Souditi spravedlnosti znamená odplatiti každému po zásluze.«[7]) Z kazatelů správně Venedien[8]) a biskup Ketteler: »Ano, přátelé, jednou přijde doba spravedlnosti a čím shovívavější, čím trpělivější a čím milosrdnější jest k nám nyní Bůh, tím přísnější bude jednou jeho soud.«[9]) — Velmi krásně použil slov sv. Augustin: »Bůh bude nás jednou souditi. Aby nás však nemusel odsouditi, oznamuje nám již napřed, co nás čeká. Děkujme za to milosrdenství božímu.«[10])

15. »Cogitavi dies antiquos et annos aeternos in mente habui.« (Zalm 76, 6) Nesprávné pojímání slova aeternos svedlo vykladatele k omylům: viděli tu vyjádřenu myšlenku, že vzpomínka na věčnost je spasitelná. Tak sv. Augustin: »Máme mysliti na léta věčná, na léta, která trvají, která se neskládají z pomíjejících dnů, na léta, o nichž praví na jiném

[1]) Žalmy I. 555.
[2]) Tolikrát jsi mne vysvobodil, že ani celý den nestačí, abych ti náležitě poděkoval a to tím spíše, poněvadž ani určitě nevím, kolikrát jsi mi pomohl.
[3]) Quadrag. 8. v. 6. — [4]) Crampon, Psalmi I. 492. — [5]) Mig. 23, 870.
[6]) Actus 10, 34. — [7]) Mig. 21, 954. — [8]) Himmelstan I. 1. 217.
[9]) Predigten I. 11. »Ja, Geliebte, es kömmt die Zeit der Gerechtigkeit, und je nachsichtiger, je langmütiger, je erbarmungsvoller Gott jetzt gegen uns ist, desto furchtbarer wird das Gericht sein.«
[10]) Mig. 36, 949.

místě Písmo sv. Bohu: Ty pak vždycky jsi tentýž a léta tvá nepřestanou.«[1]) Podobně Kassiodor,[2]) Bellarmin[3]) a z kazatelů na př. náš Rychlovský: »Co na to odpovídá David,[4]) moji křesťané? Ach, rozpomeňte se zde na smutnou hodinku smrti; já jsem přemýšlel dny předešlé, dokládá David v žalmu 76., přemýšlel jsem o dnech starých; a léta dávná na mysli jsem měl; budoucí věčnost jsem sobě rozjímal. David sobě představil poslední skončení života, po kterém následuje věčnost.«[5]) Všichni tito zapomněli na básnický parallelismus, dle něhož obě části se vzájemně doplňují a objasňují. Dle toho »anni aeterni = dies antiqui.«[6]) Totéž žádá souvislost; právě vzpomínka na dosavadní ochranu Boží dodávala žalmistovi důvěry, že Bůh pomůže i nadále. Na to upozornil již Origenes,[7]) Eusebius Cäes.,[8]) sv. Athanáš[9]) Euthymius[10]) a Theodoret.[11])

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Posvátný sbor konsistorní vydal 25. dubna 1917 pravidla o zachovávání tajemství při informačním řízení o kandidátech pro hodnost biskupskou. Proti tomu jednající upadají v exkomunikaci, od níž může absolvovati pouze papež. (A. A. S. IX. 232.)

2. Královno míru, oroduj za nás!

Podle ustanovení z 16. listopadu 1915 bylo dovoleno, od 5. května 1917 jest nařízeno, aby v litanii loretánské byla vzývána Maria Panna prosbou: Královno míru, oroduj za nás! (A. A. S. IX. 266.)

3. Spolek křesťanských spisovatelů.

P. Janvier O. P. zřizuje novou organisaci »Corporation des publicistes chrétieus«, kterou schvaluje sv. Otec listem ze dne 31. října 1917. (A. A. S. IX. 589.)

4. Vojenští biskupové francouzští.

Pro klerus ve vojsku francouzském ustanovil dne 19. listopadu 1917 Benedikt XV. dva zvláštní inspektory biskupy, Karla Rucha a Gabriela Llobeta se řádnou církevní jurisdikcí. (A. A. S. IX. 566.)

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

B. V. Bělohlávek: Bůh na kříži. Cyklus postních řečí. Příloha »Kazatelny« sv. XXI. Pelhřimov, 1918, stran 32, cena 1 K. — Již jméno autorovo prozrazuje, že nový cyklus postních řečí »Kazatelny« podá našim kněžím

---

[1]) Mig. 36, 976. — [2]) Mig. 70. 548. — [3]) Crampon, Psalmi II. 5.
[4]) Nesprávné. Skladatelem žalmu není David, nýbrž někdo v zajetí babylonském.
[5]) Káz. sváteční, II. 42. — [6]) Bainvel, Les contresens, str. 88.
[7]) Mig. 12, 1559. — [8]) Mig. 23, 891. — [9]) Mig. 27, 347.
[10]) Mig 128, 782. — [11]) Mig. 80, 1478

novou, mistrně zpracovanou látku pro postní kázání. Cyklus obsahuje 7 řečí, spojených vnitřní souvislostí s Ukřižovaným, jenž v utrpení projevil všemohoucnost, svatost, pravdu, lásku, milosrdenství a spravedlnost. Vzkříšení znovu rekapituluje uvedené vlastnosti a vlévá i nám mocnou naději. Jako v jiných řečích tak i v tomto cyklu jeví se autor mistrem slova, využívá plně Starého zákona a současných dějů, jímá nábožensky založenou duši a nutí k pokání i lásce boží. Také tento cyklus vřele doporučujeme postním kazatelům. — František Stingeder má pěknou úvahu »Die Homilie« v lineckém »Quartalschriftu«. Uvádí nejprve dějiny homilie, pak oceňuje homilii pojmově a kriticky. Seznamuje čtenáře s názory vynikajících homiletů (Gisbert, Graser, Wurz, Schleinger, Hettinger, Jungmann, Keppler, Meyenberg, Hüls, Herr, Krieg-Ries) a svůj úsudek shrnuje asi v tyto věty: Homilie jest podle všech homiletů podstatně výklad Písma, vysvětlení nějakého biblického textu. Homilie musí tvořiti organický celek, míti výklad s aplikací na život. Homilie se řečnicky vyvinula ve formu kázání Kázání a homilie vlastní mají se střídati. Také homilie vyžaduje vědecké teorie a metodického uvedení.

B) Pastorální literatura.

Moering: Kirche und Männer. Göttingen, Vandenhoeck, 1917, M 2·40. — Autor uvádí různé příčiny, proč mužové straní se kostela a doporučuje rozmanité prostředky, jimž mají býti mužové přilákáni. Ač jest autor evangelík, některé jeho návrhy může jistě přijmouti i katolický farář, na př.: vedme dobře bohoslužbu, oznamujme kázání v časopisech, věnujme zvláštní péči obsazování kazatelských míst ve městech, lázních a vojsku, vychovávejme mládež pro porozumění bohoslužbě a j. — Prof Sawicki vydal ve »Monatschrift für kathol. Lehrerinnen« r. 1917 pěknou přednášku »Der religiöse Zweifel«. — Náboženské pochybnosti, zejména u dospívající mládeže psychologicky osvětluje dr. Čihák v brožurce »Psychologie moderní náboženské pochybovačnosti«, kterou lze obdržeti za 1 K u autora nebo ve »Vlasti« v Žitné ul. v Praze II. — V Olomouci u Prombergra vydal katecheta Václav Kubíček školní »Katolickou prvouku« a »Doprovod katolické prvouky«. Na obě práce upozorňujeme a k bedlivému studiu doporučujeme. — Stýblova knihovna vybrané četby svazkem VI. podává čtenářstvu hluboké a zajímavé myšlenky náboženské pod jménem »Člověk boží« Doporučujeme. — Katolická charita za války osvědčila se plně v Německu a odborní spisovatelé také o ni uvědomili veřejnost. Tak prof. paderbornský Vilém Liese píše (v »Th. u. Gl.« 1917, str. 206—222) »Kriegssorgen und Kriegshilfe«, kdež věnuje část úvaze »Aus der Kriegshilfe der Katholiken«. Vše tu podáno přehledně a spolu uvedena nejnovější literatura. Tamtéž podává str. 257—261) prof. Liese pěkný statistický přehled o péči o děti o prázdninách v biskupství paderbornském (»Die Unterbringung der Ferienkinder im Bistum Paderborn«.) Podobně v Stimmen der Zeit (1917, 241—250) píše P. Konstantin Noppel článek »Kriegswohlfahrtspflege«. Také rakouští Němci katolíci sdružení ve »Svazu dobročinnosti« (Caritasverband) vydali přehled o své činnosti ve válce »Caritas«. U nás bohužel nevíme, co jsme vykonali, avšak naši činnost přejímá nyní »České srdce«. — V Trevíru, v tiskárně Paulinově r. 1917 vyšlo 2. vydání brožury »Religion und Leben« za součinnosti katolických učitelů náboženství; knížka obsahuje na 54 stránkách seznam dobrých knih pro mládež od 8 do 17 let. (Pokračování příště.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Kázání na Veliký pátek.

»Nemá sličnosti ani krásy — raněn jest pro nepravosti naše, potřen jest pro hříchy naše.« Isaiáš 53.

Úvod.

Přátelé drazí! Krásný jarní den 15. března roku 711 po založení Říma chýlí se ku konci. Koule slunečná postoupila k západu, rudě se zabarvila, aby dlouhými růžovými paprsky ještě chvíli si pohrála na nádherných chrámech a sloupořadích fora římského. Toto naplněno jest obrovskými zástupy římského lidu, tísnícího se kolem rostra, povýšeného to místa pro řečníky, na němž leží dvaceti třemi ranami rozbodaná mrtvola velikého vojevůdce, diktátora a dobrodince věčného Říma, Caja Julia Caesara.

K mrtvole přistupuje Mark-Antonius a pronáší svou památnou, zápalnou, pohřební řeč nad zavražděným Caesarem. Mluví čím dál tím ohnivěji, ukazuje, co Caesar pro Římany vykonal, a jaké odplaty za vše došel. Úkladní vrahové, mezi nimiž byl i jeho syn Markus Junius Brutus jej úkladně zavraždili v kurii Pompejově, kde měl býti ověnčen diademem královským.

Na konci své řeči rozvinuje Mark-Antonius Caesarův testament, v němž diktator odkázal lidu římskému všecky jeho statky, villy a zahrady, přidav k tomu ještě na každou hlavu 300 sesterciů. Aby dosáhl řečník svou řečí účinku a pohnul lid římský k činu, přistupuje blíže k mrtvole, odkrývá zakrvácenou hruď a plece a zvolna před zraky Římanů počítá rány, svolávaje na úkladné vrahy Caesarovy kletbu a pomstu Říma.

Hrozně vzkřikl lid římský a bez zadržení hnal se k domům vrahů, aby je rozsápal. Když jich nenalezl, zapálil jejich domy, senát vyhlásil vrahům strašlivou válku, zazdil brány kurie Pompejovy, v níž byl Caesar zavražděn, den patnáctého března nazval otcovražedným a Caesara zařadil mezi bohy věčného Říma.

Tak jednal pohanský Řím v oné tragedii rodu Juliova roku 44 před Kristem.

Prchlo 77 let. Je opět jarní den, 15. den měsíc nisanu, 33. roku po Kristu. Však jak rozdílné jest odpoledne dne tohoto od odpoledne dne prvého. Země se otřásá ve svých základech, skály pukají, slunce zhasíná, hrobové se otvírají, chrámová opona trhá se ve dví. — Co se děje, že svět se boří, že taková znamení a úkazy, že Diviš na Areopagu volá: »Buďto se boří svět, anebo umírá Bůh.“

Na hoře Golgotě, nedaleko města Jerusalema odehrává se poslední jednání nejhroznější truchlohry na dějinném jevišti světa a lidstva. Na vysokém dřevě potupného kříže visí zsinalá mrtvola největšího, nejsvětějšího člověka, jejž kdy země nosila. Mrtvola poseta nesčíslnými ranami, trnová koruna na hlavě, ruce, nohy, bok proražené.

Kde je ohromný zástup, jenž by truchlil nad největším světa dobrodincem, kde je řečník, jenž by pronášel srdcervoucí, smuteční řeč, mluvil o dobrodiních mrtvého a zásluhách, četl jeho testament a počítal jeho rány. Nikdo zde není, jen ta země se otřásá, skála Golgoty dostává trhlinu, slunce tmou zahaluje svou tvář, jakoby se nemohlo dívati na nejohavnější vraždu všech věků, opona chrámová trhá se ve dví, když lidé zapomněli svá roucha roztrhnout, hrobové se otvírají, aby mrtví vstali a šli truchlit na místo živých. Nikdo zde není, ani ta hrstka věrných nevydržela. — A přece. — Na balvanu nedaleko kříže sedí zdrcená žena, jsouc podpírána mladým apoštolem a jednou z nábožných žen. — Oči hluboce zapadlé, ruce křečovitě sepiaté, pohled upřený na kříž.

1. Kdo je ten, jehož zohavená mrtvola visí na kříži?

2. Kdo a kde je ten ukrutník, jenž jí tolik ran spůsobil a na kříž přibil?

3. Co znamenají a co je příčinou všech těch tajemných a hrozných úkazů na nebi i na zemi?

Na těch několik otázek chci vám, moji drazí, dnes krátce odpověděti s pomocí ukřižovaného.

Pojednání.

1. Hora Kalvarie musila se dívati na největší zločin, jaký jen člověk spáchati mohl — hora Kalvarie stala se místem nejohavnější vraždy, stala se místem, na němž potupně ukřižován byl sám Bůh — hora Kalvarie stala se popravištěm, kde dokonána ona hrozná truchlohra bohovraždy.

Na potupném dřevě skonal Syn živého Boha, jenž od věčnos i byl splozen od Boha Otce, na kříži dokonalo slovo, které na počátku bylo u Boha, a jímž všechny věci učiněny jsou, na kříži celému světu k potupě vystaven byl pán prostoru a času, pán nebe i země.

Než na kříži visel nejenom Bůh, nýbrž i člověk. Pouhý člověk, podrobený všem bolestem, utrpením, smrti, rovný nám všem. Syn boží stal se člověkem, aby mohl trpět a trpět více než člověk, neboť jsa člověkem i Bohem viděl všechna svá utrpení napřed

i jejich malý užitek a výsledek u člověka. Proto ty krůpěje krvavého potu na hoře Olivetské, proto ten hluboký smutek ve tváři při poslední večeři, kde předpověděl zradu Petrovu a Jidášovu.

Na kříž přibit byl Ježíš Kristus, jejž my tak dobře známe. Je to týž Kristus, u jehož kolébky z prostých jesliček jsme stáli v noci vánoční, a jemuž andělé zpívali »Sláva na výsostech«, a jemuž tři králové přinesli zlato, kadidlo a myrhu. Na kříži visí týž Kristus, jenž po přípravném životě v Nazaretě vystoupil na veřejnost, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo. Je to týž Kristus, jenž vodu ve víno proměňoval, chleby množil, bouře utišoval, zarmoucené těšil, hříšníkům odpouštěl, nemocné uzdravoval a mrtvé křísil.

Ano na kříži visí onen veliký kněz, učitel a lékař, jenž světu tolik dobrodiní prokázal, jenž světu vrátil ráj ztracený. Na kříži visí veliký dobrodinec, Spasitel a Vykupitel světa, jenž odkázal církvi svaté poklady nesmírné, aby jimi vykupovala ovce ztracené a přivedla je do království nebeského. — Na kříži visí božský ten trpitel, jenž svou cestou kříže, svým utrpením pokolení lidskému vydobyl království nebeské.

Krásná je legenda, kterou znají téměř všichni národové. Zatím co zpívají se pašije v chrámech na Velký pátek, otvírají se poklady ukryté ve skalách, jeskyních a slujích. Kdo chvíle té nepromešká, může si z pokladů vzíti, co mu libo.

Nemyslí to legenda tato, přátelé drazí, obrazně. Nevyčerpatelné poklady zásluh nahromadil svým utvrzením a svou smrtí dobrý náš Spasitel, kterého jsme dnes doprovodili na horu Golgotu, na horu potupy a hanby. Viděli jsme jeho hrozná muka, slyšeli jsme jeho bolestná slova na kříži, byli jsme přítomni jeho smrti.

Největší dobrodinec světa zvolal hlasem velikým: »Dokonáno jest« a nakloniv hlavu vypustil duši.

A to všechno pro nás, abychom každý si mohli vzíti z pokladů zásluh Kristových, které nám pomáhají spasit naši duši.

2. Visí na potupném kříži Bůh a člověk, královský Syn boží, Spasitel světa, pán života i smrti. Jeho tělo je hrozně zmučeno, zohaveno.

Jakým spůsobem se dostal božský mistr Ježíš Kristus na místo, kde popravováni byli nejhorší zločinci, na Golgotu? Kdo je ten vrah, kde je ten ukrutník, jenž rozdrásal tělo jeho tisícerými ranami, korunu z trní posadil na hlavu, přibil na kříž samého Boha?

Kdo — — kdo se odvážil zohavit krásnou tvář božského mistra, kdo se odvážil tolikrát mu do ni naplit a slinou potřísnit? Přátelé drazí! Všichni jej dobře znáte. Jako hrozný velezrádce, lupič vrah potuluje se světem, královstvími a národy v různé podobě a tvářnosti. Ó, Ježíši ukřižovaný, Duše svatý, dej nám trochu milosti, abychom s největším odporem, s ošklivostí hnusem a nenávistí vysloviti mohli jméno hrozného toho zrádce, vraha, jenž tě, božský Spasiteli náš, dovlékl na Golgotu a ukřižoval.

Vrahem tvým je — hřích!!!

Hřích je to, hřích lidský to je, jenž ustlal Kristu na tvrdém dřevě kříže lůžko poslední — hřích to byl, jenž Jidášem Krista zrádně políbil v zahradě Olivetské, bičoval, trním korunoval, na kříž přibil, hřích to byl, jenž tělo Ježíšovo rozdrásal a božskou jeho tvář znetvořil, takže ji Isaiáš prorok nemůže ani poznati volaje: »Nemá sličnosti ani krásy!«

Hřích prvních rodičů, hříchy patriarchů, hřích Davidův, Šalamounův, zatvrzelost srdce národa Israelského, zrada Jidášova, hříchy králů a knížat, hříchy národů a říší jsou příčinou ukřižování Kristova.

Hle, moji drazí, tolik hříchů, viny celého světa křižovaly Krista, vymýšlejíce při tom muka a utrpení nejukrutnější. Myslili bychom si, že ukřižovat Krista byla schopna jenom srdce Židů, že Kristovým mukám a smrti byl konec navždy tenkráte na Kalvarii.

O nikoli — mýlíme se. Rok co rok, den co den opakuje se truchlohra kalvárská, znovu a znovu křižován jest Kristus na tomto světě. — Kdo jsou dnes jeho vrahy, lotry, kteří jej křižují? Nestyďme se vyznati to otevřeně. Jsme to my! Svými hříchy mučíme Krista, stavíme mu kříž. A děláme to tak často, bez studu, bez otřesu. Hříchy pokládáme za slabůstky, nemyslíce na to, že Isaiáš prorok volá: »Zraněn jest pro nepravosti naše a pokřtěn jest pro hříchy naše.« Pní Kristus na kříži. Hrozná tíha, tíha všech našich hříchů spočívá na jeho bedrech — šlachy na jeho rukou se napínají hrozíce se roztrhnout. Ježíš volá s prorokem: »Lide můj, co jsem učinil tobě a v čem jsem tebe zarmoutil?« Nic zlého nám Kristus neučinil, jenom samá dobrodiní a my nemilosrdně hromadíme balvany hříchů a stavíme z nich novou Kalvarii a připravujeme znovu Ježíši Kristu Velký pátek.

V Římě nedaleko brány sv. Pavla je kopec vysoký 50 m, zvaný Monte Testaccio t. j. hora střepů, která povstala nahromaděním střepin, jež tam staří Římané nosili z blízkého přístavu na Tibeře. Na hoře této postavil křesťanský Řím vysoký železný kříž, neboť hora ta velmi se podobá Golgotě jerusalemské.

I my jednáme podobně jako Římané. S celým světem stavíme ze srdcí rozbitých údery hříchů a vášní horu Kalvarii, vztyčujeme na ni kříž, na nějž přibíjíme nevinného Krista.

Zavražděný římský diktator Caesar vydobyl Římu světa půl, odkázal lidu římskému svoje statky a svoje jmění a byl zavražděn od svého syna, od svých přátel, které zahrnul poctami a bohatstvím.

Ježíš Kristus, královský syn boží, vydobyl nám království nebeské, odkázal nám sebe sama při poslední večeři, vlastní své tělo a krev a my ho za to ukřižovali. My, které on učinil velikou svou láskou a obětí dítkami božími, my jej křižujeme, na smrt vydáváme často, ba každodenně. Čí nevděk je větší? Nevděk Římanů, či náš? Hrozný trest bychom zasloužili, horšího než došli vrahové Caesarovi.

Než láska Boží, dobrota Boha Otce, jenž svého vlastního Syna neušetřil a vydal jej na smrt, láska Syna božího, jenž se obětoval, protože sám chtěl, byla vynalezavou. Věděl, jak možno odvrátit nás od největšího nepřítele lidstva, od bohovraha — od hříchu, věděl Bůh, jak přivésti lze do ovčince ovce ztracené, obrátit hříšníky a proto ty hrozné úkazy na nebi i na zemi při Kristově smrti.

3. Když Ježíš naklonil hlavu a vypustil duši, třásla se země nevděčná ve svých základech, aby naplnilo se proroctví jednoho z nejposlednějších proroků židovských, Aggea, jenž pravil: »Ještě maličko jest a já pohnu nebem a zemí, mořem a suchou zemí a pohnu všemi národy a přijde žádoucí všechněm národům.«

Slavný fysik a mechanik starých dob, Archimedes pravil, chtěje vyjádřit sílu kladkostroje: »Dejte mi pevný bod mimo zemi a já jí pohnu a s dráhy ji vyšinu«.

A Kristus, moji drazí, našel takový bod, našel to místo. Malá prohlubeň ve skále golgotské, v níž tkvělo dřevo kříže — hle to onen opěrný bod o páku, o kladku, jíž stal se kříž, jenž pohnul zemí. Země — obrovské těleso nebeské — třásla se ve svých základech.

Než, přátelé drazí, jest něco, co je tak malé, že se to vezme do dlaně — ale přece spíše lze celou zemí pohnouti, než tímto malým předmětem. A tím je srdce lidské — srdce tvrdošíjné, těžko pohnutelné, strašlivě pevné a nepoddajné ve zlém — ve hříchu.

To Bůh věděl, proto našel jeden nástroj, jednu páku, jíž by mohl pohnout srdcem lidským. A tím nástrojem je kříž a smrt Kristova.

O Bože, kéž pohne pohled na kříž tvrdým naším srdcem, ať v základech až se otřese lítostí, která by je pohnula k pokání a polepšení.

Při smrti Kristově třásla se země, skály pukaly, slunce se zatmělo, hrobové se otvíraly, chrámová opona se roztrhla ve dví. Těmi úkazy názorně chtěl Bůh naznačiti naše povstání ze hříchů a ukázati moc smrti Kristovy. Řečtí básníci vypravují o úžině Dardanelské tuto pověst. Řečtí plavci chtěli plouti z moře Aegejského do moře, které se dnes jmenuje moře Černé.

Loď však těsnými skalami dardanelskými nemohla proplouti a proto vzali s sebou plavci na palubu slavného pěvce Orfea, jenž zpěvem svým šelmy krotil a skalami hýbal. Začal Orfeus zpívat a doopravdy. Skály se rozestoupily a dovolily plavcům proplouti, zůstavše od té doby rozestoupené.

Přátelé drazí, daleko silnější byla truchlivá píseň kalvárská. Smrt Ježíšova roztrhla skály — srdce hříšníků, — aby jimi projeti mohl vítězný Spasitel.

Ó kéž i srdce naše se rozestoupí, kéž lítostí nad hříchy roztrhne se od hora až dolů jako opona chrámová, aby v nastávajících dnech velikonočních projet jím mohl vzkříšený Vykupitel. Při smrti Kristově se hrobové otevřeli a mnohá těla ze-

snulých vstala. Smrt Kristova měla býti životem celého světa, zmrtvýchvstáním našich srdcí. Už jak mnohá naše srdce byla hrobem, neboť i v srdcích našich leží mnohé pochováno jako v hrobě.

Símě dobrého vychování, mnohá ctnost, zbožná myšlenka, mnohý dobrý úmysl, skutek. — A všichni tito mrtví musí z hrobu vstáti — musí v nás povstati nový život, křesťanský, nadpřirozený tak jako v hrobech kolem Jerusalema při smrti Ježíšově se nový život hýbal.

O dej, ukřižovaný Ježíši, aby všechny divy, které se dnes v Jerusalemě staly, se opakovaly v nás a na našich srdcích — zemětřesení, rozštěpení skal, roztržení opony a otevření hrobů — vše ve smyslu duševního se obrácení k Bohu v kajícnosti.

Závěr: Nejmilejší! Pohleďme ještě jednou na Kalvarii. Na kříži dokonal svou pozemskou spásu nám přinášející pouť Bůh i člověk, Ježíš Kristus, Spasitel náš.

Je večer 15. března, večer 15. dne měsíce nisanu. — Jeviště golgotské všichni opustili a hrobové ticho rozprostřelo se vůkol.

Na balvanu pod křížem sedí bolestná máti Kristova. Vyhaslé oči, lomící ruce, křečovitě semknuté rty, jež zdají se šeptati, prositi: »O vy všichni, již jdete cestou, pohleďte, zda jest větší bolest vaše, než bolest má.«

Ano může býti na světě větší bolesti, než byla bolest božské mateře? Upírá matka boží svůj bolestný pohled na kříž, na vychladlou, zsinalou mrtvolu božského svého Syna. Jak ráda by objala to drahé tělo, které tolik ošetřovala, jak ráda by zlíbala ty hřeby proražené ruce, nohy, jak ráda by slzami svými omyla božskou synovu tvář, pokrytou ranami, ssedlou krví a slinami žoldnéřů. Než nikdo tady není — nikdo není pod křížem, jenž by sňal mrtvé tělo Kristovo s kříže a položil v klín utrápené matičky, jenom křivonoska přilétá a snaží se však marně zobákem hřeby vytáhnout.

A přece — — Z šera večera vynořují se dvě postavy mužů, v nichž poznáváme Josefa z Arimathie a Nikodema. Přicházejí ke kříži, přistavují žebřík a mlčky snímají mrtvého Ježíše s kříže a kladou jej do nastaveného náručí jeho matky, bolestné Panny Marie.

Bezvládně tělo leží na klíně, ruka jedna visí k zemi — ruce Panny Marie nestačí, aby všechny údy udržely. Tvář svaté matky je mramorově bledá, ztrnulá, zrak upřen na tělo zsinalé a rty se chvějí. Snad počítají rány. Dopočítá se jich rodička boží?

Ach jak strašně truchlivý to pohled, zdrcující, jejž mistrně zachytilo dláto slavného italského sochaře Michelangela Buonarnoti-ho ve velikém sousoší Panny Marie bolestné ve chrámě sv. Petra v Římě.

Každý kolemjdoucí bezděky se zarazí a hluboce dojat pohlíží ve tvář bolestné Matky Páně. Umělec byl jednou tázán, proč na tom sousoší znázornil matku Páně tak panensky mladou a zdrcující, truchlivou. Michelangelo prý odpověděl: »Když ne-

dojme milý syn, ať pohne aspoň jeho matka!« Jak krásná to odpověď. Snad i leckteré naše srdce zůstane ledové, nezatřese se, zůstane s kamene při pohledu na kříž. — Nuže ať, otřese se do základů při pohledu na bolestnou Pannu Marii, k vůli ní aspoň ať šetří božského Syna.

Jediní dva z Židů — Josef a Nikodem — litovalii matičky bolestné a sňali Ježíše s kříže. Jak krásný nám tím dal příklad. My hříchy svými přibili jsme Krista na kříž, nuže, nemeškejme a pospěšme Krista s kříže sejmouti a s prosbou za odpuštění složme jej do klína zarmoucené jeho matičky. To učiníme lítostí nad svými hříchy, vyznáním jejich a ochotným zadostiučiněním a pravým předsevzetím, že nikdy již nechceme hříchy svými Krista mučit a křižovat, že chceme o příštích velikonocích slavit pravé vzkříšení naší duše a našeho srdce.

Smrt Kristova je pro nás naším vzkříšením, novým životem, smrt Kristova je pro nás otevřenými poklady k získání milosti boží a zásluh. Chápejme se příležitosti, dokud je čas, dokud milosrdenství boží nezavře svou shovívavost, neboť smrt Kristova je pro nás i výstrahou!

Je známá všem legenda o osyce. Země se třásla, každý strom i keř se chvěl při smrti Kristově, jen osyka na svahu Golgoty se nechvěla. A Bůh ji potrestal tím, že musí se chvěti na všechny časy — věčně.

Moji drazí! Nenásledujme příkladu tvrdé osyky! Zachvějme se při každém pohledu na kříž, volejme se setníkem: »Jistě Syn boží je tento« a s kajícím lotrem: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do ráje,« abychom nemusili se třásti jednou na posledním soudě — tam na věčnosti — Amen! *Alois Novák.*

Na Velký pátek.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

O pátém tajemství růžence bolestného.

1. V letošní posvátné době svatopostní doprovodili jsme Pána Ježíše na jeho cestě křížové až po deváté zastavení, jež se koná již na prahu velechrámu Božího Hrobu. Ostatních pět zastavení koná se ve velechrámu samotném, jenž vystavěn jest nad místy, na které pamatuje i páté tajemství růžence bolestného, jež pronášíme slovy: »Ježíš, který pro nás ukřižován byl«, a na které pamatuje hlavně i slavnost dnešního dne.

Církev Páně velí stavěti Boží hroby v chrámích a ukládati v nich Spasitele, v nejsvětější Svátosti skrytého, aby věřící co nejživěji na obět Syna božího za nás hříšné pamatováni byli, a v den hrozného umučení jeho s láskou ho navštěvovali a zbožně uctívali.

V Jerusalemě jest velechrám Božího Hrobu, jenž zahrnuje celé

skupení svatyní, kaplí, klášterů i jiných budov, postavených na místě, kde Pán Ježíš dílo své vykupitelské za nás dokonal.

Ve velechrámu tom koná se pobožnost u posledních pěti zastavení křížové cesty každého dne o 4. hodině odpolední. Konají ji strážcové Božího Hrobu, kněží františkáni, s věřícím lidem tak, že shromáždějí se všichni účastníci ve zvláštní kapli Panny Marie, kde se chová nejsvětější Svátost. Tu všichni před svatostánkem poklekají, Spasitele zakrytého uctívají a pak dávají se na cestu. Od štace ku štaci zpívají přiměřenou píseň a u každé štace konají krátké rozjímání a modlitby, jako činíváme při pobožnosti křížové cesty i my. V Božím hrobě přidává se toliko to, že kněží posvátná místa okuřují a všichni spoluputující posvátnou zemi líbají. Dnes připojme se aspoň v duchu k nim i my!

2. Na Kalvárii, jež jest již do velechrámu pojata, vystupuje se po stupních. Vrchol její jest za dob našich jen 15 metrů dlouhý a 13 metrů široký. Věřící jen s tajemnou hrůzou na ni vystupují.

Štace desátá koná se na místě, kde Pána Ježíše katané rouch zbavili. Roucha ta rozdělili na čtyři díly mezi sebe; o roucho ale nesešité, jež blahoslavená Bohorodička sama svému božskému Synu byla utkala, metali los, nechtějíce, aby bylo roztrženo. Místo, kde se tak stalo, označeno jest zvláštní kaplí.

Štace jedenáctá označuje místo, kde Pána Ježíše na kříž položili a hřeby železnými k němu přibyli. I toto místo zdobeno jest zvláštní kaplí, v které jest obraz, jenž toto hrozné dílo představuje. Mimo to visí v kapli množství lamp, jež jí bohatě osvěcují.

Štace dvanáctá označuje místo, kde Pán Ježíš na kříži povýšený zemřel. I tu jest zvláštní kaple, v jejímž oltáři stojí veliký kříž s Ukřižovaným. Po obou stranách jsou stříbrné sochy, a sice přeblahoslavené Matky Bolestné a sv. Jana, miláčka Páně; všichni v životní velikosti.

Před oltářem tím jest stříbrná deska, jež má uprostřed kulatý otvor a kolem toho nápis: »Zde právě jest místo, kde stál kříž s Pánem Ježíšem.« V pravo a v levo od místa tohoto naznačují dva černé kameny v podlaze, kde stály kříže lotrů, kteří byli s Pánem Ježíšem zároveň ukřižováni. Kříže tvořily pospolu trojhran, v němž kříž Pána Ježíše stál o něco v zadu, takže mohl s lotry mluviti. Obličeje všech obráceny byly k západu; město Jerusalem měli ale za sebou.

Mezi křížem Pána Ježíše a křížem lotra po pravici jeho jest ve skále, na které kříže stály, trhlina, přikrytá stříbrnou deskou, která se dá odšoupnouti. Trhlina tato stala se při skonání Páně a jde skrze skálu až na úpatí Kalvárie, do kaple praotce pokolení lidského Adama, který tu dle podání pochován byl. Trhlinou touto tekla krev Pána Ježíše na lebku Adamovu a obmyla tak jej i pokolení lidské, z něho vzešlé, od kletby hříchu, v ráji spáchaného.

Štace třináctá označuje místo, kde mrtvého Pána Ježíše, s kříže složeného, položili bolestné Rodičce jeho na klín. I tu jest zvláštní kaple, na jejímž oltáři vyobrazena jest sedmibolestná Panna Maria s mrtvým tělem Páně na klíně.

Štace čtrnáctá konečně označuje místo, kde byl Pán Ježíš pohřben.

Prve ale, než Josef z Arimathie a Nikodem mrtvé tělo Páně do hrobu uložili, položili je na kamennou, červenou tabuli, umyli je a drahými mastmi pomazali, jak bylo tehdy u bohatých židů v obyčeji. Tuto kamennou desku ve velechrámu obkličují vysoké, umělecky zhotovené svícny, na kterých dnem i nocí hoří četné lampy. Mnozí poutníci dávají si na tomto kamenu naměřiti plátno, z něhož dávají si zhotoviti rubáš, ve které n chtějí pohřbeni býti.

3. Tu na Kavárii jest místo, kde krví Syna božího smazána byla vina člověčenstva.

Adam prvý vztáhl ruce své na strom po ovoci zapovězeném; a Adam druhý, Pán Ježíš, umírá s rukama rozepjatým a na hrozném dřevě kříže.

Adam prvý oloupil sebe i všechno potomstvo své o roucho svatosti a spravedlnosti; a Adam druhý pní na kříži rouch svých zbavený, vlastní krví svou přioděný.

Adam prvý po svém pádu trýzněn byl výčitkami svědomí, proč zalíbení u Boha, Stvořitele a nejvyššího dobrodince svého zmrhal, a o blaho své i potomstva svého lehkovážně se připravil; a Adam druhý umírá na kříži se vzdechem prorockým: »Bože můj, Bože můj! Proč jsi mne opustil?«

Adam prvý chtěl se vyrovnati Bohu, povznášel hrdě hlavu svou k nebi; a za domýšlivost i pýchu jeho Adam druhý trním korunovaný sklání hlavu svou k zemi.

Adam prvý s celým pokolením svým vzdýchá po slitování za provinění své; a Adam druhý volá s trůnu svého kříže: »Zízním, Bože můj, proč jsi mne opustil?«

Takto spravedlnost boží hříchy člověčenstva trestala na vlastním Synu božím, když se nabídl, že kletbu lidí vezme na sebe, a svou smrtí usmíří spravedlnost boží!

Jestliže ale Bůh Otec ani vlastního Syna svého neušetřil a na smrt tolik hroznou vydal: ó jak klamou se hříšníci, když se domnívají, že přes vůli boží všeho si mohou dovolovati, po čem převrácená mysl, srdce i hrdlo jich touží, a že jich Bůh trestati nebude! Trestal-li ale Bůh hříchy na nevinném, nesvětějším Synu svém, když se za spásu lidí nabídl i obětoval: co učiní teprvé těm, kteří bez rozmyslu hřeší, den co den hřeší a ku pomstě ho vyzývají? —

4. Uvažujíce o hrozném utrpení Páně, snažme se v čas, pokud nám Bůh milostivě života popřává, napravovati, v čem chybnými jsme! Abychom památku na utrpení živě v sobě chovali, rádi konejme pobožnost křížové cesty v kostelích našich a zalétejme v mysli i do Jerusalema, připomínajíce si, kterak tam, kde Pán Ježíš se za nás obětoval, ona se koná. — Modleme se rádi i bo-

lestný růženec a rozjímejme o tajemství jeho »který pro nás ukřižován byl«.

Konečně stavme Boží hroby i ve vlastních srdcích svých, hříchů, příčin utrpení Páně, se odříkajíce, a s dobrými předsevzetími k Bohu se obracejíce.

Ty pak, Matičko přebolestná, jež jsi Syna svého za nás vydala a s ním i srdce své Bohu za nás obětovala, pomoz svým věrným, růžemi červenými tě uctívajícím, aby hodnými nalezeni byli zaslíbení Kristových. Amen.

Hod boží velikonoční.

»Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?« Sv. Marek 16, 4.

Bylo po Jerusalemě ticho hluboké. Slunce ještě nad zahradou Getsemanskou nevzešlo, jen červánky ukazovaly, že se blíží slavný den. Po ulicích chvátaly 3 ženy zbožné, jichž jméno sv. evangelium na věčnou paměť zachovalo: Maria Magdalena, M. Jakubova a Salome, aby uctily tělo milovaného Mistra svého. Nesla je láska ku hrobu Páně. Jestiť přirozen již od Boha ženám jemnější cit a pečlivost než muži, jemuž dána větší opět síla a odvaha. Jedna otázka ale nadělala jim cestou starostí mnoho: Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? Bylť zajisté veliký velmi. Ale obtíže, které jim nastávaly, nepřekonaly je, ale doufaly, že ženy samy přemohou obtíže a co si umínily, že vykonají. Když přišly ale až ku samému hrobu, viděly, že, o co se nejvíce bály, jest vykonáno. Odvalil kámen od dveří hrobových sám Pán Ježíš — vstav z mrtvých.

Běhu oněch zbožných žen podobá se náš život vezdejší. A také nás snad tísní pochybnost — kdož nám odvalí kámen ode dveří hrobových, kdož nás vzkřísí? Jak zbytečná jest podobná tesknost. Kristus Pán, který Lazara vzkřísil a Jairovu a mládence Naimského, ten také odvalí kámen ode dveří hrobových a nedá nám viděti věčné porušení. Jen ať my ze všech sil svých pracujeme — ostatní přenechme Pánu Ježíši. Nebuďme leniví v konání povinností svých křesťanských, nebo Kristus Pán lenivým zaslíbení neučinil, ale pravil: Kdo plní vůli Otce mého, ten bude blahoslavený. Dnešní slavný den zmrtvýchvstání Páně nutí mne promluviti, na jaké činnosti zakládá se naše slavné vzkříšení. Odpověď zní: na životě Kristově a na životě našem.

Pojednání.

1. Jak důležité věci zapsány jsou pérem lidským. Veliké události zaneseny na drahé pergameny, vyryty do dřeva, mramoru, aby hlásaly budoucím věkům některý děj. Ale není děje důležitějšího od těch dob, kdy na počátku Bůh stvořil nebe a zemi —

až do dnešního dne a až do onoho dne, kdy slunce boží vyhasne — není důležitějšího děje nad onen děj, který jsme včera večer slavným průvodem oslavovali a dnešním dnem si připomínáme, totiž: z mrtvýchvstání Páně!

a) Právě vzkříšení Páně jest onen děj, který všecky skutky a divy Páně zastiňuje, doplňuje, potvrzuje. Proto volá sv. Pavel pln nadšení ku svému stádci: »Nevstal-li Kristus z mrtvých, tedy jest marná víra naše, a marné kázání naše, ale Kristus vstal z mrtvých (jako) prvotiny zemřelých.« Toť jest onen děj, který jest základem křesťanské víry — a podkladem křesťanské naděje. Kristus z mrtvých vstal i my z mrtvých vstaneme. Proto, ve kterém srdci není víry ve z mrtvých vstalého Pána Ježíše, tam není podkladu pravého křesťanství, proto v apoštolském vyznání víry v V. čl. víry praví o Ježíši Kristu: Synu božím: sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, to jest jeden ze dvanácti kamenů základních víry naší. Bez tohoto skutku byla by naše víra marná, naše naděje jalová. Však ďábel také se snaží podkopati sv. přesvědčení, neboť to jest onen nejhlavnější důkaz křesťanské víry. Kde není tohoto článku, tam, kdyby byly všecky ostatní, není už více křesťanství. Ale rozmilí v Kristu, jak Pán Ježíš o to postaral se, aby právě tento úhlavní kámen byl položen pevně, aby nemohl nikdo jím hnouti z rozumné příčiny. Není marná víra naše, není jalová naděje naše, není marné kázání o Kristu. Vstalť z mrtvých a potvrdil pravdu slov, že od Boha Otce vyšel a k Bohu Otci jde Syn boží od věčnosti.

Apoštolé rozprchli se, když jali Pána v zahradě. Báli se, když jej položili do hrobu, lekali se, když slyšeli první zprávu o vítězství Pána nad smrtí, ale když Pána viděli, když s ním jedli, chodili a svědkové na nebe vstoupení jeho byli — jací teď byli apoštolé? Teď byla víra jejich pevna a potřebovali ještě Ducha svatého, aby je posilnil, aby i jiné mohli učiti, a všecko pro Ježíše snášeti.

b) Jak veřejně svědectví vydávají o vzkříšení Páně: »Bratří a muži israelští, původce života jste zabili, kterého Bůh vzkřísil z mrtvých, čehož my svědkové jsme.« Jak pevná byla víra apoštolů! Projděme řadu jejich od prvního až do posledního, co káží, co trpí, jak umírají. Kážou ukřižovaného, hlásají z mrtvých vstalého, všichni trpí, všichni umírají na svědectví Ježíši. Jak krásný věnec bezvadných svědků. Jakou vzal Petr odměnu? Žalář vícerонásobný a konečně tentýž kříž, který hlásal. Nic zde nevzal, nic nečekal leč Ježíše, kterého viděl umírati, ale viděl z mrtvých vstáti a vraceti se do slávy své.

Podívejme se na sv. Pavla, jaký to svědek sv. učení. V Lystře ho kamenují, polomrtvého za město vyhodí, v kládě ve Filipi uvězněného, v Athenách z areopagu vyhozeného, na moři tonoucího, v Efesu pronásledovaného a ptejme se: jest tento svědek vší víry hoden?

Štěpán kamenovaný dává svědectví Pánu. Jakub z chrámu dolů shozený vzývá jméno Ježíše z mrtvých vstalého, druhý Jakub

pod mečem umírá jemu na svědectví, Ondřej objímá a líbá kříž, na kterém má dáti Ježíšovi svědectví, a tak celá nepřehledná řada mučedníků nám krví svou víru naši a víru jejich zpečeťuje. Věru člověk svědek, který nebéře za svědectví ani pohodlí, ani čest, ani peníze, ani život, jest věru víry hoden, ale ještě věrohodnější jest ten svědek, který pro svědectví dá hlavu na špalek aneb tělo na kříž, jest vší víry hoden. A právě tací jsou svědkové, kteří nám praví: Kristus z mrtvých vstal a volají k nám, že i my z mrtvých vstaneme. Kristus to jest, který nám odvalí kámen ode dveří hrobových, ale slavné z mrtvých vstání slibuje bdělým, ne líným, proto na svém vzkříšení musí každý pracovati ještě sám, plněním vůle Kristovy.

2. Na Kristu Pánu založeno jest naše vzkříšení, on odvalí kámen, ale slavné naše vzkříšení záleží toliko na našem spolupůsobení. Kdo má plíce, musí dýchat, kdo má oči, musí se skrze ně dívat a ne jen přimhuřovat, kdo chce s Kristem slavně povstat, musí spolupůsobit. Nedělati nic není ještě pražádnou zásluhou. To nám Kristus Pán na pamět uvedl v podobenství o 10 pannách, z nichž bylo 5 moudrých a 5 nemoudrých; všecky sice byly panny, ale pět nedbalo o olej do lamp svých, o skutky dobré i vyloučeny byly z hostiny svatební. Nebo podobenstvím o služebníku lenivém, který sice hřivnu, kterou dostal od Pána, řádně neporušenou zpět přinesl, ale trestu neušel, protože Pán od něho žádal většího užitku než nedělati nic zlého, nebo neztratiti svěřenou hřivnu.

c) Boháč neb Pilát, jak evangelium nám praví, nebyli vinni některým zvlášť těžkým hříchem, ale opomenuli mnoho dobrých skutků vykonat a povinnosti vyplnit. Dvojí věc nutno zachovati: čistotu svědomí a ozdobiti se dobrými skutky. To jest ono, co nám z naší strany odvalí kámen ode dveří hrobových ku slavnému vzkříšení našemu. Vzkříšení vůbec způsobí Kristus Pán, vzkříšení slavné způsobíme a připravujeme si sami. Kdyby pouhým věřením bez skutků dostačovalo, tedy bychom za blázny a nemoudré musili považovati svaté a světice boží, kteří přísným životem pojistiti sobě hleděli život věčný. Polovici vykoná Kristus Pán, polovici ty, ovšem že polovice Kristova větší jest a tvá menší, ale hleď tuto menší polovici dokonat, abys nepřišel pozdě.

Právě tento článek víry o vzkříšení Páně a o vzkříšení našem jest velikou pohnutkou v křesťanském životě. Zde přestává všecko rozumování. Svědků řada bezvadných nám svědčí o vzkříšení Páně, tedy nám rozumně nelze pochybovati, leda zlovolně. Na víře pouhé nemůžeme přestati, proto musí nastoupiti skutek.

Jak veliká změna toto vzkříšení. Smrtelné tělo Páně vzalo na se nesmrtelnost, ponížené oslavenost, tak i nám jedenkráte nastává. Dle života našeho řídí se vzkříšení naše a Kristus Pán pravil, že kdo se ponižuje, bude povýšen, kdo povyšuje, bude ponížen. Vidíme krásný příklad v boží přírodě.

Všiměte si housenek, kterak se plíží pomalu a nemohou nikomu ujíti. Housenka zakuklí se a jest mrtva a po době určité

motýl opouští zakuklení a vznáší se krásnější než byl dříve. Zvláštní úkaz lze ještě stopovati u housenky a motýla. Čím jednodušší housenka bez pestrých barev, tím krásnější z ní se líbne motýl. Čím pestřejší housenka, tím jednodušší motýl z ní se líbne. Často mi to napadá při pohledu na housenku, že s naším tělem také tak. Jestliže budeme hledati krásy a plané slávy světské, nedostane se nám slávy Kristovy, protože jsme se povýšovali, dočkáme se ponížení. Pakli jsme hledali ponížení s Kristem, dočekáme se oslavení od Něho.

Housenka na čas zemírá a pak se k lepšímu svému proměňuje — dle vlastní přírody. Tak i nám ustanoveno jest povstati, ale oslavení naše bude přiměřeno životu našemu.

V ten slavný den vzkříšení volám k vám, duše křesťanské, s učitelem církve sv. Petrem Zlatookým († 450 jako arcibiskup ravenský), který v řeči o smrti a vzkříšení (řeč 118.) volá k nám: »Člověče, co ti vzejde, aby zase nezašlo, a co po zániku zase nevzchází? Den zachází večer do hrobu noci a opět povstává z rána. Slunce denně se rodí, denně umírá a vstává zase denně; časy zachází a znovu dostávají nový život. Proto, člověče, nevěříš-li Bohu, když ti zákon nepostačuje, když evangelium nenalézá sluchu u tebe, věř aspoň svým očím, věř zjevům přírodním, které ti stále hlásají vzkříšení! Když nad to věci, které tvým rukoum svěřeny jsou, tedy hluboko pod tebou stojí, tvou péčí ze smrti vzbuzeny bývají, nechť tebe poučí, že i ty mocí boží můžeš vzbuzen býti. Jdi k semenu, jak ti kyne sv. apoštol; vezmi zrnko pšeničné, které vysýchá, bez pohnutí a pohybu leží; vyoř brázdu, vykop zemi, udělej jámu, pochovej zrnko a pozoruj, jak smrt začíná na něm dílo zničení, vlhkost zrnko zbobtná, hniloba je rozkládá: — ale právě, když dospěje k stavu, jak ti jej namlouvá zoufalství, nevěra a zpráchnivění ti jej našeptávaly, tu se nový život v jádře hýbe, v zeleni roste v jinocha, v stéble dospívá v muže, k zralosti přichází v klase, a vstává zase v té formě a v témž způsobě, jakou jsi již oplakal jako zhynulou. Tak tebe, člověče, zve zrnko pšeničné, nevyzývá tě ani tolik k požívání jako k poznávání, nutí tě nejen věřiti, ale i pracovati, abys i ty slavně vstal.«

Kristus to bude, kterýž odvalí kámen, a my to budeme, kteří jsme si zásluhami získali odměnu. Jaké překvapení, jaké zahanbení přinese ono naše slavné vzkříšení některým, a jakou slávu jiným.

Tam, kde v srdci jest pevná víra v Ježíše Krista, nemůže tak lehce věčné zahanbení povstati, protože se stále do paměti dere vzpomínka věčné budoucnosti a vzkříšení. Kde však se zdá býti marná naděje a marná víra, tam nelze než zahanbení očekávati. Kristus Pán o sobě pravil: Já jsem vzkříšení i život... domnívá se snad někdo, že nás pravdymilovný Ježíš klamati chtěl? Když jest tedy Ježíš Kristus vzkříšení i život — tedy věřme v něho nejen slovem, ale i skutkem a pak nás nemine ani vzkříšení jeho ani život a stane se, co sv. apoštol Pavel tak krásně napsal ku Kolosenským 3, 3 a já chci jeho jen slovy končiti velikonoční radostné poselství své: Zemřeli jste s Kristem (duchovně na křtu

svatém všeho zlého se odřekše) a život váš skryt jest s Kristem v Bohu. Když pak se ukáže Kristus, život váš, tedy i vy se ukážete s ním v slávě.« To se nám staň všem. Amen.

Fr. Vaněček.

Hod boží velikonoční.

»Toto jest den, kterýž učinil Hospodin; radujme se a veselme se v něm.«
Ž. 117.

Moji drazí! Bylo to r. 1571 v polovici měsíce října, kdy celou Evropou rozlétla se zvěst radosti a jásotu, že u Lepanta vydobyto bylo skvělé vítězství nad Turky, odvěkými nepřáteli křesťanstva a Evropy.

Jásot neznal konce, rostl a šířil se po všech zemích a říších, po městech a vesnicích, když docházely zprávy, že 224 lodí padlo do rukou vítězů, že pobito bylo 15.000 Turků a 3000 zajato, že vysvobozeno bylo z otroctví a smrti 15.000 křesťanských otroků.

Ve všech velkých městech byly pořádány velkolepé slavnosti s vítěznými průvody, hlahol zvonů neustával, vůdcové Don Juan, Doria a Mark Antonius Colona ověnčeni stuhami a kvítím.

Než nejásal svět jen tenkrát, neradovali se národové jen toho roku, nýbrž častěji a to vždy, když dosaženo bylo vzácného vítězství nad krutými nepřáteli, kteří sužovali nebo ohrožovali vlast a národ. Dějiny událostí lidských jsou plny takových radostných okamžiků, které péro vylíčilo barvami a slovem nejživějším.

Doba po dobytém vítězství bývala vždycky u všech národů vrcholem plesu, bývala vždycky korunou všech radostných pocitů. Vzpomeňme jenom na slavné triumfy římské, jimž co do slávy a nádhery nic se nevyrovná. Germanik se svou chotí Agrippinou, poraziv na hlavu bojechtivé Germány, slavil vítězství své v Římě celý týden s okázalostí neslýchanou.

Dějinná radost a slavnosti vítězství byly tím větší a zvučnější, čím mocnější a strašnější byl nepřítel, jehož zdeptat se vítězům podařilo. Nejmilejší! Je-li moc a síla pokořeného, poraženého nepřítele měřítkem obecného plesání, tu věru nevím, jakou radostí bych měl zajásati, jakými tony, jakým hlaholem bych měl zvěstovati vítězoslávu dnešního slavnostního dne, kdy potřen a přemožen nebyl jen jediný nepřítel národa, říše, kdy poražen na hlavu byl trojnásobný nepřítel — škůdce veškerého lidského — smrt, hřích a satan.

Tento trojnásobný nepřítel opanoval po pádu prvních lidí veškerý svět, zotročil si celé pokolení lidské, které marně snažilo se po století a tisíciletí setřásti s beder svých hrozné jařmo smrti, hříchu a ďábla, které v nerovném boji vždycky podléhalo, aby hlouběji a hlouběji zapadalo do propasti duševního otroctví. Marně ohlíželo se pokolení lidské po záchraně, po pomoci, a zdálo se již, že přicházejí poslední okamžiky pro lidstvo, stojící na samém

pokraji srázné propasti záhuby a věčné poroby. A přece. Přišla lidstvu pomoc, pomoc ze samého nebe, přišel Syn boží, pustil se do boje s trojnásobným lidstva nepřítelem.

Zpočátku zdálo se, že zvítězí smrt, hřích a satan, neboť celý svět viděl toho bojovníka božího zraněného četnými ranami, které mu zasadil nepřítel hřích, celý svět, vesmír s tělesy nebeskými zřel, jak smrt přemohla Syna božího na hoře Kalvarii na dřevě kříže, celý svět slyšel, jak chechtal se satan s náhončími svými fariseji, kteří volali pod křížem: »Jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže, jsi-li Syn boží, sestup s kříže.«

Než vše netrvalo dlouho. Třetího dne vstal z mrtvých zdánlivě přemožený Syn boží, aby slavil s celým pokolením nejskvělejší vítězství, jakého kdy na světě dobyto, jehož každoroční památku s jásotem a nezkaleným veselím slaví církev svatá na Hod boží velikonoční.

Hřímavé alleluja nese se chrámy po všech zemích a říších, každá modlitba a píseň jím končí, žalmista Páně nadšeně volá v hodinkách: »Totoť jest den, kterýž učinil Hospodin; radujme se a veselme se v něm.« Ano, drazí, radujme se dnes, neboť celým světem táhne vítězoslavný Kristus ve skvělém triumfu — u jeho nohou spoutaná a malomocná smrt, v okovech se svíjející hřích a po zemi se plazící satan poražen na hlavu, zdeptán ve prach.

Ve vítězoslavném průvodu táhne světem veliký vítěz a osvoboditel, v jeho patách jásající zástupy, jichž ustavičně přibývá a jejichž jásot nese se až ke hvězdám, aby s nimi v jednom souzvuku zazníval slovy církve: »Při tvém zmrtvýchvstání radují se nebe i země, alleleja!« Přidejme se i my, moji drazí, k vítěznému zástupu, jenž následuje Krista, a volejme plným hrdlem: »Buď zdráv veliký Vítězi nad smrtí, hříchem a ďáblem, buď zdráv!«

Přátelé drazí, všimněme si krátce onoho trojího vítězství Kristova, zastavme se u něho zbožnou úvahou, která má býti naší radostí, útěchou a posilou.

1. Smutně opouštěli naši prarodiče požehnaný ráj. Již byli daleko od jeho brány, když se ohlédli, aby ještě jednou z daleka pohleděli na ztracené své štěstí. Ulekli se, zachvěli se, neboť spatřili ve svých patách tiše se ploužící ohyzdnou postavu, kterou Hospodin nazval smrt, a která měla být člověku nepřítelem a zároveň i mstitelem.

Smrt se vší svou hrůzou, bolestmi a úzkostmi je nejobávanějším lidstva nepřítelem. Smrti se lidé více hrozí a bojí než hříchu a ďábla, smrt pokládají lidé za největší zlo. Hrůza pojímá člověka, když si vzpomene na hodinu smrti, na poslední smrtelný zápas, na studenou rakev, na nehostinný hrob se svými červy a hnilobou. Nedivíme se tomu příliš, neboť bázeň před smrtí, před zahynutím lze viděti na všem tvorstvu v přírodě. Nepatrná muška úzkostlivým bzučením, neúhledný červíček žalostným se svíjením usiluje uniknouti smrti a záhubě.

Smrt ovládá celou přírodu, smrt vládne cele i člověkem a její vláda je neúprosná. Smrt neohlíží se na léta, na práci, na zásluhy, na bohatství i hodnosti; když se jí zachce přichází a naplňuje paláce i chatrče bolestí a pláčem. Za tak hrozné zlo považována byla smrt, že pohanští básníci psali, že lépe je se nenarodit, aby člověk nemusil umříti. Smrt byla hrozným postrachem zvláště pohanům a proto nedivíme se, že slavný rek Themistokles, který v tolika bitvách zvítězil, tak se smrti bál, že šel raději ke svému nejúhlavnějšímu nepříteli králi perskému a vydal se mu na milost a nemilost, než by se vrátil do Athen, kde ho chtěli zabíti.

Nero bál se smrti, která ho zbavovala císařství, rozkoše; proto prchal před vojíny Galbovými na statek Faontův, poslední císař římský Romulus Augustulus bál se smrti a proto dal se před vítězným Odoakrem do pláče, smrti bál se i moderní pohan Voltaire, jenž onemocněv pravil v hrozném strachu k lékaři Tronchinovi: »Zachraňte mne!« Lékař mu odpověděl: »Není možno, je třeba umřít.« Strach Voltairův před smrtí byl tak strašlivý, že Richelieu, potomek slavného kardinála téhož jména, nemohl se na hrozný zápas se smrtí dívat a odešel od smrtelného lože Voltairova, jenž křičel, že vidí ďábly, kteří ho vlečou před soudnou stolici.

Přátelé drazí! Hrozná byla smrt pohanům starým i dnešním a byla by snad takovou i nám, kdyby slavný vítěz dnešního dne, Ježíš Kristus, nebyl zlomil její moc, její hrůzu. My křesťané směle se můžeme dívati vyzáblé smrti v tvář a ptáti se s apoštolem: »Kde jest, ó smrti, vítězství tvé, kde jest, ó smrti, osten tvůj?« Osten tvůj jest zlomen, nemá ostrosti od té doby, co Pán Ježíš, vítěz nad tebou, pravil: »Byl jsem mrtev a aj, nyní jsem živ na věky a mám klíče smrti i pekla«, to znamená »podle libosti mohu komu chci udíleti nesmrtelnost.«

Než snad pomyslíte sobě: Sám Kristus před smrtí se třásl, úzkost smrtelná vyrazila krvavým potem na čele jeho. — Ovšem hrozil se Kristus smrti, zvláště tak ohavné a bolestné smrti; však z jiných příčin, než z jakých se hrozíváme jí my. Tím již, že Kristus se před smrtí rmoutil, chtěl nám vymoci, abychom my méně truchlili a méně se báli smrti. Když se boří chatrný náš příbytek vezdejší — naše tělo — vzpomeňme na toho, jenž řekl: »Já jsem vzkříšení i život, kdo ve mne věří, byť i zemřel, živ bude.« »Sladká naděje křesťanů«, dí Tertulián, »jest vzkříšení z mrtvých.« Dobře pravdu tuto procítil a v ní pevně věřil velký biskup sv. Karel Borromejský, jenž jednoho dne dal si zavolati malíře, aby na obraze smrti, jejž měl ve své ložnici, přemaloval smrti kosu z pravice do levice a do oné, aby namaloval klíče, řka: »Kosu, kterou smrt nemilosrdně bez rozdílu seče, dalo jí do pravice pohanství, které nezná naděje z mrtvýchvstání — od té doby pak, co Kristus jest vítězem smrti, jest ona andělem míru, klíčníkem, jenž nám bránu do pravé vlasti naší otevírá.«

Jako tento biskup smýšleli i ostatní svatí. Svatý Pavle, bál jsi se smrti? »Ó já dychtím umříti a přebývati s Kristem« — vzdychal a toužil. Svatý Ignáci, bál jsi se smrti, řvoucích lvů v areně? »Ó, má zvířátka,« mluvil k nim, »pojďte, rozsápejte mne, nešetřte mne jako mučedníků jiných; umříti jest radost má, má sladkost.«

Takto nebo podobně odpovídají, moji drazí, všichni světci, všichni dobří katolíci. Kristus přemohl smrt, která ztratila své ostré, jedu plné žihadlo, proto není třeba bát se smrti, která je jenom spánkem, jak ji sám Kristus nazval, když vzkřísil dceru Jairovu. Neboj se, drahý křesťane, smrti, která je spánkem a odpočinkem, jak čteme často na náhrobcích římských, »Život práce, odpočinek smrt.« Líbezně usneš, usneš bídě, bolestem a strastem — probudíš se k radostem věčným.

2. Svým zmrtvýchvstáním přemohl Kristus ještě i jiného nepřítele, hřích, jenž je daleko strašnější a mocnější než zdánlivě hrozná smrt. Lidé hřích však často považují za dobro, za přítele, a nikoli za svého největšího škůdce, dobře vědouce, že pouhé slovo hřích všechny světce naplňovalo nesmírnou hrůzou. Člověk málo myslí, neuvažuje a proto ani dobře neví, jak hrozným nepřítelem je hřích. Pravou podstatu hříchu není nám možno proniknout a dokonale chápat na tomto světě, než přece přibližný jeho obraz poznati můžeme z dějin zjevení božího a srovnávací úvahou.

Bůh stvořil na počátku věků anděly, již obrazem jsou krásy, štěstí a blaženosti, proti níž veškerá nádhera země je pouhým stínem. A přece někteří z andělů jsou nyní tak ohavní a ohyzdní, tak nesmírně nešťastní, že veškerá bída, neštěstí a ohavnost pozemská jest oproti tomu krásou a štěstím nevýslovným.

Kdo z krásných a blažených duchů andělských učinil ďábly? Hřích — jediný hřích.

I naše prarodiče stvořil Bůh plné krásy, nevinnosti a štěstí. V lásce a míru uprostřed ráje plynul jejich život, Bůh je miloval jako otec děti, hovořival s nimi. Než prarodiče dali se svésti a spáchali jediný hřích — a běda, najednou vše se změnilo. Zmizela nevinnost, prchlo štěstí ráje a místo toho dostala se bída, nemoc, hlad, smrt člověku údělem a vše to opanovalo bídnou zemi a připravilo jí muka nejhroznější. Nejen sebe, nýbrž i všechny své potomky strhli prarodiče s sebou do propasti hříchu. Hřích sítě své rozprostřel po celém okrsku země; v temnotách nejhlubších, v nejpošetilejší nevěře, v ohavnostech nejhnusnějších žili lidé. Kámen, dřevo, chtíče adorovaly, klaněli se zvířatům, pod jejichž hodnost klesli ve svých prostopášnostech. Nepřítel hřích tak je zotročil, že žili bez Boha, beze světla, bez míru, bez radosti. Neznali žádné útěchy, neznali žádného prostředku a pomoci, aby hřích přemohli, aby se hříchu zbavili. Jejich život byl tak hrozně smutný, že někteří raději smrt si udělali, než aby v tom kalu a bahně dále žili. Než přemohli tím hřích? Ach nikoli. Podlehli dvojnásobnému nepříteli hříchu a smrti, která je

hříchu smutným následkem. Podlehli hříchu a podlehli i smrti věčné, neboť oni neuměli hříchů svých litovat, neznali odpuštění, neznali protijedu proti jeho otravám.

Tomu všemu naučil nás Kristus, jehož dnes na vítězném průvodu doprovázíme. Spoutaný hřích u jeho nohou se vzpírá, zmítá sebou, aby se vyprostil. Marně. Vítězství Kristovo je úplné. Stálo toto vítězství Krista nejvíce námahy, síly a krve.

Od pýchy byl tolikrát posmíván, poplván a na posměch lidu vystaven s trnovou korunou na hlavě, od lakomství byl zrazen a prodán za 30 stříbrných, od smilstva a nečistoty byl tolikrát obnažen a bičován, závist fariseů jej vydala na smrt, obžerství napájelo jej octem a žlučí, hněv přibyl jej na potupný kříž, lenost a netečnost ku spáse u národa vyvoleného vynutila na Kristu mnohou slzu a hořkou výčitku. Veliké byly oběti Kristovy, ale za to tím větší vítězství a skvělejší porážka hříchu.

Ztratil hřích svou moc, svou výbojnost, ostrým jeho zbraním uráženy hroty, střely zbaveny jedu. Přemohl Kristus všechny hříchy, hříchy všech lidí i všech časů, Kristus zvítězil i nad těmi hříchy nejohavnějšími a nejnebezpečnějšími. Křesťanu, věrnému ctiteli a následovateli z mrtvýchvstalého velikonočního beránka není třeba bát se hříchu, neboť má v rukou svých mocné a účinné zbraně, které na útěk zahánějí útočící a dorážející hřích. A podaří li se lstivému hříchu přece srdci lidskému zasaditi nějakou ránu, je tu po ruce hojící lék, kousl-li někoho hřích jedovým zubem, je tady mocný protijed.

Moc hříchu zlomena; marně bojuje hřích proti milosti boží, kterou nám svými zásluhami vydobyl Spasitel, a které v hojné míře se nám rozdává ve svátostech. Marně útočí hřích a zuřivě doráží na pevnou tvrz, kterou je zpovědnice, jež je největším postrachem hříchu, neboť v ní bývá upřímnou a dokonalou lítostí a svátostným rozhřešením znovu a znovu na hlavu porážen a zaháněn na útěk.

3. Přátelé drazí! Zvítězil Kristus nad smrtí i nad hříchem. Než nebylo by nám vítězství jeho nic platné, kdyby nebýval ještě též na hlavu potřel původce hříchu a smrti — největšího škůdce Boha i lidí — ďábla, jenž svržen byl od spravedlivého Boha do ohně věčného. Zasoptil hněvem potrestaný satan a osnoval proti Bohu, proti svému Tvůrci a Pánu hroznou pomstu. Příležitost k ní se mu brzo naskytla. Hospodin stvořil svět, do ráje postavil nejkrásnější předmět své tvorby, v ráji stvořil Hospodin miláčky své lásky a dobroty, Adama a Evu. Měl radost Hospodin ze své tvorby, než nejvíce ho těšil obraz a podobenství jeho, jímž byli první lidé. Ďábel číhal na vhodný okamžik, přelstil prarodiče a dohnal je ku hrozné vzpouře proti svému dobrodinci. Hrozná byla pomsta ďáblova, jejíž zloba však a trest stihl nejvíce neposlušné prarodiče a s nimi i celé pokolení lidské. Zachmuřila se tvář věčného Boha a vydal nevděčné lidstvo ďáblu a jeho druhům na milost a nemilost.

Zdálo se, jakoby Bůh lidstvo úplně opustil a na ně zapomněl, neboť vládl s pokolením lidským satan podle své libosti a choutek. Dějiny pohanstva i události národa vyvoleného jsou nám toho dokladem. Svět stal se obrovskou říší satanovou, jejíž částí byly slavná kdys říše babylonská, perská, egyptská. I učení Řekové, kteří jiné považovali za barbary, kořili se v prach před proroky ďáblovými, které on posílal do měst jako vládce, učence a filosofy.

A co mám říci o statečných a přímých Římanech? Byla jejich říše obrovská, než marně by bylo oko hledalo svatyně, zasvěcené pravému Bohu. Celý Řím se všemi provinciemi holdoval bohům, které vymyslila chytrost ďáblova, aby tím úžeji je k sobě připoutal. Měl velikou moc satan na zemi, přebýval v lidských tělech, když přišel Kristus na svět, jenž zlé duchy z posedlých vymítal. I mezi národem vyvoleným měl ďábel mnoho přívrženců, které si volil zvláště z vyšších tříd fariseů a zákoníků, jimž otevřeně řekl Kristus: »Vy z otce ďábla jste a žádosti otce svého chcete činiti. Ten byl vražedníkem od počátku a nestál v pravdě, neb pravdy v něm není; když mluví, lež z vlastního mluví, neb jest lhář a otec lži.«

Náhončí ďáblovi to byli, jež boj na život a na smrt vypověděli samému Bohu, když na svět sestoupil, aby vyvrátil říši satanovou: sluhové ďáblovi to byli, jenž Krista odsoudili na smrt, vyvlékli na horu Kalvarii a tam ukřižovali.

Satan plesal, když o třetí hodině Kristus sebrav poslední sílu zvolal: »Dokonáno jest!« ďábel se radoval, když mrtvého Krista uložili do skalního hrobu. Než netrvala radost jeho dlouho. Třetího dne vstal zdánlivě poražený z mrtvých, čtyřicátého dne vstoupil na nebesa, padesátého dne rozešlo se do světa dvanáct chudých rybářů, aby porážku satanovu dovršilo. Postavil se sice satan ještě k odporu; poštval na stádo Kristovo Židy, Římany, vzbudil bludaře, kteří dále se měli klaněti ďáblovi, jako byli Kainité, kteří se klaněli Sodomě, Gomoře a Jidášovi, zplodil Juliána odpadlíka, Luthera a mnoho jiných, kteří chtěli vítězství Kristovo nad satanem oslabit. Než nadermo. Vítězství Kristovo bylo úplné, porážka dokonána. Kde dříve zela propast pekelná, tam vypučela zahrada víry, ctností. Satan stal se bezmocným, že slabá žena i malé dítě zažene a přemůže jej znamením sv. kříže. Ďábel stal se podle slov sv. Augustina psem na řetěze, jenž může sice štěkat, ale kousnouti nikoli, když se mu dobrovolně nepřibližujeme.

»Zvítězil lev z kmene Juda,« volá radostně prorok, vida poraženého satana, vida podruhé satana jako blesk padajícího s nebe do ohně věčného, který byl připraven ďáblu a andělům jeho. — Kdo by se, moji drazí, neradoval dnes z tak skvělého vítězství, kdo by v nadšení nezpíval s církví svatou jásavé alleluja chvály a díků, kdo by se nepřidal k vítězoslavnému průvodu a nezpíval ohlas hymny velikonočních hodinek:

»Buď sláva Otci na nebi, i Synu, jenž vstal z mrtvých dnes,
i Duchu Utěšiteli se nes zpěv chvály do nebes!«

Přátelé drazí! Vzkazka nám vypravuje, že jedno město stihlo veliké neštěstí. Na jeho polích usadila se hrozná trojhlavá saň, která denně mnoho občanů zahubila. Nikdo si nevěděl rady a pomoci, celé město pohroužené v zármutek naplňoval bolestný pláč, který vyvrcholil, když měla sani býti přivedena jediná dcera královská, kterou celé město vřele milovalo.

Než v největším nářku a pláči zjevil se před městem krásný jinoch, jenž dal se do boje se zlou saní a jednu hlavu po druhé jí uťal, zahubil a tak celé město toho strašlivého nepřítele zbavil. Radost a vděčnost k zachránci onoho města byla veliká. Právě tak jako tomu městu, vedlo se pokolení lidskému před příchodem Spasitele světa. Hrozná tříhlavá saň, smrt, hřích a ďábel, sužovala lidstvo, do propasti věčné záhuby vrhala denně tisíce a tisíce. Když byla bída největší, zjevil se Kristus, dal se do boje s lítou saní a potřel ji.

Přemohl smrt časnou i věčnou, porazil hřích dědičný i osobní, zavřel brány pekelné, učinil bezmocné duchy pekla, do něhož nikdo nepřijde, leč ten, kdo mermomocí se tam dere.

Neměli bychom se radovat, jako se radovalo ono město, vždyť naplnilo se proroctví proroka Ozeáše: »Z ruky smrti vysvobodím je; budu smrt tvé smrti, ó smrti, hryzení tvé budu, peklo!«

Neměli bychom býti vděčni nebeskému Vítězi, jenž lidstvo a s ním i nás osvobodil z otroctví smrti, z vazeb hříchu, z poroby satanovy?

Než zdá se, že lidstvo na tuto povinnou vděčnost zapomíná, a proto zapomíná na nás i Bůh a odnímá nám ovoce trojnásobného svého vítězství. Neboť kdy jindy více než dnes sužovala lidstvo trojhlavá saň smrti, hříchu a pekla jako právě v dnešní době. Smrt má bohatou žeň a kosí nelítostně ty, kteří jsou v květu mládí, síle života, a kteří se smrti hrozí a bojí.

Nedávno seděl jsem ve vlaku a tu jeden občan si stěžoval, že na vše jsou rekvisice, jenom ne na hříchy, kterých ve světě není nedostatek. Pravdu děl, neboť dnešní svět úpí v porobě hříchů téměř tak jako v dobách pohanských a na pomoc žádná naděje. Za dob Lutherových říkali lidé: »Pán Bůh ztratil vládu a našel ji ďábel.« Nemusili bychom to, moji drazí, říci o naší době, kdy často slyšíme hlasité projevy zoufajících: »Není žádný Bůh — není žádná spravedlnost, všude samý zloděj, horší než ďábel.«

Hle, moji drazí, to je ta tříhlavá saň, která nynější lidstvo zase sužuje. Ó kéž by se nebeský vítěz nad tím ubohým lidstvem rozpomenul a vmetl blesky svého hněvu mezi hlučící řev světového pekla v jeho náhončích, kteří nedávno na sjezdě ve východních částech naší říše volali: »Je nutno odstranit kněze, je nutno zotročit a úplně si podmanit katolický lid, aby vítězství naše — vítězství pekla — bylo úplné.«

Utečme se ke vzkříšenému Kristu s důvěrou a láskou, vrhněme se na kolena před tím, jenž jediný může potřít mocné naše nepřátele, jak to učinil svou smrtí na kříži a volejme slovy mo-

dlitby sv. Otce: »Smiluj se nad tolika matkami, které trnou o osud svých synů, smiluj se nad tolika rodinami, které osiřely odchodem svých hlav, smiluj se nad zbědovanou Evropou, které hrozí tak veliká zkáza,« aby radost naše byla dokonalá, aby se uskutečnila slova církve: »Totoť jest den, kterýž učinil Hospodin, radujme se a veselme se v něm, abychom s radostným alleluja mohli zazpívat dnes slova hymny: »Tu radost velikonoční nech, Ježíši, věčně v srdci plát, od smrti, hříchu, satana rač duši naši ostříhat.« Amen.

Alois Novák.

Pondělí velikonoční.

Napsal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi.

Je možné zmrtvýchvstání těl?

Drazí moji! Jakou to radostí plesá v tyto dny srdce věřícího křesťana! Včera i dnes po celém světě, kde slaví se radostné svátky velikonoční, lidstvo jásá v písni »Alleluja!« Mysl všech obrací se v ty dálné kraje, v zahradu pod Golgotou, kde otevřený hrob Kristův, zcela prázdný, jen zjev nebes, oznamující příčinu radosti: »Vstalť jest, není ho tuto!« Vstal Kristus z mrtvých — tak dokázáno zřejmě božství proroka galilejského, tak plní se slovo Písma: Pohlcena je smrt ve vítězství!

Svátky velikonoční jsou tedy svátky života, života vzkříšeného. Událost, kterou v ty dny si připomínáme, jest nejen základem naší víry, ale též blaživou nadějí pro život náš. Zmrtvýchvstání Páně je mocným kázáním v dobách přítomných, plných pochybovačnosti, ano i čiré nevěry, kázáním, jež hřmí v naši duši, poslední že slovo nemluví smrt, ale život, život věčný!

Chci dnes láskám vašim ukázati, že to, co odehrálo se v zahradě pod Kalvarií nad hrobem Kristovým, odehraje se i nad hrobem naším! »Hle, zde odpočívá, aby vstal z mrtvých,« toť poslední nadpis, jejž vpíše ruka boží nad hroby naše. — Nuže, ptejme se dnes: Je možné zmrtvýchvstání těl?

Pojednání.

I. Není snad palčivější otázky myslícího člověka, jako je právě otázka zmrtvýchvstání člověka. Co věků, tolik filosofů, kteří bádali a dospěli k různým odpovědím na tuto důležitou otázku. J ou a byli učenci, jichž rozum osvícen byl věrou a proto jásali slavným vyznáním: »Věřím v těla vzkříšení,« ale byli a jsou dnes lidé, kteří s úsměvem posuzují tuto otázku světového názoru moderního člověka a ji zodpovídají, jak jen nevěrec je schopen: smrtí končí každý život, tedy i člověka. A tuto svoji odpověď hledí zdůrazniti spalováním mrtvol, jež není ničím jiným, než protestem zkaženého srdce zdravému rozumu a křesťanské

víře! A mají důvod nevěřiti v základní článek křesťanského náboženství, jenž jest víra v budoucí vzkříšení? Odporuje snad učení našeho náboženství zákonům přírody, zdravého rozumu? Nuže vizme, zda příroda sama nekreslí nám aspoň v obraze možnost, ba skutečnost víry v těla vzkříšení!

Zrno obilní v zemi setlívá, hnije, ale nezaniká úplně, z porušenosti své povstává, pouští kořeny, roste, nový užitek přináší. Těla vzkříšení hlásají též rozličné druhy hmyzu, těla svá několikráte proměňující. Motýl vleče se nejprve jako ohyzdná housenka, pak jako mrtvý v pupě jako v hrobě leží, konečně se probouzí, tělo své promění a s překrásnýma, pestrobarevnýma křídloma vzlétá do výše. Staří Egypťané pozorováním přírody byli utvrzováni ve víře ve zmrtvýchvstání těl. »Den co den slunce zapadá a zase vychází, měsíc mizí a opět ho přibývá, rok co rok země a rostlinstvo se oživuje a Nil vystupuje z břehů svých . . . A když den, každý měsíc, každý rok, proč se neměl jednou znovu zroditi člověk?«

Příroda, moji drazí, ovšem v obrazu kreslí nám onu pravdu, že promění se i naše tělo v prach, aby obléklo na sebe nesmrtelnost, čili, aby z mrtvých zase povstalo!

II. A co v obrazech přírody jako možnost se jeví, to chladnému, nepředpojatému rozumu jest nutností. Ano, rozum lidský sám požaduje těla vzkříšení.

Poznali jsme v jednom svém rozjímání, že člověk skládá se z těla a nesmrtelné duše. Tělo a duše — toť celý člověk. Duše, obdařena rozumem co mistr, tělo co nástroj. K provedení svého důvtipu užívá duše svoje tělo. Spojení duše s tělem je takové, že obě části člověka mají tedy svůj podíl na dílech, skutcích lidských. Tělo s duší béře tedy účast na činech dobrých i zlých! Není-li tudíž spravedlivo, aby s duší také tělo bylo odměněno aneb potrestáno v životě pozemském? Bůh nebyl by nejvýš spravedlivý, kdyby tomu tělu, které s duší dobře činilo nebo hřešilo, na věčnosti nedal účastenství na odměně či trestu zaslouženém. Toť výkřik člověka! Či jakou odměnu má vzíti bohač na svém těle, jež v teple a pohodlí dobře jsouc živeno, zdravím oplývalo, všemi radostnými požitky bylo přesycováno, zatím co člověk chudý krušil tělo své prací, sušil hladem, svlažoval potem?

Je tedy zmrtvýchvstání těla — jak náš rozum žádá — podmínkou naprosté spravedlnosti boží! »Vstanou toho dne,« dí sv. Augustin, »k hlasu božímu všichni lidé v těle svém, aby celý člověk slávy účastným se stal nebo pekelného ohně!«

III. Ale, moji drazí, rozum náš požaduje zmrtvýchvstání těla nejen proto, aby se uskutečnila odměňující či trestající spravedlnost boží na člověku celém, nýbrž proto, aby podstata člověka celého zachována byla pro život věčný, po němž člověk tolik touží.

Co je podstatou člověka? Tělo a duše, jež tvoří člověka člověkem. Proto Bůh stvořil duši, aby nejen tělo oživovala a po smrti sama na věky žila, nýbrž proto též, aby s tělem spojena byla na věky. Ale smrtí těla žije duše odloučeně na čas od těla.

Touto nesmrtelností ovšem žije člověk dále, ale ne celý. Po takové nesmrtelnosti netouží naše srdce, ono přeje si více, ono chce žít celou bytostí věčně a proto rozum vyžaduje opětné spojení těla se svou duší, aby tak člověk žil jako na zemi, totiž v celé podstatě své a to na věky! A jděme dále a ptejme se, moji drazí, po čem člověk touží na světě nejvíce? Je to spokojenost, je to blaženost! Pravé spokojenosti však člověk nezažije na zemi. Jsou tu nemoce, bolesti a jen smrt je jediné východisko z moře trpkosti a žalu. Duše, jak již víme, požívá po smrti těla věčné blaženosti, její strádání odměněno, ale což tělo? Nestvořil Bůh pro štěstí člověka celého, s duší i tělem? Nemá též tělo pocítiti oné blaženosti, jež smyslům jeho tak lahodí? Náš rozum představuje si právě blaženost takovou, kterou nejen duše, ale i tělo zakouší. A proto v této touze po dokonalé blaženosti pěje rozum lidský píseň touhy po zmrtvýchvstání těla a spojení jeho s duší. A tak jest ona píseň mocná, že rozezvučela harfu citů srdcí všech dob! Projděte dějinami světa a všude a u všech národů i kulturně zaostalých najdete stělesněnou touhu a víru ve vzkříšení těla v oné úctě a péči, jež zemřelému tělu lidstvo prokazuje. Abych nemusil mnoho vyprávěti, zmiňuji se jen o pohanských černoších, kteří věří, že vstanou z mrtvých s těly obílenými.

Tedy rozum a přesvědčení všech národů souhlasně dokazuje, jak hluboce v srdci lidstva zasazena je víra i touha po věčnosti duše i těla, čili vzkříšení těla! A co je vrozeno našemu rozumu a čeho rozum každého člověka vycituje, to že by mělo klamati? Ó nikoli, tak jako představa o Bohu a duši jest pravdou, prostou skutečností, tak i víra v těla vzkříšení jest akordem, jenž v harmonický celek uvádí onu větu Písma: »Učiňme člověka k obrazu svému,« totiž člověka, jenž po časné smrti byl by věčným dle duše i dle těla, a tak odleskem věčného Boha!

IV. Mluvil jsem dosud o vzkříšení těla se stanoviska rozumu lidského. Než, drazí moji, jsme křesťané katoličtí a tu nahlédněme do svatého náboženství svého.

Bůh dal nám naši sv. víru, nuže, jak ta odpovídá na otázku: Je možné vzkříšení těl?

Náboženství Bohem zjevené předpokládá pravdy, které rozum náš sám hlásá a proto souhlasně s rozumem i náboženství učí oné pravdě, kterou shrnuli jsme ve svou víru slovy: věřím v těla vzkříšení.

Čtěte Písmo sv. a naleznete ne jedno, ale mnoho svědectví pro těla vzkříšení. Když apoštol Pavel v listě ke Korintským dokázal zmrtvýchvstání Páně, obrací se k věřícím a volá: »Není li vzkříšení z mrtvých, ani Kristus nevstal z mrtvých« (15, 13) — jakoby říci chtěl: My věřící s Kristem, tvoříce jedno tělo, jehož on jest hlavou, vstaneme z mrtvých, neboť není mrtvého těla, kde je hlava živá!

A dále, pln nadšení volá týž apoštol: »Aj, tajemství vám pravím: Všichni zajisté vstanou z mrtvých . . . Musí zajisté toto porušitelné tělo obléci neporušitelnost a toto smrtelné nesmrtel-

nost« — — a plesá radostně výkřikem: A když toto smrtelné obleče nesmrtelnost, tedy naplní se řeč, která napsána jest: »Pohlcena je smrt ve vítězství. Kde jest, ó smrti, osten tvůj, kde jest, ó smrti, vítězství tvé!« Ano, moji drazí, toť pravda, kterou hlásá nám svaté náboženství, že ne smrt, ale poslední slovo promluví život!

Netřeba utíkati se pro tuto víru k apoštolu Pavlu, sám Bůh, Kristus Ježíš, dal nám pádný důkaz možnosti těla vzkříšení. Vzpomeňte, moji drazí, mrtvého mládence najmského, jehož Kristus křísí, vizte smrtelné lůžko dcery Jairovy, hrob Lazarův, toť důkazy nezvratné, ba více, jděte pod Golgotu a vizte prázdný hrob Kristův a to vše naplní vás úžasem, věrou, nadějí, takže se starozákonním trpitelem zvoláte: »Vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v poslední den ze země vstanu a zase oblečen budu kůží svou a v těle svém uzřím Boha svého.«

Ano, vstane zase naše tělo, a spojí se s duší svou, by žilo na věky, to kreslí mi celá příroda v obrazech, po tom touží mé srdce, to žádá můj rozum, tomu učí mne sv. víra moje! Ó jak jsem šťasten! Neboj se smrti, starče a stařeno, tvé tělo zemře, aby si v zemi odpočalo a vyrostlo v tělo krásné, svěží, nesmrtelné. Nelekej se, jinochu i děvo, smrti, jež v hrob tě sklátit může jako vichr lilii, vstane v nové kráse tělo tvé, by nezemřelo na vždy!

Ó plesej v bolu i v štěstí, v pláči i radosti: Věřím v těla vzkříšení! Alleluja! Amen.

Neděle první po velikonocích.

Kde máme hledati ztracený pokoj.

(Ranní promluva.)

»Pokoj vám!« (Jan 20, 19.)

Jeden z největších statků pozemských jest pokoj. Pán Ježíš přinesl světu pokoj, neboť svým utrpením a svou smrtí smířil Otce nebeského s hříšným a kletbou stíženým světem. Proto andělé při narození božského dítka prozpěvovali: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« (Luk. 2, 14.). A dnes, kdy Spasitel po svém z mrtvýchvstání poprvé svým apoštolům se zjevuje, pozdravuje je slovy: »Pokoj vám!«

Jaký pokoj, drazí katolíci, přeje Pán Ježíš apoštolům? Onen pokoj, který byl ovocem jeho utrpení a smrti, pokoj s Bohem. Nebyl to krásný pozdrav velikonoční? Na to ukazuje učeníkům své probodené, ale již oslavené ruce, jakoby chtěl říci: »Hle, já jsem skutečně váš Spasitel, který za vás na kříži zemřel. Rány, které na oslaveném těle září, dokazují, že vykoupení jest dokonáno, mír zjednán. »Pokoj vám!« Ale nejen vám, celému světu

má se dostati pokoje, a vy ho máte lidem sprostředkovati. »Pokoj vám; jako mě poslal Otec, i já posílám vás . . . Přijměte Ducha svatého; kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim.« (Jan 20, 21.—23.)

Drazí přátelé! Slyšeli jste velikonoční pozdrav Spasitelův? Platí také vám. Cítíte v srdci svém pokoj? Snad mnohý z vás bolestně si povzdechne: Bohužel nemám pokoje, ale rád bych ho dosáhl!

Nuže pojďte, nejmilejší, pojďte, ukážu vám, kde hledati máte ztracený pokoj.

Pojednání.

Mnozí z vás mají doma na stěně pověšeno v podobě obrázku domácí požehnání, které vám naznačuje, kde máte hledati boží požehnání a pokoj pro svůj dům. Požehnání začíná slovy: »Kde láska, tam pokoj.« To jsou pravdivá slova, a třeba je dobře uvážiti. Pokoj je tedy tam, kde panuje láska. Ovšem, že zde není míněna tělesná, smyslná láska, ani láska ku světu a jeho marnostem. Světáci pravého pokoje nikdy nemají. Naše srdce jest pro vyšší a větší věci stvořeno, než jest tento svět a jeho požitky, proto »jest nepokojno, dokud nespočine v Bohu", jak krásně praví sv. Augustin. Každá cizí láska zanechává srdce pusté a prázdné, jen láska k Bohu je činí šťastným. Svatý Tomáš praví: »Známkou všech, kteří k dokonalé lásce boží se povznesli, jest zvláštní, nezkalená veselost, taková překvapující, trvalá, nenucená, dětinná veselost mysli, že světáci nad tím se až mrzí . . . Nemají příčiny, Boha se báti, sami s sebou jsou spokojeni, proč by nebyli veselí?« (Weiss, Apologie des Christentums III. 2, 831.)

Drazí posluchači! Láska k Bohu a jeho zákonu jest nutnou podmínkou, chce-li, aby pokoj byl v srdci vašem. »Pokoj mnohý těm, kteříž milují zákon tvůj,« volá žalmista k Pánu. (Ž. 118, 165).

Jak je to s vámi, nejmilejší? Můžete říci upřímně, že Boha milujete a jeho zákony plníte? Prosím vás, katolíci drazí, neklamte v té věci sebe samých! Nemyslete hned na přikázání, která svědomitě plníte, ale vzpomeňte si na ona přikázání, která zanedbáváte, a která byste nejraději odstranili. Všechna přikázání jsou důležitá pro život křesťanský a osvětlují jej jako elektrická lampa. Jestliže ve světle božích přikázání pozorujeme život svůj, jak ve skutečnosti je, nalezneme vedle mnohých, dobrých skutků také jiné, které naší duše nekrášlí, nýbrž ji hyzdí. Kdo má dobrou vůli, brzy pozná, kde to vázne, a kde by měl zavésti pořádek, aby v jeho duši uhostil se opět mír.

Dnes chci vás, drazí přátelé, upozorniti jen na jedno přikázání, které jest vydáno pro dobu velikonoční Týká se přijetí sv. svátostí. Jest významné, že Pán Ježíš hned po svém z mrtvých vstání dává apoštolům moc odpouštěti hříchy. Tím chce jistě naznačiti, že pokoj, který nám svou smrtí zjednal, máme hledati a získati ve svátosti pokání. Nejedná tedy církev svatá správně,

když ve jménu Pána Ježíše přikazuje věřícím, aby alespoň jednou v roce se zpovídali? Není to znamením mateřské její péče a lásky, jestliže přísně nařizuje, abychom alespoň v době velikonoční nejsvětější svátost oltářní přijali? Církev sv. dobře ví, jak slabí jsou lidé a jak jim potřebí nadpřirozené posily. Proto zavazuje své dítky, aby alespoň v době velikonoční požívali »chléb silných«, aby se tak k boji ozbrojili a v pokušení zvítězili. Tímto přikázáním církev sv. chce přispěti k tomu, aby všichni katolíci zakusili pokoje, který z mrtvých vstalý Spasitel přinesl.

Drazí katolíci! Milujete toto přikázání? Plnili jste je věrně v letech dřívějších? A jak je to letos? Šli jste již ke sv. zpovědi a ku stolu Páně? Blaze vám, je-li tomu tak. Ale snad někdo z milých posluchačů nevykonal dosud povinnosti velikonoční. Kéž tak učiní co nejdříve, aby i jemu po řádné svaté zpovědi a hodném přijímání nejsv. Svátosti platila slova Kristova: »Pokoj vám!« a »nehřeš více!«

Ano, nehřeš více, katolíku drahý, chceš-li požívati trvalého pokoje. Abys však do starých hříchů opět neupadl, musíš se všeho chrániti, co tě dříve ku hříchu svedlo. Musíš se vyhýbati příležitosti ku hříchu. Slyš důtklivá slova, jež praví zbožný skladatel knížky »O následování Krista«, Tomáš Kempenský: »Ke kořenu sekeru přiložme, ať, očistěni jsouce všech vášní, pokojné mysli dosáhneme.« (Kn. I., čl XI, 4.) Přilož tedy sekeru ke kořenům hříchů, vysekej a odstraň je, pak budeš požívati nezkaleného vnitřního pokoje. V tvé duši vzejde pak slunce spravedlnosti a vyvolá pravou radost velikonoční.

Hle, přátelé moji, pravdu má prorok, když praví k Pánu: »Pokoj mnohý těm, kteříž milují zákon tvůj.« Doufám, že jste dobře porozuměli slovům těm. Milujte zákon boží a jeho církve a přijměte alespoň v této milostiplné době velikonoční svaté svátosti, pak dojdete míru.

»Kde pokoj, tam požehnání.« To se rozumí samo sebou. Kdo s Bohem žije v pokoji, nemusí dlouho na jeho požehnání čekati. Dobrý otec nejraději žehná tomu dítěti, které mu je věrné, na slovo ho poslouchá a jej miluje. Tak i Otec náš nebeský zahrne nás svým požehnáním, jestliže jej a jeho zákon milujete a s ním v míru žijete.

»Kde požehnání, tam Bůh; kde Bůh, žádná nouze.« Jak útěchyplný konec onoho starého požehnání domácího! »Kde Bůh, tam žádná nouze.« Neboť máme-li Boha a jeho požehnání a milost, jsme bohati dosti, ať nás potká cokoliv. S milostí boží sneseme trpělivě i protivenství a neštěstí a zůstaneme klidni. »Kde Bůh, tam žádná nouze.« Blahoslavený Tomáš Kempenský dí: »Čím kdo lépe umí trpěti, tím větší zachovává pokoj; a takový pak jest i vítězem nad sebou i pánem světa, přítelem Kristovým i dědicem blaženosti nebeské«. (Kn. II, čl. III, 3.) Dědicem blaženosti nebeské! Ano, tím chce býti každý z nás; dědicem věčného pokoje nebeského, kterého Spasitel po svém utrpení po-

zemském nyní požívá, a kterého ony duše požívají, k nimž kdysi pravil: »Pokoj vám!«

Předrazí katolíci! Jestliže svatý pokoj velikonoční na zemi věrně si zachováte, pak při odchodu s tohoto světa těšiti se můžete, že dostanete se do nebe — kde pokoj věčný. Buďte za živa hodni posledního překrásného pozdravu velikonočního, kterým Spasitel u brány věčnosti pozdraví ty, kteří s ním na zemi žili v míru. »Pokoj vám!« Jak libezně zaznějí tato slova v oné nadhvězdně říši, kde není více ani utrpení, ani boje. Nekonečného pokoje budete pak požívati a odpočinete sobě na nejsvětějším srdci božského Spasitele, který nám svým utrpením a zmrtvýchvstáním nekonečnou lásku na jevo dal. Amen. *Václav Bartoš.*

Na neděli druhou po velikonoci.

P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R.

O krádeži.

Všecko, co se zrodilo z Boha, přemáhá svět. (1. Jan 5, 4.)

Drazí přátelé! Dokud žijeme na světě, jsme ustavičně poddáni různým pokušením a utrpením. Jednou jsou to žádosti, které nás lákají ke hříchu, jindy je to touha po bohatství, nebo alespoň závist, daří-li se druhému lépe než nám. A přece nemusíme se báti, že bychom podlehli. Vždyť Písmo sv. nám praví: »Všecko, co se zrodilo z Boha, přemáhá svět.« A tak přemůžeme svět i my, kteří se honosíme, že jsme dítkami božími. Škoda jen, že mnozí lidé na to zapomínají a dopouštějí se hříchu. Dnes aspoň o jednom z nich — o krádeži.

Dříve však upozorňuji na dvě věci.*) Prohlašuji před Pánem Ježíšem, který se tu na nás dívá ze svatostánku, že nemyslím na nikoho z vás. Budu mluviti o krádeži, jako se mluví o každém jiném hříchu bez osobních narážek a bez podezřívání. A poněvadž se kněži v takových věcech často nevěří, nechám mluviti samého Boha a budu se ustavičně dovolávati neomylných slov Písma sv.

Nuže počněme! Krádeží se prohřešuje ten, kdo bere bezprávně cizí majetek, kdo si přivlastňuje věc, která mu nepatří. To ví každý z nás. Ale krádeže možno se dopustiti mnoha jinými způsoby. Někdo jde na př. cestou a najde peníze nebo něco cenného. Ohlédne se, zdali ho nikdo neviděl a schová, co našel. Ví třebas dobře, kdo před ním šel a peníze ztratil, slyší, že ten či onen ztracenou věc hledá — ale mlčí jako hrob. Je to krádež a Bůh mu praví: »Vrať, co máš!« — Jiný příklad. Někdo prodává kus dobytka a zatají jeho skutečné, ale tajné chyby; zkaženou mouku a porostlé obilí míchá s dobrým a dává si zaplatiti

*) Jinde snad bude lépe, upozornění vynechati — dle okolností.

plnou cenu. Je to podvod, krádež a takový křesťan zapomněl na přísná slova boží: »Nikdo neoklamej bratra svého, neboť mstitelem toho všeho jest Pán!« — Dělník smluví se s hospodářem o denní mzdu, avšak nepracuje mnoho a mnoho času prozahálí — je to vlastně krádež. Je to jaksi krádež, když poškodíme stromy druhého, ničíme a šlapeme jeho obilí, kazíme jeho úrodu. Je to krádež, když syn nebo dcera nevyplácí starým rodičům svědomitě jejich výměnek a Bůh praví o takových nevděčných dítek: »Kdo ubírá něco otci svému aneb matce své a praví, že to není hřích, jest jako jejich vrah.« — Takových příkladů dalo by se uvésti více, ale nám stačí, co jsme řekli na počátku: Krádeže se dopouští každý, kdo připraví druhého o věc, která mu právem náležela.

Nuže, přátelé, a proč se máme krádeže varovati? Mohl bych uvésti mnoho důvodů, ale zmíním se pouze o dvou.

První důvod, který by měl každého od krádeže odstrašiti, jest, že zloděj svolává na sebe kletbu boží a boží zlořečení. Od té doby, co prohlásil Bůh na hoře Sinai za hromu a blesku zákaz: »Nepokradeš!« trestá tento hřích. A poněvadž jsem pravil, že nechám mluviti Boha, slyšte jeho slova.

U proroka Zachariáše mluví Bůh o těch, kteří si pomáhali z cizího majetku, a víte, čím jim hrozí? Poněvadž jste brali cizí, ztratíte i svoje. Pán praví doslovně: »Toto je zlořečení, které přichází ode mne na celou zemi. Všeliký zloděj souzen bude. Já převedu na něho zlořečení a zlořečení přijde do domu jeho a přebývati bude v domě jeho a spálí dům zlodějův, i dříví jeho a kamení jeho!« — Kdo tu hrozí, přátelé? Všemohoucí Bůh, který jediným slovem zabil při potopě celý svět! Kdo slibuje pomstu za každou krádež? Bůh, který jen pokynul a síra a oheň pršely s nebe na hříšná města Sodomu a Gomorru. Kdo se hněvá pro každou krádež? Bůh, který sám o sobě praví v Písmě sv.: »Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého!«

A čím hrozí tento Bůh každému, kdo si přivlastňuje cizí majetek? Slyšte: hrozí mu svým zlořečením: »Já přivedu na něho zlořečení.« Nuže, přátelé, může míti ještě takový člověk nějaké štěstí? Ne, nemůže! Bez božího požehnání marné lidské namáhání. Snad se bude dříti a pracovati do úpadu — ale bez božího požehnání marné lidské namáhání. Snad požene děti a ženu do do práce, aby si pomohly — ale bez božího požehnání marné lidské namáhání. Místo, co by mu přibývalo, bude míti stále méně a méně. Cizí majetek, který u sebe skrývá, bude jako oheň, který zničí i to, co mu patřilo poctivě. Zlořečení spálí dům jeho i dříví jeho i kamení jeho, praví Bůh. A jinde čteme v Písmě svatém: »Jedni rozdávají z vlastního a bohatnou, druzí berou cizí a stále jsou v nouzi.« A proč? Protože bez božího požehnání marné lidské namáhání.

A zkušenost potvrzuje tato slova Písma sv. Z cizího ještě nikdo nezbohatl. Snad se na chvíli zdá, že zloděj má štěstí, snad si takový člověk myslí, jako onen blázen v Písmě sv.: Bůh se

o mne nestará — ale nezapomínejme: mlýny boží melou pomalu, ale jistě. Písmo sv. praví: »Běda tomu, kdo shromažďuje nespravedlivě majetek a myslí, že ujde trestu.« A proč běda? Poněvadž přijde jednou den, kdy také o něm se řekne: Jak nabyl, tak pozbyl. A dejme tomu, že by se zloději dařilo po celý život dobře. »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu utrpěl?« Tam na soudu spravedlivého Boha nepomohou již žádné výmluvy a žádné bohatství. Tam rozhoduje jen čisté a dobré svědomí. A proto, co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu utrpěl?

To jest, přátelé, první důvod, proč se máme krádeže varovati: krádež svolává na nás boží zlořečení. A druhý důvod? — Poslyšte! Každý, kdo druhého poškodil nebo okradl, je před Bohem povinen bližnímu všechno nahraditi — chce-li, aby mu Bůh odpustil. Bez náhrady není odpuštění. Snad ukradené peníze byly již dávno utraceny, pokrmy dávno snědeny — ale bez náhrady není odpuštění. Snad se stala krádež před 10, 20 lety — ale bez náhrady není odpuštění. Snad již dávno zemřel ten, kdo byl okraden, ale jsou tu jeho děti, jeho dědicové a těm se musí nahraditi, protože bez náhrady není odpuštění. Snad zloděj již zemřel a jeho majetek dostali druzí, ale dosud neumřela povinnost náhrady; přechází na jeho děti, protože bez náhrady není odpuštění. Snad byl takový člověk u sv. zpovědi a kněz udělal nad ním kříž a jeho hřích mu odpustil — ale neodpustil mu povinnost náhrady. Nemohl mu jí odpustit, poněvadž není pánem cizího majetku. A kdyby kajícník po sv. zpovědi mohl nahraditi a neučinil toho, jeho hřích se takřka vrací, protože bez náhrady není odpuštění.

Písmo sv. vypravuje nám obrácení Zacheovo. Byl tak šťasten, že slyšel od Pána Ježíše krásná slova: »Dnes stalo se spasení domu tomuto.« Ale kdy mu řekl božský Spasitel tato slova? Teprve když Zacheus prohlásil: »Oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtvernásob« — protože bez náhrady není odpuštění.

A proto se tak často stává, že takový člověk, který se dopouštěl krádeží, na konci života si zoufá. Zoufá si, poněvadž již nemůže cizího majetku nahraditi. Hrozný případ vypravuje svatý Alfons: Jistý bohatý pán dopustil se četných podvodů a krádeží. Na smrtelném lůžku dal si zavolati notáře a prosil ho, aby mu napsal poslední vůli, kterou mu bude předříkávati. A víte, co měl psáti? Poslyšte: »Duši svou odevzdávám ďáblu, poněvadž jsem se dopustil tolika krádeží, kterých již napraviti nemohu. Duši své ženy odevzdávám ďáblu, poněvadž mne svou marnivostí donutila krásti. Duše svých dětí odevzdávám ďáblu, poněvadž se ode mne naučily krásti.« Domluvil a skonal. — A proto právem hrozí Písmo sv.: »Nemylte se, zloději nebudou vládnouti královstvím božím!« A proč? Poněvadž tak málo kdo nahradí škodu druhému učiněnou.

Chápete již, přátelé, proč se máme krádeže varovati? Poněvadž na nás svolává boží zlořečení, a poněvadž krádeží si ne-

pomůžeme. Chceme-li, aby nám Bůh odpustil, musíme bližnímu nahraditi, čím jsme mu uškodili. Písmo sv. vypravuje nám o muži, který byl apoštolem Pána Ježíše a jeho jménem konal zázraky — ale na konec prodal svého božského Mistra, zradil ho políbením a v zoufalství se oběsil. A víte proč? Písmo sv. udává jedinou příčinu: byl zlodějem. Ó, jak hrozně splnila se na něm slova Písma sv.: »Nemylte se, zloději nebudou vládnouti královstvím božím!«

Nuže, co z toho plyne, drazí přátelé, pro nás? Jestli někdo se dopustil tohoto hříchu, tomu dává Duch sv. radu v Písmě sv.: »Kdo kradl, již nekraď, ale pracuj raději rukama svýma!« A takový nezapomínej na náhradu! Nespoléhej, že tvoje děti nahradí za tebe! Když ty, otče nebo matko, nemáš tolik lásky k duši své, budou ji míti tvoji děti? A kolik otců a matek trápí se nyní v očistci, protože odkládali s náhradou, spoléhali na své děti a zapomínali na radu Pána Ježíše: »Vejdi v dobrou vůli s protivníkem svým rychle, dokud jsi s ním na cestě, aby snad nedal tebe protivník tvůj soudci... a byl bys uvržen do žaláře. Amen pravím tobě, nevyjdeš odtud, dokud nenavrátíš posledního haléře!« — A vás, drazí rodiče, prosím, abyste neprominuli svým dětem ani nejmenší krádeže — ani doma, ani venku! Máte je rádi a přejete si jejich štěstí. Proto trestejte jejich krádeže, aby nepřišlo také na ně zlořečení boží. Pamatujte vždy na to, co vám radí v Písmě sv. Duch svatý: »Nepřestávej trestati dítěte svého a neboj se, že umře, budeš li jej mrskati metlou. Ty je budeš bíti metlou, ale duši jeho z pekla vysvobodíš.«

A zdá-li se vám někdy poctivost těžká, vzpomeňte si, co pravil zbožný Tobiáš svému synu: »Neboj se, synu můj! Chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, budeme-li se báti Boha a varovati se každého hříchu.« Amen.

Neděle druhá po velikonocích.

Kristus a život.

»Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své«. Jan 10, 11.

V této válečné době, ve které tolik vojínů obětuje život svůj za vlast, prožíváme něco z obětavosti, která se projevuje ve slovech Páně: »Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své«. V této době obětí září nám také poznání, že veškerá pravá obětavost až k tomu stupni, kdy člověk i život svůj dává, má svůj pramen, význam a svou sílu v oběti Páně, kdy i on dal život svůj. Neboť u Abela, který první život svůj obětoval, a u posledního člověka, který za dobrou věc život svůj obětuje, jest v nejhlubším smyslu obětí Kristus, který vydán jest od počátku světa. Neboť naším životem jest Ježíš Kristus; náš život jest jeho majetkem, od něho

život máme, v něm žijeme, v něm se pohybujeme, v něm jsme. A všichni, kteří život svůj dávají, obětují vlastně to, co jim Ježíš Kristus dal. Ve věcech jest jedna oběť, oběť života Páně. Jediný může v pravdě říci: »Dávám život svůj za ovce své«. Tím jest Ježíš Kristus. To je povznášející a potěšující. Zahloubejme se dnes do života Páně. Tím pochopíme také lépe význam a hloubku svého vlastního života.

I. Ježíš Kristus jest život.

1. Jediný mohl o sobě říci: »Já jsem život,« totiž Kristus Pán. Ostatní všichni lidé jenom život máme.

Skutečně Pán řekl (Jan 14, 6.): »Já jsem cesta, pravda a život.« A skutečně Kristus jest život, protože od věčnosti žije a v sobě pramen veškerého života chová. Již na počátku svého evangelia praví sv. Jan (1, 4.): »V něm byl život.« Pramen života byl v něm. Životem se tu rozumí veškeren život tělesný, duchovní, časný i věčný. Veškeré věci tvorstva z něho jako zřídla život čerpají; ale nejen jest tvůrcem života, nýbrž také zachovatelem veškerenstva, neboť netoliko bytovati, nýbrž i trvati, žíti a blaženě žíti veškerenstvu uštědřil. V něm život byl, dí evangelista, t. j. byl od věčnosti, již před vtělením, ovšem potom žíti nepřestávaje. V Kristu je síla životodárná, v něm život jest, není v něm nějak případně a odvisle, jako ve tvorech, nýbrž bytelně a stále v něm jest. A jinde Kristus dí (Jan 5, 26.): »Jako Otec má život v sobě, tak dal i Synu míti život v sobě.« V sobě život míti je sám sobě býti zdrojem života, nebrati a nečerpati života odjinud zevně, nýbrž sám osobným životem býti.

Všichni tvorové mají život nikoli v sobě, nýbrž mimo sebe, z Boha. Jediný Bůh má život ze sebe a od sebe. Syn boží vzal z Otce od věčnosti bytí a božství a ovšem tím i osobní život; má tedy život sám v sobě, život nepodmíněný, bezvýminečný. Otec, dí sv. Augustin, jest život a Syn tolikéž jest život. Otec má život v sobě, ale nikoli od Syna, Syn má život v sobě, ale od Otce. Vtělení Syna božího v tom žádné změny učiniti nemohlo, ježto božství proměně nepodléhá. Kristus Pán jinde opět praví: »Já jsem vzkříšení a život.« Kristus je Slovo a ve Slově je život. A Slovo tělem učiněno jest, život, plnost života zjevně na svět přišlo. »A život zjevil se a viděli jsme a svědčíme a zvěstujeme vám život věčný, kterýž byl u Otce a zjevil se nám.« (I. Jan 1, 2.)

2. Žil Kristus skutečně? Jsou nyní spisovatelé a řečníci, kteří popírají, že Kristus žil. Ovšem popírati může všecko, kdo je hodně drzý a se nezardí. Ale popíráním se dějepisné události neodstraní. O Sokratovi máme dva současné svědky, totiž Xenofonta a Platona. O Alexandrovi Vel. nemáme současných svědků. A přece nikomu nenapadne popírati, že Sokrates a Alexander žili. Avšak v životě Páně máme mnoho současných svědků, všechny knihy Nového zákona, Josefa Flavia, Plinia a Strabona.

A kdyby byli evangelisté nepravdu hlásali, byli by tisíce židů, kteří po zboření Jerusalema do všech úhlů světa se rozptýlili, proti těmto zprávám povstali. Evangelisté mohli v prostém oděvu pravdy říci: »Co jsme viděli, co jsme spatřili očima svýma a čeho se ruce naše dotýkaly o Slovu života . . . zvěstujeme vám« (I. Jan 1, 3.). A jak mohlo křesťanství povstati, kdyby nebyl Kristus žil? Proto se táži: jest některá dějepisná událost tak zajištěna jako pravda, že Kristus žil?

3. A táži se dále: Může to, co není, vrhati stín? Avšak život Páně vrhal stíny již tisíce let napřed v předobrazech a proroctvích a působí a působiti bude až do konce světa: »Kristus včera, Kristus dnes, Kristus do věčnosti.« Život Páně byl a jest nejúplnější skutečností. Kristus však jest i podnes nejen učením, nejen názorem životním, nýbrž životem: »A aj, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa,« řekl Kristus Pán. Církev katolická je totiž stále dále žijící a působící Kristus. Křesťanství není pouze vzpomínkou na život Páně, nýbrž stále proudícím a působícím životem.

Nepochybuj jako Mojžíš, že ze skály katolické církve, která vyvěrá na poušti tohoto života, neproudí život Páně pro život národů, pro život veškerého lidstva. Nepochybuj jako Tomáš, vlož ruku svou v prsa církve sv. a i v její rány, a s obdivem pocítíš, jak tu bije tepna života Páně! K těmto kořenům božského života nemohou se nepřátelé církve sv. nikdy dostati, ačkoli všechnu životní sílu její u národů zmařiti se usilují. To dosvědčuje božskou moc tohoto života, poněvadž lidská moc ji uloupiti nemůže. Když císař Konstantin r 313 dal církvi sv. svobodu, tu se ukázala síla jejího nevyčerpatelného života. Když teplem slunečním sníh a led roztaje, vidíme, že vývoji klíčivému jen bráněno bylo. Jaro přichází! Viz a naslouchej: Vše kvete a klíčí, zpívá a ozývá se.

Jak tomu v přírodě, tak tomu v naší církvi. Jakmile překážky životního vývoje odstraněny jsou, stojíme v obdivu před zázraky jejího života.

Církev katolická nenosí smrti v sobě. V ní jest nikdy neustávající, nepřerušená činnost. V církvi je stále plný akord životní, církev nezná omrzelosti života pessimismu a budhismu, odsuzuje nečinný pietismus a quietismus. V církvi je Kristus, který dává život celému světu. V církvi jest jednota, známka života; neboť rozloučení jest známkou smrti. V církvi je snaha po výši svatosti; neboť co žije, dychtí po světle. V církvi je známka apoštolská a katolická: neboť působení její ve všech hloubkách, ve všech délkách, ve všech šířích není známkou choroby, neduživosti, nýbrž plného, zdravím kypícího života, který život dáti může těm, kteří ve stínu smrti sedí, a zmužilost životní má až do skonání světa, ano pro věčnost; neboť Kristus jest bránou k věčnému životu, má klíče a sílu budoucího života. Buďme všichni jako dobré dítky církve katolické živým důkazem, že Kristus žije v nás. Kéž bychom všichni s apoštolem zvolati mohli: »Nežiji

již sám, nýbrž Kristus žije ve mně.« A vy všichni, kteří v církevním roce modlíte se tajemství sv. růžence, prožívejte v nich život Páně: to je význam a nejvyšší úloha církevního roku a vašeho života v církevním roce.

4. Ale Kristus nežije jen v církvi katolické, nýbrž skutečně mezi námi v nejsvětější svátosti oltářní. Zde žije právě tak skutečně a v pravdě, jako kdysi na zemi žil a nyní na nebesích na pravici otce svého sedí. Zde jest Kristus přítomen jako Bůh i člověk s tělem i duší, srdce jeho, které lidi tak milovalo, srdce to bije zde plno nejvřelejší lásky, cítí s námi radost i žal a modlí se za nás bez přestání. Od svatostánku volá k nám Spasitel jako před 1900 lety: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Ano, jak život svůj na kříži obětoval, tak obětuje život svůj denně ve mši sv., této neustálé památce jeho nekrvavé oběti života na kříži, kterou mají apoštolé a jejich nástupci konati dle jeho příkazu: »To čiňte na mou památku.«

Ať je tato země slzavým údolím, ať je kříž a utrpení zde i naším údělem, potěšujme se myšlenkou: Kristus, náš Spasitel, náš pomocník, náš utěšitel, žije dosud mezi námi, v církvi katolické, zvláště pak na našich oltářích ve svatostánku a ve mši sv.

II. Kristus jest nejen život, ale i životodárce.

Krásně to církev sv. vyjadřuje při mši sv. v modlitbě po pozdvihování »Per quem omnia creas, sanctificas, vivificas . . .« V těchto slovech jest jasně naznačeno, že Bůh skrze Syna svého všecko koná v oboru přirozeném, v oboru nadpřirozeném a v říši slávy. Všechen život na světě má původ svůj v Ježíši Kristu, jak sv. Jan (1, 3): »Všecko jím povstalo a bez něho nepovstalo nic, což povstalo. To dosvědčuje církev sv. ve vyznání víry: »Věřím i v Ježíše Krista . . . per quem omnia facta sunt, jímž povstalo všechno.« Všechno však, co Bůh stvořil, udržuje toutéž silou v jeho trvání, aby v nic neupadlo. Proto platí to nejen o minulosti, nýbrž i o přítomnosti: »Per quem omnia creas.« To dosvědčuje Spasitel sám slovy: »Otec můj posavad působí, i já působím.« (Jan 5, 17.)

Per quem omnia vivificat. Jím Bůh všechno oživuje. Je trojí druh života: tělesný čili přirozený, duchovní čili nadpřirozený a nebeský čili věčně blažený život. Tento trojí život dává veškerenstvu Kristus Ježíš.

Dává přirozený život, neboť jeho všemohoucí slovo zaznívá všude a uštědřuje život, jak jsme již viděli při slovech: jímž všechno tvoříš. Kristus dává život světu. Neboť je cílem a korunou veškerenstva. Cíl však jest první příčinou, která Boha pohnula, aby stvořil svět. Cíl světa je spojení s Bohem. To se uskutečnilo ve vtělení Syna božího a uskutečňuje se stále při sv. přijímání. Tak dává Kristus život celému světu.

Naděje v Ježíše nadchla lidi před jeho příchodem k životu, aby životem kráčeli v dějinách světových. Jsou dějiny a vývoj lidstva, poněvadž Ježíš jest životem lidstva, středem všech dějin, jak dějepisec Weiss (III. 1.) svědčí: »Žádná osobnost na světě neměla na světové dějiny takový hluboký vliv jako Ježíš Kristus, žádná událost svět tak ze stěžejí nezvedla jako založení církve sv.« Křesťanské myšlenky ještě dnes světem hýbají a daleko ještě neskončily své poslání, jak básníci svědčí:

»A doba vědy, šklebu chtivá,
jest pouze jeho slovem živá,
ať chcem či nechcem, žije v nás.«
(Jean Aicarde-Vrchlický: Moderní básníci franc.)

Tak jest Kristus dárcem života, středem dějin, před jeho příchodem žili lidé nadějí v něho, po jeho příchodu žijí zvláště láskou k němu — neb nenávistí, totiž jeho nepřátelé: Ať chcem, či nechcem, žije v nás. Kristus a křesťanství podávají, co jednotlivci, časy a národové k vývoji života svého potřebují: dává vysoký cíl tužbám, dodává síly, by lidé tohoto cíle dosáhli, propůjčuje živly, v nichž pravý život se daří: svobodu, pravdu, čest. Heslem jednotlivců i národů musí proto býti: Ať žije Kristus v nás! Pak se naplní slovo sv. apoštola Pavla: »Zákon ducha života v Kristu Ježíši vysvobodí mne od zákona hříchu a smrti.« (Řím. 8, 2.)

Kristus uděluje nadpřirozený život, který má kořeny v milosti vykoupení, který vzkvétá ve třech božských ctnostech, víře, naději a lásce a přináší ovoce ducha: lásku, radost, pokoj, trpělivost, tichost, dobrotivost, shovívavost, věrnost, mírnost, střídmost, čistotu. V rukojemství dal své slovo, které zní: »Přišel jsem, aby život měli, a hojněji měli« (Jan 10, 10.) V Tyrolích a v Bavořích často lze čísti na křížích slova: »Tak miloval Bůh svět, že syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« (Jan 3, 16.)

Jak potěšující to slovo pro ubohé pozemské poutníky, které sám Spasitel do jejich zarmouceného srdce vložil. Má v něho věřiti — a bude míti život věčný. Ale nepostačilo Spasiteli toto slovo, aby povzbudil důvěru lidí, vyslovil ještě jiné, které zní: »Ovce mé hlas můj slyší a já je znám a následují mne, a já život věčný dávám jim a nezahynou na věky.« (Jan 10, 27. 28.) Toť je drahocenná připověď všem, kteří dobrému pastýři náležejí. Proto budiž každému křesťanu v srdce vepsáno: »Buď věrný až do smrti, a dám ti korunu života.«

Nyní je nám jasno, co chce žalmista říci slovy: »U tebe, Bože, je zdroj života.« (35.) Syn boží se stal člověkem, aby byl původcem trojího našeho života. To je útěcha pro truchlící srdce, jednou z tohoto zdroje vyklíčí život a rozvine se na velikém hřbitově světa, a prach a kosti se pohnou, obživnou, na nohy se postaví, jak dí Písmo sv.: »Přichází hodina . . . kdy mrtví uslyší

hlas Syna božího, a kteří uslyší, živi budou . . . i půjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života, kteří pak zlé činili, na vzkříšení soudu.« (Jan 5. 25.—29)

Po posledním soudu rozproudí se ve všech, kteří Spasiteli věrnost zachovali, nový život, věčně blažený život. Proto jest pravdou: »U tebe, ó Bože, jest zdroj života,« proto jest pravdivé slovo: »Tím Bůh Otec všech všechno oživuje.«

Nejdrahocennějším darem jest život; mrtvým neprospívají ani radosti, ani poklady, ani kameny. Proto srdce naše má se pozdvihnouti ke zdroji života, k našemu Spasiteli Ježíši Kristu, abychom od něho život obdrželi na základě vyzvání, které celým světem vysílá: »Kdo žízní, přijdiž, a kdo chce, nabeř vody života darmo.« (Zjev. sv. Jana 22. 17.) Přirozený život obdrželi jsme již všichni od něho, nadpřirozený život milosti každý od něho obdržeti může, život věčný, koruna života, která záleží v patření na Boha, jest cílem našich modliteb a tužeb, našich prací a námah, našich bojů a utrpení. Proto ptej se sama sebe: Hledáš zde Ježíše a srdce jeho? Či toužíš jen po věcech pozemských? Či snad hledáš rozkoše světa, co se líbí tvým smyslům, žádost těla, žádost očí, pýchu života? Ubohé srdce, nevyhledávej déle, co ti přinese věčnou kletbu, vyhledávej jen Boha, Krista, to je život tvůj, jiného nic tu nepomůže.

Kristus je dárcem života, od něho život máme, proto náš život jemu náleží, máme žíti podle vůle a příkladu jeho, máme život jeho následovati: »Následuj mne,« máme žíti pro Krista. Čím lépe Krista budeme následovati, tím šťastnější život náš bude. Život křesťanský je věrné následování života Páně. To jest umění nejtěžší, nejvzácnější, nejkrásnější, jak Jablonský pěje:

Umění však nejkrásnější,
jež ne každý umí ctíti,
nejtěžší a nejvzácnější
umě í jest — moudře žíti.

Život tělesný jest spojení duše s tělem — a smrt tělesná je odloučení duše od těla. Jak vzácný to dar! Jak třeba si ho vážiti, o něj pečovati, jak zvláště Bůh poroučí v pátém přikázání: Nezabiješ!

Život nadpřirozený záleží ve spojení duše s Bohem, vírou, nadějí, láskou, milostí posvěcující — a smrt duševní je odloučení duše od Boha — těžkým hříchem. Aby duše tohoto spojení s Bohem došla, ustanovil Ježíš Kristus sv. svátosti, zvláště křest a pokání, a zvláštní pokrm připravil Kristus Pán svým věrným na této pouti životní, pokrm životní, sv. Eucharistii: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život . . .« Proto jdi, spojuj se co nejúžeji s Kristem, nikoli snad jen jednou za rok, nýbrž často, velmi často, jak si to církev sv. přeje. Syšel jsi také, co nám tento život nadpřirozený bere, hřích smrtelný — proto varuj se ho, žij stále v milosti posvěcující.

*

Život věčný záleží ve věčném spojení duše s Bohem — smrt věčná pak ve věčném odloučení duše od Boha, jak Kristus řekne: Odejděte ode mne, zatracenci, do ohně věčného. Jak si zajistíš tento život věčný? Když budeš žíti a umřeš v milosti posvěcující. Kdo zemře ve smrtelném hříchu, bez milosti posvěcující, bude na věky od Boha, od Krista odloučen. Kdo v milosti boží zemře, na věky bude s Bohem, Kristem spojen, a to buď hned, když za hříchy své časné tresty vytrpěl, nebo za nějaký čas, když v očistci časné tresty dotrpěl. Upozorňuji tě zvláště na dva prostředky k životu věčnému: »Chceš-li do života vejíti, zachovávej přikázání!« dí Kristus. To je první prostředek. A druhý: Poslouchej rád slovo boží: O Ježíši, ty máš slova života věčného.

Tak jsem ti dnes ukázal život Páně a život náš, ukázal jsem ti prostředky, jak bys života zvláště nadpřirozeného a věčného dosáhl, viděl jsi, jak máš křesťansky žíti. Předložil jsem vám požehnání i zlořečení, život i smrt. Vyvoltež tedy život sobě i potomkům svým! Amen. *Jan Nep. Jos. Holý.*

Neděle třetí po velikonoci.

»Zármutek váš obrátí se v radost.«
Jan 16.

Přátelé drazí! Zeus, nejvyšší bůh mezi pohanskými bohy, pozval jednou, jak vypravuje filosof Plato ve svém Phaedru, všechny bohy a bohyně k hostině. Byla přítomna bohyně Rozkoš i bohyně Bolesti, které majíce od přirozenosti povahy protivné a stále na sebe nevražíce, začaly se na hostině bohů najednou hádati a chyby a vady vytýkati si navzájem. »Jak mnoho zlého ty natropíš,« pravila Bolest k Rozkoši »jsi nepřítelkyní vážnosti, hýčkáš muže i ženy, ducha lidského činíš neschopným ku všem vědám i uměním a ku každé vážné práci.« — »A ty zas« jízlivě bránila se Rozkoš, »učiníš lidi ve strašidla a obludy a kdybys ty byla na zemi svrchovanou vládkyní, v krátkém čase vypadalo by to zde na zemi mezi lidmi tak jako v podsvětí, v říši Hádově, kde jen děsná sklíčenost panuje a ustavičný zármutek.« Když hádka Rozkoše s Bolestí stávaly se neustále prudší a ohnivější, rozhněval se na ně Zeus a potrestal obě bohyně Rozkoš i Bolest. Odsoudil obě, že vždy pro tu hádku a pro povahy protivné a nesmiřitelné musí býti ve světě pospolu, stále blízko sebe. Řecká tato bájka ukazuje, jak úzce jsou spolu spojeny radostná rozkoš a bolestný zármutek. Radost a žalost ustavičně se dělí o vládu nad člověkem, není na světě žádné radosti, aby k ní neboť o přimíseno trochu žalosti a naopak není žádné bolesti na světě, která by nebyla doprovázena nějakou radostí. A o této dvojí pravdě chceme dnes s pomocí boží krátce uvažovati, abychom příliš netoužili po radostech světa a nebáli se příliš bolesti a nějakého toho zármutku a utrpení.

1. Zdá se na první pohled, moji drazí, že radosti tohoto světa jsou úplné, dokonalé, že nejsou ani tím nejmenším stínem nějaké žalosti strpčovány, jinak by nebyly tolik vychvalovány, velebeny a vyhledávány. Než přísloví praví: »Ne vše zlato, co se třpytí« a totéž můžeme říci i o radostech a rozkoších: »Ne vše radostí, co se radostí zdá.«

Abychom si tvrzení dokázali, uvažme že často radosti tohoto světa mívají různé klamné léčky a nástrahy. Vypravuje se o Kemethovi, králi skotském, že jednou přišel do zahrady královny Fenelly, aby krásou a nádherou její se pokochal a pobavil. U vchodu do zahrady stála překrásná socha, představující bohyni štěstí, div umění sochařského, avšak zrádný a ukrutný vynález. Socha držela v jedné ruce krásné jablko, podávajíc je vcházejícímu, v druhé ruce šíp. Stroj sochy tak byl zařízen, že kdo po jablku sáhnul, byl šípem proboden. Též král Kemeth neodolal, sáhl po jablku — šípem proboden zahynul. Této soše podobné jsou radosti světa, zvláště radosti hříšné. Vzpomeňme jen co strastí, hrůz a utrpení stálo naše prarodiče jediné vábné jablko největšího stromu rajského a stojí dosud cele pokolení lidské.

Pohleďme na nejmoudřejšího a nejšťastnějšího krále Šalomouna, jenž radostmi pozemskými byl zahrnut více než kdo jiný. Obýval velkolepé paláce, zařídil krásné zahrady, sedával u stolu plných drahých jídel a nápojů, zástup služebníků stál ustavičně pohotově k jeho službám a pohodlí, cele oddal se rozkoším a ničeho nezavdal, co mohlo lahoditi smyslům a je podrážditi. — A na konec přece byl tím vším zklamán a psal s knihou Kazatelem: »Všechno je marnost a trápení ducha.«

»Ne vše zlato, co se třpytí“ — nejsou vždy šťastni ti, kteří šťastnými býti se zdají. Povaha lidská je zvláštní. Když patří člověk na koruny králů a císařů, na zlaté odznaky, kříže a medaile hodnostářů, na hedvábné šaty urozených a bohatých, když slýchá o jejich hostinách a radovánkách, tu představuje si blaho a štěstí jejich za nekonečné. A přece velmi často bývá to právě naopak.

Šťastní dle mínění světa třpytí se zevnitř zlatem, stříbrem, perlami a drahokami, uvnitř srdce však je totik hořkostí a stezku — odznaky a důstojenství, jež považují za okrasu, jak často jsou nesnesitelným břemenem. To doznal i papež Urban VII. který odívaje se svým papežským ornátem z jemné látky utkaným, zhluboka vzdychával: »Kdo by uvěřil, že pod tak lehkou tkaninou ukrývá se tak těžké břímě«. Císař Karel V., jejž dějiny pokládají za jednoho z nejšťastnějších vladařů, odevzdávaje synu svému korunu, pravil, že za celého panování, ačkoli šťastného, přece téměř ani čtvrt hodiny úplně veselé a blažené nezažil. Týž císař našel jednou na procházce hromadu lidských kostí. Vida, že v jedné lebce uhnízdily se myši, prohodil: »Tento člověk snad za živa živil myši v hlavě své.« Měl pravdu Karel V. Jak mnozí zdají se býti šťastnými a přece mají v hlavě své myši — starosti a nespokojenost rozrývá a rozhlodává jim hlavu. — Dobře

i staří mudrcové chápali tuto pravdu o světských radostech, když říkali, že bohové mají dva sudy; jeden s medem a druhý s pelyňkem a z obou že každému smrtelníku do kalicha nalévají. K radosti přimísena bývá bolest, ve skořápce na pohled úhledné, skrývá se hořké jádro. A tak je to právě, nejmilejší s radostmi tohoto světa, o nichž praví kniha Přísloví: »Smích s bolestí smíšen bývá a pro nesmírné radosti naposledy bývá žalost.«

Ano, moji drazí, po radosti bývá žalost, neboli radosti světa smutně končí. — Už v tom je skrytá bolest, když žijíce v radosti vzpomeneme si na konec těch radostí. Buditel náš Čelakovský krásně líčí krátkost radosti a dlouhé trvání žalosti v písni, kde praví, že radost je pěkná květinka, která bohužel nemá žádných kořínků — přijde vítr, rozfouká ji, přijde voda, odhoupá ji. V žalosti praví, že má kořínek hořký, jehož hořkost mnohé slzy a vzdechy jen vysušují a seslabují. Sladké řeky tekou do hořkého moře, kde zhořkne voda jejich a právě tak to bývá s radostmi, která každá končí hořkostí a zármutkem; vždyť i maličké žerty mají smutné následky, jak pak teprv dlouhé, hříšné radosti.

Archiovi, samovládci thebskému, hodujícímu se svými přáteli, doručen byl mezi hostinou list s vybídnutím, že má si jej ihned přečísti. List obsahoval výstrahu pro Archia, aby se měl na pozoru, že se jedná o jeho život. Archius o list se mnoho nestaral, řka: »Dosti času zítra na věci vážné, dnes se musím veseliti.« Než ještě téže noci byl Archias od spiklenců zavražděn. Hannibal, jenž poprvé se slony a vojskem přešel Alpy, jenž porazil v několika hrozných bitvách Římany, oddal se v rozmařilé Kapui radostem, které mu připravily porážku, které ho dohnaly k sebevraždě otrávením.

Agesilaus, slavný Řek, slyše chváliti mladého krále perského a za šťastného považovati, odvětil: »Milý příteli, ještě nepřišel konec jeho života.« Dobře pravil kdysi Solon, že nelze nikoho před smrtí považovati za šťastného; pravdivě líčil sv. Augustin radost světa a štěstí, když pravil: »Štěstí tohoto světa má pravou drsnost, klamnou příjemnost, jistou bolest, nejistou rozkoš, tvrdou práci, nestálý pokoj, marnou naději blaženosti.« Písmo svaté nezakazuje všechny radosti, však přece varuje slovy »Kazatele«: »Vesel se tedy, mládenče, v mladosti své a v dobrém budiž srdce tvé, ve dnech mladosti tvé choď po cestách srdce svého a dle vidění očí svých: ale věz, že pro všechny ty věci přivede tě Bůh k soudu.« — Ano, přátelé, smrt a soud budou ty nejhorší konce pro ty, jichž heslem bylo zde na světě »Užít světa a vyžít se!«

2. Není žádná radost bez bolesti, než obráceně platí zásada a pravda ta též; není žádná bolest a zármutek, v němž by se neskrývala část radosti, již by nedoprovázelo štěstí a veselí. Všimněme si krátce, přátelé drazí, několika největších utrpení a bolesti, kterými je kalich tohoto života naplněn. Zdálo by se, že hrozným zlem a utrpením je nemoc. Než když se na nemoc z blízka podíváme a odmyslíme si na chvíli veškeré píchání v údech, křeč ve svalstvu, stížený dech, řeč, zrak, sluch, poznáme,

že v nemoci skrývá se mnohá radost i dobro. Přestojí-li někdo těžkou nemoc, je mu potom na světě mnohem veseleji, umí si lépe vážit života a zdraví, zdá se mu, že je znovuzrozen. Nemocí člověk získává mnoho ctností pozemských i nadpřirozených. Nemoc pobádá člověka, aby šetřil, aby pamatoval na stará léta, nemoc vyplňuje doliny a sbližuje hory rozdílů v lidské společnosti, nemoc a vzpomínka na ni drží na úzdě všechny zlé živly v lidském těle i povaze. — Než daleko větší radost přináší nemoc na poli duchovním. Proto také málo kde písmo svaté považuje nemoc za zlo, za utrpení a bolest nesnesitelnou; spíše naopak. Na nesčetných místech vypočítává Písmo svaté dobro a užitek, které přináší nemoc.

Tak moudrý Sirach, svatý Pavel i žalmista Páně, Tobiáš a evangelisté vypravují, že nemoc hlásá marnost věcí pozemských, pudí nás bychom Boha hledali, cvičí nás v trpělivosti, v odevzdanosti a důvěře v Boha, nutí nás, bychom se dobře připravili na věčnost, bychom záležitosti své dobře uspořádali s Bohem i s lidmi. Nedivíme se proto, že mnoho svatých si nemocí toužebně přáli, aby mohli zakusiti radosti z nich plynoucí.

Než snad bída, nouze, chudoba, hlad jsou neutěšené poměry člověka, jsou největší strastí v tomto údolí slzí a pláče. Ach, nikoli, kdyby tomu tak bylo, nebyl by Kristus na hoře kázal: »Blahoslavení chudí, blahoslavení, kteří lační, blahoslavení plačící, neboť oni nasycení, neboť oni potěšení dojdou.«

Jsou přirozené radosti spojeny s chudobou, nouzí, neboť chudý nemusí se dnem i nocí bát o svůj majetek, nemusí se bát ani vrahů, ani zlodějů, nemusí se bát závisti a nenávisti. Než větší radost a útěchu duchovní skytá nouze, chudoba, hlad, neboť chudý, nuzný těší se zvláštní oblibě boží, o němž zvláště platí slova Kristova »Zármutek váš obrátí se v radost«, neboť jak praví Job »Chudého vytrhne Hospodin z úzkosti jeho a otevře trápením ucho jeho.« Že chudého zvláště miluje Bůh, živí jej a opatruje, poznáváme z tohoto příkladu. Sv. Antonín, arcibiskup florentský, viděl jednou na procházce městem, kterak nad jedním domem vznášejí se andělé. Pátral po příčině a dověděl se, že v domě tom bydlí chudá, zbožná žena s dvěma dcerami. Arcibiskup si mínil, že pravidelně je bude podporovati a nouzi jejich ulehčovati. Slovu dostál. Než jednou na procházce uzřel, že nad týmž domem místo andělů vznášejí se duchové zlí. Poznal arcibiskup, že milodary jeho byly vdově k záhubě a proto přestal s dary, aby zase vdova stala se miláčkem božím a dožila se svou nouzí a chudobou radostí věčných.

Mnoho lidí, téměř všichni považují smrt za něco hrozného, žalostného, nanejvýše bolestného. A přece i ta smrt má do sebe mnohé světlé stránky. Jsou dosud některé kmeny pokolení lidského, u nichž lidé při narození dítěte pláčí a při smrti člověka se radují. Narození pokládají za největší neštěstí, smrt za největší radost, neboť smrt vysvobozuje člověka z tohoto trápení na

světě. Než pro křesťana skytá smrt radost daleko větší, než jen vysvobození z muk tohoto světa.

Křesťanu je smrt branou do slávy věčné, ve kterou doufá, věří. Sv. Pavel toužil umříti a býti spojen již s Kristem, sv. Alois hledal ve smrti největší svou radost zde na světě, jak patrno z listu, který psal své matce Martě: »Už se blížím sladkému objetí nebeského Otce, v jehož lůně doufám na věky si odpočinouti.« Když mu lékař oznámil, že hodinka smrti jeho je již blízko, zanotoval chvalozpěv »Tebe Boha chválíme« a pravil »S radostí jdu.« Za dnešních dnů pijeme hořký kalich pelyňku a bolesti, kterou nám připravila světová válka, o které si myslíme, že nic dobrého do sebe nemá. Dosud nevím, zda-li nám válka tato nějaké dobré následky přinese, avšak smíme doufat, že Bůh, jenž ke všemu zármutku a utrpení nějakou radost připojil, i tuto hroznou pohromu obrátí v dobré, že zas vrátí se mezi národy svoboda a samosprávnost, k církvi úcta a poslušnost, radost do rodin, domů i chaloupek, neboť žalmista Páně praví: »Nebo blízko jest Hospodin těm, kteří usouženého jsou srdce a potřebným v duchu pomáhá.«

Přátelé drazí! Uvažovali jsme krátce o dvojí pravdě, která nás poučuje, že není žádná růže bez trní, a na druhé straně, že růže rostou jenom na trní. — Ukázali jsme si, jak se křesťan dívá na radosti světské, jež končí se žalem a zármutkem. Co z toho pro nás plyne. Nedůvěřujte, moji drazí, radostem světa, ze kterých tak často truchlohry se vyvinují. Sursum corda, vzhůru srdce k radostem nebeským, které bývají korunou bolesti a utrpení. Ty pozemské radosti jsou hořké; Bůh proto přimísil štěstí pozemskému hořkost, aby srdce naše od pomíjitelných věcí pozemských odvrátil a k nebeským věčně trvajícím připoutal dle slov moudrého Augustina: »Proto Bůh přimísí blaženosti pozemské hořkost, abychom hledali blaženost nebeskou, jejíž sladkost není klamná.«

Nelekejte se bídy, hladu, nouze a utrpení, neboť Písmo sv. praví v »Kazateli«: »Lépe jest jíti do domu pláče, nežli do domu hodování,« neboť finis coronat opus, konec korunuje dílo. Konec radostný a šťastný můžeme však očekávati při pláči a zármutku, neboť nám to slíbil sám božský Spasitel v dnešním evangeliu, když pravil zarmouceným apoštolům: »Vy se budete rmoutiti, ale zármutek váš obrátí se v radost a radovati se bude srdce vaše a radosti vaší nikdo neodejme od vás.« Amen.

Alois Novák.

Neděle třetí po velikonoci.

(† J. Bonomelli, biskup encmonský Z vlašského originálu česky podává Dr. Frà Josef Mergl)

Homilie.

Evangelium sv. Jana, 26, 16—22.

Dnešní svaté čtení jest úryvek oné velikolepé řeči, kterou pronesl Pán k apoštolům po poslední večeři několik hodin před tím, než nastoupil svoji cestu utrpení. Viděl zajisté božský Spasitel zcela zřetelně a jistě ona nevylíčitelná muka a onu potupnou smrt kříže, kterou měl a chtěl podstoupiti druhého dne; srdce jeho úzkostí chvělo se onoho osudného večera; proto otevírá v oné památné rozmluvě celé nitro, celou duši svou apoštolům, těší je, poučuje a posiluje zapomínaje na sebe sama. Uvážíme-li toto všecko a k tomu ten klidný tón, tu něžnost a vznešenost jeho řeči, pak musíme zvolati: Ježíš Kristus není člověk, sice by nemohl v předtuše těch hrozných muk tak klidně mluviti; Ježíš Kristus jest Bůh! A na potvrzení toho přihlédněme s úctou nejhlubší a ve víře živé k dnešní jeho řeči.

* * *

Tuto rozmluvu Spasitelovu uvádí pouze svatý Jan ve svém evangeliu od 31. verše kapitoly 13. do 31. verše kapitoly 14, kde vybídnuv apoštoly slovy: »Vstaňte, půjdeme odtud« vyšel s nimi z večeřadla. Cestou do zahrady Gethsemanské pokračoval Pán v rozmluvě, jak se čte u sv. Jana v kap. 15., 16., 17.

»Maličko,« pravil Ježíš k apoštolům hlasem pohnutým, »maličko, a již neuzříte mne a opět maličko, a uzříte mne, neb jdu k Otci.« Nebudeme se zdržovati výkladem těchto slov Páně, vyložil je Spasitel hned na to sám. Myšlenky jeho byly obráceny hlavně na dvě věci: na jeho brzký odchod a na trpkou zkoušku, která nastávala jeho apoštolům. O svém nastávajícím odchodu zmínil se Spasitel několikrát v této rozmluvě, ale jaksi zaobaleně, aby jich zbytečně nepolekal. Před několika měsíci byl by tak nemluvil: »Maličko, a neuzříte mne, a opět maličko a uzříte mne.« Těmi slovy Pán narážel na blízkou svoji smrt a vzkříšení, leč apoštolové nechápali smysl jejich, třeba dosti průzračný. Co tedy pravili někteří z nich? To, co říkávají žáci milovaného učitele, nechápou-li jeho výkladu. Hledí na sebe v udivení a jeden táže se druhého: »Co to povídá? Jak se má rozuměti jeho výkladu?« Neodvažují se z úcty k učiteli tázati se ho přímo, a přece chtějí, aby jim podal jasný, postačitelný výklad. Něco podobného dálo se kolem Spasitele. Ti, co šli vedle něho nebo za ním (kteří to byli, nevíme), šeptali šetrně mezi sebou: »Co je to, že nám praví: Maličko, a neuzříte mne, a opět maličko a uzříte mne; a: Jdu k Otci? . . . nevíme, co praví.« Překrásná slova! Zračí se v nich

upřímnost apoštolů, jejich úcta k Mistru a zároveň dětinná důvěra v něho za jeho velikou dobrotu a lásku v pravdě otcovskou.

Milí křesťané! Ozvou-li se v duši vaší pochybnosti v příčině víry a nevíte li, jak se jich zbaviti, vezměte si příklad z apoštolů a tažte se těch, kteří takové pochybnosti mohou rozehnati, ať vysvětlením, ať radou. Tak tážou se děti rodičů, učedníci mistra; tak domáhali se i apoštolové vysvětlení a dostalo se jim ho.

Ježíš arci nepotřeboval dověděti se teprv z úst apoštolů, co se dálo v jejich nitru, ale, jak jsem již nejednou podotkl, Spasitel hleděl jako člověk ve všem přizpůsobiti se v řeči i jednání lidskému. A proto, uslyšev šepot apoštolů, jakoby teprv od nich se dověděl, že chtějí vysvětlení, pln dobroty a laskavosti pravil: »O tom se tážete mezi sebou, že jsem řekl: Maličko, a neuzříte mne a opět maličko a uzříte mne.« Věc je tak snadno pochopitelná a přece milý božský Mistr hned ji vysvětluje: »Amen, amen, pravím vám, že vy budete kvíliti a svět se bude radovati, vy pak se budete rmoutiti, ale zármutek váš se obrátí v radost.« V této dvojité větě je obsažena odpověď na dvojitou otázku apoštolů. »Maličko a neuzříte mne« vztahuje se ku slovům: »Vy budete kvíleti a se rmoutiti.« A proč? Ještě několik hodin a já v nevýslovných bolestech zemru na kříži a budu uložen do hrobu; budu vzat od vás a vaše bolest bude veliká jako je veliká láska vaše ke mně. Vy budete naříkati, kvíliti, sténati pod tíhou opuštěnosti jako milující dítky nad náhlou ztrátou otce. Ale »opět maličko a uzříte mne«. K těmto slovům patří jako odpověď: »A zármutek váš obrátí se v radost.« »Po několika hodinách« chce říci Pán, »vzkřísím se k životu nesmrtelnému, zjevím se vám ve své slávě; váš bol zmizí a obrátí se v radost nevypověditelnou.« Čili jinými slovy: »Za nedlouho zemru a vy uvrženi budete do nesmírného hoře, ale za nedlouho na to vstanu z mrtvých, uzřím vás opět a veliká bude z toho radost vaše.«

V této řeči Spasitelově jsou však ještě dvě věci, ku kterým bych rád obrátil vaši pozornost.

Předně neužívá Ježíš Kristus zcela jasných výrazů »smrt« a »vzkříšení«. Proč asi? Slovo »smrt« třeba i zmírněno následujícím slovem »vzkříšení« bylo by působilo jako ostrá dýka do srdcí zarmoucených apoštolů. Proto Pán nepoužil toho slova, nýbrž obalil je jaksi výrazem jiným. Učinil totéž, co činí lidé, mají-li zvěstovati milým svým nějaké nenadálé neštěstí, nenadálou nějakou krutou ránu. Nepoví to přímo, bez obalu, nýbrž ze šetrnosti volí pro zprávu bolestnou slova útěchy, slova, která neraní. Jak šetrné to jednání Spasitelovo vůči apoštolům! Následujme jeho příkladu v každém jednání s bližním, zvláště s truchlícími, kteří nejvíce útěchy potřebují.

Za druhé vidíme, že Ježíš Kristus v celé své rozmluvě nezmiňuje se o svých bolestech, ani nastávající smrtelné úzkosti, ani o přehořkém kalichu, který měl vypíti do poslední kapky; mlčí o sobě, nedbá na sebe, dbá jen svých drahých, každé jeho slovo je na jejich posilu, je jako přípravou na jejich nastávající

těžkou zkoušku. Vizme tu šlechetnost Spasitelovu! A my? Stihne-li nás nějaká rána, potká li nás nějaké neštěstí, tu nedbáme než nás samých, chceme, aby kde kdo se o nás zajímal a naříkáme, že nás celý svět nelituje a naší bolestí se neobírá.

Úvahu svoji objasňuje Pán podobenstvím velice případným: »Žena, když rodí, zármutek má, nebo přišla hodina její; ale když porodila dítě, již nepamatuje na bolest pro radost, že se narodil člověk na svět.« Toto podobenství není třeba vykládati. Snadno si představíme, jak bolesti rodičky mění se v radost, když vidí, do náruče tiskne, polibky pokrývá plod života svého; nemyslí již na bolest a úzkosti, to všecko už minulo, blaží se jen a raduje pohledem na novorozeňátko. »Tak«, dí Ježíš, »povede se brzy i vám Až uvidíte mne umírati na kříži, zármutek dolehne na vás, ale toho bude jen na krátko, jako u matky-roditelky. Až mne po té uvidíte vzkříšeného, budete se radovati, jako se raduje matka, láskajíc své novorozeňátko.«

»A radost vaši žádný neodejme od vás.« Na pohled to vypadá, jakoby Spasitel těmito slovy chtěl apoštolům opověděti radost nikoli z jeho vzkříšení a z jeho obcování s nimi, než se odebral na nebesa, nýbrž radost věčnou v nebi, an dí: »A radost vaši žádný neodejme od vás.« Přihlédneme-li však blíže, nemůžeme neviděti, že radost apoštolů ze vzkříšení Mistra je vlastně kořenem té radosti věčné, že tedy obě tyto »radosti« jsou jen jediná radost. Když totiž apoštolové viděli Ježíše Krista z mrtvých vstalého, poznali na jisto, že Mistr jejich jest Syn boží a očekávaný Vykupitel světa. Od té chvíle věřili v něho pevně a milovali z celé duše, pro něho rádi snášeli všecky útrapy, pronásledování, ano i smrt rádi podstoupili. Posilovalať je zajisté naděje na odplatu věčnou a jistota, že shledají se zase s Pánem, který je do radostí věčných, do svého království nebeského předešel, ta jistota neochvějná je radostí opojovala, takže sv. Pavel volá, že »přetéká útěchou ve svých souženích« a apoštolové »radovali se, že byli hodni učiněni trpěti pohanění pro jméno Ježíše«.

Radost apoštolů, která začala vzkříšením Páně, trvala po celý jejich život a dokonala se v nebi, proto právem jim pravil Ježíš: »Radost vaši žádný neodejme od vás.« V těchto slovech Spasitelových obsažena jest i ta předůležitá pravda, se kterou ostatně se potkáváme na každé stránce Písma sv. a která jest útěchou i posilou naší ve zkouškách života, totiž: že za naše útrapy časné očekává nás radost věčná, a že ctnosti utiskované zde na zemi připravil Bůh korunu v nebi.

Byli a jsou učenci na slovo vzatí, kteří hlásají, že člověk je povinen chrániti se hříchu a žíti ctnostně, a zároveň tvrdí, že s tímto životem všecko končí, že hřbitov jest poslední naší stanicí. A tážete-li se takových učenců, jakou odměnu chystají ctnosti, není-li po této pozemské pouti života jiného, odpoví vám: »Ctnost jest odměnou sama sobě, povinnost nutno plniti k vůli povinnosti samé, bez ohledu na odměnu. Ctnost, kterou konáš jen k vůli

odplatě, je ctnost sobecká, beze vší ceny a nezasluhuje jména ctnosti.«

Je-li tomu tak, milí křesťané, pak musíme — prohlédneme-li Písmo svaté, vytrhnouti z něho list za listem, poněvadž ono slibuje na každé stránce odměnu ctnosti v onom životě. Nejenom že musíme zavrhnouti učení evangelia: »Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích« (Mat. 5, 12) a ono dnešní: »Radost vaši žádný neodejme od vás«; nýbrž musíme nevyhnutelně popříti všecky tradice všech národů, poněvad všichni bez výjimky vždy připouštějí a vyznávají existenci jiného života (záhrobního), kde hřích dochází trestu a ctnost odměny dle zásluhy. A nejen to. Neočekávati nebo dokonce nechtíti odměny za život ctnostný, bohumilý, bylo by tolik, jako jednati proti vlastní povaze. Rekněte rolníkovi nebo vinaři: »Osej svoje pole, čisti a vzdělávej svoji vinici, ale na žeň nebo na vinobraní ani zdaleka nemysli.« Co vám na to odpoví? Nebo řekněte řemeslníkovi: »Pracuj pilně ve své dílně, ale o mzdu se nestarej.« Nebo vybídni obchodníka: »Plav se přes moře, dávej zdraví i život v šanc, ale ať ti nenapadne mysliti při tom na nějaký zisk.« — Nuže! Právě tak chtějí ti mudrlanti, abychom dnem i nocí dbalí byli své duše, pleli ze srdce to různé bejlí, seli semeno ctnosti, bojovali proti převráceným všem žádostem, mrtvili své tělo, válčili bez oddechu s těmi přerůznými nepřáteli spasení, kráčeli cestou ctnosti plnou trní a hloží — bez jakékoliv naděje na odplatu! »Ctnost prý musí býti nezištna.« Ty můj Bože! Může člověk zapomenouti na sebe sama? Vždyť jsme stvořeni proto, abychom byli šťastni; neodolatelná touha po štěstí provází nás všude, pobádá nás, nedává nám pokoje ani na okamžik; tam na dně srdce má své kořeny. Tato touha musí dojíti ukojení, tomu přání musí býti vyhověno. Nemá-li však ctnost dojíti odměny, — jak medle toho lze docíliti?

Máme milovati své bližní a z lásky k nim pečovati všemožně o jejich dobro. Je-li však tomu tak, táži se, proč bychom nemohli milovati v první řadě sebe? Či nejsem člověkem? Nejsem sám sobě bližší než jest mně můj bližní? Proč bych neměl tedy starati se o své vlastní dobro? Proč bych neměl očekávati odplaty za ctnost, která mne stojí tolik trpkých obětí?

V potu tváře pracovati, trpěti, strádati, tomu se říká »ctnost«. A tato ctnost by měla býti sama sobě odměnou, tedy za strádání, námahu, útrapy v odměnu zase jen útrapy, námaha, strádání? Pěkná odměna!

* *
*

Milí křesťané! Bůh zná dobře srdce lidské. On ví, že má-li člověk hříchu se varovati a ctnosti dbáti, že toho docílí jen, pohrozí-li mu trestem a zároveň slíbí-li mu odměnu. Proto staví nám Stvořitel srdcí našich před oči na jedné straně věčné peklo, na druhé věčné nebe, nekonečné blaho, v požívání Jeho sama. Beze strachu před věčným trestem a bez naděje na věčnou radost,

kdož by chránil se hříchu a kráčel obtížnou cestou ctnosti? Nikdo! Nikdo zajisté nechce trpěti bez naděje na odměnu, strádati na této zemi — pro nic a za nic.

Proto upírejme zraky na tu »radost, kterou nikdo neodejme od nás« a nesme rádi kříž jako nerozlučitelného průvodce každé ctnosti.

Cestou ctnosti nelze jíti bez kříže,
Bůh odmění všecky její obtíže. Amen.

Kázání mírové.

On bude ti Bohem a ty jeho lidem.

V kap. VI. první knihy Mojžíšovy čteme: »I řekl Bůh: vyhladím člověka, kterého jsem učinil. Jen Noe nalezl milost před Hospodinem, jemuž řekl: naplněna je země nepravostí, a já zkazím všeliké tělo. Učiň sobě koráb, tři sta loktů dlouhý, padesát široký, třicet vysoký. I učinil Noe vše, jak rozkázal mu Bůh. — I řekl dále Hospodin: vejdi do korábu ty i všecken dům tvůj. A když pominulo sedm dni, vody potopy rozlily se na zem, trval příval čtyřicet dní a nocí, tak že zhynulo všeliké tělo. Trvaly pak vody na zemi sto padesát dní. Potom uvedl Bůh vítr na zem, zavřeny jsou studnice propasti a vody počaly opadávati. Spočinul pak koráb na horách arménských a Noe otevřev okno, vypustil krkavce, který se nevrátil. Vypustil také holubici, která když nenašla, kde by spočinula noha její, vrátila se do korábu. Posečkav Noe opět sedm dní, vypustil holubici, která přiletěla k večeru, nesouc ratolest olivovou v ústech svých; tedy porozuměl Noe, že opadly vody na zemi, vyčkal nových sedm dní, opět vypustil holubici, která se již nevrátila. Otevřev Noe střechu korábu, viděl, že osušen je povrch země, i vyšel on, synové, žena i ženy synů jeho s ním a vzdělav oltář obětoval Hospodinu obět zápalnou.«

Tak vypravuje Mojžíš o potopě světa a je podivuhodné, že o podobné katastrofě lidstva mluví i římský básník Ovidius Naso, jenž v básni své: »Deucalion a Pyrrha« jmenuje i dva lidi, kteří se zachovali a stali praotci nového pokolení lidského.

Drazí v Kristu! Od potopy světa uplynula tisíciletí a co Bůh Noemovi slíbil, že nebude více potopy světa, to i splnil; přišly povodně na celé krajiny, ale všeobecná potopa se nedostavila. Uhodli jste, drazí v Kristu, proč vystupuji dnes na kazatelnu s touto biblickou vzpomínkou? Není možno, abyste mi neporozuměli, vždyť žijeme v době, která má velikou podobnost s potopou světa, neboť je katastrofou, jakou od potopy nezažilo pokolení lidské a dá Bůh, že již nezažije. Trvaly války i déle, ale vedly se s přestávkami, zbraněmi válečnými a ne zákeřnými, byly války dvou tří národů o několika stech tisících mužů, ale aby dvacet národů střetlo se v krvavém boji, aby milliony lidí

v divém záští se vraždilo nejen na suchu, ale i v povětří, nad i pod vodou, aby k povalení protivníka užilo se prostředků tak surových a bezohledných, jaká moderní válečná technika vynalézti dovedla, aby se lidé nejen v zápase čestném zabíjeli, ale i otravovali, dusili, hladem o život připravovali, toho zde ještě nebylo. I ti národové, kteří přímo ve válce zúčastněni nejsou, jsou nepřímo v ní zataženi, trpíce nedostatkem a obmezením osobní svobody, tak že vším právem válku další nazvali světovou. Není naším úkolem a necítíme se oprávněnými, abychom dnes činili někoho za ni zodpovědným; o tom nechť hádají se diplomaté a soud ať vyřkne jednou historie lidstva! Bůh, jenž zdá všecka tajemství, on jednou uzavře knihu světové války a co dnes ještě tajemstvím, osvítí; důležitější, ba hlavní věcí je, by lidstvo našlo brzy k této veliké tragedii poslední kapitolu a aby to slovo, jež jde snad milionkrát od úst k ústům, stalo se tělem, a aby mír povznesl se od pouhého přání k blahodárnému statku. A tu ať je úsudek světa o válce jakýkoli, v tom je dnes soud nepředpojatého světa za jedno, že nejsme to my, kdo válku hroznou protahuje, nýbrž naši, na své zlato, na svou přesilu, na své prostředky spoléhající se nepřátelé. Několikráte nabídnut jim byl mír bez anexí a kontribucí, vždy však jej bryskně, posupně odmítli prohlašujíce, že neustanou, dokud nepřítele neuzří u svých nohou. Dvakráte vystoupil jako zprostředkovatel křesťanstva, sv. Otec, zapřísahaje křesťanské národy, by nepáchali na sobě sebevraždy a podali si ruce k míru, vždy však byl zpupně odmítnut, aneb vůbec nepovšimnut; náš mladičký panovník, jenž na počátku války dalek stál všem t. zv. diplomatickým akcím, válce nepřál, nepřeje a prohlásil, že den, kdy bude moci podepsati mír, bude náležeti k nejšťastnějším v jeho životě, na cizí území nemyslí a nepříteli nabízí mír s ponecháním jeho území, avšak ani takové podmínky neuznávají naši protivníci za přijatelné a tak roste tento světový požár víc a více, nové oblasti zasahuje, nových obětí si vyžaduje, lid zubožený a útrapami všeho druhu strápený volá po míru a dnes je naděje na mír stejně snad vzdálená, nebe krvavou záplavou stejně zastřené, zášť lidská stejně roznícená.

Avšak co mluvím? Což nevidím hohubici přilétati z dalekého východu s olivovou ratolestí míru? Nebylo přes všecku zavilost západních nepřátel uzavřeno aspoň čtyřnedělní příměří na t. zv. ruských a rumunských frontách? Není to sice celý ruský národ, jenž jako Noe vypouští z tonoucího svého korábu holubici míru, nýbrž jen jednu jeho část, jedna politická strana, ale poněvadž v základech svých mocně otřesená sv. Rus potřebuje na výsost míru, nemá-li se co nevidět rozpadnouti ve své prvky, je naděje; že Rusko nesáhne již k zbrani a že dílo míru nejen začne, ale i dokoná, neboť tak jako světová válka najednou nepovstala, nýbrž zabírala národ za národem asi jako vzněcuje požár obydlí lidská, tak ani mír nebude uzavřen na všech frontách najednou, nýbrž půjde jako žebrák od národa k národu a tlouci bude na dveře tvrdých srdcí lidských, poletí jako Noemova holubice od země

k zemi, nabízejíc ratolest míru, jako záruku lepší budoucnosti po krvavé zátopě, jež zpustošila nejen práci lidských rukou, ale i ideální statky lidského ducha až dojde i na toho nejzavilejšího protivníka, jemuž nejedná se o svobodu lidstva a malých uzavřených národů, nýbrž o špinavý mamon, jenž válku dnešní vyvolal, a jenž ji živí a podněcuje.

Již dávno, hned na počátku války zalétal k nám z Ameriky krkavec nabízející mír, ale byl to pravý krkavec, licoměrný, potutelný, který, když o míru mluvil, na válku myslil a k ní se strojil. Rusko nabízí mír donuceno svými rozvrácenými vnitřními poměry, president americké unie nabízel jej jen na oko; kdo z nejčistší pohnutky trpící, krvácející lidské duše o míru mluvil, to byl sv. Otec, a kdo to myslil poctivě i když vojska jeho vítězila, to byl náš panovník. Vzejde-li z jitřenky východní slunce světového míru, je dnes ještě otázkou, ale nikdy nebylo žádné slovo tak zbožně vyslovováno a toužebně žádáno, než je mír v ústech milionů a milionů, očekávajících od něho nového messiáše, majícího spasiti svět.

O Noemu čteme, že když opustil koráb, obětoval Bohu na poděkování za záchranu svou a své rodiny. I my dnes, drazí v Kristu, shromáždili jsme se, bychom Bohu vroucně poděkovali za první paprsky míru a prosili ho, by dalšímu jednání těch, kdo to s lidstvem poctivě míní, žehnal, by křesťanský lid, tento nositel pravé vzdělanosti a lidskosti, co nejdříve si podal ruce, ať je jakékoli národnosti, jakéhokoli vyznání, k smíru a vrátil se k ušlechtilému závodění na poli pravé kultury a napravil brzy škody, jež světová válka způsobila na poli hmotném i duševním, zvláště v čem trpěla víra a mravnost, tyto hlavní pilíře občanské společnosti, bez nichž — jak již zakladatel amerického soustátí kdysi vyslovil — žádná občanská společnost mysliti se nedá. Lidé vždy bloudili a hřešili, často bloudili v náboženské horlivosti, aby však úplně ztratili víru v Boha a Toho, kterého poslal, Ježíše Krista, toho nikdy nebylo. Teprv tak zv. moderní naší společnosti připadl smutný úkol, že odbodila, zač dříve nenašla náhrady, positivní křesťanství a že počala sloužiti — ne pohanským bohům — ale pohanským názorům a pohanskému způsobu života. »Bez náboženství není kultury,« píše studentská »Hlídka«, »úžasný, nepokrytě doznaný bankrot materialismu a jednostranný kult technické vědy předválečných let jsou toho dokladem. Lichva rozmohla se příšerným způsobem, sociální a stavovské rozpory hrozí propuknouti životní silou. Zlato vyhladilo svědomí a srdce mnohých stvrdlo v kámen. A přec jen národ spravedlivý a mravný, hotový obětovati poslední statky za své ideály, může doufati, že po bezhvězdné noci vzejde mu čisté a slavné jitro.« Zcela správně; nejen tak zv. klerikálové, ale lidé zdravých smyslů vůbec cítili před válkou již, že to tak dále s materialistickým názorem světovým jíti nemůže a že něco přijíti musí, když ne světová válka, tak najisto světová revoluce. Přišla první a ta teprv ukázala, co mravních hodnot moderní společnost lidská s křesťanstvím ztratila,

když sobeckost, bezohlednost, požívavost, hrabivost na jedné, beznadějnost, nedůvěra v Boha, rouhání se a tupá resignace na druhé straně zmocnila se myslí přemnohých.

Jako Noe musí i lidstvo po válce vrátiti se k svým povinnostem, jaké má k svému Stvořiteli, k sobě a k bližnímu, každý se svou rodinou a všichni dohromady musíme přinášeti oběti, aby duha trvalého míru sklenula se nad obzorem světa jako důkaz lásky boží a Jeho milosrdenství, aby Pán byl zas, jako kdysi, lidu křesťanskému Bohem a on Jeho lidem. Amen. *Jos. Kousal.*

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal, O. Praem. — (Pokračování.)

II. Vlastnosti boží.

I.

Bůh jest pouhý duch.

1 Dosud jsme poznali, že Bůh skutečně jest, tedy jeho jsoucnost. Nyní budeme pátráti, co jest Bůh a jaký jest. Vše, co jest, nazýváme bytostí. Kámen, rostlina, zvíře, člověk, anděl, slunce, měsíc, hvězdy, země atd., to jsou samé bytosti. I Bůh jest bytost. Rozeznáváme bytosti živé a neživé, rozumné a nerozumné, stvořené a nestvořené. Jediné Bůh jest bytostí nestvořenou, všecky ostatní jsou stvořené. Bůh jest tedy bytost sama od sebe, nestvořená. Každá bytost má jisté vlastnosti, dobré i špatné, užitečné i neužitečné.

Jsou také různé stupně bytostí; nejnižší jsou nerosty, vyšší rostliny, ještě vyšší živočišstvo, po něm lidé, po nich andělé. Všecky tyto mají jakési stupně dokonalosti. Říkáme ta věc jest lepší, ta ještě lepší, ta ze všech nejlepší; ta je vzácná, ta vzácnější, ta však nejvzácnější. Ten člověk jest hodný, spravedlivý, štědrý; onen je hodnější, spravedlnější, štědřejší, ale onen opět ze všech nejhodnější, nejspravednější, nejštědřejší. Ale všecko to různění a měření má své meze a konec. Jen Bůh jest bytost nekonečná, a proto všecky vlastnosti a dokonalosti má v míře nejvyšší, nekonečné. Proto říkáme: Bůh jest bytost sama od sebe a nekonečná, dokonalá, t. j. všecky vlastnosti má v míře nekonečné, nejdokonalejší. A o těchto vlastnostech budeme uvažovati.

Boha dle jeho bytosti nemůže nikdy slabý rozum lidský pochopiti. Sv. Augustin praví proto: Snáze můžeme říci, co Bůh není, nežli co jest. Svět není Bohem, moře není Bohem, země a vše, co na ní jest, není Bohem; andělé, archandělé, trůnové, mocnosti, síly atd. nejsou tvým Bohem. Můžeme tedy říci jen, co není Bohem. Chceš-li věděti, co Bůh jest, pravím: Co žádné oko nevidělo, žádné ucho neslyšelo, co do žádného srdce ne-

vstoupilo, to pojem o Bohu.« — Vše, co velikého, vznešeného, dokonalého možno jen mysliti, zůstane nekonečně vzdáleno od velikosti, vznešenosti a dokonalosti bytosti božské.

Není proto divu, že i pohanský mudrc Simonides, když se ho vladař syrakuský, Hiero tázal: co jest Bůh, vyžádal si jeden den na rozmyšlenou, potom prosil o dva dny, o tři a pořád více, až král rozmrzen ptal se mudrce, co to oddalování znamená. Simonides však odpověděl: »Čím déle o Bohu přemýšlím, tím méně mohu ho pochopiti.« Velikost a dokonalost boží přesahuje tedy všecko, co naše smysly mohou pochopiti. Řekneme-li: Bůh jest bytost nekonečně dokonalá, blížíme se sice pravdě, pokud se rozum náš světlem zjevení osvícený může blížiti; ale celou pravdu, nekonečný pojem o Bohu nemůže nikdo vysloviti.

Bůh sám o sobě pravil k Mojžíšovi z hořícího keře: »Já jsem, který jsem«, t. j. sám od sebe, bytost nejvyšší a nejdokonalejší; vše pochází ode mne, všecko jest mé moci podrobeno, všecko žije skrze mne. Proto praví sv. apoštol Pavel: »V něm živi jsme, hýbáme se i trváme.« (Sk. ap. 17.) Proto sv. František Seraf., kdykoli o dokonalostech božích uvažoval, volal pln nejhlubší pokory a úžasu: »Co jsi, Pane Bože, ty, a co jsem já? Ty jsi nepřehledné moře moudrosti, shovívavosti a všeho dobra; já pak prohlubeň nevědomosti, křehkosti, zla a hříchu.«

2. Jaký jest Bůh, které jsou vlastnosti a dokonalosti boží? První z nich zní: Bůh jest pouhý duch. Tak pravil o Bohu sám božský Spasitel náš: »Bůh jest duch.« (Jan 4, 24) Už tímto jménem povznesen jest Bůh nade vše, co smysly naše chápou, nad celý viditelný svět, nad nebesa se všemi jich divy, nad slunce, měsíc a hvězdy, nad zemi s jejími poklady a krásami, nade vším, co v moři žije a se hýbe, co ve vzduchu poletuje; nad člověka, který jest mistrovským dílem, korunou tvorstva, králem viditelného světa. Člověk má také ducha, nesmrtelnou duši, rozumem a vůlí svobodnou opatřenou, a přece není pouhý duch; skládá se z těla a duše. Tělo brání vzletu duše, táhne ji k pomíjejícím věcem na zemi. Bůh jest pouhý duch bez přimísení čehokoli hmotného a tělesného, rozum má nejdokonalejší a vůli nejsvětější, ale těla žádného nemá.

Žasneme nad rozumem umělce, který v umění a vědách se vyšinul, že si nesmrtelnou památku vydobyl u potomstva; což jest důkazem, že rozum jest ozdobou člověka. Co jsou však nejvýtečnější díla a umění lidí smrtelných vedle skutků božích?

Co je učenost lidská vedle vševědoucnosti boží? Co jest umění lidské vedle boží všemohoucnosti? Rozum boží ne milionkrát, ale nekonečnou měrou převyšuje všecky rozumy lidské dohromady: Bůh má rozum nejdokonalejší.

Bůh má dále vůli nejlepší, nejsvětější. I člověk má vůli, kterou volí, žádá, zavrhuje; ale jaký rozdíl vedle vůle boží! Vůle lidská jest nedokonalá a často zlá. Náruživosti, vášně zaslepují rozum, že dobro považuje za obtížné a zlé, a zlé za dobré; užitečné za

škodlivé, škodlivé a záhubné pak za výhodné a prospěšné. Vůle lidská jest zvrácena, nedrží-li se vůle boží.

Bůh zná a chce jen dobré a zavrhuje zlé. Chce jen naše blaho a žádá od nás, abychom volili ve všem jen nejlepší prostředky. Vůle boží jest nejdokonalejší a nejsvětější.

Bůh jest duch nekonečně dokonalý, vyvýšen nad miliony duchů neviditelného světa.

Dokonalost anděla jest sice veliká, nejnižší z andělů stojí vysoko nad nejdokonalejším člověkem co do přirozené dokonalosti; ale kdyby dokonalost nejvyšších andělů byla sebe větší, zůstává přece konečnou, stvořenému rozumu anděla pochopitelnou. Dokonalost anděla můžeme si mysliti a ještě větší přimysliti. Dokonalost však božská jest nekonečnou, které duch lidský nemůže pochopiti, ani si představiti, která samým andělům, ač patří na Boha tváří v tvář, zůstává na vždy nepochopitelným tajemstvím. Nemůže-li ani nejdokonalejší z andělů celé hloubky a nesmírnosti boží pochopiti, tím méně možno to člověku. Rozum náš z přirozenosti jest omezen, může pochopiti jen, co jest omezeného a konečného; co se dá měřiti a počítati; dokonalost božská jest nekonečnou, nezměrnou, nevystihlou, převyšuje každou míru a každé číslo.

Co je kapek vody v celém oceánu širého světa, a přece daly by se všecky sečísti a počet jejich určiti. Ale všecky dokonalosti lidí a andělů všech časů, kdyby po celou věčnost se zvětšovaly, nedostihly by nikdy dokonalosti boží.

Už pohanský mudrc Sokrates řekl ku svým žákům: »Pohleďte na slunce; ono nedovolí, abychom upřeně se do něho zadívali; ztratili bychom zraku. A člověk by chtěl Boha, který slunce stvořil, vyzkoumati a pochopiti?« (Černohouz, Encykl. obrazů, 95.)

Sv. Augustin praví: »Všecky smysly své poslal jsem jako posly, aby hledaly Boha. Ale oko nemohlo Boha vyslíditi, ucho nemohlo jeho hlasu zachytiti, ruce nemohly ho uchopiti, nohy nemohly dostihnouti. S nepořízenou vrátily se zpět a pravily: »Bůh jest duch, neviditelný, nevyzpytatelný; jen srdce může zde v něj věřiti, jenom oko duše naň patřiti.«

Mojžíš prosil Boha: »Jestliže jsem nalezl milost před obličejem Tvým, Hospodine, ukaž mi tvář svou, abych znal tebe« — A dostal odpověď: »Nebudeš moci viděti tváři mé; neboť neuzří mne člověk, a živ bude (aby na živu zůstal).« (2. Mojž. 33.)

Šavel spatřil Boha, Ježíše Krista, v božské slávě, a oslepl; Petr s dvěma apoštoly spatřili Pána Ježíše proměněného na hoře Tábor, nemohli slávy té snésti, omdleli, padli k zemi. (Mat. 17.) Bůh přebývá v světle nepřístupném, praví sv. Pavel, jehož žádný z lidí (jak v pravdě jest) neviděl, aniž viděti může. (I. Tim. 16.)

Čteme-li aneb slyšíme-li o prstu, oku, ruce, nohou božích jest to ve smyslu přeneseném, abychom si Boha snáze představili Ruce, rámě boží znamenají všemohoucnost, neobmezenou vládu, štědrost božskou; ústa pravdomluvnost; prst moudrost; oko

a ucho vševědoucnost a prozřetelnost; noha všudypřítomnost; srdce lásku a něžnost otcovskou.

3. Jaké naučení máme si vzíti z dnešní úvahy o nejvyšší a nejdokonalejší bytosti boží?

Pán Ježíš pravil: »Bůh jest duch, a ti, kteří se mu klanějí, v duchu a v pravdě klaněti se mají.« (Jan 4) Hlavní povinnost naše jest klanění se Bohu, služby boží, při nichž duch Páně všemi smysly do duše naší vstupuje. Modliti se máme ne pouze jazykem, ale celým srdcem. Služby boží nemají pozůstávati z pouhých obřadů, ale ve svědomitém zachovávání zákona Páně a v náležitém plnění povinností stavu a povolání.

Urážíme Boha, chválíme li ho ústy, z nichž brzy na to ozývá se klení, rouhání, pomluva, na cti utrhání, neslušné a nemravné žerty. Uráží Boha, spínáme-li ruce k modlitbě, a za chvíli týchž rukou používáme ke hříchu, krádeži, podvodu, nepravostem.

Co by byly platny všecky modlitby, kdyby srdce nebylo čisté a nebylo plné lásky k bližnímu?

Ještě jiné naučení plyne z dnešní úvahy o Bohu nejvyšším a nejdokonalejším. Jak je zaslepen člověk, který se jen shání po statcích světa, které jsou pouhou kapkou vody, a zapomíná Boha, který jest souhrn vší dokonalosti a velikosti.

Čeho možno hledati u tvorů, abychom nenalezli v míře nejvyšší a nekonečné u Boha? Co ztratíme na tvorech, bude nám v nekonečné míře nahraženo u Boha, budeme-li milovati Boha, nekonečnou krásu a dobro nejvyšší, nade všecko. Milovati Boha a v Bohu bližního a sebe samy pro Boha, má býti naším nejvítanějším zaměstnáním; neboť jest to naším největším štěstím a bohatstvím. Proto sv. František Seraf., když se vzdal všech pozemských věcí a statků a z lásky k Bohu se stal nejchudším, říkával často: »Můj Bože, mé všecko!«

V Bohu nalezl náhradu za vše nad pomýšlení velikou.

Bůh byl jeho jedinou radostí na světě, v Bohu má nyní největší a neskonalou radost na věčnosti. Toto heslo sv. Františka vezměme sebou z kostela jako vonnou kytičku, při jakémkoli činu přivoňme si k ní a volejme: »Můj Bože, mé všecko! Cokoli budu konati, všecko ať jest jen ke cti a chvále boží!«

II.

Bůh jest věčný a nezměnitelný.

1. Život každého z nás má začátek a jednou bude míti konec zde na světě; všichni jsme se narodili, všichni také zemřeme. Život naší duše měl také začátek, ale nemá žádného konce; zemřeme dle těla, ale duše bude žíti na věky.

Život Boha však nemá ani začátku, ani konce. Bůh se nikdy nenarodil, byl vždycky, a nikdy neumře, bude vždycky; a proto

říkáme: Bůh jest věčný. U Boha nemůžeme mluviti o čase, o dnech, letech, hodinách, jako u lidí, u Boha je nepřetržitá věčnost. Abychom si učinili nějaký pojem o věčnosti, počítejme do minulosti celé miliony tisíciletí; i před těmito byl už Bůh od věčnosti; podobně do budoucnosti počítejme miliony tisíciletí; i po těchto letech bude tu ještě Bůh, bude tu pořád, ustavičně, na věky. Písmo sv. nám to podobně znázorňuje, když praví: »Prvé, než byly učiněny hory a než způsobena jest země a okršlek zemský, od věků až na věky jsi ty, Bůh.« (Žal. 89. 2.)

Kdyby tu jednou před miliony lety ničeho, ani Boha nebylo, nemohlo by nikdy z ničeho nic povstati; poněvadž jest naprosto nemožno, aby z ničeho samo si něco dalo život, aby nějaké nic mohlo něco vykonati. Poněvadž Bůh jest od věčnosti, a nemá začátku, nemohl svou bytost od žádné jiné bytosti přijmouti, leč od sebe samého, od své božské přirozenosti, a to od věčnosti; to jest v jeho přirozenosti, musí to býti, aby byl, jako v přirozenosti ohně jest, aby hořel, a v přirozenosti světla, aby svítilo. Podobně nemůže Bůh nikdy přestati, jako oheň nemůže býti ohněm, aby nehořel, a světlo nemůže býti světlem, aby nesvítilo. Musí tedy býti Bůh bez začátku a konce, to jest — věčný.

Co jest věčnost? Představme si moře tisíce mil široké a tak i dlouhé a tisíce mil hluboké. Kdyby ptáček za tisíc let pokaždé přiletěl a jednu kapku z moře toho odnesl, trvalo by to miliony a miliony a miliony let, než by vodu vyčerpal, a přece by to nebyla ještě věčnost, byl by to začátek aneb částka věčnosti, pouhá kapka.

Proto volá žalmista Páně: »Tisíc let před očima tvýma, Pane Bože, jest jako den včerejší, který pominul.« (89. 4) A sv. Petr Damiani praví: »Před Bohem není včera ani zítra, nýbrž věčné dnes, v němž nic neplyne, k němuž nic nepřistupuje, v němž se nic nemění; ono dnes jest věčnost nezměnitelná, neporušitelná, v níž vše stojí.« (Žák S. J. Soust. kat. věr. I. 446).

2. Bůh je nezměnitelný, tentýž od věčnosti do věčnosti, beze změny. Život náš jest pln proměn; každého dne se měníme, aniž toho pozorujeme. Byli jsme nemluvňaty, nemohli choditi ani se postaviti. Pak jsme povyrostli, naučili choditi. Co změn stalo se v životě do dnešního dne. Brzy radost, brzy zármutek; dnes zdrávi, zítra nemocni; a jednou sestárneme, seslábneme, nohy nebudou nás moci unésti, až klesneme na lůžko a odtud do hrobu.

Často potkávají se lidé a říkají si: jak jsi se změnil, co jsem tě posledně viděl! — Ale i duše je podrobena změnám.

Dnes čistou je jako anděl, a zítra zohavena hříchem, ošklivá jako ďábel; dnes naučí se mnohým věcem, a zítra už jich zapomíná; dnes veselá, zítra pláče; dnes dělá samá dobrá předsevzetí, že se bude každého hříchu varovati; a zítra už je v starém hříchu zase. Jak se člověk mění v povaze, necvičí-li se v sebezapírání a boji proti nepravostem!

Všecko se mění, jen Bůh zůstává bez proměny; Bůh jest nezměnitelný. Bůh nebyl nikdy mladým a nebude nikdy starým; Bůh se neraduje, ani nepláče, ani se nermoutí, ani nehněvá.

Mluvíme-li toto o Bohu, mluvíme po lidsku; Bůh zůstává stále tentýž, beze změny, jako slunce svítí stále stejně, ale různé příčiny a překážky jsou, kdy slunce příjemné stává se obtížným. Sv. Augustin praví: Člověku slabého zraku připadá sluneční světlo ostrým a nesnesitelným, že před ním oči zavírá; člověku zdravému však nevadí světlo, byť by svítilo sebe jasněji. Jedno a totéž světlo působí různě u obou. Není však příčinou nestejného účinku u nich světlo, ale slabost neb síla zraku. A tak se díváme i my na Pána Boha nestejným okem a s různými pocity. Spravedlivý vidí stále Boha dobrotivého, zlý Boha uraženého a trestajícího.

Bůh jest stále tentýž. Proto žalmista Páně volá: »Nebesa a země zhynou, ty pak zůstaneš, a všecka jako roucha zvetšejí. A jako oděv změníš je, a změněna budou, ty pak vždy jsi tentýž, a léta tvá nepřestanou.« (101. 27.)

3. Že Bůh jest věčný a nezměnitelný, má býti pro nás největší útěchou v nehodách a utrpení, při práci, při smrti, v rozhodných chvílích života, v pokušení, abychom tu vzpomněli na pomíjejícnost všeho pozemského a měli na mysli jediné Boha věčného, nezměnitelného.

Když Antioch Syrský nutil Israelity k modloslužbě a ze sedmi bratří Makkabejských již 6 bylo usmrceno, a matka jejich obávala se, že nejmladší syn dá se sliby a vyhrožováním svésti, aby Boha zapřel a modlám obětoval, připomenula mu matka věčného Boha: »Prosím tě, synu můj, abys pohlédl na nebe i na zemi a na všecky věci, které v nich jsou, a poznal, že Bůh z ničehož vše učinil; i nebudeš se báti tohoto kata, ale hoden bratří svých podstup smrt, abych tě v onom smilování zase s bratřími tvými přijala.« (2. Mak. 7. 28) A vzpomínka na věčného Boha slílila mučedníka, že neohroženě obětoval život jako bratří — pro Boha.

Sv. Alžběta, dcera krále uherského, markraběnka Duryňská, všecku práci obracela na Boha věčného, který odplatí vše mnohonásobně. Obětovala se chudým a nemocným; a když jí to vytýkaly dvorní dámy, ze se to na ni nesluší, že se snižuje, odpověděla, že to činí samému Kristu, který v den soudný veřejně jako dlužník se přihlásí.

Sv. Citta vyhledávala nejnižší práce, jichž se jiní štítili; v pokoře konala vše z lásky k Bohu a pro Boha; její heslo bylo: »Ruka při práci, srdce u Boha.«

Sv. Johana, dcera krále portugal., Alfonse V., vynikala krásou nejen těla, ale i ducha. Ucházelo se o ní mnoho vznešených nápadníků, jako Ludvík XI., král franc., pro svého syna Karla VIII., Maxmilián, arciv. rakouský, pozdější císař římský, a Richard III., král anglický. Otec její byl by rád viděl, aby jednoho z těchto si vyvolila. Jednou při vhodné příležitosti přistoupila k otci a s dětinnou něžností a úctou pravila: »Draze milovaný otče, šlechetný králi a pane, mocní vládcové ucházejí se o moji ruku a žádají za manželku. Veliké poklady, stkvělé naděje, krásná bu-

doucnost stojí přede mnou, mohu býti královnou nebo císařovnou; ale co prospěje zlato a stříbro, co sláva a nejlepší titul? To vše je jen zvuk, rychle mizící záblesk, který na chvíli trvá a brzy se ztrácí. Proto jsem si věc náležitě rozmyslila. Prohlédla jsem všecka jména velikých knížat, kteří mi ruku nabízejí k nerozlučnému sňatku, a v duchu ptala se každého: nezarmoutíš mne nikdy? a zdá se, že každý odpovídal: za živa nikdy nezarmoutím, ale smrt nás jednou rozdělí, a tvé srdce bude krváceti, oko plakati, a bez ceny budou všecky poklady, jež ti přineseme za dar svatební.

To byla hrozná slova pro mé ubohé srdce. A v tom ozval se jiný nápadník a řekl: Princezno, vol opatrně; já také ti nabízím ruku, jež na prstech má všecka království světa a koruny dává na hlavy knížat a králů. Já jediný jsem, který neumírá, který věčně žije, jehož království věčně trvá, jehož poklady věčnou mají cenu, které ti za dar svatební budou dány. — Tak řekl a zmizel. Řekni nyní, otče, která volba bude nejlepší? Řekni otevřeně, jak ti otcovské srdce káže.« —

Král Alfons bez rozmýšlení pravil: »Dítě drahé, vyvol si posledního, krále věčného, jehož poklady trvají věčně.«

S radostí vyslechla Johana radu otcovu, zasvětiti se službě boží a lásce k bližnímu v řádu sv. Dominika, stala se nevěstou Ježíše Krista, a v něm nabyla všecko štěstí na světě a blaženost věčnou po smrti.

Caesarius, bratr sv. Řehoře Nazian., byl šlechetným a bohatým mužem v Nicéi. Jednou bylo město postiženo zemětřesením, jakého nejstarší lidé nepamatovali; všecky budovy města byly v zříceninách a pod nimi tisíce mrtvol. Caesarius šťastně unikl zkáze. Od té chvíle obrátil poprvé vážně mysl svou na věčnost. Smrt jiných byla jeho životem. »Pryč s tebou,« zvolal, »ošemetný a pomíjející světe! Vyhledám si dům, který se nikdy nesřítí.« Zasvětil život Bohu věčnému, a po celý život byl vděčný za tu milost a záchranu. Tak o něm vypravuje jeho bratr, sv. Řehoř Naziánský.

Alžběta, manželka císaře Karla V., byla tehdy nejkrásnější dámou ve světě. Když zemřela ve městě Toledě, byla odvezena do císařské hrobky v Granadě. Aby nebyla mrtvola cestou změněná za jinou, doprovázel ji dvořan, vévoda z Gandie, František. Když rakev přivezli do Granady, otevřeli ji, aby opět úředně byla zjištěna totožnost císařovny.

Ale jaká se stala změna. Tvář kdysi nejkrásnější byla červy rozežrána, znetvořena, morový zápach vycházel z těla, všichni od rakve se rozutekli. Pouze František se zamyslil nad rakví a zvolal: »To že jest zbožňovaná císařovna, již velebil kdysi celý svět?, kdy každý byl šťasten, pohlédla-li naň laskavě císařovna, a nyní utíkají od hnijící mrtvoly? Ó jak marná a pomíjející jest všecka krása a přízeň lidská.« — Zřekl se světa a zasvětil službám Bohu věčnému, jehož krása a přízeň se nemění.

Hrabě Bussy upadl v nemilost svého krále; ale právě to neštěstí bylo začátkem jeho pravého štěstí.

»Raduji se více z nemilosti svého krále,« pravil, »než kdyby mne byl povýšil k nejvyššímu úřadu. Nyní poznávám, že jsem sloužil pánu smrtelnému, pomíjejícímu, jehož vrtochy mění se dle větru. Ode dneška chci sloužiti pánu, který se nemění a který trvá na věky.«

Kdo slouží světu a lidem, může očekávati jediné nevděku a zklamání. Kdo slouží Bohu věčnému a nezměnitelnému, dočká se nepomíjející věčné odměny.

Nezakládejme si na statcích světa; i ty vezmou za své, zmizí jako pára; jen Bůh trvá na věky.

V Indii ve městě Fatepur-Sikri na vítězné bráně nalezli cestující arabský nápis, který zněl:

»Svět jest jenom most; jdi jen po mostě, ale nestav tu příbytku; život náš trvá jenom hodinu.«

Jak hluboká pravda nalézá se v těchto slovech.

Celý život náš jest cestou po mostě k věčnosti, trvá jen hodinu, krátký čas; nemáme si na něm zakládat, jako bychom tu věčně měli žíti; jsme tu jen hosty, cizinci; pravého domova nalezneme teprve u Boha na nebesích. Vše vezme za své, vše pozemské ztratíme, ale kdo se Boha držel, kdo Bohu na světě sloužil, živ bude s Bohem a v Bohu věčném — na věky.

Ctihodný Tomáš Kempenský napsal památná slova, jež král Šalamoun také kdysi po zkušenostech pronesl: »Marnost nad marností, a všecko jest marnost, kromě milovati Boha a jemu samému sloužiti.« (Násl. Kr. I. 1.)

III.

Bůh jest všudypřítomný a vševědoucí.

1. Poznali jsme již, že Bůh je pouhý duch, a nezměnitelný. Jako duch jest Bůh nesmírný, vše pronikající svou bytostí v celém prostoru a v každé jeho části. Proto praví sv. Pavel: »Bůh není daleko nás, neboť v něm žijeme, v něm hýbáme se a trváme.« (Sk. 17. 28) »Kam půjdu od ducha tvého, volá žalmista Páně, a kam před tváří tvou uteku? Vstoupil-li bych na nebe, tam jsi ty; pakli bych sestoupil do pekel, přítomen jsi. Kdybych vzal křídla svá na úsvitě a bydlil v končinách moře, i tam by mne provodila ruka tvá.« (138. 7.) Sv. Hilarius poznamenává k těm slovům: »Není místa bez Boha.« »Tak jest blízko, praví sv. Jan Zlat., že bez Boha žíti nelze.«

Boha nelze prostorem měřiti. »Nebesa nebes nemohou tebe obsáhnouti, volal při svěcení chrámu král Šalamoun, čím méně tento chrám.« (3, Král. 8. 27.)

Jako slunce svítí nad světem a každému tvoru dostává se světla stejným dílem, tak Bůh proniká vše stejnou měrou.

2. Poněvadž Bůh vše proniká a vše stvořil, ví všecko, co se děje, co se kdy stalo a co se díti bude; zná věci minulé, přítomné i budoucí. Hospodář, který si pole vzdělává a zahradu opravuje, ví dobře, kde co se nalézá, kde co zaseto a zasázeno; hodinář vidí každou změnu v hodinách, jež sestavoval; podobně vidí Bůh vše, co je v nás, co je mimo nás. »Oči Páně spatřují všecku zemi,« praví písmo sv. (Paral. 16. 9.) »Bůh spatřuje končiny světa a vidí všecko, co jest pod nebem.« (Job. 28, 24.)

Bůh zná také vše, co se kdy stalo. Neboť u Boha není času, žádné minulosti, jeho věčnost jest ustavičný dnešek.

»U Boha tisíc let jako den jediný«, praví žalmista Páně. (89. 4.) Bůh však ví, i co se stane. Hvězdář, který zná zákony mechaniky nebeské, běh jednotlivých hvězd, poznává každou změnu na obloze — vypočte na minutu zatmění slunce a měsíce; celá století napřed oznámí, kdy se objeví kometa neb některá oběžnice.

Leverrier v Paříži pouhým výpočtem dokázal jsoucnost nové planety, Neptuna, která po letech skutečně od hvězdáře Galla v Berlíně na obloze byla objevena. Tím spíše bude věděti Bůh, který vše stvořil a zákony všem tvorům předepsal, z předu, co se v budoucnosti stane. A jako zná Bůh budoucnost světa a všech věcí, tak zná i budoucnost jednotlivých lidí. Pán Ježíš jako Bůh předpověděl zkázu Jerusalema a osud národa israelského.

Bůh zná naše nejtajnější myšlenky. »Duch Páně jest svíce, zpytující všech skrytostí srdce,« praví písmo sv. (Přísl. 20.) »Všecka srdce zpytuje Hospodin a všem myšlením myslí rozumí.« (I. Par. 28.)

»Oči Páně mnohem jasnější jsou nežli slunce; spatřují všecky cesty lidské i hlubokost propasti i na srdce lidská hledí do hlubokých stran.« (Sir. 23)

Bůh věděl o hříchu prvních lidí, znal zlé smýšlení Kainovo, tajné hříchy Davida. Pán Ježíš proto pravil: »Otec nebeský, který vidí skrytě, odplatí tobě.« (Mat. 6. 4) Sám jako Bůh ukázal svou vševědoucnost, znal minulost Samaritánky, zlé smýšlení fariseů, zrádu Jidášovu a zpronevěru Petrovu.

3. Vzpomínka, že Bůh jest všudy přítomen, že všecko ví, přináší nám veliký užitek, neboť:

a) chrání nás před hříchem a tak udržuje v milosti boží.

Josef v Egyptě u Putifara, když byl sváděn ke hříchu, aby se připravil o přízeň svého pána, měl Boha na mysli a zvolal: »Jak bych mohl zhřešiti proti Bohu svému?« (I. Mojž. 39. 9.)

Suzana, kterou chlípní starci sváděli k hroznému hříchu, a hrozili smrtí, odpověděla: »Lépe mi bez hříchu upadnouti v ruce vaše, nežli hřešiti před obličejem Páně.« (Dan. 13. 23.)

David král dal synu svému Šalamounu, napomenutí: »Synu můj, znej Boha Otce svého, a služ jemu srdcem dokonalým; nebo Hospodin zpytuje všecka srdce a rozumí všem myšlením myslí. Budeš-li ho hledati, nalezneš jej; pakli ho opustíš, zavrhne tě na věky.« (I. Par. 28. 9)

Císař řecký Basilius radil svému synu Leonovi: »Synu, nikdy nebudeš žádného činu pykati, budeš-li míti stále na mysli Boha vševědoucího.«

Sv. Jan Zlat. praví: »Slušně se chová člověk, je-li panovník přítomen; což teprve činiti má křesťan, uváží-li, že Bůh ho vidí a při něm stojí?

Sv. Alfons praví; »Vojínové mnohem statečněji bojují, je-li jim král na blízku; vědí, že za statečnost budou odměněni, a za zbabělost potrestáni. A křesťan v boji proti hříchu a ďáblu neměl by býti statečnější, když Bůh tak velikou odměnu přislibuje?«

Když sv. Bernardin byl ještě malé dítě, měli k němu jeho společníci pro jeho nábožnost velikou úctu, takže se nikdo neopovážil něco neslušného před ním udělati. »Pozor, zticha, Bernardin jest tady,« říkávali. Když před řádnými lidmi míváme ohledu a bojíme se hříchu, což teprve před Bohem, který vše vidí, a ničeho nezapomene. A to jest právě hlavní příčinou hříchu, že mnozí na Boha zapomínají, a tak snadno do hříchu upadají.

Polský král, Boleslav IV., († 1173) nosil stále podobu svého otce na krku. Kdykoli měl něco důležitého podniknouti, políbil podobu otce a zvolal: »Nikdy neučiním, co by poskvrnilo památku mého otce.« Kdo na Boha stále myslí, neodváží se učiniti něco zlého, čím by byl Bůh uražen.

Už pohanský mudrc, Seneka pravil: »Větší části hříchů by se předešlo, kdy hříchům bylo stále svědků na blízku.«

Francouzský šlechtic jeden byl věrným služebníkem svého císaře, ale při tom i věrným služebníkem Boha. V pozdních letech mohl říci, že se dosud těžkého hříchu nedopustil. Když se ho tázali, jakého prostředku proti hříchu užíval, že i mezi vojskem neporušeným zůstal, odpověděl: »V koleji šlechtické v Parmě, kde jsem byl vychován, duchovní vštípil mi hluboko v paměť myšlenku: »Bůh tě vidí«. Ať jsem pak činil, cokoli chtěl, vždy ta myšlenka mne provázela, že jsem se nikdy hrubě neprohřešil, v povinnostech byl svědomitý a neohrožený.«

Když sv Tomáš Aquin. umíral, prosil ho jeden z bratří, aby mu nějakého naučení zanechal. Sv. Tomáš řekl: »Kdo stále chodí v boží všudypřítomnosti, jest stále připraven vydat počet ze svých skutků, a nikdy hříchem nepozbude lásky boží.«

b) Vzpomínka na Boha všudy přítomného a vševědoucího rozněcuje v nás horlivost v dobrém, vede ke všem cnostem a konání dobrých skutků.

Když byly věže kolínského velechrámu již skoro hotovy, dostalo několik pánů dovolení vstoupiti na lešení a věže prohlédnouti. Pánové ti žasli, jak umělecky byly provedeny i v této výši všecky sochy a ozdoby. Jeden z těch pánů řekl: »Divím se, proč tak vysoko, kam nikdo nedohlédne, je všecko tak umělecky zpracováno. Dole jsou ozdoby viděny, ale zde nikoli; škoda té práce.« Ale kameník jeden, který už přes 25 let v této výši pracoval, když zaslechl ta slova, pravil: »Práce není konána pro lidi, ale pro Boha; i když lidé nevidí, co zde bylo pracováno,

někdo to přece vidí, náš Bůh na nebesích, jemu buď čest a sláva na věky.« Tak jest i s našimi dobrými skutky, plněním povinností, modlitbou, postem, almužnou, návštěvou chrámu, atd. I když lidé toho nevidí aneb toho podceňují, vidí to vše Bůh a odmění i dobrou vůli, nemohli-li jsme skutku provésti. Vzpomínka na Boha vševědoucího má nás pobádati k pravé horlivosti a dokonalosti. Vzpomínka ta činí nás také neohroženými, zmužilými.

Sv. Jan Zlat. († 497) byl biskupem v Cařihradě. Císařovna Eudoxia zanevřela proti němu pro jeho horlivost a neohroženost. Pohrozila mu i vyhnanstvím. Ale sv. biskup pravil: »Domníváš se, že mne tím zastrašíš? Což nevíš, že Bůh jest všudy přítomen? Jen tenkráte bych se lekl, kdybys mne vypověděla, kde Boha není!«

c) Vzpomínka na Boha vševědoucího a všudy přítomného sílí nás v utrpení.

Co sílilo Josefa, když byl od bratří prodán, do žaláře nevinně uvržen?

Co sílilo první křesťany, když byli pronásledováni, mučeni, zabíjeni, šelmám dravým předhazováni?

Sám císař pohanský, Antonius Pius, vytýkal Římanům: »Vy, pohané, když vás potká zlé, hned jste malomyslni; ale křesťané nikdy nejsou stálejší a nikdy více a pevněji nedůvěřují v Boha, jako ve dnech soužení a neštěstí.«

Sv. Alžběta, vypuzená od švakra, bloudila jako žebračka se svými dětmi, a pod širým nebem noclehovaly, poněvadž pod trestem smrti nesměl se jí nikdo ujmouti. V největším ponížení měla stále Boha na mysli, děkovala za vše a věděla, že jen zase Bůh může jí pomoci.

Sv. Eustacha bolestně navštívil Bůh jako kdysi Joba. Nejprvé morová rána uchvátila jeho čeleď, pak celé stádo dobytka mu zhynulo; konečně schudl, že s manželkou a dvěma syny musel do Egypta hledat živobytí. Na cestě manželka jeho od majitele lodi byla mu odňata a synové rozsápáni, jeden od lva, druhý od vlka. Sv. Eustach nesl tuto ztrátu rekovnou myslí, měl stále Boha na mysli, těšil se, že to vše Bůh vidí a dopouští, a to vše jen k dobru jeho a jeho drahých.

Na věčnosti teprve poznáme, proč Bůh neštěstí a utrpení pro nás dopustil.

Karel, vévoda z Blois, byl r. 1347 zajat a do Anglie zavezen, kde ve věži londýnské byl uvězněn. Musel tu snášeti mnoho útisků, slyšel i smutné zprávy ze své vlasti, že jeho věrní byli na hlavu poraženi, že švakr jeho Karel, král španělský, v zajetí na rozkaz krále z Navary byl popraven, že stotisíc zlatých peněz, které za něho samého jako výkupné do Anglie byly poslány, v moři utonuly. Všecky ty zprávy vyslechl Karel klidně odevzdán do vůle boží, řka: »Bůh je s námi, Bůh vše vidí, buď za to veleben, Všecko činí Bůh k našemu blahu.«

»Když jest nejhůř, ty jsi nejblíž,« zpíváme v krásné písni »Tvůrce mocný«, »ty znáš v bídě přispěti; u tebe jest pomoc nejspíš, kdo se k tobě přivětí.« »Oko Páně patří na ty, kteří se bojí, praví písmo sv., a on zná všeliký skutek člověka.« (Sir. 16.)

U Boha nezůstane nic skrytého. Vše, co z lásky k němu učiníme, odmění nám nejen zde na světě, ale zvláště na věčnosti.

Sluha je nejpilnější, přihlíží-li pán jeho ku práci. Buďme i my pilni a horlivi ve všem; nejvyšší pán náš hledí stále na nás se zalíbením a připravuje nám odměnu. A kdyby se nám stavěly v cestu překážky sebe těžší, nelekejme se, Bůh jest s námi a pomůže; co se zdálo těžkým, učiní nám lehkým.

Voda, čím blíže pramene, tím je čistější; čím blíže jsme Boha, prameni vší dokonalosti, tím hleďme býti dokonalejší, často v duchu říkajíce: »Kdybych chodil uprostřed stínu smrti, nebudu se báti zlého; nebo ty jsi se mnou.« (Žalm 22.)

Na podílku

nejlépe se hodí „**SLOVA PRAVDY**“ (Vyšehrad č. 81.), které rozprodává za cenu 1 hal. kus při větší objednávce franko.

Na stolku kněze by tyto brožury měly býti připraveny pro podělování.

ZPĚVNÍK PRO SPOLKY KATOLICKÉ

vydala »Jednota Katolických Tovaryšů« v Praze péčí dp. Čumpelíka. Zpěvník vázaný stojí **1 K 50 h**; při větších objednávkách sleva. **Objednávky u p. V. Kotrby neb v Jednotě Katol. Tovaryšů v Praze I., č. 209.**

ČÁST PASTORAČNÍ.

Schippachská truchlohra.

Napsal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi.

V hornaté, krásné krajině diecese würzburgské, na kopci u Schippachu stojí velká, nedokončená stavba. Měl to býti krásný kostel Nejsvětější Svátosti. Místo nádherného chrámu trčí do výše holé zdi. Zajímati bude snad naše čtenáře vznik této stavby a bude též poučením pastýřské povinnosti.

Popud ku stavbě tohoto »mírového« chrámu dala stařena 72letá, Barbora Weigandová, která o sobě tvrdila, že měla vícekráte a různá zjevení. Ve 24. roce svého věku — jak praví — byla jednou v kapli Nanebevzetí Panny Marie a cítila poprvé v sobě blízkost Boha. V roce 1897 9. července zjevil se jí Kristus a pravil k ní: Tvoje nervy jsou přetrhány. V roce 1871 složila slib panenství a v roce 1873 vstoupila do třetího řádu sv. Františka. Ráda by byla chodila denně k stolu Páně, což ovšem tehdy v praxi nebylo a proto přišla do sporu s duchovní správou. A tu do práva duchovní správy vmísil se cizí kněz-kapucín z Aschaffenburgu, který dovolil jí 4krát týdně přijímati Tělo Páně. Přijímala v klášterním kostele od Schippachu 4 hodiny vzdáleném, kamž denně za každé pohody docházela. Při jedné příležitosti navštívila svého bratra v Mohuči, kdež viděla denně podávati Tělo Páně. Přestěhovala se tedy k bratrovi, kde 29 let bydlela. Jednou se modlila křížovou cestu v klášterním chrámě, při čemž dostala silný záchvat nervový, takže ji tamní duchovní nechali dopravit domů. Tyto záchvaty opakovaly se každého postního pátku a v předvečer velkých svátků. Při těchto záchvatech volala kněze a žádala ho, by uvěřil, že jsou ty záchvaty ve spojení její blízkosti s nebem. Kněz však z opatrnosti nepřicházel, a poněvadž nechtěl vidět, měl slyšet! Při jednom záchvatě prohlásila veřejně, že vše, co mluví v záchvatě, jenž jevil se upadnutím, mluví vlastně skrze ni sám Ježíš. Ba sv. František skrze ní mluví, že její extase je nové poznání a projevení se Boha. Těchto řečí ovšem nikdo nedbal. Barbora Weigandová i se svým zjevením byla by pominuta. Ale tu ji zajímala jedna slečna, bývalá řeholnice sester Nejsv.

Svátosti Oltářní. Ta navštěvovala Weigandovou a stenograficky zaznamenávala její výpovědi. Byla to Aloisie Hannapelová, která vlastně je duší hnutí schippachského. Ona to byla ještě s jednou neznámou ženou, která podněcovala Weigandovou v jejich převrácenostech. V roce 1897 opět užil prý Kristus své mluvkyně — Weigandové — a poručil těmto třem ženám založit spolek: Lásky Nejsv. Srdce Páně — a sám diktoval jeho stanovy a poručil všem katolíkům papežem počínaje — sdružiti se s těmito třemi ženami pod trestem věčného zavržení. Zvláště kněží měli se státi apoštoly tohoto spolku. Nyní se mělo dostati spolku církevní úchvaly. Hannapelová poslala tudíž své zápisky mohučskému biskupu Pavlu L. Hafnerovi, který ovšem takto odpověděl: »Zvláštních známek pravosti zjevení není a proto podané nelze uznati, ale zamítnouti.« Weigandovou poručil vyšetřiti lékaři a zakázal další zaznamenávání výroku Barbory. Tohoto zákazu nedbala Hannapelová; rozšiřovala dále svoje zápisky tvrdíc, že biskup později ústně povolení dal. Krom biskupa byl tu zpovědník, který zakázal oběma ženám účast při záchvatech Weigandové. Ale marně! Kristus pomohl. V únoru v roce 1899 zjevil se této trojici a pravil: »Sprošťuji vás od poslušnosti mého sluhy (zpovědníka) a povinnosti říkati mu, co zjevil jsem vám.«

Když hnutí v Schippachu nabývalo vlivu, poručil nový biskup mohučský r. 1900 prozkoumati Weigandovou lékaři i theology. Resultát byl: zákaz šířiti domnělé zjevení. Ani toho dbáno nebylo a ustanoven spolek »Eucharistický spolek lásky«, jemuž na pomoc přispěchal zbožný kněz františkán Felix Lieber z diecese mettské, jenž sestavil z výroku Barbory stanovy a jim od arcibiskupské konsistoře kolínské úchvalu zjednal.

Spolek rychle rostl; největší počet členů byl v Cáchách; brzy však vešel spolek v rozpor s duchovní správou tamní, a na udání faráře stanovy prozkoumány, zjevení zavržena, spolek rozpuštěn. Podobně učinily konsistoře v Metách, v Trevíru i ve Freiburce. Ale ani zákazy nedovedly zastrašiti Barbory a společnic. Potajmu pracovalo se dále. Visionářka podnikla několik poutí do Lurd a tak v sobě i v přívržencích svých utvrzovala své problémy, jež vyvrcholily v stavbě kostela. Rodiště visionářky a přifařené obce Schippach a Rück potřebovaly nového kostela. Horečně sbíráno a již v říjnu 1913 byl po ruce kapitál 150.000 marek. Kostel měl býti poutní a zasvěcen sv. Antonínu. Té doby ale byl publikován dekret eucharistický papežem Piem X. a tu zamýšlený kostel přeměněn v chrám Nejsv. Svátosti Oltářní a když vzplanula pochodeň války světové, měl nésti kostel název: Eucharistický kostel mírový. Myšlenka sama v sobě dobrá. Visionářka však chtěla býti poučena samým Kristem o všech stavebních podrobnostech.

V roce 1914 nabylo hnutí schippachské svého vrcholu. Na jaře téhož roku započalo se stavbou — dle zjevení Weigandové měla býti posvěcena v roce 1915 na svátek Božího Těla. Dne 6. dubna 1914 dostalo se duchovní správě Weigandové approbace stanov

a modliteb (zakázaných konsistoří kolínskou) biskup. ordinariatu tridentského. V Tyrolích ideje Weigandové šířil horlivě salvatorianský kněz Josef Bergmiller, ve Svýcařích vydavatel listu »Canisiusstimmen«, prelát Kleiser. Docela neznámou událostí zůstalo však všecko v krajině schippachské, ba v celé diecesi würzburské. Schválení však dostalo se — poněvadž předcházelo tridentské — i v Mnichově ze dne 29. května, v Augsburgu ze dne 20. srpna, ba i v Salerně zaveden Spolek lásky. Tam dokonce arcibiskup udělil odpustky 100denní na modlitby spolkové, jež v tamní diecesi rozšířeny v počtu 20.000!

Mohučský Ordinariát na základě odsouzení zjevení Weigandové v Mohuči a Kolíně odsuzoval i tuto stavbu a vroucně varoval před nezdravou zbožností, rovněž tak několikrát učinil Ordinariát würzburský.

Zatím co takto jednáno, ustanoveno stavební komité, jehož předsedou byl vrchní bankovní inspektor dr. Hans Abel. Ten učinil dotaz Ordinariátu würzburskému, zda nebylo by milo postavení chrámu Páně v Schippachu. Docela důsledně odpověděl Ordinariát, že nemůže povoliti stavbu zamýšlenou, je-li v souvislosti se zjevením Weigandové, jinak že potřebný chrám byl by uvítán.

Dne 2. listopadu 1915 prohlásil předseda stavebního výboru, že stavba zamýšleného chrámu nemá nic společného s visionářkou. Úchvaly se však přece nedostalo, neboť čekal Ordinariát na rozhodnutí Říma.

Zatím konány poutě, jichž účastnily se všecky vrstvy lidu, do Schippachu, přicházela nová zjevení Weigandové, která rozhodně hlásala, že vůlí samého Krista je stavba chrámu.

Celé akce chopil se i tisk. K Hutter napsal knížku, v které Weigandovou nazývá »omilostněnou«, líčí podrobně její život, zjevení, Schippach nazývá místem »vyvoleným« a podobně. Samo sebou se rozumí, že knížka úchvaly nedostala, ale šířena přece. Peníze sbírány, letáky posílány — až konečně vlivem Ordinariátu stavba policejně zakázána! V únoru 1916 poslán pastýřský list, ve kterém zjevení Weigandové prohlášena za chorobné pobláznění, spolek Lásky naprosto zakázán. Čilé stavební komité však pracovalo na petici do Říma, k papeži, ve které ovšem neděje se zmínky o Weigandové, naopak se předstírá, že stavba má býti pomníkem Eucharistickému dekretu Piovu. Ovšem ani biskup nebyl nečinný, i on žádal rozhodnutí Kongregace Posv. Obřadu, a dříve než došla petice komitétu do Říma, byla zde odpověď papežské Stolice, znějící takto (stručně): Vzhledem na zjevení Weigandové, na spolek »Eucharistický spolek lásky B. Srdce Páně«, jakož i k stavbě onoho kostela, odpovídáme: Biskupové nechť užijí práva svého! Budiž dáno na vědomí i ostatním biskupům!

Tímto rozhodnutím stržen závoj omilostnění Weigandové a ze 70letého stromu »an der Elsava«, jak Weigandovou a její výmysly Hutter v připomenuté brožuře nazývá — setřeseny tři plody, jež vydala: »Eucharistický spolek Lásky božského Srdce

Páně«, její mystické spisy, a konečně Eucharistický mírový kostel — jehož holé, nedokončené zdivo, trčící k nebi, je pádným dokumentem, kam vede domýšlivost a zejména neposlušnost zpovědníka a církevních orgánů!

Poučení pro nás jasné: Buďme opatrni a bděme, abychom sami v častějších poenitentech nevznítili jiskry pobožnůstkářství, jež rádo si hoví v předstíraných zbožných snech, jež obyčejně se zvěčňují postavením křížů, soch a podobně.

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Vložka v litanii nejsv. jména Ježíš.

Podle nového textu rituálu římského jest v litanii k nejsv. jménu Ježíšovu po prosbě »Pro nanebevstoupení své« ihned připojiti prosbu »Pro své ustanovení nejsvětější svátosti oltářní, vysvoboď nás, Ježíši!«

(O. l. pražský, 1918, 24.)

2. Arcibiskupský delegát pro Prahu.

Dne 8. prosince 1917 ustanovil J. M. ndp. kníže-arcibiskup pražský pro metropolitní město Prahu arcibiskupského svého delegáta a jmenoval jím J. M. ndp. biskupa dra. Jana Sedláka. (O. l. pražský, 1918, 7.)

3. Pohřební řeči nekatolíků na katolickém hřbitově.

Správní soudní dvůr rozhodl 21. dubna 1915 č. 2814, že ke slušnému pohřbu nekatolíků na katolickém hřbitově náleží i pohřební řeč.

(Budwiński XXXIX. č. 10871.)

4. Změna náboženství u dětí do 7 let.

Podle rozhodnutí správního soudního dvoru ze dne 21. dubna 1915 č. 2316 změní-li jeden z katol. manželů po smrti druhého náboženské vyznání, děti do 7 let a téhož pohlaví jako byl zemřelý, nemohou měniti svého náboženského vyznání.

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

Kazatele jubilejního ročníku XXV. vyšla právě druhá část čís. 1. s velmi dobrým obsahem. Jsou tu řeči na neděle a svátky od slavnosti Očišťování Panny Marie až po Velký pátek, mezi nimi případné promluvy o sv. Blažeji a o blah. Janu Sarkanderovi. Připojen postní cyklus o utrpení Páně. — Mladý, předčasně zemřelý Alfred Hillengass připravil důkladné dílo: »Die Gesellschaft vom hl. Herzen Jesu« (Société du Sacré-coeur de Jésus), které bylo vydáno r. 1917 ve Stuttgartě ve Seitzově sbírce »Kirchliche Abhandlungen« jako 89. svazek. Dílo jest pracováno vědecky a podává vše o vývoji úcty srdce Ježíšova a o vztahu jejím k řádu jesuitskému. Cena 9 M. — P. Gatterer T. J. vydal v Innsbruku u Rauchra r. 1917 knížečku in 12° o 165 stranách, nadepsanou: »Die Weihe ans hl. Herz Jesu«. Je to 30 promluv o zasvěcení rodin srdci Páně, kteréžto zasvěcení podle přání sv. Otce by se mělo státi v každé katolické rodině. Cena M 1·55. — Dr. Frings, farář, píše v »Pastor bonus«, ročník XXX. (1917-18) o »Predigtthemen«. Uvádí jako příklad osnovy několika cyklů

o téže věci, totiž o svátosti pokání. Lze tedy o téže věci často kázati a vždy nově. — V časopise »Theologie u. Glaube«, r. 1917, 622-632, rozepisuje se dr. Thaddäus Soiron O. F. M. o thematu »Die biblische Predigt«, a zdůrazňuje nutnost kázati podle Písma, a dává návod, jak voliti vhodný citát a jak ho plně využíti pro řeč.

B) Pastorální literatura.

Ordinariátní list pražský, který od r. 1918 musí odebírati také všichni katecheti, doporučuje tyto knihy: »Petřík, malý apoštol častého sv. přijímání«; hodí se výborně k tomu, by v srdcích dětských vzbudila lásku k sv. přijímání. Stojí 30 h a lze ji koupiti v českém překladu u Versandstelle von Klein Peter ve Vídni I. Singerstrasse 22. — Pokání malých. Sestavil Ant. Anderlický, katecheta v Golčově Jeníkově. — Snahy sv. Otce Benedikta XV. o mír. Podává A. Š. Pošumavský. Obrana víry. Vyd. Tisková Liga v Praze. — Odpustkové modlitby. Nákladem opatství emauzského. — Ve šlépějích našeho Spasitele. Modlitby. Dle Jos. Minichthalera sestavil J. Š., kněz ryt. řádu křižovníků s červenou hvězdou. — Ve »Vlasti« v Praze vydal Pošumavský také: Několik listů z křesťanských dějin českých. Mluví se tu o sv. Cyrilu a Methodovi, Ludmile, Václavu, Vojtěchu, Prokopu a bl. Anežce Přemyslovně. — V časopise katol. duchovenstva, 1917, 909-915, referuje dr. Podlaha o ceně novějších spisků španělských o sv. Orosii, domněním dceři knížete českého Bořivoje a sv. Ludmily. — Z německé literatury připomínáme stručně tyto novinky: Das Männerapostolat. Seine Bedeutung und praktische Ausgestaltung in der Jetztzeit. Freiburg 1917, Herder, XII + 168, 8⁰. M 2·40. Kniha velmi praktická, doporučující hlavně kult božského srdce Páně a měsíční sv. přijímání. — V Pastor bonus (XXX. roč., 116-122) doporučuje vřele pozornosti duchovní správy »Třetí řád« P. Januarius Grewe O. F. M. článkem »Eine zeitgemässe Seelsorge«. — Tamtéž píše Weppelmann o světcích mešního kanonu »Die Heiligen im römischen Messkanon«. — V Innsbruku nákladem »Tyrolia« vyšla knížka P. Harrassera T. J.: »Geist und Leben der marianischen Kongregationen«. 12⁰, str. 160, cena M 2·50. (Pokračování příště.)

Vzrůst zločinnosti.

První vídeňský státní návladní, dvorní rada šlechtic z Höpflerů promluvil vážné slovo o řadě osvobozovacích výroků porot v uplynulém měsíci. Nazval výroky ony »budící úžas« a podkopávající vědomí právní. Nejsmutnější jest, že se jedná o zločiny mladých lidí. Statistika zločinnosti uvádí za poslední leta hrozné cifry. Zločinů spáchano v r. 1916 18.000, v r. 1917 33.000. Dle úsudku Höpflerova podobné rozsudky matné musí odchovávati raçu zločinnou. »Budou-li se také rozsudky matné množit, spějeme k anarchii.«

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle čtvrtá po velikonocích.

Prospěch z neštěstí.

»Prospějeť vám, abych odešel.«

Loučí se Pán jako otec s dítkami. Loučení činilo jim bolest, ale Pán Ježíš poukazuje apoštoly na radost, kterou budou míti z Ducha svatého, jehož jim sešle, kterýž je naučí věcem, kterým neporozuměli, připomene jim, co zapomněli, osvítí tmu jejich, dodá sílu jejich slabosti. Rozptýlí je do všech končin světa jako vítr roznáší semeno na všecky strany světové. Dokud Pán v těle lidském zde meškal, byli apoštolé kolem něho. Teď však chtěl odejíti, aby i apoštolé se rozešli vedeni Duchem svatým, který je bude sílit a promění jich zármutek v radost. Tak bývá často i v našem životě. Zármutek jest počátkem radosti, jako radost nezřídka bývá počátkem žalosti. Tak Bůh vševědoucí a milosrdný dopouští nezřídka zármutek, aby způsobil radost. Prospíváť i nám nejednou, aby na oko opustil nás Pán, aby nás tím více naplnil Duch svatý svou milostí.

Pojednání.

Potřebujeme jen si připomenouti příběhy ze života svatých, jak opustil na chvíli je Pán, aby je naplnil více Duchem svatým. Jak jsem byl kázal o Markétě Cortonské, na niž dopustil Pán, že milenec její ohavnou smrtí zemřel, aby ji naplnil lítostí nad hříchem. Prospělo jí, aby na ni Bůh dopustil zármutek, aby tím více ji naplnil Duchem svatým. Synek lehkomyslný — upadl v nemoc a těžkou nemoc, že tonul mezi životem a smrtí. Bůh ho opustil a zanechal sobě a milosti. Syn však šel do sebe — a poznával špatnost svou, ošklivil si ji a prodělal tu obnovu duše, o níž se mluví v evangeliu o znovuzrození z Ducha sv. — a syn byl nové stvoření po nemoci své, poslušnost, střídmost, čistota zírala mu z očí. Bylo to dopuštění boží, neštěstí? Prospělo mu, že Pán jej opustil, aby jej naplnil Duchem sv.

Petr Courales došel veliké hanby právě při největší své slávě. Spadl s koně do bláta, když vjížděl skrze slávobránu. Zajisté to ponížení veliké pro pyšného člověka. A to opuštění boží bylo mu příčinou jeho povstání v Duchu sv., neboť to byl počátek nového života.

Muž jeden ve společnosti prohrával těžce vydělaný groš. Ubývalo mu peněz rychle a za několik hodin byl bez krejcaru. Bývalyť nejednou sváry mezi manžely pro nespravedlivé počínání mužovo, ale bez výsledku. Tentokráte se chtěl od svých přátel vypůjčit a nepůjčili. Přišlo k hádce — k nepřátelství mezi hráči — a k pohanění nešťastného manžela. Zajisté nemilá věc, ale jak prospěšná. On se varoval hry v karty a byl šťastný i manželka jeho. Jak mu prospělo, že ho štěstí opustilo — aspoň Duch sv. mohl z něho udělati muže dle srdce božího.

Jak blahořečil sv. Ignác ráně, která mu nohu poranila a na lože upoutala. Ta rána byla jeho spása. Ignác důstojník stal se sv. Ignácem. Tu ránu zasadil Bůh, aby zhojil Ignáce z jeho náklonnosti světské, a naplnil ho Duchem sv. Jakou ránu způsobí zahradník stromu, když rozloučí od kořene výhon veliký a přece jest to rána spasitelná.

Známý jest příběh otce, který zmíraje synům svým řekl, že jim zanechává ukrytý poklad ve vinici, o němž nikdo neví, leč přítel jeho a on. Ale nedopověděl, neboť zemřel. Synové hledali poklad, ale nenašli. Za života otcova spoléhali se jen na práci otcovu a sami nepracovali, ale lenošili a z otcova potu zlořečeně tyli. Že ale nevěděli, kde poklad je, pracovali — až jim přišel říci soused, dobrý přítel otcův, kde poklad jest, totiž jejich pracovitost a spořivost, že s vinicí dobromady činí poklad, který zanedbávali. Prospěloť jim, že nevěděli, kde jest poklad, poněvadž by ho nehledali tam, kde ve skutečnosti byl.

Jak Bůh dobrotivý opouští nás na chvíli, aby nás tím větší milostí naplnil, dal nám větší poklad, než nám béře.

Dvě matky různý osud měly. Jedna obklopena dětmi jako kvočna, druhá se radovala a mazila s jedináčkem. Záviděla obtížená matka matce jedináčkově Ona v starosti, tato v radosti. Děti jedné matky v záplatech a v práci samé, druhé matky v šatech a rozkoší. »Proč jsi mně, Pane Bože, tolik obtížil,« stěžovala si první. Minuly léta. Děti její ve skrovnosti vychovány — zvykly práci a sebezapření, živily se k radosti a cti rodičů a k jich podpoře přispívali. Druhá však matka naříkala a bědovala, syn zvyklý marnostem podal se jim záhy a stal se obtíží matky. Dopuštění prvé bylo počátkem radosti — radost druhé však byla začátkem bolesti.

My nevidíme kořeny zla a spletité cesty naše. Mnohé, co nám bolest působí, má v sobě zárodek radosti, a co hříšnou radost působí, nese zármutek. Opouští Bůh, aby sesílal Ducha svatého. Opouští člověk svatý život, aby si urobil kříž. Dopouští Pán kříž, aby i Ducha sv. seslal. Jak krátkozrací jsme, že nevidíme, kam jdeme. Dej se vést Bohu — On nezavede. Amen. *Fr. Vaněček.*

Exhorta na neděli čtvrtou po velikonocích.

Drazí v Kristu! Včera konala se v církvi sv. památka sv. Filipa a Jakuba, apoštolů Páně. Sv. Jakub vynikl velikým sebemrtvením a modlitbou, takže kolena jeho od modlitby zmozolovatěla; byl biskupem prvním v Jerusalemě a apoštolem mezi židy, a ku povzbuzení křesťanů napsal i list neboli epištolu. Z tohoto listu jeho jest dnešní nedělní epištola, o níž vám chci stručně se zmíniti.

Nejprve připomíná sv. Jakub křesťanům, že »všeliké dání výborné a každý dar dokonalý s hůry jest, sstupující od Otce světel, u něhož není proměnění, ani stínu změny.« To jest jinými slovy: Dary naše všechny, ať přirozené ať nepřirozené, na př. milost, svatost, dar proroctví, moudrost a j., pocházejí od Boha; od Boha Otce, jenž stvořil i světla nebeská, jenž osvěcuje tvory rozumné světlem nadpřirozené moudrosti, jenž však sám jest nezměnitelný.

A na doklad toho, že mnohé výborné dary od Boha dostáváme, uvádí sv. apoštol dar evangelia, jímž pohané i židé vedeni jsou k nadpřirozené spáse. Proto praví dále epištola: »Nebo dobrovolně zplodil nás slovem pravdy, abychom byli nějaký počátek jeho«; t. j. první křesťané první byli povoláni ke spáse a to především židé; po nich následují tisíce a miliony jiných!

Přátelé! Tato prostá slova sv. Jakuba platí jistě i nám, i my máme si uvědomiti, že vše, co máme, od Boha přijímáme, a že především povolal nás Bůh dobrovolně k nadpřirozenému životu a k sv. evangeliu. Proto též sluší se, aby tito povolaní rádi slyšeli sv. evangelium, aby se vystříhali neřestí pohanských, hlavně zlosti a nečistoty. A v tomto smyslu píše dále sv. Jakub svým milým věřícím: »Budiž pak každý člověk rychlý k slyšení, ale zpozdilý k mluvení, a zpozdilý k hněvu. Nebo hněv muže nekoná spravedlnosti boží. Protož odvrhnouce všelikou nečistotu a hojnost zlosti, s tichostí přijímejte svaté slovo, kteréž může spasiti duše vaše.«

Abychom lépe slovům těmto porozuměli, vzpomeňme též, jak bývalo vše u prvních křesťanů. Tehdy Bůh některé vyznamenal darem zvláštním při službách božích, aby Písmo vykládali. Po výkladu biskupově mohli i jiní súčastniti se rozpravy a zejména ti, kterým se dostalo osvícení božího. Snad tu a tam někteří chtěli zbytečně mluviti a zlobili se, nesouhlasili-li s nimi ostatní. Proto sv. Jakub napomíná, aby každý především byl rychlý k slyšení, a aby byl zpozdilý, t. j. nespěchal, nechtěl vždy mluviti ve shromáždění, a nehněval se. Připomíná též velikou pravdu, že »hněv muže nekoná spravedlnosti boží«. A proto vybízí: odvrhněte všelikou nečistotu a hněv, a s tichostí přijímejte svaté slovo, kteréž může spasiti duše vaše!

Milí přátelé! Naše poměry jsou poněkud jiné, avšak napomenutí sv. Jakuba platí hojnou měrou i pro nás. Jak často jsme rychlí k mluvení a ke zlosti, ale zpozdilí, váhaví k poslušnosti. I my rádi mluvíme o sobě, rádi poučujeme jiné, žádného odporu netrpíme, raději se hněváme, dotkne-li se kazatel našich chyb;

hovíme tak pozemskosti a své ješitnosti, bohužel tu a tam snad i své nečisté smyslnosti.

Drazí v Kristu! Na začátku máje, kdy budeme míti tolik příležitosti, slyšeti slovo boží, vzpomeňme slov i příkladu sv. Jakuba, přemáhejme sebe, buďme rychlí k slyšení pravd božích, ale buďme zpozdilí k mluvení, ke kritikám, zpozdilí ke hněvu, k nespokojenosti. Z lásky ke královně nebeské odvrhněme všelikou nečistotu a zlost, v nevinnosti a s pokornou tichostí přijímejme svaté slovo, a ono bude moci spasiti duše naše. Amen.

Dr. *Čihák.*

Neděle pátá po velikonocích.

Modlitba projevem víry, naděje a lásky.

»Budete-li zač prositi Otce mého ve jménu mém, dáť vám.« (Jan 16, 23.)

Dle čtení dnešního sv. evangelia Pán Ježíš svým apoštolům, zarmouceným jeho slovy o brzkém odchodu, udává prostředek, který je uchrání před zármutkem a bude jim posilou v protivenstvích, a to jest modlitba. »Budete-li zač prositi Otce mého ve jménu mém, dáť vám.« Modlitba má býti jejich štítem, má je sílíti, má býti znamením jejich duchovního života a stálého spojení s Kristem.

Též nám, drazí posluchači, má býti modlitba denní potřebou, neboť udržuje náš život duchovní a naše spojení s Bohem. O modlitbě — důležitém prostředku spásy — chci k vám dnes mluviti. I pravím: Modlitba jest projevem

1. naší víry, 2. naděje, 3. lásky.

Tím vytknut též postup dnešní promluvy.

I.

»Já jsem Pán, tvůj Bůh.« (Exod. 20, 2.) Tak mluvil kdysi Bůh k národu israelskému, když mu dával přikázání na hoře Sinai. Tato slova týkají se nás všech. V tohoto Pána a Boha jsme povinni věřiti, v něj doufati a jej milovati. Víru, naději a lásku projevujeme modlitbou.

»Blázen praví v srdci svém: Není Boha« (Ž. 13, 1.). Zbožný křesťan však věří v Boha, Stvořitele všech věcí, který též jej stvořil a při životě zachovává, pokud jeho svatá vůle chce. Tuto víru projevuje dobrý katolík každodenně ranní a večerní modlitbou. Děkuje za dary, které obdržel, a prosí za dobrodiní nová. Modlí se v duchu proroka: »Tvůj jsem já, spasena mne učiň: nebo spravedlností tvých jsem vyhledával.« (Ž. 118, 94.) Mnoho ztrácí rodina, v níž rodiče s dětmi pravidelně se nemodlí. Jak mnoho by získala, kdyby si rodiče denně vyprošovali zbožnou modlitbou ochranu a požehnání boží a kdyby příkladem i své dítky vedli k modlitbě!

Křesťan věří, že Syn boží se stal člověkem, aby nás vykoupil. Pravý křesťan ví, že má Krista následovati. »Kdo mne následuje,« volá k nám Spasitel, »nechodí ve tmě, ale bude míti světlo života.« (Jan 8, 12.) Pána Ježíše následovati máme i v modlitbě. Kristus věnoval modlitbě zvláštní a dlouhé chvíle; zejména modlil se mnohdy v noci (Luk. 6, 12) — modlil se veřejně i skrytě — modlil se ústy i v duchu — modlil se v nejvážnějších chvílích, jako na př. na poušti (Mat. 4, 1), před slibem daným Petrovi, že bude skálou (Luk. 9, 18), v čase svého proměnění (Luk. 9, 27), před vzkříšením Lazara (Jan 11, 14), při poslední večeři (Jan 17, 1), v zahradě olivetské (Mat. 26, 39) a na kříži (Mat. 27, 40).

Modlitby žádá Spasitel ode všech: »Potřebí jest vždycky se modliti a neustávati.« (Luk. 18, 1.) »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« Tento rozkaz Kristův zbožný křesťan plní, když nejen častěji ve vlastním slova smyslu se modlí, ale i veškeré práce a zábavu posvěcuje dobrým úmyslem. »Ať jíte nebo pijete nebo něco jiného konáte, čiňte všecko ke cti boží«. (1. Kor. 10, 31.)

S vírou ve Vykupitele spojuje křesťan víru v milostiplné působení Ducha sv. Duch sv. uděluje ustavičně duším milost, kterou nám Kristus zasloužil. Tuto milost uděluje nám zvláště ve svatých svátostech. Každá modlitba, kterou vykonáme při přijímání svatých svátostí, jest zároveň vyznáním víry v působení Ducha sv., Dárce milosti a Posvětitele, kterého Spasitel své církvi zaslíbil a poslal. Totéž platí o každé modlitbě, v níž Ducha sv. vzýváme, aby naplnil nás svými dary, obohatil svými plody, aby skvrny z duší našich smazal, vyprahlá srdce svlažil a raněné vyhojil, aby srovnal, co je zkřiveno, ohřál, co je studeno, a nedal nám zabloudit. (Sequ. in festo Pentec.) Základem všech těchto modliteb jest vědomí naší slabosti, ale též víra v Boha všemohoucího, který »dá ducha dobrého těm, kdož ho prosí«. (Luk. 11, 13.)

II.

Drazí posluchači! Z kořene vyrůstá peň, z víry naděje. Modlitba jest též projevem naší naděje v Boha. Víra nám praví: Bůh jest všemohoucí, milosrdný a věrný ve svých slibech. Proto v Boha doufáme. Při tom spoléháme na zásluhy Kristovy. »Doufání pak takové máme skrze Krista k Bohu. (2. Žid. 3, 4.) Proto dle návodu církve končíme své modlitby slovy: Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Naděje a důvěra jest podmínkou dobré modlitby, a nemodlil by se náležitě, kdo by o vyslyšení své prosby pochyboval. Proto píše sv. Jakub: »Jestliže pak kdo z vás potřebuje moudrosti, žádej ji od Boha, kterýž dává všechněm hojně.... Žádejž pak s důvěrností, nic nepochybuje; neboť kdo pochybuje, podoben jest vlnám mořským, jež vítr žene a jimiž zmítá. Proto nedomnívej se člověk ten, že by co vzíti měl od Pána.« (Jak. 1, 5—7.) Zbožný křesťan modlí se k Bohu s pevnou nadějí, modlí se zvláště za dosažení věčné blaženosti. Neboť »toto jest zaslíbení, které nám zaslíbil, život věčný.« (1. Jan 2, 25.)

Ó, kéž bychom denně se modlili o tu milost, kterou si nemůžeme zasloužiti, nýbrž jen vyprositi, o milost v setrvalosti v dobrém až do konce.

Modleme se tedy, nejmilejší, modleme se, a milost nade všecky milosti, milost konečného vytrvání v dobrém bude odměnou náležité modlitby.

Připojme zároveň večer modlitbu za odpuštění hříchů, neboť jenom hříchy mohou nás o nebe oloupiti. Modleme se za odpuštění hříchů s pravou kajícností a lítostí a dojdeme odpuštění, zvláště když hodně přijmeme svátost pokání. Prosme s důvěrou o každou milost, které potřebujeme, neboť »Bůh chce, aby všichni lidé spaseni byli, a ku poznání pravdy přišli« (1. Tim. 2, 4), a chce proto všem lidem svou milost dáti. Modleme se s důvěrou, aby nám Pán Bůh dal i časné statky, pokud by nebyly překážkou našemu spasení. »Chléb náš vezdejší dej nám dnes,« učil nás modliti sám Spasitel.

III.

Veliké statky od Boha doufati máme, ano doufati musíme, chceme-li jich vůbec dosíci. Všecky tyto statky a všecka dobrodiní boží jsou projevem jeho lásky. Z pouhé lásky Bůh »otvírá ruku svou a naplňuje všelikého živočicha požehnáním« (Ž 144, 16). Proto pěje žalmista Páně: Milostivý a litostivý jest Hospodin, trpělivý a velmi milosrdný. Dobrotivý jest Hospodin k všechněm a slitování jeho jde na všechny tvory jeho. (Ž. 144, 8—9.)

Z lásky přijal nás Bůh i za své dítky. Abychom toho byli pamětlivi, začíná modlitba Páně tím slovem: »Otče« (Mat. 6, 9). »Přijali jste,« dí sv. apoštol Pavel, »ducha vyvolení synů, v němžto voláme: Otče. Ten zajisté Duch svědectví vydává duchu našemu, že jsme synové boží« (Řím. 8, 15—16).

A kdyby nám láska otcovská nestačila, poslyšme, jak dobrotivý Bůh něžnou a věrnou lásku mateřskou a ještě více nežli tuto nám na jevo dává, když skrze proroka Izaiáše dí: »Zdali se může zapomenouti žena nad nemluvňátkem svým, aby se neslitovala nad synem života svého? A byť ona se zapomenula, já však nezapomenu se nad tebou. Aj na rukou svých zapsal jsem tě.« (Is. 49, 15—16)

Tento slib do slova Syn boží splnil; pohled na rány Ukřižovaného nás o tom přesvědčuje. Nedivme se tedy, že sv. Jan píše: »Bůh jest láska.« (1, Jan 4, 16) A Boha, jenž jest láska, neměli bychom opět milovati? Neměli bychom k Němu rádi a se srdcem vděčným se modliti, abychom svou lásku projevili? Má lásku ke svým rodičům dítě, které sice od nich dobrodiní přijímá, ale ani slůvka k nim nepromluví a jim nikdy neděkuje? Právě tak málo lásky má v srdci křesťan, který ustavičně dary od Pána Boha přijímá, ale nikdy ruce nesepne, aby mu poděkoval. Pán Bůh očekává od nás vděčnost. »Zdali jich nebylo deset očištěno,« praví Spasitel o malomocných, »kde je jich devět?« (Luk. 17, 17.)

* * *

Drazí katolíci! Slyšeli jste dnes, že modlitba jest projevem naší víry, naděje a lásky. Ale modlitba jest zároveň mocný prostředek, který rozmnožuje naši víru, posiluje naši naději a rozněcuje naši lásku k Bohu. Kdo se dobře modlí, dobře žije, kdo se nemodlí, vzdaluje se od Boha a nedojde spásy, neboť bez modlitby víra, naděje a láska v srdci jeho musí odumříti. »Všichni svatí v nebi stali se svatými modlitbou; všichni zavržení zahynuli proto, že se nemodlili.« (Sv. Alfons Liguori.)

Modleme se tedy, drazí, modleme se denně! Neříkej nikdo: Nemám čas na modlitbu, musím pracovati. Práce jest dobrá, ale jen tehdy, je-li spojena s modlitbou. Moderní svět pracoval bez únavy, dělal obrovské pokroky, a přece nedošel štěstí, pokoje. Proč? Nemodlil se.

Neboj se, že modlitbou ztrácíš čas. Čas, ve kterém kosa se ostří — není ztracen pro žně. Podobně čas, který modlitbě obětuješ, není ztracen pro práci. Bůh dvojnásobně tobě požehná. Proto budiž naším heslem: Ruku k práci, srdce k Bohu! Amen.

V. Bartoš.

Neděle pátá po velikonocích.

Proste a vezmete.

»Proste a vezmete, aby radost vaše byla dokonalá.« (Jan 16. 24.)

Jak starý svět, tak staré náboženství. Náboženství prozřetelností božskou tak hluboko vštípeno v srdce lidské, že stalo se lidstvu potřebou a proto ani před Kristem, ani po Kristu nenajdeme národa, který by neměl náboženství. Projděme celý svět od východu na západ, od severu na jih a najdeme národy bez jakékoli správy státní, bez zákonů, najdeme národy bez veškerého vzdělání, neb na nejnižším stupni vzdělanosti, ale nenajdeme národa bez náboženství, bez Boha neb bohů, nenajdeme národa, který by těmto svým bůžkům nepřinášel oběti s různými obřady a k nim se nemodlil.

Modlitba jest úkonem pro člověka nejdůležitějším, nejpotřebnějším, bez něhož nedojde cíle Bohem mu vytknutého; vždyť modlitba osvětluje ducha a duši přivádí božské světlo, sílí vůli k dobrému a zahřívá srdce nebeskou láskou. Člověk je stvořen, aby Boha poznával, ctil, miloval, jemu sloužil. To vše děje se modlitbou. Chce-li tedy člověk úkol svůj vyplniti, musí se modliti — nemodlí-li se, zpronevěřuje se svému určení. Co snadnějšího nad modlitbu? Modliti se může každý, učený i prostý, král i žebrák; může se modliti kdykoli, ve dne v noci; může se modliti kdekoli, doma, v kostele, při práci, všude. Modlitbu označuje nám Spasitel jako prostředek, kterým dosíci můžeme od Boha vše, čeho pro tělo a duši potřebujeme. »Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dát vám.« »Proste a vezmete, aby radost vaše byla dokonalá.«

Tato slova Ježíšova na srdce klade nám církev svatá zvláště v následující tři dny, povzbuzujíc nás, abychom horlivěji než kdy jindy modlitbou obraceli srdce svá k Otci nebeskému a to společně a veřejně. Křížovými zoveme tyto dny. Vždyť za křížem Kristovým jako vojsko za praporem ubíráme se v průvodu do polí, bychom vyprosili si všech potřeb tělesných i duchovních.

Procesí nebo průvody nacházíme dávno již před dobou křesťanskou. Takové procesí na př. na rozkaz Hospodina konali Israelité kolem města Jericha. Král David zařídil slavný průvod, když se archa Páně přenášela na horu Sion. A co jiného to bylo, než slavný průvod, kterým provázen byl Ježíš, když posledně za jásotného plesu: »Hosana Synu Davidovu« ubíral se do Jerusalema? Ze Starého Zákona přejala průvody církev Kristova. Když přestalo pronásledování křesťanů, scházívali se tito na jistém místě, a odtud v řadách kráčeli s prapory za zpěvu žalmů a písní do některého chrámu, by tam oběti mše sv. obcovali, kázání poslechli a společně se pomodlili. Původ křížových dnů sahá do 5. století po Kristu. Když roku 469 město Vienne ve Francii těžkými metlami božími stiženo bylo, nařídil biskup Mamertus půst všem věřícím a ustanovil, aby ve dnech před nanebevstoupením Páně veřejné prosebné průvody konány byly. Všichni věřící súčastnili se se zbožností průvodů těch a Bůh odňal nehody od nich. Průvody ty pak každý rok se opakovaly nejen ve Vienně, nýbrž po celé Francii, až konečně papež Lev III. koncem 8. století nařídil jich pro celou církev, tak jak jich podnes konáme.

Pomoci boží potřebujeme ustavičně a zvláštní moc má modlitba společná, ku které spojila se celá obec, celá farnost. »Jestliže by dva z vás svolili se na zemi o všelikou věc, za kteroukoli by prosili, stane se jim od Otce mého, který v nebesích jest,« praví Kristus Pán. (Mat. 18, 19.) Sami ze sebe ničeho nemůžeme, osud náš je v rukou božích. Proto dí královský pěvec: »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracovali, kteří staví jej. (Žalm 126.) Nyní jest jaro, pole plní se bujnou zelení vzrostlého obilí a opravňují k nadějím na bohatou žeň. Právě nyní více než kdy jindy máme prositi o požehnání boží — vždyť na Bohu závisí žeň dobrá a boží požehnání, poněvadž dle slov sv. Pavla »ani ten kdo sází, ani ten, kdo zalévá jest něco, nýbrž Bůh, který vzrůst dává.« »Nesmírná jest moc modlitby,« praví sv. Bonaventura, »neboť vše užitečné může nám zjednati a vše škodné může od nás odvrátiti.« A sv Jan Zlatoústý praví: »Uvaž, jakého štěstí se ti za podíl dostalo, jaká veliká čest je modlitbám propůjčena: důvěrně s Bohem obcovati, s Bohem rozmlouvati, přáti si, cokoli chceme a požadovati, co naše vůle jest.« »Modlitba je klíč k nebesům a jeho pokladům.« Jako modlitba k nebesům se povznáší, tak sestupuje boží milosrdenství s nebes.

Což tedy, nejmilejší, jiného zbývá, než prositi, modliti se? »Modlitba je věrný posel, který krále nebeského dobře zná a proto lehce k němu přístupu nachází, tohoto krále milosrdenství pohne, že nám pomocí svou přispívá, které my bídní hříšníci ve vezdejším

boji a soužení tak velice potřebujeme,« praví sv. Bernardin. Svatí Otcové rozličných užívají podobenství, by nám modlitbu jako potřebu nevyhnutelnou na srdce vložili. Sv. Jan Zlatoústý přirovnává modlitbu k dýchání; jako nevyhnutelné je dýchání člověku k životu vezdejšímu, tak nevyhnutelně potřebna jest modlitba k životu věčnému. Sv. Basilius přirovnává modlitbu pokrmu; jako pokrm potřebný je tělu, tak potřebna je modlitba duši. Jiní přirovnávají modlitbu vodě; jako potřebna voda rybě, tak potřebna modlitba člověku. »Císař v rouše purpurovém není tak spanilý, jako křesťan, když se modlí. Modlitba jest jako přístav těm, kdož zmítáni jsou bouří, ona jest kotvicí těm, kterým ztroskotal se koráb, modlitba je holí klesajícímu, pokladem chudému, průvodkyní bohatému, uzdravení nemocnému, strážným andělem zdravému, štítem v boji, zbraní proti všelikému nepříteli, útočištěm v každém zármutku, pramenem všeliké radosti a moudrosti před obličejem božím,« praví sv. Jan Zlatoústý. A sv. Bonaventura dí: »Co je v životě tělesném tlukot srdce a dýchání, to působí modlitba v životě nesmrtelné duše a každou hodinou, kterou věnuješ modlitbě, získáš více, než ti může uděliti svět.« Když král Saul od ducha zlého byl trápen a k jeho vyhojení žádné prostředky nepostačovaly, vzpomněli si přátelé na Davida, přivedli jej ku králi, aby u něho na harfu hrál. A hle, to pomohlo: neboť když David hrál na harfu, odstoupil zlý duch od Saula. Podobně účinkuje modlitba. Když tělo, svět a ďábel, zlé vášně na náruživosti nás svádějí, když kříže, pronásledování zlých lidí, nemoce a neštěstí na nás doléhají — uchopme se též harfy, t. j. modlitby a protivenství odstoupí od nás.

Obyvatelé města Antiochie rozhněvali císaře Theodosia. Císař město chtěl zničiti. Biskup Florian poslal několik chlapců, kteří uměli pěkně zpívati, do jeho paláce a když při stole seděl, pěli mu tito krásné, pohnutlivé písně. Líbezným zpěvem byl Theodosius tak pohnut, že až slzel a městu odpustil. Více než tyto zpěvy u Theodosia vymohou modlitby a zbožné zpěvy na Bohu, pocházejí-li ovšem ze zbožného, čistého, pokorného srdce. Vždyť nesčetné máme příklady ze Zákona Starého i Nového. Mojžíš modlí se na poušti k Hospodinu a Hospodin zachová lid. Prorok Jeremiáš prosí za národ svůj a Bůh ho netrestá. Eliáš modlí se k Bohu ve dnech sucha a úrodný déšť svlažuje zemi vyprahlou. Král Ezechiáš prosí o uzdravení a Hospodin prodlužuje mu věku. Abraham, manželka Elkanova Anna prosí o syna a Bůh vyslyší prosbu jejich. Ježíše Krista prosí o uzdravení slepí, hluší, němí, chromí, malomocní, buď sami, neb jiní za ně a jest jim zpomoženo. A jest snad někdo z nás, kdo by mohl říci o sobě, že nezakusil mocných účinků modlitby? Nezakusils nikdy, křesťane, po vroucné modlitbě radost a útěchu v srdci svém? Neposílil tě Bůh po vroucné modlitbě v době zármutku, neštěstí, nemoci?

Potřebnost modlitby vyjádřil prostě sice, ale od srdce jistý drátenický chlapec. Když jistý duchovní se ho tázal, umí-li se modliti, odpověděl: »Ach, co by z nás ubohých žebráků bylo,

kdybychom se neuměli modliti.« Což jiného jsme před Bohem, než žebráci? Co zmůže člověk bez Boha? Bez Boha není požehnání ani pro jednotlivce, ani pro obce, ani pro celou společnost lidskou. Šťasten člověk, který se modlí, nešťasten, kdo modlitbě se vyhýbá — hyne časně i věčně. Bůh naučil nás modlitbě skrze Syna svého Ježíše Krista; nedopustme, aby nás modlitbě ještě jednou musel učiti, neboť druhé učení bývá přísné, provázené bídou, souženim, nemocemi a různými protivenstvími, které dopouští Bůh, chtěje člověka naučiti modlitbě.

Staré přísloví praví: »Jak ty Bohu, tak Bůh tobě.« Nuže, modleme se, modleme se rádi, prosme o boží požehnání soukromě, prosme o ně veřejně, zvláště v tyto dny prosební prosme, aby Bůh otevřel štědrou ruku svou a udělil nám všeho, čeho nám třeba pro život časný i věčný, pamětlivi jsouce připovědi Páně: »Začkoli prositi budete Otce ve jménu mém, dáť vám.« Amen.

Fr. Čech.

Na slavnost nanebevstoupení Páně.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

Naděje na nebe sílí.

1. Každý se snadno domyslí i toho pochopí, že se apoštolové velice zarmoutili, když jim Pán Ježíš se vší určitostí a opětně po svém vzkříšení oznamoval, že je v brzku opustí. Tak tedy, myslili si asi, po tři leta jsme s ním chodili, všecko opustivše, v naději, že on zřídí na světě tu říši Mesiáše, jak o ní proroci předpovídali, a jak se na ni lid náš israelský vždy těšil; a my že budeme předáky v říši té. A nyní nám oznamuje, že od nás odejde, aniž by té slavné říše vzdělal, a nás v ní vyvýšil! Tedy všem nadějím našim je konec.

Však dnes byli jako vyměněni. Vraceli se s hory Olivetské, kde byl Pán Ježíš v zahradě Getsemanské své hrozné utrpení začal, a odtud byl i právě s nevýslovnou slávou na nebesa vystoupil, provázen jsa dvorstvem nebeským, i svatými dušemi Zákona Starého, jež byl z předpeklí vyvedl, kde na vykoupení skrze něho byly čekaly. I vcházeli do Jerusalema zpět plní vnitřní blaženosti, ježto byli přesvědčeni, že z odchodu božského Mistra nebudou míti škody, ale prospěch a radost, právem soudíce: mohl-li Pán náš z hrobu vzkřísiti sebe, bude moci vzkřísiti jednou i nás; a vystoupil-li na nebesa v nevýslovné slávě sám, bude moci podobně povolati tam jednou i nás!

Svatí apoštolové radovali se tedy z nanebevstoupení Páně pro užitek, jakého se z něho pro sebe nenadáli.

A jaký byl tento užitek?

Byla to naděje na pomoc s hůry, a budoucí neskonalou odplatu!

2. Aby apoštoly pro svůj opovězený odchod potěšil, a blahou nadějí naplnil, Pán Ježíš již předem jim oznamoval: »Nermutiž se srdce

vaše. Věříte v Boha, i ve mne věřte (a tudíž nedejte se ničím ve své víře i důvěře mýliti)! V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí. Kdyby nebylo tak, byl bych pověděl vám; neboť jdu, abych vám (tam) připravil místo. Ale když opět přijdu, vezmu vás k sobě samému, abyste, kde jsem já, i vy byli!« (Jan 14, 1-3.) »Prospějeť vám, abych já odešel; nebo neodejdu-li, nepřijde Utěšitel (Duch svatý) k vám; pakliť odejdu, pošlu ho k vám.« (Jan 16, 7) A ten, až přijde, »naučí vás všem věcem, a připomene vám všecko, cožkoli jsem mluvil vám« (Jan 16, 26), »a čeho prvé pochopiti jste ještě nemohli, anebo nač jste zatím z mých slov pozapomněli!«

A tato útěchyplná přislíbení svá dal jim pak Pán Ježíš i znova opakovati po svém nanebevstoupení skrze anděly své, kteří se k nim na hoře Olivetské připojili, a jim řekli: »Muži galilejští! Co stojíte hledíce do nebe (tak jako byste Pána zpět očekávali? Nestane se tak nyní!). Tento Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jakožto jste ho viděli jdoucího do nebe« (Skut. ap. 1, 11): ale teprve až přijde s velikou mocí soudit živých i mrtvých!

Apoštolové vrátili se tedy dle příkazu Páně do Jerusalema, aby se tam připravovali na opovězený příchod Ducha sv. Odešli plní vnitřního upokojení i utěšení, kterého také pojali do svého vyznání víry před rozchodem do všech končin světa sestaveného: »Pán Ježíš třetího dne vstal z mrtvých, stoupil na nebesa, a sedí na pravici Boha Otce všemohoucího; odtud přijde soudit živých i mrtvých.«

3. Víra v Pána Ježíše a naděje v jeho zaslíbení sílily pak apoštoly při všech následujících protivenstvích, jež snášeti museli pro milého Mistra; i při všech obětích, jimž se podvolovali při hlásání evangelia jeho. Z víry i naděje v Pána Ježíše čerpali svou sílu, odhodlanost i vytrvalost, když podnikli boj proti znemravnělému světu, který jim za všechny jich námahy odměňoval se jen pronásledováním, až i smrtí přebolestnou, mučednickou.

Svatý Petr byl zajisté žalařován, a posléze ukřižován. Svatý Ondřej, bratr jeho, pněl po tři dny a tři noci na kříži, ani tam Mistra svého hlásati nepřestávaje do posledního vzdechu svého. Svatý Jakub uvržen byl s výše chrámu, a pak utlučen od valcháře. Svatý Jan, miláček Páně, uvržen byl do velikého kotle, v němž vařily se olej a smůla. Jiný jiným hrozným způsobem pro Spasitele umírali plní tou nadějí, jak ji vyjádřil kníže apoštolů sv. Pavel slovy: »Dobrý boj jsem bojoval, běh (života) jsem dokonal, víru jsem zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti (čili spravedlivé odplaty), kterouž mi dá Pán, (ten) spravedlivý soudce; a netoliko mně, ale i (všem) těm, kteří milují příští jeho« (II. Tim. 4, 7—8).

4. Avšak dobrý Spasitel nevykoupil toliko svých apoštolů, ale i všech nás; vystoupil na nebesa, netoliko aby apoštolům svým připravil tam příbytky, ale odešel, aby i nám tam zasloužené příbytky přichystal; slíbil opět přijíti, a netoliko aby k sobě vzal

apoštoly své: ale chce ve slávu svou přijati všechny, kteří od apoštolů jeho naučení přijímají, dle návodu apoštolů jeho vůli Otce nebeského věrně plniti se snaží, nelekajíce se jako apoštolé ani námah, ani obětí, ani protivenství ve službě boží.

Zde na světě žijeme jako na nějakém bojišti, kde na nás dotírají nepřátelé ze všech stran, o záhubu naši ukládajíce. »Obchází ďábel jako lev řvoucí, hledaje, koho by zhubil« (I. Petr. 5, 8), našeptávaje ke hříchům. Pokoušejí nás zlí lidé svými řečmi i skutky, a odvádějí od Boha. Nosíme i neúmorného nepřítele v sobě, a kamkoli bychom se uchýlili: totiž nezřízené žádosti těla svého, jež se stále vůli boží protivují, a na bezcestí nás uvésti se snaží. Na člověka na světě doléhá často veliká chudoba, jindy souží ho nemoci, nespravedlivé posuzování, odsuzování i odstrkování, smrt dobrých přátel a jiné a jiné odporné věci. Ó pohlížejme i my vždy v naději křesťanské k nebi, a pak budeme se snadno ve všem podrobovati vedení prozřetelnosti boží, bez jejíž vědomí ani jediný vlas s hlavy nám nespadá!

Uvažujme, že nejsme stvořeni jen pro tento svět; ale naše pravá vlast že jest v nebesích; a tu že si musíme zde na světě dobývati skutky bohulibými.

Čiňmež jako ptáče v kleci činí, kdyby i nejhojnějšího opatření mělo. Vidí-li venku létati volně své druhy, zapomíná na zob, jest nepokojným, poletuje v žaláři svém, prostrkuje hlavičku skrze dráty klece — a chce raději na svobodu! A tak i my, pokud na světě jsme, snažme se i o pozemské věci, pokud nám jich Bůh právě v našem stavu za povinnost ukládá; ale nikdy nespouštějme při tom s mysli, pamatovati i na odplatu budoucí, jak nás Spasitel naučil, řka: »Hledejte nejprve království božího, a spravedlnosti jeho«; a všecko ostatní — pokud nám třeba bude, bude nám od Boha, Otce nebeského, přidáno.

A budemeli takto smýšleti i žíti, i my budeme moci na sklonku života svého s radostí prohlásiti: »Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru zachoval.« I dá mi Otec nebeský dle zaslíbení i korunu odplaty věčné. Amen.

Nanebevstoupení Páně.

Nebe ukojí naši touhu po blaženosti, pravdě a spravedlnosti.

»Sursum corda«. »Vzhůru srdce«. Církevní modlitba v praefaci.

Čtyřicet dní, kdy Spasitel byl po svém vzkříšení na zemi s apoštoly prodléval, uplynulo rychle, jak obyčejně hodiny štěstí příliš rychle utíkají. V těchto dnech posiloval Pán své apoštoly ve víře, nařizoval jim, jak mají zaříditi církev sv. a slíbil jim pomoc Ducha sv. Nadešel okamžik rozloučení, okamžik nanebevstoupení Páně. Ještě jim žehná naposled a vznáší se k nebi. Jak bylo asi

apoštolům u srdce, když viděli mistra svého, jak zemi opouští a na nebe vstupuje! Co je země jim bez Krista? Ký div, že truchlili. Proto je již při své řeči na rozloučenou těšil je slovy: »Nermutiž se srdce vaše... V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí... jdu, abych vám připravil místo.« (Jan 14. 1. d) Mistr učenníky své těší, poukazuje na příbytky nebeské, kam nyní vstupuje, aby připravil místo pro ně a pro všechny, kteří ho milují.

Jak Kristus apoštoly potěšil tak i těší církev sv. nás stále, poukazujíc nás, bychom k nebi srdce své pozdvihovali, ano při každé mši sv. nás povzbuzuje slovy: »Sursum corda« »Vzhůru srdce.« Pohled na nebe nás potěší, posílí ve všech vašich potřebách, až jednou Kristus své věrné služebníky k sobě vezme do nebe, tu ukojí naší touhu po blaženosti, pravdě a spravedlnosti.

I.

Každý člověk chce býti šťasten a blažen, nikdo nechce býti nešťasten. I sebevrah hledá štěstí své ve smrtonosné zbrani. Tuto touhu vložil v srdce naše sám Stvořitel a proto také ji jednou ukojí. Na zemi však tato touha se neukojí.

V čem hledají lidé své štěstí? Často jen v pozemských statcích. Mohou-li statky pozemské člověka v pravdě oblažiti? Vše, co jest na světě, je příliš málo, aby mohlo srdce lidské ukojiti. Vždyť člověk nemá jen tělo, ale i duši, a ta jest pro nesmrtelný život, pro nekonečnou blaženost stvořena. A proto ničím na světě tato duše úplně ukojena býti nemůže.

Neboť co ti může země poskytnouti? Co praví sv. Jan? (I. 2. 16.) »Všecko, co jest na světě, je žádost těla, žádost očí a pýcha života.« Nuže, podívej se, zda něco z toho je s to, aby tě trvale úplně oblažilo? Kdo se podá žádosti těla a jí bezmezně holduje, trochu tělo ukojí. Než jest to jeho štěstí? Jest člověk jen tělo, maso? Čím by se lišil od zvířat? Jako nebesa nad zemi povýšena jsou, tak jest člověk povznešen nad zvíře; v něm je nesmrtelná duše, a právě ta jest nejšlechetnější stránkou člověka. Jako duch může se jen na duchovních radostech a požitcích oblažiti. Ať člověk žádosti těla povoluje sebe více, duše zůstane neukojena, po takovém požitku pociťuje duše prázdnotu. A nad to tato žádostivost roste tím více, čím více ji kdo ukájí. Místo štěstí dochází člověk zklamání a upadá často v neštěstí a nemoci. Tělo stále bojuje proti duchu. Jenom tehdy nalézá člověk zde na zemi štěstí, když duch panuje nad tělem, je na uzdě drží a je krotí. Kdo může štěstí své stavěti na tělo smrtelné, které jednou v hnilobu přejde?

Tedy žádost těla neukojí touhu tvou po blaženosti. Snad ji ukojí žádost očí? Tato žádost hledá ukojení v majetku. Nuže, rozmnož co nejvíce majetek svůj, nashromáždi si statky, zlato a stříbro, vystav si nejkrásnější paláce, a taž se sám sebe, cítíš se blaženým, když máš všecko, co oči si žádají? Otálíš s odpovědí, poněvadž doznati musíš: to mne nemůže úplně oblažiti. A máš pravdu:

kousek země, ať sebe větší, zlato, stříbro vábí naše oči, ale duši ukojiti nedovede, ta touží po něčem vyšším. Ani tuto žádostivost nedovedeš ukojiti; čím více máš, tím více míti toužíš. A jak jsou mnozí lidé blaženi, ačkoli jsou na pozemské statky chudí; tedy žádost očí nemůže ukojiti touhu naši po blaženosti.

Snad to učiní tedy pýcha života? Zdálo by se tak, poněvadž pýcha života připravuje člověku duševní požitky. Pýcha sídlí v duši, touží po něčem duševním, po vážnosti a cti, po uznání skutečných nebo domnělých předností. Ale komu se podaří ji získati jich úplně dle zásluhy? Nic není tak nejisté, tak klamné jako přízeň lidská. Dnes svět volá: »Hosanna«, zítra již křičí: »Ukřižuj ho!« Co vzbuzuje závist lidí, než čest a uznání, jehož se někomu dostalo. A i kdyby člověk sebe větší cti došel, zdaž je touha jeho ukojena? Touha po cti je bezedná. Ještě více cti! volá ctižádostivý. Sebe větší pocty nedovedou člověka ukojiti. A také by byli nešťastní lidé, kteří cti nedocházejí. Zeptej se sv. Aloisia, kdy se cítil šťastnějším, jako knížecí syn či jako prostý řeholník; zeptej se sv. Alžběty, zdali ji čest seděti na trůnu vedle svého manžela větší blaženost způsobila než potupa a chudoba po smrti manžela. Miliony svatých hledalo štěstí nikoli ve cti, nýbrž v ústraní.

Tedy nic na světě nemůže ukojiti touhu naši po blaženosti. A kdybys všecko měl na světě, myšlenka: nejbližší okamžik může mne o vše připraviti, kalí ti tvé štěstí, neboť nic na světě není stálého, jak Miláček Páně dí: »Svět pomíjí i žádost jeho.« Světáci se o tom často přesvědčují: hýřil najednou vidí, jak mu předmět jeho hříšné touhy mizí, umírá, cítí, jak mu síly ubývá, veta je po jeho štěstí! Lakomec přes noc z boháče stává se žebrákem, veta je po jeho štěstí! Ctižádostivý upadá v nemilost, jiní ho předhoní; veta je po jeho štěstí. A když vše někomu snad je ušetřeno v životě, přece přijde smrť; neboť ustanoveno jest, že každý musí zemříti. Tím je všeliké štěstí u konce a to na vždy. Kdo by chtěl se tedy přidržovati škodlivého bludu, že zde na zemi člověku pravé štěstí rozkvétá? A přece tolik lidí jen pro tuto zemi žije, na ní lpí a vše pro ni podniká! Jak jsou zaslepeni, jak jsou pobloudilí!

Celá země se všemi statky, požitky a poctami nedovede ukojiti srdce naše, jediný Bůh, který tuto touhu v srdce naše vložil, také se postaral, aby ji ukojil. »Já budu tvou velmi velikou odměnou,« řekl Bůh Abrahamovi, a to slovo zaslíbení platí i nám. Všichni máme jednou v Boha pařiti tváří v tvář, milovati a požívati ho po celou věčnost, nikoli zde na zemi, nýbrž v království, které připravil v nebi těm, kteří ho milují. Ano, nebe nám poskytuje takovou blaženost, která nás úplně ukojiti dovede. Proto také vstoupil Pán Ježíš na nebe, aby nám ukázal, kde je místo našeho určení. Tam nám připravil příbytek, tam najdeme vše, po čem srdce naše zde na zemi marně touží. Proto: Vzhůru srdce! Bůh bude naší velikou odměnou, Bůh, nekonečně bohatý, pramen všeho krásna, dobra, Bůh, nejvyšší a lásky nejhodnější

dobro, Bůh který svým věrným bude vším ve všem. Touží-li po cti, v Bohu najdou nejvyšší čest. Je-li to již velká sláva Bohu sloužiti, jak přísloví dí: Bohu sloužiti jest kralovati, jaké cti a chvály dojdou věrní v nebi: »Příliš ctěni jsou přátelé tvoji, ó Bože, příliš posilněno jest knížectví jejich,« volá posvátný pěvec. Touží-li po bohatství, kde mohou větší poklady nalézti než u Pána nebe a země? »Tvá jest, Hospodine, velebnost i moc, i sláva i vítězství: a tobě chvála: nebo všecko, což jest na nebi i na zemi, tvé jest: tvé, Hospodine, jest království, a tys nade všecka knížata. Tvé jest bohatství a tvá jest chvála.« (I. Pavel 29. 11. 12.) Touží-li po radostech, ať jdou a okusí, jak sladký a milý jest Hospodin. Srdce spravedlivého bude se radovati a radosti jeho neodejme nikdo od něho. Bůh jest duch; duchovní a naší duši odpovídající jsou proto radosti, které nám poskytuje. Bůh jest nekonečně dokonalý duch a proto jediný jest s to, aby úplně ukojil duši naši; neboť ta touží vždy více míti, jen nekonečné dobro může jí dostačiti. Tam bude sproštěna i sebe menšího zla, »setřeť Bůh všelikou slzu s očí jejich, a smrti už nebude, ani kvílení ani křiku, ani bolesti nebude, neb první věci pominuly« (Zjev. 21, 4.) Tam bude míti všecko dobré na těle a na duši a všechno to bude míti na věky. Radost spravedlivého jest Bůh, jeho život je Bůh, Bůh však je věčný, proto radost jeho bude věčná, život jeho bude věčný.

Vše na světě pomine, ale sláva nebeská trvati bude věčně. »Ó statky Páně,« volá proto sv. Aug., »statky Páně, dokonalé statky beze vší chyby, beze všeho nedostatku, sladké statky beze všeho znechucení, nekonečné statky beze všeho ubývání!« Takové musí býti statky, které nás oblaží v pravdě, dokonale, trvale. Jen u Boha je najdeme. Věčně pravdivými zůstanou slova téhož svatého: »Pro sebe jsi nás stvořil, ó Bože, a nepokojné je srdce naše, dokud nespočine v Tobě.« V nebi ukojí Bůh touhu naši po štěstí a blaženosti.

»Ach,« vzdychá sv. Aug., »kdybych řekl, Bůh ti slibuje zlato, radoval bys se; když však ti pravím: Bůh ti slibuje sebe sama, rmoutíš se.« U kolika lidech platí tento vzdech, když pozorujeme, jak si počínají! Může-li býti škodlivější zaslepení? A my bychom chtěli v tomto zaslepení zůstati? Nechceme od nynějška pro ješitnou chválu, pro smyslnou rozkoš, pro peníze, třeba nejvyšší summu na nebe zapomenouti, nechceme se zříci jeho věčných a nevyslovitelných radostí; Běda nám, kdybychom na ně zapomněli, jich se zřekli; neboť krátké jest poblouzení, věčně trvá lítost. »Vzhůru srdce.« To budiž od nynějška naším heslem. Pro nebe chceme pracovati, po nebi toužiti, až dojdeme vznešeného cíle svého, který nám Stvořitel náš určil. Když srdce naše pociťuje zde nějakou radost, pomysleme, že je to předchuť radostí nebeských. Když zármutek, bída, starost zaujímá srdce naše, pomysleme, že svět pomine i s bolestí, že zármutek náš promění se v radost, že »utrpení tohoto času nejsou rovna slávě, která se zjeví na nás.« (Řím. 8. 18.) Proto i v radosti i žalosti pohlí-

žejme k nebi, abychom odtud čerpali sílu zamítnouti jedovatý pohár. Když lenost se nás zmocňuje, když nám připadá za těžko konati dobré, pohlížejme k nebi, abychom znova oživili horlivost v sobě.

II.

Než nejen naše nesmírná to žízeň po štěstí, kterou tak často hledíme ukájeti špinavými, jedovatými vodami, bude ukojena, nýbrž i naše nenasytná touha po pravdě. Tak již dítě touží po pravdě, vyptává se vás často tak, že sami sotva na všechny jeho otázky dovedete odpověděti. Kam až jdou lidé, k severní točně i do horkých krajin, aby se dopídili pravdy. Zkoumají staré rukopisy a knihy, zkoumají celou přírodu — a přece uznávají i největší učenci: Ignoramus et ignorabimus! V Bohu, věčné pravdě, poznáme všechnu pravdu. Závoj, který nám zde na zemi poslední příčiny věcí zahaluje, bude odhalen; dostaneme úplnou odpověď na všechny velké a malé otázky svého života, všechny záhady, poznáme i poslední lidské příčiny a velké božské cíle i nynější války. Usmějeme se, jak jsme často povrchně, nespravedlivě soudili, usmějeme se, jak jsme si stěžovali do věcí, kterým jsme nerozuměli, budeme Bohu děkovati, že tak často naší vůle nesplnil. Neboť »nyní vidíme skrze zrcadlo v podobenství, ale tehdáž tváří v tvář; nyní poznávám z částky, ale tehdáž poznám, jakož i poznán jsem.« (I. Kor. 13. 12)

III.

Také křik po spravedlnosti, který zvláště nyní světem zaznívá, který chce, aby původci války byli potrestáni, umlkne na nivách věčnosti. Tam bude před veškerou veřejností spravedlivý soud se konati. Tiché hrdinství ve frontě i v zázemí, trpělivost ve snášení kříže, život Bohu zasvěcený obdrží pro vždy svou zaslouženou odměnu a oslavu; zaslepené štvaní k válce, bezectná válečná lichva, lehkomyslnost, požitkářství, které ani v tak vážných dobách neustává, dostanou svůj zasloužený trest. S radostí před trůnem Božím vyznáme: »Spravedlivý jsi, Hospodine, a přímý jest soud tvůj.« (Žalm 118. 119.)

Ovšem nežli cíle svého v nebi dojdeme, musíme zde na zemi bojovati, pracovati, trpěti. »Kdo chce za mnou přijíti," praví Pán, »zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« (Mat. 16. 24.) Zde se musíme namáhati, abychom tam odpočinuli, zde musíme v slzách síti, abychom tam v radosti žali, zde musíme bojovati, abychom tam věčné vítězství slavili.

Ale vzhůru srdce! Boj jest krátký. Jak krátký připadal život Pánu, když na nebe vstupoval. Tak nám zrovna bude. Co je nejdelší život oproti věčnosti?

V boji životním máme mocné spojence, všechny spravedlivé na světě, sv. anděly, svaté v nebi, královnu všech svatých a nejmocnějšího spojence, Krista Pána samého. On je naším vzorem, on je naším spomocníkem, jak nás sv. Pavel (Žid. 12. 1. d.) vy-

bízí: »V trpělivosti běžme k uloženému sobě boji, patříce na původce a dokonavatele víry, Ježíše, kterýž místo předložené sobě radosti utrpěl kříž, nedbaje hanby, a sedí na pravici stolice Boží.« Amen. *Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem.

Exhorta na neděli šestou po velikonocích.

Příprava na příchod Ducha sv.; 1. učedníků Páně, 2. naše.

I.

Církev sv., drazí křesťané, předkládá vám na dnešní den evangelium, v kterém Pán Ježíš připovídá učeníkům svým Utěšitele Ducha sv., a to proto, aby nám připamatovalo povinnost, abychom k slavnému dnu seslání Ducha sv. srdce své připravili. Dávno již sice vypršel onen čas, v kterém Syn boží věrným učedníkům dle připovědi Ducha sv. seslal, nic však méně, poněvadž každý úd církve podroben zůstává rozličným křehkostem, které Ducha sv. vypuzují a mnozí již v pravdě nepravostmi svými jej ztratili, zapotřebí jest, abychom rozjímali: kterak téhož Utěšitele nebeského vždy zachovati aneb ztraceného opět dosáhnouti můžeme. Na tom mnoho nám záleží, vždyť s Duchem sv. nic nejsou zármutkové, nežli radost; a bez Ducha sv. nic nejsou radosti než žalost. Nejmilejší, když naše štěstí zakládá se na Duchu sv., kterak pak srdce své k přijetí Ducha sv. a k rozmnožení jeho darů máme připraviti? A odpověď zní: Následujme příkladu učeníků Páně, tak i naše příprava bude dobrá.

a) Nuže: kterak k přijetí Ducha sv. připravili se učedníci Páně? Trojího druhu příprava to byla, jak dosvědčují mnohé důkazy Písma sv.: totiž čistota srdce, upřímná svornost a modlitba. Čistota srdce to byla na prvém místě. Není pochybnosti, že všichni apoštolové měli tehdy své svědomí očištěné od každé poskvrny hříchu. Již při poslední večeři dal jim to svědectví Pán Ježíš řka: Vy čisti jste, totiž, že dobré a čisté jest svědomí jejich, ačkoli doložil »ale ne všichni,« neboť Jidáš zamýšlel zradu. Ale před sesláním Ducha sv. Jidáš již odešel na věčnost na místo své. Petr smyl již slzami pokání svou vinu, Tomáš již věřil a zvolal: Pán můj a Bůh můj. Všichni čistí a spravedliví byli ode všeho na cti utrhání, od utiskování, od nespravedlivého statku, od hněvu, od obžerství, od neposlušnosti. Nic tedy protivného se u nich nenacházelo, co by nebeský oheň Ducha sv. zdržovati mohlo, byli připraveni k dosažení Ducha sv., neboť Duch sv. duch čistoty, čisté obydlí miluje.

b) Za druhé učeníci Páně zachovali mezi sebou upřímnou snášelivost a svornost. Tak čteme u sv. Lukáše (XXIV.), že s hory Olivetské, když Pána svého vstupujícího k oblakům, srdcem a vzhůru pozdviženýma očima doprovodili, navrátili se zpět do Jerusaléma, všichni chválíce a velebíce Boha v chrámě Páně pospolu.

Ne aby se snad byli hned rozešli, ku př.: jeden do Nazaretu, druhý do Betlema, třetí do Emauz, nikoli: Byli všichni pospolu na jednom místě (Ap. Act. II.) A jak svorni byli! Nehádali se mezi sebou, jako někdy, kdo by z nich měl býti větší, nýbrž spíše každý se vynasnažoval druhého těšiti. Jeden na druhého laskavě se díval, rozmlouvali spolu. Přešťastná svornost lidských srdcí. Blahoslavení pokojní, nebo oni synové slouti budou. (Mat. 5.) — Duch sv. jest duch pokoje, tak jako duch zlý jest duch různice a svárů.

c) Třetí příprava sv. apoštolů na příchod Ducha sv. byla modlitba. Že apoštolové, když jim poslal Bůh Ducha sv. ve způsobě ohnivých jazyků, právě tenkráte se modlili, poznává se nejenom z knihy sk. apošt., kdež čteme, že byli všichni spolu na jednom místě (II.), nýbrž i církev sv. v hodinkách svých prozpěvující to dotvrzuje. Jak asi prosili: Vzhlédni na nás, předobrý Spasiteli, uprostřed nepřátel postavené, bázlivé učeníky! Ty jsi od nás do nebe se odebral, a ujistil jsi nás, že dobře jest pro nás, abys odešel, sice že Utěšitel k nám nepřijde. Ach, brzo-li přiblíží se ta přešťastná hodina, že se nám Utěšitel nebeský objeví. Tak asi se modlili sv. apoštolové, a když ještě se modlili, zní vítr a svítí oheň Ducha sv. nad hlavami jejich. Jaká radost, když srdce jejich plamenem lásky zahořelo. A nyní my, kterak máme se připravovati k přijetí Ducha sv.?

II.

Mějme dle příkladu apoštolů *a)* čisté srdce, *b)* zachovejme svornost, *c)* modleme se.

a) Mějme především dle příkladu apoštolů čisté srdce. — Víme z kn Mojž. (c. VIII.), že po potopě světa holubička z korábu vypuštěná na žádném místě se usaditi nechtěla, poněvadž ty vrchy hor, ač prázdné již, byly ještě zakalené bahnem, a holubička na zemi bahnité, nečisté, nerada odpočívá. A podobně Duch sv. — jak dokládá sv. Ambrož — do srdce zakaleného nevstoupí. Vypuď tedy dříve ducha ďábelského a ducha světského — volá sv. Augustin — tak dosáhneš Ducha sv. — Očisťme tedy znovu srdce své, svědomí své svátostí pokání!

b) Připravme se na svátky svatodušní dokonalou svorností, svorností a jednotou víry a lásky. Víra musí nám všem býti jediná, svatá, římsko-katolická Sv. Augustin, ten vysoce učený otec a učitel církevní napsal: Že nikdy nemůže býti dokonalá příčina od jednoty víry se odděliti a ji roztrhnouti. Tedy nemožno víru trhati ani pro dědictví neb bohatství, ani pro vdavky, ani pro zlé příklady, ani pro přídavky, ani pro jakoukoli jinou příčinu, nikdy nemůže býti spravedlivá příčina jednotu roztrhnouti. Poněvadž roztrhnouti jednotu církve, a od ní se odděliti jest tolik jako duši svou na věky zatratiti. Ale též třeba dbáti jednoty lásky. Upřímně, účinlivě, nejen zevnitř nýbrž i z vnitřního srdce máme bližnímu svému lásku prokazovati; jinak bez lásky nesmíme se nazývati opravdoví synové Boha, jenž láska jest.

c) Třetí konečně přípravou musí býti modlitba. Pravilť Kristus Pán: Otec váš nebeský dá Ducha (Lv. XI) dobrého těm, kteří jej prosí, nábožně se modlí za dary Ducha sv. Přátelé milí, v krátkém čase konati budeme výroční slavnost seslání Ducha sv. Chceme, aby tu Duch sv. skutečně i nás navštívil a hojnými dary svými obohatil? Chceme-li, musíme také chtíti srdce své Duchu sv. náležitě připraviti. Sv. apoštolové čistotou srdce, laskavou svorností a vroucí modlitbou připravili srdce své, že zasluhovalo býti chrámem Ducha sv. — Slzami kajícnosti očištěno budiž i srdce naše, jestliže bahnem nepravosti jest zakalené V pokojné svornosti a sjednocenosti setrvejme i s církví se strany víry i s bližním se strany lásky. Vroucí modlitby ať letí co bystré střely vzhůru k nebesům. Zkrátka: čistotou, svorností, pobožností ozdobme srdce svá. Pak ten Utěšitel nebeský, Duch sv., sestoupí opravdově v svaté tajnosti v srdce naše, a je za příjemný chrám sobě vyvolí. On svou přítomností bude nás osvěcovati v tmavé pochybnosti; svou silou bude nás síliti v boji pokušení; svým ohněm nebeským roznítí v nás oheň dokonalé lásky; svou milostí upevní nás v ctnosti a na cestě spasení, a tak se stane, že budeme živými chrámy Boha živého. Amen. Dr. *Čihák.*

Neděle po Nanebevstoupení Páně.

(Napsal Jer. Bonomelli, biskup Kremonský. Dle vlašského originálu upravil Dr. Frà Josef Mergl.)

Homilie.

Jan 15, 26. 27.; 16, 1—4.

Všecka nedělní evangelická čtení po velikonocích vzata jsou z evangelia sv. Jana a sledují dvojí účel: posilniti svaté apoštoly, utvrditi je ve víře, připraviti je na útisky a pronásledování, která na ně čekají a za druhé ubezpečiti je o brzkém příchodu Ducha svatého, který dokoná dílo Spasitelovo. I v dnešním svatém evangeliu bije do očí tento dvojí účel řeči Páně. Použijme tedy této posvátné chvíle a rozebeřme slova Spasitelova jako by je mluvil nám samým místo apoštolům.

Když byl Pán Ježíš připomenul apoštolům, co vše vykonal pro lid po ta tři léta svého pobytu mezi nimi, skutky jichžto žádný jiný nečinil, a jak málo porozumění nalezl; upozornil je zároveň, že týž nevděčný lid všecka dobrodiní odplácel a odplácí nenávistí Jemu a pronásledovati bude i věrné jeho. Na to obrátil řeč na jiné pole a pravil: »Když pak přijde Utěšitel, kterého já pošlu vám od Otce, ten bude o mne svědectví vydávati.« Uvažujme podrobně tato slova. Spasitel chce říci asi tolik: Nač vám toto všecko povídám? Až přijde Utěšitel, Duch svatý, kterého jsem vám slíbil a který za mne bude pokračovati v mém poslání: ten svým vniterným světlem vás osvítí, aby jste pocho-

pili to vše, co jste ode mne slyšeli; jeť on zajisté »Duch pravdy.« »Pošlu vám Ho od Otce.« Dobře si všimněme, že Ježíš Kristus pošle Ducha svatého, Ducha pravdy Kdo jest poslán, je v jisté závislosti na tom, kdo jej poslal. Duch svatý tedy je v jisté závislosti na Bohu Otci, na Ježíši Kristu. Jak na Ježíši Kristu? Snad jako na člověku? Zajisté nikoliv! Bylo by hrozným rouháním jenom pomyšlení, že by božská osoba Ducha svatého závisela na lidské přirozenosti Kristově, stvořené a konečně jakožto dílo Boha trojjediného. Duch svatý je v závislosti na Ježíši Kristu jako Bohu. Avšak Bůh Syn a Duch svatý jsou dvě osoby božské, téže bytnosti, tedy sobě rovné; nemůže tedy Duch svatý závislý býti na Synu co se týká bytnosti, která je oběma společna, může býti tedy závislý od Syna pouze, co se týká původu, jako Syn závislý jest na Otci. V tomto tedy smyslu je Duch svatý »poslán« od Syna, maje od něho svůj původ, jako Syn je »poslán« od Otce, jsa od Něho zrozen. Všimněme si také, jak se o nejsvětější Trojici vyjadřuje Písmo sv. O Bohu Otci, který nemá počátek svůj od žádné jiné osoby božské, nikde se nepraví, že »je poslán«; o Bohu Synu, který je z Otce zplozen, všude čteme, že »jest od Otce samého poslán,« a nikdy též od Ducha Svatého, poněvadž od něho nemá svůj původ; Duch Svatý konečně dle Písma sv. »poslán bývá brzy od Otce, brzy od Syna, poněvadž od obou stejně vychází nejen od Otce jak s námi vyznávají Řekové a Rusové, nýbrž také od Syna, jak vyznáváme my, katolíci, kdežto oni chybně vykládajíce Písmo sv. toto učení popírají. Tento »Duch pravdy«, dí Spasitel, který od Otce vychází, kterého já vám pošlu — vycházíť i ode mne — »tenť bude o mne svědectví vydávati« to jest: poví vám kdo jsem a dosvědčí nevyvratitelně, že pravdou jest všecko, co jsem mluvil vám. Jestiť on se mnou téže bytnosti, ví a zná vše jako já; proto jeho učení nemůže býti jiné než moje; potvrdí tedy vše, co jste tady slyšeli ode mne. A pak? »Také i vy svědectví vydávati budete, nebo od počátku se mnou jste.« To vše, co jste slyšeli ode mne, stvrdí jako pravdu Duch Svatý a vy z vaší strany budete to vše ohlašovati světu jako hodnověrní svědkové. Kdo byli tedy apoštolové? Jaký úřad měli oni a mají i budou míti až do skonání světa jejich nástupci? Apoštolové byli svědky učení Kristova a jejich zázraků a týmiž svědky mají býti i všichni jejich nástupcové. Svědkem jmenujeme toho, kdo viděl nebo slyšel to, o čem mluví, co tvrdí. Svědek nesmí ani přidati ani ubrati písmeny z toho, co viděl a slyšel, když je volán dosvědčiti pravdu; musí vědět o tom, co svědčí, musí vypovídati upřímně a bez bázně i kdyby šlo o život a o věc života dražší, o čest. Nuže! Ode křtu Páně až do Jeho smrti, od Jeho vzkříšení a nanebevstoupení byli apoštolové stále s Ním Proto také slyšeli celé Jeho učení, viděli všecky jeho zázraky, kterými učení Své potvrzoval. Po nanebevstoupení Páně měli jen dosvědčovati všem národům to, co sami viděli a slyšeli. V tom záleží tedy celý úřad apoštolský, celý úkol jejich, je to úřad a úkol svědků. Proto jim

pravil Pán: »Budete mně svědky v Jerusalemě, v Judsku a v Samaří a až do končin země.« Svatý Petr dí při volbě apoštola na místo zrádného Jidáše tato slova: »Proto z těch mužů, kteříž s námi jsou shromážděni po všechen čas v němž vcházel i vycházel mezi námi Pán Ježíš. . . jeden musí býti s námi svědkem vzkříšení jeho.« (Skut. ap. kap. 1. 21—22.) A apoštolové sami nejednou — Skutků ap. — prohlašují se svědky všeho, co činil a mluvil Pán Ježíš. A církev svatá? Ta jest ustavičným svědkem toho, co slyší od nástupců apoštolských a nepřetržité posloupnosti až ku Kristu samému. A týž Syn Boží ubezpečuje nás, že svědčí o tom, co přijal z lůna Otcova: »Co víme, mluvíme a co jsme viděli, o tom svědčíme.« (Jan 3, 11) Poslouchejme tedy rádi a uctivě tato neporušená a neporušitelná svědectví, jak je církev hlásá po tolik století od doby Kristovy a hlásati bude až na konec světa na potvrzení pravdy a zapezpečení naší blaženosti věčné.

I v posledních trapných chvílích svého života pozemského měl Spasitel na mysli své věrné, jak by se o ně postaral, je posilnil a připravil na nastávající boje, proto není divu že opakuje někdy tatáž slova. Jedná jako pečlivý otec, který maje vydati se na dalekou cestu a opustiti dítky na delší dobu loučí se s nimi, objímá je a opět a opět jim připomíná, co mu zvlášť na srdci leží. »Vidím do budoucnosti,« praví »a proto musím vás varovati, abyste nepodlehli ve zkouškách, které vás očekávají a proto vás upozorňuji již teď, že »ven ze škol vyženou vás, ano, přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil.« Toto děsné, na pohled přehnané proroctví splnilo se do poslední písmeny, jak lze dočísti se ve Skutcích apoštolských a v dějinách první církve. Všichni apoštolové byli bez milosti pronásledováni, do vyhnanství posíláni, žalářováni, kamenováni, mučeni, usmrceni. Zvláště židé řádili proti apoštolům, že by si nebyli mohli hůře počínati ani proti svým nejzuřivějším nepřátelům. Hluboké bývá stranické záští, děsné bývají boje mezi stranami politickými, jak z dějin dobře známo, ale daleko hlubší jest záští náboženské, hroznější a nezkrotitelné jsou náboženské půtky, poněvadž mají kořen v náboženském cítění a přesvědčení a to je každému vrozeno i svato. Proto boje náboženské vždy byly strašnější než jiné, zvláště u Židů. Povražditi všecky, kdož se protivili zákonu Mojžíšovu a tradici židovské, bylo povinností, činem bohumilým, jak sám na sobě dokázal sv. Pavel před svým obrácením »Šavel.« Nebude od místa, učiníme-li zde několik poznámek. Nejprve padá do očí, s jakou otevřeností Pán předpovídá svým věrným takové hrozné věci, bez obalu, slovy drsnými, výrazy nehledanými a dodává: »Nejen že vás vyženou ze synagog, nýbrž domnívati se budou, že prokazují Bohu službu, zabijí-li vas.« Pán nechce své milé uvésti v omyl, nýbrž chce, aby zvěděli vše a byli tak připraveni.

Mimo to třeba na paměti míti i toto. Proroctví Spasitelovo netýkalo se pouze jich, nýbrž všech, kteří pokračovali v jejich

úřadě, totiž církve více méně všech časů. Zajisté se týkají slova, kterými Pán přenesl všecku svoji moc na apoštoly, také jejich nástupců; musí se jich tedy týkati i proroctví v trpkých zkouškách, v pronásledování. Nelze přece odděliti, co Ježíš sám spojil, nelze býti dědici apoštolů jen z části, jen po jedné stránce, děliti se s nimi o moc, práva, pocty a ne o muka, o povinnosti, útisky, Kristus Pán a apoštolové byli terčem pomluv, pronásledování, smáčeli potem, slzami i krví cesty, po kterých kráčeli; poslání jejich bylo nepřetržité martyrium a my bychom si chtěli dělati nároky na to, aby nás svět zahrnoval poctami, bohatstvím, mocí? Jakž by se pak spravdi o slovo Páně: »Jestli pronásledovali mne, i vás budou pronásledovati.« Není divu tedy, milí křesťané, že církev, a zvláště správcové její s nejvyšším pastýřem trpí protivenství a útisky; byl by to div, kdyby tomu tak nebylo, přišli by o jistou známku že (jen oni a nejiní) pokračují v díle Ježíše Krista a apoštolů. Běda nám, ať biskupům ať kněžím, kdyby svět s námi zacházel jinak než jak zacházel s Pánem a apoštoly; to by bylo důkazem, že jsme, dle slov Kristových, »z tohoto světa« a že Jemu nenáležíme. Vštípíme-li si hluboko do srdce vznešené pravdy obsažené ve svatých evangeliích a epištolách, nepohoršíme se, budou-li nás pronásledovati a všelijak soužiti, spíše budeme se z toho radovati, jako se radovali apoštolové. Dnes více než kdy jindy je třeba, aby představení církevní, ať biskupové, ať kněží, v těch velikých a vznešených pravdách evangelia Kristova hledali útěchy a posily, neboť — jak dí sv. Pavel — »dnové jsou zlí a podle všeho bude ještě hůře. Kdo nevidí, jak ze všech stran kolem nás se bouře stahuje, ten je buď slepý nebo nechce to viděti. Čekají na nás zlé, trpké, tvrdé zkoušky, ale my důvěřujeme Tomu, jenž pravil: Důvěřujte, já jsem přemohl svět.«

»A to učiní vám,« dí dále Spasitel, »protože neznají Otce ani mne.« Svět se pozvedne proti vám a povede se vám hůře než si lze představiti; a chcete věděti, proč? Protože neznají, vlastně nechtějí znáti Otce ani mne. Slovem »Otce« míní zde Ježíš Kristus jistě první osobu v nejsvětější Trojici, ale nevylučuje ty dvě druhé, spíše je obě do pojmenování Otec zahrnuje. Tím chce říci: Budou vás pronásledovati a mučiti, protože nechtěli poznati Boha ani toho, jenž přišel učiti je a dokázal své božské poslání mnohými zázraky. A ještě jednou připomíná Pán apoštolům, proč tak smutnou budoucnost jim předpověděl: Toto mluvil jsem vám, aby, až se to vše na vás naplní, jste si vzpomněli, že jsem vám to pověděl a seznali z toho, že jsem o tom o všem již dříve věděl a jako moje oko ovládá budoucí věci, tak i rámě moje je sto posíliti vás, ačkoliv mne neuvidíte více mezi sebou.

* * *

To právě budiž naší posilou ve velikých a všelikých bouřích života: Ježíš Kristus vidí je a odpovídá, dříve než přijdou, ví o nich, když přišly a všemohoucí rukou svojí nás drží a vede

ku vítězství. Jak činil apoštolům, tak činí nám a všem, kdož věří v něho až do skonání světa. Nezapomínejme, milí křesťané, na tuto pravdu: Jako moc a nauka Kristova a apoštolů je a vždy bude mocí i naukou náměstků Kristových a nástupců apoštolských, tak právě musí život Kristův i apoštolů zrcadliti se v náměstkovi Jeho a v nástupcích apoštolů. Kdo se domnívá, že by mohlo býti jinak, ten neuznává evangelia a nezná věcí běh. Svět zůstane světem a evangelium nepřestane býti evangeliem. A proto také kříž Kristův vždy bude praporem církve a po všecky věky zůstane v platnosti slovo jejího božského zakladatele. »Jest-li pronásledovali mne, i vás ponásledovati budou.« Amen.

Exhorta v den sv. Jana Nepomuckého.

Asi r. 1340 narodil se rodičům Volfínovým v Pomuku čili Nepomuku syn Jan, který dospěv oddal se studiím a stavu kněžskému. A hle při jeho narození již vyjevil všemohoucí Pán, jaké světlo, jaký anděl v městečku Nepomuku světu vychází. Jan se narodil a domeček Nepomucký stkví se jako hořící keř, světélka nebeská tam září. A k malému nemluvňátku sklánějí se zástupy andělů, aby vítali toho andílka nového, anděla povoláním a svého budoucího druha v nebi. Toto dítko jest, o němž možno zvolati jako o sv. Janu Křtiteli: aj já posílám anděla svého před tváří tvou. (Mat. 11, 10). Proto čte se dnes evangelium o sv. Janu Křtiteli, neboť rovněž andělem Páně byl sv. Jan český, sv. Jan Nepomucký. Či snad nezaslouží si náš světec tohoto názvu, nebyl a není andělem Páně? V Zjevení sv. Jana evang. dává Bůh jméno andělů duchovním pastýřům církve sv. Tak zajisté v II. též III. kapitole jménem církve efesské, jménem anděla církve smyrnenské, anděla církve pergamské, anděla církve tyatýrské, anděla sardinské, anděla filodelfické, anděla laodicejské církve, žádný jiný se nevyrozumívá než kněží křesťanští. A tento andělsky kněžský úřad zastával sv. Jan z Nepomuku veda život andělsky čistý a plana andělskou horlivostí. Církev sv. sama přivlastňuje sv. Janu dnešní sv. evang. a slova: Tentoť jest o kterémž psáno stojí: Aj já posílám anděla svého před tváří tvou. Nuže, když církev sv. na Jana Nepom. obrátila dnešní slova evang., dovolíte mi, abych promluvil vám, kterak sv. Jan andělem byl již na tomto světě.

Sv. Jan již v dětském věku byl osobou více andělskou než lidskou. Již jeho neobyčejná dychtivost přisluhovati při oltáři Páně jej stavěla do počtu andělských duchů, zvláště když z knih Písma sv. víme, že andělé neustále stojí před Pánem, jak anděl Rafael řekl nábož. Tobiášovi: Já jsem anděl, jeden ze 7, kteří stojíme před Pánem. Právě Jan Nep. jako jeden z andělů každodenně před trůnem Božím, před oltářem Páně kleče posluhoval, k nejdražší oběti držel ruce své pozdvižené k nebesům, cči na oltář upřené. A jak andělskou láskou vzplanulo teprve

jeho něžné srdce, když sám povýšen byl k důstojnosti andělské, posvěcen na kněze Páně. S jakými city vroucí oddanosti sloužíval nejdražší oběť mše svaté; s jakou něžností a úctou bral nejsv. tělo Páně do rukou, s jakou vírou a láskou je přijímal! Vskutku andělem, ano nad anděly vznešenějším jevil se u oltáře. Kněz dle sv. Jana jest ve svém úřadu andělem Páně, andělem u oltáře, andělem na kazatelně, andělem ve zpovědnici, andělem u lůžka nemocného. Andělem byl sv. Jan u oltáře. Andělem byl i na kazatelně. Jako kazatel hlásal Jan nejprve slovo Boží v chrámu Páně Týnském, napotom na hradě Pražském. A jak působila jeho kázání? Nahlédněme nejprve do knih Písma. Jest-li kdy v St. Zák. hlásání slova Božího nějaký účinek způsobilo, tož zajisté způsobilo účinek a užitek kázání andělské, o kterém nám kniha Soudců (k. 2.) něco podivného vypravuje: Anděl Páně postavil se jedenkráte uprostřed synův israelských na místo veřejné, chtěje sám osobně okolostojícímu zástupu nepravosti proti Bohu spáchané vytýkati. Synové israelští poslouchali kázání andělského ducha s nejpozornějším srdcem. A po kázání všichni počali hlasitě plakati nad svými hříchy a bez prodlení oběti Bohu obětovati. A chrám týnský mohl by nám vypravovati o působení kázání andělského Jana z Nep. na zbožný lid pražský. Mohli bychom říci o něm: když mluvil ten anděl, plakali všichni a po kázání hledali anděla, jenž by je potěšil ve zpovědnici!

Andělé jsou pomocníky a těšiteli lidstva. Tak anděl těší Sáru; ve skutcích apošt. (k. 12.) spí Petr v žaláři, svázaný dvěma řetězy; anděl jej musí silně v bok udeřiti, aby jej ze sna probudil. Nejinak choval se sv. Jan Nep., když úřad zpovědnický zastával. Přiklekly k nohám jeho ve zpovědnici zbožné (Sáry), chtíce své zármutky stran stíženého svědomí jemu vypravovati; Jan je potěšil. Přistoupili k svátosti pokání zatvrzelí hříšníci, kteří řetězy zlých navyklostí svázaní, velmi těžce se z hříchů svých vymaňovali; Jan je udeřil silně v bok jako přikované Petry, řka: Zvolte sobě, buď pravé pokání činiti, nebo na věky v pekle hořeti. — Jiní si stěžovali na přirozenou svou křehkost a mdlobu. Přistupte častěji k stolu Páně, odpověděl Jan; pojďte se mnou k oltáři Boha živého; tam vás nakrmím chlebem andělským, a všechna mdloba a křehkost vaše přestane. Tak byl Jan andělem duší ve zpovědnici. A jak teprve pečoval o spásu duší těch, které již odebrati se měly do slávy věčné. Těšil nemocné, sílil je na duchu, pomáhal i hmotně nuzným a opuštěným. To andělský úřad kněze a andělsky jej plnil sv. Jan. A aby mohl býti andělským knězem, k tomu vedl život také andělský. Jan Nep. zachoval čistotu andělskou od křtu až do posledního vzdechnutí tak neporušenou, že zasluhuje většího podivení, než čistota andělův, poněvadž andělé bez těla, ale Jan v těle žil. Praha jmenovala Jana stydlivým knězem, a tím dosti řečeno! S dokonalou čistotou srdce spojoval hlubokou pokoru a zbožnost. Pevná víra a nejvroucnější láska spojovala ho s Ježíšem, jehož službě život svůj věnoval.

A sv. Jan Nep. tedy od andělů při svém narození vítán, úřad andělsky kněžský způsobem andělským zastával, andělskými ctnostmi se stkvěl a proto není divu, že andělé již toužebně ho očekávali mezi sebe, že andělé ho uvedli hned po slavné smrti mučednické před trůn Boží, aby tam anděl s anděly Bohu na věky chválu pěl a za svůj lid orodoval. Ach pros, oroduj, přimlouvej se, anděle náš sv. Jene Nep., za nás za své milé krajany; pros za opuštěné sirotky země české, pros za osiřelé vdovy, pros za věrné přátele země české, pros za upřímné Čechy, pros za křesťany všecky, abychom my jedenkráte poznali, že ty skrze přímluvu a orodování svá jsi onen pomocník, o kterém psáno stojí: »Aj já posílám anděla svého před tváří vaší, který připraví k nebesům cestu před vámi.« Amen. Dr. *Čihák.*

Svátek sv. Jana Nep., zemského patrona.

Zpovědní tajemství.

»Co jste vyšli na poušť viděti? třtinu-li větrem se klátící?« (Mat, 12, 7.)

Sv. Jan Nep. měl jméno po sv. Janu Křtiteli. O něm řekl Pán: »Co jste vyšli na poušť vidět? třtinu-li větrem se klátící?« Touto otázkou chtěl říci: Sv. Jan není takou třtinou, nýbrž jest skálou ctnosti. A tutéž chválu vzdává církev sv. světci dnešního dne, když dává předčítati tento odstavec ze sv. evangelia. Ano, takým mužem skálopevné ctnosti byl i náš krajan a oslavenec, sv. Jan Nep.

Narozen v blízkém městě Nepomuku, studoval v Žatci a Praze, kde byl také na kněze vysvěcen. Pro svou horlivost a zbožnost stal se kanovníkem a kazatelem při arcibiskupském chrámu v Praze. Svými kázáními, svou učeností a zbožným životem získal si veliké obliby u všeho lidu. I král ho z počátku ctil, a dle jeho přání častěji i před královským dvorem kázal. Zvláště královna měla k němu velikou důvěru a zvolila si ho proto za svého zpovědníka. A vizte, právě tento úřad byl v rukou božské prozřetelnosti nástrojem, že nalezl místo ve sboru sv. mučedníků. Král Václav chtěl totiž na něm vyzvěděti, z čeho se královna zpovídala. Ale Jan nebyl třtinou větrem se klátící, nýbrž stál jako skála, nevyzradil nic. Král mu sliboval hory doly, Jan nepovolil. Král ho dal vsaditi do žaláře, páliti ho, než světec mlčel. Věděl, že mu smrt hrozí, a přece králi nic neřekl. Ten ho dal proto shoditi s Karlova mostu do Vltavy. Ale Bůh hned svého věrného sluhu oslavil. Jasné světlo, hvězdy provázely tělo, které ve vodě plulo, označovaly místo, kde je. Byl slavnostně pohřben v dómě pražském. Úcta k tomuto světci šířila se po celém světě, a když byl hrob jeho po více než třech stech letech otevřen u přítomnosti četných svědků, mezi těmi byli nejslavnější lékaři, a vizte, jazyk jeho byl

nalezen neporušený a čerstvý. To se stalo roku 1729. Tak Bůh svého věrného sluhu oslavil. Byl mučedníkem zpovědního tajemství. Zpovědník jest totiž k věčnému mlčení zavázán v tom, čím se mu kajícník ve sv. zpovědi svěřil. O tomto zpovědním tajemství chceme dnes ke cti mučedníka tohoto tajemství uvažovati a to:

I. Zpovědní tajemství zavírá ústa zpovědníkovi a

II. otevírá ústa kajícníkovi.

I. Zpovědní tajemství zavírá ústa zpovědníkovi. Zpovědník jest povinen podstoupiti raději smrt mučednickou, než aby ze zpovědi věc sebe menší vyjevil; je pod těžkým hříchem a pod velmi přísnými časnými i věčnými tresty k mlčelivosti zavázán. Hřešil by tedy nejen těžce, kdyby něco ze zpovědi vyjevil, nýbrž byl by přísně trestán zde i na věčnosti. Jest k věčnému mlčení zavázán o tom, co se mu kdo zpovídal. A tato povinnost nezná výjimek. Tato povinnost od něho žádá, aby s kajícníkem ani nemluvil o tom, čím se mu ve zpovědi svěřil, jakmile jest svatá zpověď skončena. Jen když ho kajícník sám vyzve nebo mu k tomu dovolení dá, smí s ním v soukromí o tom mluviti, z čeho se zpovídal. Tím více žádá tato povinnost od zpovědníka, aby nikomu jinému nikdy nic nevyjevil, co kajícník ve zpovědi vyznal.

Proto nerozumně si počíná, kdo knězi s něčím ve zpovědnici se svěří, co se jiných týká, a vyjeví přání, aby toto zpovědník použil, aby jiné napomenul příležitostně, při sv. zpovědi nebo mimo ni. A to se může přihoditi často. Manžel při zpovědi stěžuje si na manželku, že je svárlivá a nehospodárná, a žádá, by ji zpovědník domluvil. Manželka naříká na nevěru muže a chce, aby zpovědník ho přivedl na dobrou cestu. Rodiče žalují na děti, že jsou neposlušné a špatně se chovají, a zpovědník má je poučiti. Má li někdo přání podobné, aby kněz jiného napomenul a poučil, ať to učiní mimo zpovědnici. O tom, co slyšel ve zpovědnici, je kněz k mlčelivosti zavázán. Tato povinnost nezná výjimek. Zpovědník může býti na př. soudem vyzván, aby veřejně svědčil o zločinu, který mu byl ve zpovědnici svěřen. Nesmí tak učiniti, i kdyby byl pod přísahu vzat. I tu může přísahati, že o zločinu neví. Neboť co ze zpovědi ví, to ví nikoli jako člověk, nýbrž jen jako zpovědník, který je na místě božím; při soudu však je jen vyslýchán a pod přísahu brán jako člověk a občan. A což když se mu hrozí přísnými světskými tresty, žalářem nebo smrtí? Ani v tom případě nesmí porušiti zpovědní tajemství. Povinnost k věčné mlčelivosti je naprostá.

Zdaž skutečně zpovědníci tak přísné tajemství zachovávají? Odpovídám rozhodně ano a na důkaz uvádím dvě okolnosti. Předně nikdo nemůže uvésti případ, že by byl zpovědník tajemství porušil. Staly se již případy, že kněží se svému povolání zpronevěřili, ano i z církve sv. vystoupili; ale tak špatný nebyl nikdo, aby tajemství zpovědní prozradil. Bůh nepřipustil, aby důvěra ve svátost pokání byla zviklána.

Za druhé máme mnoho příkladů i z nové doby, že zpovědníci i za největších muk nic ze sv. zpovědi nevyzradili. Žádný národ

nemůže se honositi takovými mučedníky zpovědního tajemství jako náš národ český. Vedle sv. Jana Nep. máme i blah. Jana Sarkandra. Odpůrci pravé víry chtějí vyzvěděti na něm zpověď katolického pána z Lobkoviců, skřipcem mučí kněze po 6 hodin, ohněm pálí světce tak, že vnitřnosti se objevily na povrch, ale nadarmo. Pečeť zůstává neporušena, kniha zavřena. V pravdě srdce katolického zpovědníka jest knihou, kterou nikdo neotevře ani na zemi, ani na nebi.

Za války sedmileté bylo v Prusku mnoho sběhů vojenských. Byl vydán proto přísný zákon. Dne 25. března 1758 padl mu v obět kněz Ondřej Faulhaber. Dopadený sběh, aby se osvobodil, vypovídal, že se u něho zpovídal, a na otázku svou že dostal v odpověď, že sběhnutí je těžký hřích, ale může býti odpuštěn. Faulhaber byl zatčen, ale zdráhal se o tom blíže mluviti, protože se to příčilo jeho povinnosti mlčeti. Vojín byl odsouzen jen k běhu po ulici, kněz však byl oběšen na šibenici. Zemřel s radostným přesvědčením jako mučedník. (Weisz: Světové dějiny XII. 316.)

Kněz Dumolin z arcibiskupství Aiso byl r. 1889 obžalován, že bohatou dámu zavraždil a oloupil. Byl odsouzen, do Australie zavezen a tam s ním nakládali jako s největším zločincem. Z toho měly noviny církvi nepřátelské nemalou radost a plnily tím dlouhé sloupce. Po třech letech ulehl kostelník odsouzeného faráře na lůžko smrtelné. Před smrtí vypověděl, že on je vrahem a lupičem. Ještě v den vraždy vyzpovídal se z toho panu faráři. Proto se nemohl a nechtěl kněz hájiti. Raději snášel hanbu a hrozné trápení, než by byl porušil zpovědní tajemství.

Na podzim roku 1894 byl kněz Lurtz soudem v Baltimore na deset let odsouzen do káznice, že prý těžce nemocného bankéře okradl o velikou sumu peněz. Při líčení kněz jen ujišťoval, že zlodějem není, jinak vzpíral se vypovídati, jak přišlo do jeho majetku tolik peněz, které dříve bankéři náležely. Kněz nastoupil trest. Po dvou letech vyšlo na jevo, že bankéř knězi, který ho zaopatřoval, ony peníze odevzdal jako náhradu osobě, kterou dříve tak těžce okradl. Tato náhrada byla následkem zpovědního tajemství. Proto raději kněz obětoval svou čest a svobodu.

Tak ani v nové době nevymřeli mučedníci zpovědního tajemství.

Spisovatel Spillmann vydal román: Obět zpovědního tajemství, který do češtiny přeložil V. Müller. A také mučedníci tito nevymrou, pokud církev trvati bude. Katolický kněz, beze všech rodinných pout, slibem čistoty Bohu zcela zasvěcený, žije jen pro Boha a nesmrtelné duše; aby ty spasil, to je jeho cíl; tomu přináší v obět všechno. Zpověď by byla dávno ztratila svůj význam, kdyby nebylo zpovědního tajemství. To je nový důkaz, že zpověď zavedl Bůh. Neboť jen Bůh mohl a může kněze svou milostí tak posíliti, že se nebojí žaláře, mučení, smrti a vše raději podstoupí, než by svou povinost porušil. Zpověď je božského původu; neboť

jediný Bůh zná potřeby lidského srdce a dovedl podivuhodným zařízením sv. zpovědi k nim přihlížeti.

A proč jest zpovědní tajemství tak přísné? Král se ptal svého dvorního kaplana, zdali by mu řekl, kdyby se mu někdo zpovídal, že chce krále zavražditi. Dvorní kaplan odvětil: »Pod žádnou podmínkou.« Tu řekl král: »Ano, ale tu je život můj v nebezpečí.« Kněz odpověděl: »Mnohem více by bylo v nebezpečí, kdyby zpovědní tajemství nebylo.« Zpovědní tajemství je tak přísné k ochraně kajícníka samého a k ochraně posvátnosti svátosti pokání. Plniti božské přikázání o zpovědi bylo by věřícím nesnesitelným břemenem, ano mravní nemožností, kdyby nebyli zásadně přesvědčeni, že obsah jejich zpovědí nemůže ve známost přijíti. Zařízení zpovědi Pánem Ježíšem ke spáse věřících bylo by ohroženo, ano zmařeno. Proto je zpovědní tajemství tak přísné.

Jak těžké povinnosti má tedy zpovědník. Než má také nějaký užitek ze zpovídání? Jedním z nejznamenitějších kazatelů francouzských byl Bossuet. Akademik Nisard praví: »Co je na těchto řečích, co nás tak dojímá, kteří jsme křesťany nejvýše ve spekulaci a katolíky v domněnce, skutečně však pochybovači a nevěřícími? Pravda nad námi. Tato pravda je tu zcela, úplně a ve všech svých postavách živá a důvěrná, když se blíže pouští do našeho chování, do našich mravů, do našich světských výhod; jest ostrá a pronikavá, když zkoumá naše srdce a nás sleduje po všech vytáčkách naší sebelásky; jest velká a slavná, když mluví všeobecnými výrazy o Bohu a člověku, o nepravosti a ctnosti, o životě a smrti. Kdo dal tomuto panickému knězi prozíravost, že mu nic z našich lidských nedostatků neujde? Kdo mu dal tuto neomylnou znalost lidského srdce? Jeho genius sám by nebyl k tomu stačil! Jest něco, co křesťanskému mravnímu soudci sděluje tajemství, kterého pohanský neznal a které křesťana nad pohana povyšuje. Jest to zpověď. Zde se otvírá zpovědníku srdce; lítostí puzeno hledí se zbaviti všech hříchů a předkládá je zpovědníku, který se nerozpakuje rukou ran se dotýkati, který obdržel moc, hojiti je Leží před ním otevřeně. Mravní soudce starověku dovedl posouditi člověka jen dle jeho činů, které však nejsou často věrným odrazem jeho myšlenek... nebo dle jeho slov, kterých však často užívá, by své myšlenky zatajil, místo aby je zjevil. Zpověď však člověka před zpovědníkem odkryla. Před tímto tajemným soudcem přicházejí myšlenky a zrazují skutek, pokrytec zde mluví pravdu, povaha se zde ukazuje bez škrabošky, nepravosti odkládají nádherné roucho, které neznalci za znamení vyššího důstojenství pokládají. Lítost roztavuje celé srdce jako plamen, který k vosku přibližujeme, a působí v něm onen sladký zmatek, kterému Bossuet i před nevinností přednost dává, a který hříšníku proto útěchu skýtá, že sám na sebe žaluje. Pohanský mravní soudce nezná pravého středu: buď přeceňuje sílu lidské přirozenosti jako stoikové nebo jí pochlebuje a rozmazluje jako epikurejci nebo nechává ji v nejistotě sem a tam tápati, jak to činí učení akademiků, jejichž neoprávněnou shovívavost často

Bossuet na Horácovi kárá. Křesťanský mravní soudce má jediný pravdu. Můžeme býti v pochybnosti o božském původu tohoto učení, můžeme pochybovati o pravomoci vázati a rozvazovati, ale nemůžeme popírati, že křesťanská mravouka osvětluje každý záhyb lidského srdce a že jest křesťanství filosofií, která člověku nejlépe rozumí. Obávám se velice, že nejlepší zásada staré mravouky: »Poznej sebe sama« ponejvíce neplodná byla. Neboť jak málo lidí má sílu poznávati sebe sama, jak málo lidí je schopno přemáhati sebe sama, jak málo lidí má tuto jemnost ducha, které poznání sebe vyžaduje, a kolik lidí je, kteří při nejlepším úmyslu se neznají, kteří jsou polapeni v osidlech svých chyb a dobré a zlé zaměňují. Křesťanský kněz je smělejší než pohanský mravní soudce, praví člověku: »Poddej se!« a pomáhá mu, by chyby své odkryl, propůjčuje mu oči, by správně viděl, obrátí list a hříšník čte. Křesťanství učinilo ze zla nemoc a z kněze lékaře, který k tomu je povolán, aby nemoci hojil. Nestačí jen vyznati chyby, nesmí žádnou zamlčeti, jinak ztrácí ovoce vyznání a obtěžuje svědomí novým hříchem. Žádné dílo starověku nemůže nám podati představu o hloubce, se kterou Bossuet pomocí zpovědi do lidského srdce vnikl, činí z nejprostšího vesnického faráře, má-li hlavu, učitele mravů.« (Weisz: Světové dějiny XI. 356-357.) Jaký užitek přinesla tedy zpověď dle svědectví tohoto učence Bossuetovi, vnikl co nejhlouběji do lidského srdce, proto jeho kázání také šla k srdci.

II. Jak zpovědní tajemství zavírá ústa zpovědníkovi, tak otevírá ústa kajícníkovi.

Co zavírá často ústa kajícníkovi, že právě své zamilované hříchy zamlčuje? Jest to zvláště falešný stud a bázeň. Stydí se zpovědníka, stydí se mu srdce otevříti a praví si: Co si o mně pomyslí? Pomyslí si, že jsi dobrá, upřímná duše; bude si tě pro upřímnost vážiti. K sv. Františku Saleskému, biskupu ženevskému, přišel kdysi pán, který se o sv. zpovědi dotazoval a rozličné pochybnosti přednesl. Mezi jiným pravil: »Co byste o mně myslil, kdybych se vám z těžkých hříchů života svého zpovídal?« Světec odpověděl: »Pokládal bych vás za svatého; neboť jen svatí vyznali své hříchy otevřeně.« Tím byl úzkostlivý muž probuzen a kajícnou zpověď vykonal.

Zpovědník má radost, když kajícník upřímně se ze svých hříchů vyzpovídá. K sv. Ludvíkovi Bertrandovi († 1580) přišel ve Valencii k sv. zpovědi muž. Kdykoli těžký hřích vyznával, díval se zpovědníkovi ostře do očí, aby viděl, zdali se nebude diviti. Než zpovědník zůstal klidný. Tu řekl hříšník ke konci: »Ještě mám vyznati hřích, a toho jsem se dopustil při zpovědi. Neboť jsem vás opovážlivě posuzoval. Když jste totiž žádné překvapení neukazoval, myslel jsem, že jste se týchž hříchů dopustil.« Zpovědník odpověděl: »Žádného z tvých hříchů jsem se nedopustil, ale zůstal jsem klidný, pravda. Ale nemám proto radosti z tvých hříchů, nýbrž jen radost z tvé lítosti. Bolelo mne, že jsi Boha tak těžce urazil, ale radoval jsem se s anděly nad tvou lítostí; radoval jsem se proto, že jsem z tvého zkroušeného vy-

znání poznal, že se jako marnotratný syn k nebeskému Otci vracíš.« Ta slova dojala kajícníka tak, že se dal do hlasitého pláče.

Proč bys se zpovědníka bál? Boj se Boha, když jsi hřešil, neboť ten tě může uvrhnouti do ohně pekelného. Ale zpovědníka? Nemůže tě odsouditi. Co učiní zpovědník, když mu hříchy upřímně vyznáš? Poučí tě, bude tě varovati před hříchem, napomene tě k dobrému, udá ti prostředky k polepšení, uloží ti spasitelné pokání, rozhřeší tě od tvých hříchů pravomocí Bohem mu danou. Tedy jen dobré chce ti zpovědník prokázati. A měl bys se báti toho, který ti dobré prokazuje?

Je snad zpovědník anděl či vyšší bytost? Jest bez hříchu? Nikoli, je také křehký člověk, jest hříšný člověk a zpovídá se jako ty, ano častěji nežli ty, proto má s kajícníkem vřelou útrpnost. A měl bys se báti toho, kdo má s tebou útrpnost?

Nosí-li člověk v sobě tajemství, které ho tlačí, nutí ho srdce, aby je jinému vyjevil, aby ve vyjevení útěchu a radost nalezl. Sdělená radost je dvojí radost, sdělená bolest je poloviční bolest. Komu to raději vyjeví, člověku, o němž ví, že to jinde vybreptá, či člověku, o němž ví, že nic vyzraditi nemůže a nesmí? Zajisté nejraději němému; neboť ten nemůže nic vyzraditi. Nuže viz, vzhledem k zpovědnímu tajemství jsou ústa zpovědníkova němá, zapečetěná. A měl bys se báti srdce své vylíti před mužem, jenž nic vyzraditi nemůže?

Jak málo příčiny máme báti se zpovědníka, ukazuje tento příklad. Pokažený člověk vydával se nějaký čas za kněze a vykonával všechny výkony kněžské. Přišel do Říma ke knězi se zpovídat, aby ho pokoušel. Vyznal, že knězem není, že sloužil mši sv. ukazuje farářům vysvědčení, které jistému knězi ukradl. Po zpovědi šel ten člověk za knězem do sakristie a žádal ho, aby směl sloužiti mši sv. Zpovědník žádal vysvědčení, podvodník dal mu falešné vysvědčení, a kněz mu dovolil mši sv. sloužiti. Tu se podvodník zamyslel. Paprsek milosti se ho dotkl. Řekl: »Vidím, že katolický kněz nezruší zpovědní tajemství; ó vyznávám veřejně svůj zločin a rád se podvolím všem trestům, které jsem zasloužil.«

Vidíš, jak zpovědní tajemství ústa zpovědníkovi zavírá a kajícníkovi otevírá. Ovšem přichází člověku za těžko odkrýti jinému skryté poklesky, a mnohý kolísá, má-li jíti k sv. zpovědi či ne. Uvaž: Když hříchů svých nevyznáme, nedojdeme odpuštění; neboť jen, pakli vyznáme hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti. (I. Jan 1, 9.) Jestliže vyznáme hříchy své, budou nám odpuštěny dle slov Páně k apoštolům a jich nástupcům: »Komu hříchy odpustíte, odpouštějí se jim.« Co je tedy lepší: Vyznám své hříchy, obdržím odpuštění jich, žiji pokojně a zemru blaženě v milosti boží — či nevyznám hříchy své, neobdržím odpuštění, žiji nepokojně dále, třeba se mi obávati nešťastné smrti a věčného zatracení. Moudrý zvolí z dvou zlých věcí vždy menší zlo. Proto jdi bez bázně k zpovědnici, otevři upřímně srdce své zástupci božímu a nalezneš zde odpuštění hříchů a tam milosrdenství boží. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal, O. Praem. — (Pokračování.)

IV.

Bůh jest nejvýš moudrý.

Každá rozumná matka si přeje, aby byly její dítky hodné a šťastné. Proto používají matky nejlepších prostředků, aby toho úmyslu dosáhly a dítky šťastnými učinily.

Učí dítky znáti Boha, modlí se s nimi, vodí do kostela, poučují, dávají dobrý příklad, bdí nad nimi, napomínají, kárají i trestají, aby dítky v pravé moudrosti a dobré kázni udržely.

Takové matky jsou moudrými, poněvadž mají při všem dobrý, svatý a Bohu milý úmysl, aby cíle, zdaru dítek dosáhly, a užívají k tomu nejvhodnějších prostředků.

Ale i nejmoudřejší a nejopatrnější matky i při zdánlivě nejlepších prostředcích nedosahují mnohdy svatých úmyslů, a bývají zklamány.

Sv. Monika použila všech nejlepších prostředků, aby dosáhla svatého úmyslu, aby duši Augustinovu udržela v čistotě a nevinnosti; byla zajisté velice moudrou, a přece byla zklamána; neměla ve své moci, aby odstranila překážky, jež jí ve svatém úmyslu bránily. Jenom Bůh jediný má při všem nejlepší a nejsvětější úmysly, a vše tak pořádá, aby pokaždé jistě těch nejlejších úmyslů dosáhl; a proto nazýváme Pána Boha nejvýš moudrým. Nejsvětější úmysl boží ve všem jest sláva boží a spása duší — »Sláva na výsostech Bohu, pokoj lidem dobré vůle.«

Vše stvořil Bůh jediné ku své slávě a ku blahu tvorstva, zvláště člověka; to jest jeho nejsvětější úmysl, v tom se ukazuje největší moudrost božská.

Bůh sice naší oslavy nepotřebuje, sám v sobě jest nejvýš blažený, a zůstane i bez naší oslavy nejvýš blaženým; ale proto ukázal nám svou slávu a chce, abychom ho celým životem svým oslavovali, by se nám za to dostalo pravé blaženosti a úplného štěstí.

Čím více oslavujeme Boha, čím ochotněji slouží me Bohu a plníme jeho svatá přikázání, tím bude jednou naše sláva větší na věčnosti. Všichni tvorové nerozumní nevědomky oslavují Boha, svého Stvořitele; člověk, koruna všeho tvorstva, rozumem obdařený, má použíti všech prostředků, aby Boha svého nejvyššího a nejdobrotivějšího Pána co nejvíce oslavil a tak si blaženost věčnou zajistil. Ve všech tvorech i nejnepatrnějších vidíme neskonalou moudrost boží, s každým tvorem má Bůh nejlepší a nejsvětější úmysl, aby každý hlásal jeho slávu a byl ku blahu lidstva a spáse duší.

1. Moudrost boží ukazuje se především v účelném zařízení světa a všeho tvorstva. Všecko ve světě jest vzájemně na sebe odkázáno. Jako hodiny se zastavují, vyjme-li se z nich třeba nej-

menší kolečko, aneb přeloží-li se na jiné místo, tak nastal by v přírodě nepořádek, kdyby některý tvor scházel aneb byl pozměněn. Kdyby nebylo na př. ptactva, rozmnožil by se nesmírně škodlivý hmyz; rovnováha byla by porušena. Nic na světě není zbytečno, ani nejmenší čmelík, ani nejnepatrnější stéblo trávy. Vítr, bouře, vichřice, blesk, zemětřesení, povodně, krupobití a j. mohou býti škodlivé, ale i těch používá Bůh k naší výstraze a záchraně duše.

»Kdo pozoruje překrásný pořádek v přírodě,« praví sv. Řehoř Vel., »musí vyznati, že to vše řídí umělec nejvýš moudrý a dovedný.« — »Jak velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine, volá s úžasem žalmista Páně, všecky věci s moudrostí jsi učinil.« (103, 24.)

Franc. malíř krajin Achard potkal jakéhos nevěrce v Paříži, který se vychloubal učeností, a mezi řečí řekl malíři, že už dávno v Boha nevěří, svět že povstal pouhou náhodou. Malíř však byl přísně věřící, všude viděl moudrost boží a obdivoval se krásnému uspořádání všeho tvorstva; byl proto překvapen nevěrou učence a řekl: »Člověče, vy mluvíte jako blázen.« Nevěrec byv uražen zvolal: »To si zapovídám; víte koho máte před sebou?« »Blázna«, odpověděl malíř. »Jsem doktor filosofie, sepsal jsem učené vědecké dílo, dostal za ně akademickou cenu s vyznamenáním.« »Pak jste teprve velikým bláznem,« odpověděl malíř; »jako učená vaše kniha nepovstala náhodou, ale vaší pílí, tak nejvzácnější kniha přírody nemohla povstati náhodou, ale uspořádal ji Bůh nejvýš moudrý a mocný.«

Kdo učinil, že vzduch sestává z 21% kyslíku a 79% dusíku, jak právě k životu lidí i zvířat jest třeba? Odkud to, že na zemi nalézá se právě takový tlak vzduchu, který prospívá našemu ústrojí? Kdyby byl tlak menší, jaký jest ve vyšších oblastech, vyrazila by nám krev z nosu a úst; kdyby byl větší, byli bychom rozmačkáni.

Asi 600 metrů pod hladinou mořskou začíná úplné temno, a přece tam žijí ryby a mnozí živočichové. Mnohý se diví, jak vidí tito ve tmě. I na ty moudrost božská nezapomněla. Všichni živočichové tam žijící mají v těle, obyčejně v hlavě neb po obou stranách otvory, které vyzařují světlo po způsobu žárovek; otvory, hrozí-li nebezpečí, ihned se uzavrou, jako víčka oční neb okenice v příbytku. Jsou tam rybičky 5 cm dlouhé a na těle mají až 150 lucerniček. Kdo by tu neviděl nevyzpytatelné moudrosti boží!

Z promyšleného uspořádání světa a tvorstva poznáváme, že nějaká moudrost, nejvyšší duch to vymyslil a upravil; a musíme volati se žalmistou Páně: »Jak velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine, všecky věci s moudrostí jsi učinil.«

2. Moudrost boží jeví se i v tom, že Bůh právě nejnepatrnějších věcí užívá k oslavě svého jména a k našemu dobru.

Ze všech těles nebeských vyvolil Bůh nepatrnou zemi za jeviště svého zjevení; nepatrnou Palestinu za kolébku křesťanství; chlév za místo narození Spasitele světa; nejchudší dívku za matku

jeho, prostého tesaře Josefa za jeho pěstouna; neučené rybáře za hlasatele nebeských pravd, aby přetvořili tvářnost světa.

Svatá Kristina, služka, obrátila celý národ Iberský na víru křesťanskou. Loupežníci armenští uchvátili ji a zavlekli do Iberie v Asii, kde byli vesměs pohané; dívka však křesťankou. Sloužila v jisté rodině, mezi cizími lidmi a neměla nikde známé duše, s níž by mohla sdíleti své bolesti. Jedinou útěchu nalézala u Pána Ježíše na kříži, který mělá sebou. Sloužila věrně, modlila se horlivě, dbala panenské čistoty, postila se často, a získala si vážnosti veliké nejen u svých pánů, ale v celém okolí. Když se jí divili, odkud béře síly k tak spokojenému životu, odpovídala: »Jsem křesťanka, sloužím svému Ježíši, a ten mne sílí.« Vypravovala jim o Pánu Ježíši, o jeho učení.

V Iberii bylo zvykem, že nemocné děti nosívaly jejich matky po domech a hledaly rady a léků k uzdravení dítek. Jedna matka ptala se také Kristiny, nezná-li nějakého léku pro nemoc umírajícího dítěte. Kristina pravila: »Pán Ježíš, kterému sloužím, může bez léků okamžitě uzdraviti vaše dítě.« Vzala dítě, položila na žíněné roucho, klekla a prosila Pána Ježíše za uzdravení. A dítě bylo okamžitě zdrávo Pověst o tom roznesla se po celé zemi. Královna těžce nemocná, jež marně u lékařů hledala pomoci, uchýlila se ke Kristině, a ta ji ve jménu Pána Ježíše také uzdravila. Královna stala se křesťankou, brzy tak učinil i král a s ním celý národ Iberský.« (Kulda, Círk. rok. I. 129.)

Hle, jak moudrost boží volí často nepatrné u světa osoby, aby vykonaly veliké věci. Sv. Pavel praví: »Co pak jest u světa mdlé a slabé, vyvolil Bůh, aby zahanbil pyšné a moudré.«

Podivuhodnou moudrost boží vidíme také při obrácení Aethiopie na víru křesťanskou. Meropius, filosof pohanský, z Tyru ve Foenicii cestoval ve 4. stol. do Aethiopie, aby tam zkoumal život cizích národů. Vzal s sebou dva vnuky, malé hochy, Edesia a Frumentia, jimž od nejútlejšího dětství vštípila matka do srdce lásku k Ježíši Kristu. Na zpáteční cestě vplula loď, na níž se nalézali, do přístavu Červeného moře, aby se zásobila čerstvou vodou. Meropius vystoupil s oběma hochy a ostatními cestujícími na pevninu, kde byli však od domorodců přepadeni a povražděni. Jen dva hoši, vnukové Meropia, takřka zázrakem unikli smrti, a zavedeni ke králi Ethiopskému. Král se jich ujal, dal je vzdělat a po knížecku vychovat. Když dorostli, povýšil král Edesia za dvorního vrchního číšníka, a poněvadž u Frumentia pozoroval neobyčejnou přičinlivost, dal ho vycvičiti v obchodních vědách a svěřil mu správu statků královských. Oběma zůstal král velice nakloněn. Když pak umíral, svěřil správu říše pro nedospělost syna své manželce, a vyžádal si, aby Edesius a Frumentius zůstali při svých úřadech, dokud budou sami chtíti. Frumentius vynikal obratností a rozvahou, byl stále u větší vážnosti. Při vší píli nezapomněl na povinnosti křesťanské. Svolával k sobě křesťanské kupce, kteří sem přijížděli, dal vystavěti kapli, kde by bohoslužby konány býti mohly.

Když mladý král ujal se vlády, odešel Edesius do Tyru, kde později byl vysvěcen na kněze. Frumentius pak odešel do Alexandrie k biskupu sv. Athanasiu, a prosil o nějaké apoštolské muže, kteří by v Ethiopii kázali evangelium Kristovo. Athanasius svolal kněžstvo a výsledek byl, že Frumentia posvětil za biskupa, aby církev v Ethiopii zařízenou řídil a spravoval. (Deharbe: Gründl. Erklär. d. Katechismus I 816.) Kdo by tu neviděl nevyzpytatelné moudrosti božské, která z nepatrných začátků dovede utvořiti díla veliká.

Pouhá touha po vědění vedla Meropia s 2 vnuky do Ethiopie; jeho zavraždění bylo dle úsudku lidského největším neštěstím pro vnuky, a zatím Bůh je vedl, aby byli apoštoly Ethiopie.

»U Boha jest moudrost i síla, praví zbožný Job, on má radu a rozumnost.« (12. 13.) »Veliké skutky moudrosti své uspořádal Bůh, praví moudrý Sirach, a nepotřebuje nižádného rádce.« (42. 21.)

3. Moudrost boží jeví se hlavně v tom, že Bůh obrací zlé v dobré. Josef Egyptský, nejhodnější ze synů Jakubových byl prodán od bratří, v Egyptě uvržen do žaláře. Zdálo se, že jest ztracen navždy. A zatím, když se osvědčil v utrpení, došel slávy, o níž se mu ani nezdálo.

Různá pokoření, jež Bůh naň v nevyzpytatelné moudrosti dopustil, otužily Josefa, aby po trpkých zkušenostech stal se miláčkem a těšitelem hladových a stísněných, ochráncem celé země i svých bratří.

Mojžíš měl dle úradků božích vyvésti národ Israelský z Egypta do zaslíbené země. Dle úsudku lidského zdálo se nemožným, aby k tomu došlo. Narodil se, kdy malí hošíci byli házeni do vody, a starým lidem ukládány nejtěžší práce, aby národ brzy vyhynul. A přece Bůh ve své moudrosti zachránil Mojžíše malého před smrtí, učinil, aby se ho ujala dcera královská a dala vychovati, a tak jednou byl schopným vůdcem svého národa.

Ctižádostivý Aman zařídil úlisně vše, aby se zbavil nenáviděného Mardochea a sám došel nejvyšší hodnosti. A zatím moudrost božská to zařídila, že Amana stihlo, co Mardocheovi připravoval; byl oběšen a Mardocheus povýšen. »U Boha jest moudrost i síla, on má radu a rozumnost.« (Job 13. 13.) Sv. Augustin praví: »Nesmíme zařízení božská souditi dle vlastních náhledů. Bůh používá ve své moudrosti často prostředků a cest, jichž my pochopiti nemůžeme. Věci, jež se nám zdají neužitečné a škodlivé, jsou často užitečným nástrojem v rukou Boha nejvýš moudrého. Kdo nechce viděti v přírodě a osudech lidí i národů moudrosti boží, jest slepý a bezbožný.«

Jaké naučení máme si vzíti z moudrosti boží? Spokojiti se máme se vším, co nám nevyzpytatelná moudrost připraví; za vše děkovati, za dobré i za nepříjemné a bolestné; neboť i to nejhorší může Bůh obrátiti k dobrému; zvláště ku blahu nesmrtelné duše. Bůh neopustil Eliáše na poušti, když hlad panoval po vší zemi; neopustil Daniele ani v jámě lví. Když jest nejhůř,

Bůh jest nejblíž; překvapuje nás nenadále, neztrácíme-li mysle a důvěřujeme v pomoc boží.

Sv. Ignác praví: »Učiň v takových okolnostech vše, co je v tvé moci, jakoby výsledek závisel jediné od tvého přičinění, čekej však výsledku jediné z přispění moudrosti boží, jakobys sám ničeho nezmohl.«

Vědouce, že Bůh vše moudře řídí, chovejme se tiše v příhodách nepochopitelných a těšme se, že se jednou vysvětlí, co bylo záhadným. Ve štěstí vzdávejme pokorné díky Bohu; v neštěstí nereptejme, nebuďme malomyslnými, ale důvěřujme v nevystihlou moudrost boží, která vše nejlépe pořádá.

Pohlížejme často k nebi a volejme se sv. Pavlem: »O hlubokosti bohatství, moudrosti a umění božího!« (Řím 11.) »Samému Bohu moudrému skrze Ježíše Krista budiž čest a sláva na věky!« (Řím. 16. 27.)

V.

Bůh jest všemohoucí.

1. Mnoho může vykonati člověk, ale ne všecko. Jediný Bůh může vykonati vše, co chce; u Boha není nic nemožného. »Jáť jsem silný a všemohoucí«, pravil Bůh k Abrahámovi, (I Mojž. 17. 1) »Bůh řekl, a všecky věci učiněny jsou; on rozkázal, a stvořeny jsou«, volá žalmista Páně. (32. 9.) Bůh jest všemohoucí, stvořil nebe i zemi, vše, co na nich jest; může všecko učiniti, cožkoli chce. Může učiniti všecko, ale nechce všecko, co může; nechce, co se protiví jeho nekonečné dokonalosti, proto nemůže Bůh udělati něco zlého a hříšného. Všemohoucnost boží pochopíme aspoň z čáti, srovnáme-li ji s mocí lidskou.

Filip II., král španělský, byl jednou se svým synáčkem na procházce v širé přírodě. Najednou přivalily se černé mraky, strhl se hustý dešť. Malý princ volal k otci: »Poruč, otče, aby se s nebe tolik nelilo, ať přestane pršet!« Král se usmál a řekl: »Milé dítě, to není v mé moci, ale v moci Pána Boha.« Synáček se zarazil a řekl: »Nemůžeš-li tak nepatrnou věc udělati, což kdybych tě prosil o něco většího?« »Aspoň vidíš, milé dítě,« odpověděl král, »jak my lidé jsme slabí, jak malá jest naše moc, a jak jediné Bůh jest mocný. Boj se vždycky Pána Boha, který je mocnější než všichni králové a všichni lidé celého světa.«

Pozorujeme-li jen oblohu a tělesa nebeská, musíme žasnouti nad mocí a velikostí boží. Nejlepšími dalekohledy vidíme hvězdy, jichž počet jest na 80 milionů. Přemnohé z nich jsou větší nežli naše slunce. Z koule sluneční dalo by se udělat jeden a čtvrt milionu koulí, jakou jest naše země. A v prostorách nebeských jsou tělesa, proti nimž slunce jest pouhým práškem. A jak ohromná vzdálenost jest mezi jednotlivými tělesy nebeskými! Naše země jest dle výpočtu hvězdářů vzdálena od slunce 21 milion

mil. Dělová koule, která ve vteřině uletí 700 metrů, potřebovala by při stále stejné rychlosti 7 roků, aby cestu do slunce vykonala. Ale naše soustava sluneční, k níž náleží 8 větších a 280 menších oběžnic, jest jakýmsi hvězdovým otvorem v prostoru světovém. Nejvzdálenější oběžnice té soustavy, Neptun, jest vzdálena od slunce 600 milionů mil. Avšak jsou ještě miliony soustav slunečních, které jsou mnohem větší než naše; neboť 20 milionů stálic, které lze na obloze viděti, jsou samá slunce, kolem nichž se otáčejí opět jiné oběžnice. A jak mnoho milionů sluncí vězí ještě za těmito, kterýchž nám ani spatřiti nelze. (Spirago, Sbírka příkl. 48.).

Slavný fysik a hvězdář Newton, když celý život ztrávil pozorováním těles nebeských, napsal ku konci svého života: »Zdá se mi, že jsem hochem, který si hraje na břehu mořském a raduje se, nalezne-li občas hladší oblázek, úhlednější mušli; zatím co nesmírný oceán pravdy leží všecek neprozkoumán přede mnou« (Zahm-Hazuka: Věda a učen. katol. 129.) Co vše nalézá se nad námi a zůstane snad ještě dlouho neprozkoumáno. Jak mocný jest Bůh, který to vše stvořil a zachovává! Z moci boží svítí slunce a zahřívá naši zem; z moci boží padá déšť s oblak a zvlažuje vypráhlou půdu; z moci boží vydávají pole úrodu, vinice hrozny vína, zahrady množství užitečného ovoce. Každé nejmenší zrnko rostlinné jest zázrakem. Nejučenější muži celého světa nevyrobí zrnka, jež by klíčilo, vzrostlo a vydalo ovoce. Nejučenější muži neučiní živou bytost z nějaké látky neživé, aby se hýbala a aspoň minutu byla živa. Nejdovednější lékaři neuzdraví těžce nemocného pouhým slovem, pouhou vůlí.

Jaké divy vidíme i na nejmenších tvorech! Četní hmyzové mají oči skládající se z ohromného počtu očí, jako na př. naše moucha, v jejímž oku napočítali přírodozpytci 4000 očí. U některých brouků napočítáno jednotlivých čoček v oku až i 25,000. Hlemýždi mají zuby na jazyku jako háčky, jichž ku př. u hlemýždě vinohradského načítáno 20.000. V krychlovém centimetru vody může býti 225 milionů nálevníků. (SS. Euchar., 1918 č. 2. str. 32.)

Kanut, král dánský, byl nazýván ústy lichotících dvořanů králem nejmocnějším, jemuž poddána jest země i moře.

Pokornému králi protivila se ta řeč, i posadil se jednou u přítomnosti svých dvořanů na břehu rozbouřeného moře, a zvolal: »Moře, ty jsi mi poddáno; poroučím ti, abys se utišilo a nerozlévalo vodu až ke mně.« Moře však neposlechlo. Král musel odejíti z toho místa, neboť voda dosahovala až k němu. I řekl dvořanům: »Vy lichotiví nazýváte mne králem nejmocnějším, jemuž i moře jest podrobeno; a hle, ani jedinou kapku vody nejsem s to zadržeti. Jeden jen jest nejmocnějším králem, jest to Bůh všemohoucí.« Mocná jest vůle pozemského krále; plní ji tisíce poddaných; na jeho pokyn čeká zástup služebníků; k jeho slovu statisíce vojínů chápou se zbraně a dávají život svůj v nebezpečí; na jeho vůli visí život tisíce k smrti odsouzených; a přece

nepatrná krůpěj vody se ho neleká, král před ní ustupuje! Král může mnoho věcí provésti svou vůlí, ale ještě více jest toho, co provésti nemožno. Nemůže přinutiti mračno, aby zakrylo slunce palčivé a deštěm zvlažilo zemi; nemůže poručit řece, aby zastavila zkázonosné proudy vody; nemůže zabrániti blesku, aby minul palác královský; nemůže o jednu hvězdu více přidati na obloze. (Brynych, Soust. Katech. káz. I. 37.). Jediný Bůh může učiniti co chce; u Boha není nic nemožného. »On řekl, a učiněno jest vše; on přikázal, a stvořeny jsou všecky věci.« (Ž. 148.) Od zrnečka pískového až k démantu nejvzácnějšímu, od nepatrné travičky až ke stromu stověkému, od nejmenšího červíčka až k obrovskému slonu, od prachu země až k nebetyčným horám a nesmírným tělesům nebeským, vše to učinil Bůh svou všemohoucností. Co podivuhodného tvorstva může býti ještě na oběžnicích celé říše všehomíra; co teprve podivuhodných tvorů v říši duchů nebeských!

2. Poněvadž Bůh jest všemocný, může nám v nouzi pomoci, a proto máme v pomoc jeho stále důvěřovati.

»Požehnaný, kdo doufá v Hospodina,« praví Písmo sv. (Jer. 17.) Když Israelité dleli v zajetí babylonském, hrozila jim záhuba; Aman rozhněvav se na Mardochea umínil si vyhubiti všecky jeho souvěrce. Mardocheus obrátil se k všemohoucímu Bohu o pomoc; byli zachráněni, a lstivý Aman oběšen. (Esth. 13.)

Alfons, král aragonský a sicilský, vysílaje syna se silným vojskem proti odbojným Florentanům pravil k němu: »Synu, nespoléhej se na sílu vojska, jakobys bez pomoci boží vítězství mohl dojíti; boj se Boha, cti ho celým srdcem, na něho skládej všecku důvěru; Bůh to jest, který zbraním žehná a vítězství dává.«

Císař Ferdinand II., kdykoli hrozilo nebezpečí od nepřátel, utíkal se k modlitbě, k Bohu o pomoc; a pokaždé byl vyslyšen, takže dvořané vidouce císaře konati pobožnost říkali: »Dnes císař náš důvěrnou modlitbou potřel zase několik tisíc nepřátel.«

Císař Maxmiliám II. v největším nebezpečí, když všichni se hrozili a špatného konce čekali, říkával klidnou myslí: »Pán Bůh pomůže, kdo v něho doufá, nebude zahanben.«

V 17. stol. žil v Německu básník-učitel Pavel Gerhard, velice zbožný. Ač nikomu neublížil, měl mnoho závistníků a nepřátel. Osočovali jej stále, až byl úřadu zbaven, který v Berlíně zastával. Bez prostředků, v chudobě největší ubíral se se svou ženou do svého rodiště. Jednou večer přišel do hostince, kde chtěl přenocovati. Avšak neměli už peněz ani na večeři, ani na nocleh. Vše, co měli cenného, dávno už vyprodali. Matka s dětmi seděla v hospodě a plakala; básník chtěje ji potěšiti, napsal před domem na lavici několik veršů a přinesl, aby přečetla. Vzala lístek a četla:

»Bůh, jenž řídí cestu mračen, větrů, hvězd,
nalezne též cestu, jež pro tebe jest.
Jemu svěř jen, co tvé srdce tíží,
jeho božské srdce stále na tě shlíží.«

Za chvíli přišli dva cizinci do hostince, vypravovali, že z rozkazu vévody Merseburkského jdou do Berlína, aby vyhledali sesazeného učitele básníka, Pavla Gerharda. Jaké bylo překvapení, když hledaný se jim představil. Dali mu dopis od vévody; v němž vévoda zajišťuje básníku roční pensi, dokud jinak nebude o něho postaráno. Se slzami v očích obrátil se básník k ustarané paní, a řekl podávaje dopis: »Hle, jak mocný a dobrotivý jest Bůh, jak se o nás stará.« Denně pak napomínal své děti, aby v Boha stále důvěřovaly a pomoci u něho hledaly. — (Dentl, Exemplb. I. 159)

R. 1814, za hrozné zimy dobývali Rusové město Šlesvík. Poněvadž se nechtěli dobrovolně podrobit, o půlnoci mělo vojsko vtrhnout do města a drancovat. Obyvatelé s hrůzou očekávali zkázu. V malém domku u samé brány, kudy měl nepřítel tá hnouti, žila vdova se synem, který všemožně dům opevňoval. Matka však spoléhala jediné v pomoc Všemohoucího. Syn se posmíval a říkal, že Bůh nebude dělat zvláštního zázraku. O půlnoci nastala střelba z děl a ručnic, dusot koní, praskot plamenů, břinkot mečů, pláč a kvílení obyvatel. Syn chvěl se hrůzou; matka důvěřovala jedině v Boha, který může býti zdí bezpečnou, o níž se roztříští moc nepřátel. Klečeli a modlili se i zpívali nábožné písně. Ráno otevřeli okenici, a viděli, jak sněhová žeď je kryla před nepřáteli, že domku ani nespatřili. »Ejhle, jak Bůh mocný pomáhá, kdo v nehodách u něho hledají pomoci,« pravila matka.

Sv. Felix byl pronásledován od nepřátel, i ukryl se do jakési zřícenny. Nežli přišli nepřátelé, pavouk rozestřel pavučinu nad vchodem. Když stáli nepřátelé u samé zdi zbořené a viděli pavučinu, myslili, že není možno, aby se kdo tu skrýval, poněvadž by pavučinu porušil. Odešli, a sv. Felix byl zachráněn. Proto sv. Paulin praví: »Kde Bůh pomáhá, tam jest pavučina zdí; kde Bůh nepomáhá, tam je zeď jako pavučina.«

Aby Bůh svou moc ukázal, užívá často věcí a prostředků nejnepatrnějších k naší pomoci.

3. Kdyby se celý svět a celé peklo spikly proti Bohu, nemohou zabrániti jeho vůli a zmařiti jeho dílo.

Církev sv. jest dílem božím, největším zázrakem; brány pekelné od počátku jejího použily nejkrutějších zbraní, nejzlomyslnějších prostředků, aby ji zničily. Bůh všemocný ji chrání až do skonání světa. Výstražně trestá a zahanbuje její nepřátele. A dějiny lidstva dokazují, že cokoliv lidé činí proti vůli boží, napomáhá jen k uskutečnění jeho úmyslů. Židé postavili stráž ke hrobu Kristovu, aby překazili jeho z mrtvýchvstání; a právě to přispělo ku potvrzení pravdy, že Kristus v pravdě vstal z mrtvých. Kdykoli nepřátelé jásali, že církev už jest mrtvou, pokaždé slavila církev brzy své z mrtvých vstání, a svět poznal, že není dílem lidským, ale zřízením božským, a že marný jest boj proti Bohu všemocnému, který církev chrání.

Proto praví sv. Klement Alex.: »Může býti něco pošetilejšího, nežli když křesťan, jenž od Boha jest stvořen, vykoupen a posvěcen; jenž vše, co má, jen od Boha má, a jen z vůle boží živ

jest, — když místo Bohu jinému pánu slouží? Když místo král i klaní se tyranu, místo dobrému klaní se nejšpatnějšímu? Jest zdravého rozumu, kdo před Bohem utíká, aby žil se zlobohy? zříká se slávy dítka božího, a dává přednost otroctví ďáblu?«

V rukou Boha všemohoucího spočívá naše věčné blaho i věčné zavržení, naše štěstí i neštěstí, zdraví i nemoc, život i smrt. Nespolehejme se na lidi slabé, vrtkavé a nestálé, ani na pomíjející statky tohoto světa, ale důvěřujme pevně v Boha a u něho hledejme pomoci Je-li Bůh s námi, kdož proti nám? Komu Pán Bůh pomáhá, praví české přísloví, ten vše šťastně přemáhá. »Kdož doufají v Hospodina, praví žalmista Páně, stojí pevně jako hora Sion, kteráž se nepohne na věky.« (124.)

VI.

Bůh jest nejvýš svatý.

1. Svatým jest, kdo chce, miluje a koná jen dobré a nenávidí zlé. Poněvadž člověk následkem prvotního hříchu může se v posuzování dobra neb zla mýliti, a míra pomáhající milosti boží není u každého stejnou, jsou i stupně svatosti a bezúhonnosti u jednotlivců rozdílné. Jen Bůh, který je bytost nejvýš dokonalá, má nejdokonalejší vůli, chce a miluje vše, co jest jediné dobré, a to věčně a způsobem nejdokonalejším, a nenávidí vše, co jest zlé — nenávistí věčnou a nekonečnou, a proto nazýváme Boha nejvýš svatým.

»Není žádný tak svatý, jako Bůh,« praví Písmo svaté. (I. Král. 2, 2.)

»Kdo se nebude báti tebe, Pane, nebo ty sám jsi svatý.« (Zjev. 15, 4.)

»Svatý, svatý, svatý ty jsi, Hospodine, Bože zástupů,« (Isai 6, 3) prozpěvují sborové duchů nebeských po celou věčnost v nejhlubší pokoře a oslavují nekonečnou svatost boží.

Abychom poznali pod tatu svatosti, jež miluje dobré a nenávidí zlé, třeba věděti, co jest dobré a co zlé.

Dobrou jest především božská bytost se svými nekonečnými dokonalostmi, a pak vše, co se s bytostí božskou srovnává. Zlo je vše, co odporuje dokonalosti boží a s ní se nesrovnává.

Čistota srdce, láska k bližnímu, dobročinnost, poctivost, věrnost, pravdomluvnost a j. jsou něčím dobrým, poněvadž jsou ve shodě s čistotou, dobrotivostí, milosrdenstvím, spravedlností, věrností a pravdomluvností božskou. Naopak nečistota v myšlení a skutcích, neláska a bezcitnost k trpícím, neupřímnost, lež, podvod a j. jsou něčím zlým, poněvadž tyto vlastnosti odporují a nesouhlasí s dokonalostí boží. Poněvadž pak Bůh, nekonečně bytost svatá vše dobré, t. j. sebe sama a vše, co mu podobné, nutně miluje, zlé pak, t. j. vše, co tvora rozumného Stvořiteli nejsvětějšímu nepodobným činí, nutně nenávidí, proto hřích, jediné a pravé

zlo, ať je kdekoliv, pro svou nekonečnou svatost nejen nenávidí, ale také nutně nenávidí, a nekonečně nenávidí, poněvadž se protivuje dobru, jež on nekonečně miluje.

Bůh proto nemůže býti lhostejným k hříchu, jako nemožno mu zapříti svatost a přestat býti svatým. Zalíbení má vždy na dobru, kdekoli je vidí, a zlo vždy a všude má v nenávisti. Bůh proto miloval zbožného Abela a s opovržením hleděl na závistivého Kaina; miloval spravedlivého Noema a přísně ztrestal lid bez víry a špatných mravů; miloval hodného Samuela, v nenávistí měl rozpustilé syny Heliho. Proto také nic nečistého nemůže přijíti do nebe, a žádný hříšník nemůže býti Bohu příjemným. »Miloval jsi vždy spravedlnost, o Pane,« volá žalmista Páně, »a nenáviděl nepravost.« (44, 8.)

Bůh přestal by býti Bohem, bytostí nejčistší, kdyby měl býti ke hříchu lhostejným; přestal by býti nejvýš spravedlivým, kdyby i tu nejmenší nepravost schvaloval; přestal by býti nejvýš pravdomluvným, kdyby lež, křivou přísahu a jiné hříchy nechal bez trestu.

2. Bůh nejvýš svatý chce, abychom i my, tvorové jeho, byli čistými od nejmenší poskvrny. »Svatí buďte,« volá k nám, »neboť i já svatým jsem.« (3. Mojž. 11, 44.) Proto dal každému člověku do srdce zákon přirozený, svědomí; proto oznámil na hoře Sinai svou vůli; proto připojil k dobrým skutkům dobré následky, ku zlým následky zlé. Proto očisťuje nás utrpením, jako vinař, který ořezuje úrodnou révu. (Jan 15, 2.) Také očisťuje duše v očistci, poněvadž do nebe nic nečistého přijíti nemůže. Proto také na křtu sv. dává se křtěncům bílé roucho, aby zůstali svatými, čistými a miláčky božími.

»To jest vůle boží,« praví sv. Pavel, »posvěcení vaše.« (1. Thess. 4, 3.)

»Podle toho, který vás povolal, a svatý jest, i vy ve všem obcování svatí buďte,« napomíná sv. apoštol Petr, »protože psáno jest: svatí buďte, nebo i já svatý jsem.« (I., 1, 15.)

»Ohavností jest Hospodinu cesta bezbožného,« praví Písmo svaté, »ale kdo následuje spravedlnosti, milován bývá od něho.« (Přísl. 15, 9)

»Otevři oči,« volá sv. Ambrož, »prohlédni, duše nešťastná, čím jsi byla kdysi ve stavu milosti, a čím jsi nyní. ve stavu hříchu. Byla jsi nevěstou Nejvyššího, byla jsi chrámem Boha živého, byla si nádobou vyvolenou, útulkem věčného krále, sestrou andělů, dědičkou nebeského království. Ejhle, tím vším jsi byla; ale pak náhlá změna stala se s tebou, jakmile svatost ztracena. Nevěsta Boha stala se přítelkou ďábla, chrám Ducha sv. proměněn v peleš lotrovskou, vyvolená nádoba v nádržku záhuby, útulek nebeského krále v kaluž, sestra andělů v společnici duchů pekelných. Jak hrozné následky má ztráta svatosti hříchem pro duši člověka! Nic není na zemi, nic na nebi, nic pod zemí, co Bůh nejsvětější více nenávidí, trestá a mstí časně i věčně, jako hřích.«

Proto zbožné a svaté matky ničeho se tak nelekají, jako hříchů svých dítek.

Anzona, matka sv. Ivona, všemožně se starala, aby synáček se stal svatým. Sotva se probudil poněkud jeho rozum, říkávala: «Ivo, ty musíš se státi svatým.« Vypravovala o Bohu nejsvětějším, jak svaté miluje a v nebi vyvyšuje; o Pánu Ježši a jeho přesvatém životě, jak možno jej následovati a s ním kříž nésti.

S největší pozorností naslouchal Ivo matce, srdce pokaždé zahořelo větší radostí a touhou po svatém životě, a ústa volala: »Matko drahá, chci se stát svatým, slibuji to svému Ježíši, chci také kříž jeho nésti« — Setrval v předsevzetí, stal se světcem velikým a světcem zůstal až do konce svého života, a nyní se svatými v nebesích oslavuje Boha nejvýš svatého.

Francouzská královna Blanka podobně vedla svého syna Ludvíka ke svatosti. »Viš dobře,« říkávala, »jak velice tě mám ráda, ale přece raději bych tě viděla mrtvého, než hříchem poskvrněného.« A vychovala světce, na němž se sama největší radosti dočkala.

Sv. Kazimír, král uherský, syn polského krále Kazimíra III., vynikal od nejútlejšího mládí zvláštní čistotou mravů. Nic mu nebylo protivnějším jako nádhera a nevázanost u dvora. Sám nosil jednoduchý oděv, spával často na holé zemi a trávil části nocí na modlitbách, často klaněl se za noci u dveří kostelních Nejsv. Svátostí; zvláště pak uctíval Pannu Marii. Od něho pochází známá píseň: »Dokud žiji, dík Marii«, jejíž opis dal si vložiti do hrobu. Žil v přísné zdrželivosti a čistotě. Když mu to mnozí vytýkali, odpověděl: »Raději chci umříti, než čistotu ztratiti.« Zemřel v 25. roce věku svého smrtí svatou. Po 120 letech nalezeno bylo tělo jeho neporušeno, i oděv úplně zachovalý, ač hrobka byla vlhká a rozkladu přístupná. (Doss, S. J.—Tagliafero: Perla ctností, 38.)

Sv. Edmund, pozdější arcibiskup kanterburský, měl velice zbožnou matku, Mabilu, která vychovala jej v nevinnosti a bázni boží. Když posílala mladého ještě Edmunda s bratrem Robertem na vysoké učení do Paříže, dala jim žíněné roucho, aby je častěji nosili a v nevinnosti se udrželi. »Ve velikém městě mezi rozpustilou mládeží čekají vás kruté boje,« pravila, »a já přece si přeji, abyste se tak čisti vrátili, jak čisti odcházíte.« Edmund zvláště vynikal bezúhonností a svatostí. Zasvětil se Bohu a Panně Marii, vyhýbal se špatným společníkům. Stal se později arcibiskupem a když byl blízek smrti a přijal Tělo Páně, zvolal: »Ty jsi, Pane, v něhož jsem vždy věřil, v něhož jsem doufal, jehož jsem hlásal; Ty jsi mi svědkem, že jsem jen tebe po celý život hledal a jiného kromě Tebe na světě nemiloval.« Pak objal kříž, líbal rány Ukřižovaného a blaženě skonal.

Už v mládí říkával: »Kdyby v pravo stála rozžhavená kamna a v levo hřích, raději bych se vrhl do ohně nežli ke hříchu svolil.«

Sv. Bernardin ztratil záhy svou matku; sestra ho vychovala se vší mateřskou pečlivostí. Od 11. roku studoval v Sieře; vzor-

nými mravy získal si takové vážnosti u spolužáků, že neslušné řeči ihned přerušili, jakmile se Bernardin objevil. »Tiše,« říkali, »Bernardin přichází.« Vstoupil do řádu sv. Františka, a největší radostí mu bylo kázat o Ježíši a spáse duší.

Sv. Stanislav Kostka, šlechtic polský, studoval ve Vídni se starším bratrem Pavlem a vychovatelem Bilinskim. Studoval pilně, odříkal se zábav, přijímal častěji sv. svátosti, umrtvoval nezřízené žádosti, uctíval zvláště neposkvrněnou Pannu Marii. Velice býval rozrušen a bolestně dojat, zaslechl-li něco neslušného vyslovit; jednou i omdlel. Každý se divil jeho andělské tváři. Když mu bylo 17 let, vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova, kde už za 10 měsíců zemřel v pověsti svatosti ve svátek Nanebevzetí Panny Marie, jak si na Bohu vyžádal.

Sv. Heřman Josef podobně byl od nejútlejšího mládí zvláštním ctitelem Panny Marie, před jejímž obrazem se nejraději zdržoval, s ní a Ježíšem v dětinné prostotě se bavíval. Když se ubíral do školy, přicházel se rozloučit, a když si po škole spolužáci hráli, pospíchal malý Heřman zase k obrazu Panny Marie a rozmlouval s malým Ježíšem. Vstoupil později do řádu sv. Norberta, vynikal čistotou mravů a bezúhonností.

Sv. Martin přepaden byl na silnici do Panonie od loupežníků. Když tasili meče, aby ho zabili a oloupili, stál neohroženě, s veselou tváří hleděl na ně a čekal smrtící ránu. Jeden z loupežníků překvapen nevídanou jeho neohrožeností, zvolal: »Co to, ty že se smrti nebojíš?« — »Nebojím,« odpověděl klidně; »nebojím se leč jedné věci, hříchu.«

3. Ano, hřích jest největší neštěstí člověka.

Jeden mladík odešel na poušť, aby tu činil nějaký čas pokání. Brzy zjevil se mu anděl v podobě lidské, aby ho v dobrém úmyslu utvrdil a hřích v pravé podobě ukázal. Vedl mladíka pouští a najednou nalezli mrtvolu v úplném rozkladu a hrozně zapáchající. Mladík kapesníkem chránil nos před nepříjemným zápachem. Anděl se ptal, proč to dělá. »Nemohu snést,« odpověděl mladík, »tak odporného zápachu.« Za chvíli potkali nádherně oděného jinocha na koni ozdobeném. Anděl vyňal kapesník a držel u nosu, jako dříve učinil mladík. »Co to děláš,« táže se tento, »vždyť zápachu tu není? Proč dříve tak neučinil, kde zápach byl příšerný?« — Anděl odpověděl: »Poněvadž jsi člověk tělesný, cítíš odporný zápach těla; my, duchové, cítíme však zápach duše, který ze hříchu vychází; a tento jinoch na koni dle těla sličný je mrtvolou dle duše nevýslovně zapáchající.«

Nic se Bohu a andělům neprotiví jako hřích; nic není příjemnějšího jako čistota duše.

»Ohavností jest Hospodinu cesta bezbožného,« praví Písmo svaté, »ale kdo následuje spravedlnosti, milován bývá od něho.« (Přísl. 15, 9.) Proto sv. Anselm říkával: »Kdyby propasť pekla rozevřela se přede mnou, a vedle hřích mne lákal, raději bych se za živa vrhnul do pekla nežli hříchu dopustil.«

Bůh jest nejsvětější; klanějme se v pokoře jeho svrchované svatosti. Jestliže andělé a svatí neustále svatost jeho oslavují, máme i my zde na zemi svatostí vlastní Boha oslavovati.

»To je vůle boží,« praví sv. Pavel, »posvěcení vaše, abyste uměl každý z vás nádobou těla svého vládnouti ve svatosti a počestnosti.« (I. Thes. 4.) A Pán Ježíš pravil: »Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou.« (Mat. 5, 8.) Čím kdo jest čistší a bezúhonnější, čím kdo Pánu Ježíši podobnější, tím blíže bude státi na věčnosti u trůnu Beránka neposkvrněného, tím větší blaženosti a slávy požívati.

Řeči příležitostné.

Kázání před výstavou Nejsv. Svátostí Olt.

Stalo se kdesi v horách švýcarských, že vyšla si žena s kojencem do pole. Dítě položila do měkké trávy a dala se chutě do žetí, až se od něho na několik kroků vzdálila. Pojednou uslyší šustot za sebou, ohlédne se a jako zkamenělá zůstane státi vidouc, jak ohromný skalní orel, jenž je v těch horách domovem, uchopil dítě za peřinku a odnáší je do svého skalního hnízda. Ale brzy se vzpamatuje nešťastná matka a vzkřikši srdcelomně, žene se ke skále. Okolo pracující muži zpozorují, co se děje a hledí též orla křikem přeplašiti. Všichni slézají příkrou skálu, matka však je napřed; nic nedbá, že krev teče jí z prstů a že je v nebezpečí, každé chvíle sřítiti se dolů s drolícím se kamením. Několik odvážných mužů dospěje konečně k ptačímu doupěti a to najdou prázdné; vedle matku ve mdlobách a dítě téměř bez úrazu. Matku vzkřísili, s velkým namáháním snesli, ale ubohá zaplatila svou lásku životem, chřadnouc od té chvíle víc a více. Po letech přicházela na její hrob dívka a sklonivši hlavu do žlutých měsíčků, vzdýchala: „Ach, matko, jak tys mě milovala!«

Drazí v Kristu! Snad jste příběh tento již slyšeli, dojemným však zůstane stále. Já znám však ještě větší lásku, než je mateřská; tato pojí dvě srdce, jež víže k sobě pouto přirozené, pouto matky k dítěti, ale oč vyšší je láska, která je s to obětovati život za přítele, neb dokonce za cizího! Takových příkladů je v dějinách lidstva a v životě vůbec zajisté na mále, jeden však případ znám, jenž nemá sobě podobného, který zaznamenán je v svatých knihách našich významnými slovy: »Větší lásky nemá nikdo, než aby život položil za přátele své; tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného poslal a ten ponížil se až k smrti, a to smrti kříže.« Ano, Spasitel na kříži, s rozpjatýma rukama volá ku křesťanskému světu stále: »Darujte mi lásku, jakouž prvé miloval jsem vás!«

A moh! by se někdo diviti, že Spasitel chtěl, aby se na Jeho oběť nesmírnou nezapomínalo, aby ji lid jeho křesťanský stále na

očích měl, si ji připomínalo a hříchů svých, jež byly příčinou bolestné cesty kříže, litoval, jich se varoval a je napravil? K tomu cíli ustanovil nekrvavou obět novozákonní, jež zaujala místo obětí posavadních, obět čistou, vždy trvající památku oběti na kříži, a poněvadž sám nemohl na světě trvati a poslední svou večeři opakovati, pověřil tím své apoštoly a jich zástupce a jim přikázal, aby tuto večeři před tváří věřícího lidu stále opakovali, obět, kterou na kříži krvavě přinesl, nekrvavým způsobem představovali. Zůstal sám obětním beránkem, nechává se skrze ruce kněžské Otci nebeskému v obět za hříchy světa přinášeti, ale tak, že ve skutečnosti již netrpí a neumírá, jako druhdy na kříži, nýbrž se tato smrt jen lámáním chleba, pod jehož způsobou tělo své ukryl, připomíná. A ta obět opravdu přináší se na celém světě a není minuty v denním čase, aby buď zde u nás, neb u bratří křesťanských na druhé polovici zeměkoule nestál u oltáře Páně katolický kněz a nedržel Beránka ve svých rukou.

Ale s tím nespokojila se láska našeho Spasitele. On zanechal v této novozákonní oběti i pokrm pro duše lidské, aby je kživotu nebeskému živil i sílil jako záruku, že každý, kdo hodně přijímá Jeho Tělo pod způsobou chleba, s Ním se nejužším způsobem spojuje a má jistotu života věčného, jak sám pravil: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm, neumře na věky, ale bude míti život věčný.«

Vrcholem však lásky Jeho je, že touto způsobou, v níž je ukryt, dává se zavírati do svatostánku, aby tu byl stálým naším hostem a přítelem, u Něhož bychom mohli každé chvíle, každého okamžiku hledati rady, síly, útěchy, léku a balsámu pro rány vezdejšího života tělesné i duchovní, Jejž bychom ale zároveň mohli odprošovati za urážky světa, s Ním u vítězoslávě našeho náboženství vycházeti ven před veřejnost, bychom se celému světu pochlubili, že nemáme svého Boha mezi sebou jen s jeho požehnáním, jako snad jiná náboženství, nýbrž skutečně a podstatně, třeba ukrytého svátostného svého Krista.

Z této víry katolické vyplynula sama sebou též slavnost, která se v katolických chrámích v masopustní dny na mnohých místech koná, vystavení totiž velebné Svátosti na oltáři ku všeobecnému uctění, spojené s předepsanými modlitbami. Byl to jakýsi slavnostní odpros křesťanského lidu za všecky urážky a hříchy, jimiž nevděčný svět svátostného Krista kdy potupil a potupuje, jak svými pochybnostmi o Jeho skutečné přítomnosti v Nejsvětější Svátosti, tak svými výstřednostmi a nemravnostmi, jichž se v těchto dnech více než kdy jindy dopouštěl. Výstřednosti tyto sice za války ustaly, protože i to spustlé a zatvrzelé srdce uznalo osudné dnešní dny za nevhodné k veřejným radovánkám, ale není-li pak, drazí v Kristu, i dnes dosti důvodů, proč bychom výstavu Nejsv. Svátosti Oltářní konali a za urážky jiného zase druhu Pána Ježíše odprošovali, za všecko to rouhání, reptání, za všecku malomyslnost a nedůvěru v Boha, za všecky pochybnosti o jsoucnosti boží, jež se lidem slabé víry mimovolně vnucují a na mysl přicházejí, když

vidí, jak veřejná mravnost, křesťanská kázeň, občanská láska, svornost, všechen cit pro vše dobré, spravedlivé a krásné se nohama šlape, jak bezcitnost, lakota, požívavost, bezohlednost a špinavá hamižnost se srdcí přemnohých lidí zmocnila a při všem nedostatku a bídě jak tisícové tonou v prostopášnosti a honí se za požitky světa, jakoby s nynější válkou měl přijíti konec světa a lidstvo nikdy se nemělo probuditi k novému a lepšímu životu!? Jestli po čas války stále klečely tu před svatostánkem černé postavy a s bolestným srdcem žalovaly tu nebeskému Pánu všechny své bědy a utrpení, jestli tu oplakávaly, aby ušly zrakům nelidských lidí a jich lhostejnosti, své živitele, bratry, syny, snoubence a vracely se odtud do svých příbytků s nebeskou rosou útěchy a posily, oč spíše použijí tyto dny příležitosti vzácné, jaká se jim výstavou Nejsv. Svátostí naskytá, aby nebeskému Pánu blíže, jakoby bezprostředně s Ním spojeni, vylily tu své hoře a přednesly své potřeby! Proto, drazí v Kristu, použijme několika těch požehnaných hodin, aby požehnání boží sneslo se se všeobecným brzkým mírem na naše rodiny, obce, na náš národ i celou říši. Amen.

Jos. Kousal.

Na podílku

nejlépe se hodí „**SLOVA PRAVDY**“ (Vyšehrad č. 81.), které rozprodává za cenu 2 hal. kus při větší objednávce franko.

Na stolku kněze by tyto brožury měly býti připraveny pro podělování.

ZPĚVNÍK PRO SPOLKY KATOLICKÉ

vydala »Jednota Katolických Tovaryšů« v Praze péčí dp. Čumpelíka. Zpěvník vázaný stojí **1 K 50 h**; při větších objednávkách sleva. **Objednávky u p. V. Kotrby neb v Jednotě Katol. Tovaryšů v Praze I., č. 209.**

ČÁST PASTORAČNÍ.

Předchůdce-nástupce.

Nedá se upříti, že vždy ten, kdo v některém úřadě působil, potom buď do pense vstoupil nebo na jiné místo přešel, hledí na své působiště, na svoji činnost a neubrání se kritice, jak po něm pokračováno, jak si nástupce vede, zdaž kráčí ve stopách už vyšlapaných, nebo podniká-li něco nového. A vyskytnou se lidé, kteří tvoří ať z jakékoliv příčiny spojení mezi osadou a bývalým v ní funkcionářem, chválí i haní, hledí se zalichotiti a vynášívají minulé nad přítomnost. »Dříve bylo jinak, za bývalého vedení šlo to mnohem lépe... škoda změny...«

A jako předchůdce, tak mnohdy a snad i více kritisuje nástupce. To a ono se mu nelíbí, mnoho neshledává správným, hned zavádí jiný pořádek, dělá reformy a také časem haní, co bylo, nalézá chyby a nedostatky, zamítá a pohrdá minulostí. Jsou-li ony novoty k dobrému, směřují-li reformy k prospěchu, nikdo nemůže proti nim ničeho namítati, přinesou osvěžení, novou sílu, nový život. Ale nedobře by nástupce jednal, pronášel-li by před lidmi nepříznivé úsudky, haněl-li by minulou činnost, přiváděl-li by do značného kontrastu, co bylo a co se zavádí.

A i zde přihlásí se licoměrníci a pochlebníci řkouce: »Byl to nepořádek... Už dávno měl býti odstraněn... Všechno za něho hynulo...«

Nástupce nemá se dát těmi lichotkami uchvátiti k haně, k zavrhování a nového řádu vychvalování. Jak jednou o něm bude souzeno! Pochlebníci a škarohlídové nevyhynou, ti jdou z pokolení na pokolení.

Při té příležitosti nelze mlčením pominouti, jak nepříznivě působí na lid, když úřadující hanlivě se vysloví o jiném ve stejném oboru působícím. Kdosi na př. donese faráři úřední listinu, na níž něco opomenuto, do níž chyba se vloudila, a tu hned ten, jenž poklesek zpozoroval, chyby vystavuje, vyčítá, ano pisatele a jeho úřadování haní. Nebylo by lépe pomlčeti, listinu poštou k opravě a doplnění zpět poslati? Dostaví se žák, jenž jinde školu navštěvoval, ukáže se, že slabé jsou jeho vědomosti, že

mnoho neumí; jak by neprozřetelné bylo hned se vyslovovati nepříznivě o učiteli slovy: »Ten vás pěkně učil. Při něm jste lenošili. Ten vám to špatně vyložil...«

O vzkazech toho druhu pomlčuji, ač se také dějí, třeba po lidech intelligentních, jenom snad žertovně, ale díti se nemají. »Ať si hledí svých povinností... Ať se zdržuje doma, abych ho nemusil zastupovati. Ať pilně navštěvuje školu...«

Opatrný a rozumný, nastoupí-li nové místo, obrátí se na svého předchůdce a zeptá se ho, jak se v tom a onom pracovati, poptá se na lidi, jimž lze důvěřovati, na něž se možno obrátiti, na poměry rozličné, aby nenarazil, aby nepřestřelil. Tu snadno pozná, co bude nutno změniti, vynechati, opraviti, ale činí tak znenáhla, pomalu, s omluvou, že tak dříve nebylo. »Předchůdce pracoval horlivě, jednal správně, dle toho bych rád zavedl.«

Jak si liboval kdosi, že mu předchůdce na odchodu, nemoha se ústně domluviti, všechno vypsal, jak ho uvedl v poměry a s mnohou věcí obeznámil. Dobře jedná, kdo při nastoupení navštíví svého předchůdce a s ním se dohodne. Jak každý hned pátrá v pamětní knize, aby se poučil o svých osadnících, ač časem nelze zcela důvěřovati, když péro vedl hněv proti nepříznivým osobám a byli miláčkové vychváleni. Než to jsou případy řídké

Kdosi dobrořečil té okolnosti, že musil při svém předchůdci přes týden prodlévati. Byl ustanoven, ale předchůdce se ještě nemohl odstěhovati. Stýkali se, chodili spolu a za ten čas nový správce se velmi dobře do všeho vpravil, že hravě pokračoval a v ničem do rozpaků nepřišel.

Předchůdce měl menší hospodářství, věděl, proč tak činí, že nelze všechno koupiti, že nemile působí, musí-li se doprošovati. Nedobře by jednal, aby nástupce hned se všeho vzdal, pole pronajal a potom postrádal to nejpotřebnější. Snad je k tomu váděn, ale pozdě bycha honí. A jiný prodá ovoce a potom nesmí jíti ani do zahrady, pak aby hlídal sadaři stromy a nepřišel v podezření, že domácí ovoce otrhali. Předchůdce varuje před tím a oním osadníkem, před jistým hostincem, před společností a má jistě zkušenosti. Nerozvážně by si počínal, kdo by jako schválně s lidmi těmi důvěrné styky navazoval, onu společnost vyhledával, hostinec navštěvoval. Pozdě lituje, že neposlechl, že nebyl opatrnější.

A předchůdce má upřímně a bratrsky raditi, poukazovati. ne snad aby měl radost, když by nástupce narazil a do sporů s lidmi se dostal. To by nemiloval těch, jež opustil, toho, jenž na jeho místo přišel. Byl znám muž, který se o to staral, aby na uprázdněné místo přišel hodný nástupce, proto k představeným dojel, prosil, přimlouval se, až se mu to podařilo. Jak by nevděčně jednal, kdo by potom svého předchůdce haněl a zlehčoval!

Někdo zavede dosti pracně spolek, pobožnost, průvod nebo cosi podobného, a nový pán náhle by všechno zrušil, že by mu to působilo obtíže. Tu by ani tak předchůdci, jako sobě uškodil

a předem dobrou pověst ztratil. Osadníci nemohli dlouho odpustiti duchovnímu, jenž zrušil mimořádnou pout, na níž se mnoho účastníků scházelo. Asi deset roků se nekonala, ale sotva nastala změna osob, už se přimlouvali, aby pout ona byla obnovena. Kdosi jenom zkrátil o křížových dnech, byv k tomu naveden, cesty do polí, a hned bylo na to poukazováno: »Předchůdce byl starší a chodil až k nám, tomuto je cesta k nám, na naše pole, příliš daleká.«

Vzorem nutno nazvati poměr, jaký panoval mezi dvěma kaplany, působící na osadě kvilické. Byli to Václav Štulc, potomní probošt koleg. kapitoly na Vyšehradě, spisovatel a básník český, a Vojtěch Hlinka, jenž pod pseudonynem František Pravda mnoho povídek pro lid napsal. Štulc kaplanoval v Kvilicích u Slaného od vysvěcení r. 1839 až do r. 1843, kdy onemocněv, přijal místo domácího kněze v Klárově, ústavu to pro slepce v Praze. A tento horlivý duchovní sám se staral, aby do Kvilic přišel ne méně snaživý kněz a navrhl tehdejšímu arcibiskupovi Vojtěcha Hlinku, s nímž rok prodlel v semináři a vešel v důvěrné přátelství. Návrh byl přijat a Hlinka se stěhoval do Kvilic.

O tomto poměru obou kněží jedná stať ve »Čtvrté výroční zprávě kn. arc. gymnasia« z péra Dra Josefa Vraštila S. J., Hlinkovy »Vzpomínky« uveřejněné ve »Vlasti« (r. 1890—1891) a dopisy, jež poslal kaplan Hlinka svému Štulcovi do Prahy a jež ona gymnasijní zpráva přináší. Z toho všeho poznáváme hodného předchůdce a hodného nástupce.

Hlinka-Pravda píše: »Obával jsem se, že se mi tam líbiti nebude a že snad Štulcovi ve správě duchovní se nevyrovnám, v níž byl přespříliš horlivým.« I jeho farář napomínal, aby se tak nenamáhal jako předchůdce Štulc, ten že z toho onemocněl, ale Hlinka ve své horlivosti neposlechl. Vyznává: »Následoval jsem přece Štulce, však scházel mi jeho oheň, scházela mi jeho schopnost, jeho vzdělanost, jeho odhodlanost, jeho neohroženost, nebyl jsem tam mocen řeči české jako on, a proto za ním jsem jen pokulhával. Lid v Kvilicích nicméně se mi naklonil a já všemožně se přičiňoval, abych mu Štulce nahradil. Zvlášť školní mládež se se mnou spřátelila.« A dále píse ve »Vzpomínkách«: »Štulcovi jsem do Prahy často psával. Osadníci Kviličtí mnoho za ním chodili a ho navštěvovali. Poslice mi od něho přinášely knihy a jiné věci.«

Hlinka stále pamatoval na svého předchůdce, v jeho snahách hleděl pokračovati, s ním o všechno se sdílel, mnohdy o radu žádal, záležitosti farníků mu svěřoval, knihy jeho prostřednictvím pro sebe i lid objednával.

Tak píše Štulcovi r. 1844, nazývaje ho horlivým spolupastýřem milé osady kvilické: »Slyším od Vás a často i od jiných věrných a drahých duší, že nyní ještě lásku a péči o nás Kvilické v srdci svém starostlivém nosíte a i skutkem při každé příležitosti projevujete — protož jmenuji Vás horlivým spolupastýřem naším duchovním. Zaplať Vám Bůh za každé pobožné na

nás vzpomínání, za každé slovo srdečně pro nás vyslovené anebo k nám odeslané, za každý k našemu dobrému směřující skutek vykonaný. Drahát jest mi ovšem každá pomoc, která od Vás pochází a mým milým prospěje k zisku nebeskému. Nevím sobě kolikráte rady, kolikráte jen to při dobré vůli zůstane, ježto uskutečniti prostředků neznám náležitých. Dovolte tedy, bych u Vás rady a pomoci hledal, když by mne nedostatek vlastní moudrosti, zkušenosti a mocnosti cos dobrého opomenouti přinutiti měl. A takové rady a pomoci dnes již žádám si od Vás pro mě a ty, jež na rozpacích jsou...,«

Hlinka žádá o radu stranu jisté choromyslné ženy, jiné neduživé osoby, která sama se psáti ostýchá, stranu manželství »hodné panny«, která poslechla radu Hlinkovu, když ji ujistil, »že i Vy byste jináč neradil. Zaradovala se, když jsem přislíbil, Vám věc oznámit, aby i Vaši slyšela radu dobrou.«

Hlinka kupuje pro osadníky knihy, žádaje Štulce, aby je vybral a poslal, jako na př. Missionární knížky, Filotheu, Isidora, Tomáše Kempenského, knížky modlitební pro dítky, Životy Svatých a Světic božích (těch hned sto, vydal je Štulc roku 1843), Listové z dávnověkosti atd. Někdy posílá peníze hned ve stříbře, jindy doplácí, časem dí: »Peníze neposílám na to žádné — nemám.« Štulc přítele založil, vždyť to bylo k vůli jeho bývalým a to milým osadníkům. Dle jednoho listu Václav Štulc slíbil do Kvilic poslati celou knihovnu pro lid, jenž jich velmi sobě žádal, a Hlinka, nástupce v duchovní správě, se na ni velice těšil.

A jindy Hlinka Štulcovi sděluje prospěch žáků, kteří zasluhují, aby zapsáni byli do zlaté knihy, objednává u něho obrázky k sv. přijímání pro dívky, oznamuje, jak se jim líbí povídky Niericovy, zve bývalého kvilického kaplana ke zkoušce náboženské, prosí, aby mu k ní byly poslány přiměřené dárky (modlitební knížky větší i menší — přes čtyřicet). Staraje se o zpěv, hned se opět obrací na Štulce, žádaje písně pro dítky a učitele. Ale také si stěžuje, že dva žáci o masopustě byli v hostinci. »I Vaši žáci byli vedeni svědomitě, ale srdce mne bolí, když slyším, že zapomínají na vyučování otcovské, kterýmž jste naplňoval duše jejich outlé.« A při opakující hodině Hlinka mluvil dospělejší mládeži o bývalém katechetovi. »Vzpomínal jsem s nimi na to, co slýchávaly od Vás a co zachovati jest jejich povinností nejdůležitější.«

Jindy si stěžuje Hlinka Štulcovi, že omladina při pohřbu ze hřbitova hned jde do hostince k tanci. Kázal proti tomuto nechvalnému zvyku a dvě družičky přemohše pokušení, nešly. Hlinka hned u Štulce objednává pro ně dvě nábožné knížky »na památku jejich vítězství«.

Škoda, že nezachovaly se dopisy Štulcovy, odpovědi jejich, z nichž bychom poznali, jaké rady dával Hlinkovi, jak se nadále staral o kvilickou osadu.

Tento poměr, toto přátelství, jež panovalo mezi předchůdcem a nástupcem na osadě, může býti vzorem všem, aby podobně

jednali, aby jeden stavěl a druhý ve stavbě té pokračoval. Zde nebylo nepříznivé kritiky, hany, tupení, náhlých převratů, oprav, ale oba šli ruku v ruce, oba se podporovali a vzájemně se doplňovali.

A takový poměr může a má býti všudy mezi předchůdcem a nástupcem, ten dobře bude působiti též na osadníky.

Na konec připomínám náhled jistého faráře. Zemře-li beneficiát, nebo odchází-li do pense, na jinou faru, nebylo by nutno hned všechno prodávati nebo odstěhovati z nábytku, knih, liturgických šatů, ale mělo by se počkati, až bude nový kněz ustanoven, ten by snad mnoho odkoupil a převzal, že by se ušetřilo stěhování, i více by se stržilo a ta ona věc by při veřejných dražbách neprofanovala, jak se mnohdy děje. Administrátor by zatím ony předměty opatroval a jich užíval. Dlužno o tom uvažovati. *A. D.*

O kněžské poslušnosti.

(Na schůzi kněží Družiny Mar. v Hájku, dne 6. 2. 1918.)

V padesátých letech setkal se francouzský biskup v lázních s bývalým gymnasiálním kolegou, tehdy státním vysokým úředníkem, zednářem. Pohovořili si o šťastných dobách mládí, a když se loučili, řekl úředník biskupovi: »Zednářstvo rozestřelo pasť na církev katolickou, které už neunikne, a z ní nevyvázne; podaří-li se to, bude to veliký zázrak, a já se stanu katolíkem.«

V šedesátých letech pravil předák francouzské republiky žid Czemier, velmistr zednářstva: »Církev katolická už jest na hlavu poražena.« Od té doby pracovali nepřátelé církve katolické bez oddechu, dnem i nocí, tajně i veřejně, penězi, tiskem, na schůzích a ve sněmovnách, aby se domohli vlivu ve státech, by upravili zákony k dosažení cíle, lid odcizili církvi a dokonali dílo ďábelské: Zničiti církev Kristovu, vyhladiti křesťanství s povrchu země. Ve všech státech domohli se již nesmírného vlivu a moci, jediné Rusko stálo jim v cestě; židé nemohli se domoci rovnoprávnosti. Zapletli tedy do války s Japonskem, a když nebylo ještě po válce revolucí zdoláno, seštvali křesťanské národy do války světové, Rusko povaleno, roztrháno na malé státy, aby se více nevzmohlo, a žilo z milosti židozednářstva. Cíle dosaženo; Rakousku a Německu strojí se úklady, aby i ty roztrhány snáze vlivu a moci nepřátel podlehly.

Antikrist jest na obzoru. Nepřátelé církve Kristovy připravují se k rozhodné ráně. Lid si už vychovali, kostelu odcizili, za kus chleba zrazen bude Kristus, aby byl ukřižován.

Čeká nás boj veliký a bezohledný, týden pašiový. —

Avšak my se strachovati nemusíme jako kdysi apoštolé Páně; vše to dávno už Kristus předpověděl, vše to už se jednou stalo, a Kristus vstal z mrtvých, nadchl novou silou apoštoly: Doufejte, já přemohl svět.«. (Jan 16 33.) — Svět bude chvíli jásati

a my si pokvílíme, ale zármutek náš obrátí se v radosť, které nikdo více neodejme od nás. (Jan 16. 10.) My jsme nástroji Kristovými, konáme dílo božské; nepřátelé jsou nástroji bran pekelných, konají dílo ďábelské. Vítězství bude naše, byť bychom život ztratili; nepřátelé budou zahanbeni a poraženi, byť na oko — zvítězili. Vojáci Skanderbergovi nosili na krku prášek z kostí svého pána, aby se udrželi v duchu vojenském a nezpronevěřili se jeho památce. My nosíme v sobě Boha celého, Ježíše Krista, kterého denně přijímáme, který nás sílí, s námi bojuje a vítězí.

Duch světa jest duchem odboje a neposlušnosti; oblecme se v ducha Kristova, ducha poslušnosti, kterým přemůžeme svět.

Poslušnosť jsme slíbili při ordinaci svému arcipastýři a jeho nástupcům i jejich zástupcům; poslušnosť musí býti naší přední ctností a ozdobou; kdo nemá ducha poslušnosti, nemá ducha Kristova; a kdo nemá ducha Kristova, praví sv. Pavel, není Krístův. (Řím 8. 9.)

1. Poslušnosť ku představeným jest naprosto nutná, neboť udržuje pořádek v církvi. Už sv. Ignác mučedník, napsal: »Laik musí poslouchati kněze, kněz biskupa, biskup papeže, papež Krista jako Kristus poslušen byl nebeského Otce!«

A sv. Pavel praví: »Každá duše mocnosti vyšší buď poddána; není mocnosti leč od Boha; kdo se mocnosti protiví, Bohu samému se protiví. (Řím 13.) Ďábel svedl první lidi k neposlušnosti, aby zmařil plán prozřetelnosti boží; svádí zvláště kněze Kristovy, aby zmatek nastal v církvi. Svět chválí Loskoty a Roučky, ač jimi pohrdá, jako nepřátelé Kristovi pohrdli Jidášem, když vykonal dílo ďábelské.

Svět podezřívá a pomlouvá představené církve, aby kněze od nich odvrátil. Poslouchati musíme představených i když svět vidí na nich nedostatky; vždyť zloba světa hledala chyby na samém Ježíši Kristu. Origenes napsal kdysi: »Ježíš byl poddán Josefovi, tedy nekonečně vyšší — mnohem nižšímu; tím nás učil, že i nižší může býti představeným vyšších a lepších, a že poddaný může býti lepší než představený. Ať jest představený jakýkoliv, bude odpovídati za sebe; my pak budeme odpovídati jak jsme jich poslouchali.« —

Jako hodné dítko nevidí chyb na rodičích, ale čeká na pokyn, aby vůli jejich mohlo splniti, tak horlivý kněz hledá radosť v tom, aby představeným pomáhal plniti těžký a zodpovědný jejich úřad, loviti duše pro království Kristovo. —

Zamilovaný mladík nevidí ani jediné chyby na svém děvčeti, i když rodiče jeho vidí chyb několik; láska smyslná oslepila ho, že nevidí ničeho. Horlivý a poslušný kněz nevidí ve svém představeném leč zástupce božího, náměstka Kristova; nadpřirozená láska ho oslepila, že nevidí ničeho, byť zlý svět jen samé chyby předstíral. Čím ochotnější jest poslušnost, tím jest záslužnější; tím více žehná Bůh naší práci, tím větší spokojeností naplňuje vaší duši.

2. Poslušnost jest zdánlivě obtížnou, poněvadž se jí vzpírá celá naše přirozenosť; ale z lásky k Bohu a hledíc na vznešený vzor samého Ježíše Krista, stává se lehkou, vábivou a sladkou. Sv. Bonaventura praví: »Poslušnost jest obětování vlastní vůle; je to vznešené mučednictví.« A sv. Jan Klinakus nazývá poslušnosť dobrovolnou smrtí. Ale jak svůdnou jest tato na oko obtížná ctnosť, hledíme li na syna poslušnosti, božího Syna, Ježíše Krista! — Už před narozením poslechl císaře římského, pod srdcem panenské Matky dává se vésti do Betlema; po narození podrobuje se bolestné obřízce, aby do poslední písmeny naplnil zákon.

Do 20 let poddán byl rodičům a pracoval v tesařské dílně z lásky k nebeskému Otci pro spásu duší našich. Platil peníz daně, když byl o to žádán. Na rozkaz žoldnéřův odkládá šaty, napřahuje ruce, aby byly hrubými hřeby přibity. Ani po smrti nechtěl býti složen s kříže a pochován bez svolení vladaře římského.

»Pokrm můj jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal, Otce nebeského,« (Jan 4. 34.) bylo jeho heslem. Sebe sama snížil, stal se služebníkem, poslušen až k smrti kříže. (Fil. 2. 7.) —

A co žádá od nás Spasitel náš, ukřižovaný Mistr? »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj, a následuj mne.« (Mat. 16, 24.) »Jho mé jest sladké, břímě lehké.« (Mat. 11. 30.)

Za Krimské války dostal francouzský vyšší důstojník rozkaz, aby se zmocnil vrchu, který už byl v rukou nepřátel. S hora sršel oheň střel proti němu, ale on bojoval klidně a neohroženě, až dobyl vrchu útokem. Jenerál žasnul nad touto statečností a tázal se, kde nabyl v té chvíli tolik neohroženosti. Důstojník odpověděl: »Ráno jsem byl u stolu Páně, Pán Ježíš mne sílil.«

My přijímáme každodenně nejsvětější Tělo Páně; nás zvláště sílí Kristus v boji proti světu a hříchu, v poslušnosti ku představeným jestliže jen za to upřímně a důvěrně prosíme.

3. Poslušnosť naplňuje nás pokojem a blažeností. Blah. Canisius pravil: »Každé místo, kde jsem byl z poslušnosti, bylo pro mne rájem.« Sv. Kateřina Boloňská prosívala představené, aby s ní hodně krutě nakládaly a nejtěžší práce přidělovaly; neboť jen tehdy že se považuje za nejšťastnější.

Poslušností totiž nejlépe plníme vůli boží a docházíme jistě a rychle dokonalosti. Představený jest zástupcem božím, v něm posloucháme Boha samého; nemáme zodpovědnosti ze skutků, jež jsme z poslušnosti vykonali; neboť zodpovědnost padá na představené. Poslušnosť chrání nás před hříchy, zvláště před pýchou. »Muž poslušný mluviti bude vítězství,« praví písmo sv. (Přísl. 21. 28.) Poslušný vítězí nad pokušením. Sv. Řehoř Veliký praví: »Poslušností překonáš zlé duchy, kteří neposlušností padli.« poslušnosť jest základem všech ostatních ctností; jest klíčem, který nebe otvírá; jest přímou cestou k dokonalosti. —

4. Poslušnost jest dále nejvýše záslužnou. »Ze Pán Ježíš ponížil sebe a stal se poslušným až k smrti kříže, dal mu Otec nebeský jméno, které jest nad všeliké jiné jméno, aby ve jménu jeho klekalo každé koleno nebeských, zemských a pekelných, a každý jazyk vyznával, že Ježíš jest v slávě Otce svého.« (Fil. 2, 7.) I pro naši poslušnost připravuje Bůh odměnu nevýslovnou. Proto praví písmo sv., že poslušnosť jest větší než oběti (I. Král 15, 22.); a sv. Řehoř Veliký to vysvětluje: »Obětí, praví, zabíjíme a obětujeme cizí tělo, poslušností však vlastní vůli.«

Sv. Tomáš Aquin. pak praví: Člověk nemůže dáti Bohu nic většího nežli když svou vůli podrobuje vůli boží (ve svých představených.) Poslušností obětuje člověk nikoli dar cizí, ale sebe sama.«

A sv. Terezie tvrdí: »Jeden den v poslušnosti a pokoře strávený má větší cenu, než moho dní v ustavičném dobrovolném modlení« Jako pečeť královská dá nepatrnému kousku papíru velikou cenu, tak nejnepatrnější skutek z poslušnosti vykonaný má cenu u Boha nesmírnou.

A sv. František Saleský praví: »Jísti a píti z poslušnosti je Bohu milejší nežli dobrovolný půst a bdění poustevníků.«

»Záslužnější jest zvednouti stéblo z poslušnosti, nežli postíti se a bičovati do krve.«

5 Poslušností konečně povznášíme se v očích světa, vymáháme si úctu u největších nepřátel, nutíme ku přemýšlení vlažné křesťany i nevěrce, ukazujeme cestu k Bohu. — Co přivedlo Bismarka za kulturního boje v Německu do Canossy? Neohroženosť biskupů a poslušnosť kněžstva. Lid to prohlédl, seskupil se věrně kolem svých dastýřů a rádců. Až uvidí svedený lid katolické kněze, jak kolem svých biskupů neohroženě konají své povinnosti, pozná, že bojujeme nikoli za zájmy ostatní a lidské, ale za spásu nesmrtelných duší, za slávu boží; pozná své poblouzení a marné šílenství nepřátel, přilne k svým duchovním vůdcům a nejlepším přátelům.

Arcibiskup z Praya v Portugalsku, Bartoloměj de Martribu, konal obtížné visitace v horských krajinách na mezku. Jednou překvapila je na cestě veliká bouře s deštěm. Skryli se do skalní jeskyně. Blízko před nimi stál v dešti malý pasák ovcí. Volali naň, aby se také ukryl před deštěm. Ale hošík odpověděl: »Já nesmím, vlci by mé ovečky roztrhali.« »Jen pojď volali naň, vlci se blízko nás neodváží« »Nemohu, bránil se hošík, tatínek mi poručil, abych ovečky dobře hlídal.» Arcibiskup velice dojat poslušností hocha pravil k průvodčím: »Hleďte v největším dešti stojí, hlídá ovce, poslouchá otce; a vy se mi divíte, že si neumím odpočinout při hledání ztracených oveček. Jak bych se měl šetřiti, kde se jedná o spásu duší nesmrtelných! Hoch slouží za kousek chleba, bojí se malého trestu; my sloužíme za odměnu nevýslovnou a věčnou, a zpronevěra byla by trestána tresty nevýslovnými a věčnými!«

Ejhle, jakých zásluh můžeme si získati poslušností za svého života kněžského.

Aby poslušnosť pro nás byla ještě lehčí a vábivější, pohleďme na druhý vzor poslušnosti, na nebeskou královnu, Marii Pannu. Vše, co konala, činila z lásky k Bohu a svaté poslušnosti, z lásky k nám lidem s ochotou neslýchanou; v ničem nehloubala, proč to Bůh přikazuje, ukládala vše, příjemné i nepříjemné, radostné i žalostné ve svém přečistém srdci. I z poslušnosti stala se matkou milosti plnou, aby z těch milostí mohla i nás sílit v poslušnosti a neohroženosti.

V někdejším klášteře cisterciáckém »Oliva« zvaném nalézala se mosazná studna v podobě stromu olivy. Se všech větví a květů prýštila voda. Ve větvích byl obraz Panny Marie, aby každý hned pochopil koho oliva zobrazuje Z rukou nebeské matky prýští se nám ustavičně nepřeberné množství milostí. Skrze ni stávají se hříšní kajícími, pyšní pokornými, neposlušní poslušnými, spravedliví stálými.

Dnes sešli jsme se na staroslavném poutním místě Mariánském, v Loretě Hájecké, abychom se opětně ochraně nebeské Matky zasvětili, nových milostí si vyprosili a nových sil k těžkým pracím svého povolání načerpali. Marianský sodál, bohatýr vědy, univers. professor Lováňský, Justus Lipsius, vyznal veřejně, že všecko své štěstí a spokojenosť nalezl u ochránkyně nebeské, jíž se zasvětil, a že za největší milosť v životě považoval vždy, že jest mariánským sodálem.

Pod ochranou Marie Panny Neposkvrněné seskupeni kolem svých představených konejme své povinnosti v duchu Kristově a za příkladem jeho božské Matky; a kdyby celý svět se zlomil proti nám, staneme se divadlem světa a andělům vědouce, že utrpení toho času nejsou hodna budoucí slávy, jež se zjeví na nás, setrváme-li v poslušnosti a věrnosti.« (Řím 8. 18.)

Pán Ježíš bude nás sílíti a povzbuzovati s nebe, od oltáře a v srdci každého z nás po sv. přijímání volaje: »Blahoslavení jste, když vám budou zlořečiti a protivenství činiti a mluviti všecko, zlé proti vám, lhouce pro mne, — radujte se a veselte se, nebo odplata hojná jest v nebesích.« (Mat. 5. 12.) Nos cum Prolepia benedicat Virgo Maria. Amen. *V. M. Váchal*, O. Praem.

Tisk v duchovní správě.

Píše Havelka Jan.

Jak lze tisk rozšiřovati?

Poznavše důležitost tisku, jakož i druhy, hodící se výborně duchovní správě, snažiti se máme o jeho rozšíření. Jak tisk šířiti? Tato otázka mnohého zradila od práce, ač její rozluštění není těžké.

1. První místo, kde by se s dobrým prospěchem tisk katol. šířil je beze vší pochyby dům Boží. Namítne někdo, že tím profanovala by se svatyně Boží jako je kostel. Tomu odpovídám:

Prvním účelem chrámu Páně je jistě posvěcení člověka. A jestliže není profanací, zneuctěním chrámu Páně prodávání svíček, obrázků a modlitbiček na místě v kostele vykázaném, není ani prodávání dobrého tisku katolického u chrámů na místě příhodném znesvěcení kostela a to tím spíše, poněvadž dobrým tiskem člověk se nejen posvěcuje, ale i poučuje.

To dobře vystihli naši důstojní spolubratři v sousední říši a proto rozšiřují horečně tisk přímo v kostele. Jak si počínají? Ku příkladu mají dogmatická kázání o jsoucnosti Boží. Jak dá se na kazatelně v poměrně krátké době thema probrati, je na snadě. A tu právě, co neprobrali kněží s dostatek na kazatelně, dodělá tisk. Po takových kázáních, jež obyčejně konají se i odpoledne, rozšiřuje se tisk, buď brožura nebo celá kniha, nebo i otisk kázání. To obstarávají dva nebo více mužů od faráře k tomu ustanovení. Ovšem se rozumí nerozprodají se brožury všecky. A tu ani zbylé nepřijdou na zmar. Mají pohotově jiný způsob rozprodeje tisku všeho obsahu. Na vhodném místě, jako u nás sedí svíčková bába se svíčkami, s devotionaliemi a pod., sedí u skříně muž a prodává brožury katolické. Nikdo se nepohoršuje nad tím a tisk rozejde se v mnoha tisících exemplářích mezi lid. Tento způsob prodeje tisku děje se ovšem po pobožnostech, když lid vychází z kostela. Aby pak návštěvníci domu Božího mimo pobožnosti nebyli zkráceni a mohli si posloužiti katolickým tiskem, mají zaveden v Německu ještě jiný způsob. U vchodu do kostela i na jiných místech příhodných mají skříně zasklené, jež jsou zařízeny jako automaty. Celá skříň rozdělena je v několik přehrad; v těchto jsou různé brožury. Jaké, ukazuje nadpis nad jednotlivými přehradami s udáním ceny. Kdo si přeje, poslouží si sám jako u automatu. Zařízení velmi pohodlné a praktické tím, že kdy si faráři zalíbí, vymění brožury zbylé za jiné.

Tato praxe je velmi jednoduchá a účinná. Který chrám Páně u nás bude prosím s automatickou prodejnou dobrého tisku náboženského?

Ale, co by tomuto způsobu řekly naše biskupské ordinariáty? Jako odpověď nechať poslouží »Ordinariátní list Pražské arcidioecese, č. 7, r. 1917« o rozšiřování listu »Sv. Vojtěch«.

Důstojní pp. duchovní správcové se žádají, aby časopis »Sv. Vojtěch« vydávaný spolkem sv. Bonifáce, se vším úsilím mezi lidem rozsiřovali a nedopouštěli, by vytisky jeho zůstávaly nerozdány ležeti v sakristii nebo na faře. Doporučuje se, není-li o kolportáž lépe postaráno, aspoň na stolek v kostele u vchodu časopis vyložiti, a věřící upozorniti, aby si po exempláři (po čísle) brali.

Z kníž. arcib. konsistoře v Praze, dne 16. července 1917. N. E. 8078.

Ordinariátní list Pražské arcidiecése 1917. Č. 7.

Kde obstarati a jaké brožury obstarati? Každý duchovní správce zná svoji osadu. Ví dobře, který článek víry ku př. osadníci špatně si vykládají, která idea v osadě se rozšiřuje. Podle

toho se zařídí. Svého času dobře sloužily brožury: »Slova Pravdy« (jež lze koupiti za levnou cenu), nyní velmi dobře by se hodily brožury Královéhradecké: Časové úvahy — již proto, že jsou velmi laciné — nebo pražské: »Obrana víry«

2. Jiný způsob může býti takovýto. V mnohých farnostech jsou katolické spolky. Všichni členové spolku odbírají list své strany, tedy list politický. Nuže tohohle tisku využiti takto. V osadě chci ku př. rozšířiti list čistě náboženský — sv. Vojtěcha. V ložím tedy jednoduše do každého listu politického po jednom čísle sv. Vojtěcha. Je mnoho čtenářů »Kříže.« I do toho dám list sv. Vojtěcha. A mám náboženský tisk mezi farníky hned a v počtu velkém.

3. Psal jsem dosud o rozšiřování drobného tisku katol. mezi farníky. Ten krejcar každý rád obětuje, vyjde-li farář tiskem koláturníkům vstříc. Máme však v osadě chudé i bohaté. A jak těm lze pomoci nejen tiskem drobným, ale celou knihou, ba knihovnou? Není dnes rodiny, kde by neměly knihovny. Hleďme do rodin dostati knihovnu svou, katolickou! I toto je velmi lehké: Bohatým i chudým lze pomoci. A) Pro bohaté. Jsou ku př. křtiny. Co se tu sejde dárků, jež pro pozdější život dítěte nemají ceny! Nabídněme těmto rodičům, by se staly údy »Dědictví Maličkých.« Než dítě doroste, bude míti pěknou knihovničku, trvanlivou to památku na sv. křest — za několik krejcarů. Radu dá ředitelství Dědictví Maličkých v Hradci Králové. Pro dospělé doporučme členství Dědictví sv. Janské naší inteligenci Dědictví sv. Prokopské.

Tak pomůže se našemu tisku, pomůže základati dobré katolické knihovny domácí. To ovšem platí pro zámožnější farníky.

B) Ale i chudý rád si přečte knihu. Sám si nekoupí, ale z obecní knihovny vypůjčí. A nahlédl jsi do obecní knihovny? Co tu často škvárů, náboženství i dobrým mravům knih nepřátelských. A jsi vinen, jestliže nestaráš se o zřízení knihovny dobré, katolické! A přece založiti knihovnu katolickou je tak lehké! Místnost pro ni máš Je to farní kancelář. A kde bys knihy obstaral? Víš také Sám máš dosti kněh zábavných, pro tě bezcenných. Ty dej do farní knihovny. Byla by tvoje knihovna malá? Máš zde spolek pro zakládání katolických knihoven v Praze č. 570 II. S ním vejdi do styku a on pomůže tobě založiti knihovnu farní.

Promluvili jsme o způsobu, jak rozšířiti dobrý katolický tisk. Užijme všichni kteréhokoli, ale všichni hleďme na svých osadách založiti knihovny farní.

Zachrániti nejširší lidové vrstvy od nevěry a zkázy mravní, musí býti dnes naší první úlohu! Tiskem, který rozšíříme, knihovnou, kterou založíme, prokážeme své dobré vlasti veliké dobrodiní. Sta šlechetných předsevzetí a dobrých činů zrodí se z katolického tisku. Nevíme nikdy kdy a kde dobrý náš tisk stane se původem dobrého činu a kolik čtenářů zachrání od záhuby časné i věčné! A proto rozšiřujme horlivě mezi svými farníky tisk náš!!

Bible na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklik, C. S. S. R. — (Pokračování.)

16. »Asccensiones in corde suo disposuit.« (Zal m 83, 6.) Je všeobecně známo, jak bývají slova vykládána. Proto není třeba uváděti mnoho dokladů. Rodriguez na př. vidí v nich důkaz, že v duchovním životě máme si vždycky vytknouti vznešený cíl. Píšeť: »Spravedlivý má stále před očima ideal ctnosti; všechna jeho snaha směřuje k tomu, aby rostl v dokonalosti. Hříšník se o podobné věci nezajímá; žije jako druzí lidé. Nanejvýš se pokusí o jakousi prostřední ctnost; brzy však ochabuje klesá a nikdy nedojde k cíli.«[1]) Podobně Bellarmin.[2]) — Správný smysl udává nám obsah žalmu. Pěvec líčí pouť do chrámu Jerusalemského. Svěďomitý žid ustavičně pamatoval na svoji povinnost, ukázati se třikráte do roka před tváří Hospodinovou.[3]) Poutnické cesty, které se všech stran sbíhaly se do sv. města, ustavičně mu tanuly na mysli. V duchu se již rozhodl, po které půjde.[4]) A poněvadž cesta do Jerusalema stoupala, nazývá je žalmista případně »ascensiones.«

Sion bývá častěji předobrazem nebe a symbolem naší mravní dokonalosti — proto možno připustiti také výklad první: Nemělo by se však zapomínati, že slovný smysl žalmu je jiný.

17. »Ibunt de virtute in virtutem.« (Žalm 83, 6.) Výklad uvedených slov souvisí těsně s předcházejícím. Proto Rodriguez a s ním mnozí jiní vykládají verš o pokroku ve ctnosti. Tak jmenovaný spisovatel: »O spravedlivých stojí psáno: Půjdou od ctnosti ke ctnosti; to znamená: jejich horlivost bude se vždy více a více rozmáhati a nezadržitelně budou pokračovati na dráze ctnosti, až dospějí k nejvyšší dokonalosti.«[5]) Podobně Bellarmin,[6]) Calmet,[7]) Navarraeus,[8]) Graser[9]) a Posvátná kazatelna.[10]) Ze starších zvláště Eusebius,[11]) sv. Athanas,[12]) sv. Augustin[13]) a Theodoret.[14])

I tu platí, co bylo řečeno o textu předcházejícím. Slovný smysl líčí pouť do chrámu Jerusalemského. Dr. Sedláček udává obsah následovně: »Údolím Baka[15]) (= lacrimarum) putujíce k Jerusalému, činí to pusté a suché údolí místem pramenů... Věrou jejich a horlivostí poušť se proměnila v krásnou, vodou svlažovanou krajinu. Jdou od síly k síle: poutníci neztrácejí sil dlouhou cestou, ale čím blíže přicházeli k Sionu, tím větší sílu v sobě cítí, tím jsou veselejší.«[16])

---

[1]) Ubung, III. 1. 8. — [2]) Crampon, Psalmi II. 58.
[3]) Sedláček, Žalmy II. 677. — [4]) Walter, Psalitte, III. 204.
[5]) Ubung I. 1. 15. — [6]) Crampon, Psalmi II. 58—59. — [7]) ad loc.
[8]) Quadrag. 32, 347. — [9]) Predigten I. 32. à 347. — [10]) roč. 27. str. 42.
[11]) Mig. 23, 1011. — [12]) Mig. 27. 370. — [13]) Mig. 37, 1066.
[14]) Mig. 80. 1542.
[15]) Sv. Jeroným pokládal Baka za jméno obecné a proto přeložil »in valle lacrimarum«. Neprávem. Udolí bylo na blízku sv. města.
[16]) Žalmy, II. 678.

18. »Qui fingis laborem in praecepto.« (Žalm 93, 20) Obsah žalmu je jasný. Zbožný král David s bolestí pozoroval, jak moc bezbožných povážlivě roste a jak právě hříšníkům dařívá se na světě nejlépe. Dosahují vysokých úřadů a zneužívají svého postavení na škodu zbožných. A poněvadž každá moc pochází v poslední řadě od Boha, mimoděk vnucovala se pozorovateli myšlenka, proč to Bůh trpí. Vždyť přece není možné, aby sám byl pomocníkem zločinu. A právě tuto poslední ideu vyjadřují slova, o kterých jednáme a která zní dle původního textu: »Či jest s tebou sdružen stolec zhouby (= vládnoucí strana bezbožných), který nám působí strasti jménem zákona?« (= mocí danou jim vlastně od Boha.) Žalmista ovšem rozhodně zamítá tuto roubavou myšlenku a pln důvěry volá: »Úklady činiti budou duši spravedlivého, a krev nevinnou odsoudí. Ale učiněn jest mi Hospodin za útočiště, a Bůh můj za pomoc naděje mé. A odplatí jim nepravost jejich: a v zlosti jejich zahladí je: zahladí je Hospodin, Bůh náš.«

Z nejstarších exegetů snad jediný Didymus vyložil místo úplně správně. Slova slepého učence alexandrinského zasluhují, abychom je uvedli v plném znění. Píše: »Ty, Pane, jsi naším Stvořitelem a jistě se o nás staráš. Potká-li nás něco dobrého, víme, že je to darem tvým. Když však uvidíme, že zlí hrozí dobrým záhubou a nevinní že jsou odsuzováni, budeme k tobě volati: Zdali kromě tebe vládne ještě někdo jiný, že takové věci dějí se proti tvým služebníkům? Daleko budiž to od tebe! Není s tebou sdružen žádný stolec nepravosti. Ty sám jsi dal zákon, kterým se musí spravovati všichni . . . A proto potlač jejich bezbožné útoky na nás! Hle! vydávají se za soudce a úředníky a k smrti odsuzují krev nevinnou.«[1])

Podobně vykládal Apollinaris z Laodicu[2]) a moderní většinou. Tak dr. Sedláček: »Ty, jenž jsi tak spravedlivý, dobrotivý, jenž tak rád přispíváš svou pomocí spravedlivým, nemůžeš býti spojen s nešlechetníky. Je řeč o stolci zhouby (soudce), od něhož bývá zlo, zhouba, pronásledování a to mocí zákona — takřka tedy mocí Boží, které se dovolávají.«[3])

Bohužel, byl latinský překlad až příliš svůdný, takže mu někteří podkládali smysl slov: »Jho mé jest sladké a břímě mé lehké« a překládali se sv. Bernardem[4]): »Který zdánlivě vnášíš

[1]) Mig. 39, 1503: »Tu creator noster, Domine ac profecto de nobis curas. Quod si quid boni nobis contigerit, non ignoramus illud a te esse. At quando videbimus a malis quibusdam justos in discrimen adductos, et inaocentes damnatos, clamabimus ad te: Numquid alia sedes regni adhaeret, aut adhaerebit tibi, talia cum adversus servos tuos perficiantur? At non adhaeret tibi sedes iniquitatis; nam legem omnium reginam constituisti, qua omnia dirigantur . . . . Quapropter reprime eorum crudelissimos in nos impetus. Fingentes se judicum esse ac magistratuum muneri instructos, sanguinem innocentem condemnant.«

[2]) Mig. 33, 1454. — [3]) Žalmy, II. 758.—759.

[4]) Nepodařilo se mi najíti tento výrok u sv. Bernarda. Fides sit penes auctorem!

obtíž do přikázání« nebo s Gerhohem: »Který dle sil jednohokaždého mírníš tíži svých rozkazů.«[1]) — Jiní nevztahovali slovo na Boha, nýbrž na ďábla, který nám líčí duchovní život barvami co možná nejtemnějšími. Tak na př. sv. Athanáš: »Naopak jedná nevraživý démon, který klamně nám ukazuje obtíže v přikázáních Božích a působí, že jeho zákony zdají se nám těžkými, ačkoliv jsou samy sebou snadné.«[2]) Podobně Euthymius[3]) a jiní. Všichni viděli ve slovech »sedes iniquitatis« zlého ducha. — Dle jiných táže se žalmista, proč právě zbožní lidé tolik trpí. Tak sv. Augustin: »Kdo tě může viniti z nespravedlnosti, když nám poroučíš věci těžké? když nás vodíš po stezkách tolik trnitých a když — abych tak řekl — prodáváš všechny svoje milosti za drahou cenu utrpení a obtíží? Proto, že o nás platí: Kdo spí, nebývá korunován.«[4])

19. Initium sapientiae timor Domini.« (Žalm 110, 10.) Obyčejně se překládá: »Počátek moudrosti je bázeň boží«. A dogmatikové upozorňují, že obrácení předchází vždy jakási bázeň před Bohem a jeho tresty. Srovnáme-li však uvedená slova s parallelními místy biblickými, poznáváme, že mají hlubší a plnější význam. Job 28, 28. praví: »Aj, bázeň Páně, toť je tvá moudrost.«[5]) Eccli 1, 20: »Plnost moudrosti jest báti se Boha.« Eccli 1, 33: »Synu, jsi li žádostiv moudrosti, zachovávej spravedlnost a Bůh dá ji tobě. Nebo moudrost a umění jest bázeň boží.« Eccli 23, 37: »A poznají ti, kteříž ostanou, že nic není lepšího jako bázeň boží; a nic sladšího jako ohled míti na přikázání boží.« Dle toho se zdá, že dlužno překládati: »Vrcholem moudrosti je bázeň boží.« Slovo רֵאשִׁית je nejasné a znamená buď počátek nebo nejlepší část, prvotiny, třesť a podobné.[6]) Parallelní místa nás poučují, že se máme rozhodnouti pro význam druhý. Srv. také Žalm 136, 9: »Přilni jazyk můj k dásním mým . . .: nepředložím-li Jerusalem na počátku veselí svého.« K tomu připojuje Bible poznámku: »jestliže nebude Jerusalem mé nejpřednější a největší potěšení.« Podobně Sedláček[7]) a Vigouroux.[8])

Této obtíže byli si ostatně někteří kazatelé dobře vědomi a snažili se ji předejíti. Tak na př. Navarraeus: »Jak může býti

---

[1]) Mig. 194, 574.

[2]) Mig. 27. 411.: »Secus autem ille se habet, qui findit laborem in praecepto, videlicet adversarius daemon, qui praecepta Dei, quae levia sunt, gravia efficit.«

[3]) Mig. 128, 962.

[4]) Mig. 37, 1211: »Quis te iniquitatis arguet, cum ardua nobis imperas? Cur asperas adeo per semitas nos ducis atque omnia, ut ita dicam, carissimo laborum ac difficultatum pretio vendis? Nimirum haec nostra conditio est: nemo dormiens coronatur.«

[5]) Výrazněji ve Vulgátě: »Ecce timor Domini ipsa est sapientia.«

[6]) Mig. 37, 1211: »Quis te iniquitatis arguet, cum ardua nobis imperas? Cur asperas adeo per semitas nos ducis atque omnia, ut ita dicam, carissimo laborum ac difficultatum pretio vendis? Nimirum haec nostra conditio est: nemo dormiens coronatur.«

[7]) Bainvel, Les contresens, str. 91. — [8]) Žalmy, II. 1059.

[8]) Bible a nejnovější objevy, IV. 171.

táž bázeň počátkem moudrosti a zároveň moudrostí dokonalou a jejím vrcholem? Oba texty snadno srovnáme, vykládáme-li jeden o bázni otrocké, druhý o bázni synovské.« [1]) Avšak ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.«

20. »Imperfectum meum viderunt oculi tui.« (Žalm 138, 16.) Slovo »imperfectum« bývá někdy překládáno »nedokonalost«. Bůh předvídá naše hříchy a přece nepřestává prokazovati nám dobrodiní. Tak učinil již sv. Augustin [2]) ve svém lidovém kázání na žalm 138. a po něm mnozí jiní. — Zcela jinak sv. Hilarius. Odvolávaje se na řecký překlad ἀκατέργαστου, vykládal místo o Bohu, který existuje, nikdy však nepovstal: »Jedinému Bohu přísluší, aby byl, nikdy však nepovstal.« [3]) — Pravý význam slova podává nám text hebrejský, kde stojí גלמי. Znamená člověka v životě matky nevyvinutého, tedy ve stavu embryonálním. Již tehdy Bůh o něm věděl a o něho se staral. Tak ze starších Eusebius z Caes.[4]) a Apollinaris Laodic. Poslední praví krátce: »Viděl jsi mne, Králi, když jsem byl ještě nevyvinutý v životě mateřském.« [5]) Podobně sv. Athanáš,[6]) Theodoret,[7]) Euthymius [8]) a novější všichni. Srv. na př. Bellarmina: »Nedokonalým rozumí ještě nevyvinuté tělo, tak zvaný zárodek, který nemá dosud podoby lidské, ani údů.« [9])

21. »Perfecto odio oderam illos.« (Žalm 138, 22.) Asketé dovozovali ze slov, že je nenávist dovolená a nenávist hříšná. První obrací se proti hříchu, druhá proti osobě samé. Tak již slepý Didymus: »Tehdy nenávidíme lidi dokonalou nenávistí, jestli je nenávidíme pouze proto, že sami nenávidí Boha.« [10]) Podobně sv. Augustin, který měl po ruce jenom překlady: »Nenáviděl jsem u nich jejich nepravosti, miloval jsem na nich obraz tvůj. Nenáviděti dokonalou nenávistí znamená, abys ani nenáviděl člověka pro chyby, ani nemiloval chyb pro člověka.« [11]) Stejně vykládá jeho veliký žák sv. Prosper Aqu.: »Tehdy miluješ Boha dokonale, jestli nemiluješ ničeho, co nemiluje Bůh a jestli jeho nepřátele tak nenávidíš, abys zavrhoval spíše jejich hříchy, než jejich osobu. Něco jiného je, co činí oni a něco jiného, co na

---

[1]) Quadrag. 19. č. 36.: »Quo pacto fieri potest, ut unus idemque timor sit principium sapientiae, atque etiam perfecta consummataque sapientia? . . . Facile hos duos textus inter se conciliabimus, si timorem diversimode consideremus, scilicet ut servilem et ut filialem.«

[2]) Mig. 37, 1798.

[3]) Mig. 9, 809: »Deo autem soli proprium esse potest, ut sit et infectus sit.«

[4]) Mig. 24, 39. — [5]) Mig. 33, 1522. — [6]) Mig. 27, 534.

[7]) Mig. 80, 1939. — [8]) Mig. 128, 1258.

[9]) Crampon, Psalmi II. 419: »Per imperfectum intelligit corpus informe, quod vocant embryonem, in quo nondum apparent forma et distinctio membrorum.«

[10]) Mig. 39, 1599: »Perfectum odium est in tales homines, quando eos non alia de causa oderimus, quam de illorum odio in Deum.«

[11]) Mig. 37, 1801: »Oderam in eis iniquitates eorum, diligebam conditionem tuam. Hoc est perfecto odio odisse, ut nec propter vitia homines oderis, nec vitia propter homines diligas.«

nich učinil Bůh.« [1]) Podobně sv. Hilarius: »Svoje nepřátele máme ovšem milovati, ne však nepřátele boží.« [2]) Kassiodor odůvodňuje šíře tuto zásadu: »Naši nepřátelé hněvají se na nás někdy právem, buď že jim povinných služeb neprokazujeme, nebo jim na cti utrháme a jejich dobrým snahám nepřejeme. A proto právem se nám káže, abychom svoje nepřátele milovali, protože je někdy vlastní vinou urážíme. Nepřátele boží máme však nenáviděti, jsou-li zatvrzelí: to proto, že se protiví svému tvůrci, od něhož byli stvořeni a od kterého mají všechno, čím jsou.« [3])

Výklady jsou nesprávné. Jde tu opět o hebraismus, který znamená úplně, v nejvyšším stupni nenáviděti. Tak sv. Athanáš,[4]) Euthymius [5]) a moderní.

22. »Laudate Dominum in sanctis eius.« (Žalm 150, 1.) Bývá překládáno: Chvalte Hospodina ve svatých jeho! Poněvadž omyl je analogický číslo 12., odkazujeme laskavého čtenáře k němu. I tu se jedná o svatyni v Jerusalemě.

23. Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant?« (Přís. 6, 27.) Kterýsi kazatel použil textu, aby ukázal, jak mocně rozněcuje v nás sv. přijímání oheň lásky boží. Většího omylu exegetického nelze se snad již ani dopustiti. V celé kapitole varuje svatopisec před stykem se ženou, poněvadž je morálně nemožno často a důvěrně se ženami rozmlouvati a při tom zůstati čistý. Spisovatelů, kteří tvrdí totéž, ani nevypočítávám, poněvadž je jich příliš mnoho. Připomínám pouze, jak případně užívali kazatelé slov o četbě špatných knih. Tak praví glossa ordinaria: »Jen tomu je dovoleno čísti knihy haeretiků, kdo je tak utvrzen ve víře katolické, že se nedá zviklati ani úlisnými slovy, ani úskoky.« [6]) Podobně sv. Beda [7]) a Rabanus Maurus.[8]) Již ve Starém zákoně srovnávána nevěra s proněvěrou manželskou. Také pro kázání o zlých příležitostech nebo špatných společnostech možno s prospěchem textu použíti. Dojem by se ještě zvýšil, kdyby kazatel probral jednotlivé příležitosti a každý odstavec zakončil uvedenými slovy.

---

[1]) Mig. 51, 398: »Perfecta in Dominum dilectio est, non amare, quod non amat, et ipsos inimicos Dei sic odio habere, ut pravitas eorum odiosa sit potius, quam natura. Quia aliud est in ipsis, quod faciunt, aliud quod Creator instituit.«

[2]) Mig. 9, 809. »Inimicos nostros amare praecipimur: sed nostros non Dei.«

[3]) Mig. 70, 991: »Nostri quippe inimici interdum contra nos justa indignatione consurgunt et irritantur, quare illis officia debita non praebemus, quare detrahimus, quare bonis eorum nisibus invidemus. Merito ergo adversarios nostros jubemur diligere, quos nos nostro vitio contingit offendere. Dei vero inimici, quando obstinati sunt, competenti et religiosa exsecratione damnantur, quoniam cum ab ipso creati sunt, ipsique debeant omne, quod vivunt, suo tamen contumaces redduntur auctori.«

[4]) Mig. 27, 535. — [5]) Mig. 127, 1262.

[6]) Ad loc: »Soli ei conceditur haereticorum libros legere, qui adeo solidatus est in fide catholica, ut verborum dulcedine vel astutia nequeat ab ea separari.«

[7]) Mig. 91, 962. — [8]) Mig. 111, 705.

24. »Legem ponebat aquis, ne transirent fines suos.« (Přís. 8, 29.) Svatopisec mluví o nestvořené moudrosti boží, která celý svět účelně uspořádala a která dovedla i moři stanoviti přesné hranice. O tom nás poučuje souvislost. Proto je nesprávné, když kazatelé ze slov dokazovali, že matka boží pod křížem neplakala, nebo alespoň že neplakala nemírně: »legem ponebat aquis = lacrimis.«

25. »Universa delicta operit caritas.« (Přísl. 10, 12.) Výrok přichází také v 1. Petra 4, 8. ve formě poněkud pozměněné: »Charitas operit multitudinem peccatorum.« Slova bývají někdy vykládána o nadpřirozené lásce k Bohu, která vypuzuje hřích z našeho srdce a uváděna ve spojení s výrokem božského Spasitele: »Odpouštějí se jí hříchové mnozí, protože milovala mnoho.« (Luk. 7, 47.) Tak dokazoval z textu na př. Graser povinnost vzbuditi po spáchaném hříchu akt dokonalé lásky k Bohu, není-li příležitosti ke zpovědi [1]) Podobně praví Jakub Wujek z Wągrowce S. J.: »Bůh odpouští pro lásku jedněch ke druhým, neboť láska přikrývá množství hříchů.« [2]) Podobně i jiní.

Výklad je nesprávný, poněvadž ruší souvislost. V knize Přísloví čteme: »Odium suscitat rixas, et universa delicta operit caritas.« Hebrejský parallelismus žádá, abychom vykládali: Jako hněvivý a zlostný chyby bližního odkrývá, tak láska je zatajuje a omlouvá. V listě sv. Petra není již tak jasno, myslí-li apoštol nadpřirozenou lásku k Bohu, nebo lásku k bližnímu. Poněvadž však nemáme důkazů, že sv. Petr užil slov pouze ve smyslu akkommodovaném, rozhodujeme se pro výklad druhý. A to tím spíše, když v následujícím mluví apoštol opět o lásce k bližnímu. Proto vykládá krásně dr. Sýkora: »Řeč jest o lásce k bližnímu a proto smysl buď »Láska přehlíží a odpouští různé poklesky bližního,« aneb spíše tento: »Láska zjednává modlitbami bližnímu pomoc, k tomu, aby čině pravé pokání dosáhl odpuštění hříchů.« [3]) Tomuto výkladu nasvědčují krásná slova sv. Jakuba: »Věz, že kdo odvrátí hříšníka od bludné cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti a přikryje množství hříchů.« (5, 20.) V tom smyslu modlil se Spasitel na kříži: »Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.« Podobně vykládá slova na jiném místě Graser. [4])

Slovo k pastoraci mužů.

Naše chrámy vyplňují ženy, u zpovědnic klekají ženy, k častému, ba denímu sv. přijímání přistupují opět skoro jen ženy. Málo mužů plní věrně své náboženské povinnosti, zvláště ve městech, a ještě méně jich vyniká horlivostí ve přijímání sv. svátostí. Tak bylo již v míru; válka pak v mnohém ohledu ještě zhoršila tento stav. S vážnou obavou musí se duchovní tázati, ce bude po válce, až se vrátí zástupy mrzáků-mužů do domoviny? Pastorace mužů musí dnes býti v popředí.

---

[1]) Predigten I. 290. — [2]) Kazatelé slovanští, č. 507 a 697.
[3]) Nový Zák. II. 493. — [4]) Predigten, I. 292.

Dr. Berger věnoval této otázce úvahu v časopise Theologie und Glaube r 1916: »Psychologie domů se vracejících bojovníků«. Vojín jest odcizen značně rodinnému životu, byl vytržen z náboženských svých zvyklostí, objevil se mu nový svět a nejrozmanitější příklady nemohly na něho nepůsobiti. Přirozeno, že takový vojín vyžaduje velké péče a psychologicko-náboženské výchovy nové.

Podobně rakouský polní kurát Dr. Hudal přimlouval se za intensivnější pastoraci mužů v časopise Korrespondenzblatt f. d. kath. Klerus Oestereichs r. 1917. Přední starostí duchovní správy jest, jak přivésti muže k pravidelné návštěvě služeb božích a k častějšímu přijímání sv. svátostí. V tomto směru nejlépe se osvědčuje »apoštolát mužů.« V posledních třech letech v Německu přistoupilo k němu na 180 000 mužů, kteří pak konají společné sv. přijímání každý měsíc a tvoří tak pevnou baštu proti nevěře. O zřízení a vedení apoštolátu dává důkladné poučení farář Sträter v brožuře »Männerapostolat«. Doporoučí, aby se začalo při vhodné příležitosti, na př. při missiích nebo duchovních cvičeních. Proto zaveďme, kde to jen poněkud možno, apoštolát mužů, aby byl věrným strážcem Eucharistie a naším spolupracovníkem. Snad nezískáme mnoho mužů, a poznáme, že nutno začíti s mládeží. Ano pastorace mužů jest neúplná bez pastorace dorůstající mužské mládeže.

Mládež, odrůstající škole, musí býti předmětem zvláštní péče duchovní správy. Prof. Schubert článkem »Gedanken zur Jugendseelsorge« (Theologie u Glaube, 3. ročník) upozorňuje na nebezpečenství víry u mládeže, která opouští školu, a neucelená propadá náboženské netečnosti i nevěře. Jako u mužů tak u mládeže záležeti musí na přijímání sv. svátostí. I zde osvědčí se »apoštolát mladých mužů«. — Bez organisace a spolků dnes se nic nesvede. Mládež mužská musí býti nábožensky vychována a to na základě církevní organisace kněžstvem. Nepodceňujme organisace jednot katolických učedníků a tovaryšů! Kéž by byly mohutné v každém větším městě, a kéž by byly vedeny nadšenými duchovními!

Ostatní mládež, zejména venkovská, musí míti své středisko a organisační jednotné vedení v duchu církevně-katolickém a náboženském. Kéž nová organisace naší mládeže rozkvete, kéž sekretariát nezapomíná na přirozená střediska farní, kéž mládež katolická svorně žije podle katolických zásad s Kristem eucharistickým věrna církvi.

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Úprava diecésního stipendia manuálních mší sv.

Episkopát pražské církevní provincie vydal dne 25. prosince 1917 ustanovení, jímž upravuje se diecesní taxa manuálních mší sv. (zvyšuje se na 3 K), a zároveň záležitosti mešních nadací. Dekrét podrobně jest uveden na př. v Ord. listě pražském r. 1918 str. 35—41. a také vydán knižně.

2. Kolkování rodinných listin.

C. k. ministerstvo financí sdělilo k dotazu výnosem ze dne 16. ledna 1918 č. 1565 toto: »Žádosti, jež podávají příbuzní osoby vojen. stojící ve válečné frontě nebo obce (dle nařízení ministerstva války ze dne 18. září 1917, odd. 10, č. 216.370 N. V. Bl. N. 44/17 neb dle nařízení ministerstva zeměbrany ze dne 17. září 1917 č. 21. 569 N. V. Bl. Nr. 46/47) aby osoba ta přesazena byla na místo, jež není stálým útokům nepřátelským vydáno, jsou dle tvar. pol. 44, lit. *g* zákona ze dne 9. února 1850, ř. z. č. 20 kolku prosty. K žádostem těmto přiložené výkazy rodinné a jiná vysvědčení jsou podmínečně v tomto případu kolku prosty dle tar. pol. 117 lit. *m* téhož zákona.«

3. Zákaz kostelních koncertů v linecké diecési.

Linecký biskup zakázal konati ve chrámech hudební koncerty mimo liturgické úkony. Chór a varhany jsou zasvěceny službě boží; vždyť jest

vlastní formule pro svěcení varhan »Benedictio instrumentorum organi in Ecclesia«, kdež se praví výslovně: »benedic, quaesumus, hoc instrumentum organi, cultui tug dedicatum«. (Lin. Diözesanblatt 1917, 144.)

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

V nakladatelství F. Schöninghově v Paderbornu vychází řadu let výborný praktický časopis homiletický »Chrysologus«. Letos počíná vycházeti v tomtéž nakladatelství vedle »Chrysologa« nový list, určený pro vědecké a teoretické otázky homiletické. Název jeho jest: »Kirche und Kanzel«. Blätter für homiletische Wissenschaft. Vychází čtvrtletně, první sešit obsahuje 84 strany velké osmerky; celoroční předplatné jest 6·60 M. Redaktorem jest dómský kazatel paderbornský a spisovatel P. Dr. Thaddaeus Soiron O. F. M. — Obsah jest velmi poučný, v duchu encykliky »Humani generis« z 15./6. 1917. Časopis tento vřele doporučujeme homiletickým pracovníkům. — Meyenberg A.: »Homiletische und Katechetische Studien. Ergänzungswerk«. Series thematica: Erster Band. Religiöse Grundfragen. Vyšlo v Luzernu, Räber & Cie, díl I. r. 1908 (XII + 656 str.), díl II. r. 1917, (657-1440 stran). K tomu vydán třetí svazeček »Alphabetisches methodisch-homiletisches Sachverzeichnis« o 270 stranách. Celé objemné dílo v jednom svazku stojí 28·50 franků — U Raucha v Innsbrucku vydal prof. dr. Konst. Vidmar O. S. B.: »Grab- und Trauerreden«. Jest 167 stran v 8⁰, cena 2·55 M. — Wöhler: »Krippl und Altar oder Weinachten in der Eucharistie«. Řada rozjímání, XVI + 471 str., Řezno, Manz, 1918, cena 3·20 M.

B) Pastorální literatura.

Německá literatura katolická i evangelická mnoho se zabývá válečnými událostmi. Tak na př. píše se o smrti ve válce, může-li se nazvati mučednictvím? Dr. Kranich A.: »Ist Kriegertod Martyrertod?« Vyšlo v Braunsberku, 1917, 48 str. v 8⁰. Dr. Rackl Michael: »Ist der Tod fürs Vaterland ein Martyrium?« V Eichstättu, 1917, 41 str. v 8⁰. Rackl: »Ist der Tod fürs Vaterland ein Martyrium?« V Mnichově, 1917. O téže otázce psal na př. již r. 1914 kolínský »Pastoralblatt«, a jiné listy. Autoři uvedených děl rozeznávají dvoje mučednictví, vlastní, v užším slova smyslu, t. j. mučedníky, které ctí církev jako světce, a mučednictví minus proprie dictum, v širším slova smyslu, t. j. mučedníky před Bohem, ačkoliv jim církev neprokazuje zvláštní pocty. K tomuto mučednictví dostačuje násilná smrt, podstoupená z nadpřirozené pohnutky pro některou ctnost. Vojíni umírají smrtí násilnou a pohnutkou jim může býti nadpřirozená láska ke vlasti a rodině, tudíž — podle těchto autorů — mohou býti mučedníky, aspoň v širším smyslu, před Bohem. — »Teutonenkraft und sexuelle Frage« Deutsche Worte zur Beherzigung von Emil Hammelrath. Frier, Paulinusdruckerei, 1917. Již titul knihy prozrazuje, o čem jedná, totiž o německé síle již působí mravní čistota. Autor píše tu o nebezpečenstvích německé síly, totiž o nemravnosti, rozepisuje se o tak zv. štěstí manželství bez dětí, o moderní ženské modě, o alkoholu, o špatném tisku, o kinech a t. d. Knihu lze dobře doporučiti odborníkům. — Praktická jest kniha Petra Saedlera T. J.: »Müttersselsorge und Mütterbildung«, která vyšla u Herdera ve Freiburku, 1917, a stojí 1·50 M. — »Bination nach Theorie und Praxis«, jest titul instruktivního článku Mutschlechnerova v Priester-Konferenz-Blatt (V Arixenu, Weger) v. XXIX. — Dr. Pavel Michatz uveřejňuje v Petrus-Claver Sodalität brožurku: »Wie helfen wir dem unheilvolen Preistermangel namentlich in den Missionen ab?« Doporučuje především modlitbu za dobré kněze, úctu ke všem kněžím a podporu povolání ke kněžství. — O katolících francouzských, jejich těžkém postavení a vykonané práci, podává pěkný přehled poučný P. Ferhünte v Theologie u. Glaube 1917, str. 515—526, článkem: »Die religiöse Lage der Katholiken Frankreichs.«

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží svatodušní.

Působení Ducha svatého.

Duch Páně naplnil okršlek zemský.
(Kn. Moudrosti 1, 7.)

Máme třetí Hod boží v roce církevním. Vánoce jsou Hodem Boha Otce, velikonoce Boha Syna a dnešní slavný den jest Hodem třetí božské osoby Ducha sv. Ze stvořených věcí mnohé, ba velmi mnohé jsou, které nám jsou tajemstvím. Nač se podíváme, vše v poslední své příčině jest nám tajemství. Dřevo, z něhož jest udělaná kazatelna tato, jest ze stromu, ale tajemstvím jest nám, kterak dřevo ve stromě se ukládá. Podobně jest i s jinými věcmi. Celý okršlek zemský viditelný jest, nám při všem hádání kniha zavřena. Když i stvoření jest nám tajemství, tím spíše Stvořitel, Bůh a život v Bohu. Jako nebesa nad naší hlavou povznešená jsou v nedozírné dálce, tak Bůh povznesen jest nad chápavost rozumu našeho. Stopy boží však vidíme na všech stranách, všude — ale jej viděti tímto okem nelze. Tak jest s každou osobou Nejsv. Trojice boží a tak jest tedy i s Duchem sv., jehož Hod slavíme, o němž dnes chceme rozjímati a sice o působení jeho vůbec, zvláště pak o působení jeho dary svými. Přijď, Duše svatý, a nauč nás Tebe znáti a milovati a Tebe poslouchati.

Pojednání.

1. Známe z dětství našeho působnost božích osob. Umíme říkati: Bůh Otec nás stvořil, Syn vykoupil a Duch sv. nás posvětil. Ale málo srdcem uvažujeme význam těchto pravd. Nežijeme jako tvor boží stvořený pro Boha, nejednáme jako vykoupení lidé z těžkého otroctví za dobrou mzdu krve Páně, a my ani si nepředložíme, co to znamená, že Duch svatý nás posvěcuje, to jest duši naši dělá svatou, Bohu milou, což jest úlohou našeho života, neboť všichni musíme svatými býti. Vše, co dokonalého, dobrého, prospěšného člověk koná, vše jest spolupůsobením Ducha svatého

vykonáno. Od prvního zbožného slova — až do posledního zbožného vydechnutí na loži smrtelném, každá sv. myšlenka, každá lítost a žel — vše jest spolupůsobením Ducha sv. vykonáno. Tak Duch sv. plní život náš. Nikdy se nám nedostává milosti Ducha svatého — ale kdykoliv se dobrá věc nezdaří, schází na našem spolupůsobení. Jako život náš naplněn jest působností Ducha sv., tak celý okršlek zemský. Ducha Páně slávu a moc nám hlásá obloha nebeská: »Nebesa vypravují slávu boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.« Nebesa naplněna jsou slávou Ducha božího. Celý povrch zemský se vším svým tvorstvem ve vzduchu, na zemi a ve vodě hlásají moc a slávu Ducha svatého, jenž se na počátku vznášel nad vodami, když Bůh stvořil nebe i zemi i vodstvo a všechnu bytost. Duch jest pouto a dokonání všeho díla božího. Co Bůh ustanovil a Syn boží vykonal, to Duch svatý zachovává, okrašluje a korunuje. Duch svatý utvořil tu boží přírodu, když vznášel se nad vodami a učinil vše »dobré a velmi dobré«. První dílo jeho vznášení se bylo světlo, jímž oblékl vše, a druhým dílem vznášení byl život, jejž vdechl do všeho a obnovil a obnovuje tvářnost země. Tak můžeme volati, že Duch Páně naplnil okršlek zemský důkazy všemohoucnosti boží a jeho lásky a dobroty. »Budiž Tobě čest a chvála na věky.«

Jakkoliv okršlek zemský Duchem Páně naplněn — přece duše naše dává nejskvělejší důkazy o Duchu sv. Jako v říši přírody obdivuhodně působí Duch svatý, tak ještě více působí v duši naši, koruně tvorstva a v církvi sv.

Duši naši dává světlo poznání božího a dobrého i zlého Duch sv. život dle vůle boží působí v nás a milostí svou nás podpírá, uchovává, potěšuje a k vytrvalosti povzbuzuje.

Podobně v církvi sv. jest činnost, jest působnost Ducha sv. jako na počátku byla. Duch sv. řídí církev sv., ji osvěcuje v učení a život svatý působí v jejich členech a oživuje milostí svou všechny údy její i ty duše, které mimo církev sv. stojí (ať pohané, ať heretikové), a aspoň svědomí své čisté zachovávati se snaží.

Vše, co dobrého v nás a kolem nás, jest dílem Ducha sv., kterýž nám rozdává milosti získané předrahou krví Páně. »Z mého vezme a dá vám«, dí Spasitel, ze zásluh Jež šových béře a rozdává každé duši — jak jest hodna darů Ducha sv. Kdo věrným služebníkem božím jest, tomu více a hojněji dává, kdo má, tomu bude hojněji dáno, aby více měl. A kdo nemá ochotné vůle působiti s vnuknutím Ducha sv., tomu bude, i co má, vzato. Nazýváme Ducha sv. rozdavačem milostí božích. Ježíš Kristus smrtí svou celý svět — od prvního člověka až do posledního — vykoupil, ale zásluhy jeho vykoupení přivlastňuje Duch svatý. On působí v každé duši, aby žila jako žila hlava naše Ježíš Kristus. On jest to, který každou duši očistí, aby více užitku vydala; Duch sv. to jest, který osvěcuje náš rozum, aby dobré poznával, on jest to, který dává duši sílu, aby dobré volila a v dobrém setrvala.

Duch sv. jako lékař duší hojí rány, které zasadil hřích člověku, od Adama počínajíc až do posledního člověka, kterého bude nositi země. On béře ze zásluh Páně a nám přivlastňuje ve svatých svátostech. On hojí rány, které zasadil hřích člověku, Duch svatý osvěcuje rozum náš darem moudrosti a rozumu a hojí rány rozumu, který jest hříchem zatemněn. Duch svatý hojí nemocnou vůli naši darem síly, umění, Duch svatý hojí srdce naše s jeho nemocemi, to jest vášněmi a hojí je darem bázně boží a uměním, dělati vše pro Boha z lásky. Tato činnost Ducha sv. jest tak tichá, klidná, jako činnost slunéčka, které tak tiše přivádí zrno k pučení, strom do květu, ovoce k uzrání. Duše moje vystav se působnosti Ducha sv.: Přijď, Duše svatý, a naplň srdce svých věrných.

2 Pozorujte již slovo, jímž naznačujeme třetí božskou osobu. Nazýváme ji Duch svatý. Též Otec i Syn jest Duch, ale my nazýváme třetí osobu zvlášť Duchem svatým. Již to jméno nám dává na rozum působení Ducha sv. Dech v nás působí život. Dokud dech v životě, dotud naděje. Kde člověk nedýchá — tam život zmizel. Duch svatý působí v nás život svatý, a co jest v nás dobrého, co moudrého, co chvály hodného — vše jest dílem Ducha svatého. Kolik bylo svatých, od Abela spravedlivého až do posledního dokonalého člověka živoucího, všichni posvěceni jsou Duchem sv.

Co vykonáno mezi lidstvem dobrého, kolik dáno dobrých zákonů, kolik založeno dobrých ústavů, kolik sepsáno dobrých knih atd. — vše vykonáno pomocí Ducha sv. a tak můžeme říci, že Duch sv. naplnil okršlek zemský vším dobrým — jako slunéčko naplňuje zemi travou zelenou, hory lesy, pole klasy, a vše, co žije ze slunéčka božího, se raduje, vše, co dobré jest, jest dílem Tvým, Duše svatý.

3. Působení Ducha sv. jest tajemstvím našemu rozumu. Duch svatý nepřebývá v těle, které jest poddáno hříchu. A jak svatý apoštol praví: »tělesný člověk nechápe těch věcí, kteréž jsou Ducha božího« (I. Kor. 2, 14), nebo bláznovstvím jsou mu a nemůže jim rozuměti, protože mají duchovně posuzovány býti.« Dle slov apoštolových člověk smyslný, aneb dle řeckého významu zvířecký, nemá smyslu pro věci duchovní. Kdo jest smyslným člověkem? Kdo jen tomuto životu žije — dle těla, dle žádostí, pýchy a pod. Duchovní člověk jest, kdo Duchem božím se řídí a život budoucí na paměti má. Kdo tělesně žije, má za bláznovství věci duchovní: lásku k Bohu a bližnímu, modlitbu, návštěvu služeb božích, přijímání sv. svátostí, rozjímání a pod. Pozorujte pak sami lidi, jak soudí o věcech duchovních. Jsou skutečně lidé, kteří je mají za bláznovství a sv. Pavel skutečně píše, že člověk smyslný nemůže chápati věcí, které jsou Ducha božího. Kdo z nich jest hodnověrný?

Dle slov sv. apoštola, kdo nemá zalíbení ve věcech božích, jest člověk smyslný, tělesný a proto nemůže býti nádobou Ducha svatého. Každý hřích brání poznání božímu, proto tak těžko Boha poznáváme.

4. Kdo chce, aby u něho Duch svatý zůstával, musí s ním spolupůsobiti! Bůh nechává nám svobodnou vůli, a nečiní nám nikdy násilí. Proto chceme li míti ovoce Ducha svatého, musíme s Duchem sv. působiti.

Praví nám Bůh v Písmě sv.: Aj stojím u dveří a tluku: jestliže kdo uslyší hlas můj a otevře dveře, vejduť k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou. (Ap. 3, 20.) Tak jest znázorněno působení Ducha sv. Stojí venku mimo duši člověka a tluče. Kdo pozor dává, pozná onen tlukot. Když Samuel spal vedle stánku a v noci slyšel hlas boží Samuela volající, nepoznal hlasu božího. Když mu však Helli poradil: Mluv, Hospodine, nebo služebník tvůj slyší, poslechl a od té poznával vůli boží. Každou hodinu, každou chvíli jest Duch boží vedle srdcí našich a zve nás, ale my musíme odpovědíť. Když na houslích jednu strunu rozechvějete, všechny ostatní zní. Když Duch svatý mluví nám, celé srdce má mu odpovídat. Žádná milost není slabá k vykonání některého skutku, jen jestli vůle naše působí. Semeno, které padlo na skálu, není vinno, že nevzešlo, ale půda. Tak i působení Ducha svatého není vinno, že duše se Bohu nepřibližuje, ale vůle naše zatvrzelá. Spolupůsobme vždy, rádi, ochotně, zřejmě a vytrvale.

Máme boží Hod svatodušní. Kristus Pán praví, že dá Ducha dobrého Otec nebeský těm, kteří za něj prosí. Uvažte, jak málo prosíme za dary Ducha svatého a milost jeho. Zanedbáváme Ducha sv. a Duch sv. zanedbává nás s dary svými. Rozeznáme 7 darů Ducha sv. Již jména těchto darů nám ukazují vzácnost jejich. Dar moudrosti — jak vzácný je! a za jak drahé peníze se kupuje — a přece poslední malé dítě řídící se sv. vírou jedná moudřeji a šlechetněji než mudrc bez víry. Dar rozumu jak chvály hodný jest. Lidé jako pochvalu praví o člověku: jest rozumný. A přec člověk zachovávající sv. přikázání rozumněji žije, než který má rozum přebroušený lidskými prostředky. »Pravíce se býti moudrými — blázny učiněni jsou.« Dar rady — jak hledaný. Kam až pro rady nejdou lidé? A přece v srdci člověka milostí boží se řídícího jest rádce neomylný Duch sv. Snad radí v srdci jinak než lidé, ale rozhodně lépe než lidé. Dar síly — jak je potřebný v životě křesťana a jak se ho nedostává. Zde ta matka již si stěžuje a naříká, že nemůže nést ty kříže, které jí Bůh seslal — nemá dosti síly, a tam onen otec v nemoci se přiznává, že mu někdy jest tak, aby vzal pušku a zastřelil se, že už to nemůže snést — nemá síly. Ale hle, podívejte se na děti, v nichž Duch svatý sídlí, s jakou zmužilostí dávají i život svůj za obět? Svatá Emerenciana byla tak slabá, že pro ni neměli ani okovy v žaláři, a tak silná s milostí Ducha sv., že ani kat nemohl pevnou vůli její změnit. To se opakuje stále v různé formě. Před několika lety bylo kruté pronásledování v Číně. Mnozí silní i dospělí odpadli od Ježíše Krista a mnohé malé dítě zahanbilo dospělé. Tak zajat byl dospělý jeden křesťan a hoch. Dospělý vyučoval jiné svatému náboženství a hoch se teprve učil. Muž vida hrozné muky, zmalátněl a odpadl a hoch uvázaný k sloupu byl mrskán, až maso

z něho lítalo a stál pevně při sv. víře. Když viděl, že učitel jeho odpadl, volal k němu: Vy jste muž a já jsem malý hoch, vy jste měl sílit mne a já malý hoch musím kárati vás pro vaše odpadlictví. Vzal malý mučedník kousek masa a hodil je po odpadlíkovi. Hle Ducha sv. síla! Muž jest horlivý odpadlík a chlapec s Duchem sv. je silný mučedník.

Dar umění! Jak váženi jsou umělci, kteří krásně malují, aneb dovedně hrají neb zpívají. Jak je odměňuje svět a jak jim platí. Umění, říkají, musí býti ctěno. Řekněte mi, co jest vzácnější umění: krásně malovat, či krásně žít — spravedlivě jednat? Bez umělců by snad v mnohém lecos hezkého scházelo, ale člověk by mohl žíti, ale bez umění ctnostného života jest život člověka důstojný nemožný. Jest krásný obraz šlechetného člověka, ale krásnější jest šlechetný člověk sám. A tomuto umění šlechetného života nás učí Duch sv. dary svými.

Dar zbožnosti jest berná mince ve světě. Lidé důvěřují více lidem, o nichž vědí, že zbožní jsou, než lidem bezbožným. Zbožný člověk má ve vnitru svém pravidla života, kterým zůstává věren vždy; člověk však bezbožný se řídí pokaždé svým prospěchem, který mu jest hlavním pravidlem. Proto mnohý bezbožec tváří se zbožným, aby důvěry získal. My ovšem jsme jen tím před Bohem, čím jsme skutečně. Ale prosíme-li za Ducha sv., dá nám, abychom zbožnými byli, z Boha abychom spravedlivě žili.

Bázeň boží jest jediný dar, který u světáků nemá velké ceny, protože mu nerozumí. Dal jsem jindy několik příkladů mužů bohabojných, kterak srdnatými byli. Jak se mnohý hlouposti leká, který se zdá býti srdnatým. Taký světský srdnatec se podobá různým zákoníkům a fariseům, kteří nechali dáti Pána Ježíše na kříž — ale báli se vstoupiti do domu pohana Piláta, aby se neposkvrnili. Tak jednávají lidé světa se bojící. Spáchají svrchované bezpráví, aby si nezpůsobili nepřátelství s lidmi. Člověk bohabojný než by učinil bezpráví, učiní si nepřátele z lidí světských. Který druh lidí jest prospěšnější? Který duch působí dobře? A právě darů Ducha svatého se nám nedostává a my za ně málo prosíme. Žijí lidé jakoby neměli duše, jakoby neměli k očekávání budoucího soudu, ač nám celý svět, celé dějiny hlásají: soud boží — věčnost Boha.

Bůh přenechává nám zde čas, abychom sami sebe soudili ve sv. pokání — a právě doba velikonoční jest dobou, kdy nás zve ku soudu nad sebou ve sv. zpovědi a ku stolu Páně. Kdo ještě jsi nedostál povinnosti křesťanské, hleď, abys ji vyplnil. Nebo milost Ducha sv. nezná dlouhých okolků. Kdo odkládá rok od roku, zanedbá ji i ve smrti a Bůh nedává darů svých a vnuknutí. Přijď, Duše svatý, naplň naše srdce i celou osadu dary svými, abychom poznali Pána Boha a jemu sloužili v upřímnosti svého srdce a vzali odměnu věrných. Amen. *Fr. Vaněček.*

Kázání na Hod boží svatodušní.

Napsal Alois Novák, kaplan v Poličce.

»Duch svatý naučí vás všem věcem.«
Jan 14.

Přátelé drazí! Zvláštním dojmem působí na nás četba prvních stránek a listů Skutků apoštolských. Co tu zvláštního blahého tepla, světla, nadšení a odvahy, co tu krásných ctností, jimiž se skvěli apoštolé, učedníci a první věřící rodící se církve Kristovy! Naplněni byli všichni duchem Božím, který z bázlivých a prostých apoštolů učinil neohrožené kazatele, který z Židů v den seslání Ducha svatého učinil horlivé následovníky Kristovy, který z věřících učinil neohrožené bojovníky za víru i mučedníky (první církve, o nichž řekl sv. Pavel, že jsou chrámy Ducha svatého). Celý svět, všichni, kteří přišli s apoštoly a s prvními věřícími do styku, poznávali, že neviditelná moc a síla usídlila se v jejich srdcích, která všechny snahy a činy zázračně řídí k výšinám tehdejšímu světu nedostižných ctností, tajemství a záhad. Apoštolé a učedníci, předcházeni jsouce pověstí, že mají v sobě Ducha božího, přišli z Judska do Samaří, kde činíce divy a zázraky, strhovali za sebou nesčíslné davy Židů, Samaritánů i pohanů. Duch boží přecházel s apoštolů na učedníky, na pokřtěné věřící a dával moc všem činiti divy a zázraky, takže Šimon Magus, vida to všechno, chtěl si od svatého Petra koupiti ducha božího za peníze, nevěda nebo nechtěje vědět, že Duch svatý získá se vírou, nadějí, láskou a lítostí nad svými hříchy. Duch boží neúnavně pracoval v srdci věřících, církev rostla a mohutněla, až rozšířila se po celé říši římské a později po celém světě. Duchem svatým naplněni byli mučedníci, svatí všech věků, zbožní křesťané církve Kristovy. Činy a dějiny církve Kristovy ukazují zřejmě, že církev jest dílem ducha božího, který dosud zcela nezmizel s okršku pozemského. Duchu božímu již od prvopočátku církve Kristovy postavil se na odpor mocný nepřítel, kterým jest duch světa, jenž hledí duchu božímu zamezit veškeru práci posvěcující, jenž namáhá se, aby na svou stranu stranu strhl veškeré lidstvo. Jsou dosud lidé, kteří životem svým dokazují, že v nich přebývá duch Páně, než na druhé straně jsou mnozí křesťané, a musím žel Bohu říci většina křesťanů, jichž skutkové prozrazují, že je ovanul a opanoval opačný duch — totiž duch světa, proti kterému bojoval Kristus, svatí, církev. — Ó jak vroucně přál bych si, abyste alespoň vy, drazí moji posluchači, byli naplněni dnes tím duchem Božím, kdy památku prvního jeho sestoupení na svět slavíme. A abyste poznali, zdali sídlí v srdci vašem duch boží, nebo duch světa, uvedu vám několik neklamných známek na mysl, podle kterých se oba poznávají a rozeznávají.

1. Všimněme si nejprve, čím se na člověku projevuje duch boží. Podle účinku poznáváme sílu stroje, podle ovoce soudíme na strom, podle skutků a jednání posuzujeme člověka. Apoštol

národů sv. Pavel praví ve svém listě ke Galatským: »Ovoce ducha jest láska, radost, pokoj, trpělivost, tichost, věrnost a zdrženlivost.«

Kdo naplněn jest duchem božím, ten nejprve miluje mimo Boha též svého bližního a to upřímně a účinlivě. Maje stále na paměti ono zlaté pravidlo, které znali již pohané »Všechno, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy čiňte jim,« o nikom zle nesmýšlí, nikoho křivě neposuzuje a nepomlouvá, nikomu neubližuje, spíše radí a pomáhá. Boha a bližního příkladně miloval svatý Václav, patron země české. Chudým pomáhal, zarmoucené těšíval, žádajícím pomoci uděloval.

V kom přebývá duch Boží, ten vždy oplývá vnitřní radostí a ukazuje ji též na své tváři i na svém chování. Jsa vesel v Pánu, nenávidí všechnu trudnomyslnost a zasmušilost, která často bývá známkou nebo následkem zlého svědomí. Vypravuje se o sv. Antonínu, že na jeho obličeji jevila se veselost jako jasná obloha a o sv. biskupu Martinu čteme, že ho nikdy žádný neviděl smutného, nýbrž vždy veselého a usmívajícího se. A veselý svatý Filip Nerejský volal denně ke svým chovancům: »Buďte veselí, nemám rád u nikoho zádumčivost!«

Kdo pln jest ducha svatého, snaží se s sebou i s jinými žíti v míru. Pamatuje na slova Tomáše Kempenského »Nebývá pokoje v srdci člověka tělesného aneb smyslných věcí sobě hledícího,« má na mysli ustavičně slova Isaiáše proroka »Není pokoje bezbožným« a proto chrání se všelikého hříchu, jenž míru nejhorším je rušitelem.

Sv. Makarius, poustevník, slyšel vypravovati o dvou ženách v pověsti svatosti žijících. Vydal se na cestu, aby ty ženy navštívil a přiučil se od nich některé ctnosti. Ženy poustevníku odpověděly: »Nebyly jsme dříve spolu spřízněné; stalo se to teprve, když jsme se provdaly za dva bratry, s kterými již 15 let žijeme a pod jednou střechou přebýváme. Nejpřednější naší starostí bylo, abychom mezi sebou zachovaly svornost a nerušily domácího pokoje. V míru jsme vždy žily a chceme pokoj mezi sebou zachovati až do smrti.« Uslyšev to Makarius, pochválil je a řekl: » V pravdě nehledí Bůh na to, je-li kdo řeholníkem, neb panicem, neb manželem, ale hledí toliko na dobré a svorné srdce.«

Čí srdce je sídlem ducha božího, ten bývá v křížích a utrpeních trpělivý. »Koho Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje« myslí si a proto s Kristem Pánem kříž svůj trpělivě nese s oddaností do vůle boží a bez všelikého reptání. Sv. Bernard tak ochotně a vděčně všeliký kříž z ruky Páně přijímal, že říkával: »Ó jak bych byl šťastný, kdybych měl sílu všech lidí, abych veškeren kříž celého světa nésti mohl.«

Kdo jest pln ducha božího, bývá tichý a mírný vůči svým utrhačům, škůdcům, protivníkům a nepřátelům. Všem podle slov Krista Pána a svatého Štěpána prvomučedníka »Odpust jim, neboť nevědí co činí« »Pane nepokládej jim to za hřích« odpouští, pomsty nehledá. — Hugo, bratr sv. Jana z Qualbesty byl zavražděn.

Dle tehdejšího obyčeje měl nejbližší příbuzný smrt svých přátel mstíti. Světec Jan sedl proto rychle na koně, aby vraha stíhal. Dostihl ho právě na Veliký pátek na úzké cestě v neschůdných horách. Vrah vida, že je ztracen, padl na kolena s rukama v kříž na prsou složenýma a prosil ve jménu Ježíše ukřižovaného za odpuštění. Jan těmi slovy pohnut, zahodil meč, podal vrahovi ruku a zdvihaje ho pravil: »Oč mne ve jménu Ukřižovaného prosíš, nesmím ti dnes odepříti. Odpouštím ti, bratře, a život ti daruji, modli se za mne, aby také Bůh mně hříchy odpustiti ráčil.« Další ovoce ducha božího je věrnost a upřímnost spojená s poctivostí v řečích i jednání. Poctivec naplněn duchem božím, nelže, nešidí na míře i váze, nezdržuje pro svůj zisk potřeby životní, každému což jeho jest nechává a dle napomenutí apoštola národů dává a prokazuje všem, co je povinen. — Sv. Elegius byl zlatníkem. Král francouzský Lothar dal mu mnoho zlata a klenotů, aby mu zhotovil krásné křeslo. Brzy přinesl Elegius křesla dvě, řka, že zlata a klenotů bylo dostatek. Podivil se král nemálo jeho poctivosti a tak si ho oblíbil, že si jej nechal u svého dvora. Konečně i ten je pln ducha božího, kdo je zdrželivý. Jemu záleží na tom nejvíce, aby tělo své neposkvrnil ani nestřídmostí, ani nečistotou. Sv. Řehoř pravil: »Byť člověk sebe hojnějšími ctnostmi vynikal, bez čistoty je přece u Boha bez ceny.« Čistý je pravým chrámem ducha svatého. Čistotu a nevinnost obzvláště miluje Duch svatý, proto vyobrazován je jako holubička, proto za matku Kristovu a svou nevěstu zvolil si pannu pod sluncem nejčistotnější. Sv. Ambrož modlíval se k Bohu takto: »Prosím Tebe, ó Bože, abych v požívání pokrmu a nápoje nikdy nepřestoupil přikázání Tvého, ale abych jídlo a pití požíval vždycky tak, jako nemocný léků, totiž ne z pouhé rozkoše a zbytečnosti, nýbrž pro potřebu.« Jak se biskup Ambrož modlil, tak i činil, nebo měl vždycky v paměti, že člověk není živ proto, aby jedl a pil, nýbrž že proto jí a pije, aby byl živ!

Nejmilejší! Takto vypadá člověk, jenž naplněn je duchem svatým, duchem božím. Může býti někdo šťastnější? Kdo by z vás netoužil, aby i jeho srdce se stalo nádobou vyvolenou ducha božího, jenž toliko cnostmi srdce křesťana vyzdobuje. Volejte proto pokorně a s důvěrou při nejdražší oběti mše svaté dnes:

Přijď o duše přesvatý — — —
Ó ty světlo blažící,
srdce v tebe věřící, rač milostně naplnit!

2. Šťastný ten, jenž pln jest ducha božího jako byli apoštolé a první křesťané. Však nejnešťastnější a vší lítosti naší hoden jest člověk, jehož opanoval duch světa, o čemž vás hned přesvědčím. — Chtějíce poznati, sídlí li v člověku duch boží, pozorovali jsme jeho skutky a právě tak si povedeme při pozorování, přebývá-li v některém člověku duch světa, jehož ovoce ve všem naprosto odporuje ovoci ducha božího.

Kým vládne duch světa, ten nemiluje nikoho, leda snad sebe. Všechna jeho starost a mysl odnáší se k jeho zbožnému »Já,« aby to jen se mělo dobře, aby to jen oplývalo bohatstvím a rozkošemi. Pro cizí bídu nemá soucitu, na chudé a potřebné se osopuje, ubohým se posmívá. O jednom takovém necitovi vypravuje sv. Bernard: Ve vlašském městě Arimině bydlil veliký boháč, který v čas nesmírné drahoty obilí prodávati nechtěl, dokud by míra nedostoupila na cenu 80 lir. A hle, brzy na to přistáli s koráby ku břehu dva zámožní kupci, kteří obilí prodávali z útrpnosti s chudinou míru za 10 lir. Uslyšev to lakomec jako smyslů zbavený běhal po domě a křičel: »Ach běda, 10 lir, kde je můj toužený zisk« až se z toho roznemohl a skonal — pro deset lir. Hle, člověk ten měl v sobě ducha světa a takových je za dnešních dnů mnoho, již čekají na příhodnou chvíli, aby sebe obohatili a jiné ochudili. Kdo v područí je ducha světa, ten nezná pravých vnitřních duševních radostí. Třeba by od rána do večera a od večera do rána hýřil, užíval, chvátal od rozkoše k rozkoši, přece uvnitř, v hrudi, v srdci to hryže a hlodá a bodá; zlé svědomí nedá se umlčeti, probouzí se znovu a znovu, aby pak bičem trapných výčitek ostřeji šlehalo a mučilo. Dějiny vypravují o císaři Ferdinandovi I., že byl vášnivý milovník mistrných hodin, jichž veliký počet na stolku svém míval a přátelům svým ukazovával. Jednoho dne byla u dvora jeho četná společnost; byl tam také jeden šlechtic, jenž tak dlouho se nádheře všech těch hodinek divil, až ty nejkrásnější, které každou čtvrthodinu bily, zmizely tajně v jeho kapse. Císař to však zpozoroval a brzy celou společnost propustil, jenom viníka u sebe podržel tak dlouho, až ukradené hodinky v jeho kapse bíti měly. Bily a bily silně — ale silněji ještě bilo srdce a svědomí šlechticovo, protože ho ty hodinky prozradily, že je ničemou. Tomuto zloději šlechtickému podobá se každý nešlechetný člověk; jako odcizené hodinky bije v něm zlé svědomí, ustavičně ho lekající a veškeru rozkoš mu ztrpčující.

Kdo prodchnut je duchem světa, ten nestojí o pokoj. Jest sám se sebou nespokojen a v duši rozerván, nepřeje také jiným žádoucího klidu a proto ruší pokoj, kde dosud panoval, budí hněv a nepřátelství, kde jich ještě nebylo. Není-li takových dosti mezi námi, ve světě, kteří se těší ze svárů, kteří je podněcují, kteří poštvali jednotlivé národy proti sobě, aby z jejich svárů a nesvornosti mohli kořistit. Koho ovanul duch světa, nezná tichosti, ani mírnosti vůči svým škůdcům a protivníkům. Běda tomu, kdo ho urazil, kdo mu jen dost málo ublížil, osnuje stále pomstu, až ji příležitostně provede v míře největší. Český král Václav IV. pokládal za urážku knížecí své osoby tu okolnost, že mu sv. Jan Nepomucký nechtěl prozraditi zpověď královny Johany. Ve svém hněvu tak se zaslepil, že Jana do vězení uvrhl, hladem a žízní mořil, na skřipci mučil a posléze utopiti kázal.

Koho opanoval duch světa, ten bývá mrzutý a netrpělivý ve svém soužení a utrpení. Once on se se světem ustavičně radovati

a proto se mu protiví, má-li něco trpěti. Nastoupil cestu růžemi posetou a proto nemůže uvyknouti kráčeti po trní. Ví dobře, že strasti a svízele jsou tresty za mnohonásobné hříchy jeho a právě proto je nerad snáší, neboť si přeje, aby stále bez trestu mohl hřešiti. Kdo stal se otrokem ducha světa, nešetří věrnosti a poctivosti ani v řečech, ani ve skutcích. Dané slovo ruší, ani přísaha mu není svatou, pokud by jeho zištnosti mohla býti na překážku. Šidí, podvádí, okrádá bližního svého, jakoby nikdy nebyl slyšel přikázání sedmé »Nepokradeš!« Nedbá na slova Zachariáše proroka: »Všeliký zloděj souzen bude a do domu jeho přijde zlořečení a buďe v něm přebývati a stráví jej i dříví jeho i kamení jeho.«

Před dvěma roky ukradla jedna vdova v mém rodišti chudému sousedovi husu, kterou si chystal na posvícení. V neděli si ji uvařila k obědu, po němž šla na besedu k sousedce, kde spolu pívaly kořalku. Aby děti se na část husy v hrnci na plotně nedostaly a nesnědly ji, vynesla husu i s hrncem železným na půdu a odešla na besedu. Než nebyla daleko od stavení, když rozlehlo se vsí volání »Hoří«. U vdovy hořelo. Při odklízení krovů přišli hasiči na hrnec s husou, který příčinou byl ohně, neboť na dně hrnce skryté v sazích jiskřičky zapálily slámu, na kterou vdova hrnec postavila. Tak ukradená husa připravila ji o chalupu a pomohla jí ještě do vězení. Proto pěkně dokládá sv. Řehoř Naziánský: »Kdo přechovává nespravedlivý statek, ztrácí i svůj. Cizí statek je oheň, který se netoliko sám rozpadá v dým, nýbrž i vlastní jmění unáší s sebou. A příčinou toho je kletba boží.«

Čí srdce zaslepeno jest duchem světa, ten není konečně ani zdrželivý, ani střídmý. Je-li svoboden, brodí se v blátě a bahnu nečistoty, hubí a kazí nevinné duše a když je zhanobil, pádu a neštěstí, do něhož je byl uvrhl, s ďábelskou ještě zlobou se posmívá — a je-li ženat, nedá se vázati ani slibem před oltářem Páně učiněným a když se mu naskytne příležitost, směle poskvrňuje i lože manželské. Chtěje ohlušiti vnitřní výčitky, vyhledává společníky sobě rovné a v kruhu jejich hluboko se dívá do poháru, aby v opojení zapomněl na svoje lidství a svědomí. Hle, tak vypadá člověk, jenž naplněn jest duchem světa, jejž Písmo svaté nazývá duchem lži a klamu. Neměli bychom takového člověka upřímně politovati a přáti si, aby ho z poroby ducha lži a klamu vysvobodil duch boží, který nazýván je v Písmě svatém duchem pravdy?

Moji drazí! Poznali jste ze slov mých, jak nesmírně se liší duch boží od ducha tohoto světa. Doufám, že pod vlivem těchto několika slov nabyli jste přesvědčení, že duch boží nás šlechtí a povznáší vzhůru k nebesům, duch světa však že nás zobyzďuje a snižuje, že duch boží proměňuje zemi v nebe, duch světa však že život vezdejší i budoucí činí peklem.

Když římský císař Mark-Aurelius umíral, vzdychal a naříkal sobě: »Ó světe, přes padesát let jsem tobě sloužil a ani jednou neslyšel jsem od tebe pravdy. V tisícerých polapil jsem tě lžích;

nikdy jsi mi nesplnil, co jsi slíbil; nikdy nejednal jsem s tebou, abys mne nebyl obelstil. Nic neshledal jsem na tobě, co by bylo lásku zasluhovalo; vše bylo klamem, vše ohyzdností.«

A jako tento pohanský panovník, tak volalo a sténalo již na sta lehkovážných křesťanů na loži smrtelném, kteří dali se celý svůj život vésti a ovládati duchem světa. Nejmilejší, sestupte do svého nitra a zkoumejte, které třídě lidí patříte, zda naplněni jste duchem božím, duchem pravdy, či snad duchem světa, duchem lži a klamu. Jste li plni ducha svatého, děkujte vroucně Bohu za velikou tu milost a proste každodenně slovy žalmu s králem Davidem: »Pane, nezamítej mne od tváře své a Ducha svého svatého neodjímej ode mne!«

Jste-li však tak nešťastní, že dali nebo dáváte se ovládati duchem světa, vrhněte se dnes před oltář a proste hodně dlouho: »Přijď, svatý Duše, naplň srdce svých věrných, nechceme již více spravovati se duchem světa, jenž vede do propasti pekelné, nýbrž chceme se říditi duchem božím, kterýž jediný je s to oblažiti nás zde na zemi i tam na věčnosti. — Amen!

Pondělí svatodušní.

Duch sv. v podobě holubice a ohnivých jazyků.

»Zdaliž může kdo zabrániti, aby nebyli pokřtěni tito, kteří Ducha sv. přijali, jako i my?« Sk. ap. 10. 47.

Jak sv. Petr dokončil svou řeč o Pánu Ježíši, připadl Duch sv. na všecky, kteří poslouchali slova. I užasli věřící ze židů (z obřízky), kteří byli přišli s Petrem, že i na pohany milost Ducha sv. vylita jest. I odpověděl Petr: »Zdaliž může kdo zabrániti vody, aby nebyli pokřtěni tito, kteří Ducha sv. přijali, jako i my? I rozkázal je pokřtíti ve jménu Pána Ježíše Krista. Tak jste slyšeli v dnešním čtení ze Skutků apoštolských.

I na pohany tedy vylita jest milost Ducha sv. i pohani pokřtěni byli. Když Pán Ježíš byl pokřtěn, sestoupil Duch sv. na něho v podobě bílé holubice, na apoštoly o letnicích sestoupil Duch sv. v podobě ohnivých jazyků. Něco podobného děje se i u nás, když jsme pokřtěni, jakoby se bílá holubice nad námi vznášela, a když jest na nás vylita milost Ducha sv., jakoby se nad námi ohniví jazykové ukázali. Proto chceme dnes o této dvojí podobě, ve které se Duch sv. zjevil, totiž v podobě holubice a ohnivých jazyků k duchovnímu svému prospěchu blíže uvažovati.

I. Duch sv. v podobě holubice.

Když Duch sv. sestoupil na Pána Ježíše v řece Jordáně, vyvolil si podobu holubice; připomíná nám, jak se Duch Boží vznášel nad vodami po stvoření světa, připomíná dále holubici

po potopě světa jako hlasatelku míru, aby naznačil svou moudrost, mírnost a svatost.

1. Holubice jest obrazem čistoty. Abychom ztracené čistoty a nevinnosti opět nabyli, k tomu nám Pán Ježíš pomohl. Za tím účelem propůjčil vodě moc duše naše na křtu sv. očistiti, posvětiti a učiniti je chrámy Ducha sv. Na křtu sv. se stalo, co již David s touhou žádal: »Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a ducha přímého obnov v útrobách mých«. (Žalm 50. 12.)

Jak holubice miluje čistotu, vidíme z toho, že se vrátila do archy Noemovy, když noha její nikde nemohla spočinouti. Tak také Duch sv. nemůže spočinouti a bydleti v duši, která je hříchem znečištěna. Otec nebeský vypouští tuto holubici na zemi, ale také nemůže spočinouti na zemi, všude, v každém stavu, v každém pokolení, v každém věku, v městech i na vesnicích nalézá nečistotu hříchů. Tam nemůže čistá holubice spočinouti. Jak nutno tedy zachovati si srdce čisté, jak jsme je na křtu sv. obdrželi, neboť v srdci hříchem znečištěném Duch sv. nemůže bydleti.

2. Holubice je obrazem prostoty a mírnosti. Sám Kristus nás napomíná: »Buďte prostí jako holubice a opatrní jako hadové! Tak chce Pán, abychom s opatrností i prostotu holubice spojovali. Opatrnost bez prostoty jest šalba, lest, prostota bez opatrnosti nerozum, zpozdilost.

Holubice jest dále mírná. I když ji pán z holubníka kolikrát mladé odejme, přece dále a dále pečuje o svá mláďata; zapomíná na příkoří, kterých se dožila, koná dále dobré — tak nás poučuje, že, jsouce jednou pokřtěni, máme i my zapomínati na křivdy nám učiněné a zlé dobrým spláceti.

3. Holubice jest obrazem plodnosti. Duchem sv. naplněni i my máme býti plodní, mnoho dobrých skutků konati, Duch sv. dává nám křídla, bychom vzlétali do výše a jednou jistou záchranu v domě věčnosti nalezli.

4. Holubice jest obrazem pokání a touhy po Bohu. Jest to bázlivý pták a sténání jest jeho řečí — jako kající hříšník, který utíká se k ranám svého Spasitele a nad svým proviněním sténá: »Bázeň a třesení přišlo na mne: a přikryla mne temnost, i řekl jsem: Kdo mi dá křídla jako holubici a poletím a někde odpočinu?« (Žaltář 54 67.) Holubice naznačuje také působení Ducha sv., jak sám Duch prosí za nás lkáními nevypravitelnými.« (Řím. 8, 26.) V písni Šalamounově se praví (5. 12. d.): »Oči jeho jako holubičí při potůčcích vod.« U vod se holubice ráda zdržuje, poukazuje na vodu křestní, na vodu očištění. Holubice jest i bázlivý pták — a bázeň boží jest počátek moudrosti.

5. Holubice jest obrazem svatých duší. V Římských katakombách jsou hroby sv. panen ozdobeny obrazem holubice, a sv. Benedikt viděl duši sestry své Scholastiky, jak se v podobě holubice do nebe vznáší.

6. Holubice se leckdy užívá při poště. S jakou radostí se přijímá taková listonoška! Tak i holubice přinesla do archy se zelenou ratolestí poselství míru. Tak i Kristus přišel s novým

poselstvím, s novým evangeliem, jak sám praví: »Duch Páně nade mnou, proto mne poslal, abych chudým evangelium zvěstoval«.

Tak sestoupil Duch sv. na Pána Ježíše při křtu v podobě holubice, protože nám se tak naznačuje, co křest sv. v nás působí a jaké povinnosti nám z této svátosti plynou.

II Duch sv. v podobě ohnivých jazyků v.

1. O letnicích pak sestoupil Duch sv. na apoštoly v podobě ohnivých jazyků. Jazyk, toť případný obraz, že v apoštolích mluví Duch sv., že přichází jako hlasatel pravdy. Jako hlasatel pravdy byl jim slíben: »Naučí vás všeliké pravdě«. Potřebovali také pravdy, neboť měli svědky býti »v Jerusalemě, v Samaří«, ano, svědky měli býti pro všecky národy. Nyní o letnicích sestoupil na ně duch pravdy, byli naplněni pravdou a neomylností v učení, takže volati mohli: »Bychom my neb anděl z nebe kázal vám něco jiného mimo to co jsme vám kázali, proklat buď!«

Jest to případný obraz, jazyk. Nejen naznačoval, že Duch sv. v nich mluví a je pravdou naplnil, nýbrž i naznačoval, že jim rozvázal jazyk a že mluvili slova pravdy a milosti. Teprve nyní stali se vlastními apoštoly. Vnuknutím Ducha sv. opouští Petr večeřadlo, rybář rozprostírá své sítě a mluví k lidu jako ten, který moc má. Ten, který nikdy neseděl u nohou zákonníků, vysvětluje písmo sv. tak neohroženě. že překvapuje, tak jasně, že nepřipouští pochybností, tak výmluvně, že dojal lid a vůli jeho k největším obětem nadchl.

Petr měl k lidu podivuhodnou řeč, nejen obsahem a výsledkem, ale i proto, že jí všichni rozuměli, ať i nebyli hebrejské řeči mocni. Lidstvo, kterému při stavbě věže babylonské jazyky byly pomateny, opět v Duchu sv. bylo v jednotu přivedeno. Spojovala je pravda Ducha sv., a nazývali se »bratřími«. Oněch 3 tisíce duší, které se kázáním sv. Petra obrátily, tvořil základ katolické církve, která tu slavila narozeniny a přijala Ducha sv., který na apoštoly sestoupil.

I skrze církev sv. mluví Duch sv. slova pravdy a milosti. Ona jest sloup a utvrzení pravdy.« (I Tim. 3. 15.) I ona jest neomylná jazykem Ducha sv., neomylná ve věcech víry a mravů, neomylná ve své nejvyšší hlavě, nástupci sv. Petra. Když ona mluví, není u nás pochybnosti, neboť víme, že mluví v síle a v pravdě Ducha sv. A tato pravda ještě dnes sbratřuje lidstvo, které se tak velice ve svých názorech, v řeči a nyní i ve válce různí. Povznášející to myšlenka! Všude na světě zmatek, nesvožnost bez mezí, a přece přes národní rozdíly, přes vojska vzájemně až k záhubě bojující panuje veliká duchovní jednota církve ve víře a mravech.

Ale Duch sv. mluví nejen skrze církev sv., nýbrž jazyk Ducha sv. mluví i ke každému z nás a propůjčuje mu dar řeči. Jsi-li přesvědčen o pravdě své víry, jest to výsledek tvého osobního bádání či dar Ducha sv.? Víme, že jest víra Duchem sv.

vlitá ctnost, že kořeny své má v milosti ducha sv. A když víru svou vyznáváš, jak Spasitel žádá, mluvíš-li jen z vlastní síly či v síle Ducha sv.? To jest svatodušní zázrak jazykový v nás, že máme pravdu Ducha sv. a že ji před celým světem vyznáváme.

Duch sv. sestoupil v podobě jazyků, aby naznačil, že přišel, aby i tento úd uzdravil; neboť právě jazyk mnoho zlého ve světě natropí. Či jsi ještě nezakusil, jak bolí, když jedovatý jazyk pomluvou, na cti utrháním duši tvou zraňuje? Proto přišel ohnivý kamínek na Isaiáše (6. 6.), aby odňata byla nepravost ze rtů jeho. Jak dobrým učitelem v užívání jazyka Duch sv. jest, vidíme na prvních křesťanech, kteří stále o velikých skutcích Božích mluvili, Boha chválili a velebili a těžký hřích ani jménem nejmenovali. A jak je nyní? Mnozí křesťané mluví nyní jako pohané, užívají jazyka k lživým, nečistým, rouhavým, nelaskavým řečem, zdá se, že se ve škole Ducha sv. ničemu nepřiučili. A kdo spočítá škodu, kterou zlý jazyk způsobuje? Kdo vylíčí bolest těch, kteří jedovatými jazyky přišli o čest, o dobré jméno a vnitřní klid?

Kristus předpověděl, že budou křesťané mluviti novými jazyky (Mar. 16. 17.) t. j. jak sv. Řehoř dí, budou mluviti ne již o hříšných, nýbrž o dobrých a svatých věcech. Přičiňme se všichni, aby se toto proroctví Páně i na nás splnilo!

2. Duch sv. sestoupil na apoštoly o letnicích v podobě ohnivých jazyků. Oheň jest případným obrazem Ducha sv. Neboť nepřinesl nám jen pravdu, chtěl i naše srdce rozohniti. To jest oheň, o němž Spasitel praví: »Oheň jsem přišel pustit na zem a co chci, jediné, aby se zapálil«? (Luk. 12. 49.) Byl to oheň lásky k Bohu, který se duší apoštolů zmocnil, že byly oltářem, na němž plameny obětní stále vzhůru se vznášely a všechno pozemské strávily; byl to oheň lásky k bližnímu, který i jiné, ať přítele nebo nepřítele, zahřáti a oblažiti chce; byl to oheň apoštolské horlivosti, která, rozžehnuta ve výhni Srdce Páně a poznáním ceny duše, neustává, až duši lidskou najde a spasí; byl to oheň nadpřirozené útěchy, který slzy setírá, nejobtížnější ulehčuje a nejtrpčí oslazuje; byl to oheň útěchy, jaké sv. apoštol Pavel při všem soužení požíval (II. Kor. 1. 6—8.); byl to zvláště oheň milosti, který v apoštolech vše přirozené přeměnil, oduševnil a povznesl.

Tak ohněm Ducha sv. proměněni rozšiřovali apoštolé své »ohněm očištěné slovo« (Žalm 118. 140.) po celém světě, posílali ohnivá slova, spojená se vřelou láskou, do srdcí nepřátel Kristových, rozohnili je a obrátili nenávist v lásku k Ježíši Kristu.

Jako oni, tak i jiní apoštolští mužové byli tímto ohněm nadšeni, šli do celého světa, slovem i skutkem vštěpovali tento oheň do srdcí lidských a vzbuzovali v nich oheň lásky k Bohu a bližnímu.

Tak, abych se jen o jednom takovém apoštolském muži zmínil, nesl tento oheň sv. Vincenz Ferrerský, rozličnými zeměmi, přišel ze Španělska přes Francii do Belgie, obrátil 8000 Turků, 20 tisíc Židů, 4 tisíce veřejných hříšníků. Kam se obrátil, následovalo ho

množství lidu, často i na 10 tisíc. Měl také dar jazyků. Když kdysi ve Valencii mateřskou svou řečí kázal, slyšeli ho všichni cizinci mluviti ve své řeči, jak jen domorodec mluviti dovede.

Ohnivý jazyk, nádherný dar Ducha sv. o letnicích! Šťastní apoštolové a všichni, kdo jej obdrželi! Ale šťastni jsme i my. Neboť Duch sv. nejen nám hlásá pravdu, ale i oheň lásky rozněcuje v srdcích našich. Či nespočinul na nás ohnivý jazyk Ducha sv.? Nespočinul na nás při křtu sv., kdy v naše duše vlit byl oheň posvěcující milosti a božských ctností? »Láska boží rozlita je v srdcích našich skrze Ducha sv., kterýž dán jest nám.« (Řím. 5. 5.) Či nespočinul na nás při biřmování, v němž oheň křtu sv. znova se rozněcuje a posiluje, bychom víru svou statečně vyznávali a podle ní živi byli? Či nespočine na nás při přijímání kterékoli jiné svátosti? Či není každá nadpřirozená láska k bližnímu dílem ohně Ducha sv.? Odkud křesťanská láska vychází, která i v nejchudším vidí svého přítele a bratra? A nepůsobí-li i doposud oheň horlivosti duchovní, která zapomíná na pomíjející věci a jen na věčnost v nás i jiných myslí?

A když útěchy potřebujeme v duchovním boji a životním soužení, není-liž Duch sv. naším nejlepším Utěšitelem, zdaž nám nepropůjčuje zmužilosti a radosti, zdaž neobrací myšlenky naše k nebi, kde odměněni budeme za všechny pozemské námahy? Ano, zdaž nebydlí sám v duši naší jako v chrámu? Jak se ptá sv. Pavel Korintských? (I. 3. 16.) »Nevíte-liž, že jste chrámy Ducha sv. a že Duch boží ve vás bydlí?« Ó duše křesťanská, jsi trůnem božím, chrámem Ducha sv., ovšem jen tehdy, když nejsi hříchem těžkým poskvrněna!

3. »I ukázali se apoštolům rozdělení jazykové jako oheň a posadil se na každém z nich.« (Sk. ap. 2. 2.) Tedy nikdo z nich nebyl vyjmut. Všichni měli jíti do celého světa a učiti národy. Tak bylo všem Ducha sv. potřebí. A ve všech působil stále. »Vázáni jsouce duchem« (Sk. ap. 20. 22.), vedeni Duchem sv. spěchají do vzdálených krajin. Duch sv. je v pochybnostech osvěcoval, poučoval, před nebezpečím varoval, posiloval v soužení, pronásledování a mučení. Ano »duchem byli vázáni,« ale nebyli nástroji bez svobodné vůle, neboť Duch sv. váže jen toho, kdo se vázati dá.

Duch sv. sestoupil na apoštoly v podobě rozdělených jazyků a posadil se na každém z nich. Jest to krásný obraz, jak i v nás Duch sv. působí. Každému z nás dává svou milost. To je jistým učením církve sv., že Duch sv. dává dostatečnou milost nejen spravedlivým, nýbrž i hříšníkům i nevěřícím, všem bez výjimky. Tedy i tobě. Ale tu se někdo ptá: Když Duch sv. na každém spočine, proč přece někteří nedocházejí věčného cíle? Proč? Odpověděl jsem na to již slovy: Duch sv. váže jen toho, kdo se vázati dá, vede jen toho, kdo se vésti dá. To je právě osudná moc naší vůle, že sice můžeme slyšeti jazyk Ducha sv. v sobě a cítiti v sobě oheň jeho a přece neposlechneme a nerozohňujeme se. Proč ne? Protože nechceme. Bůh stvořil člověka svobodného,

a ponechává mu svobodnou vůli i tehdy, když se jedná o jeho věčné štěstí a neštěstí. To nás naplňuje radostí, neboť klíč života věčného není v rukou cizí libovůle, nýbrž v našich vlastních rukou. Ale také nás to napomíná, abychom srdce před působením Ducha sv. nezavírali. Nech proto, ať k tobě mluví duch pravdy, ať tě rozohní, přijmi nebeský oheň, který Duch sv. ti sesílá.

Kéž i na nás se opakuje zázrak o letnicích! Kéž Duch sv. i k nám, k našim duším se blíží a na nás všech spočine! Kéž nás naplní ohněm sv. lásky a horlivosti; kéž v nás mluví slova pravdy a nebeské útěchy; kéž nám propůjčí výmluvnost a horlivost k vyznávání sv. víry. Kéž vyhladí nesvornost a nepřátelství mezi jednotlivci a národy, kéž světu přinese toužebný mír! Ano, přijď Duchu sv., holubice míru a zůstaň s námi stále! Amen.

Jan Neb. Jos. Holý.

Neděle první po sv. Duchu.

(Napsal Jer. Bonomelli, biskup Kremonský. Dle vlašského originálu upravil Dr. Frà Josef Mergl.)

Luk. 6, 36.—42.

Náš božský Spasitel uměl ve svých překrásných a obdivuhodných řečích všecky nauky, ať věroučné ať mravoučné podati tak jednoduše, jasně a přesně, že posluchači je pochopili bez úmavy, bez pochybování a si je přivlastnili. »Ježíš Kristus nikdy nepřišel do rozpaku ve svých řečích«, pravil onen ženiální vojevůdce na ostrově sv. Heleny, »on potvrzuje pravdy kázané bez zvláštního dokazování, poněvadž důkaz své pravdivosti obsahuje táž pravda sama v sobě. Jedna z druhé se vyvinuje, jedna střídá druhou jako prapory vojska na bojišti. Filosofové obalují několik pravd, kterým učí, pěknými, zvučnými frásemi, namáhají se, seč jsou, aby podali důkazy jasné a vylíčili svoje nauky barvami co nejživějšími. Jinak si vede Ježíš Kristus. Pravdy nejvznešenější shrnuje do několika vět a skoro bys řekl, že schválně mluví beze všech okras řečnických a předkládá nám nauky své v původní prostotě, »tak jak jsou. Žádná kniha na světě nevyrovná se v této příčině evangeliu.« Příklad takového vyučování Spasitelova podává dnešní svaté nedělní evangelium. Je to celý poklad pravd mravoučných vznešených a prostých zároveň. Není třeba vykládati je, stačí, budeme-li chvíli o nich rozjímati, abychom vycítili a okusili tu nedostižitelnou krásu jejich. Suďte sami.

Pojednání.

»Buďte milosrdni, jakož i Otec váš milosrdný jest!« Tento začátek dnešního svatého evangelia je pokračováním delší řeči, ve které Spasitel vykládá různá blahoslovenství a učí, jak a kdy máme odpouštěti a odpláceti zlé dobrým.

Co znamená to slovo »milosrdenství«. Znamená: cítiti v srdci bídu, soužení jiného, trpěti s trpícím, přivlastniti si — abych tak

řekl — soužení cizí láskou bratrskou. Je to cit, který zušlechťuje naši povahu, tvoří charakter, zjemňuje srdce. Vidím-li děcko, ano upadlo a pláče; vidím-li nemocného, an v bolestech zmítá sebou na lůžku; vidím-li žebráka, an natahuje vyzáblou, třesoucí se ruku a prosí mne o almužnu: tu cítím bolest s jeho bolestí, cítím soustrast — to je to »milosrdenství.« Tento cit rodí se v duši mé, vytryskuje ze záhybů srdce mého, vynucuje slzu z oka mého, nutí mne, abych pomohl ubožákovi, abych odstranil od něho zlo, jež ho trápí, jako bych to zlo oddaloval od sebe, poněvadž cítím s ním stejnou bolest. To tedy chce Pán od svých následovníků, když volá: »Buďte milosrdni!« Otevře li se srdce vaše pro soucit s bídou lidskou, pak se otevřou i ruce ku konání skutků milosrdenství.« — A kdo je nám vzorem milosrdenství? Bůh sám! »Buďte milosrdní, jako i otec váš milosrdný jest.« Bůh ovšem jakožto pouhý duch necítí útrpnost tak jako my lidé, sestávající z těla hmotného a duše. U Boha jest, vlastně Bůh sám jest pouhá, čistá láska a tou láskou veden činí Bůh dobré všemu tvorstvu, dává slunci svítiti a dešti padati na role dobrých i zlých. Zde to slovo »Otec« neznamená první osobu božskou v nejsvětější Trojici, jako spíše Boha v jeho bytnosti, jak na to poukazuje i slovo »váš«. Ježíš Kristus jmenuje Boha »Otcem«, poněvadž toto pojmenování nejlépe vyjadřuje lásku a milosrdenství boží k nám.

»Buďte milosrdni«, dí Spasitel, nebo tak se snáze zdržíte příkrého posuzování bližního; proto dodává hned: »Nesuďte!« Nemusím teprv dokládati, že Ježíš Kristus zde zapovídá křivé posuzování ku škodě bližního. Aby nikdo v této věci nebloudil a se nemýlil, bude třeba obšírně ji vyložiti.

»Soud« »posuzování« jest vlastně čin vniterný, děje se v nás samých a může se na venek jeviti ústně, písemně nebo jinak. Soudím-li o někom, kdo krade, že je zloděj; kdo kleje a se rouhá, že je rouhač; kdo se dopustí malé chyby, že je přece ještě čestný člověk; jest můj úsudek správný, kdybych soudil jinak, bylo by to na úkor pravdy a proti rozumu. Pronesu-li o bližním úsudek nepříznivý, ale pravdivý, nemám hříchu a nesmím se obávati, že mne Pán odsoudí. Soudím li však o bližním špatně beze všech důvodů nebo z důvodů nedostatečných, pak jednám nespravedlivě a platí o mne slovo Spasitelovo: »Nesuďte!«

Milí křesťané! Co my proneseme úsudků nepříznivých na škodu bližního, bezdůvodně, pouze na základě různých vidin! Kolikráte haníme a odsuzujeme bližního a ani ho neznáme, jen tak podle řečí cizích, tak často nepravdivých, ba — a to je tím horší — hovoříme o jeho domnělých chybách veřejně. Co tu je hříchů proti lásce a spravedlnosti! Co tu pohoršení! Co tu naseto různic a svárů! S bázní a třesením vzpomínejme na slova Páně: Nesuďte a nebudete souzeni, nepotupujte a nebudete potupeni.

Mám za to, že lidé, a to i křesťané zbožní, dopouštějí se velmi často hříchu, kterému říkáme »opovážlivé posuzování.« Pro malichernost posuzujeme nespravedlivě, nepříznivě bližního, ale nedbáme, že to je hříšné, nezpovídáme se z toho, poněvadž

nás svědomí proto netlačí. Ale i kdyby někdo takové posuzování opovážlivé neslyšel, a tedy o něm nevěděl, ví o něm Bůh, který zpytuje srdce a ledví lidská, který nás jednou souditi bude. V srdci svém posuzuješ a odsuzuješ bližního, osobuješ si právo Bohu příslušné a pak se tážeš: »Je to něco zlého?«

A sděluješ-li svůj úsudek o někom jinému, byť i se zakládal na pravdě, čiň tak, dle rady sv. Augustina, s láskou a šetrně, jen když nutnost káže a při tom kárej hřích, nikoli však hříšníka, odsuzuj chybu a ne chybujícího. Co máme říci o jistých spisovatelích a zvláště o jistých časopisech, které den co den tupí bližního nadávkami a pomluvami po něm hází, nepatrné chyby až hrůza zveličují a všude rozhlašují? V evangeliu hrozí Spasitel: »Kdo řekne bratru svému »blázne«, hoden bude pekelného ohně.« Jak asi povede se jednou těm jistým žurnalistům, kteří lásku k bližnímu přímo ubíjejí a po spravedlnosti šlapou! Zdaliž tací lidé přímo nevyzývají spravedlnost boží, nesvolávají trest boží na sebe?

Ježíš Kristus dí dále: »Odpouštějte a bude vám odpuštěno.« To je nejvyšší stupeň dokonalosti, ku kterému může dospěti láska k bližnímu, odpouštěti nepřátelům. Ku této ctnosti nepřivedli to ani mudrcové pohanští, ani zákonníci židovští, tato ctnost je opravdu božského původu. Kromě toho uvažme, že v tomto příkazu Páně slučuje se nebe se zemí, láska k Bohu s láskou ku bližnímu. Odpuštění od Boha jeví se nám jako důsledek a odměna za to, že my odpouštíme bližnímu a sice tak, že Bůh nám dá potřebnou milost, abychom poznali vlastní hříchy a konali náležité pokání. Jaké štěstí pro nás, víme-li jistojistě, že Bůh nám všecky hříchy odpustil! Chcete-li míti tu jistotu? Nuže, odpouštějte rádi a ze srdce svým nepřátelům a protivníkům a můžete býti klidni v příčině odpuštění od Boha a stran věčné spásy.

»Dávejte, a bude vám dáno,« ubezpečuje dále Pán Ježíš k naší veliké radosti. Všichni my, bez výjimky, jsme hrozně chudi vírou, chudi láskou, chudi pokorou, chudi všemi ctnostmi; jsme jako třtina, klátící se větrem všech vášní, potřebujeme stále a nutně, aby Bůh nad námi svoji ruku držel, milost nám dával a proto voláme k němu: »Chléb náš vezdejší dejž nám, ó Pane, chléb tělu i duši.« A Bůh dá nám chléb, ale s jistou výjimkou. Pán Ježíš praví: »Dávejte a bude vám dáno.« Komu? Vaším bližním nuzným, hladovým, bez oděvu, nemocným, všem, kteří prosí s pokorou ať tělu ať duši. Dávejme my bližním a Bůh vedle svého zaslíbení věrného dá nám. Zákon veliké důležitosti hlásá nám evangelium Kristovo; abychom totiž činili bližnímu totéž, co chceme, aby Bůh činil nám. Ježíš Kristus chce, aby tento svět se přizpůsobil nebi a vychovává si člověka ku ctnosti a dokonalosti v lásce učinné, v takové, jakou nám prokazuje trojjediný Bůh.

A jak bude nám dáno? Jakou měrou nám bude měřeno? Slyšte to, milí křesťané, a rcete sami, může-li Bůh býti ještě štědřejší. »Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dají

v lůno vaše.« Uvažujme jednotlivá tato slova. Takovou měrou měří Bůh. Ale proč nepraví sv. evangelium: »Bůh dá«, nýbrž »dají?« Snad tedy někdo jiný oplatí nám tutéž míru, kterou my naměříme bližnímu? Není pochybnosti, že odplácí Bůh sám, ale Pán chce tím »dají vám« naznačiti, že Bůh odplatí rukama jinýma, rukama svých prostředníků.

»A »dobrou« míru dají. Ježíš nepraví: »spravedlivou« nýbrž »dobrou« totiž míru hojnější než třeba. Ba ještě více: »natlačenou« míru dají vám, tedy nejen sháněnou, nýbrž napěchovanou, že už víc se nevejde. A ani na tom není dosti. Spasitel má ještě jiný výraz pohotově, totiž »natřesenou«, tak, aby se obilí dobře slehlo v nádobě a více se ho vešlo. Těmi třemi slovy: »dobrou,« »natlačenou,« »natřesenou« míru vyjadřuje Pán přehojnou odměnu, a ještě nad to připojuje jakýs čtvrtý stupeň té hojnosti, totiž: »osutou« míru. Vrchovatě naměřenou, až zrní padá a nemá kde se zadržeti. Tuto tedy tolik hojnou míru »dají v lůno vaše.« Židé v Palestýně nosili po způsobu orientálním řasnatý oděv se širokými záhyby a do těch — jako dosud u nás činí ženy se zástěrami — dávali si měřiti obilí. Na ten zvyk naráží zde Spasitel. A tu nemohl zajisté Spasitel vyjádřiti vhodněji tu štědrou a hojnou odměnu, kterou chystá Bůh všem nezištným dobrodincům nuzných, bědných bližních. Kdož by nechtěl rád obdarovati bližního, když takové obdarování zajišťuje nám odměnu přehojnou, odměnu stonásobnou, jak Spasitel na jiném místě ujišťuje. Dobře tedy jmenuje sv. Jan Zlatoústý almužnu »nejvýnosnějším obchodem«. Prokazujme tedy dobrodiní v té míře, jak o ní mluví Pán a Bůh odmění nám stejnou měrou. Jaká setba na zemi, taková žeň na nebi. Po tomto poučení asi Pán učinil malou přestávku a pak pokračoval podobenstvím: »Zdaliž může slepý slepého vésti? Nepadnou-liž oba do jámy?«

Těmi slovy naráží Spasitel na zákoníky a farisey, jak je patrno z jiného místa sv. Evangelia. Tito lidé pyšní a domýšliví měli sebe za učitele všech a dělali si nároky na vůdcovství lidu; byli však při své domnělé moudrosti hloupí i slepí, jak píše sv. Pavel. Pán Ježíš kárá je bezohledně, protože sami nedbají o království boží a brání jiným, aby vstupovali, nazývá je »slepými a vůdci slepých.« (Mat. 15, 14.) Když tedy slepý slepého vede, zdaliž nepadnou nevyhnutelně do jámy? »To by též, dí Pán apoštolům, čekalo na vás, kdyby jste následovali ty pyšné farisey. Vy musíte nutně teprv poznati pravdu a v tomto smyslu jste tedy dosud slepí.« Proto musí jiný vás za ruku uchopiti a vésti; ale, běda vám, svěříte-li se těm nadutým učitelům, ti zavedi by vás do bludu — do jámy.

Milí křesťané. My všichni více méně potřebujeme, kdo by nás vedl a učil na cestě pravdy. Je dosti takových učitelů, kteří volají: »My učíme pravdě, nás poslouchejte« a hlásají učení své s kathedry i ukládají v knihách. Zkoumejme dříve, než jim uvěříme. Přicházejí-li k nám tací »učitelé« a »vůdcové« ve jménu Kristově, mají-li poslání od církve a její hlavy, pak buďtež nám

vítáni, pak je poslouchejme a následujme. Přicházejí-li však k nám ve svém jméně nebo ve jméně vědy lidské — pak se jich chraňme — slepí jsou to vůdcové a zavedli by nás do bludu — do jámy.« »Není učedník nad mistra, ale dokonalý bude každý, bude-li, jako mistr jeho.« Tato věta není v souvislosti s předešlou, nýbrž tvoří poučku samostatnou. Mistr jakožto takový je nad učedníka a učedník musí poslouchati mistra, nikoliv mistr učedníka, tak tomu chce věcí běh. Největší dokonalostí, jaké se může žák dodělati je ta, aby byl jako mistr v obratnosti i ve vážnosti. »Nuže, chce říci Spasitel, vy víte, že jsem mistrem vaším a jmenujete mne docela právem mistrem. Vidíte jak ostatní lid se ke mně chová, jak se mnou zachází Nechtějtež tedy očekávati od nich větší přízeň než prokazují mně, nechť vám stačí, když jednají svámi jako se mnou.« Toto naučení hodí se úplně na nás, kteří rovněž jsme učedníky Ježíše Krista. Bude to vždy pro nás ctí a slávou největší, nalezneme-li u lidí takové přijetí jaké nalezl Spasitel. Či bychom chtěli býti něco více než takový mistr? V následujícím navazuje Pán řeč na předešlé učení, ve kterém zapovídá opovážlivé posuzování bližního a odporučuje, abychom jednali s bližním tak, jako chceme, aby on jednal s námi. Praví: »Což pak vidíš mrvu v oku bratra svého a břevna, kteréž jest v oku Tvém, neznamenáš?« — Posuzuješ špatně bližního, káráš ho, odsuzuješ ho pro chyby, které na něm nacházíš. Vidíš zevrubně jeho vady, svých vad nepozoruješ a proto se staráš pouze o ty cizí chyby. Oko naše tělesné vidí vše kolem sebe, jen sebe sama nemůže viděti. Tak i oko naší duše vidí a rozeznává nedostatky jiných a někdy je i zveličuje, při tom však zapomínáme ohlédnouti se po nás samých, vidíme třísku v oku bližního a celý trám v oku vlastním nevidíme. Nepatrné chybyčky na jiných pozorujeme a hned děláme pro to povyk a při tom jsme slepí pro naše velké chyby. Tak na příklad: tu ten je pln neřestí, špíny duševní a pohoršuje se nad dovádivostí mladé dívky, tam ten provozuje lichvu obavnou, provádí bezpráví nad bezpráví a při tom nadává zlodějů tomu, kdo jda kolem jeho vinice utrhne si jediné zrnko s hroznu; jiný zase vstává o desáté, tráví život v hodování a v zahálce a při tom bez ustání předhazuje upracovanému dělníku hodinu odpočinku a jednou za čas o nějakou sklenku více »na posilněnou.« Je v tom nějaká spravedlnost? Suďte sami. Právem kárá Spasitel takové svatoušky. »Kterak můžeš říci bratru svému: Bratře, nech ať vyvrhnu mrvu z oka tvého, sám v oku svém břevna nevida? Pokrytče, vyvez prvé břevno z oka svého a tehdy pohlédneš, abys vyňal mrvu z oka bratra svého.«

Dříve než o jiné, starejme se se sami o sebe, dříve než jiné, mistrujme sebe a místo řečí dbejme skutků, nechceme-li býti slepými vůdci slepých. Amen.

Na slavnost nejsv. Trojice.

Podporujme katolické missie!

»Jdouce do celého světa, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého!« (Mat. 28, 19)

Drazí přátelé! Již uplynulo 40 dní od slavného zmrtvýchvstání, a Pán Ježíš měl vstoupiti na nebesa. Zbývalo mu pouze několik okamžiků. Proto povolal svoje sv. apoštoly a vyvedl je na horu Olivetskou. Tam, kde krvavým potem začalo jeho bolestné utrpení, tam měla začíti také jeho oslava. Pán Ježíš rozhlédl se ještě jednou po zemi, kterou tak vroucně miloval. Před sebou viděl nevděčné město Jerusalem, nad kterým tolikráte zaplakal! Vedle sebe spatřil horu Kalvárii, která ho stála tolik krve, a kde přece s takovou láskou za nás umíral! A v duchu viděl to nesmírné množství duší, které ho dosud neznají a nevědí ničeho o jeho božském Srdci! Měl je snad opustiti ten dobrý Ježíš, který i zrádnému Jidášovi nabízel odpuštění? Poslyšme, co nám vypravuje sv. evangelium!

Kristus Pán přistoupil ke svým apoštolům a pravil jim: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. Protož jdouce, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učíce je zachovávati všecko, což jsem koli přikázal vám!« (Mat. 28, 19.)

Drazí přátelé! Jděte do celého světa a učte všecky národy! Tato slova božského Spasitele neplatila pouze pro sv. apoštoly — platila jaksi pro všechny lidi, a platí dosud pro nás. My všichni máme jíti do celého světa, všude máme vypravovati o lásce, která za nás na kříži umírala, a získávati lidi víře Kristově! My všichni máme býti apoštoly? Tak si to přeje i od nás božský Spasitel: Jděte do celého světa a učte všecky národy!

Nuže, drazí přátelé! Máme snad skutečně opustiti svoje domovy a jíti mezi pohany a kázati jim víru Kristovu? Ne, tak to Pán Ježíš nemyslí! Toho od nás božský Spasitel nežádá. Ale vroucně si přeje, abychom nezapomínali na ty hrdinné kněze a obětavé sestry, kteří se zřekli svých domovů, svých drahých rodičů, bratří a přátel — abychom dle možnosti podporovali missie mezi pohanskými národy. »Jdouce do celého světa, učte všecky národy!«

A myslím, že plním jen vroucí přání božského Srdce Ježíšova, promluvím-li k vám o této věci několik slov. Ukáži vám: 1. proč máme katolické missie podporovati, a 2. jak to můžeme činiti. — Ale především obracím se k Tobě, nebeský pastýři našich duší! Slíbil jsi, že bude jeden ovčinec a jeden pastýř! Žehnej proto mým slovům, aby padla na půdu úrodnou a přinesla ovoce stonásobné.

Nuže, drazí přátelé, proč máme podporovati katolické missie v zemích pohanských? Důvodů možno uvésti mnoho. První udává sv. apoštol Pavel, když praví: »Láska Kristova pudí nás.«

(2. Kor. 5, 14.) Ano, přátelé, láska Kristova pudí nás. Pro spásu duší božský Spasitel pracoval, pro tuto spásu žil, pro ni umíral na kříži! Milujeme-li Pána Ježíše, milujme také duše, které ho stály tolik muk a tolik bolestí! Ale nemilujme pouze slovem a jazykem! Naše láska má býti účinná a obětavá, musí se jeviti skutky — podporou katolických missionářů!

Či pochybujete, přátelé, že spása duší byla opravdu nejvroucnějším přáním našeho božského Spasitele? Tuto pochybnost vám velmi snadno vyvrátím. Otevřte jen Písmo svaté Nového zákona, a hned se přesvědčíte!

Kdysi šel Pán Ježíš na slavnost do Jerusaléma. Byl již unaven, a jeho učedníci prosili v jakémsi městečku o nocleh. Obyvatelé je tvrdě odmítli. Rozzlobení učedníci chtěli svolati oheň s nebe, aby spálil nevděčné město. Kristus Pán je za to pokáral a pravil jim: »Nevíte, čího ducha jste! Syn člověka nepřišel duší zatracovat, ale spasit.« (Luk. 9, 51 a d.) — Když Kristus Pán viděl, že nevděčné město Jerusalém mu nevěří, ano že mu chystá potupnou smrt, přece ho netrestal — nýbrž plakal nad ním a volal: »Jerusaléme, Jerusaléme! Kolikráte jsem chtěl shromážditi syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi!« (Mat. 23, 37.) — A ještě na kříži modlil se za své nepřátele a volal: »Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí!« Tak toužil Pán Ježíš po spáse duší. Milujeme-li Pána Ježíše, milujme také tyto duše, které on tolik miloval! Láska Kristova nutí nás!

A nedivme se tomu, že Pán Ježíš tolik touží po spáse každé jednotlivé duše! Mysleme si na jedné straně duši prostého, nevzdělaného pohana, a na druhé straně celý svět s jeho bohatstvím, s jeho krásou a s jeho poklady! Co má před Bohem větší cenu? Božský Spasitel praví nám to zcela jasně: »Co platno člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu utrpěl?« (Mat. 16, 26.) Aby Bůh stvořil svět, stačilo jediné slovo »staň se!«. Ale aby spasil i jedinou duši, musil se Bůh naroditi ve studeném chlévě, plakati jako malé dítě v jesličkách, 33 dlouhých let strádati ve sv. Zemi a konečně umírati na bolestném kříži. A to všechno učinil Pán Ježíš také pro onoho pohana, který snad opuštěn právě umírá. A jedná se o to, má-li všechno utrpení božského Spasitele býti pro tuto duši nadarmo! Jedná se o to, má li tato drahá duše býti pro Boha věčně ztracena, anebo na věky pro Boha zachráněna! Jde o to, má li tato duše Boha v nebi věčně milovat a Boha věčně velebiti, anebo Boha na věky nenáviděti a Bohu v pekle věčně zlořečiti! A je možné, drazí přátelé, že to bude právě vaše almužna, která přivede kněze k tomuto umírajícímu pohanu, zjedná mu milost sv. křtu a otevře mu bránu nebeskou! Proto, milujeme-li Pána Ježíše, starejme se o spásu duší, podporujme katolické missie v zemích pohanských! Láska Kristova pudí nás!

Tak je láska k Pánu Ježíši prvním důvodem, který nás nutí, abychom missie mezi pohany dle možnosti podporovali. Druhým

důvodem je vděčnost k Pánu Bohu. Když jsme se narodili, byla naše duše poskvrněna dědičným hříchem, a kdybychom byli zemřeli bez křtu svatého, na věky bychom neuzřeli krásného nebe. Ale Bůh se nad námi slitoval a dal nám milost sv. křtu. Buďme milosrdni, jako Otec nebeský byl milosrdný k nám!

Avšak i jinak jsme povinni katolické missie mezi pohany podporovati. Když nás přinesli do chrámu Páně, stál tam kněz a jménem celé nejsv. Trojice se nás tázal: »Odříkáš se zlého ducha?« — A my ústy svých kmotrů jsme odpověděli: »Odříkám.« — Na to tázal se kněz: »Odříkáš se také všech jeho skutků?« — A my opět odpověděli: »Odříkám.« — I tázal se kněz po třetí: »Odříkáš se také pýchy jeho?« — A my jsme odpověděli po třetí: »Odříkám.« Slibovali jsme, že se budeme varovati ďábla a všelikého hříchu. A nyní se vás, drazí přátelé, táži: Zachovávali jsme vždycky věrně, co jsme tehdy Pánu Bohu slíbili? Neporušili jsme nikdy slova daného svému Stvořiteli a svému Vykupiteli? Nemusí vyznati každý z nás, že na tento slib někdy zapomněl? Písmo sv. dí: »Díme-li, že nemáme hříchu, sami sebe svádíme, a pravdy v nás není.« (1. Jan 1, 8.)

Nuže, přátelé, všichni jsme někdy zapomněli na to, co jsme Pánu Bohu na křtu sv. slibovali. A víte, čím můžeme nejlépe svoje hříchy napraviti? Písmo sv. o tom praví: »Proto nechať se tobě líbí rada má, a hříchy své almužnami vykupuj a nepravosti své milosrdenstvím nad chudými! Snad odpustí Bůh hříchům tvým.« (Dan. 4, 24.) Ano, přátelé, almužnu máme dávati, protože almužna osvobozuje od všelikého hříchu a nenechá duši přijíti do pekla. (Job. 4, 11.) To nám praví sám Bůh. A táži se vás: Kdo je bídnější a kdo potřebuje více naší pomoci, nežli ubozí pohané, kteří dosud Boha neznají a Boha nemilují? Proto jsem pravil, abychom rádi podporovali missie mezi pohany. Buďme milosrdní, jakož i Otec náš nebeský milosrdný jest.

Třetí důvod, proč máme rádi podporovati katolické missie, vidím ve slovech božského Spasitele: »Kdokoli by dal píti jednomu z maličkých těchto číši vody studené toliko ve jménu učeníka, amen pravím vám, neztratí odplaty své.« (Mat. 10, 42.) Nuže, přátelé! Kristus Pán slavnostně slibuje, že nenechá bez odplaty jediné číše studené vody, kterou jsme podali znavenému poutníku! Může snad zapomenouti na to, že jsme mu zachránili duši, která ho stála tolik krve, a která by bez naší pomoci na věky zahynula. Amen, pravím vám, neztratíte odplaty své!

Písmo sv. nám vypravuje o zbožné ženě, jménem Dorkas. (Sk. ap. 9.) Byla plna dobrých skutků a almužen, které činila. Náhle se roznemohla a zemřela. Poněvadž byl na blízku sv. Petr, poslali k němu a prosili ho: »Pod rychle k nám!« — Tedy vstav Petr, šel s nimi. A když přišel, vedli jej na vrchní síň; a obstoupily ho všechny vdovy plačíce a ukazujíce jemu sukně a šaty, kteréž jim udělala Dorkas.« — Sv. Petr byl dojat a svou modlitbou vzkřísil zbožnou Dorkas. Tak Písmo sv.

Drazí přátelé! I nás čeká jedenkráte smrt a po ní přísný soud. Ó blaze nám, budou-li v této chvíli státi u nás ony duše, které jsme svými almužnami obrátili. Dorkas odívala jen těla — my oděli jejich duše! Řekněte mi sami, může nás Pán Ježíš odsouditi? Nemůže! Proto volám k vám slovy božského Spasitele: »Čiňte sobě přátele z mamony nepravosti, aby, když dokonáte, přijali vás do stanů věčných!« (Luk. 16, 9.)

Slyšeli jsme, drazí přátelé, několik důvodů, proč máme rádi podporovati katolické missie v zemích pohanských. Nutí nás k tomu láska k Pánu Ježíši, který si tolik přeje spásy lidí; tak nejlépe ukážeme Pánu Bohu svou vděčnost za dar sv. víry a nejlépe odčiníme svoje hříchy; konečně zjednáváme si mnoho zásluh, které nám jednou Pán Ježíš bohatě odplatí. A proto, přátelé, buďme milosrdni, jako i Otec náš nebeský milosrdný jest! Máte-li mnoho, dávejte mnoho; máte-li málo, i z mála rádi udělujte! —

Jsem přesvědčen, že každý z vás se již rozhodl, podporovati dle možnosti katolické missie. Tážete se však, jak to můžete činiti. Na tuto otázku vám odpovím v díle druhém.

Je mnoho způsobů, jak můžeme missie mezi pohany podporovati. Uvedu pouze některé. — Prvním je peněžitá almužna. Nemohu vám vypočítávati všech případů, které se staly v době nejnovější. Zmíním se pouze o některých.

Matka ztratila ve válce syna. Byl pochován v daleké cizině. Blížil se den dušiček. Jak ráda byla by položila věnec na hrob svého dítěte, ale nevěděla, kde leží. Peníze na věnec poslala missionářům.*) — Jiná vdova má oba své syny na vojně, a ráda by se s nimi opět shledala. Poslala 100 K na missie a pravila: »Prosím Pána Boha, aby chránil mé děti. Je-li však jeho sv. vůle jiná, ať jim dá aspoň šťastnou hodinku smrti!« — V Německu jsou dělnické spolky. Každou sobotu dávají členové několik haléřů na missie. Jinde si odeprou nějakou sklenici nebo doutník, a peníze dají na missie. V jednom městě donesly děti knězi 600 K — ušetřily je na cukroví.

Jinde sbírají pro missie staniol a upotřebené poštovní známky. Nebo rodiče mají jedináčka. Dítě se náhle rozstůně a zemře. Zarmoucená matko, daruj jeho šatečky pohanským dítkám! Uvidíš, že tvé zraněné srdce se potěší, a tvé uslzené oko se vyjasní.

Za zimních večerů neví dívky, co dlouhou chvíli počíti. Poradím vám. Kupte si kousek plátna a šijte prádlo pro chudičké kostely v zemích pohanských. Božský Spasitel, pro kterého pracujete, s radostí bude patřiti ze svatostánku na vaši práci a požehná každý steh, který učiníte. Amen, pravím vám, neztratíte odplaty své.

Vyložil jsem vám, proč máme katolické missie rádi podporovati, a jak to můžeme činiti. Končím slovy božského Spasitele:

---

*) U nás přijímá příspěvky »Dílo pro šíření víry«. Praha-IV. č. 7 nové, nebo »Družina sv. Petra Klavera« v Praze II., Na Zbořenci 15. — Nejlépe, kdyby kazatel oznámil pro příští svátek sbírku, a peníze sám poslal.

»Co jste učinili jednomu z těchto maličkých, mně jste učinili. Buďte milosrdní, jakož i Otec váš nebeský milosrdný jest! Dávejte, a bude vám dáno.« Amen. Dr. P. *Jos. Mihlík*, C. SS. R.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Eucharistie síla křesťanů.

»Člověk nějaký učinil večeři velikou.«
Luk. 14, 16.

Baltazar Gufier, jeden z Marlingských střelců, psal 30. října 1915 své paní: Dnes jsme byli u sv. přijímání a smíme zítra a pozítří opět přistoupiti ke stolu Páně, což jest mou radostí a útěchou v této těžké době. Slavili jsme ve čtvrtek slavnost božího Těla, dnes mluví Kristus o večeři veliké, o svátosti oltářní, a proto v této těžké době potřebujeme posily, a tu najdeme ve svátosti oltářní, jak ji nalezli v ní první křesťané. O čemž chceme blíže uvažovati.

I.

Sv. přijímání učinilo z prvních křesťanů hrdiny. Abychom to lépe pochopili, uvažme, jaká nebezpečí hrozila křesťanům v prvních dobách a to 1. jaká nebezpečí hrozila jejich víře.

Největší počet prvních křesťanů byli dříve pohany. Neznali dříve jiných bohů než viditelných. Nyní měli věřiti v Boha, kterého sice můžeme poznávati, ale viděti nemůžeme.

Dříve představovali si bohy své jako mocné, hrůzu vzbuzující bytosti. Nyní měli věřiti v Boha, který jako nemluvně v jesličkách spočívá, narodil se z nízké panny, zemřel jako zločinec na kříži.

Dříve uctívali bohy pitkami a rozpustilostmi všelikého druhu. Nyní jsou ochotni za víru krev i život dáti. Jak za těžko jim připadalo nový, křesťanský život vésti. Jak velice byli pokoušeni zanechati tohoto života a vrátiti se k dřívějším prostopášnostem!

A přece vytrvali, ačkoli se jim pohané posmívali, za pošetilé je pokládali tak, že jméno »křesťan« bylo jako pohana; ale přijali je s hrdostí, s pýchou vyznávali před soudci, v plamenech a divadlech: »Christiani sumus, křesťany jsme«.

K těmto pronásledováním přicházeli ještě jejich pohanští příbuzní, kteří jimi cítili se sami ohroženi. Všeho se chápali, prosili, pak plakali, aby je od víry odvrátili, ale oni zvítězili nad krví a tělem. Křesťany jsme. Tak hlásali, tak zvítězili nade všemi překážkami, nade všemi nepřáteli, ano i nad smrtí!

A toto nadšení nezmocnilo se jen jednotlivců, nýbrž sta a tisíce křesťanů každého stáří a stavu.

2. Jiná veliká nebezpečí přinášel jim křesťanský mravní zákon. Když se stali křesťany, nepřestali býti dítkami Adama a Evy, nad to zdědili po svých pohanských rodičích mnohó zlého, což přemáhati je veliké boje stálo.

Jako pohané byli dále zvyklí žíti dle svých zlých choutek a žádostí. Přemáhati sebe bylo jim něco neznámého, nepochopitelného; ale křesťanství požaduje čistotu, střídmost, pokoru, mírnost, práci a píli. Jak za těžko jim přicházelo konati tyto ctnosti! Nad to žili uprostřed pohanského světa, v němž lenivost, nestřídmost a smilstvo patřily k dobrému tónu. Kam oči jejich hleděly, všude nemravnost, nestydatost a nevázanost; co slyšeli, byly necudné žerty, písně a řeči, všude měli příležitost ke hříchu. A k tomu ještě byli ke hříchu přímo lákáni a vybízeni. Jak těžko jim bylo uprostřed nemravného pohanského světa cudně a křesťansky žíti, uprostřed ohně vášní a necudnosti nespáliti se. A přece žili podivuhodně čistě a mravně. Justinus, sám dříve pohan, píše: »Křesťané žijí v těle, ale nikoli dle těla.« A Tertulian píše, aniž mu v tom pohané odporovali: »Mnozí křesťané byli ještě jako starci tak nevinní jako byli jako hoši.« Také sv. Cyrill Alex. vzdává křesťanům nejvyšší chválu. Římané ctili bohyni Vestu. Sloužilo jí šest panen, které až do třicátého roku musily zůstati svobodny. Jen s námahou mohly se nalézti dívky, které se této službě pod touto podmínkou věnovaly. A ještě tyto musily býti k tomu nuceny pohrůžkou, že budou za živa pohřbeny. Sv. Cyrill na to poukazuje a volá k pohanům: »Sotva v celé říši římské můžete najíti šest panen, které za pohrůžky nejhroznějších trestů svobodny zůstávají, a hle, my jsme ochotni předvésti vám zástupy panen, které dobrovolně, bez donucení, panami zůstávají po celý život.« I pohané musili čistě mravnímu životu nejlepší svědectví vydávati. Sv. Cyrill Alex. se ptá: »Proč vrháte křesťany místo do areny divokým zvířatům k žrádlu, do špatných domů ke svedení? Poněvadž jste přesvědčeni, že jsou pro křesťany větší muka, když jsou připraveni o cudnost, než když ztratí život, poněvadž víte, že se křesťané raději dají od divokých zvířat sežrati, než aby násilně o cudnost oloupeni byli.« Známo jest, jak pohané na čistotu křesťanů poukazovali a říkali: »Zdaž jsou ti křesťané lidmi? Mají tělo a krev právě tak jako my.«

II.

Věřící prvních století mohou křesťanům všech věků býti vzorem a příkladem, vyznamenávali se živou vírou a čistými mravy.

Kde čerpali sílu, aby byli tak věrni u víře, tak pevni v čistých mravech? V Nejsvětější svátosti, kterou vřele a horlivě uctívali. Každodenně slyšeli mši sv. a přistupovali při ní ke stolu Páně. Sv. Cyprián píše, že ten zvyk ještě v jeho dobách panoval.

S jakou toužebností a nábožností slavili posvátná tajemství, můžeme viděti z velikých obětí, které přinášeli, a z velikých nebezpečí, jimž byli v šanc dáni, aby se účastnými stali těchto milostí. Ještě noc byla, a již bylo viděti ulicemi města choditi postavy buď jednotlivé nebo ve skupinách. U appické ulice, za zdmi domu v blízkosti pískových jam zmizely. Byli to křesťané,

kteří dlouho před východem slunce vstávali a tajně do katakomb spěchali. Na známé heslo: »Deo gratias« otevíral se vchod. Klidně a shromážděně procházejí chodbami málo osvětlenými. Když přišli na místo, obrací se ženy v levo a muži v pravo. Na stěnách lze viděti tabulky se jmény těch, kteří zde pohřbeni byli, nejvíce to byla jména mučedníků, také tam byly obrazy, které představovaly tajemství Nejsvětější svátosti způsobem jen křesťanům srozumitelným. Oltář sám zdvihá se nad hrobem některého mučedníka. Biskup nebo kněz promlouvá k věřícím a přináší obět mše sv., při níž přítomní přijímají svátost oltářní. Kdysi stál sv. papež Štěpán u oltáře. Náhle vniknou sem vojíni, zajmou papeže a přítomné a vlekou je před soudce, od něhož k smrti odsouzeni byli. To však ostatní neodstrašilo, aby opět a opět do katakomb se neodvážili. Raději vydávali život svůj v nebezpečí než aby postrádali mše sv. a sv. přijímání.

Když jim byl vchod do katakomb znemožněn, dostávali tělo Páně domů, kde je uctivě uchovávali a v nebezpečí života sami sobě podávali.

Aby i zajatcům sv. přijímání umožnili, nalezli i k tomu ve své lásce prostředky. Dojímavé příklady se o tom vypravují, tak na př. o hochu Tarsisiovi, který pod šatem tělo Páně skrývaje, přišel až ke hradbě městské. Tam vzbudila jeho vážná, uctivá chůze pozornost vojínů na stráži. Na otázku, kam jde, co tak tajuplně skrývá, neodpověděl. Když sliby a hrozby nic nepomáhaly, chytli ho a prohlédli mu šaty, ale nic nenalezli. Rozhořčeni nad tím ho zabili.

Dříve nežli k smrti odsouzení trest svůj trpěli, obdrželi veřejně jídlo. Ale křesťané se jídla nedotkli, nýbrž za písní chvály a díků podávali si tělo Páně, které jim tajně přineseno bylo.

Bez veliké lásky k Nejsvětější svátosti oltářní nemůžeme si první křesťany ani myslit. Odtud čerpali podivuhodnou sílu k hrdinskému vyznávání víry a k andělsky čistému životu mravnímu.

Sv. Jan Zlatoústý přehlíží celý hrdinský boj, který ku podivu celého světa vedli, přenáší se v duchu do jich středu, vidí je před soudy, v žalářích, na skřipcích, na křížích, na šibenicích a volá nadšeně k soudcům a katům: »Vy krvaví lidé, ostřete si jen meče, přikládejte jen hromádky dříví, připravujte jen své nástroje k mučení: tyto něžné děti, tito slabí starci, tyto něžné panny mají Boha svého v srdcích svých, požívali krve života. Nebojí se smrti. Zemříti jest jim ziskem.« A jinde (brevíř, sobota v oktávě těla božího) píše, že posilněni tělem a krví Páně jako lvi oheň sršící od stolu Páně odcházeli.

A vše je čisté a panenské na Pánu našem, jeho duch, jeho tělo, jeho krev, jeho srdce, jeho člověčenství a jeho božství. »Když tedy toto tělo v naše tělo se pohroužl, když tato krev v naše žíly přichází, jak by nemělo toto tělo a tato krev tělo naše čistým a panenským činiti, srdce naše očišťovati, naše zlé žádosti seslabovati a krotiti,« píše sv. Cyrill Alex. Vizte tajemství čistého, mravného, panenského života prvních křesťanů.

A i za dnešních dob čerpají vojíni sílu svou ze sv. hostie. Jaké to okamžiky v zákopech, když pět, šest granátů vybuchne, když údy lidské v hromadách leží, skutečně nemůžeme se diviti, když někteří z toho sešílí. A přece muži v poli vše to přestáli posilněni sv. přijímáním. Neboť nic nečiní duši mužovu tak jasnou a pevnou jako malá bílá hostie. Přistupují horlivě ke stolu Páně a proto jsou tak silní, veselí, odhodláni i na smrt. Neboť tu krev Páně přichází do jejich žil a tu mohou vše v tom, který je sílí. (Philip. 4, 13.)

U Saint-Quentinu doněla v noci děla. V nemocnici ženou se vojíni nahoru: nemůžeme-li jíti k sv. přijímání? Hvězdy se dívaly do vnitř, když muži Boha-člověka s tělem a krví do srdcí svých přijímali. A když odcházeli, volal jeden z nich: Velebný pane, modlete se za mou ženu a děti, cítím, neuvidím již jich, ale jsem nyní klidný, když jsem přijal nejsvětější svátost.

Viděli jsme, odkud čerpali první křesťané, odkud čerpají vojíni sílu v dnešní době, aby víru svou vyznávali a podle ní živi byli. Jako první křesťané, máme i my mnohá nebezpečí pro víru a život křesťanský. Máme uprostřed nevěřících víru zachovati přes všechen posměch a pronásledování, k tomu potřebujeme pevnosti a zmužilosti. A i životu křesťanskému hrozí velká nebezpečí při všem lákání a svádění ke hříchu, při svárech národů, při všem pokušení a urážkách. Proto také sv. Otec Pius X doporoučel tak vřele častější přijímání a častější přítomnost při mši sv. Neboť s Kristem v nejsv. svátosti přemůžeme snadno všechny obtíže a nebezpečí; bez něho je v pravdě křesťanský život nemožný, jak sám Pán praví: »Nebudete-li jísti tělo Syna člověka a jeho krev píti, nebudete míti života v sobě.« A to chceme dnes Pánu Ježíši slíbiti a zároveň ho odprositi za všechno, čím jsme v této příčině pochybili. Láska Pána Ježíše nesestarala, je táž, kterou nás od věčnosti miloval, která ho pohnula, aby byl naší ustavičnou obětí, pokrmem našich duší a aby pod způsobami chleba stále mezi námi dlel. Ale bohužel naše láska k němu ochabla, je chladná není taková, jakou měli první křesťané. Ale povzbuzeni příkladem jejich činíme s milostí boží předsevzetí, že alespoň v neděli a ve svátek vlastní vinou mše sv. nezameškáme, že se nespokojíme se sv. přijímáním v době velikonoční, nýbrž častěji ke stolu Páně přistoupíme. Kéž Ježíš Kristus žehná našim dobrým předsevzetím, abychom jednou hodni byli s prvními křesťany účastnými se státi ovoce vykoupení. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, Ord. Praem.

Na podílku

nejlépe se hodí **„SLOVA PRAVDY“** (Vyšehrad č. 81.), které rozprodává za cenu 2 hal. kus při větší objednávce franko.

Na stolku kněze by tyto brožury měly býti připraveny pro podělování.

Slavnost Srdce Páně.

Píše Havelka Jan.

Srdce Páně: obětavé a trpělivé.

Ježiši, učiň srdce naše podle Srdce svého (Litanie).

Drazí moji! Člověku zarmouceňému velikou je útěchou, má-li kolem sebe srdce upřímné, útrpné, laskavé. Již vzpomínka na takového člověka jest sladká. Rádi o něm mluvíme; víme, že takové srdce jest pravým pokladem. Ovšem, člověk zůstává člověkem. I člověk dobrého srdce má mnohou chybu.

Ale jest jedno srdce bez vady, bez chyby, srdce naprosto dokonalé, srdce plné dobroty, čistoty, lásky. Je to srdce našeho Spasitele, Pána Ježíše Krista; jest to srdce nejvznešenější, nejsvětější a při tom srdce obětavé a trpělivé, jakoby to bylo srdce našeho otce nebo bratra. Tomu srdci platí dnešní naše slavnost.

Znáti božské Srdce Páně je věc velmi důležitá. Jsou mnohé věci, jichžto nemusíme znáti a při tom přece můžeme býti šťastni. Ale jedno znáti musíme. Znáti musíme Toho, jenž řekl: Toto pak jest život věčný, aby poznali tebe, samého Boha a kterého jsi poslal, Ježíše Krista. (Jan 17, 3) Znáti Krista Pána jest věda naprosto potřebná. Krista Pána zná, kdo jeho srdce zná! Neboť srdce jeho jest ohniskem a pramenem všeho toho, co pro nás učinil a ještě učiniti chce. To srdce jest zdrojem lásky jeho nevyčerpatelné. Mimo to jest potřebí znáti božské Srdce Páně, poněvadž máme býti učedníky Páně. Učiti se máme od něho: ne zázraky dělati, ale srdce míti dobré pro Boha a bližního. Učedník musí hleděti na mistra, jak umění nebo řemeslo koná. Tak musíme i my jako učedníci božského Mistra do srdce jeho hleděti, abychom se naučili srdce své upraviti dle srdce jeho. Nahlédněme do přesvatého Srdce Páně? Ó jak jest obětavé a jak trpělivé!

A to budiž předmětem dnešní zbožné úvahy naší!

Rozjímání.

I. Na sklonku 18. století, za času hrůzovlády Robespierovy žily ve francouzské provincii Brelagnii dvě sestry Desillovy, z úzkosti před slídivým zrakem krvelačných kommunářů v hlubokém zátiší. Starší byla matkou čtyř dítek, mladší Ifigenie byla svobodna. Náhle přišel od místního představenstva rozkaz, že 30 osob a mezi nimi Ifigenie před krvavý soud pařížský dostaviti se má. Nešťastnice byla z náručí sestry své vyrvána a před strašlivou stolici soudnou pro velezradu vyslýchána. Obžaloba spočívala na zcela nepatrném, rodným jménem Desille podepsaném listu, v němž se nenacházelo docela nic závadného, leč to, že se v něm náhodou zmínka činila o jménu jistého muže se strany královské. Obžalovaná nepopírala rukopis, odvolávala se však na nevinný

obsah celého dopisu a když této pravdivé omluvy nedbáno, žádala za obhájce, kteréhož se jí též dostalo. Když druhého dne výtečný právník Chaveau uvězněnou navštívil, aby si od ní vyžádal k obhajování potřebných výpovědí, a na veliké nebezpečí jejímu životu hrozící ji upozornil, odvětila Ifgenie: »Já jsem připravena na všecko. Račte však přece všemožně se přičiniti o zachránění života mého. A abych horlivost vaši tím více povzbudila, přesvědčím vás, že jsem úplně nevinna, ano že ani ode mne nepochází onen list, z něhož tyranové zradu vyvozují. Dříve však, než určitěji se vyjádřím, musíte mi přísahati, že ve své obhajovací řeči zcela žádné zmínky neučiníte o mém dalším sdělení.« Chavean přísahal a Ifgenie pokračovala: »Vězte tedy, ne já, ale sestra moje psala ten nešťastný list. Spravedliví soudcové by nás nikdy neodsoudili, ale od těchto vrahů nelze co dobrého očekávati. Bude-li vynesen ortel smrti, tedy ať stihne mne! Sestra moje by se se životem těžce loučila, neboť by musela opustit čtyři malé děti, kteréž potřebují ještě dlouho mateřského ošetřování; pro mne svobodnou, ničím vázanou, pohřešitelnou není smrt tak strašlivá. Já chci umříti, aby matka s dítkami žíti mohla.« Chavean pln obdivu nad rekovnou myslí obětavosti sesterské vynaložil všecky síly své na to, aby nevinnou zachránil, přísahu danou však zachoval. Nicméně ale přece nechtěl Robespierův soud spravedlnost, právo a pravdu, nýbrž bezpráví a smrt. Ifigenie odsouzena na smrt. Rozhodně, neohroženě a zmužile vystoupila na popraviště, poslední slova její byla: »Ježíši, Tobě jsem živa, Tobě umírám, Tvoje jsem v životě i ve smrti.« Brzo na to přišla řada též na jejího obhájce. Mluvil soudcům příliš do svědomí, čehož zlí lidé nikdy nesnesou, nikdy neodpustí. Krátce před svým odpravením zavolal k sobě přítele svého a vypravoval mu událost velkomyslné Ifigenie. »Chtěl jsem« — tak končil řeč svou — »aby toto tajemství nebylo se mnou pochováno ve hrob, nýbrž svěřuji tobě tento příklad neobyčejné velikosti duševní, až toho lepší časové dovolí, aby to známo bylo světu. Šlechetná Ifigenie nesmí nikdy v zapomenutí klesnouti; její obětavost nechať je lidem jasně zářícím obrazem pravé lásky sesterské.«

V Kristu milení, proč asi vám předkládám tento neobyčejný důkaz lásky, kde sestra dobrovolně snáší utrpení, žalář i ohavnou smrt pro sestru svou? Příklad ten jasně nám potvrzuje, že utrpení je mocným důkazem lásky, obzvláště tehdy, trpíme-li pro toho, jehož milujeme. Čím více milující trpí, tím více dokazuje obětavost lásky své!

A nyní, drazí moji, popatřte na Spasitele svého! Ó té velké, nezměrné lásky a obětavosti Srdce Páně! Zdá se mi, jakoby z háje květů a záře světel, jimiž ozdobili jste trůn boží, zaznívá k nám hlas: »Já život dávám za všecky své!« Vizte to Srdce Páně, trnovou korunou věnčené, kopím probodené, zdaž nepřipomíná nám slova proroka řkoucího: »V pravdě neduhy naše on nesl a bolesti naň on snášel!«

Ó té obětavosti lásky Páně! »Chodil po své vlasti, všude

dobře činil a uzdravoval každý neduh. Očišťoval malomocné, chudým zvěstoval evangelium!« Tak čteme o Něm ve svatém evangeliu.

O Ježíši! Učiň srdce naše podle Srdce Tvého! Od Srdce Páně i my se máme učiti! A která doba více žádala by obětavosti, nežli doba, ve které žijeme! Ujmi se bližního, přispěj mu v bídě! To bude projevem tvého obětavého srdce!

V legendě o sv. Prokopu čteme slova světcova:

Hory může přenášeti, kdo má víru,
ale jiné blažit může, kdo má lásku!

Blažit jiné, pomáhati v bídě a utrpení, toť odkaz lásky Srdce Páně.

»Zajisté pravím vám: Pokud jste to učinili jednomu z bratří těchto nejmenších, mně jste učinili.« (Mat. 25, 40)

»Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou!« (Mat. 5, 7.)

Nuže, vyprosme si dnes od Srdce Páně srdce obětavé!

II. Srdce Páně trpělivé! V zemi Hus v největší bídě a nahotě v hlubokém zármutku leží muž. Mysl jeho zabývá se vážnými myšlenkami o pomíjejícnosti všeho vezdejšího. Byltě jedenkráte mužem v každém ohledu šťastným. Měl statků pozemských hojnost a Bůh mu žehnal při všech pracech jeho. Měl sedm zdárných synů a tři šlechetných dcer, mělť přátel a příznivců dosti, byl mužem opravdu velikým a ode všech soukmenovců váženým — a hle! Ruka Páně dotkla se ho a všecka sláva, štěstí i bohatství jeho se vší nadějí bylo pohřbeno. Co však bylo příčinou tohoto úpadku jeho? Byl snad marnotratný a prohýřil v krátkém čase to, co dříve pracovitá ruka jeho nashromáždila? Anebo snad se Boha spustil, Bůh ho opustil a těžce potrestal? Ach nikoli, byl to muž spravedlivý. Samo Písmo sv. chválí ho, že to byl muž prostý a upřímný, boje se Boha a vystříhaje se zlého (Job. 1, 1) — kdo z vás, nejmilejší, neuhodl by jméno jeho! Je to největší trpitel Starého Zákona, Job. Hospodin dopustil na něho neštěstí, aby zkušena byla ctnost jeho, aby spravedlnost jeho známa byla všemu světu a zjevno bylo, že naděje v Boha kladená nezklame nikdy! A když s výše blahobytu svého svržen byl, propast bídy, když všeho zbaven a neduhem nejhorším od paty nohy až do vrchu hlavy stižen v nejhlubším zármutku a v přehořkém utrpení na hnoji ležel — hle, tu přichází vlastní manželka jeho; avšak přichází, aby mu snad přinesla útěchu ve strasti jeho? O nikoli! Ona spíše trpkými výčitkami popouzí jej k malomyslnosti, aby reptal proti Bohu; přicházejí také přátelé jeho a místo co jej těšiti měli, ošemetníci ti necitelní tropili si z něho posměch, dráždíce jej, aby se rouhal Bohu pro utrpení nezaviněná. Jak bolestně dotýkala se takováto slova srdce šlechetného Joba! A co činí trpělivý Job?! Volá pln důvěry v Boha: Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, budiž za to jméno Páně požehnáno!

Ale, drazí moji, znám ještě jedno srdce trpělivé, srdce, které daleko více trpělo, trpělivé Srdce Páně! Ó vizte celé Jeho umučení, ó zdaž neřekl správně o něm prorok: »Viděli jsme jej pohrdaného a nejposlednějšího z mužů, muže bolestí!« (Is. 53, 3.) A co činí trpělivý Spasitel? Praví o něm Písmo: Jako beránek k zabití veden jest a neotevřel úst svých! Ó té trpělivosti Srdce Páně!

Ježíši, učiň srdce naše podle Srdce tvého! Žijeme na dně slzavého údolí — tak můžeme říci vždy, když všeobecné neštěstí souží lidstvo. Takovým všeobecným neštěstím bývají tři hosté nevítaní, přicházející buď po sobě či snad i najednou. Je to hlad, mor a válka. Tito tři hosté souží a trápí, ti vynucují vzdechy promísené lkáním a pláčem! Ó rcete mi, moji drazí, která doba více by byla prosycena slzami a utrpením, než i doba, v níž žijeme! A kdy více bylo zapotřebí svaté trpělivosti, jako právě dnes! A kde se této trpělivosti naučíme? Ve škole Srdce Páně! Tam najdeme ulehčení, tam kyne nám pomoc a útěcha, tam slyšíme ono mocné a božské zaslíbení: Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou!

Drazí moji! Viděli jsme v krátké úvaze Srdce Páně obětavé a trpělivé. »Následovníci moji buďtež!« »Příklad dobrý dal jsem vám!« Tak o dnešní slavnosti naší mluví k nám to svaté Srdce Páně! Jak jinak uctíme Srdce svého Pána, než že budeme obětaví k trpícímu spolubratru svému, než že budeme trpělivi sami v tísních, jež na nás doléhají! Ó prosme za obětavost a trpělivost — to svaté Srdce Páně, volajíce zbožně k nebesům:

Ježíši, obětavý a trpělivý srdcem, učiň srdce naše podle Srdce svého! Amen.

Kázání na neděli třetí po sv. Duchu.

Proč Bůh bídu i spravedlivým posílá?

»Pokořte se pod mocnou pravicí boží!«
1. Ep. sv. Petra I. K. 5 v. 6.

V dolech zlatých zřídka kdy najdou ryzí zlato, ale obyčejně s mnohými přísadami, které ohněm se odstraňují, aby zlato čisté se dostalo. Zlato i v ohni podrží lesk, ano zlato v ohni ode všech přísad bezcenných se sprošťuje. Při posledním požáru divadla v Paříži podle zlatých šperků poznal otec uhořelou manželku a dceru; skvosty podržely nejvíce původní tvar. Tak také pravá cena duševní — zlato duše — ohněm protivenství zkušeno bývá. Proto apoštol k oddanosti pod mocnou rukou boží vybízí, aby věrná poddanost nás učinila milými Bohu.

Bůh rovněž dopouští pravici svou, aby nás zkusil. Divné zdá se na první pohled, že Bůh vševědoucí nás zkoušeti musí. Zná nás skrz na skrz, a přece potřebuje nás zkoušeti. Znal zradu Jidáše, znal Petrovo zapření — proč dopouští zkoušku na něho?

Ne pro sebe, ale pro Petra, ne aby Petra poznal, ale aby Petr sebe poznal. Tak i v jiných okolnostech stává se nám, že jinak věc nám dopadá, než jsme mínili — a že nám věci nejdou k dobrému, jak bychom si přáli, mnohé zbytečné neštěstí že přišlo, které mohlo minouti. Však apoštol praví nám: »Pokořte se před mocnou pravicí boží, aby vás povýšil v čas navštívení.« O tom budeme rozjímati.

Pojednání.

1. Bůh dotýká se nás pravicí svou, aby nás upozornil, jak to stojí s duší naší. Ne, že by potřeboval Pán zkusiti nás k vůli sobě — ale zkouší nás k vůli nám, abychom sebe poznávali.

Má se člověk za skromného — tichého — vůbec za dobrého křesťana a domnívá se, že mu v ničem se ctnosti nedostává. Tu přijde zkouška boží — ruka boží dotkne se nás — vezme nám třeba drahou osobu, kterou jsme milovali — a hle, jsme již zcela nespokojeni, blízci zoufalství — a můžeme uznati, že nám mnoho schází k dokonalosti křesťanské. Aneb doznáme nějakou urážku a nespravedlnost — a v srdci nám hoří již pomstychtivost. Dle toho můžeme sami nejlépe poznávati, jak daleko ke křesťanské dokonalosti ještě máme. Zkouška podobná ukazuje nám duševní stav.

2. Také shledáváme, že mnohé ctnosti nelze ukázati, leč v protivenství. Na př. lásku k nepříteli nemůže ukázati, leč ten, kdo nepřítele má. Bez nepřítele — ani tuto ctnost vycvičiti nelze. Trpělivost nelze ukázati, leč když se nám naskytá mnohá obtíž — kříž, kterýž máme nést. Dle toho, jak se chováme v okolnostech, které na nás Pán Bůh dopouští, poznáme také stupeň naší ctnosti, v čem se nám mnoho ještě nedostává.

3. Jako některou ctnost nelze než v protivenstvích a útrapách ukázati a o ní se přesvědčiti, tak zase některé ctnosti zvláštní hodnoty dostávají v protivenstvích. Na př. jest krásné býti spravedlivým, abychom dávali každému, což jeho jest. Jest spravedlnost tak krásná ctnost, že Písmo svaté o sv. Josefu nic více chvály nepraví, než že byl muž spravedlivý. Spravedlnost pak zvláštního lesku nabývá, když zůstává spravedlivý, i když ho chudoba ze všech stran svírá. Krásné jest býti spravedlivým, když člověk má všechno, co potřebuje, aspoň to nutné — aneb nejnutnější — krásné jest býti v takovém stavu spravedlivým — ale to není ještě těžké, ani veliký stupeň dokonalosti, ale zůstati spravedlivým i tenkráte, když ho bída moří, tu se ukazuje spravedlnost, jako paprsek sluneční, a jest tím vznešenější, čím více práce a sebezapření stálo býti spravedlivým. Tobiáš v chudobě spravedlivým byl i zůstal — a syna svého ku spravedlnosti naváděl.

3. Lásku k Bohu ukazovati a cítiti, když se vyhříváme na slunci dobroty boží, když požehnání Jeho padá na všechno počínání naše — to jest dobré a krásné, ale zůstati milovníkem božím, když trpce se ruka boží nás dotýká, toť dokonalejší — to jest krásnější. Velmi dobré bylo, že Job obětoval denně Hospodinu oběť za dítky své, a chválil a velebil Boha, když žehnal polím

a stádům jeho — ale vznešenější jest, když slyšíme o Jobovi vypráveti Písmo: Bůh vzal a Bůh dal — buď jméno Páně pochváleno! Hle, v bídě láska boží nejlépe se osvědčila. Pokořil se pod mocnou pravicí boží, aby byl povýšen v den navštívení.

Svatost Panny Marie září tím více, když pozorujeme ji, v jakých okolnostech zachovala ctnosti. V chudobě spravedlnost — v ponížení naději — v povýšení pokoru, a tak ve všech okolnostech jejího života shledáváme, že tím více jest chvályhodna.

4. Sv. Raimund šel do Afriky vykupovat zajatých křesťanů. Neměl už peněz, a tu z milosrdenství dal sebe sám v otroctví za jiného, který byl v nebezpečí odpadnouti od víry. I byl zneuctěn a týrán tak, jak se ani zvíře netýrá; u zjevení ukázala se mu Panna Maria, jak sbírá mu kvítí na věnec slávy, ale nechtěl jej sv. Raimund, ale prosil jen o trnovou korunu pro život vezdejší, i dopřál mu ji Pán Kristus, a Raimund byl stižen bolením hlavy od té chvíle až do smrti, aby v těch bolestech více a více stálou lásku okazoval, a konečně byl odměněn.

5. Proto zkouška přichází na spravedlivého, aby poznal sama sebe. Jest zkouška jako zvláštní semeno, kteréž nese užitek až v čas povýšení božího. Zkouškou nás Bůh chce utvrditi v dokonalosti; a opět nedokonalé chce obměkčiti dobrotou, kterou jim každou chvíli prokazuje. Ano, zdá se, prokazuje Pán Bůh často zlému více dobrého, než dokonalému, tak že by se zdálo, že nespravedlivému jde lépe než dokonalému.

6. Ale nespravedlivý, kterémuž ruka boží dává dobrodiní, aby ho obměkčila a uvedla na cestu lepší, není nikdy docela šťastný, dokud není i spravedlivý. Štěstí pravé jest v nás, když spokojenost svědomí, útěchu můžeme očekávati od Boha — a nemusíme hynouti bázní o budoucnost. Kdybychom mohli prohlédnouti srdce nespravedlivého, viděli bychom v něm předehru věčných muk. Pomysleme na Saula, který ve svém paláci zármutkem srdce byl sklíčen, tak že hudbou a zpěvem musili obveselovati jej. K tomu zármutku přichází často i následky jeho nespravedlnosti, ztráta cti, jmění, zdraví, a pak jest mu tím obtížnější nésti břemeno zármutku, když nemá vnitřní útěchy dobrého svědomí.

7. Opět možno tvrditi, že žádný dobrý není vpravdě nešťasten, protože štěstí jest ve vnitřní spokojenosti, kterou nám nikdo vzíti nemůže, leč my. Opravdu by byl nešťasten, když by mu šlo i v duši špatně, tak že by necítil žádnou nikdy spokojenost vnitřní. Takový stav nedopouští Pán Bůh, leč na osvědčené miláčky své, které tím horoucněji jej milují. Bůh, dopouští-li neštěstí kolem nás, dává útěchu uvnitř, a když útěcha uvnitř schází, nedopouštívá zároveň zármutek zevnitř. Máme příklady na sv. mučenících, kteří v neštěstí cítili zvláštní útěchu uvnitř, kterou by nebyli zaměnili za nic.

Sv. Alžběta, vévodkyně turinská, dcera uherského krále, zakusila mnoho útrap. Po smrti manžela jejího chtěli ji švakrové její připraviti o její panství, a proto usnesli se ji i s dítkami ze

země vyhnati. S nadávkami vyprovázeli sv. Alžbětu — bývalou vévodkyni — a nedovolili jí ničeho vzíti s sebou, leč její dítky a dvě věrné služebnice. V zimě v noci po příkré neschůdné cestě ubírala se vévodkyně do města Eisenachu. Zde mnoho dobrodiní za živobytí svého manžela prokazovala, zde doufala dobrodiní dojíti. Ode všech dveří, kdež prosila, byla odmítnuta, a nebyla nikde přijata, protože ukrutní švakři její zapověděli pod přísnými tresty ji pod střechu přijmouti. Zde věru bylo třeba silné víry a naděje říci si: Pokoř se pod mocnou pravicí boží. Vévodská vdova ve věku mladém stála se 4 dítkami venku a marně hledala milosrdenství u těch, jimž milosrdenství prokazovala. Zkusila tedy zarmoucená světice u hospody za nocleh prositi, protože každému měla hospoda býti přístupna. Hospodský, aby snad neupadl v nemilost u švagrů vévodkyně, dal ji na nocleh do kolny, ve které bylo staré nářadí a též vepřový dobytek. Teď se jí dotkla ruka boží citelně, aby prst boží přišel ku pomoci. Zvláštní útěchu vlil Bůh do duše její, že zcela jinak pohlížela na bídu, do které byla uvržena. Radost se jí rozlévala v srdci. Když takto v útěše duševní a v zármutku tělesném seděla až do půlnoci, slyšela zvonek v klášteře františkánském, který za dřívějších let založila. Šla do kostela, aby zde požádala mnichy, aby s ní zpívali »Tě Boha chválíme« za to, že jí Bůh takovým soužením omilostniti ráčil.

Poučnou a kratochvilnou historku vypráví homileta Em. Veith ze staré kroniky, která líčila slavnost, při níž řada studentů v zbroji táhla průvodem. Však na jednoho ze studentů dopadá pecka za peckou; hoří hněvem nad smělcem, kdo jej tak sesměšňuje, a sahá po meči, aby ztrestal vinníka. Co jej okem pátravým hledá a drží jílec meče, dopadá nová pecka na jeho hlavu, a vidí i vinníka: dívku na balkoně, svou snoubenku, která jej chtěla upozorniti na sebe. Místo po meči sáhl po baretu a místo hněvu zavzněl vlídný a radostný pozdrav pravici, která metala naň pecky.

Tak s pravicí boží jest, pod níž se pokořiti máme. Když si uvědomíme, že pravice neviditelná posílá nám lecjaký kříž, pak jej tišeji a záslužněji přijmeme.

Okem živé víry, svaté naděje a opravdové lásky boží přijímala sv. Alžběta soužení od Boha poslaná Ukázala, že hrdinskou má víru, opravdovou naději a nelíčenou lásku. I žila od té doby v dobrovolné chudobě — ač mohla míti bohatství královského svého otce, žila v chudobě evangelické.

Pokořila se pod mocnou pravicí boží, a povýšil ji Bůh v den navštívení svého — povýšil ji za miláčka svého. Prosme rovněž o dar, abychom na všecko okem víry živé hleděli a z neviditelné pravice boží přijmuli vše to, co na příč nám přichází, a pod tuto pravici se pokořili, a tak miláčky božími se stali. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Homilie.

Luk. 15, 1.—10.

Dnes opět vidíme božského Spasitele, kterak prochází zemí neúnavně vyučuje, žehnaje a dobře čině. Se všech stran hrnou se k němu lidé všech stavů, zvláště pak celníci a opovržení hříšníci. Vy víte, přátelé drazí, co je k Spasiteli jakoby magnetickou silou lákalo. Opovržení, ode všech lidí odstrčení poznali v něm svého Spasitele. Nouze a bída je k němu dohání, a jeho dobrotivost a laskavost jich neodmítá, nýbrž je přitahuje.

To je dojímá, a my k chvále Spasitelově pravíme: Tento přijímá hříšníky — jak jest přece dobrý a milosrdný, že i hříšníky přijímá. Ale tehdy mnozí mu to zazlívali. Praví posměšně: Tento přijímá hříšníky a jí s nimi. Neboť neuváží a nechápou, že s hříšníky jen proto obcuje, aby je ospravedlnil, ne aby s hříšníky chléb jedl, nýbrž aby hříšníkům chléb života lámal. Již to, že vůbec s hříšníky obcuje, zdá se jim zavržení hodné a povážlivé, neboť nevědí, co to je hledati zbloudilé, zachraňovati ztracené, neznají vůbec cenu lidské duše.

Spasitel ujímá se však i těchto ubožáků, kteří se za spravedlivé považují a jím pohrdají. Podává oběma, jak celníkům a hříšníkům, tak fariseům a zákonníkům duchovní pokrm v krásném podobenství dnešního evangelia. Ten má býti dnes také naším duchovním pokrmem. Dnešní podobenství nabádá nás, abychom uvažovali o veliké ceně duše; neboť její ztráta působí Spasiteli největší zármutek, její hledání největší starost, její nalezení největší radost.

* * *

Chceš-li věděti, jakou cenu má duše lidská, tedy uvaž, jak ji cení Spasitel. O tom poučuje nás podobenství dnešního evangelia.

Pozoruj pastýře, který se sto ovcemi prodlévá na poušti, t. j. na širé, nevzdělané a neobydlené pastvině. Ostražitě bdí nad stádem, bedlivě ho pozoruje a pohromadě udržuje. Starostlivě těká oko jeho s jedné ovečky na druhou, a často je počítá, aby se přesvědčil, zda některá nechybí. Když zase jednou počítá, pojednou jeví nepokoj. Počítá znova a zarazí se: není pochybnosti, je jich jen devadesát devět, jedna chybí. Zaleknut nemyslí ani na těch devadesát devět, které zde jsou, myslí jen na tu, která chybí. Bolí ho, že o ni přijde, bolí ho ještě více útrapa a nebezpečí, kterému ztracená ovečka jest vydána. — Jiný obraz. Představte si hospodyni; deset drachem — toť její majetek; když jednoho dne svůj majetek počítá, nedostává se jedna drachma; jest ztracena. Žena ztratila desetinu svého majetku. Neraduje se více z toho, co má, jenom na to myslí, co ztratila, a tato ztráta ji trápí.

Bolest pastýřova, bolest ženina jest slabým obrazem, jakou bolest má dobrý pastýř nad ztrátou duše lidské. Zbloudí-li duše s cesty, ztratí-li těžkým hříchem život nadpřirozený, totiž posvěcující milost, někdo jí stojí na blízku, někomu působí zármutek ztráta drahocenného statku, vzácného majetku. Jest to ten, jenž nad Jerusalemem plakal, jenž o zrádci Jidášovi mluvil s největší bolestí a lítostí, jenž křížem jest obtížen napomínal ještě jerusalemské ženy a dítky. Tehdy svými slzami a svým chováním na jevo dal, co v těchto podobenstvích naznačuje: jak vysoko duši lidskou cení a ztráta její jak trpkou bolest mu působí. Ale podobně jako onen pastýř a ona žena Spasitel nepřestává na pouhé bolesti. Bolestná ztráta pudí jej, aby horlivě a neúnavně ztracenou ovečku hledal. Sotva zpozoroval pastýř, že mu ovečka chybí, sotva bolest nad její ztrátou pocítil, již se dává na cestu, aby ji hledal. Zanechává devadesát devět na poušti a jde po té, která se byla ztratila, jde lesem a polem, přes trní a skaliska, prochází úžlabiny a rokle, jde po ní ve dne v noci, starost ho za ní pohání, nedbá nepohody, volá ji, jde po ní, až ji nalezne.

A žena, která drahmu ztratila, prohledává celý dům, hledá po druhé a po třetí na místech, kde již dříve hledala, rozžehne svíci a posvítí si do nejtmavějších koutů, konečně vezme koště a všecko vymete a hledá, až drachmu nalezne. Podobně božský Spasitel. Také hledá ztracenou duši; hledal zbloudilé, celníky a hříšníky, dokud po zemi chodil. Hledal je na dalekých, obtížných cestách, se světlem své pravdy a milosti, když neúnavně vyučoval, když na křížové cestě nesmírné bolesti pro ně trpěl, hledal je ještě na kříži každým svým slovem a každou kapkou krve, která z ran mu vytekla. Tak hledá dodnes ztracenou duši a volá a láká ji vnukáním své milosti, hlasem církve, působením svých kněží, svou velekněžskou modlitbou a obětí ve slávě nebeské a v nejsvětější svátosti na zemi. Když tak horlivě hledá duši ztracenou, jakou musí míti u něho cenu!

Čím větší bolest ze ztráty a námaha při hledání, tím větší radost, když ztracená věc je nalezena. Nalezena! zaplesá srdce pastýřovo. Konečně ovečku nalezl, spěchá k ní a bere na sebe. Netrestá jí, nežene jí před sebou, ale klade ji na ramena svá a nese ji domů. A takovou má radost, že ji nemůže u sebe podržeti; svolá přátele a sousedy a řekne jim: Radujte se se mnou, neboť jsem nalezl ovci, která se byla ztratila. — Nalezena! zajásá srdce ženy, když konečně ztracenou drachmu spatří a také ona musí svou radost s jinými sděliti; svolá přítelkyně i sousedky své a řekne: Radujte se se mnou, neboť jsem nalezla drachmu, kterou jsem byla ztratila.

Tak, praví Spasitel, budou andělé míti radost nad jedním hříšníkem pokání činícím.

Odkud tato radost? Prýští se ze srdce samého Spasitele. Nalezen! zaplesá také srdce Boha člověka, když ubohý hříšník se nechá nalézti. Nemluví k němu tvrdě, chová se k němu laskavě, hojí mu rány a nadnáší jej svou milostí. Máť velikou radost,

že jej nalezl, a svou radost sděluje též s anděli v nebi, a větší mají radost andělé v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují, poněvadž boží milosrdenství a podivuhodné působení milosti boží v jasnějším se jeví světle při ospravedlnění člověka, když totiž duše pro nebe mrtvá oživne, než milost, kterou Bůh dává spravedlivému, aby si zachoval duši čistou. Z bolesti, kterou cítí Kristus nad ztrátou duše, z horlivosti, s kterou ztracenou duši hledá a z radosti, kterou má, když ji nalezne, poznáváme, jak ohromnou má u něho duše cenu. O tom nemají fariseové a zákonníci ani tušení; proto neradují se s anděli v nebi, když ztracená duše jest nalezena a zachráněna; horší se tedy jako ďáblové v pekle, když Spasitel hříšníků a publikánů se ujímá. Ale což jen zákonníci a fariseové cenu duše lidské nepoznávají? Není tomu podobně u mnohých křesťanů? Nechci mluviti o vrazích duše, kteří si z toho nic nedělají, když duše nevinné pohoršují, nestydatými řečmi a špatným příkladem svádějí a kazí. Nemluvím o nesvědomitých rodičích, kteří na každý kus svého majetku, na každou ovci a každou korunku více dádají pozor než na nesmrtelné duše svých dítek. Chci dnes jen o tom se zmíniti, že přemnozí nedovedou si vážiti ani své vlastní nesmrtelné duše.

Přemnozí zakládají si na svém postavení a majetku, činí vše ku vzdělání těla i ducha, dávají bedlivý pozor, aby nepoškodili své zdraví, aby na majetku neutrpěli ztráty. Jen o jednu věc se nestarají, totiž o svou nesmrtelnou duši. Pro ni nemají času; nedávají jí čeho potřebuje; nestarají se o ni. Ano, špatně s ní zacházejí, prodávají ji, ztrácejí, zabíjejí. Chceš, katolíku drahý, také k nim náležeti? Ptám se tě: Je tvá duše živa, nebo mrtva? Víš, co tím myslím. Jest tvá duše v posvěcující milosti nebo v těžkém hříchu? Jestliže tvá duše jest živa, pak uschovej ji v posvěcující milosti, dej jí, čeho potřebuje, nasycuji ji denně chlebem modlitby, popřej jí odpočinku v neděli, očisťuj ji opět a opět v koupeli svaté zpovědi, a dej jí pokrm nebeský, svaté přijímání. Dbej o to, aby jako ovečka byla stále ve stádu Spasitelově, dbej, aby jako peníz s obrazem božím byla v ruce Spasitelově, svěř ji pod ochranu svatých andělů, kteří posláni jsou k službě těm, kteříž obdrží dědictví spasení. (Ž. 1, 14)

Nebo jest tvá duše mrtva, v těžkém hříchu, snad již dávno mrtva následkem tvé lehkomyslnosti a zlé žádostivosti, mrtva od oné nešťastné chvíle, kdy jsi hříchu přestal odpírati a plným douškem jed hříchu pil. Ale třeba již dávno byla mrtva a jakoby nezvěstná a zapomenuta, někdo na ni přece nezapomněl, někdo stále o ni pečuje a ji hledá — věčný Pastýř, tvůj Pán a Spasitel. A ještě někdo ji hledal a stále hledá jako ztracenou část svého majetku — pečlivá hospodyně, tvá matka, církev svatá; a andělé nebeští hledí s bolestí a zármutkem na tvou duši, zdali i ona nechá se k novému životu probuditi. — O člověče, smiluj se nad svou ubohou duší? Udělej Spasiteli radost, nech se mu najíti? Udělej tuto radost sv. církvi, udělej ji andělům nebeským, připrav jí především sobě

samému a své vlastní duši — ano, připrav jí nevýslovnou radost, k níž nic na zemi nedá se přirovnati, zbav ji hříchů ve svátosti pokání, probuď ji k životu nadpřirozenému, nasycuj ji tělem a krví Páně, aby v jeho radost jednou vejíti mohla a věčného pokoje požívala. Amen. *V. Bartoš.*

Exhorta na neděli čtvrtou po sv. Duchu.

Výklad epištoly: veškeré stvoření lká.

Sám apoštol v listě svém přiznává nám, že veškeré stvoření lká a trpí jako žena před porodem. Jako tato zapomíná na bolest pro radost, tak i duše naše zapomene na bolestí pro ty věci, které se zjeví na nás. Máť apoštol za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná slávě, která se zjeví na nás.

Kdož by neměl zármutek, kdo by neznal, co jest to pláč? Není člověka pod nebem, aby směl říci: »Jsem zcela šťasten, nic mi neschází.« Takového člověka není. Štěstí jest květina, kterou lidská ruka nesmí utrhnout, aby se jí těšila, neb jest to květina, která nejdříve vadne. Podobáme se dítěti, kteréž motýla chytá: když již myslí, že motýla chytilo, právě mu ulétá, aneb, když ho chytilo, zrovna jej připravilo o nejkrásnější barvy jeho. Tak pachtíme se — a nedocházíme, po čem touží srdce naše, a proto zármutek skličuje srdce. Dítku jednomu, které brzy po narození zemřelo, dali nápis na hrob: »Narodilo se, plakalo a zemřelo.« Ten nápis by se mohl dáti největší části lidí na náhrobek, jen s tím rozdílem, že jeden zde dotrpíme dříve, jiný déle.

1. Jsem mladý, a již viděl jsem mnoho bídy, jsem nezkušený, a slyšel jsem mnoho nářku. — Když jsem sedával při knize na vrchu Petříně u Prahy, a k uchu mému doléhal nekonečný šumot a hukot velikého města, často mi napadala myšlenka: Všichni pracují na štěstí svém a nenalézají je. Kdyby v okamžiku bylo nám možno nahlédnouti do srdcí tolika lidí, našli bychom tam vždy hořkou slzu, kterou vynucuje každému člověku jeho pozemský kříž. Kdyby se měly napsati všechny stesky a vzdechy, které vyšly z hrdel lidských, kdo by je mohl spočísti?

2. Učence trápí, že nemůže všechno pochopiti, co kolem něho jest. Vždy novou a novou otázku má, na kterou si nemůže odpověditi tak, jak to pravil mudřec Starého Zákona: »Viděl jsem všecko, co pod sluncem se děje, a hle, všecko jest bláhové a týrání ducha, protože při mnohé moudrosti jest mnoho nevědomosti.« (Eccl. 1, v. 18.) (Ignoramus et ignorabimus — nevíme a nebudeme věděti.)

3. Viděli jste boháče, kterým země sloužila a slouží, jak chudý pohlíží za nimi se steskem: »Hle, pro ně rosa padá na obilí a rozvíjí květiny, a moje ruce umdlévají při práci; jak šťastni jsou!« Ale není štěstí založeno na podobných věcech, a proto i boháči mají vzdech a pláč a zármutek. V Písmě dí

boháč: »V srdci svém řekl jsem: Přijdu a plným douškem budu požívati všeho dobrého, ale shledal jsem, že to všecko marnost, smích za nesmysl považoval jsem, a radosti jsem řekl: »Proč jsi mne klamala?...« a seznal jsem, že ve všem marnost jest, a že nic pod sluncem netrvá.« (Eccl. 2. v. 1. a 2.) Tak řekne každý boháč nám, protože jest mu těžko rozloučiti se s tím, čemu srdce věnoval. Ani u boháče nenajdeme štěstí nezkaleného.

Nad hrobem boháče na židovském hřbitově našel jsem nápis:

Co jest štěstí na zemi?
Jen stín.
Co jest pozemská sláva?
Jen sen!

Kristus Pán jinak volá k chudým: »Blahoslavení chudí duchem,« nebo Ježíš, Bůh a člověk, Spasitel, život věčný jest Bohem vaším.

4. Pohleďte se mnou do chudé světničky, kde ctnostná dívka ctnosť i chudobu svou ukrývá, jak pilně šije, aby matku uživila, jak při tom plna strachu a zármutku jest, jak matku uživí, matku potěší, jak se jí povede pak, až práci nebude míti, čím by matku opuštěnou a nemocnou živila, a uvidíte, že i této ctnostné dívce v oku se zaleskne slza, z úst jejích zaslechnete pláč a na čele uvidíte zármutek. — Bože, posilni takové duše čisté, aby neklesaly v zármutku svém, ale vytrvaly ve svaté naději, kterou jsi dal nám do srdce!

Vy unavené starostí duše, vzpomeňte si na slova Páně: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím již zde.«

5 Navštivte se mnou osobu služebnou; co řekne nám, co ji tíží? »Do všech domů přicházím, a domova nemám, patřím ke každé rodině, ve které sloužím, a z každé mohu býti vypovězena dnes nebo zítra; dítky vychovávám, a až budou velké, nebudou mne znáti. — Co dělá asi moje matka, od které musím býti odtržena?« Bože, dej naděje pevné a svaté v srdce všech!

6. Rozpomeňte se na člověka druhdy zámožného, který v mládí svém nezakusil tíži práce a potu, a jehož obličej nám ukazuje, že není zvyklý na slunci pracovat, který z nadbytku ocítil se v nedostatku, nač bude tento naříkat, proč bude tento plakat? Jako Job vzdychne si v srdci svém a řekne: »Kdož mi dá, abych byl jako jsem dříve býval, když mne mladíci ctili a starci se vynášeli v mé přítomnosti... nyní ale vysmívají se mi, kteří v létech mladší jsou, a jichž otce jsem ani neuznával za hodny se psy je srovnati.« A jistě takový muž politování hoden jest, protože nejvíce člověka trápí vzpomínka na doby šťastné, jichž už není, ani není naděje znova je míti. Bože, utiš i tento pláč, a dej srdce zmužilé nésti kříž, který si mnohdy sám připravil.

7. Znáte také v životě muže, který šťasten byl, že měl manželku dobrou, a tak o něm platila slova Písma: »Ten muž šťastný

jest, komu Bůh dobrou ženu dal, neb tato zdvojnásobňuje počet dnů jeho, protože vlévá radost a rozkoš v ně.« (Eccl. 26. v. 1) Tak jak se praví o Zachariáši a Alžbětě, že žili bohabojně. Dítky v muže vyrostly na klíně jeho lásky, budily naději, že pod rukou dobré matky vyrostou v dobré lidi —. a hle, smrt jí té dobré ženě ustlala do hrobu, a dobrá žena zanechala muže, který v bolesti své hledá útočiště v pláči. A tak dobře dí apoštol: »Celé stvoření lká,« neboť viděli jste, jak matky lomily nukama pro dítky své, s kterými se loučily u hrobu, viděli jste oplakávat bratra sestry své a sestry bratry své, také jste jistě viděli malé opuštěné dítky otce svého na kraji hrobu žehnati, aby pak žili jako opuštění sirotci. Viděli jste často mladou ženu klečet nad hrobem manželovým; byla nedávno šťastna, když s věncem svatebním k oltáři šla s tím, koho milovalo srdce její; radostí zářilo její oko, radostí vyzníval hlas, a šat její byl slavnostní, byla šťastna, a hle, smrt vzala jí, koho milovala, a oko na místě radosti má slzu, ústa jen pláč, a mluví jako opuštěná: »Hledala jsem, koho miluje duše má; hledala jsem, a nenalezla jsem. Volala jsem ho, neslyšel mne.«

8. To byla ztráta milovaného manžela, ale zdaž nepláče i manžel, který neosiřel sice, ale nepoznává lásky manžele druhého. Na místě laskavosti a přívětivosti po krátké době přijde lhostejnost a mrzutost, na místě soucitu jen výčitka a předhůzka, toť nová rána, která proudy slzí vynutila nešťastným manželům.

9. Kdož by mohl zcela vypověděti to lkání celého stvoření? Kolik jest jich, kteří vzdychají: »Ach, jak se dnešního večera dožiju?« Kolik jest jich, že ve své netrpělivosti po smrti touží, která se jim zdá pomalu přicházeti. Kolika tisícům každodenní utrpení ztrpčuje život, ač nemůže nás o život připraviti, a tak jako by jen po kousku nás utrpení usmrcovalo. Kolik jest těch, kdož bez pomoci jsou, kolik jest nešťastníků, kteří volají: »Spánek utíká od očí mých, a hlava má šedivá mi oznamuje, že přicházím k novému břehu, odkud není návratu,« a srdce jeho se kormoutí. Kolik matek pláče jako Hagar, která neměla, čím by syna občerstvila, kolik jich lká jako Ráchel, která pro syna umřela, kolik jich se rmoutí jako sv. Monika, která syna neřestem oddaného měla? Kolik slz prolito od vykročení Evina z ráje až do dnešního dne?

10. Právě srdce ženino, které od Pána Boha má více citu než mužovo, musí mnoho, ano nejvíce trpěti, i v mládí i ve věku pozdějším, protože na bedrech jejích spočívá břemeno, domácnosť a vychování dítek.

Mnozí veselí se, ale to vše na oko, aby se ohlušili. Jsou i v životě našem radosti, ale jsou nestálé a řídké, a více jest obtíží a zármutku. Bůh milosrdný nám budoucí věci zatajuje, abychom se nadějí sílili Kdo by ale chtěl ve zdejších věcech radost nalézti, zkusil by sám na sobě, co mudřec Starého Zákona zkusil: »Kdo pokoje v tomto světě hledá, bude bědovat, že ztratil čas.«

Což tedy, máme snad pláči oddati se nad veškerou bídou, které poddáni jsme? Nikoliv, ale posilovati se sv. nadějí budoucí slávy své, jak začala i dnešní epištola, že není rovno naše utrpení slávě budoucí. Kdo zlatou nádobu dostati má, bude-li plakati pro hliněnou? Kteří máme býti připodobněni Ježíši Kristu oslavenému, zdaž budeme zoufati, jsme-li podobni i trpícímu? Kdo jen přítomnost má před očima a zapomíná na věčnost, nedoměří se v přítomné bídě.

Hle, každý člověk nese břímě, a mnohý nese tajný kříž, o němž mimo Boha nikdo z lidí neví, ale ne všichni ho nesou se stejnou nadějí. Kolik křížů rozseto po všech zemích Evropy! Jedni nesou je s reptáním, jiní dobrovolně a poslušně. Proto také nemají stejnou zásluhu, ale jeden velikou, druhý menší zásluhu, třetí bez zásluhy a čtvrtý s hříchem.

Mnozí nesou tak jako ti, kdož nemají naděje, a ti jsou ti nejvíce politování hodni. Sv. apoštol krásně praví: »Nechci, drazí, abyste se rmoutili, jako ti, kteří nemají naděje,« ale zajisté chce, abychom silni v naději nesli zmužile kříž svůj, pláč a lkání, které se změní v radost.

Manžel i panic, vdova i matka, boháč i lazar lká — a srdce jeho nepokojno jest, protože na cestě jest ještě a není u cíle, jest ještě v cizině a není doma. Šťastni jsme, jestli nás posiluje naděje budoucího domova, budoucí slávy. Jestli posiluje, budeme silnými ke snášení všeho, co na nás přijde, a pak budeme dobře s Kristem trpěti a budeme také královati dle apoštolových slov: »Budete-li s Kristem trpěti, budete i královati.« Amen.

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal, O. Praem. — (Pokračování.)

VII.

Bůh jest nejvýš spravedlivý.

Poznali jsme minule, že Bůh jest bytost nejvýš svatá, jež dobré miluje a zlé nenávidí, a proto nemůže mu býti lhostejným, činí-li lidé dobré či zlé. Bůh stvořil nás k věčné blaženosti a vložil po ní touhu do našeho srdce a dal prostředky, abychom jí dosáhli; osvěcuje rozum, posiluje vůli, bychom dobré konali a zlého se varovali. Aby nás ještě více k sobě přiblížil a před zkázou zachránil, odměňuje dobré a trestá zlé už na světě, ale zvláště na věčnosti.

Jestliže panovník zákony udržuje pořádek a o blaho poddaných se stará, poslušné odměňuje, neposlušné pak trestá, a dostane-li se každému dle zásluhy odměny aneb přiměřeného trestu, bývá za to panovník veleben a spravedlivým nazýván.

Ale lidé se mohou v odměňování a trestání mýliti, soudí dle zevnějšku neznajíce úmyslu při každém skutku, odměňují často,

kdo toho nezasluhuje, a trestají, kdo jest nevinen; hledí často na stav, hodnost, poměry majetkové, na krásu člověka, z ohledů lidských dopouštějí se mnohých nespravedlností buď vědomě či nevědomky.

Jediné Bůh zná smýšlení každého a nehledí na osobu lidskou, jakého jest rodu, stavu, povolání, zevnějšku, odměňuje dobré a trestá zlé, jak toho každý zasluhuje, a proto nazýváme Boha nejvýš spravedlivým. Spravedlnost však božská není leč jeho dobrota. Jako zrcadlo se nehorší na člověka, ukazuje-li mu jeho tvář ohyzdnou, jako lékař nehněvá se na nemocného, když mu nebezpečí nemoci oznamuje, tak i Bůh nehněvá se na hříšníka, když ho trestá, ale ukazuje mu nemoc duše nebezpečnou, aby se polepšil a zachránil. Bůh trestá, aby člověka napravil a šťastným učinil; odměňuje, aby člověka ještě více k dobru povzbudil a tím více pak ho odměniti mohl a šťastnějším učinil.

1. Bůh odměňuje a trestá částečně už zde na světě, dokonale však až na věčnosti.

Zbožného Noema s rodinou zachránil před potopou, spravedlivého Lota vyvedl z hořící Sodomy, věrnému Abrahamu požehnal a splnil všecka jeho přání; nevinně trpícího Josefa povýšil k hodnosti, na níž Josef dříve ani nepomyslil; věřícího Mojžíše ustanovil za vůdce národa z otroctví egyptského; poslušnému Tobiáši poslal vůdce nebeského, aby šlechetná přání milovaného otce mohl plniti.

A tak žehná dosud Bůh lidem dobrým různým způsobem a tak naplňuje jejich duši zvláštní spokojeností a blahem.

Navštíví-li někdy zbožného nehodou, činí tak jenom ku většímu jeho prospěchu, aby se jako trpělivý Job v ohni utrpení osvědčil a ještě větších milostí božích byl hoden.

Také nepravosti trestá Bůh často už na světě. Zhřešili pýchou andělé, a Bůh ztrestal je tresty věčnými; zhřešili neposlušností naši prarodiče v ráji a stihla je pokuta, jakou jim Bůh před pádem oznámil; zhřešil zpurný Kain, bratrovrah, a svolal na sebe kletbu, z níž již nevyváznul; zhřešili lidé za dob Noemových odpadem od Boha a ztrestáni potopou; zhřešili Sodomité prostopášnostmi, a spáleni za živa ohněm a sírou; zhřešil Saul, a Bůh ho opustil; zhřešili Israelité a Judští, a Bůh vydal je do rukou nepřátel, do zajetí assyrského a babylonského; zhřešil národ israelský opět, pohrdnuv Spasitelem, a usmrtiv nejpotupnější smrtí kříže, a za to vyhlazen byl z počtu národů, rozptýlen po celém světě.

Dosud trestá Bůh zvláště ty, kteří veřejně a zatvrzele hřeší a pohoršení dávají, jak denní zkušenost ukazuje.

Stává se sice často, že zlým dobře se vede a hodní zakoušejí různých nehod a útisků. Ale soudy boží jsou nevyzpytatelny. Někoho trestá Bůh hned po hříchu, jiného až po letech, jiného až na věčnosti. I zlý člověk koná často mnohé dobré skutky; a Bůh ve své vševědoucnosti zná nejtajnější smýšlení a odměňuje

tyto skutky dobré na světě, tresty pak odkládá, a nepolepší-li se člověk, stihne jej spravedlnost boží na věčnosti.

Za mnohého se modlí rodiče, příbuzní, obětuje se mše svatá, konají se dobré skutky, aby se poznal a k Bohu přiblížil pokáním. To vše zůstává nám skrytým, a nám proto nesluší souditi svých bližních, ale ponechati soud Bohu samému.

A jestliže hodným vede se zle, i tu jsou zvláštní záměry božské. Koho Bůh miluje, křížem často navštěvuje.

Sv. František Xav. radoval se ve svých souženích a protivenstvích, modlívaje se: »Pane Bože, neodnímej toho kříže ode mne, leč bys mi jiného seslati ráčil.« Říkával: »Kdo jednou okusil, jak sladko jest trpěti pro Ježíše a s Ježíšem, volil by raději umříti než bez kříže žíti.«

2. Bůh odměňuje a trestává člověka často tím způsobem, jak tento jednal. Písmo sv. praví: »Čím kdo hřeší, tím trestán bývá.« (Moudr. 11, 17) A Pán Ježíš sám řekl: »Jakou měrou budete měřiti, takovou bude vám odměřeno.« (Mat. 7, 2)

Absolon se chlubil svými dlouhými nakadeřenými vlasy, a ty byly příčinou jeho záhuby; na útěku zachytil se za ně na stromě a nepřátely proboden. Farao poručil, aby dítky israelské byly do vody házeny, sám pak se svým vojskem v moři zahynul.

Antioch dal mnohé z národa Judského nejbolestnější smrtí se světa sprovoditi, sám bolestnou smrtí zahynul, červi za živa užírali jeho hnijící tělo. Aman chtěl dáti Mardochea oběsiti, že před ním neklekal; sám pak byl na rozkaz krále oběšen.

Bohatec zneužíval peněz k hostinám, nestřídmosti, a po smrti prosil o krapet vody, aby mohl navlhčiti jazyk svůj v plamenech věčných. Matky betlemské odepřely přístřeší Matce boží, ukázaly se ukrutnými k Synu božímu, a brzy zakusily ukrutnosti krále Heroda, který dal povražditi jejich dítky.

Jerusalem a jeho obyvatelé byli právě tak trestáni, jak se zachovali k Pánu Ježíši.

O velikonocích usmrtili Spasitele, o velikonocích přitáhl za 37 let vojevůdce římský, jako nástroj spravedlnosti boží, aby je smrtí ztrestal. Bylo tam milion lidí domácích a půldruhého milionu poutníků — celkem asi 2,700.000 lidí. Křesťané znajíce předpovědění Páně, utekli v čas z města. Město obleženo, lid umíral hlady, denně nejméně tisíc mrtvých; v měsíci květnu vyneseno z brány 116.000 a brzy přes hradby vyhozeno z města 600 000 mrtvých.

Na Golgotě ukřižovali Pána Ježíše. Na téže hoře vztyčili nyní pohané 300 křížů, na něž pověsili každého, kdo z města přes hradby vyběhl, aby se zachránil.

Denně ukřižováno 500—600 židů. Když se nechtěli pak ve městě dobrovolně vzdáti, bylo město vzato útokem, kostel, v němž plno lidí bylo, zvláště žen a dítek, zapálen, vše spáleno, vydrancováno a se zemí srovnáno, že nezůstal kámen na kameni. Ve zříceninách zahynulo na 200.000 lidí. Lid na potkání vražděn od

vojínů římských, 97.000 lidí zajato, rozprodáno, v amfiteátru římském dravé zvěři hozeno na pospas.

Pán Ježíš byl prodán za 30 stříbrných; Římané prodávali 30 židů za šestinu stříbrného peníze.

Pána Ježíše vedli od Heroda k Pilátovi v bílém potupném plášti; a nyní Římané vedli 2000 vznešených jinochů, oblečených v bílé pláště, aby provázeli vítěze do Říma, a při tom nesli na ramenou ukořistěné věci z Jerusalema. Byli pak na Kapitolu v Římě postínáni.

Zprávu o hrozném trestu a přísné spravedlnosti boží podává sám židovský spisovatel Josef Flavius.

»Krev jeho na nás a naše syny« — volali židé při odsouzení Pána Ježíše na smrt, a krev tato přinesla jim kletbu, ponížení a zkázu.

Spisovatel Nicefor vypravuje, jak spravedlnost boží stihla Šalomenu, dcery Herodiady, jež si na strýci Herodovi vyžádala hlavu sv. Jana Křtitele, když tancem zalíbila se hostům a Herodovi. Za několik let po odchodu Páně byl Herodes s rodinou zavlečen do zajetí, do Španěl. Salomena chodila na led řeky Sikoris a zde se jednou probořila; v zoufalství chápala se ledu, který se stále více lámal, proud řeky jí otáčel, zdálo se, jakoby tancovala, až kus ledu utrhl jí hlavu od těla.

Císař Napoleon I. na vrcholi slávy chtěl pokořiti papeže, hlavu církve, a zmocniti se dědictví sv. Petra, majetku církve sv. Pět let držel papeže Pia VII. v zajetí na dvou místech, v Savoně a Fontainebleau. A brzy sám na dvou místech byl v zajetí, na ostrově Elbě a sv. Heleny. V zámku Fontainebleau donutil papeže k odstoupení církevního státu, a slíbil roční důchod papeži, dva miliony franků. Brzy na to musel sám na témž zámku zříci se císařství a spokojiti se roční rentou dvou milionů franků.

Dne 17. května 1809 vydal Napoleon ve Vídni výnos, jímž se nařizuje odejmutí církevního státu papeži. Za 4 dny po prvé prohrál bitvu, a od té chvíle slávy ubývalo, až ztratil císařství.

Když papež vyřkl klatbu nad ním pro okradení církve, smál se tomu Napoleon a řekl, že pro klatbu papežovu jeho vojákům zbraně z rukou nevypadnou. A asi za rok ztratil Napoleon na výpravě do Ruska přes půl milionu muží, zbraně mrazem padaly jim z ruky, jen asi 20.000 vrátilo se zpět.

Dne 5. května 1821, v den jmenin papeže Pia VII., zemřel Napoleon na ostrově sv. Heleny za strašné bouře, a papež už před 7 lety byl opět v Římě a ujal se dědictví sv. Petra. Napoleon před smrtí litoval, že se pustil v nerovný boj, církev Kristova na skále stojící že nemůže býti nikým přemožena. V zámku schönbrunském ve Vídni podepsal Napoleon dekret, jímž papežství oloupeno o stát církevní. V témž pokoji, v témž zámku zemřel dne 22. července 1832 syn Napoleona, Napoleon II., kterého už při narození jmenoval otec Napoleon králem římským, t. j. dědicem státu církevního.

A tak vidíme v dějinách jednotlivců a lidstva vůbec, jak Bůh každou nespravedlnost trestá často už na světě.

Kdokoli pronásledoval církev svatou, každý skončil nešťastně a zahanben. Všichni předáci velké revoluce francouzské došli brzy zaslouženého trestu. Tak Ludvík Filip, vévoda z Orleansu, strýc nešťastného Ludvíka XVI., který chtěje se zmocniti království, hlasoval pro smrt krále a súčastnil se nejkrutějšího krveprolévání nevinného občanstva, ocitnul se brzy sám na popravišti, opuštěn od lidu, který se mu dříve klaněl. Lid volal nyní: »Bídníče, králem jsi chtěl býti, ale nebe je spravedlivo; tvým trůnem bude popraviště.«

Podobně zahynul největší ukrutník revoluce, Robespierre, který uchvátil vládu a brodil se v krvi nejnevinnějších občanů. Ale brzy stihla ho spravedlnost boží. Sami jeho bývalí přívrženci se ho zmocnili a spoutaného vezli na káře k popravišti. A lid, který jej dříve oslavoval, volal nyní: »Ty netvore, kletba matek a dítek, jichž manžele a otce jsi dal vražditi, stihla tebe; nebylo na světě bídníka nad tebe.«

3. Bůh odměňuje i nejmenší skutky dobré a trestá i nejnepatrnější zlé. Pán Ježíš pravil, že odmění každou číši vody, kterou bližnímu podáme žíznícímu. (Mar. 9, 40) A jindy opět pravil, že z každého prázdného a marného slova bude souzen člověk. (Mat. 12, 36.) A proto máme se varovati i nejmenšího hříchu, zvláště pohoršení a nespravedlnosti.

Pro jediný hřích Adamův musí tolik milionů lidí umírati a trpěti; a mnozí ještě budou věčně nešťastnými.

Běda hříšným, kteří ve hříchu setrvávají, běda pak, jestliže ve hříchu zahynou.

Císař Andronikus zmocnil se násilně trůnu a dal zavražditi Alexia, řádného nástupce trůnu, jehož mu císař Manuel svěřil k opatrování. Tři léta panoval na trůnu cařihradském. Najednou povstalo vzbouření proti němu. Byl zajat, řetězi na rukou a nohou a krku spoután, a vydán lidu a vojsku, aby dle libosti s ním naložili. Nastalo hrozné divadlo. Rozvzteklený lid jeho ukrutenstvím obstoupil nyní Andronika, plval mu do tváře, tloukl, rval vlasy, trhal oděv s něho, smýkal po městě, usekl pravou ruku a zavlekl do žaláře. Druhý den vyloupli oko, na hlavu dali korunu potupnou, oblékli v roztrhaný plášť a posadili obráceně na hubeného velblouda, vodili po městě, z oken sypali naň smetí a popel, lili vařící vodu, až konečně probodli mečem. A co říkal Andronikus? Opakoval stále slova: »Smiluj se nade mnou, Bože!« Poznal, že Bůh dopustil naň toto ponížení pro jeho ohavnost, jaké se dopusil na Alexiovi.

Šťasten, kdo spravedlnosti boží propadne ještě za živa a má času, aby činil pokání. Běda však, kdo bez usmíření Boha octne se na věčnosti, kde spravedlnost boží nemůže býti více usmířena. »Blahoslavený,« praví žalmista Páně, »kdo se Boha bojí.« (111, 1.) Bázeň boží přináší čest a slávu, bývá korunována radostí a jásotem, oblažuje srdce, přináší rozkoš a dlouhý život (Sir. 1, 11) a blaženou věčnost.

VIII.

Bůh jest nejvýš milosrdný a shovívavý.

1. Jednou pozdě večer zaklepal kdosi na dveře fary v Dinge ve Francii. Duchovní správce maje za to, že si některý nemocný přeje, aby byl zaopatřen sv. svátostmi, spěchal rychle ke dveřím, otevřel a spatřil cizince podivného, který pravil: »Jsem Jean Valjean, trestanec, 19 let byl v káznici v Bagno; jsem na cestě do Pontalieru. Jdu už dnes 12 mil cesty, hledám nocleh. V hospodě mne nenechali, že nemám žlutý arch od starosty podepsaný. Šel jsem po domech, a všudy, jakmile spatřili trestance se žlutým archem, vyhnali mne z domu. Zaklepal jsem na dveře vězení, a neotevřeli. Hledal jsem útulek v boudě a pes mne pokousal a odehnal. Chtěl jsem spáti pod širým nebem, bylo zataženo a dešť mohl každé chvíle překvapiti; postavil jsem se u jednoho domu, u vrat, a chtěl ulehnouti a hlavu na kámen položiti; přišla jedna paní a ukázala mi na Váš dům a řekla: »Tam zaklepejte«. Zaklepal jsem. Mám peníze, 109 franků, jež jsem za 19 let v káznici ušetřil. Zaplatím rád za nocleh. Jsem příliš unaven, hladov, mohl bych tu zůstati?« — Duchovní volal na hospodyni: »Připravte o příbor více pro toho pána«. »Prosím,« zvolal trestanec, »to se musíte mýlit, přicházím právě z káznice, z galejí,« a vytáhl žlutý arch, řka: »zde jest můj průvodní list; slouží k tomu, že mne každý vyhání, kdekoli se objevím. Čtěte jen, je tu psáno: Jean Valjean, propuštěný trestanec z káznice, 19 let byl v Bagno, 5 let pro krádež, 14 let pro čtyrnásobný pokus o útěk. Muž nebezpečný.« — Každý mne vyhání a vy mne přijímáte? Mohl bych u vás něco pojísti a vyspati se? Snad ve stáji neb chlévě bylo by místa?« Duchovní správce volal na hospodyni: »Povlečte peřiny v pohostinském pokoji čistými povlaky pro toho pána. Když každý ubohého vyhání, musí se ho kněz ve jménu Páně ujmouti.«

Ve jménu Páně slitoval se kněz nad ubožákem, kterým svět pohrdal; věděl hostitel, že co učiní nejposlednějšímu z bližních, učinil samému Kristu. Prokázal ubohému milosrdenství, maje na mysli samého Boha, Ježíše Krista, který by nejinak byl učinil. Ještě větší jest milosrdenství duchovní, prokázané duši lidské.

Poznali jsme, že Bůh jest nejvýš svatý, vše zlé nenávidí; že jest nejvýš spravedlivý, vše zlé trestali musí. A přece týž Bůh často netrestá hned, ale dává čas a prostředky člověku, aby se polepšil, a odpouští mu, chce-li se upřímně polepšiti a pokání činiti. A poněvadž to koná s nevýslovnou láskou a něžností, nazýváme proto Pána Boha nejvýš milosrdným a shovívavým.

Svět svádí člověka ke hříchu, a když člověk zhřešil, pohrdá jím, pronásleduje a nenávidí ho, kdyby byl člověk sebe hodnějším. Jinak si počíná nebeský Otec, jakmile pozoruje u člověka lítosť, a bolesť a ošklivost nad hříchem, a upřímnou vůli se polepšiti a vše napraviti, přijímá tu jej na milosť, prokáže mu milosrdenství.

Prarodičům našim v ráji poskytl Bůh příležitosti, aby pokání

činili, a odpustil hřích, když se polepšili. I Kaina nezavrhl Bůh hned, ale dal mu času, aby se poznal a pokání činil; Kain však zůstal zatvrzelým. Lidi před potopou přes 20 let dal Bůh napomínati; až když milosrdenstvím božím pohrdli, bídně zahynuli. Ninivetským, když činili pokání, odpustil Bůh. Když Židé ukřižovali Spasitele a svolali na sebe kletbu, neztrestal jich hned Bůh, ale po 37 letech, když setrvali ve zlobě a odporu proti milostem nabízeným. —

Ještě více zjevil Bůh své milosrdenství v Zákoně Novém. Syna svého jednorozeného poslal na svět, aby žádný, kdo uvěří v něho, nezahynul, ale život měl věčný. Pán Ježíš jest vtělené milosrdenství. Z lásky k nám opustil slávu nebeskou, stal se člověkem, služebníkem všech, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo a vězelo ve hříchu. Aby si lásku hříšných vynutil, trpěl za nás a umřel nejpotupnější smrtí v největších bolestech na kříži. Každý krok, každé slovo jevilo nevýslovnou lásku a milosrdenství. Nazval sebe pastýřem dobrým, který život dá za své ovečky, aby je zachránil. Opouští 99 spravedlivých, a hledá ztracenou ovečku, neustává, volá, až ji nalezne; béře ji na ramena svá, hladí a nese do ovčince svého. S největšími hříšníky jednal jako nejlaskavější otec. A co v podobenstvích o marnotratném synu, o velkém dlužníku, o milosrdném Samaritánu, o stromu fíkovém, o ztracené ovci znázornil, to sám skutky projevoval.

V Kafarnaum učil lid a přinesli mrtvicí raněného, který nemohl sám přijíti, Krista za odpuštění hříchů požádati, Pán Ježíš, nežli uzdravil tělo, uzdravil nejprve duši, řka. »Synu, já ti odpouštím hříchy!« Přivedli k Pánu Ježíši do kostela ženu v cizoložství popadenou, jež dle zákona měla býti ukamenována. Dychtivě čekali, co řekne Pán Ježíš. A co učinil dobrý Pastýř? Znal její smýšlení, věděl, že toho lituje, znal okolnosti, za jakých ke hříchu přišla, i slitoval se nad ní, a řekl: »Žádný tě neodsoudil? I já tě neodsuzuji, jdi, a nehřeš více«. V domě farisea Šimona vrhla se k nohoum Pána Ježíše veřejná hříšnice, Maří Magdalena, plakala nad svými hříchy, a prosila za odpuštění. Přítomní fariseové čekali, že jí od sebe zapudí, ale Pán Ježíš řekl: »Odpouštějí se tobě hříchové tvoji. Odejdiž v pokoji.« — V Jerichu toužil po Pánu Ježíši vrchní celník, Zacheus, který byl nenáviděn, že prý okrádá lid a má nespravedlivé jmění. Zacheus čekal u Pána Ježíše odpuštění a útěchy. Pán Ježíš šel přímo k němu, ke stromu, na němž byl, aby Pána Ježíše lépe viděl: »Zachee, sestup dolů,« »dnes musím u tebe zůstati.« Lidé reptali, že k člověku hříšnému se ubírá, ale Pán Ježíš je odzbrojil, řka k nim, když Zacheus nabízel polovici statku chudým a čtvernásobnou náhradu za každé bezpráví. »Dnes stalo se spasení domu tomuto; Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.«

Zhřešil Petr, třikráte zapřev svého Mistra; ale když plakal hořce a litoval hříchu a odprosil, milosrdenství Pána Ježíše přijalo jej na milost, a když viděl veliké pokání jeho Ježíš, ustanovil jej hlavou apoštolů a své církve. Šavel byl zuřivým nepřítelem

křesťanů, chtěl zničiti církev Kristovu; a Pán Ježíš nepotrestal ho, ukázal mu ve svém milosrdenství, že marný jest jeho odpor, a zvolil si za apoštola, aby církev rozšiřoval mezi pohanskými národy.

Čteme-li životy svatých a světic, žasnouti musíme, jak z velikých nepřátel božích, nevěrců, bohopustých mravů, učinilo milosrdenství boží veliké světce a miláčky boží.

Sv. Jan Gualbert, šlechtic z Florencie v Italii, žil lehkomyslně, a nestaral se o spásu duše. Na Velký pátek setkal se s vrahem svého bratra a chtěl se mu pomstíti, mečem usmrtiti. Vrah padl na kolena a prosil pro Ježíše Krista, který na Veliký pátek za nás všecky zemřel, aby ho ušetřil. Vzpomínka na umírajícího Spasitele dotkla se mocně duše Gualbertovy, sklonil meč a odpustil vrahovi. Po tomto šlechetném skutku však pocítil v duši své velikou tesknost. Vzpomněl si na přemnohé hříchy vlastní, jimiž vraždil svého Spasitele a duše svých bližních, dávaje jim pohoršení. Odešel do kostela, padl před křížem a prosil za smilování. Vstoupil do řehole, stal se světcem a zakladatelem nového řádu. Svatost jeho rozhlásila se po všech zemích; pouhým znamením sv. kříže uzdravil mnoho nemocných. I po smrti oslavil jej Bůh mnohými zázraky.

Sv. Augustin, sv. Norbert, sv. Ignác z Loyoly, sv. František Borgiáš, a veliký počet jiných, všichni tito ze světáckého života milosrdenstvím božím uchváceni stali se velikými světci.

Žalmista Páně volá pln úžasu: »Lítostivý a milosrdný jest Hospodin, dlouho shovívající a velmi milosrdný. Ne podle hříchů našich učinil nám, aniž dle nepravostí našich odplatil nám. Milosrdenství Hospodinovo od věčnosti do věčnosti nad bojícími se ho« (Ž. 102).

Pohleďme na děcko, kterak na klíně matky odpočívá. Jest malé, slabé a už se zlobí, vzdorovitě sebou hází, chce se z moci matky vymknouti, křičí, zatíná zuby proti matce, chce ji i bíti, aby vyvzdorovalo, čeho si přeje. A co činí matka? Bije ho, zlobí se naň? Matka tím více a tím něžněji vine ho k srdci, usmívá se na ně, zpěvem konejší. To je trest a msta matky k zpupnému dítěti. Toť je obraz božské shovívavosti k hříšníkům.

Sv. Brigita praví: »Bůh podobá se zahradníku, v jehož zahradě nalézá se mnoho neúrodných stromů. Kdyby dobré a úrodné ze zahrady odstranil, pak by to ošklivě v zahradě vypadalo. Kdyby neúrodné vykopal, zohyzdila by prázdná místa půdu. Podobně Bůh, kdyby všecky nábožné k sobě povolal, pak by byl svět ubohý. Kdyby všecky zlé vyhladil, byla by tu spoušť a prázdnota, a lidé by sloužili Bohu ze strachu a ne z lásky. Proto Bůh nechává zlé i dobré pohromadě, dělaje různé pokusy milosrdenství, aby zlí stali se dobrými.«

Bůh sice shovívá, ale každému vyměřuje jinou dobu ku pokání; není-li té vhodné příležitosti použito k usmíření Boha, dostavuje se spravedlnost boží.

Alexandr Macedonský dobývaje měst nepřátel, rozžehl svíci před městem; dokud hořela, měli čas obyvatelé vzdáti se na milost; jakmile dohořela, bylo město vzato útokem a obyvatelé vražděni. Milosrdenství boží má své meze. Kdo ho zneužívá a spoléhá se na ně a s pokáním odkládá, bude překvapen smrtí náhlou neb neštěstím, že mu více času na polepšení nezbude.

»Dnešek jest tvůj; dnes svlékni člověka starého; zítřek snad nedovolí ti obléci se v nového.«

2. Jaké naučení pro nás z milosrdenství božího?

a) Máme býti vděčni Bohu a jej ze srdce milovati.

»Dobrořečte Bohu,« volá žalmista Páně, »neboť jest dobrý, a na věky trvá milosrdenství jeho« (106). Pán Ježíš trpěl a umřel za nás, aby nás spasil. Jak jsme se dosud odvděčili? Či zvíře má nás zahanbiti?

Sv. Gerazim vyňal na poušti lvu trn z nohy; a vděčný lev provázel všudy světce, i ke hrobu, a na hrobě zcepeněl.

Sv. Magdalena z Pazzis plakávala často nad nevděkem lidským volajíc: »Ó Bože, ó Lásko! Zemru bolestí, vidím-li, že jsi tak málo milován. Ó duše, které jste z lásky stvořeny a vykoupeny, proč nemilujete Boha?«

b) Kdykoli jsme Boha urazili hříchem, máme odprositi a pokání činiti. Bůh odpustí hříchy a vymaže z knihy našeho života.

c) Nespolehejme se opovážlivě na milosrdenství boží, neodkládejme pokáním. Jakmile dohoří svíce milosrdenství božího nám vyměřeného, propadneme spravedlnosti boží.

d) Jestliže Bůh jest k nám milosrdný a shovívavý, buďme i my shovívaví a milosrdní k bližnímu. Bůh odpustí nám naše viny, jestliže i my odpustíme svým vinníkům. »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou« (Mat. 5, 7).

Tamerlán, kníže tatarský, když dobýval města, vystrčil první den bílý prapor na znamení milosti a pokoje, jestliže se dobrovolně vzdají. Druhý den prapor červený byl před město vztýčen na znamení boje, krveprolití, budou li ještě klásti odpor. Třetí den ukázal prapor černý na znamení vyhlazení.

Něco podobného činí Bůh. Ukázal nám prapor milosti a míru, kříž sv.; odporujeme-li kříži, ukazuje prapor krvavý, navštěvuje hladem, morem, válkou a různými nehodami. A když to nepospívá a lidé ještě setrvávají ve hříchu, ukazuje prapor třetí, černý, zkázu a záhubu věčnou.

Proto napomíná sv. Ambrož: »Máme-li Boha tak milosrdného a shovívavého, odvraťme se od hříchů a neuchylujme se s cesty přikázání jeho.« Jako matka se raduje, když dítě první krok učiní, tak raduje se Bůh z prvního kroku hříšníka ku polepšení. A žalmista Páně praví: »Jako jsou nebesa nad zemí, tak upevnil Bůh milosrdenství nad těmi, kteří se ho bojí« (102).

To buď naší útěchou, a každodenně volejme častěji: »Můj Ježíši, milosrdenství!« (300 dní odpustků). »Nejsladší Ježíši, nebudiž mi soudcem, ale Spasitelem« (50 dní). »Bože můj, obětuji ti všecky

mše sv., které se dnes na celém světě obětují za hříšníky, kteří právě se smrtí zápasí a ještě dnes umrou. Kéž drahá krev Spasitele našeho Ježíše Krista jim vyžádá milosrdenství« (300 dní, Pius X., 1907).

Boží prozřetelnost a světová válka.

Napsal M. Gatterer S. J. Přeložil Václav Bartoš, kaplan.

I.

1. Čím déle válka trvá, tím více ze srdcí lidských řine se otázek úzkostlivých a vyčítavých, ba vzpurných a odbojných: Proč trpí Bůh tak dlouho to hrozné vraždění? Jakž ví o tom Bůh a má-li o tom vědomost Nejvyšší? (Žalm 72, 11.) Proč nevyslyší našich modliteb? Proč nedopustí, aby vinníci zemřeli? Proč dopouští, že tak mnoho nevinných, ach, statisíce nevinných lidí trpí, že na milliony mladých mužů umírá — přes 5 millionů jich ve válce jistě již padlo — nebo že na do smrti jsou mrzáky? Proč jest ničen obrovský majetek, kterým by všecka chudoba mohla býti zažehnána? Proč často v boji padají právě lidé nejlepší? A poněvadž na toto »Proč« nedostane se jim správné odpovědi, nabudou potom špatného pojmu o modlitbě, ba o samém Bohu, a říkají: »Modlitba nic nepomáhá; Bůh je nespravedlivý; Bůh jest ukrutný a o nás lidi se nestará; není Boha, jinak by se nemohl na to klidně dívati.« — Zvláště popírači a popíračky Boha horlí proti prozřetelnosti Boží a vedou řeči, nad kterými vážný křesťan trne. Není to nápadné? Když není Boha, dle jejich »přesvědčení«, když je to jen strašák na lidi, proč proti Němu brojí? Není to dětinské, bojovati proti stínu? Nebo snad svými bezbožnými řečmi mimoděk se přiznávají, že jejich »přesvědčení« není přece úplně jisté; že v hloubi duše přece ještě mají vědomí o Bohu a strach před Ním. Myslí, že v hrůzách světové války nalezli pádný důkaz, který je může utvrditi v »přesvědčení«, že není Boha a jeho prozřetelnosti?

2. Co na to říci? Může veliká pohroma, kterou má tato válka v zápětí, naší vírou otřásti nebo docela ji převrátiti? To by měla špatný základ. Pak bychom si nepočínali rozumně, když jsme stavěli budovu své víry, postavili bychom ji na písku! Nikoliv! Víra pravého křesťana podobá se domu moudrého muže, kterýž hluboko kopal a na skále postavil svůj dům. »I spadl příval, a přišly řeky a vály větrové a obořily se na ten dům, a nepadl; nebo vzdělán byl na skále.« (Mat. 7, 25; Luk. 6, 48.)

Co jest tím pevným základem? Hluboké přesvědčení o nekonečné moudrosti a spravedlnosti Boží, o jeho nezměrné moci a lásce.

Ukážu to na příkladě. Blízko nás žije vznešený otec, bohatý, mocný, povahy neposkvrněné, který zvláště vyniká vychovatelskou moudrostí a obětavou a účinnou láskou ke své četné rodině. Po-

něvadž je moudrý a nemiluje svých dítek po mateřsku měkce, nýbrž po otcovsku silně, a poněvadž z nich chce míti řádné a šťastné lidi, chová se k svým dítkám někdy tvrdě, má na nich dosti veliké požadavky, posílá je do ciziny, aby se vzdělávaly, a nevolá jich na jejich plačtivé dopisy zpět, nebo volá je domů předčasně proti jejich vůli. Pozorovateli zdá se počínání tohoto vznešeného muže nepochopitelné, a kdo jej pozoruje povrchně, bude jej haněti a viniti, že je k dítkám krutý. Kdo zná však toho muže dobře a bedlivěji jej pozoruje, bude jeho počínání, byť ho úplně nepochopil — neboť tajných pohnutek nevidí — přece vždy a před každým hájiti a řekne: »Je to otec, který celý svůj život věnuje dítkám; otec, který výtečně umí vychovávat — jak to dospělí zdární synové a zdárné dcery dokazují — takový otec nedělá pošetilostí a není nikterak ukrutný. O, kéž by bylo takových otců, jako je tento!«

Obraťte to nyní, milí čtenáři, na našeho Otce nebeského!

I nejvznešenější otec pozemský může pochybiti v pravidlech vychovatelských, Otec nebeský však nikdy! Moc nejlepšího otce pozemského jest obmezena, a jeho vychovávání může jinými živly býti zkřižováno; docela jinak je to s Otcem nebeským, jehož trvalého řízení nikdo, ani člověk, ani ďábel, nemůže zhatit a zmásti. A kdyby byl na zemi otec, v jehož srdci by byla spojena láska všech otců pozemských, jeho láska k dětem nikdy by nebyla tak veliká jako láska božského Srdce Ježíšova k nám.

O této pravdě je pravý křesťan, zvláště horlivý ctitel Srdce Ježíšova, hluboce přesvědčen; neboť svět a nebe a celé dějiny lidstva a život každého jednotlivce jsou plny »vznešenosti boží«, to jest plny důkazů boží moci a spravedlnosti, moudrosti a zvláště lásky boží. Ano, zvláště lásky! Nejsou dějiny, počínaje od stvoření andělů až do doby dnešní a do věčnosti, vlastně nezměrnou řadou božího milosrdenství, a to takové velikosti, že bychom o ní neměli ani tušení, kdyby nás víra nepoučila? Vskutku, kdybychom jen poněkud pochopili největší milosrdenství boží, jeho vtělení, jeho chudý život a hořké utrpení a jeho pokorný skrytý život v nejsvětější Svátosti, kdybychom aspoň poněkud znali božské Srdce Ježíšovo, nenapadlo by nás ani ve snu, abychom reptali proti božímu řízení, byť i válka trvala ještě deset let! Ale v tom je chyba: my neznáme Boha, neznáme nejsvětějšího Srdce Ježíšova! Čteme a studujeme všecko možné, ale zůstáváme nevědomci v oboru nejdůležitějším, ve veliké a vznešené vědě »lásky Kristovy, převyšující všelikou vědomost.« (Efes. 3, 19.)

Proto jednáme jako mnozí povrchní a domýšliví váleční kritikové za hostinským stolem, kteří chtějí býti chytřejší než Hindenburg a Hötzendorf a Mackensen, a všecko posuzují, jen ne sami sebe. A právě to by bylo správné, kdyby sami sebe posuzovali: ve svá prsa měli by se bíti, ve své zbabělé srdce, které je statečné jen v kavárně nebo ve vytopené světnici, v to krátkozraké srdce, které nevidí přes humna své vesnice nebo svého městečka. Tu je chyba, u kritikářů, a ne u našich velikých vojevůdců.

3. Neplatí totéž daleko více o posuzování řízení božího? Ve svá prsa musíme se bíti! My, lidé, a pouze my jsme vinni vším neštěstím. Pán Bůh chtěl celé pokolení lidské zachovati od každého neštěstí, i od zla, které z tělesnosti pochází: od nemoce a smrti. Kdyby to šlo dle láskyplného plánu božího, byl by ještě dnes celý svět rájem bez horka a mrazu, bez nepohody a zemětřesení, bez války a sporů, bez bolesti a nářků, bez chudoby a zármutků. Ano, to byl láskyplný úmysl Otce nebeského! Ale my lidé sami zmařili plány boží již v ráji a maříme je opět svými hříchy. »Skrze hřích přišla smrt na svět« a všecka bída. (Řím. 5, 12.) Ano, my maříme plány boží opět! Vizte jen, milí čtenáři! Jak láskyplné jsou úmysly Boží i po pádu prarodičů! Ovšem, utrpení musí nyní býti, neboť Spasitel se hříchem neodstranil všechno utrpení. Ale osladil utrpení a zároveň v trpělivost proměnil svým vlastním utrpením, nádhernou odměnou na věčnosti, svatými svátostmi, nejsvětější Svátostí; a zvláště láska k božskému Srdci Ježíšovu a k Matce boží utrpení zmírňuje. Kdybychom těchto prostředků horlivě užívali, utrpení by ovšem nepřestalo, ale netísnilo by tak, ztratilo by osten, stalo by se s pomocí boží milosti docela i krásným a dobrým, a bylo by pramenem pokroku. Nezakusili toho již milionové pravých katolíků? Na základě této zkušenosti mnozí docela toužili po utrpení a volali: »Trpěti nebo zemříti!« nebo: »Nezemříti, nýbrž trpěti!« Tutéž cenu mohlo a mělo by pro nás míti i nynější válečné utrpení; to je láskyplný úmysl boží! Ale my maříme tento boží úmysl svou netrpělivostí, svou slabou vírou a malou důvěrou v Boha.

Zatím pozorujme ještě něco, a to jest věc hlavní! Kdybychom láskyplných úmyslů božích nemařili, nebylo by asi devět desetin utrpení. Kdo nám působí nejvíce utrpení, a právě nejtrpčího? Přírodní síly nikoliv. Krupobití a špatné žně jsou přece jen zřídka, a byly by ještě řidší, kdybychom lépe žili. Nejhorší a nejčastější utrpení způsobují nám lidé zlými jazyky a nepřátelským chováním a smýšlením. Není takovým utrpením tato hrozná válka? Z pokojné přirozenosti lidské nepochází. Kdyby divoká zvířata vrazila z Afriky do Evropy, lvi a tygři, hyeny a chřestýši — nezastihl by nás ani stý díl nynějších obětí a útrap válečných. Odkud má vznik nynější válka světová? Nezvedejme zaťatou pěst k nebi, ale bijme se sami v prsa svá! Ze srdce lidského teče pramen bídy. Zde jest zločinec, Bůh není vinníkem. Bůh dal na ochranu života lidského, který nyní v milionech jest ničen, přikázání: »Nezabiješ!« Na ochranu nevinnosti a cti, k zachování pořádku a lásky mezi lidmi dal přikázání — a to s hroznou vážností za hromu a blesku — na hoře Sinai. Bůh často přísně potrestal přestupitele jeho přikázání, celé národy a celá města vyhladil. On, nekonečně pravdivý, který nikdy nehrozí na prázdno, hrozí věčným zavržením těm, kdož přestoupí jeho přikázání, a provede tuto vyhrůžku na každém, kdo v nekajicnosti umírá, tak jistě, jako že je slunce na nebi. Ano, Bůh všecko učinil, aby pořádek a pokoj byl zachován. Na něm není chyby.

Ale zlé srdce lidské nestaralo se o přikázání boží, a ruší jeho láskyplné plány. To jest tedy zločinec, na nějž máme žalovati, proti němuž máme reptati a láti, sobecký, bezbožný člověk, nikoliv Bůh. Protože srdce lidské jenom pozemsky smýšlí, jenom zde na zemi hledá štěstí a požitek a nedbá hlasu božího, proto rvou se národové o věci pozemské; odtud pocházejí největší nespravedlnosti, vražda, podvod a lež; proto lidé užívají hrubého násilí, a bombami a granáty vše porážejí, co překáží jejich lačné touze po moci a jejich žádostivosti po majetku; proto nechtějí míru, dokud nepřítel, na smrt potřen, neleží na zemi. Zástupce Ježíše Krista řekl to hned na počátku války úplně jasně: »Novodobá nauka zní: »Štěstí lidské nespočívá na onom světě, nýbrž zde na zemi, v majetku a v požívání pozemských statků,« to je nejhlubší kořen všeho zla, jak praví apoštol: »Kořen zajisté všeho zla jest žádostivost«. (1. Tim. 6, 10.) Z tohoto kořenu vyrůstá nenávist proti vrchnosti, z tohoto kořenu závist, z tohoto kořenu zuřivý boj vzájemný, boj lidí, z tohoto kořenu bezohlednost a ukrutnost, z tohoto kořenu barbarství v přítomné válce, jakého ani nejsurovější doby neznaly. Tak mluvil sv. Otec, tak mluvila církev od jakživa. Ale církve, náměstka Kristova, neslyší, poněvadž Krista nechtějí slyšeti, protože jenom dle jména jsou křesťany, ve skutečnosti však křesťanského smýšlení nemají a jako pohané žijí, ba ještě hůře.

V odpadu od Krista, od Knížete pokoje, v nedbání, popírání v potírání zásad Kristových spočívá »pravá příčina této hrozné války,« praví sv. Otec. Kde děje se však tento odpad, kde jest pole těchto zásad? V člověku, v jeho duši a vůli, zkrátka v srdci lidském. »Ze srdce vychází smrt i život,« praví Písmo svaté; pro Krista, jenž je pravý život, srdce lidská ochladla; láska k Bohu z nich zmizela, životodárné zásady křesťanské z lidských duší jsou zapuzeny. Za to moderní duše ovládají sobectví a sobecké zásady: panovačnost, žádosti tělesné a požitkářství. — Ký div, že z duší sobeckých, chladných, nenávistí naplněných, nevykvétá život, ale že chrlí zkázu a smrt!

4. Srdce národů musí se proto změniti a obnoviti!

Srdce musí býti zdravé, mají-li se časy zlepšiti. Jak se to stane? »Na Srdci Spasitelově musí se srdce naše uzdraviti,« pravili němečtí biskupové, když zasvěcovali své diecese v prvém roce války božskému Srdci Ježíšovu. Dnes žádný rozumný člověk již nevěří, že věda a vzdělanost a technické vymoženosti mohou způsobiti tuto obnovu srdcí. »Nebo kdo rozsívá v těle svém, z těla i žíti bude porušení.« (Gal. 6, 8.) Vzdělanost čistě pozemská nemůže zušlechtiti srdce, jak dokazuje tato válka. Nikoliv, vnitřní obrana může se státi pouze v Kristu a skrze Krista. Naše srdce obdrží jen tehdy svou pravou podobu, pakli přijme vlastnosti Srdce Kristova. (Gal. 3, 27.) Ano, jen v Srdci Ježíšově jest výheň, v níž naše pozemským rezem stižená srdce mohou býti očistěna. Pouze v Srdci Ježíšově jest »pramen života a svatosti«, pramen veškeré vnitřní i vnější reformy.« (Pokračování.)

ČAST PASTORAČNÍ.

Čítejme martyrologium!

Z polského pořádá Fr. Wolf, farář v Plotištích n. L.

»Gazeta Koscielnia« přinesla od Karla Josefa Fischera, biskupa suffragana v Přemyšlu, zajímavý článek »Czytujme martyrologium!« Ve článku tomto jest mnoho pozoruhodných myšlének, které se stanoviska polského úplně jsou oprávněny, ale i ná nás české kněze zajímati mohou.

Slovutný p. autor na začátku uvádí: »Snad si nevšimli ještě všichni velební bratří kněží, že rubrika v primě (ad Primam) před slovem: »Pretiosa in conspectu Domini« byla ve starém breviáři jiná, a že v breviáři novém t. j. upraveném konstitucí papeže Pia X. »Divino affato« jest rovněž jiná.

Ve starém breviáři zněla: »Deinde in Choro legitur Martyrologium. Et quando dicenda est Prima de B. Maria, praeponitur Lectioni Martyrologii.«

V novém breviáři již není v rubrice té řeč o Primě de B. Maria, protože podle rubrik, složených dle ducha řečené konstituce (tit. VIII., 2.) »cessat obligatio recitandi in Choro Officium parvum B. Mariae Virginis« a rubrika zní: »Deinde in Choro legitur Martyrologium, quod laudabiliter fit etiam extra Chorum.«

Tato slova: »Quod laudabiliter fit etiam extra Chorum« nebyla v breviáři starém.

Z těchto slov vysvítá, že v primě před slovy »Pretiosa in conspectu Dominini« též »in privata recitatione« čísti a modliti se Martyrologium denní není žádnou nepatřičností, ale naopak věcí chvalitebnou, čili že ten, kdo na tom místě nebo kdykoli jindy čte Martyrologium denní, modlí se hodinky kněžské dokonaleji, než ten, kdo toho nečiní.

Úprava breviáře, provedená konstitucí apoštolskou »Divino affatu«, vymýtila z diecesních kalendářů mnoho officií o svatých. Musilo se tak státi! Jeden ze žijících biskupů polských řekl o tom žertovně, ale případně: »To bylo nutno, protože nám svatí příliš zacláněli Pána Boha.« Největší světla církve sv. stěžovala si již

snad od čtyř století na to, že jsme se pro množství officií o svatých a officií votivních modlili velmi zřídka Officia de Dominica a de Feria, ve kterých přece jsou překrásné, nejednou přímo uchvacující*) lekce a homilie sv. Otců, rovněž vznešené hymny a responsoria plná hlubokých myšlenek. Jestliže některý kněz se posud neshodl s novým pořádkem v officiích a lituje officií o některých svatých a rovněž officií votivních (de Passione D. N. J. Ch., de SS. Eucharistien Sacramento, de Im. Conceptione), na která jsme si od mládí zvykli, ať si přečte »Commentarium in Bullam »Divino affactu«, uveřejněné v listě »Ephemerides Liturgicae« Nro. 1—2 r. 1912 a doufám, že ho důvody tam uvedené učiní nového pořádku příznivcem.

Pravdou však jest nepopíratelnou, že znalost životů svatých jest velice prospěšná, neboť podněcuje k následování ctností těch svatých. A proto snad v rubrice primy položena jsou slova, že četba Martyrologia »laudabiliter fit etiam extra Chorum«. Vrchnost naše duchovní nám doporoučí četbu Martyrologia, protože krátká zmínka o svatých nás povzbuzuje k četbě jejich obšírnějších životopisů.

My světští kněží posud — přiznejme se k tomu otevřeně — velice málo jsme znali knihu: »Martyrologium Romanum«. Téměř pouze tenkráte, když jsme byli v některém domě řádovém, ve kterém jest zvyk čísti Martyrologium při stole, slyšeli jsme z něho část na ten den připadající a sice nikdy beze zájmu a bez uspokojení; doma málo kdo měl z nás tuto knihu. Překrásná to kniha a zasluhuje, bychom ji měli doma!

Martyrologium znamená: Martyrum ologium, řeč o mučednících, oslava mučedníků.

Martyrologium Romanum jest katalog čili soupis svatých. Má název odtud, že většina svatých jsou mučedníci, uvádí však i jiné svaté. Mučedníky vypočítává netoliko kanonisované, ale též pouze beatifikované; z ostatních lidí, kteří jsou již obyvately nebeskými, uvádí pouze kanonisované. Uvádí je v den jejich smrti časné, protože pro svatého jsou den smrti na zemi »natalia«, t. j. den narozenin pro nebe; uvádí však nejednoho svatého také v jiný den, na př. v den přenesení ostatků jeho z původního místa na jiné příhodnější nebo den, který pro úctu svatému onomu vzdávanou má jistý význam. Že Martyrologium Romanum jest ve své podstatné části výpisem z »Acta martyrum«, spisovaných duchovními notáři z církve ustanovenými, jest známo.

Ačkoli jsem nazval Martyrologium katalogem čili soupisem svatých, není nutno souditi, že jest to soupis jmen suchý a chladný, nečinící žádného dojmu. Najednou podává Martyrologium pouze samotné jméno a čas umučení sv. mučedníka, protože notář církevní neboli písař dějin mučedníků nedokázal více o tom mučed-

*) Nemohu se zdržeti, abych neobrátil pozornost na lekci II. nocturna V. neděle srpnové, vzaté z homilie sv. Jana Zlatoústého, počínající: »Netardes converti ad Dominum.« Lekce tato pozorně čítaná může hluboce vzrušiti a zasluhuje, by byla předmětem několika meditací.

níku se dověděti, nejednou podává z téže příčiny pouze počet mučedníků, jestliže jich najednou mnoho trpělo. Leč již pouhý počet veliký působí dojem, neboť každá příručka dogmaticky všeobecně nás poučuje, že veliký počet a statečnost a stálost mučedníků, ale nejhlavněji jejich láska, prokazovaná pronásledovatelům, jsou jedním z důkazů pravdivosti víry křesťanské. Vedle toho však Martyrologium uvádí o mnohých mučednících a jiných svatých zmínky o jejich životě a mučednictví krátké, ale jadrné a velice milé a poučné, které mohou opravdu podnítiti nás k četbě Martyrologia.

Martyrologium obyčejně počíná vzpomínku tím, že udává místo, ve kterém svatý žil, trpěl a zemřel.

Názvy míst, ve kterých svatí žili, trpěli nebo jsou pohřbeni, v Martyrologiu udané, podávají nám nejednou příležitost, abychom pátrali, jak se udaná místa nyní nazývají, leč to právě nás podněcuje, bychom hledali ve slovnících ona místa a bližší podrobnosti o nich; máme z toho pak ten prospěch, že vědomosti naše se zvětšují, jmenovitě v oboru dějin církevních.

Vedle Martyrologia všeobecného čili římského jsou rovněž církví schválená »Martyrologia particularia« neboli »Appendices ad Martyrologium Romanum« pro jednotlivé země nebo řády. Velmi mnoho těchto dodatků vypočítává »Kirchenlexikon« od Wetzera a Welteho ve svazku I. článek »Acta Sanctorum«. Tyto »Appendices« mají tu vlastnost«, že uvádí též svaté nejen kanonisované, ale pouze i beatifikované, kdežto Martyrologium římské, jak uvedeno, pouze mučedníky připomíná nejen kanonisované, ale i beatifikované, kdežto z jiných svatých připomíná pouze kanonisované. Tyto »Appendices« čtou se zároveň s Martyrologiem římským tím způsobem, že, je-li officium o některém svatém »particularis Ecclesiae«, »legi poter it et am primo loco«; pak čte se z dodatku »Martyres post Martyres, Confessores post Confessores et Virgines post Virgines«.

Martyrologium uvádí též největší svátky Pána Ježíše a Matky boží, rovněž i doby církevní.

Čte se pak Martyrologium in Choro každý den v Primam ante versum Pretiosa, excepto tridus ante Pascha, quibus diebus omittitur. Legitur autem semper praecedenti die lectio illa, quae memorias Sanctorum sequentis diei continet. Den pak podává Martyrologium před každou lekcí podle římského způsobu počítání.

Možno si objednati Martyrologium přímo z Říma od administrace časopisu »Acta Apostolicae Sedis«. Vyšlo v Římě typis polyglattis Vaticanis r. 1914. Nyní za doby válečné není možno přímo z Říma s něco objednati, tedy si Martyrologium můžeme opatřiti od knihkupců, od kterých si objednáváme breviáře.

Bible na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklík, C. S. S. R. — (Pokračování.)

26. »Septies cadet justus et resurget.« (Přísl. 24, 16.) P. Knabenbauer upozorňuje na dvojí omyl: jedni přidávají »septies in die«, jiní a ještě častěji vykládají text o hříších všedních.[1])

Pokud víme, dopustil se první chyby poprvé Kassián[2]) a po něm sv. Řehoř V.[3]) Totéž čtení bylo pojato do vydání Sixtova. Hebrejský text, LXX a naše Vulgata ho nemají. Vzniklo snad analogií ku známému: »Septies in die laudem dixi tibi.« (Ž. 118, 164.) U našich kazatelů je omyl velmi častý. Užívá ho na př. Posvátná kazatelna,[4]) Rychlovský,[5]) Venedien,[6]) Graser[7]) a mnozí jiní.

Mnohem častěji chybuje se druhým způsobem. Zmínka o všedních hříších děje se již u Salonia,[8]) sv. Řehoře Vel.[9]) a časem přešla do četných jiných spisů. Tak píše na př. sv. Beda: »Jak může býti nazýván spravedlivým, o kom se vypravuje, že hřeší, nejedná-li se o malé a všední poklesky, bez kterých nemohou býti ani světci?«[10]) Avšak výklad není správný. Již sv. Augustin upozorňoval důtklivě, že žalmista nemluví o hříších, nýbrž o utrpeních, která vedou lidi k pokoře.[11]) Tomu nasvědčuje především souvislost. Celé místo zní dle původního textu: »Nečiň, hříšníče, úkladů v domě spravedlivého a neruš pokoje jeho; nebo sedmkrát padne spravedlivý a zase povstane; ale bezbožní upadnou ve zlé.« Z první věty poznáváme, že svatopisec napomíná hříšníka, aby se neosměloval pokoj bližního pronásledováním rušiti. I kdyby na okamžik podlehl, brzy povstane; na jeho hlavu padla by však strašná kletba boží. Dr. Rohling[12]) upozorňuje, že sloveso נָפַל, padnouti, nemá nikdy významu zhřešiti. Vždy se ho užívá pouze o pádu hmotném.[13])

Z toho dovozuje Písmo sv. důsledek, který je možný pouze při našem výkladu. »Když by padl nepřítel tvůj, neraduj se, a v pádu jeho ať neplesá srdce tvé; aby snad nepopatřil na to Hospodin, a nelíbilo-li by se mu to, a odjal by od něho hněv svůj.« — Případně upozorňuje Knabenbauer na parallelní místo žalmu 36, 24.: »Jestliže by spravedlivý upadl, neurazí se: nebo Hospodin podkládá ruku svou.« Slovy lze velmi dobře těšiti duše pronásledované a upozorniti je na něžnou péči, s jakou na ně hledí Bůh.

27. »Ridebit in die novissimo«. (Přísl. 31, 25.) Hebrejský text je úplně jasný. Moudrá žena, o které mluví svato-

---

[1]) In Prov. str. 181.
[2]) Coll. 22, 13. — [3]) Mig. 76, 422. — [4]) Roč. 27, str. 211.
[5]) Káz. sváteční III. 38. — [6]) Himmelstau, I. 3. 330.
[7]) Predigten, I. 143 a II. 270.
[8]) Mig. 53, 983. — [9]) Mig. 76, 422.
[10]) Mig. 91, 1009: »Quomodo autem justus appellatur, qui cadere, id est peccarre memoratur, nisi quia de levibus quotidianisque loquitur peccatis, sine quibus nec justorum quispiam esse in hac vita potuit.«
[11]) Mig. 41, 345. — [12]) Spruchbuch, str. 280.
[13]) Srv. Siegfried-Stade, Wörterbuch str. 427.

pisec, hledí s klidnou důvěrou do budoucnosti. »Svou domácnost opatřila vším, čeho potřebuje, proto se nebojí budoucnosti.« [1]) Nesprávně tudíž Rabanus Maurus a jiní překládají »dies novissimus« slovem smrt. »Bude se radovati, když dostane korunu věčnou, protože truchlila v bojích života časného.« [2]) Podobně Venedien: »Když zbožní lidé tuší, že jejich pouti je na mále, radují se, někdy i žertují, usmívají se a zpívají. Smáti se bude v poslední den. Když okolostojící pláčí a naříkají, začíná pro spravedlivého jásání, radost a zpěv.« [3]) Podobné výklady nazvali jsme nesprávnými, poněvadž posvátný text mluví na celém místě pouze o štěstí pozemském.

28. Nescit homo, utrum amore an odio dignus sit.« (Kaz. 9, 1.) Mnozí se domnívali, že verš vyslovuje větu o nejistotě posvěcující milosti. Nikdo neví, zdali splnil nutné podmínky a proto také nikdo nemůže určitě tvrditi, je-li hoden boží lásky či nenávisti. Tak píše na př. Rodriguez: »Ačkoliv musíme spoléhati na milosrdenství boží, přece nemáme úplné jistoty, že jsme ve stavu posvěcující milosti.« [4]) Na dotvrzenou dovolává se právě uvedených slov. V četných dogmatikách přichází text mezi důkazy biblickými.[5]) A sv. Bernard dodává svým uchvacujícím způsobem: »Hrozná jsou to slova a taková, že nedopřejí duši poklidu. V hloubi duše jsem se zachvěl, když jsem přišel k tomuto místu a s bázní uvažoval jsem u sebe větu: »Kdo ví, je-li hoden lásky či nenávisti?« [6]) Výklad sám je ovšem hodně starší. Nacházíme jej u sv. Jeronýma,[7]) později u Alkuina [8]) a opata Ruperta.[9]) Také moderní kazatelé zhusta ho užívají. Místo mnohých uvádím pouze P. Mariana Jankovljeviče, O. F. M.: »Rádi byste věděli, po čem lze poznati, že pokání nás hříšných takové jest, aby se nad ním radovati mohli andělé boží v nebesích, že ku sv. zpovědi dobře jsme se připravili, a které jsou známky pravé lítosti nad hříchy? Avšak na to vám jen tolik mohu říci, že srdce lidská tak tajná jsou, že jich jediné Bůh, který je stvořil, poznati může; a právě proto ani my lidé nemůžeme míti pravého znamení, v němž bychom se klamati nemohli, je-li které srdce zkroušeno, čili nic, a nemůžeme bez obzvláštního zjevení božího poznati, jsme-li ve stavu posvěcující milosti boží, čili nic. Neví člověk, zdali lásky čili nenávisti hoden jest.« [10]) Také myšlenka sama je biblická a přichází na př. v knize Sirachově 5, 5.: »Pro odpuštěný

---

[1]) Knabenbauer, Prov. str. 244.

[2]) Mig. 111, 789 »Gaudebit in retributione regni coelestis, quae dolebat in certamine vitae praesentis.«

[3]) Himmelstau, II. 3. 51. »Wenn die Umstehenden weinen und heulen, fängt der Gerechte erst recht an zu frohlocken, sich zu freuen und zu singen.«

[4]) Übung, II. 3, 7.

[5]) Čestnou výjimku tvoří náš zasloužilý Msgr. Pachta s málo jinými.

[6]) Mig. 183, 891: »Terribilis est locus iste et totius expers quietis. Totus inhorrui, si quando in eum raptus sum, illam apud me replicans cum tremore sententiam: Quio scit, si est dignus amore an odio?«

[7]) Mig. 23, 1135. — [8]) Mig. 100, 702. — [9]) Mig. 168, 1278.

[10]) Kazatelé slovan. II. 458.

hřích nebývej bez bázně, aniž přidávej hříchu ke hříchu.« Přece však se dnes mezi exegety uznává téměř všeobecně, že první výklad není správný.

Kazatel nejedná o nejistotě milosti, nýbrž o nestálosti štěstí pozemského. Nikdo, buďsi hříšník nebo zbožný, neví, co ho čeká, »ale všecky věci k budoucímu času chovají se nejistě, protože všecky věci zároveň se přihážejí spravedlivému i nespravedlivému, dobrému i zlému, čistému i nečistému, obětujícímu oběti i tomu, kdo pohrdá posvátnými obětmi . . . Toť je to nejhorší ze všeho, což se děje pod sluncem, že jednostejné věci všechněm se přihážejí« (v. 2.—3.). Ostatně v původním textu hebrejském čteme pouze: nezná člověk nenávisti či lásky, takže vztah na milost jest ještě vzdálenější. Proto praví Gietmann: »První výklad byl by nesprávný. Bůh nedává milosti a slávy bez rozdílu dobrým a zlým« [1]) a konkluduje: »Slovy: nezná člověk lásky ani nenávisti, nepraví Kazatel nic jiného, leda že neví, jak se komu později na světě povede, protože štěstí a neštěstí neurčuje člověk, nýbrž Bůh.« Podobně vykládá Zapletal [2]) a jiní. Věcně stejně již Olympiodor: »Člověk neví, zdali ten, kterého nyní nejvíce nenávidí, nestane se jednou jeho přítelem a dobrodincem, jako naopak, nemusí li se báti jednou toho, koho právě láskou zasypává.« [3])

Na konec připomínáme ještě nesprávný výklad sv. Řehoře Agrig. Praví: »Slova platí o pošetilých lidech, kteří to, co je zbožné a spravedlivé, jmenují nespravedlivým a co je hříšné, nazývají zbožným a spravedlivým. Ačkoliv Písmo sv. výslovně to zakazuje slovy: Kdo nazve spravedlnost nespravedlností a nespravedlnost spravedlností, je před Bohem nečistý a opovržený. To platí o pošetilých a nemoudrých lidech všech věků a všech dob. A víme, že vždycky bylo na světě dosti lidí, kteří tak převráceně a nesprávně o věcech soudili.« [4])

29. »Posuerunt me custodem in vineis; vineam meam non custodivi.« (Cant. 1, 5) Daleko by nás vedlo, kdybychom chtěli vypočítati všechny výklady, které podali spisovatelé k uvedeným slovům. Jsou to akkomodace. Má-li býti akkomodace správná, musí plynouti ze smyslu původního. Jak nám prozrazuje nevěsta velepísně, bylo hlídání vinic trestem, který jí uložili bratři a kterým ji chtěli odvrátiti od jediného předmětu její lásky. Jejich úmysl se nezdařil. Jako dříve zapomínala na svou vlastní vinici, tak nehlídala ani vinic bratří. Proto správně vykládá naše česká Bible o čestných úřadech a zaměstnáních, kterými se snaží svět odvrátiti duše od Boha a jeho lásky. V tomtéž úmyslu použil slov sv. Řehoř Veliký, když vytýkal

[1]) Comm. in Ecclem, str. 275—276. — [2]) Koheleth, str. 201 a násl.

[3]) Mig. 93, 583: »Nescit homo, si quem nunc maxime odit, mutatis vicibus amicum et beneficum sit experturus; contraque, an timendum sibi quandoque sit ab eo, quem nunc amore prosequitur«.

[4]) Mig. 98, 1066: »Id est in amentibus illis, qui quod pium est et justum, appellant iniquum; et contra quod iniquum est, pium ac justum . . . Semper enim in hac vita magnam constat fuisse copiam eorum, qui judicia huiusmodi perversa et falsa de rerum natura induxerunt.«

jistým lidem, že se starají o cizí a vnější záležitosti, a zanedbávají vlastní duši. »Chrání věci, které jsou mimo ně a nehledí chrániti sebe samých.« [1])

Všechny ostatní applikace jsou násilné; vyhovují slovům, ne však kontextu. Je nesprávné, dokazuje li kazatel z prvních slov, s jakou láskou pečovala Maria o svého Ježíška [2]) a pečuje dosud o každou zbožnou duši. Neměl by zapomínati, že následují slova »vineam meam non custodivi.« Právě tak nepřístupný je výklad biskupa Honoria: »Ustanovili mne strážkyní na vinicích, to jest, učinili mne vzorem panenství pro všechny církve. Vinice své, totiž panenství svého jsem neostříhala, nýbrž Duch svatý.« [3]) Podobně neodpovídá původnímu smyslu výklad sv. Ambrože. Viděl ve slovech bolestné doznání duše, že byla nedbalá. »Trní jsem vydala a ne hrozny. Místo dobrých skutků páchala jsem hříchy.« [4]) Totéž platí o Navarralovi, který volá: »Kéž uváží svou nevděčnost všichni otcové, zpovědníci, představení a pastýři duší, kterým svěřil božský hospodář vyvolené vinice duší, vykoupených svou předrahou krví. Jaké ovoce přinesly tyto duchovní vinice, které všemohoucí Bůh odevzdal do tvé péče a které svěřil tvojí starostlivosti?« [5]) V tomto smyslu lze užíti přirovnání u Isaiáše (5, 4.) a sv. Matouše (21.).

30 »Introduxit me in cellam vinariam, ordinavit in me caritatem.« (Cant. 2, 4) Slov užívá se o účincích sv. přijímání. Duše spojena láskou Boží, odvrací se od světa a jeho rozkoší a hledá jenom Boha. Sv. Bernard tvrdí totéž o vroucí modlitbě. [6]) Obojí applikace je správná, neodpovídá však úplně textu původnímu. Všichni tito mužové pokládali »in me« za ablativ a proto překládali »spořádal ve mně lásku.« Tak na př. Posvátná kazatelna: »Kterak kdy musíme Boha milovati? Láska naše musí býti uspořádána dle toho, co praví Duch sv.: Milování uspořádal ve mně.« [7]) Hebr. text čte výslovně עָלַי, nade mnou a poučuje nás, že »in me« je akkusativ a znamená »lásku ke mně«. Proto překládá Zapletal doslovně: »Uveďte mne do vinného sklepa a rozviňte nade mnou praporec lásky.« [8]) Dle něho naráží se tu na východní zvyk, vyvěšovati na hostinci praporec, dokud bylo dosti vína. Sv. nevěsta si přeje, aby nad ní ustavičně vlál prapor — lásky Kristovy. Že láska bývá ve St. Zák. srovná-

[1]) Mig. 79, 489: »dum custodiunt, quod juxta se habent, seipsos custodire negligunt.«

[2]) Na př. s. Rupert, Mig. 168, 848.

[3]) Mig. 183, 1017: »Vineam meam, id est, virginitatem meam, non custodivi, sed Spiritus sanctus.«

[4]) Mig. 15, 1958: »Spinas et non uvas attuli, id est faciens peccata pro fructibus.

[5]) Quadrag. 25. č. 34. »Considerent hic peculiariter suam ingratitudinem Patresfamilias, Confessarii, Superiores et Curatores animarum, quibus coelestis Paterfamilias Christus concredidit vineas electas animarum pretiosissimo suo sanguine redemptarum.«

[6]) Mig. 183, 1017. — [7]) Roč. 27., str. 40.

[8]) Das Hohe Lied, str. 88.: »Führet mich ins Weinhaus, richtet über mir das Panier der Liebe.«

vána s vínem, je známo. — Že »in me« mohl by býti akkusativ, postřehl ze starších jediný Hayma Halberstad. »Slova mohou také znamenati: spořádal lásku ke mně. Napřed mne miloval sám, potom mne učil, jak ho mám za to milovati.«[1]) Proto správně náš Rychlovský:[2]) »Konečně, abych raději k vytknutému předmětu se vrátil, v chrámě se nalézti dal Pán, v chrámě svou matku a pěstouna potěšil, na důkaz: že opravdového potěšení nikde jinde, než ve svatyni nejvyššího nenalezneme. Choť nebeská těší se v písni Salomounově: že ji uvedl král do sklepa vinného a tam jí ukázal lásku.«

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Povýšení svátků sv. Josefa a sv. Michaela archanděla.

Dekretem Urbis et Orbis posv. kongregace obřadů ze dne 12. prosince 1917 povýšen byl svátek sv. Josefa (19. března) a sv. archanděla Michaela (29. září) na svátek dupl. I. cl. bez oktávy. (Acta Ap. Sedis, 1918, str. 26.)

2. Sbor pro řešení otázek bohovědných v Praze.

Dekretem ndp. Pavla, arcibiskupa pražského, ze dne 31. března 1918 ustanovuje se zvláštní sbor theologů v Praze, který by — na způsob římských posv. sborů — za předsednictví arcibiskupova odpovídal k různým dotazům z bohovědy, především morálky a práva kanonického. Dotazy jest zasílati písemně na arcibiskupskou kurii (Ordinariát) v Praze. Členy tohoto učeného sboru jsou jmenováni: zástupci metropolitní kapitoly kanovníci dr. Karel Kašpar a dr. Antonín Franz, pak profesoři morálky, pastorálky a práva obou theol. fakult v Praze, totiž dr. Antonín Vřešťál, dr. Gabriel Pecháček, dr. Alois Soldát, dr. Karel Hilgenreiner, dr. Josef Jatsch, dr. Jan Schlenz; zástupci kléru řeholního P. František Němec, z kongregace Redemptoristů, P. Ladislav Schmidt z řádu Jesuitů a P. Justin Albrecht z řádu benediktinského.

3. Soutěž nadace Karlachovy na rok 1917—18.

Na rok 1917—18 se vypisuje českou bohosloveckou fakultou soutěž z oboru církevních dějin na tema: »Církevní statky a komora královská v Čechách do roku 1627.« Doba konkursu trvá do 31. prosince 1919.

4. Nová úprava kongruy duchovenstva.

Zákonem ze 28./3. 1918 zvyšují se základní miniální platy katolického duchovenstva v duchovní správě a na odpočinku, jakož i platy hodnostářů a komorníků při chrámech metropolitních, kathedrálních a konkathedrálních.

A) Plat samostatných duchovních správců se zvyšuje takto:

z 1200 K	na	2000 K
„ 1400 „	„	2200 „
„ 1600 „	„	2400 „
„ 1800 „	„	2600 „
„ 2000 „	„	2800 „
„ 2400 „	„	3000 „
„ 3600 „	„	4200 „

B) Plat výpomocných kněží se zvyšuje:

z 600 K	na	1200 K
„ 700 „	„	1300 „
„ 800 „	„	1400 „
„ 1000 „	„	1600 „

---

[1]) Mig. 117, 303: »Vel etiam: ordinavit in me caritatem, id est, ipse prior me dilexit, deinde qualiter eum diligere deberem, docuit.«

[2]) Káz. nedělní, III. 58.

C) Výslužné jest upraveno podle posledního platu a let služby a obnáší *a)* pro samostatné duchovní:

přizákladním platu	do 10 let služby	od 10 do 20 let	od 20 do 30 let	od 30 do 40 let	po 40 letech
2000 K	1000 K	1100 K	1250 K	1400 K	1600 K
2200 „	1100 „	1200 „	1350 „	1500 „	1700 „
2400 „	1200 „	1300 „	1450 „	1600 „	1800 „
2600 „	1300 „	1400 „	1550 „	1700 „	1900 „
2800 „ a vyšším	1400 „	1500 „	1650 „	1800 „	2000 „
β) pro kněze pomocné bez rozdílu zákład. platu	600 „	700 „	800 „	900 „	1000 „

D) Minimální příjem kanovníků se zvyšuje:

z 2400 K na 3600 K
„ 2800 „ „ 4000 „
„ 3200 „ „ 4400 „
„ 3600 „ „ 4800 „
„ 4000 „ „ 5200 „

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

Naše naděje. Lidová kázání o svatých patronech království Českého. Kázal a napsal František Malý, kaplan u sv. Štěpána v Praze. Cyrillo-Methodějské naklad. Gustava Francla v Praze, 1918, v 8⁰, str. 108, cena 3 K. Tento nový cyklus řečí dp. Malého obsahuje 14 promluv, z nichž první jest úvodem, další pak jsou věnovány sv. patronům českým: Cyrillu a Methodějovi, Vítu, Václavu, Vojtěchu, Zikmundovi, Janu Nep., Prokopu, Kosmovi a Damianovi, Benediktu s bratřími, Norbertu, Josefovi, Lidmile a Anežce České. Osvědčený, láskou k vlasti nadšený autor vložil do těchto vlasteneckých promluv veškero své řečnické umění, s historickým výkladem mistrně spojil časové úvahy a prostou srdečnou mluvou budí v duši něžné náboženské, vlastenecké i sociální city. Tu a tam vloudila se sice leckterá jazyková nebo historická nepřesnost, avšak homiletická působivost řečí tím netrpí. Bylo by si přáti, aby naši homiletičtí spisovatelé četli na př. »Naši řeč«, dbali jazykové přesnosti úzkostlivě, a po stránce věcné všímali si výsledků odborného studia (historického, filosofického, theologického) a neopisovali věci již zastaralých nebo i nesprávných. »Naší naději« přejeme z plna srdce největšího rozšíření a jejímu autoru upřímně gratulujeme. — Kdo se zajímá o homilii a její význam podle nejnovější papežské encykliky, tomu doporučujeme článek J. Gotthardtův: »Die zeitgemässe Predigt und die Enzyklika Humani generis« v časopise »Pastor bonus«, r. 1918, str. 297-301. Tam jest uvedena obšírná literatura o homilii vůbec.

B) Pastorální literatura.

Pastoračním otázkám věnovala se u nás dosud pramalá pozornost, jen tu a tam některá kritika poměrů neb rada novinářská se objevila. Uveřejňováním obsahu pastorálních vikariátních porad (v Ordinariátním listě pražském) a zřízením sboru theologů pro tyto otázky jakož i thematy kasuistickými při vikariátních poradách má býti buzen zájem a horlivost pastorační. Kéž snahy tyto mají positivní dobrý výsledek! — V »Bonifatius-Korrespondenz«, kterou vydává klášter emauzský v Praze a rediguje prof. Hilgenreiner, jest článek redaktorův o sebeurčovacím právu národů. —

Farář Schmitz píše v »Pastor bonus« (roč. XXX.) »Anlegung eines Familienbuches«, kdež udává vzor rodinného archu pro kartoteku. — Kanon 470 nového zákoníku církevního má některé zajímavé novoty, proto se o něm zmiňujeme již nyní. Zní doslovně takto: § 1. Farář ať má farní knihy, t. j. knihu pokřtěných, biřmovaných, oddaných a zemřelých; také ať se vší silou stará, aby si pořídil přesně knihu o stavu duší; a všechny tyto knihy, podle obyčeje církví schváleného nebo předepsaného vlastním ordinariátem ať píše a pečlivě uchovává. § 2. V knize pokřtěných budiž také poznamenáváno, zdali pokřtěný přijal biřmování, uzavřel sňatek manželský, se zachovávaním nařízení kan. 1107 aneb zdali přijal svěcení podjáhenské neb složil slavný řeholní slib, kteréžto poznámky buďtež vždy uvedeny v dokladech o přijatém křtu. § 3. Na konec každého roku ať farář zašle autentický exemplář knih farních biskupské kanceláři, vyjímajíc knihu o stavu duší. § 4. Užívati má farní pečeti a míti archiv neb skříň, v níž by byly zmíněné knihy přechovávány spolu s listy biskupskými a jinými listinami, jež jest uchovávati pro nutnost neb užitečnost; kteréžto všechny mají býti prohlédnuty od Ordinaria neb jeho delegáta v době visitace neb v jiné příhodné době, a farář zbožně o to pečuj, aby nepřišly do rukou cizích.« Tedy se předpisují knihy jako dosud v rituálu římském, nečiní se tu zmínka o knize zásnubů, formu stanoví také biskup; mají se chovati knihy v archivu, nemají býti přístupny, a exemplář autentický má se zasílati konsistoři. To vše jest u nás již dávno zavedeno, avšak § 2. nařizuje něco u nás nebývalého. Do křestní matriky jest nyní zaznamenávati nejen uzavření sňatku (podle Ne hemere z 6./3. 1911), nýbrž i biřmování, příp. přijetí vyšších svěcení a složení slavných slibů, a tyto záznamy mají se uváděti také na křestních listech. Kom. 798. rovněž předpisuje, aby biřmování bylo poznamenáno v knize pokřtěných. Proto jest povinností biřmujícího, aby sám neb skrze jiné se o to postaral, aby oznámeno bylo biřmování správci matriky křestní. Zákoník má již zavazovati letos, tudíž i biřmování mělo by se oznamovati místu křtu a nikoliv pobytu, lístek biřmovací musí býti nově upraven a rovněž formuláře jak knihy pokřtěných tak křestních listů. Ovšem v praksi jest u nás čekati rozhodnutí Ordinariátu. O jiných zvláštnostech nového zákoníku příště.

ZPĚVNÍK PRO SPOLKY KATOLICKÉ
vydala »Jednota Katolických Tovaryšů« v Praze péčí dp. Čumpelíka. Zpěvník vázaný stojí **1 K 50 h**; při větších objednávkách sleva. **Objednávky u p. V. Kotrby neb v Jednotě Katol. Tovaryšů v Praze I., č. 209.**

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle pátá po sv. Duchu.

Moc tichosti.

»Každý, kdo se hněvá na bratra svého hoden bude soudu.« Mat. 5, 22.

Pro nás všechny jest velmi vážnou a důležitou povinností, všelikou mstivost potlačovati a veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole krotiti, čili tichými býti. Jaký užitek by nám to přineslo, kdybychom vždy tomu pozornost svou věnovali! To také žádá božský Spasitel od nás a proto rozhodně a důrazně volá v dnešním evangeliu: »Ale já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.« Tichost je ta ctnost, kterou tu Pán Ježíš od nás žádá, je to ctnost, kterouž všelikou mstivost potlačujeme a veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole krotíme. Je to ctnost velmi důležitá, i máme se všemožně snažiti jí dosáhnouti. Abychom se k tomu povzbudili, uvažujme dnes o moci tichosti.

I. Tichost nám získá zalíbení boží. Bůh miluje tiché. Bůh je sám v sobě a sám od sebe nejvyšší dobro, jest nekonečně dokonalý a vší lásky hoden a proto také sebe nekonečně miluje. Vše, co mimo něho jest, může jen milovati, má-li podobnost k němu. Kde však ve svých tvorech tuhy své dokonalosti nalézá, tam také rozdává svou lásku a své zalíbení. A čím více Bohu se podobáme, tím láskyplněji a milostivěji spočívá oko jeho na nás. Zdaž však se právě tichost a mírnost u Boha zvláštním způsobem nevelebí a nechválí? Zdaž nepraví královský prorok (Žalm 85, 5): »Ty jsi, Pane, líbezný a tichý a mnohého milosrdenství všechněm, kteří vzývají tebe«. A v knize Moudrosti (12, 1.) se praví: »Jak dobrý a tichý jest, Pane, duch tvůj ve všech věcech!« Ano, jak klidný a tichý jest Hospodin vůči všem svým tvorům! I když ho lidé urazí, ano se mu rouhají a jím pohrdají, i když celí národové se proti němu pozdvihují a jemu vzdorují, zůstává přece klidným, nechává slunce jim svítiti, dešť a rosu na jejich role a nivy padati, jde přece s láskou a milostí za nimi, aby je zachránil a ke spasení přivedl.

Jak byl tichý Syn boží! Když zrádce Jidáš přišel a políbením ho zradil, odpověděl Pán Ježíš tiše a vlídně: »Příteli, nač jsi sem přišel?« A když před Annášem služebník ho do tváře uhodil, pravil tiše: »Jestliže jsem nesprávně odpověděl, dokaž to; když jsem správně odpověděl, proč mne tepeš?« Ještě na kříži, když se mu posmívali, děl: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.« Obrazem tichosti jest ovečka, a tak o tichosti jeho již Isaiáš předpovídal: »Jako ovce k zabití veden bude a jako beránek před tím, který ho stříže, oněmí a neotevře úst svých.« A sv. Jan Křtitel o něm pravil: »Ejhle, beránek boží . . .« Jak tiše a mírně poučoval své apoštoly, jak byl shovívavý k jejich chybám! Jak tiše zachoval se k obyvatelům města Samaří, když ho nechtěli přijmouti do města! Apoštolové plni hněvu pravili k Pánu: »Pane, chceš-li, ať díme, aby oheň sestoupil s nebe a spálil je?« Ale Kristus Pán jim tiše odvětil: »Nevíte, čího ducha jste. Syn člověka nepřišel zatracovat, ale spasit.« (Luk. 9, 35.—36.) Tato tichost byla prorokována prorokem řkoucím: »Povězte dceři Sionské: Aj, král tvůj béře se k tobě tichý.« Kristus Pán seděl tiše na oslici a tiše ubíral se zástupem, když slavil slavný svůj vjezd do Jerusalema. Tichý král! Tichost zářila mu z obličeje, tichost zářila z každého jeho pohybu, a pro tuto tichost mu také lid přál. I my máme býti tiší. Vyzývá nás k tomu sám Spasitel, když praví: »Učte se ode mne, nebo jsem tichý a pokorný srdcem.« (Mat. 11, 29.) Dobře pozorujte vážnost těchto slov; sv. Augustin je vykládá: »Nevybízí tu Spasitel, abychom se od něho učili světy tvořiti, zázraky činiti, mrtvé křísiti, ale praví, abychom se od něho učili tichosti.« Jak důležitá to tedy ctnost! Ano, blahoslaví ji Pán, an dí: »Blahoslavení tiší, nebo zemí vládnouti budou.« Tímto spanilým rouchem tichosti oděn a ozdoben sám milý náš Pán všecko k sobě táhl, všecko k sobě poutal, ba i nepřátele své. Při tom podotknouti sluší, co dle sv. Bernarda podotýká sv. Alfons z Lig.: »Jsouť mnozí, kteří jsou přívětiví, tiší a mírní, pokud se jim všecko podle vůle jejich daří, kteří ale ihned v plamen vyšlehnou a jako sopka Vesuv ohnivé plameny vyhazují a chrlí, jakmile je nějaké protivenství neb odpor potká. Ti se podobají uhlí v popeli doutnajícímu. Komu však na tom záleží státi se svatým, musí zde jako lilie mezi trním žíti, byť i toto lilii píchalo, vždy zůstane lilie lilií, t. j. vždy je tak líbeznou a příjemnou jako prve.«

Tedy Bůh je tichý, Kristus Pán je tichý, na této tichosti boží bere tichý člověk v jakémsi smyslu účast, podobá se této láskyhodné dokonalosti boží. Proto také spočívá oko boží se zvláštním zalíbením na tichém člověku. To nám Písmo sv. jasně a určitě dosvědčuje. Tak krásně zní slova v knize Judith (9, 16.): »Ponížených a tichých vždycky se tobě líbila modlitba.« A žalmista Páně dí (146, 6.): »Ujímá se tichých Hospodin a hříšníky snižuje až k zemi.« Tak je tedy jisto, že tiší jsou zvláštními miláčky Páně.

II. Tichost dále nám získává srdce našich bližních. Chceme-li skálu provrtati, potřebujeme násilí a bereme dynamit a železo na

pomoc. Chce-li vladař říše dobýti, potřebuje silného a udatného vojska. Chceme-li však srdce lidské získati, nedokážeme to násilím ani krutostí a hořkostí. Krutost a hořkost ještě spíše zavírají všechny vchody k srdci lidskému a vzbuzují jenom odporu. Jen láska, vlídnost, jen klidná, tichá slova, jen ochotné služby mají moc nad lidským srdcem. S lotem medu nachytáš více much než s celým sudem octa. (Fr. Sales.) Jako oheň ohněm se nehasí, tak zlost zlostí nemůže býti přemožena (Jan Zlatoústý.) Když dvě tvrdá tělesa na sebe dopadnou, povstane veliký náraz: když však tvrdé těleso upadne na měkké, ani nárazu nepozorujeme. Sv. Petr Dam. vypravuje bajku o větru a slunci, jak se vsadily, kdo z nich má větší moc. Chtěli ji zkusiti na cestujícím, kterému měl býti plášť svlečen. Hned po sázce zuřil vítr vší mocí, takže cestující sotva mohl jíti dále. Ale plášť mu nemohl svléci, ano čím více zuřil, tím více se cestující zahaloval do pláště, konečně doznal vítr svou malomocnost. Po té slunce vysílalo své hřejivé paprsky klidně a vlídně na cestujícího, a viz, brzy již rozepíná plášť a po nějakém čase jej svlékl. Slunce vyhrálo sázku svou vlídností a přívětivostí. Zdaž nespočívá v této bajce důležité poučení pro nás? Zdaž nám nepraví: Chceš-li dobře mezi lidmi působiti, chceš-li míti na ně vliv, uč se sám sebe přemáhati a obcuj s lidmi vždy vlídně a přívětivě. Čím vlídnější a přívětivější vůči všem budeš, tím větší moci nad nimi dosáhneš a tím více dobrého budeš moci konati. Již pohané znali moc tichosti. Mudrc Xenokrates mluvil kdysi o tichosti a mírnosti. Tu vstoupil do světnice mladík ověnčený a opilý a posadil se tam. Xenokrates klidně pokračoval, mladík však — Polemo se jmenoval — byl tak dojat, že se stal jeho žákem a brzy byl nejlepším. Umíraje ustanovil ho Xenokrates svým nástupcem. (Weisz Světové dějiny II. 392.) Když arcivévoda Albrecht se svou chotí Isabelou do Brusselu přišel, dostavil se se svou chotí a se svým dvorem do posluchárny učence Justa Lipsia, oči všech obráceny byly na tohoto učitele, který s takovým nadšením mluvil o díle Seneky: De clementia — O tichosti, že arcivévoda druhého dne daroval svobodu 300 brabantům, kteří pro poslední nepokoje v žalářích úpěli. 2. prosince přišli mu poděkovat a každého roku přicházeli v týž den a přinášeli mu v dar tulipány, které velice miloval. 1. prosince 1606 položili tulipány na jeho hrob. Lipsius zůstal pro tuto řeč v milé upomínce Belgičanů, ještě r. 1853 postavili mu pomník v Isque. (Tamtéž IX. 517.) Tichým byl také kněz Voisenon († 1775). Kdysi přinesl mu drzý básník báseň, kterou složil na posměch tohoto kněze, a žádal ho o jeho dobrozdání. Ten zůstal úplně klidným, změnil několik veršů a nadepsal báseň: Proti knězi Voisenonovi. »Tady ji máte,« řekl satyrikovi, »změny, které jsem udělal, dodají té básni více pikantnosti, nyní můžete ji uveřejniti.« Satyrik touto mírností a tichostí byl spleten, roztrhal báseň a prosil kněze za odpuštění. Sv. kněz Klement Maria Hofbauer šel sbírat almužnu pro chudé. Přišel také do hostince, kde jeden host se na něho surově obořil a jemu ve tvář plivl. Dvořák

vytáhl klidně kapesník a tvář si utřel. Potom obrátiv se, bez nejmenší známky rozčilenosti řekl klidně k muži: »To bylo pro mne. A nyní buďte tak laskav a darujte mi něco pro mé chudé.« Takové mírnosti nemohl hněvivý muž odporovati. Vytáhnuv peněženku, daroval knězi dukát. To jest vítězství tichosti. Sv. Frant. Xaverský byl při kázání od pohanů kamením napaden. Kázal klidně dále. Ti, kteří kamení házeli, divili se velice této tichosti, naslouchali jeho vývodům a první se dali pokřtíti. Sv. Frant. Saleský právě svou tichostí a mírností mnoho tisíc bloudících přivedl na cestu pravdy. Sv. Vincenc z Pauly doznal na konci života svého: »Je mi nyní 84 let a jen třikráte ve svém životě jsem káral s jakousi tvrdostí a právě po třikrát vše se mi zhatilo, kdežto mne tichost tak často k cíli vedla.« Pamatujme si to všichni, ať jsme v jakémkoli stavu. Mírností, tichostí získáme si srdcí svých bližních. To naznačil již Pán Ježíš slovy: »Blahoslavení tiší, neboť zemí vládnouti budou.« To slibuje již moudrý Sirach (3, 19.): »Synu, v tichosti skutky své konej, a nad slávu lidskou milován budeš.«

III. Tichostí získáme konečně svého vlastního srdce, neboť mír a pokoj do něho zavítá. To slibuje již Pán Ježíš slovy (Mat. 11, 29.): »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pokoj duším svým.« Tichý člověk pociťuje duševní sladkost; odměna, kterou mu Bůh za jeho boje a sebezápor dává, jest pokoj duše. Zcela jinak je to u hněvivého člověka, který se připravuje o klid duše a hněvem svým mnoho zlého způsobí na př. nepřátelství, na cti utrhání, pomluvy, nespravedlnosti. Člověk je škaredý a ošklivý ve zlosti a hněvu, ztrácí často rozum. Tichost jest následek a ovoce přemáhání sebe. Kdo chce býti tichým a při nepříjemnostech a unáškách klid ztratiti nechce, musí stále proti rozčilování a prudkosti rozhodně bojovati; tyto boje vedou ho k vítězství, vítězství však vzbuzuje pocit radosti a štěstí. Proto nikdo není tak šťasten, jako člověk, který se dovede ovládati a tichým, mírným jest. Právem proto praví sv. Efrem: »Šťastným, ano velmi šťastným je člověk, který tichý jest.«

(Námitky): 1. Ale tu někdo řekne: Může to býti pravdivé a správné, ale mně to připadá velmi těžkým býti tichým, poněvadž jest má povaha příliš prudká. Věřím ti, že máš prudkou povahu. Ale může tě to omlouvati? Nemá li tě to spíše tím více pobízeti, tím důrazněji a rozhodněji bojovati proti hnutím a vášním tvého srdce? Bez boje, bez dlouhého, vážného boje proti sobě samému není pravé a trvalé cnosti. Sv. Frant. Saleský, který se velikou tichostí vyznamenával a skrze ni velkolepých výsledků se dodělal, měl také prudkou, vznětlivou povahu, ale bojoval vážně dlouhá léta proti své hněvivosti a došel tak znenáhla hrdinské tichosti. Následuj tohoto světce a i ty učiníš veliké pokroky v tichosti a získáš si tím velikých zásluh pro nebe.

2. Jiný si zase myslí: Nemohu si přece nechati všechno líbiti; nemohu přece mlčeti a klidným býti, když vidím v okolí

nepořádek neb když se ke mně někdo neslušně chová. Máš pravdu. Takové chování mohlo by škoditi, to by nebyla ctnost, ale zbabělost a zanedbávání povinnosti. Náš Spasitel je vzor nejdokonalejší tichosti a přece horlil proti znesvěcování chrámu Páně. A jak důtklivě varoval před zdánlivou svatostí a falešnou cností fariseů a zákonníků! David král chce modlitbou svou Boha obměkčiti a proto se odvolává ve vší pokoře jen na jedinou svou ctnost. Na kterou? Pane, vzpomeň si na Davida a jeho všechnu tichost! Mohli bychom mysleti, David měl všechny ctnosti, jen tichost nikoliv. Přečti si jen 8. 10. 12. hlavu 2 knihy Královské, nalezneš tisíc lidí, které David o život připravil. Válčil s Amnonity a zemi jejich zpustošil a obyvatele přísně trestal. Znamená to býti tichým? A přece David vstoupil jen ve šlépěje velikého vojevůdce Mojžíše, který ve 12 hlavě knihy Numeri nazývá se »nejtišším mužem, který kdy na zemi žil.« A přece když viděl přicházeje z hory Sinai, jak se židé klanějí zlatému teleti, dal zavražditi 23 tisíc lidí bez dlouhého procesu v málo hodinách. Jak zasluhuje jméno tichého, ano nejtiššího muže? Učený vykladač Písma sv. Theodoret odpovídá za oba, jak za Davida tak za Mojžíše. Praví: David a Mojžíš nejednali tak, poněvadž mstivostí k tomu vedeni byli, nýbrž protože toho bylo třeba k udržení spravedlnosti, pořádku a k vyplenění neřestí. David počínal si krutě k Amnonitům, dí Theodoret, ale třeba uvážiti, co zlého Amnonité židům udělali. Mojžíš potrestal přísně vinníky, to je pravda, ale při vší přísnosti byl milosrdný, poněvadž odpustil těm, kteří se polepšili. Sv. apoštol Pavel napomíná Galatské (6, 1.): »Bratři! Byl-li by člověk v nějakém hříchu zachvácen, vy, kteří duchovní jste, poučte takového v duchu tichosti, prohlédaje každý k sobě, abys i ty nebyl pokoušen.« Tu sv. Pavel přikazuje mírně, tiše napomínati chybující a je jako nějaký úd z těla Kristova vyvinutý napravovati. Při tom každý, kdo je napomíná, měj na paměti svou vlastní mdlobu a křehkost, aby snad s chybujícím tvrdě nenakládal, důvěřuje příliš ve svou ctnost a spravedlnost, aby pak sám v podobné pokušení a hřích neupadl. Krásné to pravidlo i nám, jak bychom se k chybujícím bratřím chovati měli. Tedy nesluší se na křesťana vidoucího, an bratr chybuje, říkati: Co mně po tom? Nebudu se páliti atd. a tak ho nechati ve hříchu a snad i zahynouti. Byla by to netečnost, ba ohyzdná neláska. Kdyby mu stavení hořelo, spěchali bychom mu ku pomoci, a kdybychom to nečinili, každý by nám to ve zlé bral a právem. Než nesmrtelné duše nechati v nebezpečí zahynouti, mělo by nám býti lhostejné? Zdaž se Kristus nejvíce bloudících neujímal? A my vyznavači jeho chtěli bychom býti neteční, vidouce, an bratr v hřích a zahynutí klesá? Ale napomínajíce bratra, čiňme to pravým způsobem. Varujme se vší tvrdosti. Tím ho nenapravíme, nýbrž více zatvrdíme. Má-li napomínání žádoucího účinku dojíti, musí se díti v duchu tichosti, jak dí sv. Pavel; slovy mírnými, laskavými a dojímavými, v kterýchžto útrpnost a snaha v napravení bližního se jeví. Krásně a správně dí sv. Jan

Zlatoústý, že jazyk náš takřka bývá jazykem Kristovým, jestliže ve vyučování, kárání a trestání bližního následujeme tichosti Kristovy. Abychom pak potřebnou tichost a mírnost v napravení bližního zachovali, k tomu dává nám sv. Pavel dobrý prostředek na ruku. Učíť, abychom byli pamětliví vlastní mdloby. V pravdě, nic nemůže nás více k tichosti a útrpnosti k chybujícímu bratru povzbuditi než pomyšlení, že i my jsme slabí, křehcí lidé, a že lehko můžeme klesnouti ve hříchy, pro které bratra káráme. »Co jsi, člověče, dnes, víš; kým zítra budeš, nevíš,« dí sv. Augustin. Moudře dává tentýž světec tři pravidla, jichž při kárání bližního šetřiti sluší. Píše: Třeba-li někoho trestati, pilně sluší pozorovati zprvu, zdali jeho provinění je, jakéhož jsme se sami buď nikdy nedopustili nebo jehož již prázdni jsme. Nedopustili-li jsme se ho nikdy, pomněme, že jsme lidé a že jsme se ho dopustiti mohli. Jestliže jsme se ho dopustili a již jsme ho prázdni, budiž nám na paměti obecná křehkost, aby pokárání nepředcházela zášť, nýbrž milosrdenství. Jestliže však v témž hříchu se nacházíme, netresceme ho aniž se tvrdě k němu chovejme, ale raději s ním úpějme a vzdychejme a k tomu ho povzbuzujme, aby nás nenásledoval, nýbrž spolu s námi se ho vystříhal.

Máme tedy všichni v našem postavení a v našich poměrech vystupovati proti hříchu a nepořádku; zvláště rodiče, otcové a matky máte rozhodně vystupovati proti nepořádkům a hříchům ve své rodině, zvláště dítek. Je to vážná povinnost. Ale chraňte se při tom nevázané prudkosti a vášnivého hněvu, zvláště klení a rouhání. Všechna vaše slova a veškeré chování má ukazovati, že máte na mysli jen blaho rodiny a vašich dětí, že se dáváte vésti jen čistou horlivostí pro dobro a upřímnou láskou ke svým dětem. Pak tato klidná a přece pevná vážnost bude míti spíše dobrý výsledek, čím více lidé znají vaši přívětivost a tichost.

Proto přičiňujme se všichni všemožně, bychom mstivost potlačovali a veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole krotili, bychom tichými, mírnými byli, neboť tato cnost nám získá zalíbení božího, lásky našich spolubližních a pokoje našich duší. Žádného boje se nelekejme, dlouhý čas mstivost potlačujme a veškerá hnutí nespravedlivého hněvu a nevole kroťme, abychom si tuto vzácnou, výbornou ctnost osvojili. Častěji toto předsevzetí obnovujme; jestliže naše prudká povaha chce vzplanouti, mlčme, až první rozčilení pomine, a pak klidně řekněme, co za nutné pokládáme. A když jsme přece přes dobrou svou vůli a přese všechnu námahu hněvem se prohřešili, brzy hříchu toho litujme a pokání si za to uložme. Jistě časem vždy více vítěziti budeme nad svou prudkou povahou a pokroky budeme činiti v této výborné cnosti. »Blahoslavení tiší, neboť zemí vládnouti budou.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Neděle pátá po sv. Duchu.

»Neodplácejte zlé za zlé ani zlořečení za zlořečení, ale naproti tomu dobrořečíce.« Sv. Petr 1, 9.

První přikázání boží jedná o povinnosti milovati Boha. Ale láska k Bohu se musí také ukazovati, proto vše, co jest ku cti a slávě boží, má býti v uctivosti křesťana. Proto má býti i jméno boží, jména svatých a světic jeho a i jména svatých věcí v uctivosti. Kdo jich v uctivosti nemá, zlehčuje jméno boží. Bůh pak o jménu svém sám pravil: »Nevezmeš jména božího nadarmo.« Nesmíme-li dle sv. Petra ani zlořečení lidí spláceti zlořečením, čím méně lze dobrodiní boží spláceti zlořečením?

Jméno boží zlehčujeme mnohým způsobem. Je sice pravda, že není každé zlehčení božího jména smrtelným hříchem, ale je také pravda, že žádné zlehčování jména božího, ať je to buď braní jeho nadarmo, neb klení, neb i nepatrné rouhání, není dobrým skutkem, a že Bohu milé není; a co není Bohu milé jest hřích a proto se toho máme varovati. Rozjímejme dnes o některých hříších, jimiž se zlehčuje jméno boží.

Pojednání.

1. Znáte dobře, jak lidé nedůtklivi jsou ve své cti a dobrém jméně. Lidé takřka žárlí na svou čest a dobré jméno. Má-li někdo jiného k lepšímu, aneb z jeho jména si posměch tropí, víte, že to nikdo rád nenese. Kdyby někdo z vašeho jména si posměch činil, aneb si ho učinil pořekadlem, také by vám jedno nebylo. Tak člověk jest opatrný na čest jména svého. Což jméno boží jest jen takovou maličkostí, že je bez víry a trestu při každé malichernosti vyslovovati smíme?

Kdo je to, jehož jméno Bůh? Isaiáš prorok líčí po lidsku patření andělů, serafínů na boží tvář a dí, že tři páry křídel mají serafíni. Obraz to proroka, jimž chce naznačit velikost boží. Jedním párem křídel halí svou tvář serafín. Proč? Tak vznešený jest Bůh i pro nejvznešenějšího tvora, ježto bydlí ve světle nepřístupitelném a jej smíme toliko s úctou nazývati Otcem. I oko serafínů se kalí v přítomnosti Jeho. Líčí prorok serafína dále, že druhým párem křídel halí nohy své, na znamení nejpokornějšího sluhy před nejvznešenější bytostí, kterouž smíme nazývati »Otče«. Třetím párem křídel se vznášeli před trůnem božím v rozkoši zpívajíce a volajíce jeden k druhému: Svatý, svatý, svatý . . . plna jsou nebesa i země slávy a velebnosti Jeho, jehož smíme zbožně nazývat »Otče«.

Země s celou přírodou, děvečkou boží, hlásá jeho moc, dobrotu a slávu. Moře ve svých hlubinách od propasti k propasti volá k úctě boží. Patřte vzhůru k slunci a jeho stádu hvězd, které zvěstují den ode dne slávu boží, skloňte oko k zemi, a mluví k vám květem bylin, a zpěvem ptactva: plná jest země

slávy jeho. A proto jméno boží se jen s úctou vyslovovalo na polo a ne zcela.

Když se Mojžíš ptal Hospodina v keři hořícím v Horeb: »Jaké jest jméno tvé?« odpověděl Hospodin: »Já jsem, který jsem« (sám od sebe). A tcto jméno boží bylo tak v uctivosti, že je ani nevyslovovali, a kdo by vyslovil jméno boží bez uctivosti, smrtí trestán byl Nebude-li kdo míti i pouhé jméno boží v uctivosti, brzo nebude míti ani tu bytost lásky nejhodnější v uctivosti. Takou úctu měli ku jménu božímu ve Starém zákoně. Jméno Hospodina vzývati budu, »buď jméno Páně pochváleno,« tak zaznívají žalmy. Jakou tedy máme my míti úctu ku jménu božímu? Kdo otcovo jméno tupí, jaký je syn? Jak tedy máme vyslovovati jméno Páně? Zdaž při malicherných, nepatrných věcech a to lehkomyslně?« »Jméno boží je svaté a hrozné.« Svaté je svatým a hrozné jest hříšným. Hieron.: sanctis, sanctum terribile peccatoribus. Jestli ještě tedy svatým lidem jest Vám jméno Páně svaté, můžeme dobře poznati na které straně stojíme; zda dítky Otce, či nevěrní služebníci.

Turci prý seberou papír — jak vypráví Vratislav z Mitrovic, český pán, který tam cestoval — z té příčiny, že se na něm jméno boží píše. Tedy z uctivosti ku jménu božímu — i papír zvedne maličkost — a prosím vás — není-li nám křesťanům to jednání k hanbě, nebo mnozí z tak zv. křesťanů pohazují jménem božím — k vůli maličkosti.

Jméno boží není maličkost, jméno boží je svaté, Bůh a Ježíš značí onu nevyzpytatelnou bytost, skrze níž vše učiněno jest a ona sama od sebe jest. Smíš tímto jménem lehkomyslně pohazovat?

Spočítej si, kolikrát do dne snad vzýváš jméno boží s pobožností tak jako žalmista, který praví: »Vzývati budu jméno Hospodinovo a uslyší mne,« a kolikráte jím pohazuješ. Tu by výsledek počtů byl, že snad mnohý, který stokrát jménem Ježíš plýtval denně, ani jednou zbožně je nevzýval. Spočtěte, kolikrát do roka jest zneuctěno od křesťana jméno Páně, v němž kleká každé koleno a kolikrát vzýváno? Dal nám Pán Ježíš sebe, bychom jménem jeho lehkomyslně plýtvali či vzývali?

Za zneuctíváním jména božího jde i zneuctívání všeho božského. Za úctou jména božího jde i úcta všeho božského. To dokazuje »liga proti klení« jak ji v Belgii začal zbožný spolek kovářských dělníků, jenž s vědomím zpovědníka zřídil tuto ligu. Po 25tiletém trvání mohl uvésti, že členové, kteří zanechali klení, časem zanechali i jiné nemravnosti, že v tisíci případech se přihlásili ke svým dítkám, zanechali nestřídmosti, založili rodiny křesťanské. Jako s kleením začal jich úpadek, s dobrořečením začal jich obrod duchovní. Proto nezlořečte, ale s úctou zbožnou vyslovujte jméno boží

Co se modlíš v »Otčenáši«? Posvěť se jméno tvé. Jak ho světíš? »Nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo, nebude míti za nevinného toho Hospodin, kdyby vzal jména Hospodina Boha svého nadarmo.« (2. M. 20, 7.) Tak dí Písmo sv. V Písmě sv.

mluví Duch sv. Duch sv. jest Bůh, Bůh jest pravdomluvný, co chceš dělati tedy?

Když jest nedovoleno bráti při malicherných věcech jméno boží lehkomyslně v ústa svá, tím méně jest dovoleno v hněvu a zlosti jméno boží zneužívati, aneb jména svatých a svatých věcí.

Dobře se nazývá klení modlitbou ďáblovou. Jak se pilně tyto modlitby ďáblovy křesťané mnozí modlí. Proč právě ve zlosti na Boha křesťan vzpomíná, proč nevzpomíná jindy mezi dnem a při práci? Jde již potom lépe práce, když jméno Páně zneuctíš? To má býti to dobrořečení, které povinujeme?

Kdyby někdo za mnohým člověkem šel a dělal znamení za každým jeho klením na jedné straně a za každým zbožným slovem na druhé straně a večer se podíval na ten účet, zhrozil by se mnohý své spustlosti.

»Reč tvá známa tě činí,« řekli vojáci sv. Petru; poznali, že je z Galileje podle řeči jeho; a tak i člověk pozná, odkud jest, z Boha-li či z pekla, podle řeči jeho.

Nejen jménem božím se klne, ale i posvátnými věcmi. Nebude nikdo dávati perly do koleje, aby vůz snáze vyjel a nebude nikdo moudrý svatých věcí zneužívat, aby si zlosti své odlehčil. Sv. svátosti se jmenují po latinsku »Sacramentum«. Toto jméno pak se zvláště užívá o nejsv. svátosti oltářní čili o svátosti Těla a krve Páně. Vím, že mnohý, který slov těch zneužívá, vlastně neví, co ta slova znamenají, ale tolik ví každý, že je to cosi urážlivého proti Bohu podobných slov užívati, a proto není bez viny. »Svaté svatě konejme« musí býti naší zásadou.

Svaté věci neužívej k daremnostem; poslyš, co praví Duch sv. v Písmě: Zamiloval zlořečení a přijdeť na něj; a nechtěl požehnání a vzdálí se od něho. A oblékl se v zlořečenství jako v roucho (Ž. 108.—18.). Rozumíte zajisté smyslu těchto slov. Kdo si zamiloval zlořečení — přijde na něho a odstoupí od něho požehnání — a obyčejem jeho jest klení — jako celé tělo jest zakryto rouchem, tak řeč jeho jest protkána klením.

Přátelé, klení že jest hříšné, mi uvěřte ihned, ale uvažte a věřte, že jest klení bezbožné, pohoršlivé, a nechutné napodobení satana. Proklínač mluví řečí pekelnou. Ústa jeho jsou jako studně morová, myšlení jeho jest plno klnoucího ducha. Jeho jazyk, který mu Bůh dal, aby jej chválil, a jazyk, na němž položeno bylo tělo Páně, mluví kletbu ve všech řečech. Přijal-liž proto Ducha sv. v biřmování, aby mluvil kletby? Jest klení tedy bezbožné, a jest i pohoršlivé Nebo co je to vlastně, když dítě se učí od vlastních rodičů zneuctívati jméno boží, když již rodiče odpočívají v hrobě, jazyk dítěte jejich mnohdy mluvívá kletbu, kterou z úst otce svého slýchal a tak pohoršlivá setba ještě se udržuje, když již učící jazyk dávno shnil. A co tím vším láním pořídí? Ničeho, proto je to nechutné říkání slov.

3. Horším než klení jest rouhání. Rouháním rozumí se potupná řeč neb skutek o Bohu, o sv. náboženství, o svatých a svatých věcech. Rouhání se může člověk dopustiti řečí a také skutkem.

Řeči o rouhání se dopouští, kdo svatých věcí za předmět svých žertů a posměchu zneužívá. Svaté svatě. Skutkem se rouhání dopouští, kdo zneužívá sv. věci ku potupným věcem.

Jak veliký hřích jest rouhání a jak Bohu protivný, seznáváte z jednání tichého Pána Ježíše, který, když viděl chrám Páně zneuctěn, rozhorlil se svatým hněvem. Proto také vidíme v biblických dějinách, že Bůh rouhače trestá, proto také v životních zkušenostech můžem shledati píšící ruku boží, která trestá rouhače. Tak Faraona, tak Nabuchodonozora, který nádoby zlaté, sloužící při službách božích k pitkám svým zneužil. Bůh zde a onde ukazuje trestající ruku svou, ale úplný trest nechává sobě pro věčnost.

Vezmeme-li na rouhání jen obyčejné měřítko, jakým měříme skutky týkající se lidí. Na př. spravedlivým hněvem vzplanuli poddaní, když byl prapor barev jeho kdesi zneuctěn a roztrhán; hněvají se obyvatelé, když odznak zemský jest zneuctěn, kterak by mohli katolíci věrní býti lhostejní, když si někdo tropí smích z věcí, jež službě Boží zasvěceny jsou.

Trest Boží se jistě dostaví dříve neb později tomu, kdo se potupně dotýká velebnosti boží. Přátelé, konejte vše svaté svatě. Nechtějme ani omlouvati hříchy proti cti jména božího, protože jsou to omluvy plané, které spíše zvětšují obžalobu než zmenšují. Nebo co jest to za omluvu, když někdo řekne, já kleju neb se rouhám ze zlosti, to jest omluvou? Kdyby někdo tebe potkal a dal ti smrtelnou ránu proto, že má zlost, pak to jest omluvou jeho neurvalosti? Tak ani omluvou není ve zlosti zneuctívati jméno boží. Jiní praví, že tak činí ze zvyku a že tak ani nemyslí. Divná to omluva. Kdyby zloděj řekl, já kradu ze zvyku, a ani již na to nemyslím, že kradu, byl by menšího či většího trestu hoden? Tak jest i s uctíváním jména božího.

Jiní praví, že to činí, aby ukázali, že věc béřou doopravdy před dětmi. Také béřeš na zahnání ptáků kanon? Tak ani na dodání důrazu nemáme bráti jméno boží nadarmo.

Jiní praví, že hned potom litují, když takového něco pronesou, ale ani to není žádnou omluvou, protože když člověk někoho uhodí — a pak lituje, tím hození odčiněno není.

Jméno boží jest svaté. Tak nám hlásá Písmo, tak hlásá rozum, tak hlásá život, proto také svaté jméno boží chovejme, aby nám bylo pramenem dobrořečení a ne zlořečení. Cvič vůli svou v dobrořečení a přijde na tě, vzdaluj se zlořečení, aby bylo od tebe teď a věčně. Amen.

Fr. Vaněček.

Na podílku

nejlépe se hodí „**SLOVA PRAVDY**“ (Vyšehrad č. 81.), které rozprodává za cenu 2 hal. kus při větší objednávce franko.

Na stolku kněze by tyto brožury měly býti připraveny pro podělování.

Svátek knížat apoštolských sv. Petra a Pavla.

Benedikt XV. a mír.

»Ty jsi Petr t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou.« Mat. 16. 18.

Když jsme se před čtyřmi roky zde shromáždili, abychom slavili naši pouť, byli jsme zarmouceni správou, že nástupce trůnu se svou chotí byl zavražděn. Byla to tehdy smutná pouť. Ihned někteří prorokovali, že z toho vzejde válka. A skutečně: když jsme v neděli 26. července slavili pouť sv. Jakuba ve Staňkově, tam jsme již po velké se dověděli, že válka začíná. Doufali jsme z počátku, že brzy bude skončená, a hle, čtvrtý rok blíží se ke konci, a ještě nepřestala, ano běd válečných stále přibývá. I chápeme, jak bolestně se tato věc dotýká srdce Otce všeho křesťanstva, sv. Otce, nástupce sv. Petra, jehož svátek dnes zde slavíme. I našemu nynějšímu sv. Otci, Benediktu XV. platí slova Kristova: »Ty jsi Petr t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou.« Celá ta krásná budova, kterou Kristus zbudoval, má základem Petra a jeho nástupce, papeže, tak že sv. Ambrož právem říci mohl: »Kde je Petr, tam je církev,« tam je církev pravá. My jsme údy této církve, a papež je nejvyšší viditelnou hlavou tohoto těla. A jako v těle hlava cítí bolest každého údu, tak také sv. Otec cítí bolesti nás všech a rád by jim odpomohl. A která bolest nás nejvíce trápí? Po čem všichni nejvíce toužíme? Ptejte se kde koho, každý vám odpoví: Jen kdyby už byl válce konec. To je naše největší bolest, po míru všichni vřele toužíme. A právě tuto bolest sdílí s námi naše nejvyšší viditelná hlava a všemožně se stále přičiňuje, by zkrátil trápení válečné. A právě pro dnešní den ustanovil něco zcela zvláštního, aby totiž dnešního dne každý kněz s ním úmysl svůj při mši sv. spojil a mši sv. obětoval, by Bůh brzy nám dal kýžený mír. Proto k oslavě sv. Petra chceme dnes promluviti o jeho nynějším nástupci papeži Benediktu, co všecko již pro mír učinil a co zvláště dnešního dne konati přikázal. Již r. 1823 napsal protestantský dějepisec Pertz: »Nejlepší obhajobou papežů jest odhalení jejich činnosti.« Zajisté: když Kristus dal papežům klíče království nebeského, odevzdal jim tím obsáhlou moc. Přes 19 set let uplynulo, co papežství v osobě sv. Petra plnou moc v církvi sv. obdrželo. Papežství může klidně těchto 19 set let jako svědky své činnosti předvésti. Neboť svědectví jejich o významu papežství pro kulturu a vzdělání můžeme naznačiti slovy Písma sv.: Pertransiit, benefaciendo. Šlo dějinami lidstva, prokazujíc dobrodiní. Nemůžeme ovšem v krátké době všechna dobrodiní vylíčiti, jenom pohlédneme krátce na blahodárnou činnost nynějšího sv. Otce v příčině přivodění míru. Tím nahlédneme, jakými díky jsme mu zavázáni, v jaké úctě ho chovati a s jakou vřelostí k němu lnouti a hájiti ho máme.

1. Na počátku světové války zemřel papež Pius X. 20. XVII. 1914. A již 3. září byl za papeže zvolen arcibisknp Boloňský, který přijal jméno Benedikt XV. Benedictus znamemá po česku Požehnaný, a tomu jménu dělá čest, neb od začátku usiloval, aby požehnání míru sneslo se mezi národy. Veškerá jeho činnost od nastoupení má ráz úsilí o mír, takže právem ho lze nazvati apoštolem míru. Již 8. září 1914 volá z Vatikánu do celého světa ke všem srdcím katolickým. Ujímá se správy nejvyššího úřadu v důvěře v Boha a doufá, že mu Bůh dá k tomu potřebné síly. Hrůzou a bolestí naplnilo ho ohromné divadlo války, tak veliká část Evropy, mečem a ohněm zpustošená, rudne krví křesťanů. Slibuje, že ničeho neopomine, pokud bude moci, co by přispělo k urychlenému ukončení této pohromy. Vybízí dále věřící i duchovenstvo k důvěrné a vytrvalé modlitbě. Vladaře pak prosí a zapřísahá, aby pojali úmysl upustiti od svých neshod ku blahu společnosti lidské, by jim postačily zříceniny již způsobené, by jim postačila krev již prolitá; vybízí vladaře, by spěšně o míru se radili a pravice si podali. Ukazuje také na užitek z toho pocházející.

2. Dne 7. února 1915 byly konány z nařízení sv. Otce pobožnosti za smilování Boží a žádoucí mír v celé Evropě; po celý den byla vystavena nejsv. svátost oltářní, k litanii loretánské přidána prosba »Královno míru, oroduj za nás« a poprvé zaznívala modlitba sv. Otcem sepsaná, počínající slovy: »Zkormouceni hrůzami války«, která od té doby tolikráte opakována byla. Nebylo snad člověka, který by, slyše prvně slova vznešené modlitby, nebyl býval dojat až do nejhlubších záhybů srdce svého. Žádná jiná náboženská společnost nevystoupila takto slavnostním a veřejným projevem, protože jen v církvi katolické skrze nástupce sv. Petra promluvila sama Láska Kristova.

3. Když slova jeho modlitby namnoze nedotkla se srdcí lidských, znova vystupuje sv. Otec mírovým provoláním ze dne 28. června 1915. Láska Spasitelova pohání sv. Otce, znovu prosili znovu klepal úpěnlivě a pln pokory na dvéře srdcí lidských. V provolání tom praví, že cítí muka otce, jenž vidí dům svůj zpustošený zuřící bouří, vzpomíná mladých synů, kteří byli usmrceni, matek, předčasných vdov, nevěst, dítek, oloupených o otcovské vedení. Když jeho láskyplná a důtklivá rada nebyla vyslyšána, přece nepřestal obraceti se s důvěrou k všemohoucímu, v jehož rukou spočívají srdce jak poddaných tak i králů a modliti se k němu za konec strašlivého krveprolití. Zapřísáhá vladaře, aby konečně učinili přítrž tomuto hroznému vraždění. Je to krev bratrská, jež se prolévá na zemi i na moři. Poukazuje vladaře na velkou zodpovědnost před Bohem i lidmi z míru i války. Požehnán budiž, praví sv. Otec, onen, jenž nejdříve pozdvihne ratolest olivovou a podá pravici nepříteli, nabídne mu rozumné podmínky míru. Mírové toto provolání sv. Otce bude důkazem všem věkům, že církev katolická i v této době světových zápasů konala svoji velikou a svatou povinnost lásky k bližnímu a spolu se postavila

takto vznešeně jako ochranitelka rodin, základů to říší, ochranitelka vědění, umění a všeho pokroku, který v dále trvající válce jen hyne a musí zanikati.

4. Papež nejen sám prosil a zasazoval se o božský mír, ale hledal i spojence, kteří by svým vlivem i svojí mocí mohli s ním pracovati v této záležitosti. Tak se obrátil do Ameriky, dokud ještě nebyla spolu ve válce zúčastněná. V papežské konsistoři (6./12. 1915) jako starostlivý otec opět a opět naznačuje cesty možného smíru a pokoje mezi národy. Používá každé příležitosti, aby ukazoval nynější nutnost míru tak i v dopise kardinálu Pompiliovi 4./3. 1916.

5 Nezapomněl ani na invalidy všech států a první vystoupil pracuje o to, aby byli vyměňováni a tak mohli se vrátiti ke svým drahým do vlasti. Dne 18./10. 1914 přikazuje v listě kard. Hartmannovi veškerému duchovenstvu v Německu, aby pečovalo o zajatce dle svých sil. V prosinci 1914 nařizuje všem biskupům ve státech válčících, aby posílali kněze do zajateckých táborů. Začátkem roku 1915 podařilo se papeži, že válčící státy přijaly jeho návrh, jímž těžce ranění, k boji neschopní zajatci byli vyměňováni a do vlasti posíláni. Také prosil válčící mocnosti, aby na štědrý den 1914 zastavily se vzájemné boje, r. 1915 žádal podobně o svátcích velikonočních.

Peněžitými podporami obmyslil jednotlivé národy, kteří postiženi byli hrůzami války nejvíce. Do Francie poslal 40 tisíc franků, lidu polskému 25 tisíc lir, do Vých. Prus 10 tisíc marek, podobně do Luxemburska, Srbska, Rusínům i Belgičanům.

6. Přese všechny prosby papežovy válka neustala. Dne 1./8. 1917 obrací se znovu Benedikt ke všem válčícím státům a blíže označuje ve své notě cestu a prostředky k možnému míru. Znovu tluče na srdce, vůli i rozum všech bez výjimky, znovu nese ratolest míru a prosí o její laskavé konečné přijetí. Tento list důstojně se řadí ke všem dřívějším projevům, jest pln lásky křesťanské a spolu vrcholem prozíravosti a důmyslu státnického, který nesleduje jiných postranních cílů, ale jen a jen, brzký opravdový, spravedlivý mír a pokoj.

7. Shromáždění delegátů křesťansko-sociální organisace Švýcarska, zasedající 1./7. 1917 v Curychu, poslalo jménem svých 35 tisíc členů sv. Otci holdovací adresu. Přesvědčeno jsouc, že politické vyloučení vznešeného suverena ethické světové říše by podstatně podporovalo desorganisaci a soupeřství mocností, opírajíc se o úsudek vynikajících zástupců moderní právní vědy, dě něhož myšlenka rozhodčích soudů před staletími došla velkolepého právního vyjádření v ideovém světě papežství, a chtíc dopomoci k vítězství právu těžce zkoušených národů na čestný organisovaný mír, klade katolickému dělnickému světu všech zemí za nejvyšší cíl nasazovati všechny síly pro uskutečnění katolického společenského ideálu v životě národů, aby bylo papežství národy provoláno za povolanou stálou sprostředkující instanci pro diplomatické sporné případy a aby byla vytvořena světová orga-

nisace se svobodným suverenním nezávislým papežem v čele svobodných suverenních nezávislých národů.

8. Od 29. do 31. ledna 1918 konala mezinárodní katolická unie v Curychu druhou konferenci a zaslala sv. Otci holdovací adresu. Jako při první konferenci (12. a 13. února 1917 směřovaly i nyní myšlenky účastníků nejprve k Jeho Svatosti se stejným smýšlením neochvějné věrnosti a dětinné úcty. Jak by však mohli v těch dnech strastí a bolestí, stále ještě se množících, vzpomínati Jeho Svatosti, aby přede vším nevzpomněli vznešeného mírového provolání z 1./7. 1917, které jako maják v temnu válečné noci ční.

Skutečně, máli lidstvu se dostati spravedlivého a vytrvalého míru, a má-li se budoucnost národů snesitelně utvářeti, třeba, by mír srozumění a smíření spočíval na mravně vysokých a osvobozujících zásadách, které Jeho Svatost v onom vznešeném provolání naznačila. Sv. Otec přirovnával při vánoční promluvě 1917 toto provolání k zrnu, které »teplo k vývoji přinésti« musí. Této teploty půdy se mu dostalo. S vroucími díky a vřelým přáním přijala srdce milionů a milionů všech států a národů, všech stavů a povolání posvátnou mírovou listinu, která má zůstati střediskem všech mírových snah. Vřelá modlitba všech účastníků konference prosí Boha, aby toto zrno dále klíčilo a brzy k zlatému klasu míru uzrálo.

Jako věrní synové pohlížejí účastníci konference se sdílnou starostí na nesnesitelné překážky, s nimiž se zástupce Kristův na zemi při vykonávání svého nadpřirozeného úřadu potkává, jakož i na vážná nebezpečí, která jejich milovaného Otce obkličují. Čím větší však útisky, čím prudší bouře, které Jeho Svatost sužují, tím vřeleji se shromažďuje láska věřících kolem sv. Otce, tím horlivější bude jejich námaha, aby Jeho Svatost a apoštolská stolice svobody a nezávislosti došly, jaké vyžadují zájmy sv. církve, ano zájmy lidstva.

Na tuto holdovací adressu odpověděl kard. Gaspari 11./4., poděkoval za Sv. Otce. Ten s radostí shledal, jak první myšlenka konference schválila dílo, které zástupce Ježíše Krista dále vykonává ve prospěch všech svých dítek, které všechny jeho otcovskému srdci stejně drahé jsou, mezi nimiž však válka, jíž co do trvání a krutosti rovno není, již příliš dlouho hrozné vraždění činí, k nejvyšší bolesti a nejtrpčím mukám všech.

S touto myšlenkou spojila konference zároveň křesťanské smýšlení vůči nešťastným bratřím, kteří jako nemocní v horečce láskyplnou a milosrdnou ruku odmítají, která je zachrániti chce, a kteří nevděkem lásku otcovu splácejí.

Obé smýšlení spojuje se v novém slavnostním slibu upřímné a neochvějné oddanosti vůči společnému Otci a povznáší se ve vřelých modlitbách ke knížeti pokoje, aby všem členům lidské společnosti odpuštění a záchranu propůjčil a aby opět všechny jako bratry kolem nejvyšší stolice pravdy a života trvalými páskami křesťanské lásky spojil.

9. Přicházíme k poslednímu projevu sv. Otce, který se týká dnešního svátku knížat apoštolských sv. Petra a Pavla. Tento projev zní: Záhy dospěje ke konci čtvrtý rok od té doby, co jsme krátce po počátku evropského světového požáru se zdráháním přijali hodnost pontifikátu. Po celou tuto dobu vzrůstaly hrůzy války stále, místo aby jich ubývalo. Ani okamžik neustalo utrpení našeho otcovského srdce pro hrozná a hromadící se zla, Pociťovali jsme vskutku tragickým následkem událostí nejen bolest celého světa, tak že se sv. Pavlem můžeme říci: »Kdo jest nemocen, abych já s ním nebyl nemocen? Kdo se horší, abych já se nepálil?« (II. Kor. 11. 29.), nýbrž neopomněli jsme zároveň ničeho, co bylo vůbec možno vykonati a poslouchali jsme tak požadavku své Apoštolské povinnosti, jako i křesťanské lásky.

Nyní jest naše situace úplně stejná se situací krále Josafata, když v největší nouzi volal: »Pane, Bože otců našich. Ty jsi Bůh nebe a Pán všech království a všech národů, síla a moc leží ve Tvých rukou a nikdo nemůže se ti vzpírati. V nouzích svých pozdvihujeme hlasu svého k Tobě, Ty nás vyslyšíš a zachráníš nás. Ó Bože, Ty jsi poslední útočiště naše.«

Proto odevzdáváme se do rukou Boha, který řídí srdce lidí a běh údálostí. Jen od něho očekáváme konec hrozné metly. On dá rozvrácenému světu svůj pokoj a tak obnoví mezi lidmi vládu lásky a spravedlnosti. Nejprve a především musíme však umírniti hněv Boha, jenž byl uražen tak velkou zkažeností a tak mnoha chybami. Pokorná a úpěnlivá modlitba bude za těchto okolností míti veliký účinek, pokud je pronášena s vytrvalostí a důvěrou.

Avšak svatá obět mše jest ještě účinnější, abychom si naklonili milost Boží, neboť přináší Otci nebeskému v obět toho, jenž sám se obětoval za vykoupení všech a žije věčně, aby se nás zastával. Jest dobrým právem církve předpisovati všem duchovním pastýřům, aby sloužili mši v určité dny za potřeby křesťanského lidu. V tyto zvláštní dny chce církev, matka soucitu, vzývati Boží milosrdenství pro bídu svých dětí.

Co však jest nyní nutnější, než aby pokoj a pravé bratrství opět zavládly mezi lidmi? Proto se jeví krajně důležitým požádati všechny kněze, aby zároveň s námi sloužili slavnostní mši tímto slavnostním způsobem. Tak nařizujeme tímto motu proprio, aby dne 29. června, ve svátek sv. Petra a Pavla, ochránců křesťanství, všichni kněží sloužili mši za lid a slavili tuto obět ve zmíněném úmyslu. Všichni řeholníci a kněží světští nechť vědí, že konají něco, co jest nám velmi příjemné, jestliže v tento den při vykonávání svaté oběti sdruží své úmysly s našimi.

Tak přinese katolické kněžstvo celého světa v jednotě s papežem na všech oltářích země obět smíření a lásky a tak bude působiti na božské srdce. Tak se posilní moje naděje, abych uzřel splnit se přání Davidovo, které jest také přáním a touhou národů: »Spravedlnost a pokoj políbily se« (Žalm 84. 11.). Tak zní doslovně nejnovější projev sv. Otce.

Mluví z něho zklamání a důvěra. Zklamání nad národy a vládci válčících států. Zklamání tlumočí slovy: Neopomněli jsme ničeho... Není to však zklamání zoufajícího. Naopak, právě tu odhaluje srdce plné silné důvěry, učící, že přece všechna naděje dosud nezmizela a že lidstvo není zbaveno všech prostředků pro ukončení válečných hrůz. Slavným vyznáním důvěry v Boha je toto poselství papežovo. Odívá je slovy krále Josafata, velebnou to modlitbou k bytosti všech bytostí, Bohu všemohoucímu. Benedikt XV. naznačuje také cestu, po níž se duše důvěry plná má bráti, kde odpomoci hledati. Ukazuje na prostředek nejúčinnější, na oběť mše sv. Vždyť jest to oběť smíření. Kéž přinese tato oběť, po celém světě dnes kněžími s papežem přinášená, ovoce, které od ní sv. Otec očekává.

Poukázal jsem vám dnes o svátku sv. Petra, prvního papeže, na nynějšího sv. Otce Benedikta a ukázal jsem vám, jak ničeho neopominul, co bylo v jeho moci, aby učinil přítrž hromadnému vraždění, co zvláště pro dnešní den nařídil. Spojujme i my úmysly své při dnešní oběti mše sv s úmyslem sv. Otce, prosme Boha, aby touto obětí usmířen dal světu opět pokoj a spravedlnost. Tato úvaha o mírové činnosti sv. Otce nechť v nás také upevní úctu, vděčnost a poslušnost k církvi sv., zvláště k její nejvyšší viditelné hlavě. Kde je Petr, tam je církev. Kéž Bůh dá církvi své opět rozkvět nový, svobodu, by mohla konati svůj nadpřirozený úřad, kéž všichni křesťané na celém světě opět pravici si podají, v bratrství a pokoji žijí, by se naplnilo přání sv. Otce a všech národů, by spravedlnost a pokoj se políbily. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Sv. Petra a Pavla.

Napsal a přednesl Dr. Jan Konečný, vicerektor kněžského semináře v Hradci Králové.

Milostí boží jsem, co jsem a milost jeho nebyla ve mně marná. I. Kor. 15. 10.

Na dvoře císařovny a královy Isabelly žil šlechtic František Borgiáš. Nejkrásnější léta strávil zde ve službách krásné Isabelly, — ano pro samou službu královskou zapomínal na službu vyšší, službu králi všech králů. Náhle zemřela císařovna a František prokazuje jí ještě poslední službu dvořanskou, doprovázeje její rakev do Granady. Zde ještě rakev otevřena a dvořanům dovoleno pohlédnouti naposled v zsinalou tvář jejich paní. I František pohlédá se zaroseným okem na zemřelou. A hle, tento poslední pohled jeho způsobuje náhlou změnu v jeho chování i v celém dalším životě. Spatřilť totiž nyní tvář — druhdy tak krásnou — úplně znetvořenou chladem smrti. Jako blesk prolétne hlavou jeho myšlénka zvláštní, dosud neslýchaná a František vyráží z úst svých slova: »Františku, komu pak jsi to až dosud sloužil? Ty's domníval se, že sloužíš mocné paní a zatím byla i ona jen slabým,

pomíjejícím tvorem. Jí obětoval's celý dosavadní svůj život a zapomínal's na Toho nejvznešenějšího, nestárnoucího a nezměnitelného Pána, Boha.«

A hle, po několika dnech vystupuje šlechtic Borgiáš ze služeb císařských a vstupuje ve služby Boží. Stává se knězem tovaryšstva Ježíšova, knězem horlivým nejen o spásu duše vlastní, nýbrž i duší jiných. A dnes raduje se v slávě věčné.

Drazí křesťané! Ptáte se, co bylo příčinou této náhlé změny v životě tohoto muže? — Bylo to osvícení zvláštní s nebe, milost boží, která působila naň tak, že se rozhodl započati život nový, že spolupůsobil s milostí tou a došel tak blaha časného i věčného.

Příklad tento volil jsem proto, jelikož i v životě patrona Vašeho, sv. apoštola Pavla tatáž náhlá změna byla příčinou jeho velikosti i slávy.

Zbožní předkové Vaši zasvětili tento chrám úctě sv. Pavla. Vznešený odkaz tento milých předků vašich ustavičně připomínati Vám má lásku boží k hříšníkům, jimž dává milost svou, by poznali sebe a spolupůsobíce s touto milostí došli věčné spásy.

Kéž vyprosí nám sv. apoštol národů požehnání nebes, bychom pochopili pravdu tu a dle ní i život svůj zařídili.

I.

Bůh dává i hříšníkovi milost svou.

To vyjádřil Hospodin již ve Starém Zákoně ústy Ezechiele proroka: »Žiju já, praví Hospodin, nechci smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a byl živ!« — A když pak Spasitel světa přišel na tento svět, přišel proto, aby lidstvo pokleslé, pobloudilé zase pozvedl a s Bohem smířené v nebes říši uvedl. Jak dojemná jsou všecka podobenství Spasitelova, jimiž líčí svou péči o hříšníky v podobenství o marnotratném synu a ovci ztracené! Hle, Bůh zde vychází pobloudilému vstříc, hledá ho v okamžiku, kdy špatně se mu daří, hledá ho, když zahynutí mu hrozí a přijímá jej milostivě za dítko své. Proto napomíná a těší sv. Petr II. 39.: »Trpělivě jedná (Pán) s vámi, nechtěje, aby někteří zahynuli, nýbrž všichni k pokání obráceni byli.«

Cesty, jimiž ubírá se milost boží do srdce hříšníka, aby ho osvítila, povzbudila a nadchnula k novému životu, jsou velmi rozmanité.

Bez jakékoli zásluhy neb přičinění našeho vyhledává Bůh hříšníka sám. Někdy zve jej úplně klidně k sobě hlasem vnitřním — svědomím, tak klidně, jako kdysi Kristus kráčeje kol celnice syna Alfeova zval jej za apoštola slovy: »Pojď a následuj mne!« Jindy volí zase milost Páně cesty jiné k osvícení rozumu, pohnutí srdce i vůle naší. Tak mocněji než kdy jindy proniká spasitelná síla její v nás v nemoci, pronásledování, u smrtelného lůžka vašich milých a drahých. Sv. Augustin vyjadřuje totéž slovy: »Všude volá Pán k pokání a polepšení života. Volá dobrodiním, dlouhým životem, volá skrze kazatele, volá četbou i přemýšlením, volá i po-

těchou!« V takovýchto případech bývá hlas milosti boží nad jiné mocný. Mnohdy však užije Pán cesty mimopřirozené, jak to shledáváme při obrácení sv. Pavla. — Jistě již tehdy, kdy výmluvný a nadšený sluha boží, jáhen Štěpán za mučitele své se modlil, klestila si milost boží cestu do duše Šavlovy, jenž hlídal roucha těch, kteří házely kameny na světce. Modlitba o milost a slitování z úst sv. prvomučeníka nebyla marna. V nevyzpytatelné moudrosti své sesílá Pán milost svou Šavlovi v okamžiku, kdy by se toho byl nejméně nadál. Když ubíral se totiž s družinou svou do Damašku, aby tam se svolením vrchní rady židovské jímal křesťany, obrácen byl způsobem zázračným. Oslepen klesá s koně, avšak v okamžiku tom, v němž pozbývá zraku smyslného, naplněno oko duše jeho světlem milosti boží. Nyní slyší dobře hlas s nebe: »Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?« (Act. 9. nn.) Hlasu tomu nemůže odolati a proto táže se v úžasu: »Kdo jsi, Pane?« A uslyšev odpověď: »Já jsem Kristus, kterého ty pronásleduješ!« chvěje se na celém těle a prosí o rozkaz, neboť ochoten jest podrobiti se vůli Páně. »Co chceš, ať učiním«, zní nyní z úst toho, jenž ještě před chvílí pomstou a hněvem plál proti Kristu. A právě tato ochota spolupůsobiti s milostí boží, jeho nový — milostí Kristovou osvícený, posílený a posvěcený život byl základem jeho pozdějšího věhlasu a velkého významu jeho osobnosti, že mohl postaven býti po bok knížete apoštolského Petra a že nazván byl apoštolem národů.

II.

A jsem jist, že právě pro tuto stránku povahy Pavlovy zvolen byl předky Vašimi za patrona zdejšího chrámu i celé farní osady. On učiti Vás má, jak spolupůsobiti máte dle příkladu jeho s milostí boží. Nuže popatřte jen na tento odkaz drahých předků a vznešený vzor svůj!

Po zázračném obrácení jde Šavel do Damašku, přijímá poučení z úst učeníka Ananiáše, stává se křesťanem, odchází pak na poušť a modlitbou i postem připravuje se zde na nový život a novou práci. Vyhledav pak apoštoly v Jerusalémě a přijav svěcení biskupské v Antiochii, odchází, aby pracovati mohl pro Krista mezi národy. Prochází malou Asií, všude s velikými obtížemi nejen od nepřátel, nýbrž i drsné, nevlídné přírody se potkávaje. Ubírá se i dále, za hranice své vlasti, k národům vzdělaným, Řekům a zde v Korintě i Athenách hlásá Krista.

A pozorujte jen, jak rád trpí a pracuje pro spásu duší! Dvéře žalářů zapadají s dunivým hukotem za ním, židé i pohané osnují vzpoury proti němu, spousty balvanů řítí se na hlavu jeho místo díků a vděku těch, jimž dobře činil. Marné však jsou nepřátelské vzteky, Pavel snáší vše v tom, jenž jej sílí! Marně chtějí nepřátelé odvrátiti apoštola od lásky jeho ke Kristu a v ní od lásky k nesmrtelným duším. »Kdo odloučí nás od lásky Kristovy?« volá apoštol. »Zda soužení aneb úzkost, nebo hlad, či nahota neb

nebezpečenství? zdali protivenství či meč?« — Ovšem člověka bez lásky a posily boží snadno zdolají a skolí tyto zbraně, učeník Kristův odpovídá však na všechny nástrahy tyto slovy apoštola: »Jsem jist, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížetstvo, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí . . . ani jiné stvoření nebude nás moci odloučiti od lásky boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.« (Řím. 835, 38.)

A to, co apoštol ústy vyznával, také i skutky dosvědčil. Když v Římě za ukrutníka Nerona nejhorších trestů užíváno bylo proti křesťanům, Pavel neopustil stádce Kristova, nýbrž trpěl s ním, je těšil a na smrt připravoval, a také sám smrtí mučednickou jako občan římský — stětím — zároveň se sv. Petrem r. 67. 29. června život svůj Kristu zasvěcený dokonal.

Avšak památka mužů slavných nehyne. »Ti, kdo učili spravedlnosti mnohé, stkvíti se budou jako hvězdy na obloze nebeské na věčné časy,« praví Písmo svaté. Kristus korunoval Pavla korunou věčné slávy, a duch svato-pavelský žije v církvi Kristově dále, nacházeje porozumění a ohlasu.

Vezměte jen do rukou dějiny církevní a světské, a naleznete celou řadu mužů všech věků, kteří jako druhdy sv. Pavel povzbuzeni byvše milostí boží — s ní spolupůsobili a stali se muži slavnými, jichž památce žehná vděčné lidstvo.

Bylo to r. 1892, kdy zemřel veliký arcibiskup londýnský, kardinál Manning. Smutek veliký zmocnil se veškeré Anglie bez rozdílu vyznání, a v den pohřbu velikého muže tohoto doprovázelo rakev jeho ke hrobu na 30 tisíc dělníků, jež vymanila jeho neohrožená horlivost z otroctví alkoholu — opilství. Avšak dobrodiní toto, získané neúnavnou apoštolskou snahou arcipastýře, pro niž nadchnul po velikých obtížích i sbory zákonodárné, nebylo jedinou zásluhou zesnulého. V den jeho pohřbu lkaly na hrobě jeho zástupy jinochů, jež zachránil ve školách svých před záhubou časnou i věčnou. Jemu děkoval v onen den vděčný, těžce zkoušený a z náboženských ohledů pronásledovaný katolický lid anglický, jemuž se postaral kardinál Manning o horlivé katolické kněžstvo, jehož počet vzrostl o $1^1/_2$ sta (ze 210 na 350).

Jeho duch působil ještě i po smrti. Od dob Manninga a předchůdce jeho Wisemana lid katolický nebál se vyznávati víru svou, žádal o zachování společenských svých práv, a dosáhl konečně i toho, že při poslední korunovaci královské odpaďnouti musila urážlivá slova proti církvi katolické, za této příležitosti téměř po 5 století pronášená.

A tážete-li se, kdo sílil kardinála Manninga, aby vykonati mohl dílo tak vznešené, odpovídám: »Byla to milost boží, která obrátila jej na pravou víru na základě opravdového studia spisů bohovědných. Z anglikánského kněze stal se tak kněz katolický, nevážící nikterak hmotných ztrát, vážící si však tím více pokladu nadpřirozeného, milosti boží. S touto milostí boží působil kardinál Manning neúnavně po celý život.

Drazí křesťané! Kolik milostí přijali jste už z láskyplné ruky boží. Křtem sv. stali jste se dítkami božími a dědici věčné blaženosti, častěji očistěni jste byli od hříchu ve sv. pokání, spojili jste se s Dárcem milostí ve sv. přijímání. Při oběti sv. jato bylo snad nejedno srdce vaše spasitelnou bolestí nad spáchanými hříchy a hrůzou před věčnými tresty. A mnohý snad nepokročil přes to ani o krok na cestě křesťanské dokonalosti. Nepokročil proto, poněvadž zatvrdil srdce své, zavřel uši své hlasu milosti boží, s obdrženou milostí boží spolupůsobiti nechtěl.

Drazí posluchač! Chcete snad, aby nad troskami vašeho štěstí časného i věčného zalkal jedenkráte Kristus tak, jak zalkal nad zříceninami jerusalemskými, jež zrakem prorockým viděl? — Ó nikoliv! Nechť naleznou dnes slova vyzvání Kristova: »Kéž bys aspoň dnes poznal den navštívení tvého« ohlasu v duši vaší, nechť rozohní se srdce i mysl vaše pro Boha i povinnosti k němu, aby zvolati jste mohli jednou v radosti věčné se sv. patronem svým: »Milostí boží jsem, co jsem, a milost jeho nebyla ve mně marná!« Amen.

Neděle šestá po sv. Duchu.

Chudoba, práce, poctivost a prozřetelnost boží.

»I jedli, a nasyceni jsou.« Mar. 8, 8.

Velké utrpení spočívá nyní na nás. Každému se zdá, že jeho utrpení jest nejtrpčí a jeho kříž nejtěžší. To může býti klam, poněvadž člověk, co sám cítí, bolestněji posuzuje než cizí utrpení. Ale přece je pravda, že Bůh, když člověka zkouší, obyčejně ho stihne na nejcitlivějším místě. Zkoumá srdce a ledví lidská a zná zevrubně místo lidského srdce, kde se láska k pozemským věcem nejvíce usadila. Tam obyčejně zasazuje největší rány, tam se láska k Bohu osvědčiti má. Tak již od Abrahama žádal, co mu bylo nejdražší. Tak tomu bylo u Tobiáše, oslepl, nemohl konati své zamilované skutky milosrdenství a ve všech těžkých zkouškách výborně obstál. »Že jsi byl příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe.« Vidíme, jak i spravedlivý, Bohu příjemný zkoušen býti musí. Ale i při zkoušce chrání Bůh své miláčky. Líto je mu zástupu lidí, kteří přišli, aby ho slyšeli, nasycuje zázračně čtyři tisíce těchto lidí, stará se o nás všechny. Abychom v této válečné tísni k důvěře Boha se posilnili, chceme uvažovati na příkladu Tobiášově, jak se Bůh o nás stará zvláště ve třech křížích, které nás nyní tíží, v chudobě, při práci a chceme-li zůstati poctiví, v poctivosti.

I. Nábožný Tobiáš měl jediného syna. Rostl v tuhé kázni k radosti rodičů. Z Písma sv. vidíme, s jakou pečlivostí rodiče syna svého nábožně vychovávali. Jak byl sám o své víře přesvědčen, jak sám byl hluboce nábožný, tak chtěl tyto drahocenné statky synu svému zachovati. Mladý Tobiáš byl také jiný, než

mnozí synové a dcery dnešní doby v mladých letech. Ztratili všechen smysl pro radosti rodinné, pro dobrého křesťanského ducha v domě a obcují s lidmi, o nichž by ani rodičům nesměli mluviti, kteří cti a dobrého jména dbají. Takým mladý Tobiáš nebyl. Byl jednoho srdce a jedné mysli s otcem i matkou. Otec dal svému synu také krásná naučení pro život. Když myslel, že zemře, zavolal k sobě syna a řekl mu: »Slyš, synu můj, slova úst mých a v srdci svém je jako základ založ!« To jest: otcovské napomenutí má býti základem celého jeho života, základem všeho jeho smýšlení, cítění, mluvení, jednání a trpění. Ke konci svého naučení praví: »Neboj se, synu můj; chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, jestliže se báti budeme Boha.« Vidíme celou rodinu v chudobě. Slepota otcova měla pro celou rodinu nejsmutnější následky. Nemohl nic vydělávati, a tak se octla rodina v chudobě. A přes chudobu praví otec synu: »Neboj se!«

Jak snáší člověk chudobu? Bez víry v Boha nebojí se člověk ničeho více než chudoby. Kolem Tobiáše žili pohané, a ti pokládali bohatství za život, chudobu pak za smrt. Cicero dí, že člověk takovou cenu má, kolik bohatství má a Thukydides dí, že peníze jediné jsou mocí. Dnes soudí svět bez víry podobně. Filosof Hegel dí, kdo nic nemá, ničím není. Voltaire míní, že teprve žíti počal, když peníze obdržel. Takové názory jsou tam, kde víry není. Proto se chudým člověkem tak velice pohrdá. Proto chtějí také někteří pozemské statky rozděliti. Základem této nauky je názor, že jedině pozemské statky člověka oblažují.

Křesťanství soudí o bohatství a chudobě zcela jinak. Tu jest Bůh pánem všech pozemských věcí, a člověk jest jen správcem těchto věcí, zodpovědným Bohu. (Tertul., Chrys.) Jako jsou rozdíly u lidí při vlohách a nadáních, jsou také rozdíly v majetku a ty rozdíly zůstanou. Ani Kristus neodstranil chudobu ze světa, ale potěšuje chudé a praví jim, že si chudobou zásluh získati mohou. Ano, ujišťoval, že neodstraní chudobu ze světa: »Chudé budete míti stále mezi sebou,« ale blahoslaví chudé. Proto křesťanství chudým nepohrdá. Sv. Alžběta mluvila o chudých s největší uctivostí: »Naši milí páni chudí.« Hodní chudí byli jí lidmi milostí Kristovou povznešení.

A ty se ptáš: Proč právě já jsem chud? Proč jiní v blahobytu žijí? Na tu otázku jedině ti odpovídá víra v prozřetelnost boží. Poslední vatikánský sněm dotekl se jedné rány naší doby, když učení o prozřetelnosti boží slavnostně prohlásil. Písmo sv. jest plno výroků o této pravdě. Z této pravdy vyplývá pro chudého přesvědčení, že pro něho jest chudoba dobrá, ano nejlepší, jinak by ji nebyl dobrotivý Bůh na něho dopustil. Chudobu, v níž žiješ, připustil Bůh, je pro tebe lepší než bohatství. Věz, že bohatství obsah je pro člověka mnohá nebezpečí. Apoštol nazývá je »osidlem ďáblovým« Nepřihází se zhusta, že člověk bohatstvím hyne? Mnozí lidé nemohou přebytečné peníze ani v kapse strpěti. Dokud žijí v chudobě, dobře se jim vede; ale jakmile domohou

se bohatství, zvrhají se, upadají v pokušení a ve svých obavnostech řítí se ve věčnou záhubu. Sv. Cyrill nazývá bohatství právem »vnadidlem prostopášnosti, dráždidlem žádostivosti, břemenem smrti.« Když Bůh pro tebe chudobu určil, stalo se tak z jeho soudné prozřetelnosti, abys se velkých nebezpečí vyvarovaly. V chudobě ti postavil žebřík do nebe, proto můžeš s nábožným Tobiášem volati: »Chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, jestliže se budeme báti Boha.« Jaké dobro jest ochráněnu býti od mnohých nebezpečí.

K tomu uvaž dále, že Bůh zvláštní láskou o chudé pečuje. Chudí jsou miláčci boží prozřetelnosti. »Oblažíš chudý lid,« praví 2. kniha Král 22. Chudí jsou srdci božímu nejbližší; chudá vdova, jakých je nyní válkou mnoho, chudý sirotek, bezmocný nemocný jsou předmětem láskyplné prozřetelnosti. »Bude Bůh útočištěm chudému« (Žalm 9, 10.), opuštěného bohatstvím a lidmi přijímá Bůh. Proto prosí chudý se zvláštní důvěrou (Žalm 24. 16.): »Pohlédniž na mne a smiluj se nade mnou, neboť osamělý a chudý jsem.« Proto dává Bůh chudému místo bohatství jiné statky: »Připravil jsi (pokrm) v sladkosti své chudému Bože.« (Žalm 67. 11.)

Nemysli dále, že pozemské štěstí a spokojenost v bohatých palácích bydlí, nikoli, spíše je nalezneš v chudé chatě. Když běduješ nad svou chudobou, jdi do bytů bohatých, nalezneš tam při vší nádheře více bolestí a starostí. Již štěstí míti dobře vyvedené děti nahrazuje všechno bohatství. Toto přesvědčení žilo také v chudé chatě Tobiášově. Když syn v cizině prodléval, přišlo to matce na mysl. »Kdyby nebylo bývalo peněz, pro které jsi ho poslal,« mínila. Pro peníze ho ke Gabelovi poslali, nyní si matka pro to stěžuje: »Ó by nikdy těch peněz nebylo, pro které jsi ho poslal. Dostiť nám bylo v naší chudobě, abychom za bohatství počítali, že jsme vídali syna svého.« Větší cenu měl u matky syn než všechno zlato. »Všecko v tobě majíce, neměli jsme tě pustiti od sebe.« (10, 5) Nejsi-li ve své chudobě šťastnější, když máš zdárné děti než bohatý, jemuž nezdárné děti hřeby do rakve zabíjejí? Chceš s ním měniti? Zajisté nikoli. A jaká jiná ještě bída bydlí často v palácích bohatých, nevěra manželská, nemoc. Tobiáš má pravdu, když dí: »Chudý sice život vedeme . . .«

Tak jen ve víře v prozřetelnost boží porozumíme chudobě, tu obdivujeme lásku boží, který v chudobě tak podivuhodné květiny lidského štěstí a spokojenosti skryl. Jak chudý jest nynější svět ve víře v prozřetelnost boží; proto hledá jen útočiště ve zlatě. Proto běhá lidstvo za penězy, vše podniká, aby peněz získalo a se obohatilo. Právě nyní ve válce to na vlastní oči vidíme, jak nesvědomití lidé i nejpotřebnější životní potřeby zdražují, jen aby zbohatli. Lidstvo nerozumí štěstí chudoby, nezná hnízdo, kde srdce lidské spokojenost nalézá, je to neskonalá láska boží, nezná srdce, v němž pokoj rozkvétá, je to srdce našeho Boha. Jen důvěra v Boha může nás zachrániti. »Požehnaný muž, který doufá v Hospodina, a bude Hospodin doufání jeho.« (Jerem. 17, 7.)

II. Když v domě Tobiášově nouze nastala, nezbývalo nic jiného, než aby žena jeho prací rukou svých chléb vydělávala. »Anna, manželka jeho každý den chodila tkát plátno, a co mohla rukama svýma vydělati, přinášela domů.« (2, 9.) Tak živila svou rodinu. To nám ukazuje, jaká bída v domě byla. Slepý Tobiáš seděl doma, jeho žena mimo dům pracovala.

Pohané, mezi nimiž Tobiáš žil, pokládali práci za nehodnou svobodného muže. Tak soudil Aristoteles i Cicero. Dnešní doba bez víry smýšlí o práci právě tak jako pohané. Tu se míní, při uspořádání nové společnosti vede cesta ke štěstí tak, by se pracovní doba co nejvíce zkrátila, mezi všechny stejnoměrně rozdělila a každému stejná možnost zahálky zjednána byla.

Křesťanství soudí jinak. Praví: práce je základní podmínkou člověka; neboť jako železo v nečinnosti zrezaví a křídla orlí ochabnou, když se necvičí, tak jde síla a život člověka zahálkou na zmar. I v ráji byla práce povinností. I kdyby se novotářům podařilo ze slzavého údolí ráj vytvořiti, ani tento ráj jako první nebyl by bez práce možný. Po pádu prvních lidí jest práce trestem a pokáním, nyní je pro člověka nutná práce v potu tváře. Kristus Pán ji svým vlastním příkladem posvětil a povznesl, sv. Pavel si živobytí prací dobýval. Jako manželka Tobiášova pracovala, tak první křesťané pokládali za věc cti, aby si jedenkaždý svůj chléb vydělal. Řeholníci, Basiliané, Benediktini a j. řeholí svou ku práci vedeni byli. Práce jest ve křesťanství ctí muže jak učeného tak neučeného, ozdobou ženy a panny.

A ptáš-li se, proč právě já mám pracovati tak těžkou a svízelnou práci, obdržíš odpověď opět jedině ve víře v prozřetelnost boží. Vůle boží chce, abych právě tuto určitou práci konal, kterou povolání mé s sebou přináší. Ať se ti cesty, které tě k tomuto povolání vedly, přirozené a náhodné býti zdají, nestalo se bez moudrých a láskyplných úmyslů prozřetelnosti boží, že právě na určitém místě, kde stojíš, práci ti vykázanou konati máš. »Srdce člověka přemýšlí o cestě své, ale Hospodin spravuje cesty jeho.« (Přísl. 16, 9.)

V této víře v prozřetelnost boží hleděli Tobiáš s manželkou na práci, proto se za ni nestyděli, nýbrž spokojeni byli. Nad to pracuje manželka pro svého slepého muže. Jak nyní mnohé ženy, jichž muži ve válce prodlévají, konají práce své i mužovy, pracují za své muže, pro své muže. Práce je společenskou povinností. Máš nejen pro sebe, nýbrž i pro své bližní pracovati. Tento společenský ráz sám Bůh práci propůjčil. Stavíš dům a jiný bude v něm bydleti, sázíš stromy v zahradě a v lese, jiný teprve z nich užitek míti bude, tak práce tvá prospívá i budoucím pokolením, jak krásně náš básník dí:

Komu los však méně skvoucí,
aspoň pro budoucí
poutníky a poutnice
urovnávej silnice.

Ať mluví svět o sobectví, ať v něm sobectví panuje, cti dojde jenom ten, kdo pro společnost — přítomnou i budoucí — pracoval. Jakou důstojnost má tu práce. Jaké zadostučinění pro dělníka jest vědomí, prospívám tím bližním svým. Co může býti šlechetnějšího, než když po příkladu manželky Tobiášovy pro slepého pracuješ, sirotka se ujmeš, jej vychováš. Práce spojuje lidi k šťastnému společenskému životu. Věda ani státnictví nemůže tuto zlatou cenu práce nahraditi, když se koná dle úmyslů prozřetelnosti boží tak, aby jeden pro druhého pracoval.

Práce jest i v jiném ještě ohledu vedena prozřetelností boží. Pohříchu totiž se práce vždy nedaří, člověk zasel dobré símě a klidí koukol, tak je to s prací rolníka, tak je to se vší ostatní prací. Namáhal jsi se, a náhlý obrat připraví tě o užitek očekávaný. Tu nám praví víra, že člověk sice žíti může, ale Bůh vzrůst propůjčuje. Můžeme pracovati, ale výsledek přichází od Boha. Na božím požehnání vše záleží. Při vší práci jest člověk na prozřetelnost boží odkázán.

III. Jak celý náš život, tak i naše veškerá práce spočívá v rukou božích. Běda člověku, když na sebe jedině spoléhá nebo nepoctivě vydělati chce. Bůh ctí jen poctivou práci. »Kdo rozsívá spravedlnost, má mzdu trvanlivou.« (Přísl. 11, 18.) Byl Tobiáš a jeho manželka při práci poctivý? Jednoho dne přinesla manželka domů kozelce, kteréhož kromě mzdy darem byla dostala. Tobiáš řekl: »Hleďtež, ať není kradený, nesmíme jísti ani dotýkati se ničehož, co by bylo kradeno.« To bylo poctivé, raději hlad snášeti než nepoctivým býti, raději suchý chléb jísti než kradeného kozelce. Kam se poděla poctivost v životě, při práci, zvláště nyní v době válečné? Samé lichvářství, podvody, nepoctivost. Myslí tito lidé, že lichvářstvím, nepoctivostí trvanlivého jmění nabudou? Myslí-li, že mohou Bohu úzdu řízení světa z rukou vzíti, když po cestách nepoctivých poklady hromadí? Zdaž to nepotvrzují dějiny všech národů? Zdaž nepoznal lid istraelský na Noemovi, Abrahamovi, Josefovi, Mojžíšovi, Gedeonovi, v těchto velkých skutcích prozřetelnosti boží, »jak dobré jest poslouchati Hospodina?« (Eccl. 46, 12.) Tak je tomu s národy, tak je tomu s jednotlivými lidmi. Mnoho dobrého míti budeme, jestliže poctivě si počínati budeme. Jak stojí tu Tobiáš jako sloup poctivosti ve světle prozřetelnosti boží! Nic ho nemohlo v poctivosti zviklati, ani hlad ani bída v domě, ani láska k synu. Raději zanechati synu poctivé smýšlení než bohatství nepoctivě nabyté. S poctivostí nejdál dojdeš.

Zdaž nejsou děti často úskalím pro poctivost mnohých rodičů? Pro sebe, říkají, nehledáme nic, ale musíme se starati o děti, aby přece něco měly, a tu míní, že mohou cesty poctivosti zanechati. Podaří se jim to? Nikoli, praví Písmo sv. (Mal. 1, 4.): »Budou stavěti, já však, Hospodin, jim to zbourám.« Giezi nepoctivě se obohatil, a malomocenství přešlo na něho a jeho děti. Co prospělo Achabovi, že nepoctivě se vinice Nabotovy zmocnil? Nic, on a jeho celá rodina zemřela násilnou smrtí. A kdyby se rodičům

i podařilo dobře zaopatřiti takto dítky své na zemi, co jim to pomůže, když za to řítí se v záhubu věčnou? Není nám prospěšno zanechati cesty poctivosti. Když Zacheus prohlásil: »Když jsem koho ošidil, navrátím čtvernásob,« tu Kristus Pán řekl: »Dnes stalo se spasení domu tomuto.« S poctivostí dochází celý dům spasení.

Kdy se svět opět navrátí k víře v prozřetelnost boží, kdy se naučí rozuměti chudobě, práci a poctivě si ve všem počínati? Aspoň my ukazujme tuto víru slovem i skutkem ve společnosti které pro nepoctivost úplný úpadek hrozí. Přesvědčení, že prozřetelnost boží nad námi vládne, má nám vštípiti lásku k chudobě, práci a poctivosti. Dávejme příklad spokojenosti a poctivosti ve všem konání, v celém životě. Není nám prospěšné odchylovati se od předpisů a přikázání božích, tím jen podkopáváme pramen pozemského blahobytu. Tak chceme jako dítky prozřetelnosti boží životem kráčeti, pak zakusíme jako nábožný Tobiáš i na sobě pravdu slov: »Chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, když se budeme báti Boha, hříchu se varovati a poctivě jednati.« Amen. *Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem.

Neděle šestá po sv. Duchu.

Slovo boží pochází z nebe a vede do nebe.

»Aj, již tři dny trvají se mnou.«
Mar. 8, 2.

Krásný příklad vypravuje nám dnešní evangelium, s jakou dychtivostí lid slovo boží poslouchal. Tři dni trvali s Pánem Ježíšem, aby slyšeli jeho učení a nestarali se o životní potřeby. Spasitele dojala tato horlivost, že soucitně volal: »Lítost mám nad zástupem, nebo aj, již tři dny trvají se mnou.«

Mnozí si přejí viděti hrdiny starověku — Alexandra, Hannibala, Caesara; mnozí jsou nadšeni pro Napoleona a chtěli by ho viděti, jak promlouvá k vojínům a jak je k vítězství vede. Mnohý křesťan pak si přeje, by jednou směl u nohou Pána Ježíše klečeti, v jeho oči se dívati, jeho hlas, jeho učení slyšeti. Tak si mnohý přeje. Ovšem odňata jest nám jeho postava, hlas jeho nemůžeme slyšeti, 1900 let odlučuje nás od něho; ale čemu učil, to můžete slyšeti, ano máte slyšeti. Sám to tak zařídil a poručil: »Kdo z Boha jest, slovo boží slyší.« Učení, které Spasitel v Palestině hlásal svým současníkům, má hlásáno býti po celé zemi pro všecky národy pro všechny časy. K tomu cíli vyvolil si apoštoly, vyučoval je dal jim svou plnou moc a poslal je do světa se slovy: »Jděte do celého světa a učte všecky národy!« A aby jen pravdu hlásali a před bludem ochráněni byli, slíbil jim svou pomoc řka: »A aj, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« Apoštolé si vyvolili dle rozkazu Pána Ježíše nástupce a svěřili jim úřad, který sami od svého mistra obdrželi, a tak

slyšíte s kazatelen, po celém světě katolickém v rozličných jazycích hlásati učení, které Pán Ježíš na svých cestách ve své vlasti přednášel lidu, a nástupci apoštolů, biskupové a kněží, učí s touže autoritou, se kterou Pán Ježíš kázal, neboť řekl: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« Tak můžeme splniti své přání, můžeme poslouchati slovo Pána Ježíše. Neboť kněz, když na kazatelnu vstupuje, má hlásati slovo boží, jak mu přikázáno jest; nemá hlásati svou moudrost, své názory, svá slova, nýbrž moudrost boží, názory boží, slovo boží. Jsou rozličné zlořády ve světě, kterých hluboce želeti třeba, ale velmi smutným zjevem v přítomné době jest, jak málo si lidé váží slova božího. Abych vás před tímto zlem varoval a abych vás povzbudil, abyste horlivě a pilně slovo boží dle příkladu horlivého lidu v dnešním evangeliu poslouchali, chci vám ukázati

I. odkud slovo boží pochází,

II. kam vede.

Prosme Pána Ježíše, který z nebe přišel, aby nám lámal chléb života a hlásal pravdy ke spasení, prosme ho, aby milostí svou srdce naše naplnil, abychom rádi jeho slovo poslouchali a je věrně ostříhali.

Pojednání.

I. Odkud pochází slovo, které kněz hlásá? Pochází od Boha, jest to slovo boží. Kněz na kazatelně káže učení Pána Ježíše, Syna božího. Kristus pak hlásal slovo boží, jak praví: »Kterýž mne poslal, pravdomluvný jest: a já, co jsem od něho slyšel, to mluvím na světě.« (Jan 8, 26.) A opět ujišťuje: »Pravdu mluvil jsem vám, kterou jsem slyšel od Boha.« (Jan 8, 40.) Kněz tedy hlásá slovo boží, a proto se právem také kázání slovo boží nazývá. Jak pilně, uctivě, pozorně máme proto slovo boží poslouchati! Jest to velebný, veliký, věčný, vznešený Bůh, který ve své lásce sám svou vůli zjevuje, nebeské pravdy sděluje. Když král posílá list říšské radě, s jakou uctivostí poslanci jej přijímají! Všickni povstávají, s obnaženou hlavou v nejvyšší tichosti naslouchají slovům, která ministr předčítá! A zde v kázání přednáší se slovo nejvyššího krále, krále všech králů, jemuž celý svět náleží, jehož moc mezí nezná, který má moc nad naším životem i nad naší smrtí! S bázní a třesením stáli Israelité u paty hory Sinajské, když Bůh za hřmění a blesku vůli svou projevil, přikázání svá dal. V prvních dobách křesťanských často se křesťané v očividné nebezpečí smrti vydávali, aby v katakombách v temnotě noční slovo boží slyšeli. Sv. Řehoř Nyssenský dosvědčuje, že za jeho doby křesťané nedbali pronásledování, která jim hrozila, a pospíchali, aby slovo boží slyšeli. Dojímavé jsou zprávy missionářů o horlivosti nově obrácených křesťanů, jak celodenní cesty podnikají, přes hory, doly, řeky za všelikého strádání pílí, aby jen se jim dostalo štěstí slovo boží z úst missionářů slyšeti. Jak smutně to často v našich chrámech vypadá! Či snad není kázání u nás nyní tak třeba, je všude víra, ctnost a mravnost

v nejlepším květu? Či máme žalovati na pravý opak? Zdaž nemravnost a nevěra netáhne světem, a mnoho tisíc duší upadá jimi v časnou a věčnou záhubu? Či je možno jiným způsobem nebezpečí a záhubu od tolika lidí odvrátiti? Ovšem jsou ještě jiné prostředky, ale kde se slovem božím pohrdá, tu se buď jiných prostředků k posvěcení vůbec nepoužívá, nebo zůstávají bez účinku. Pán praví: »Kdo z Boha jest, slovo boží slyší, proto vy je neslyšíte, protože z Boha nejste.« To tedy, co kněz káže, pochází od Boha, jest to slovo boží, pochází z nebe.

A proto již úcta k Bohu vyžaduje, bychom jeho slovo uctivě poslouchali. Dále máme je poslouchati horlivě z poslušnosti k Bohu. Neboť když Pán Ježíš přikázal apoštolům a jejich nástupcům kázati, učiti — »Učte všechny národy«, — mají národové povinnost učení to pilně poslouchati.

Proto poslouchejme rádi slovo boží, neboť nejen od Boha, z nebe pochází, nýbrž i do nebe vede.

II. Krásný, vznešený cíl dal nám Bůh: máme si v těchto prchavých životních dnech věčné blaženosti v nebi získati; zajisté to cíl, kterého všichni dojíti chtějí. Neboť každá duše touží po blaženosti, úplné blaženosti; každý chce býti šťastným, stále šťastným. Než tento cíl, ačkoli je tak krásný a půvabný, je přece daleký a vysoký. Cesta k němu je plna nebezpečí. Snadno na cestě k nebi můžeme zbloudíti, od nepřátel snadno můžeme býti přemoženi, pod strastmi snadno můžeme klesnouti. Těmto nebezpečím snadno se vyhneme, když slovo boží budeme horlivě poslouchati a je ostříhati. Neboť slovo boží jest světlo, které nám na cestě k nebi svítí, meč, který nás chrání, hůl, která nás podporuje.

1. Slovo boží jest světlo, které nám svítí. Cesta naše nás vede temnotou, stíny nočními. »Cestující, který má ve tmě nebezpečnou cestou se ubírati, používá světla, aby nezbloudil. Všichni jsme poutníky na veliké cestě do nebe, a musíme kráčeti po mnohých nebezpečných cestách. Abychom nepřišli na scestí, potřebujeme světla. Toto světlo jest slovo boží.« (Sv. Augustin.) Neboť slovo boží nám ukazuje cestu, kterou kráčeti máme: cestu víry (»Kdo uvěří, spasen bude, kdo neuvěří, bude zatracen«), cestu přikázání božích (»Chceš-li do života vejíti, zachovávej přikázání«). Ukazuje nám pokrm, kterým se na této cestě živiti máme: modlitbu a zvláště sv. přijímání. (»Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.«)

Ukazuje nám scestí, která nás od cíle vzdalují. Znáti tato scestí jest nutno, Písmo sv. praví (Přísl. 16, 25): »Jestiť cesta, která se zdá člověku přímá, ale poslední věci její vedou k smrti.« Slovo boží nám ukazuje na tato scestí, jako jsou lehkomyslnost, pýcha, láska k světu, smilstvo, nevěra a j. »Svět plný bludu a hříchu, jest mořem plným temnoty a bouří. Na tomto moři jest nám učení Pána Ježíše světlem.« Jako světlo sluneční osvěcuje ty, kdož před ním očí svých nezavírají, podobně slovo boží

osvěcuje rozum lidský pravdami svatými a vznešenými, a k ctnosti a spravedlnosti rozněcuje srdce těch, kdož je volně přijímají.

Kdyby byl David v čas pokušení ostříhal slovo boží, nebyl by se stal cizoložníkem a vrahem. Celý rok žil v zaslepenosti, teprve, když mu prorok Nathan slovo boží hlásal a jasně mu propast ukázal, do níž upadl, teprve, když hromové slovo: »Ten muž jsi ty« do jeho srdce vniklo, tu teprve počal plakati, pokání činiti, Boha za odpuštění prositi. Podobně slovo boží mnohé hříšníky již z hříšného života vyburcovalo a obrátilo, jiné před scestím zachránilo, že v nevinnosti po celý život kráčeli Zda mnohé neodvrací od poslouchání kazání bázeň, že by se jim mohly oči otevříti, a že by ke svému spasení ohavnost spustošení poznali, kterou hřích v srdcích jejich způsobil? Tak žijí ve svévolné zaslepenosti, až jim na věčnosti zazní hromové slovo: »Vydej počet z vladařství svého.« Hledali lež a nalezli záhubu.

2. Slovo boží jest dále mečem, který nás chrání. Sv. Pavel praví, že jest slovo boží jako meč na obě strany ostrý. Jako bojovník útoky protivníka mečem v pravo a v levo odráží, podobně i křesťanští bojovníci v zápase duchovním pokušení libá na pravo a nepříjemná, protivná na levo přemáhati a jako mečem na obě strany břitkým přetínati mají. Tímto mečem sám božský Vykupitel pokušení zahnal a překonal. Vždy se při tom odvolával na slovo boží: Psáno jest: Není člověk živ... Psáno jest: Nebudeš pokoušeti... Psáno jest: Bohu samému budeš sloužiti... Tímto mečem hledíž se i ty ozbrojiti a každé pokušení mečem slova božího odraziti. Přistoupí-li k tobě pokušitel, chtěje tě odvrátiti od církve, rci: »Odstup, satane, nebo církev jest sloup a utvrzení pravdy.« (I. Tim. 3, 13.) Pokouší-li tě pokušitel, abys hříšným a nepravým způsobem k štěstí sobě pomáhal, porážej ho pravdou slova božího: »Co platno člověku, byť celý svět získal, na duši své pak škodu trpěl?« (Mat. 16 26.) Láká-li tě k lakomství, ke krádeži, k lichvě nebo k vyhledávání nespravedlivého zisku, rciž: »Spasení duše záleží na dokonalé spravedlnosti.« (Sir. 30, 15.) Jestliže k netrpělivosti ponouká, rciž: »V trpělivosti své budete vládnouti dušemi svými.« (Luk. 21, 9.) Jestliže v noci nebo v soukromí předstírá, že tě žádný nevidí, rciž: »Oči Páně mnohem světlejší jsou, spatřující všecky cesty lidské a hluboké propasti, i na srdce lidská hledíce do skrytých stran.« (Sir. 23, 28, 29.) Ať tě vábí ke kterémukoli hříchu, rci: »Jako před tváří hada utíkej před hříchy.« (Sir. 21, 2.) Užívej proto slova božího jako meče proti nepřátelům duše své, a i ty zvítězíš. Abys však slova božího jako meče užívati mohl, musíš je pilně poslouchati, jinak by se podobalo meči v pochvě, který nepomáhá tomu, kdo jej nosí.

3. Konečně slouží nám slovo boží jako hůl, která nás podporuje po cestě tímto životem. Posiluje nás, když mysl klesá. Potěšuje nás, když utrpení přichází. Udržuje nás, když pád hrozí. Vzpomínka na slovo boží, na pravdy sv. víry, pilné poslouchání kázání posiluje naše duše. Malomyslný se posiluje, nářek umírá

na rtech trpícího, člověk již se klátící cítí se slovem božím posilněn.

Slovo boží jest nám jako hůl, když máme nastoupiti cestu do věčnosti. V této rozhodné chvíli, kdy člověka všecho opouští, zůstává mu slovo boží jako podpora. Když vzpomíná na zaslíbení, která slovo boží spravedlivým činí, ztrácí smrt hrůzu. Když pak kněz přichází a slovem božím ho potěšuje o milosrdenství božím a životě věčném, září polozemřelé oko nemocného, jeho duše je potěšena. »Učiněno jest mi slovo tvé v radost a ve veselí srdce mého.« (Jerem. 15. 16.)

Poslouchejte proto rádi slovo boží, nedívejte se při tom na člověka, který vám tento chléb podává, nýbrž na toho, jehož místo zastupuje, jenž vám chléb života podává. Bude vám zářícím světlem v temnostech tohoto života a ukáže vám cestu jedině pravou, která vás do věčné vlasti vede, bude vám mečem v bojích duchovních a povede vás k vítěství nad vašimi nepřátely, bude vám podporou v námahách a utrpeních životních, abyste v něm útěchu našli. A když rádi slovo boží poslouchati budete, dojdete s milostí boží tam, abyste i slovo boží dobře zachovávali a aby se vyplnilo na vás slovo: »Blahoslavení, kteří slyší slovo boží a ostříhají je.« (Luk. 11, 28.) Amen. *Jan Nep. Jos. Holý.*

Slavnost navštívení Panny Marie.

P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R.

O milosrdenství Matky boží.

»Odešla s chvátáním na hory do města Judova.« (Luk. 1, 39.)

Matka boží se právě dověděla, že její příbuzná sv. Alžběta dostane od Boha syna. Ihned se vydala na cestu, aby ji navštívila a jí posluhovala. Nešla, ale chvátala, jak praví Písmo svaté. Když ji sv. Alžběta uviděla, hluboce se před ní poklonila a po prvé ji pozdravila jako Matku boží. Ale svatá Panna pohlédla vděčně k nebesům a pokorně zvolala: Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli svém. Protože shlédl na poníženost dívky své a hle, od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové.

Ano, svatá Panno! Od té chvíle blahoslavenou tě nazývají všichni národové! Jdeme-li na sever, až tam, kde je samý sníh a led, všude najdeme dítky mariánské. A obrátíme-li se na jih, kde kvete stálé jaro, i tam budou nám křesťané s radostí ukazovati svůj škapulíř a svůj růženec. A myslím, že bychom našli velice málo chaloupek, kde by neměli aspoň nějaký obrázek Panny Marie. Tato úcta vryla se tak hluboko do lidského srdce, že i nevěrec, který se rouhá Pánu Ježíši, málo kdy se odváží mluviti také proti jeho přesvaté Matce. A zvláště náš český národ

s chloubou se vždycky nazýval národem mariánským a naši zbožní předkové říkávali: »Milá byla Čechům Panna Maria, milí budou Češi Marii Panně.« A také nás přivedla dnes do chrámu láska k této společné Matce. Na jejím dobrém srdci chceme si odpočinout, v jejím mateřském náručí chceme se vyplakati, jejím příkladem chceme se znova povzbuditi k velikému boji proti tělu, světu a ďáblu — slovem, chceme se v nynější smutné době potěšiti u té, kterou jmenujeme Matkou Ustavičné Pomoci.

A o čem mám dnes, velebná Matko, mluviti? Jsi neposkvrněná — ale my jsme ubozí hříšníci. Jsi mocná, Královno nebes — ale my jsme vyhnané dítky Eviny. Jsi milosti plná — ale v našem srdci je tak málo pravé lásky boží. O tom tedy mluviti nebudu. Ale jsi Matkou, Matkou Ustavičné Pomoci a my tvé ochrany tolik potřebujeme. Proto dnes několik slov o lásce a milosrdenství Panny Marie k nám ubohým lidem.

Láska k Pánu Bohu a láska k lidem jsou jako dvě větve, které vyrůstají z jednoho kořene. A proto ubývá li lásky k Pánu Bohu, ubývá také lásky k bližnímu, jak praví Písmo sv.: »Praví-li kdo, že miluje Pána Boha, ale při tom nenávidí svého bratra, svého bližního, je lhář.« A kdyby se v kostele sebe lépe modlil, neomylné Písmo sv, o něm praví, že je lhář. Když nemiluje svého bratra, kterého vidí, jak může milovati Boha, kterého nevidí? (1. Jan 4, 20.) A k tomu není ani třeba Písma sv. Vidíme to všichni dnes kolem sebe: poněvadž ubylo pravé lásky k Pánu Bohu, ubylo také pravé lásky k bližnímu. A zase naopak. U koho přibývá lásky k Pánu Bohu, u toho přibývá také pravé lásky k bližnímu.

A nyní mi řekněte, drazí přátelé! Kdo z lidí miloval Pána Boha více, nežli blahoslavená Panna Maria? Vždyť celých devět měsíců nosila pod svým mateřským synem to božské Srdce, plné dobroty a lásky, a celých dlouhých 30 roků žila s Pánem Ježíšem pod jednou střechou. Ona viděla, jak to svaté dítě stává se den ode dne nevinnější, světější a krásnější. Proto také den ode dne rostla její láska k Ježíškovi a její láska k Pánu Bohu. A s touto božskou láskou přibývalo také její lásky k bližnímu. Vždyť Panna Maria viděla, že to její svaté dítě pro nás sestoupilo s nebe a pro nás že dorůstá na bolestný kříž. A opravdu. Písmo sv. vypravuje nám o Panně Marii celkem velice málo; ale skoro všecko, co nám o ní vypravuje, mluví o její veliké lásce a jejím milosrdenství s druhými.

Již na počátku kázání jsem se zmínil o tom, jak Panna Maria navštívila svou příbuznou sv. Alžbětu. Nebyla to, přátelé, jen procházka. Cesta z Nazareta do Hebronu trvala několik dní a vedla skoro stále neschůdnými horami, lesy a pustinami. A Panna Maria nešla se snad pochlubit, že je Matkou boží, ale šla své příbuzné sloužit a pomáhala jí celé tři měsíce — Později byla Matka boží pozvána na svatbu v Káni Galilejské. A zatím co druzí se veselili, neušlo Panně Marii, že mladí snoubenci jsou jaksi znepokojeni. A jak by také nebyli, když viděli, jak rychle ubývá vína, které si

pro svatbu připravili — až konečně došlo úplně. Co tomu asi řeknou hosté, až se to doví? A co tomu řeknou druzí lidé? Jak to asi budou roznášet po okolních vesničkách? Ale báli se nadarmo. Panna Maria si toho povšimla, naklonila se k Pánu Ježíši a pošeptala mu: Hleď, nemají vína! — A božský Spasitel dobře porozuměl prosbě své drahé Matičky a učinil známý zázrak v Káni Galilejské. Taková byla tedy Panna Maria na světě. Všímala si každé maličkosti a protože věděla, jak ji má Pán Ježíš rád, hleděla také pokaždé pomoci.

A jaká byla Panna Maria na světě, takovou zůstala až dosud v nebi. Dosud si všímá všech našich potřeb a přání a je-li to vůle boží, hledí nám je také splniti. O ní neplatí, co se někdy říká o lidech, že zapomínají na své přátele a stydí se za ně, když byli sami povýšeni. Když některý syn se stane velikým pánem, stydí se za svého chudičkého otce — ale ne tak Panna Maria! Když některá dcera udělá štěstí, vyhýbá se své matce, která ji zrodila — ale ne tak Panna Maria. Je pravda, že je nyní Matkou boží a Královnou nebes, ale, přátelé, dosud si nezakázala, abychom ji už nejmenovali potěšením zarmoucených, pomocnicí křesťanů, útočištěm hříšníků a Matkou Ustavičné Pomoci. Jaká byla na světě, takovou zůstala i nyní v nebi, jenže nyní může nám ještě více pomáhati, než mohla dříve.

A chcete věděti, proč je Panna Maria u svého Syna tak mocná? Poslyšte! Sv. Anežka byla velikou světicí. Když měla třináct roků, obětovala svůj život za zbožného Spasitele a proto zmůže mnoho u Pána Ježíše. Ale sv. Anežka může říci Pánu Ježíši jenom: Pane můj! Náš sv. Václav prolil svou krev za Krista Pána, ale také on může prositi jenom: Pane můj! A tak projděme všechny svaté a světice boží a všichni mohou prositi Pána Ježíše jenom jako svého Pána. Jediná Panna Maria může k němu přistoupiti a říci mu také: Synu můj! A jestli již na tomto světě splní hodný syn každé přání své matky, co teprve učiní dobrý Pán Ježíš?

Písmo sv. nám vypravuje, jak Šalamounova matka Bethsabe šla jedenkráte prosit svého syna Šalomouna. (III. Král 1, 15 a násl.) Jakmile vešla, povstal král a šel jí naproti, hluboce se jí poklonil, posadil ji po své pravici a pravil k ní: Žádej, matko má, zač chceš; neboť se nesluší, abych prosby tvé nesplnil. Křesťané, tak mluvil se svou matkou Šalomoun, ale když matka mu svou prosbu vypověděla, přece ji nevyslyšel. Ne tak Kristus Pán. On nemůže slibovati a potom nesplniti, protože Písmo sv. také o něm praví: »Není Bůh jako člověk, aby klamal: ani jako syn člověka, aby se měnil. Řekl tedy, a neučiní? mluvil, a nesplní?« (4. Mojž. 23, 19) Ó splní každou její prosbu. On si dobře pamatuje, co pro něho jeho svatá Matička vytrpěla, on dobře ví, kolik nocí probděla u jeho jesliček. A nenechá-li bez odplaty ani jedině skleničky vody, kterou jsme z lásky k němu podali unaveněmu pocestnému, řekněte mi sami, může odepříti své dobré Matce,

když ho za něco prosí? Nemůže a zkušenost to dokazuje. Uvedu aspoň jeden doklad, který jsem četl.

Před nedávnem umínily si děti, že tatínek musí dostati z vojny dovolenou. Co udělaly? Poněvadž byl právě měsíc květen, vzaly obrázek Panny Marie, šly do zahrádky a tam v houští přibily obrázek na strom. Potom klekly a modlily se k Panně Marii, aby jim poslala tatínka domů. Když jednou zase konaly v zahrádce svou pobožnost a právě zpívaly píseň: Vzpomeň, ó Královno milá, kráčel od nádraží mladý muž. Byl to otec. Chtěl rodinu překvapit a proto šel zadem. Když došel k zahrádce, zaslechl zpěv. Podíval se přes plot a slzy polily mu obličej. Proč zaplakal? Tam před obrázkem Panny Marie klečely jeho 4 děti a modlily se k Panně Marii, aby jim přece poslala tatínka na dovolenou. Shledání vám, přátelé, popisovat nebudu — ale i tu se ukázalo, že Panna Maria je dosud tak útrpnou a milosrdnou, jako byla na světě, že dosud je Matkou Ustavičné Pomoci, která si všímá našich potřeb a hledí nám je také splniti.

Co z toho pro vás, drazí křesťané, následuje? Potřebujeme-li nějaké útěchy, prosme o pomoc Pannu Marii! Přátelé, nemocnému rozumí nejlépe zase jen nemocný a chudého dovede potěšiti nejlépe ten, kdo sám na sobě chudobu zakusil. A proto, souží-li tě, křesťane, chudoba a nedostatek, hle, tu jest Matka tvá! Tak chudičká, že neměla ani kolébky, do které by svoje svaté dítě položila. Jsi-li trápen bolestí a nemocí, hle, tu jest matka tvá, matka sedmibolestná! Jsi-li zarmoucen a zdá-li se ti, že tě již všichni opustili, hle, tu matka tvá, která tři dlouhé dny hledala svoje ztracené dítě! Pláčeš-li, že smrt ti urvala otce nebo matku, manžela nebo manželku, hle, tu jest matka tvá, která stála pod křížem svého jediného, nevinného dítěte! Ať potřebuješ jakékoli pomoci, hle, tu jest matka tvá, Matka Ustavičné Pomoci! Ve všem ti ráda pomůže, poněvadž sama zakusila na sobě všechno utrpení.

Chceme-li však, aby Panna Maria byla milosrdná k nám, buďme také sami milosrdní ke druhým a pomáhejme jim v jejich potřebách. Když můžeme pomoci, nezavírejme před druhými dveře, poněvadž samého: Naděl Pán Bůh! nikdo se nenají. Říďme se spíše radou zbožného Tobiáše: »Máš-li mnoho, dávej mnoho; máš-li málo, i z mála rád uděluj!« (Tob. 4, 9.) aby také o nás platilo útěchyplné slovo božského Spasitele: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« (Mat. 5, 7.) A když již mluvím o chudých a nešťastných, prosím zvláště za nejchudší ze všech, za ubohé děti pohanské, za ty děti, které nemají otce, ani matky, poněvadž ten muž, kterého nazývají svým otcem, a ta žena, kterou nazývají svou matkou, toho krásného jména ani nezasluhují.

Před nedávnem četl jsem o jednom takovém dítku. Byla to holčička asi šestiletá. A poněvadž v Číně bývá děcko pokládáno za zbytečné břemeno domácnosti, chtěl se jí otec nějak zbaviti. Když dlouho neumírala, urazil jí jakýmsi ostrým železem jednu

nožičku; druhá zůstala viseti na kousku kůže a vyhodil dítě na ulici. Tisíce a tisíce pohanů šlo kolem, ale kdo by se staral o cizí dítě a kazil si takovou maličkostí svůj masopust. A tak ležela ubohá skoro tři dny na ulici, až ji našel jakýsi katolík a zanesl ji do domu, kde za peníze díla sv. Dětství [1]) vychovávají se takové nešťastné dítky. Ubohá byla hrozně sesláblá a rány na nožičkách tak se zapálily, že bylo třeba okamžité operace. Napřed bylo dítě pokřtěno a dostalo jméno Josefa a potom uřezal jí lékař obě nohy až po kolena. 6letá Pepička se přece uzdravila a dnes kleká den co den na svoje zmrzačené nohy a modlí se za ty neznámé dobrodince z díla sv. Dětství, kteří se jí ujali a kteří k ní měli více lásky, nežli vlastní otec a vlastní matka. Přátelé, a takových ubožáků vychovává spolek sv. Dětství ročně na 400 000 — to znamená: 400.000 dětí modlí se denně k Panně Marii za svoje dobrodince. A řekněte mi sami: Může Matka boží oslyšeti prosby tolika nevinných dítek a nedati nám, zač ji prosíme! Nemůže a proto řekl jsem na počátku: »Blahoslavení milosrdni, protože oni sami milosrdenství dojdou!«

A Pán Ježíš připomenul nám zvláště jeden způsob, [2]) jak bychom mohli takovým ubožákům pomáhati, když pravil: »Dělejte si přátele z mamony nepravosti!« (Luk. 16, 9) Mamonou jmenuje božský Spasitel peníze, poněvadž tak často člověka zaslepují. Nazývá je mamonou nepravosti, protože tak snadno nás svádí ke hříchu. A radí nám, abychom si z těchto peněz dělali přátele pro nebe. Chcete věděti, jak je to možné? Hned vám to povím a poněvadž příklady táhnou, povím vám příklad. V obci se oznámila zábava a zatím co jiní se hrnuli k zábavě, šly některé mladé duše ke knězi a odevzaly mu svoje vstupné jako dar na pohanské děti. A nyní, přátelé, počítejme! První i druzí utratili svoje peníze, ale kdo jich lépe užil? Co z nich zůstalo prvním? Ráno snad trochu únavy, hlava plná všelijakých myšlenek z toho, co viděli a slyšeli a v srdci snad ještě nějaký hřích. A co zůstalo druhým? Jména druhých zapsal si božský Spasitel jako jména svých dobrodinců do svého božského Srdce. Pravím, jako jména svých dobrodinců, protože sám řekl: »Co jste učinili jednomu z těchto bratří mých nejmenších, mně jste to učinili.« (Mat. 25, 40.) Tedy jejich jména zapsal si božský Spasitel jako jména svých dobrodinců a jedenkráte na posledním soudu jim za to veřejně poděkuje: »Pojďte, požehnaní Otce mého a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Nebo jsem lačněl, a dali jste mi jísti; žíznil jsem, a dali jste mi píti; hostem jsem byl, a přijali jste mne.« (Mat. 25, 34—35.) A proto blahoslavený takový hoch a blahoslavená taková dívka, kteří aspoň někdy použijí svých peněz ta-

[1]) Kde je tento krásný dětský spolek neznám, bude ovšem třeba, aby se kazatel o něm krátce zmínil. Ještě lépe však učiní, když dle přání našeho ndp. arcibiskupa spolek na osadě zavede. Také možno doporučiti Družinu sv. Petra Klávera nebo dílo pro šíření víry.

[2]) U nás opravdu předneseno a působilo dobře. Dívky si upozornění všimnuly. Snad se to zdaří i jiným důst. spolubratřím.

kovým způsobem! Poněvadž oni měli milosrdenství s druhým, bude míti také Pán Ježíš a Panna Maria milosrdenství s nimi a odplatí jim tisíckráte tuto oběť, kterou pro něho přinesli.[1])

Ale vidím,[2]) jak někteří se při těchto slovech usmívají a myslím, že bych dnes uhodl, co jim napadlo. Myslí si asi, že na takový návrh jich jistě mnoho nechytne. Ano, mnoho jich asi nebude, ale tak to řekl i Pán Ježíš. On znal dobře lidské srdce a také srdce mladého člověka. Věděl, jak touží po zábavě a proto kdysi pravil, že takovým věcem málo kdo rozumí. (Mat. 19, 11 a násl.) Ale při tom přece zůstane pravda, že blahoslavení jsou milosrdni, poněvadž také oni milosrdentství dojdou!

Drazí přátelé! Maria Panna byla tedy na světě milosrdná a pomáhala druhým, kde jenom mohla a zůstala takovou také nyní v nebi — zůstala dosud Matkou Ustavičné Pomoci. Proto volejme k ní rádi ve svých potřebách a chceme-li dojíti opravdu jejího milosrdenství, buďme také sami milosrdni ke druhým. Potom poznáme také na sobě, že nebylo slýcháno, aby Panna Maria koho opustila, kdo se k ní utíkal a ji o pomoc vzýval. Amen.

Kázání na sedmou neděli po sv. Duchu.

Napsal Alois Novák, kaplan v Poličce.

»Všeliký strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyťat a na oheň uvržen.«
Mat. 7, 19.

Přátelé drazí! Zdá se, že lidé našeho věku jsou náramně chytří a prozíraví, neboť všem neštěstím a nehodám dovedou účelně, ba i vítězně čelit. Jak dříve báli se lidé bouře, krupobití, blesku a hromu, který jim obracel v hromadu rumu a trosek jejich příbytky zhoubným požárem, který jim ničil nemilosrdně nadějnou úrodu jejich polí! A dnes? Na hřeben a štít domů, statků vztyčili lidé hromosvody a klidně se dívají na křižující blesky na obloze, na s ohromným rachotem sjíždějící klikatý blesk do stromů i jejich hromosvodů. Ani požáru, ani krupobití se lidé dnes již nebojí, majíce v rukou vysokou pojistku, a přijde-li pohroma, jdou do pojišťovny, kde se jim častokráte dostane větší náhrady, než škoda obnášela. Než nejen na blesk, oheň a krupobití vyzráli dnes lidé, nýbrž i na zloděje, ba i na samou smrt, neboť lze se pojistiti proti krádeži, vloupání a dokonce i proti smrti, která je a zůstane vždy největším nepřítelem lidstva. Jsou lidé chytří, prozíraví a opatrní, než na druhé straně lze jim přece, a to velmi mnohým, vytknouti velikou neopatrnost, s jakou si

---

[1]) Pro pražskou arcidiecesi možno poslati příspěvky vld. p. Karlu Březinovi, katechetovi měšťanských škol v Praze III.—581, Mělnická ulice, který také pošle medailky, obrázky a ročenky spolku.

[2]) Možno použíti ovšem jenom dle okolností. Jinde snad bude lépe, celé místo vynechati.

počínají vůči daleko hroznější pohromě, než jsou všechny svrchu uvedené, a pohromou tou je hrozný a nekonečný oheň, požár věčný a neuhasitelný, na nějž ukazuje Spasitel náš v dnešním svatém evangeliu. Praví: »Všeliký strom, který nenese ovoce dobrého, bude vyťat a na oheň uvržen,« což znamená — ježto Kristus mluví v podobenstvích — že každý člověk, jenž není ve stavu milosti boží a nekoná dobré, bohumilé skutky a neplní přikázání, bude s tohoto světa vzat, odloučen od všeho, k čemu jej srdce poutalo, odtržen ode všeho, co světlem, životem, láskou a radostí se zove, a odsouzen bude do věčných muk pekelného, věčného požáru. Může potkati člověka horší pohroma nad tuto? Nemá-li se člověk báti ohně pekelného více nebo aspoň právě tak jako se bojí všech pohrom a katastrof živelních tohoto světa? A přece je zde na světě tak mnoho lidí, kteří se proti ohni pekelnému nikterak nepojišťují, ač prostředků pojistných, levných, výhodných a snadných je hojně po ruce. Prostředků těch poskytuje v hojné míře těm, kteří si toho přejí, ten, jenž jednou jako spravedlivý Soudce světa hromadně vyplácet přijde pojistné těm, kteří po celý svůj život pilně skládali premie dobrých skutků do rukou Spasitele světa a do klína jeho matky Panny Marie.

Jako raí pokažený nebo porouchaný hromosvod může spíše uškodit nežli prospět, jako pojištění uzavřené bez zplnomocněného agenta, s pochybením i průtahem může se státi neplatné, tak je to i s prostředky a pojištěním proti ohni pekelnému. Kdo pojištění dobře uzavře a všech prostředků správně užívá, kdo varuje se podvodných a falešných pojištění, ten může býti jist, že dobře se pojistil proti pohromě největší, která nás může potkati na věčnosti, proti požáru ohně pekelného.

Abyste, moji drazí, věděli, jaký je ten hromosvod proti bleskům pekelným, jaké je to pojištání proti ohni pekelnému, ukáži vám s pomocí boží dnes několik prostředků pojistných proti oné hrozné pohromě, i způsob, jakým máte oněch prostředků užívati, abyste se vyvarovali všech omylů, které při pojištění tom mohou nastati.

Pojednání.

1. První hromosvod, který nás chrání proti úderům blesků pekelných, první pojistný prostředek proti ohni pekelnému a věčnému zavržení jest skryt ve slovech božského našeho učitele: »Kdo věří v Syna božího, nebude souzen.« »Bohu díky!« řekne mnohý z vás, »to věru snadný prostředek.« Ano, snadný prostředek, opakuji s vámi, — jen jestli ho každý z vás správně užívá, neboť, možná, že někomu spíše slouží k zavržení nežli ku spáse. Jest svatá víra mocným prostředkem, ochranou a pojištěním proti věčnému zavržení, je-li taková, jakou nám ji Spasitel náš doporučuje. Kristus řekl jednou svým apoštolům: »Ne ten, jenž mi říká pane, vejde do království nebeského,« čímž chtěl naznačit, že pouhá víra nestačí, aby nás uchránila od zavržení.

Co prospějí ptáku křídla, jsou-li pér zbavena, co nám platný

vůz, nemá-li kol; pták se nevznese a stane se kořistí dravce, my se nehneme s místa s vozem. A právě tak je to i s vírou.

Sv. Jakub praví ve svém listě: »Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdaliž jej bude moci víra spasiti? Tak i víra, nemá-li skutků, mrtvá je v sobě.«

Ze slov těch vidíme, že jedině víra se skutky, čili jinými slovy život podle víry jest pravou pojistkou proti věčnému zavržení. Skutky podle víry dodávají víře křídel, kol, života, jsou pravým razítkem, které na listinu pojistnou vytlačí smrt, až loučiti se budeme se slzavým tímto údolím. Řekl-li Kristus: »Kdo věří, nebude souzen,« myslil tím živou víru, která nás při posledním soudu osvobodí od muk ohně věčného.« Než ptáte se, v čem záleží živá víra? Ten má živou víru, jenž životem svým ukazuje že věří. Věříte, že Syn boží je ustavičně přítomen v nejsvětější Svátosti Oltářní! Chováte se tedy tak, jak sluší v přítomnosti krále králů, pána nebes i země? Věříte, že Bůh jest nejvýš spravedlivý, že hřích je největší zlo pod sluncem. Varujete se hříchu jako největšího zla, varujete se ho více než choroby a smrti? Nečiníš li tak, potom můžeš i s celou svou vírou dostati se do muk pekelných. Je-li tomu tak, snažte se ze všech sil, abyste nabyli víry živé, která jeviti se má ve vašem životě, v myšlenkách, řečích i skutcích. Chcete-li žíti podle víry, musíte pamatovati ustavičně na Boha a na jeho přítomnost mezi vámi, musíte pamatovati na nebe, soud a peklo. Musíte často vzbuzovati svatou víru zvláště při pokušeních, při zlých příležitostech, které jsou blesky pekelnými a které snadno pro nás zažehují oheň pekelný, který je připraven ďáblu a andělům jeho.

V pohádkách často je řeč o živé vodě, která činila velké divy a zázraky v říši pohádek. I víra naše je takovou živou vodou — jak ji nazval též božský náš Spasitel u studnice Jakobovy, když hovořil se Samaritánkou — živou vodou skutečnou — nikoli pohádkovou, jak někteří nepřátelé ji nazývají, kterou možno uhasiti plameny vášní a náruživostí, které původ svůj mají z pekelné říše satanovy.

2. Druhým prostředkem pojistným proti peklu a zavržení je milosrdenství, jak naznačil sám Kristus slovy: »Jakou měrou měříte, takovou měrou bude vám odměřeno — blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« Milosrdným řekne jednou spravedlivý soudce: »Pojďte, požehnaní Otce mého, a vládněte královstvím — — neboť hladověl jsem, a dali jste mi jísti, žíznil jsem, a dali jste mi píti atd.« — Milosrdenství jest tedy jistý prostředek, kterým možno odvrátit od sebe hrozný rozsudek, který by nás odsoudil do věčného žaláře a ohně pekelného. Aby však jistě účinkoval a platnosti záslužné nepozbyl, je nutno zas řídit se návodem Kristovým, jenž řekl: »Ať neví levice, co činí pravice.« Kdo hojně koná skutky milosrdenství, avšak činí tak pro svůj zisk, chválu, tomu milosrdenství na soudu posledním nebude mnoho platné, neboť vzal odplatu svou již na tomto světě. Mají-li skutky milosrdenství býti záslužné a Bohu milé, mají býti

konány ve stavu posvěcující milosti boží a pro Boha z pohnutek nadpřirozených. Skutky milosrdenství prospívají však také i hříšníku, ovšem že ne takovou měrou jako spravedlivému, jenž je dalek hříchu smrtelného. Hříšníku dává obyčejně Bůh za skutky milosrdenství svou milost, aby hříchů svých litoval, z nich se vyznal a dokonale se obrátil třeba i na smrtelné posteli.

Před nedávnem zemřel ve Francii advokát, jenž nápadně na loži smrtelném se obrátil, hříchů svých litoval a upřímně se z nich vyznal. Kněz, jenž ho zaopatřoval, domnívaje se, že Bůh mu své milosti popřál pro některý skutek milosrdenství, ptal se umírajícího, pro který asi skutek dobročinný zasloužil si milost svého obrácení. Vzpomínal chvíli nemocný a potom vypravoval, že ujal se zdarma pře chudé vdovy, kterou žádný advokát nechtěl hájit, poněvadž vdova nemohla platit, a pomohl jí ke právu.

Nejmilejší, konejte skutky milosrdenství ustavičně, i tehdy, když snad nejste ve stavu milosti boží, jen té myšlenky se varujte: »Jsem dobročinný, proto mne Bůh nenechá ve hříchu zemříti, byť bych teď i dále hřešil.« Taková myšlenka je hříchem proti Duchu svatému, o němž praví Kristus u sv. Matouše: »Kdož by mluvil proti Duchu svatému, nebude mu odpuštěno ani v tomto věku, ani v budoucím.«

Jste-li ve hříchu, hleďte se ho zbaviti, aby vaše skutky došly odměny stonásobné. Skutky milosrdenství jsou nejúčinnějšími splátkami do rukou božích, za které nám jednou vyplacena bude pojištěná odměna království nebeského. Lehce bude se umírati tomu, jenž ponese si s tohoto světa za hrob mnoho ústřižků a kouponů úpisů a půjček, které splatil chudým a ubohým na umoření svých dluhů vůči Bohu, to jest svých hříchů, a pojistil si tak pro sebe místečko u trůnu božího na nebesích a unikl hroznému požáru ohně pekelného. Varujte se srdce tvrdého a nemilosrdného, aby se na vás nenaplnila slova apoštola Jakuba: »Soud bez milosrdenství tomu, kdo neučinil milosrdenství,« nýbrž otvírejte srdce své i pravici svou často bídě a zármutku svého bližního, aby osvědčila se na posledním soudu na vás slova téhož apoštola: »Milosrdenství však se honosí nad soud.«

3. Další znamenitý prostředek pojistný proti pohromě věčného zavržení jest obsažen ve slovech sv. Pavla v prvním listě ke Korintským: »Kdybychom sami sebe soudili, nebyli bychom souzeni«, t. j. nebyli bychom zavrženi. Co jest to, moji drazí, za soud, jemuž se máme dobrovolně podrobit? Tím soudem jest svatá zpověď, v níž kněží, nástupcové svatých apoštolů, odpouštějí na sebe žalujícím hříšníkům jejich viny, přestupky, zločiny — hříchy lehké i smrtelné. Kdokoli se tomu soudu často a řádně podrobuje, je pojištěn proti peklu, nemusí se báti soudu božího, jenž hrozný je hříšníkům, kteří se zpovědnici vyhýbají. — Nejmilejší! Jak lehký a útěchy plný to prostředek, hromosvod proti úderům blesků satanových — ó buďme za něj vděčni dobrému Spasiteli, jenž jej ustanovil a na soud povýšil slovy: »Kterýmkoli hříchy odpustíte, odpouštějí se jim, a kterýmkoli hříchy zadržíte, za-

držány jsou.« Děkujme za něj církvi, která svátost pokání k vůli našemu pohodlí tak ulehčila.

V Římě ve větších chrámech jsou u zpovědnic dlouhé pruty, kterými o slavnostech zpovědníci lehce udeřují kajícníky, aby nabyli zvláštních odpustků. Činí to na památku toho, že dříve zpovědníci kajícníky pro těžší hříchy bičovali sami, nebo jim tělesné tresty ukládali. Ještě v jedenáctém století se tak dálo, neboť čteme v dějinách, že opat v Pompose krutě bičoval Bonifacia Toskánského, otce kontesy Matildy, když jednou za rok přišel ku zpovědi.

A dnes je zpověď tak snadná, pokání skoro žádné a dostiučinění, a přece tak mnozí se jí vyhýbají. Než někdy i těm, kteří k ní chodí, stává se spíše škodlivou, než prospěšnou; je hromosvodem rezovatým a pojištěním klamným. A to se stává tehdy, když svátost pokání nehodně přijímáme. Kdo nebudí opravdovou lítost nad svými hříchy, kdo z falešného studu zamlčuje hříchy, počet i jejich okolnosti, kdo nenahradí škodu a křivdu bližnímu učiněnou, kdo se nelepší, tomu je zpověď ne pojištěním proti zavržení, nýbrž příčinou hněvu i trestu božího a hrozného jednou soudu, na němž svatokrádci uslyší: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!«

Přátelé drazí! Přistupujte často ke svaté zpovědi, k tomu soudu, který vás zachrání před soudem božím při skonání věku; však střezte se, abyste ho lehkovážně nezneužívali a nechodili ke svaté zpovědi spíše ze zvyku, nežli ze spasitelných úmyslů. S kající Magdalencu plačte nad hříchy svými opravdovou lítostí; s polepšeným Zacheem odčiňte všechny křivdy, nahraďte škody, s Petrem umiňte si: »Raději zemříti, nežli opět zhřešiti!« Budete-li tak činiti, stane se svatá zpověď soudem, pro který nebudete jednou souzeni a pro který uniknete bleskům a hromům, jimiž otřese se země i bořící svět, až řítiti se budou do propasti věčného zavržení hříšníci nekající a zatvrzelí.

4. Konečně ještě jeden prostředek se nám naskýtá, jenž nás chrání a pojišťuje proti odsouzení do ohně věčného. Božský Spasitel ukazuje naň slovy: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den poslední.«

Tělo Kristovo a jeho požívání ve svatém přijímání jest tedy čtvrtým a snad i nejúčinnějším pojištěním, které splaceno nám bude jednou životem věčným.

Než jako i dřívější prostředky, pojistky mohou spíše škodit, nežli prospět, tak je to i s požíváním těla Kristova, se svatým přijímáním. Kdo myslí si: »Já přijímám tělo Páně v čase velikonočním a někdy i v adventním, a doufám, že i na smrtelném lůžku je přijmu, nemůže mi tedy nebe utéci,« dobře uvažuje, než mohl by se přece i při tom zmýliti. Chceme-li v sobě udržeti život tělesný, je nutno, abychom denně přijímali chléb i pokrm. A právě tak má se to i s životem duchovním, s životem duše, kterou svatým přijímáním chceme uchrániti před ohněm pekelným. Podaří se nám to, budeme-li hodně často sytiti se nebeským

chlebem, vždy, kdykoli toho nutnost a potřebu cítíme, vždy, kdykoli duše naše je prázdná, vlažná, abychom jí dodali tělem Páně síly a lásky.

Kdo málokdy a zřídka přikleká ke stolu Páně, ten pohrdá a podceňuje vzácný ten prostředek naší spásy a vydává se v nebezpečí věčného zavržení. Pošetile jedná, kdo vyhýbá se stolu Páně, hanebně jedná ten, kdo vědomě a dobrovolně v těžkém hříchu na jazyk a v srdce béře tělo Boha a našeho Spasitele.

Kdo nehodně snad i po ledabylé nebo neplatné zpovědi přijímá, ten strhuje na sebe hrozný soud a hněv Syna božího, jak o něm mluví sv. Pavel v listě ke Korintským: »Kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije.«

Hodné a vřelé přijetí těla Páně předurčuje nás k věčné blaženosti, neboť není možno, aby ten, jejž tak často hostíme ve svém dobře připraveném a vyčistěném srdci, neoplatil nám naši touhu a lásku věčným pohostěním na své hostině, kterou připravil vyvoleným v nebesích.

Přátelé drazí! V nejsvětějším svém těle a krvi zanechal nám Kristus ve své nekonečné lásce mocný a vznešený prostředek, jenž nás jednou uchrání před hrozným pádem do propasti zavrženců. Používejte ho často, a ucítíte, co v srdci vašem vykouzlí boží milost. Jako jarní slunce ledy trhá a sníh rozpouští, ze spánku budí promrzlou zemi k životu a na pažitě hebkého trávníku rozhazuje vonné květy, tak i Ježíš Kristus, vznešené to slunce milosti, rozpustí a roztrhá všechny vaše zlé žádosti a náklonnosti, vzbudí v zahrádce vašeho srdce vonná kvítka zbožnosti, něžné květy ctností, které uzrají v křesťanský život, jenž odměněn bude jednou korunou slávy a palmou vítězství. Sladký, tichý mír rozhostí se ve vašem srdci, byť by i nad světem dále se blesky satanovy zloby křižovaly, byť by burácel hrom nad celou zemí — a mír ten v srdci vašem neuhasne. Mírně jako lesní, průzračný potůček uprostřed květů ctností poplyne váš život až k tomu moři věčnosti, aby v jeho klínu a objetí našel šťastný svůj cíl a ukojení všech tužeb.

Budete-li po celý svůj život hostit ve svém srdci hostit božského Spasitele, přijde vám tento naproti až k lůžku smrtelnému a pevnou rukou převede vás přes propast hrobu do svých věčných sídel.

* * *

Přátelé drazí! Vmyslete se trochu v ten okamžik, v ten hrozný okamžik, až Syn člověka, spravedlivý soudce pokolení lidského, pojišťovatel naší spásy, přijde soudit a vrhat bude blesky svého hněvu na ty, kteří se včas na tomto světě nepojistili, nebo jenom špatně.

Vmyslete se v tu chvíli, až po hlasu Syna božího: »Odejděte, zlořečení, neboť nepřijali jste mne, když jsem vám nabízel pojištění na život věčný, a přijali-li jste je, zneužili jste ho ve své zaslepenosti, nespláceli jste premie dobrými skutky, pokáním,

proto nebudete uchráněni blesků a hromů mých, zahynete v požáru pekelném, v němž věčně trápit se budete, ježto sami jste si zavinili.«

Ó, jak by rádi šli na svět, aby mohli znovu a dobře všech prostředků užit a za ně si koupit život věčný! — Ale bude pozdě!

Vy máte ještě čas — pojišťovatel Kristus béře dosud přihlášky — cesta ctnosti dosud pro vás otevřena, prostředky po ruce — Chopte se jich vší silou — jsou jen čtyři a tak snadné.

Posilněte a upevněte svou víru zbožným a častým poslouchánim slova božího, četbou katechismu a dobrých knih. Vzbuzujte často víru, a to zvláště v čas pokušení.

Nezavírejte ruky své k dobročinnosti; ať není žádný den bez nějakého skutku tělesného neb duchovního milosrdenství. Doporučuji zvláště modlitbu za své bližní, poskytujte zarmouceným útěchu, napomínejte své chybující bratry. To vás nic nestojí, a u Boha vše velkou cenu má. Ujímejte se ubohých, hajte napadenou čest nevinných svých bližních — sami nesuďte jiných opovážlivě, nýbrž suďte, a to často, sebe samy na klekátku u zpovědnice plni lítosti a slzí nad svými poklesky a hříchy. Často srdce své otvírejte nebeskému hostu ve svatém přijímání dokořán, plni touhy, odevzdanosti a lásky.

Užívajíce těchto prostředků jste opatřeni dobrým hromosvodem proti úderům blesků satanových, proti zavržení — jste nejlépe pojištěni proti požáru ohně věčného — můžete klidně očekávati poslední věci člověka, smrt a soud, jenž pro vás nebude dnem a okamžikem hrůzy, nýbrž dnem milosti a slávy. Amen.

Neděle sedmá po sv. Duchu.

Potřeba dobrých skutků.

»Strom, který nenese dobrého ovoce bude vyťat.« Mat. 7. 19.

Pán Ježíš porovnává člověka v dnešním evangeliu se stromem. Strom nese ovoce buď dobré anebo špatné, aneb žádné. U stromu záleží nejvíce na ovoci. Čím více a čím lepší ovoce strom přináší, tím jest milejší a vzácnější. A tak i cena člověka záleží v tom, jaké ovoce vydává, zdali dobré, špatné či vůbec žádné. »Každý dobrý strom ovoce dobré nese.« Dobré skutky jsou ovocem, na nichž má Bůh zalíbení a jež chce na věčnosti odměniti. Za zlé skutky pak bude trestati. »Který však nenese dobrého ovoce, bude vyťat a na oheň uvržen.« Proto napomíná božský Spasitel nás všecky: »Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí vaše skutky dobré.« (Mat. 5.) Pracujte, dokudž den jen, neboť přijde noc, kdy žádný více nemůže pracovati. (Jan 9) Bez dobrých skutků není spásy. Dvě důležité pravdy chci dnes vysvětliti, a sice: 1. Kdo zanedbává skutků dobrých, může právě tak zavržen býti, jako kdo činí jen skutky zlé; 2. více jest lidí, kteří budou zavrženi, že zanedbávají dobrých, nežli, kteří činí zlé.

1. Evangelium Kristovo, náš božský zákonník, obsahuje přikázání dvojího druhu. Jedna zakazují: »To nesmíš činiti;« druhá přikazují: »To musíš činiti.« — Jedna zapovídají vše, co jest zlého a hříšného: nevděk k Bohu, rodičům a dobrodincům, nevěru, bludařství, rouhání, znesvěcování neděle a svátků, vraždu, bezpráví na bližním, nemravnost krádeže, poškozování cizího majetku, cti a dobrého jména, zkrátka hříchy proti lásce k Bohu, sobě a bližnímu. Druhá přikazují, co nutno k našemu blahu časnému a věčnému: milovati Boha nade vše, bližního jak sebe pro Boha a z lásky k Bohu, sebe posvěcovati, zdokonalovati, povinnosti svědomitě plniti a skutky milosrdenství prokazovati. Hřeší tedy, kdo činí zlé, hřeší také kdo nekoná dobré. Strom, který nese špatné ovoce, bude vyťat a na oheň uvržen; a podobně i strom, který vůbec ovoce dobrého nenese.

Pravdu tu nalézáme mnohokráte stvrzenu v písmě sv. Prorok Isaiáš mluví o vinici, jež nevydává žádných hroznů, ale samé bodláčí. Co ji očekává? Bůh odpovídá: »Odejmu plot její a bude pošlapána; a zanechám ji pustou.« (5. 5.)

Není jiné pomoci, jiného osudu pro vinici, praví sv. Augustin, buď musí vydati ovoce dobré anebo bude zničena. Ústy sv. Pavla mluví Bůh o zemi, do níž zaseto bylo símě dobré a žádného ovoce nevydala; jest proto zavržena a blízka zlořečení. (Žid 6. 8.) Sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně, začíná své kázání: »Každý strom, který nenese dobrého ovoce, bude vyťat a na oheň uvržen.« Posluchači volali zděšeně: »Co máme tedy činiti? jaké ovoce přinášeti?« A sv. Jan odpovídá, že dobré skutky to jsou, skutky lásky k bližnímu: »Kdo má dvě sukně, dej nemajícím; kdo má pokrm, učiň totéž.« (Luk. 3, 11.)

Skoro tých slov o stromu užívá božský Spasitel: »Každý strom, který nenese dobrého ovoce, bude vyťat a na oheň uvržen,« t. j. každý kdo jakéhokoli stavu a věku, nepřináší ovoce dobrých skutků, bude věčně zavržen a trestán.

Drazí křesťané, dobře to uvažme! Neřekl Kristus: strom, který nenese žádného listí, bude odstraněn a spálen, ale který nenese dobrého ovoce. Chtěl tím říci: nestačí člověku dobrá myšlení, žádosti, předsevzetí, jako stromu listí, toho možno nalézti i u nejvlažnějších křesťanů, ale třeba ovoce dobrých skutků, svědomitého plnění povinností křesťanských, sebezapírání, odříkání, jež vše vychází z nadšené lásky k Bohu, sobě a bližnímu.

Všecky tyto pohrůžky písma sv. a samého božského Spasitele mají nás vyburcovati z klamu, v jakém se mnozí nalézají, domnívajíce se, že stačí již, nekonají li zlého, a při tom zanedbávají svých povinností. Jak často slýcháme, že mnohý omlouvaje se, proč k sv. zpovědi nejde, říká: »Z čeho bych se zpovídal? já nikoho nezabil, neokrad.« To jest celé jeho desatero. Že jest Bohu za dobrodiní nevděčným, že se snad rouhá, proti Bohu mluví, o pravdách náboženských pochybuje, nevěrecké a protináboženské spisy čte, v nebezpečí nevěry se vydává, nevěru rozšiřuje, penězi podporuje, církev Kristovu a duchovní nenávidí, neděle znesvě-

euje, k rodičům je nevděčný, v nečistých myšlenkách, řečích, ba i skutcích má zalíbení, bližnímu a sobě na zdraví škodí, na majetku, na cti, pomlouvá, různice působí, neposti se, bohoslužbám se vyhýbá, za víru se stydí atd. Hle, co tu hříchů spáchá mnohý, co zla spůsobí, a — domnívá se, že jest svědomí čisté a duše bez úhony. Co ještě nových hříchů objeví se, bude-li zpytovati svědomí, co vše promeškal a zanedbal, a měl přece vykonati, co dobrého ovoce mohl přinésti a přece zůstal stromem bez listí a bez ovoce.

2. Více křesťanů připravuje si zavržení věčné zanedbáváním dobra nežli pácháním zla. Příčina toho jest, že snáze jest opomenouti dobro nežli vykonati něco zlého. Jest to v přirozenosti člověka že snáze a častěji zanedbává povinnosti, než proti nim jedná. Tak zapomíná mnohý na modlitby denní a konání křesťanských povinností, zanedbává kostela a služeb božích snáze a častěji, nežli aby Boha hrubě urážel a jméno boží zneuctíval. Spíše opomene světiti neděle a svátky nežli aby je zůmyslně zapovězenou prací znesvětil. Spíše odepře mnohý pomoci potřebným a nešťastným, nežli aby je krutě utiskoval. Mnoho jest křesťanů, kteří jsou před světem považováni za řádné a poctivé, poněvadž se žádného pohoršlivého a hrubého skutku nedopustili, a přece duše jejich jest zhanobena hříchy, že opomenuli konati, co bylo jejich povinností. Před pohoršlivými hříchy se má na pozoru každý, kdo dbá o česť a dobré jméno u svých bližních. Dále více stojí obětí vykonati něco zlého nežli dobrého. Dobro se opomene bez rozčilení, rázem; ke hříchu však se člověk připravuje, svědomí brání, ukazuje na následky. Co nocí probdí zloděj a chlípník, co příprav činí, aby dosáhl co má v úmyslu. Co zkouší člověk hněvivý, mstivý, pyšný, závistivý, nestřídmý! Žije v stálém boji a nemá pokoje ve dne ani v noci. K opomenutí dobra však není třeba žádných příprav, žádného rozčilení, žádného zvláštního umění, nevydává se člověk v nebezpečí hanby neb škody. K tomu není třeba, leč že nic nedělá, co dobrého dělati má. Co je lehčího, pohodlnějšího a proto i častějšího? A proto více bude lidí zavrženo, kteří opomenuli dobré skutky, nežli těch, kteří činili skutky zlé. Odtud si vysvětlíme hrozná slova, jež pronese božský Spasitel, až přijde opět jako soudce v den soudný! Často jsme je slyšeli a přec tak málo mnozí o nich uvažovali. Hrozný ortel dává každoročně v evangeliu ohlašovati, abychom byli připraveni a nebyli jednou překvapeni. V onen den hněvu vyřkne k zavrženým: »Odejděte zlořečení do ohně věčného.« A vysvětlí proč. Nejdříve hlavní důraz dá na zanedbávání dobra, jež mělo býti vykonáno, ne že by hříchů z konání zla netrestal, každý hřích musí dojíti pokuty přiměřené, ale zvláštní důraz bude klásti na hříchy, jimž všichni tak lehce mohli se vyhnouti, opomenutí dobra, jež jest příčinou, že většina lidí vlastní vinou bude uvržena do zavržení věčného. Neřekne: »Vy jste mne v osobě svých bližních okrádali, pronásledovali, tupili, krutě se mnou jednali,« neboť tyto hrubé přestupky vytýkal by poměrně

malému počtu zavržených; ale řekne, co se týká většího jich počtu, a sice: »Lačněl jsem a nedal jste mi jísti; žíznil jsem byl a nepřioděli jste mne; nemocen jsem byl, a nenavštívili jste mne, hostem jsem byl a nepřijali jste mne.« (Mat. 25.), tedy vytkne jen hříchy opomenutí dobra, zanedbání lásky, jichž se lidé nejvíce dopouštějí, a to bez ostychu. A jako mluví o zanedbání lásky k bližnímu, tak bude jistě mluviti o zanedbání lásky k Bohu a sobě, všech ostatních dobrých skutků, modlitby, vděčnosti, sebezapírání, návštěvy služeb božích a j., jichž se lidé nejvíce dopouštějí.

»Křesťan, který se při hrozné výstraze této ještě neprobudí a rukou k dílu nepřiloží, praví sv. Augustin, nespí, ale už je skutečně mrtev; křesťan, který se spolehá, že bude spasen, bude-li se varovati jen hrubých hříchů a může zanedbávati dobrých, nezná svého náboženství, nezná evangelia Kristova.« Často slýcháme mluviti o tom či onom: »to je řádný křesťan, hodný člověk, neublíží nikomu, neroubá se, žije počestně a zachovale;« nestačí to však, zanedbává-li týž skutků dobrých a povinností křesťanských. Chvála ta hodí se také na každého pohana; od křesťana žádá se více, aby totiž nejen zla se varoval, ale také dobro konal, a sice tolik, kolik dle svěřených hřiven měl vykonati. »Obcování naše jest v nebesích,« praví sv. Pavel. Tělem máme býti na zemi a duchem u Boha; vše, co konáme, máme zasvěcovati slávě boží, blahu bližního a spáse své duše. Pravý křesťan miluje Boha nade vše, rád se modlí, služby boží svědomitě navštěvuje, odříkáním, trpělivostí, pokorou následuje božského mistra, bližnímu stále jest hotov přispěti radou, útěchou a jakoukoli službou; povinnosti stavu horlivě koná, věda, že bude museti jednou vydat zodpovědnost nejen co učinil, ale i chtěl učiniti, co promeškal, a nechtěl promeškati; vykázati se ovocem dobrých skutků.

Aby však to dobré, jež konáme, mělo cenu u Boha a bylo záslužným pro nás na věčnosti a dostalo se nám odměny, musíme je konati s dobrým úmyslem, z lásky k Bohu a bližnímu, ke slávě boží a spáse své duše. — Císař brasilský, Don Pedro, vydal prohlášení ke sbírkám ve prospěch útulku pro nešťastné a nemocné. Příspěvky byly velice malé a řídké. Prohlásil tedy veřejně: »Kdo dá na ústav 400.000 korun, bude povýšen do stavu baronského; kdo dá 800.000 korun, do stavu hraběcího.« Peníze se hrnuly se všech stran; ústav byl brzy zřízen. K vysvěcení budovy sešlo se veliké množství lidí, jež čekalo tu zvláštní překvapení. Odhalena budova a na ní byl nápis: »Marnivost lidská bídě lidské«; t. j. aby se ulehčilo bídě lidské, musela býti přilákána marnivost lidská! Všichni dárci příspěvků, kteří hledali v tom jen svou slávu, zarazili se a zastyděli, byli veřejně zahanbeni. Tak všecky skutky lidské dobré, jež byly konány bez pravého a svatého úmyslu, bez lásky, ale jen z vypočítavosti pro vlastní chválu, nemají ceny u Boha a budou při soudném dni veřejně odhaleny. — Dobré skutky, aby měly zásluhy, musí býti konány ve stavu milosti

boží. »Já jsem vinný kmen, vy ratolesti, řekl Pán Ježíš. Každá ratolest, jež nezůstane při kmenu, každý ve hříchu, uschne a ovoce také bez ceny, nehodí se, leč na oheň.«

Slavný generál francouzský, de Sonis, († 1884) byl velice svědomitý ve svých křesťanských povinnostech. Život jeho byl ustavičná modlitba, ustavičné spojení s Pánem Ježíšem častým přijímáním těla Páně, ustavičným sebezapíráním a posvěcováním sebe, ustavičným odříkáním ve prospěch bližního. Za svého pobytu v Africe odříkal se všeho, aby ušetřil pro spolek sv. Vincence, pro nemocné a chudé, které sám navštěvoval těšil a posiloval různými dárky a léky. Vše, co činil, konal ku slávě boží, blahu bližního a své duše, a to stále ve stavu milosti Boží.

V Mnichově žil před lety bohatý měšťan, který všechen prázdný čas věnoval péči o nešťastné. Jednou při hostině jakési památné vytýkali mu hosté, že se příliš namáhá a zdraví podkopává. Místo odpovědi zavedl je do jednoho pokojíku, kde byla pouze hůl pastýřská a kousek nuzného šatu. »Tato hůl a šaty byly mým jediným jměním, když jsem byl v mladých letech pasákem.« Pak zavedl je do druhého pokoje, a tam byla samotná rakev. »Tato mi připomíná, že chudý zase bez statků světa musím odejíti na věčnost, odkudž není návratu. Pohled na hůl a šat přivádí na mysl moji minulost, pohled na rakev moji budoucnost; konec života a přechod do života věčného. Dobré skutky však budou mne jediné provázeti až k soudné stolici Boha nejvýš spravedlivého a vydají pro mne svědectví a budou mojí slávou a chloubou na věky.«

Nekráčejme s většinou, kteří se vystříhají hrubých hříchů a zanedbávají povinností křesťanských; byly bychom stromy bez ovoce, jež vytne náhle nebeský hospodář a uvrhne do ohně věčného; ale kráčejme v řadách vyvolených, kteří nejen varují se hříchu jako největšího neštěstí, ale i konají dobro dle svých sil, dle své možnosti, aby se mohli před soudem vykázati ovocem a zásluhami dobrých skutků.

Prosme Ducha sv., aby nás osvítil, bychom pravdu poznali; aby nás posilnil, bychom povinnosti rádi a ochotně plnili; aby nás očistil a ohněm lásky roznítil, bychom to vše činili pro slávu boží, blaho bližního a spásu své duše. *V. M. Váchal*, O. Praem.

Na neděli osmou po sv. Duchu.

P. Dr. Josef Miklík, C. S. S. R.

O milosti posvěcující.

»Duch svědectví vydává duchu našemu, že jsme synové boží.«
(Řím. 8, 16.)

Drazí přátelé! Kdysi modlil se Pán Ježíš. Když se navrátil k ostatním apoštolům, přistoupil k němu jeden z jeho učedníků

a prosil ho: »Pane, nauč nás modliti se!« (Luk. 11, 1.) Pán Ježíš vyhověl rád této prosbě a naučil svoje věrné modliti se Otčenáš.

Drazí přátelé! Kolikráte modlili se již lidé od té doby tuto krásnou modlitbu! Kolikráte zvali všemohoucího Boha něžným jménem »Otče náš«! Ale jak často platí o takových lidech výtka, kterou dal Bůh židům: »Lid tuto oslavuje mne toliko rty, ale srdce jejich daleko jest ode mne.« (Is. 29, 13.) Ústy nazývají Boha svým Otcem, ale dle této své víry nežijí. A proto jsem si umínil promluviti k vám o milosti posvěcující. Chci mluviti právě o této milosti, poněvadž jenom ona činí nás skutečně dítkami božími.

Nuže, drazí křesťané, co je to milost posvěcující? Dle vzoru božského Spasitele povím vám to napřed příkladem. Mladý syn knížecí vyšel si v zimě večer na procházku. Za městem uviděl u cesty chudobné dítě. Bylo špinavé a zubožené až běda. Roztrhaný šat pokrýval jeho údy, a jeho tělo třáslo se zimou. Kdo dítě uviděl, s odporem se od něho odvrátil a raději kus cesty obešel, jen aby se s ním nesetkal, a ještě si o něm povídali: také dorůstá pro žalář. — A dítě sedělo u cesty samo; vždyť nemělo, kam by šlo. Nemělo již otce, který by se o něho postaral, nemělo dobré matičky, která by se na něho usmála, která by jeho vlásky pohladila a jeho čelo zlíbala; nemělo domova, všude bylo cizí.

A právě tato bída dojala mladého knížete tak, že se hocha ujal a přivedl ho do zámku. Tam ho umyli, oblékli v nový šat a ozdobili znakem knížecím. Potom vedl mladý kníže hocha ke svému otci a ke své matce a prosil je tak dlouho, až hocha přijali za svého.

Co jsem vám, drazí přátelé, vypravoval? Myslíte, že je to jenom vymyšlené? Není, drazí křesťané, je to svatosvatá pravda, je to článek naší víry katolické — jenom že musíme tyto osoby jinak pojmenovat.

Tímto ubohým a opuštěným hochem je každý člověk ve hříchu těžkém a smrtelném. Nemá domova, protože na tomto světě jsme všichni jen jako na cestě, po které jdeme k věčnosti. Tedy na tomto světě takový člověk domova nemá, a na svůj domov za hrobem — ó Bože, na ten se neodváží ani pomysliti. Nemá Otce v nebesích, který by mu otevřel dvéře svého domu, nemá tam matky, která by se ho ujala. A i kdyby před světem byl sebe bohatší, a kdyby se mu všichni klaněli, před Pánem Bohem je pouze žebrákem. To zlato a stříbro, které má, to v nebi neplatí. Tam se platí pouze dobrými skutky, a těch člověk ve hříchu nemá. A tak tu sedí u této cesty, po které jdeme k věčnosti, vidí, jak pomalu se blíží smrt jako černá noc, a on nemá domova, kam by se uchýlil. Opravdu nemá domova? Má, drazí křesťané, ale když si na tento ohnivý žaltář vzpomene, hrůzou se až otřese. To je tedy člověk ve hříchu smrtelném.

A právě tato bída dojala tak Syna božího, Pána Ježíše, že se ho ujal, umyl a očistil jeho duši svou vlastní krví, Duch svatý ji

ozdobil krásným šatem milosti boží a spolu vedii, abych tak řekl, tuto duši k Otci nebeskému. Plu lásky patří Otec nebeský na tuto krásnou duši, přijímá ji za své dítě a vtiskuje na její čelo polibek lásky.

Co je tedy, drazí křesťané, milost posvěcující? Je to nebeský dar, kterým se stává naše duše před Pánem Bohem krásnou, bohumilou a svatou; je to dar, který nás činí dítkami božími a dědici království nebeského. Ale abyste ještě lépe pochopili cenu a vznešenost tohoto daru božího, rozmysleme si každé slovo zvláště.

Milost boží je tedy nebeský dar, který činí naši duši krásnou, ale krásnou před Bohem. Také na tomto světě říkáme o lidech, že jsou krásní — ale tato krása v nebi před Pánem Bohem neplatí. A jak by také mohla v nebi něho platit? Této krásy jsme si přece nedali, a každý zůstane takový, jakým ho udělal Pán Bůh. A za několik roků všechna ta krása vadne a usýchá. Ale milost boží je krása duše, krása pro nebe, a má trvati po celou věčnost. A nebude u všech lidí stejná. Hvězdu rozeznáváme od hvězdy dle její krásy a jasnosti, praví neomylné Písmo sv., a tak tomu bude i v nebi. (1. Kor. 15, 41.) Čím kdo byl na světě zbožnější, čím vroucněji Pána Boha miloval, a zvláště, čím častěji přistupoval k sv. přijímání, tím bude v nebi krásnější. A tak se může snadno státi, že ten, kdo byl na světě, jak se říká, jako panenka, bude v nebi jen popelkou, a bude státi daleko za ostatními, kterými třeba na světě pohrdal.

Milost boží je tedy nebeský dar, který činí naši duši krásnou — ale milost boží činí nás také bohumilými a svatými. Drazí křesťané! Kdyby tak do naší vesničky přijel císař pán, a kdyby si někoho zvlášť všímal a často s ním mluvil, zda-li by taková pozornost takového člověka netěšila, a zda-li by se tím nechlubil? Vidíte, a co je císař proti Pánu Bohu? Nic, pouhé nic, protože velikého i malého učinil Hospodin. (Moud. 6, 8.) A tento mocný Bůh všímá si takové duše, která je v jeho milosti, on ji miluje! Když o tom zbožný král David uvažoval, zvolal pln údivu v 8. žalmu: Hospodine, Bože náš! Jak veliké je jméno tvé po vší zemi, a velebnost tvá povýšena jest až nad nebesa. Dívám-li se na tvoje nebesa, dílo rukou tvých, a pozoruji-li měsíc a hvězdy, které jsi učinil, a vidím-li všecku tu krásu světa, myslívám si: Ó Bože, co je člověk, že na něho pamatuješ? Anebo co je syn člověka, že si ho vůbec všímáš? — Ó ano, křesťané, milost boží musí být něco velikého, když působí, že Bůh si takového člověka všímá a ho miluje!

Ale to není ještě všechno. To největší významnání jsem vám ještě neřekl. Milost boží činí z nás dítky boží. Drazí křesťané, rozmyslete si dobře, co to znamená: Ubohý, slabý člověk stává se dítkem božím. Ten Bůh, kterému se v prach koří cherubové a serafové, a před kterým nejsou ani andělé dosti čistí, ten Bůh nám dovoluje, abychom ho jmenovali svým Otcem. Když miláček Páně sv. Jan přemýšlel o tomto velikém významnání, zvolal

»Podívejte se, jakou lásku prokázal nám Otec, abychom se jmenovali a byli jeho dítkami!« (1. Jan 3, 1.) A poněvadž člověk bez hříchu, člověk v milosti je dítkem božím, je také bratrem Pána Ježíše, je dítkem Panny Marie a je dědicem království nebeského, jak jsme to četli v dnešní epištole. Na tomto světě byl třeba chudičký — ale po smrti bude mu patřiti celé nebe. Na světě si ho snad nikdo ani nevšímal, ale v nebi bude bratrem Kristovým. Má pravdu jeden sv. muž (P. Faber) když řekl, že mnohý chudý člověk bude se diviti sám sobě, až uvidí všecku svou krásu a velebnost. Bude se diviti, protože žádné oko toho ještě nevidělo, žádné ucho o tom ještě neslyšelo a žádnému člověku se o tom ještě ani nezdálo, co všechno připravil Bůh lidem, kteří ho milují, a kteří jsou v jeho milosti. (1. Kor. 2, 9.)

To je tedy milost posvěcující. Je to nebeský dar, který činí naši duši před Pánem Bohem krásnou, bohumilou a svatou. Je to dar boží, který z nás činí dítky boží a dědice království nebeského. Co z toho pro nás následuje? Drazí křesťané! Je li milost boží takovým darem, dejme si pozor, abychom tohoto daru žádným těžkým hříchem neztratili.

Ó Bože, jak hrozné účinky má v duši každý smrtelný hřích! Abychom to snáze pochopili, vraťme se opět k tomu hochu, o kterém jsem mluvil na počátku. Co by se stalo, kdyby svým štěstím zbujněl a zpyšněl, kdyby počal knížete a kněžnu urážeti a zarmucovati, a kdyby na jejich domluvy vzdorovitě odpovídal? Co by se, přátelé, stalo? Byl by vyhnán a vyděděn, opět by byl bez otce a bez matky. V jediném okamžiku stal by se z bohatého syna knížecího — ubohým žebrákem! Vidíte, a takové, ano ještě horší účinky má smrtelný hřích v duši, která byla dosud v milosti boží. Ta krása duše, která měla býti jednou její ozdobou v nebi, je ztracena! Všechny modlitby, které ta duše vykonala, všechna sv. přijímání, která dosud přijala, všechny zásluhy, které si dosud získala, všechno je ztraceno! Již není dítkem božím — Bůh ji zavrhl! Již není bratrem Kristovým, poněvadž ho chtěla hříchem znova křižovati! (Žid. 6, 6.) Již není dítkem Panny Marie, kterou zranila ostrým mečem bolesti! Již není dědicem království nebeského, kterého se odřekla! V jediném okamžiku stává se před Pánem Bohem ubohým, chudým žebrákem! — Ó, přátelé, kdybychom si to dobře rozmyslili, pak bychom také pochopili, proč francouzská královna sv. Blanka říkávala svému synovi: »Dítě moje, mám tě velice ráda. Ale raději bych tě viděla mrtvého, než abys mi udělal jediný smrtelný hřích!«

To tedy plyne pro nás z kázání o milosti boží. Dejme si pozor, abychom tohoto daru božího nikdy neztratili, a vyhněme se raději každé příležitosti, která by nás sváděla ke hříchu! A byl-li někdo již tak nešťastný, že pozbyl hříchem milosti boží, co má činiti? Má si zoufati? Ó nikoliv! Dosud na něho čeká ve sv. zpovědi milosrdný Bůh, dosud rozevírá svoji otcovskou náruč, aby ho přijal, dosud hledá dobrý pastýř tuto ztracenou duši. Kéž neodkládá a nezarmucuje déle dobrého Srdce Ježíšova!

Ale z tohoto kázání plyne pro nás ještě druhé poučení. Přičiňme se, abychom milost boží v sobě stále rozmožovali. Co by za to dal mnohý člověk, kdyby si mohl přidati aspoň trochu krásy! Jak rád by obětoval i část svého majetku — ale bylo by to nadarmo. Vidíte, krásy tělesné si přidati nemůžeme, ale krása naší duše závisí na nás. Tu si můžeme, ano tu si musíme sami zasloužiti. Každým dobrým skutkem, který vykonáme, každým pokušením, které z lásky k Bohu přemůžeme, a zvláště každým sv. přijímáním, stává se naše duše pro nebe krásnější. Křesťané, nechtějme býti přece v nebi popelkami, které se musí někde v koutku krčit, a proto neodkládejme s pokáním až na konec života. Je možno, že se potom vyzpovídáme, ale té krásy a slávy, kterou jsme mohli míti, kdybychom celý život Pánu Bohu sloužili, té přece už nedohoníme.

Drazí přátelé! Slyšeli jsme, jak velikým darem jest pro nás milost posvěcující. Nejenom že činí naši duši krásnou, bohumilou a svatou. Milost nám dává Boha za Otce a modliti se Otče náš. Pamatujme na toto vyznamenání a žijme, jak se sluší na dítky takového Otce! Kéž o nás nikdy neplatí slovo Hospodinovo: »Syny jsem vychoval a povýšil jsem je, ale oni mnou pohrdli.« (Is. 1, 2.) Ne, přátelé, takoví nebuďme! Jsme dítky boží, proto buďme svatí a dokonalí, jako Otec náš nebeský dokonalý jest. Amen. (Mat. 5, 48.)

Neděle osmá po sv. Duchu.

O bohatství božím a chudobě lidské.

»Byl jeden bohatý člověk, kterýž měl vladaře; a ten obžalován jest před ním jakoby byl rozmrhal statek jeho . . .« (Luk. 16, 1—9.)

Toto podobenství o bohatém člověku a jeho hospodáři, jenž špatným hospodařením zchudnul, dává nám příležitost, rozjímati o bohatství božím a o naší chudobě:

1. jak je člověk sám sebou chud, ač zdá se býti bohatým;
2. jak pouze Bůh jest bohat, a také nás chce učiniti bohatými.

1. Pozoruje-li člověk správně celou svou podstatu, tu musí s žalmistou zvolati: »Já pak nuzný jsem a chudý.« (Žalm 39, 18.) Není žebrákem, kdo ničeho nemá, a co má, obdržel od jiných jen darem, a k tomu má ještě mnoho dluhů, které po celý čas svého života svou prací nikdy zapraviti nemůže? Toť obraz člověka, který před Bohem je žebrákem. Co má člověk sám sebou, ze své moci? Dočista ničeho. Proto žalmista pokorně volá: »Bytost má jest jako nic před tebou« (Žalm 38, 6) Že totiž něčím jsme, že žijeme jako lidé, to přijali jsme od Boha, který nás z ničeho povolal k životu, jak také žalmista dosvědčuje: »Hospodin učinil nás, a ne my sami sebe.« (Zalm 99, 3.)

Jak náš život a naše bytost, tak i ostatní naše síly a mohutnosti, každé dobro duše i těla jest darem božím. Apoštol národů praví: »Co máš, čeho bys nebyl od jiného vzal? Pakli jsi vzal, proč se chlubíš, jakobys byl nevzal?« (1. Kor. 4, 7) Jak zpozdilým a osobivým byl by hospodář, jenž jsa sám chud, přece by se domníval býti bohatým, poněvadž mnohé statky jemu jsou propůjčeny a jeho správě svěřeny? Jelikož tyto statky jsou vlastnictvím pánovým, který je jen prozatím svěřil k spravování, tu nemůže hospodář, chtěje býti upřímným, nic jiného o sobě tvrditi, nežli že je chudým služebníkem bohatého pána. A každý člověk jest ve svém poměru k Bohu chudým služebníkem, v jehož ruce je složeno mnohé a nesmírné bohatství, které spravovati a se ziskem zase Bohu navrátiti má. Toto spravování jest ovšem dílem člověka, ovocem jeho obratnosti, námahy a věrnosti. Pamatujme si však, že ani zde se nemůže člověk svým dílem chlubiti, jakoby to bylo jen dílo jeho rukou. Neboť kdo dává člověku všelikou zručnost a chytrost? Kdo mu dává píli a horlivost? Kdo utvrzuje jeho věrnost? Kdo zabezpečuje šťastný výsledek jeho námah? Nečiní vše to Hospodin, jenž, kdykoliv něco dobrého činíme, naše působení předchází, je doprovází a svou milostí dokonává? Proto se také sv. apoštol národů vyjádřil: »Milostí boží jsem to, což jsem; — avšak ne já, ale milost boží se mnou.« (1. Kor. 15, 10.) Kristus sám napomíná: »Beze mne nemůžete ničeho učiniti.« (Jan 15, 5.) Z té příčiny musíme tedy naše dobré skutky, naše ctnosti, vykonané z naší vlastní moci, považovati za bezcenné, a vše vykonavše, co bylo naší povinností, doznati: »Služebníci neužiteční jsme.« (Luk. 17, 10.)

Ano, nejen neužiteční, nýbrž i zlomyslní služebníci jsme, často ani to nečiníce, k čemu jsme zavázáni, často mnoho dobrého promeškajíce a svěřenou hřivnu zakopávajíce. Často konáme, co zlého jest, lehkomyslně jako onen hospodář v evangeliu mrhajíce statky přírody a milosti, které jsme věrně spravovati měli. Kdyby nás Bůh chtěl dnes k sobě povolati a říci: Slož účet ze svého hospodaření, co bychom mu odpověděli? V jakých úzkostech a v jakých rozpacích bychom byli! V jak špatném stavu by se ukázaly svěřené nám statky, které jsme měli zlepšiti a zdokonaliti! Co dluhů by se tu objevilo, které sami nikdy zapraviti nemůžeme, poněvadž sami ničeho nemáme. Jak nedostatečnými ukázaly by se naše dobré skutky! I nejbohatší kníže, i nejváženější a nejctnostnější člověk, i největší učenec zdá se býti na smrtelném lůžku chudým a nuzným. Zde cítí každý svoji nicotu a chudobu. Ve dnech zdraví, štěstí a časného blahobytu zdá se člověk býti bohatým a přisvojuje si vše, ač není nic jiného jeho vlastnictvím nežli hříchy. Věru! Tyto pocházejí od nás a ne od Boha, jsou tedy naše a ne boží. Člověk jest tedy chudým; pouze Bůh jest bohatým a tebe může bohatým učiniti.

2. Pouze Bůh jest bohat; neboť On, nejvyšší dobro, je souhrn všech statků; v něm, v nejdokonalejší bytosti, jest obsažena veškerá dokonalost, která se dá mysliti. A co Bůh jest, je sám se-

bou, poněvadž On je prapůvod své bytosti. A co Bůh má, má sám ze sebe; neboť na počátku byl Bůh a pouze Bůh a mimo něho nebylo ničeho. Nikdo jej neučinil bohatým; neboť On jest od věčnosti Bůh a Pán, a mimo něho není nikoho. Nikdo jej nemůže učiniti chudým; neboť On má své bohatství ze sebe a v sobě, jak k Mojžíšovi řekl: »Já jsem, kterýž jsem.« (2. Mojž. 3, 14.) Proto David pokorně se přiznal: »Bůh můj jsi ty, nebo dobrých věcí mých nepotřebuješ« (Žalm 15, 2.) Všecky statky na nebi i na zemi jsou jen plodem nejvyššího dobra; neboť »všecky věci,« píše sv. evangelista, »skrze Boha učiněny jsou, a bez něho nic není učiněno, co učiněno jest.«. (Jan 1, 3.) V něm je život, který všechno stvoření oživuje. V něm je světlo, které temnotu světa osvěcuje. V něm je svatost, která anděly a lidi posvěcuje. V něm je původ, blaženost a sláva, která všecky vyvolené věčně oblažuje. Bůh svých tvorů nepotřebuje, avšak tvorové potřebují Boha, nebo od něho mají vše, co je časně a věčně činí šťastnými.

Celý svět je chud, pouze Bůh je bohat a obohacuje naši chudobu. Z jeho hojnosti přijímáme všichni, poněvadž bez něho ničeho nemáme a ničím nejsme. Významná jsou tedy slova: Bůh můj jest mi vším! Sv. František z Assisi klečel celou noc rozjímaje a opakuje neustále tato slova: Bůh můj jest mi vším. »Tomu, kdo tomuto slovu rozumí,« praví Tomáš Kemp., »jest dosti řečeno, a jeho opakování jest příjemné a sladké pro toho, kdo miluje.« — Bůh jest mi vším. David tomuto slovu dobře rozuměl volaje v žalmech s povznešeným citem lásky: »Co mi jest na nebi krom tebe? a bez tebe co chtěl jsem na zemi? — Bůh srdce mého a díl můj jest Bůh na věky.« (Žalm 72, 25, 26) Jakoby chtěl říci: Co mohu požadovati mimo tebe, ó Bože můj? Chci-li cokoliv dobrého a milého hledati, kde jinde to najdu, nežli v tobě, ty nejvyšší dobro, a souhrne vší milosti a radosti? Když jsem však nalezl tebe, v němž vše jest, co chci ještě dále hledati? Bůh můj jest mi vším! Nic mne nemůže uspokojiti, nic mé srdce vyplniti, nebo všude nalézám chudobu a prázdnotu. Nic jiného mi nezbývá, než ty, Bože můj a mé všecko! Tato slova jsou med mým ústům, mému srdci nevysychající pramen živé vody. Tato hasí moji žízeň, tlumí oheň žádostivosti, která tak dlouho mne sváděla, že jsem měl zalíbení ve tvorech, a zapomněl na svého Pána a Stvořitele, který mi dal život. Bože můj a mé všecko! Ty mi budeš ode dneška vším, a všechny tvory nebudou mi ničím. Amen.

Dle dra Schlöra upravil *Fr. Holmann.*

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil V. M. Váchal, O. Praem. — (Pokračování.)

IX.

Bůh jest nejvýš dobrotivý.

1. Poznali jsme už několik vlastností božích, že jest pouhý duch, věčný, nezměnitelný, všudepřítomný, vševědoucí, nejvýš moudrý, všemohoucí, nejvýš svatý, nejvýš spravedlivý, nejvýš milosrdný. Dnes promluvíme si o vlastnosti boží, již ani nejzatvrzelejší a nejposlednější člověk na světě nemůže popříti aneb zneuznati; jest to nevýslovná dobrotivost boží.

Katechismus praví: Bůh jest nejvýš dobrotivý, to jest pln lásky ke svým tvorům, všecko dobré máme od něho.

Jestliže otec každý miluje své dítky a hledí vším dobrým je zaopatřiti, tím více miluje nás Bůh, všecky tvory, a stará se o naše potřeby. Láska náleží k přirozenosti boží. Jako pramenu nelze leč vydávati vodu, a slunci, leč vydávati teplo, tak Bůh nemůže jinak, nežli milovati své tvory a dobrodiní jim prokazovati.

Láska boží však nekonečně liší se od lásky lidské, jako stěna, jež od slunce jest osvětlena, liší se od slunce samého. Stěna jest světlá, poněvadž ji slunce osvěcuje; slunce má nejen světlo, ale jest samo světlem a jasností. Podobně lidé potud jsou dobrými, pokud Bůh jim lásku dává, Bůh však jest nejen dobrým, ale láska a dobrotivost sama. Proto praví Pán Ježíš: »Nikdo není dobrý, než jediné Bůh.« (Mar. 10, 18.) A sv. Jan, miláček Páně, volá: »Bůh jest láska sama.« (I. 4, 8.) »Budete-li prositi otce za chléb, praví božský Spasitel, zdali vám dá kámen? budete-li prositi za rybu, zdali dá hada? budete-li prositi za vejce, zdali dá štíra? Jestliže vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávati dítkám svým, čím spíše Otec váš nebeský dá těm, kteří ho prosí?« (Luk. 11, 12.)

2. Bůh miluje všecky tvory, živé i neživé, nerosty, rostliny, živočišstvo, lidi a anděly. Vše stvořil ku své slávě a vzájemnému blahu svých tvorů. Každý tvor má od Boha vyměřený účel, nepatrné zrnko písku, nejmenší živočich, nejposlednější bylinka, vše hlásá slávu a dobrotivost boží, vše jest ku blahu, miláčka tvorstva, člověka.

Z kamene, písku a hlíny staví se velkolepé chrámy, v nichž Bůh zvláště přebývá, v nichž konají se nejsvětější tajemství naší svaté víry. Z kovů nejvzácnějších, zlata a stříbra, zhotovují se kalichy, v nichž proměňuje se víno v nejsvětější krev Páně, monstrance, v nichž vystavuje se naším zrakům nejsv. Tělo Páně. — Jaké to vyznamenání pro živé a neživé tvory, že i oni mohou přispěti ku slávě boží a blahu lidstva! Jakou láskou a dobrotivostí svou obdařil Bůh rostlinstvo! Každá travička, nejnepatrnější květina má svůj účel na zemi, Bůh jí věnuje svou péči, aby nezhynula, ale užitek přinesla a slávu boží hlásala. »Pozorujte polní kvítí, praví božský Spasitel, kterak roste, nepracuje aniž přede;

pravím pak vám, že ani Šalomoun ve vší slávě své nebyl tak oděn, jako jedno z nich.« (Mat. 6, 29.) Co živého tvorstva vyživí a vyléčí na pohled nejnepatrnější traviny!

Ještě větší dobrotivost boží shledáváme u živočišstva. »Ani vrabec není v zapomenutí ú Boha,« praví Pán Ježíš. (Luk. 12, 6.) »Pohleďte na ptactvo nebeské, že neseje ani nežne ani neshromažďuje do stodol, a Otec váš nebeský živí je.« (Mat. 6, 26.) Nejmenší muška, nepatrný brouček nalézají potravu pro sebe přichystanou, chráněny proti škůdcům a nepřátelům zbraněmi, jež jim Stvořitel udělil.

Pozorujeme-li jednotlivé živočichy od nejmenšího nálevníčka až k největšímu čtvernožci, musíme žasnouti nad nevýslovnou dobrotivostí a moudrostí božskou, jež vše účelně zařídila, aby ani jediný tvor nepřekážel druhému, ale všecky přinášely užitek lidstvu a hlásaly moc a slávu boží.

Což teprve vidíme na rozumných tvorech, na lidech, zvláštních miláčcích božích! Kde začíti a kde přestati, abychom vylíčili dobrotivost boží! Celý člověk je sestaven ze samých dobrodiní božských. Duše stvořena k obrazu a podobenství božímu, okrášlena nebeskými dary a milostmi, vykoupena nejdražší krví božského Syna, stvořena pro věčnost, aby v nevýslovné blaženosti na věky Boha oslavovala. Jak šťasten je člověk, který nalézá se v pravé víře, v církvi Kristově! A jak se postaral Otec nebeský o tělo lidské a jeho potřeby. Celá příroda nabízí mu své dary, vše připraveno pro člověka, aby potřebami vezdejšími opatřen tím horlivěji mohl Bohu sloužiti a dobrotivost jeho oslavovati a tím si spásu věčnou zabezpečiti.

Stará-li se dobrotivý Bůh o ptactvo, pak teprve pečuje o člověka! »Nejste-li vy dražší než ono?« volá Pán Ježíš. »Stará-li se Bůh o nepatrnou trávu, čím spíše o vás, vy malověrní?« »Viť zajisté Otec váš nebeský, že toho potřebujete.« (Mat. 6.)

Proto naučil nás božský Spasitel modlitbě, jež začíná slovy: »Otče náš, jenž jsi v nebesích,« abychom nikdy nezoufali, ale se vší důvěrou obraceli svých zraků k nebesům, k Otci nejlepšímu, který o nás tak něžně pečuje. »Co máš, člověče, čeho bys nebyl obdržel?« (I. Kor. 4, 7.)

Bůh je pln lásky k andělům, stvořil je ku své slávě a ochraně naší, vyzdobil zvláštními milostmi, že mohou věčně tváří v tvář na Boha patřiti a z jeho nevystihlé krásy se radovati.

3. Poznali jsme, že Bůh miluje všecky tvory, vše dobré že pochází od Boha. Největší však lásku prokázal Bůh nám lidem zvláště tím, že vydal Syna svého za nás na smrt, abychom byli z otroctví pekla vyproštěni. Abraham nemohl Bohu lépe ukázati, že ho miluje, než tím, že mu obětoval, co měl nejmilejšího, totiž syna svého jediného, Isáka. A Bůh nemohl nám větší lásky a dobrotivosti prokázati, než tím, že nám daroval, co měl nejmilejšího, Syna svého jednorozeného.

Na kříži vidíme vrchol lásky a dobroty boží. »Hlavu ještě sklání k nám Syn boží,« praví sv. Augustin, »aby nás políbil,

ruce rozestřel, aby nás obejmul, srdce své otevřel, aby nás miloval a v něm všecky před smrtí věčnou ukryl.« Na oltáři zůstává mezi námi, obětuje se za nás ustavičně nebeskému Otci, jménem nás Boha prosí, děkuje, usmiřuje, oslavuje; a Otec nebeský slyší všecky prosby naše, jež mu ve jménu Syna božího vysíláme.

Zvláštní lásku ukazuje Bůh spravedlivým. Sv. Alfons praví: »Jediná dokonalá duše je Bohu milejší než tisíc nedokonalých« Žalmista Páně praví: »O, jak dobrý je Bůh těm, kteří jsou přímého srdce.« (72, 1.)

Srdce spravedlivých naplňuje nevýslovnou sladkostí. Bůh Otec a Bůh Syn přebývají v něm skrze Ducha sv. (Jan 14, 23); Bůh odměňuje dobré skutky spravedlivých více než zasluhují, dává jim odměnu stonásobnou. (Mat. 19, 29.) Bůh miluje spravedlivé, byť měli různé menší nedokonalosti. Sv. František Sal. praví: »Bůh jest jako něžná matka, která miluje něžně a útrpně své dítě, třeba se jí nelíbila jeho slabost a nemoc.«

Ale i hříšným ukazuje Bůh lásku, až do posledního dechu vzdor jejich hříchů prokazuje jim různá dobrodiní. »Velí slunci svému vzcházeti na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé,« praví sám Pán Ježíš. (Mat. 5, 45.) »Posílá na ně z lásky utrpení, jako lékař, který pálí a řeže, jen aby uzdravil,« praví sv. Augustin. Bůh miluje hříšné jen proto, že každý má na sobě přece něco dobrého, a poněvadž se ještě před svou smrtí může obrátiti. Jen ďáblů a zavržených lidí Bůh nemiluje; sami vlastní vinou připravili se o lásku boží. (Spirago, Katech. 64.)

Za času císaře Vespasiana luštil prý senát římský otázku, jak nejlépe nazvati nejvyšší bytost božskou. Jedni navrhovali, aby byl nazván Bůh bohem bohatství, jiní bohem moci, jiní bohem moudrosti, neboť bohatství, moc a moudrost vládnou světem. Konečně pravil jeden z přítomných: »Bůh nemůže býti bohem statků, ani moci ani moudrosti, neboť chudí, slabí a prostí neměli by pak Boha žádného. Nejvyšší Bůh jest Bohem dobroty, který nám všem dává vše a odpouští, když jest uražen.« Rozum lidský to praví, srdce lidské to cítí, že Bůh jest nejlaskavějším Otcem a nejdobrotivějším; vše dobré máme od něho; odpustí nám, kdybychom stokráte klesli a tisíckráte byli nevděčni, litujeme-li hříchů, voláme-li o slitování, vyznáme-li se ze svých poklesků a chceme se upřímně polepšiti a všecko napraviti.

4. Je-li Bůh k nám tak dobrotivým, musíme za to býti vděčni a Boha z celého srdce milovati. Čím více dobrodiní nám prokazuje, tím větší láskou máme dobrodiní spláceti.

Sv. Sába přepadli divoši agarenští. Sháněli jídlo a nápoj, a když ničeho nenalezli, spílali mu a vyhrožovali. Sába ani slovem se nebránil, ale přinesl něco ovoce, vše, co měl. Divoši pojedli a odešli. Za několik dní vrátili se zase. Přinesli z vděčnosti hojnost pokrmů. A tu sv. Sába překvapen zvolal: »Ó, běda nám, Pane Bože! divoši jsou vděčni za nepatrné dobrodiní; a my přijímáme každodenně tolik darů z rukou božích a spláciime za to nevděkem!«

Missionář v Západní Indii nalezl u stromu starého Indiána, který pro mdlobu nemohl dále. Stařec vypravoval, že vyšel ráno z domova, zbloudil a nyní se snad stane kořistí dravé zvěře. — »Ubohá ženo, ubohé děti,« bědoval stále. Missionář vzal ho do své chýše, posilnil pokrmem a upravil pohodlné lůžko. V noci slyšel missionář jakýsi šramot a domníval se, že Indián snad chce mu ublížit. Poslouchal a poznal, že se Indián modlí: »Ó, ty veliký duchu, jak ti děkuji, že mně žádné dravé zvíře neublížilo, žádný had neuštnul. Děkuji ti, že se mne tento dobrý muž ujal a z nebezpečí zachránil. Ó, dobrý duchu, zachraňuj ho také na cestách i jeho společníky, chraň ho před hady a divou svěří i zlými lidmi. A kdyby také někdy zbloudil a zůstal na cestě/ležeti, poš i mu dobrého muže, aby se ho ujal a do své chýše uvedl.« Missionář byl velice překvapen vděčností pohana a zvolal: »Pane Bože, kéž by všichni křesťané spláceli ti podobnou vděčností za prokázaná dobrodiní!« — Sv. Magdalena z Pazzis vzdychávala: »Ó Bože! ó lásko! bolestí zmírám, vidím-li, jak jsi málo milován! Ó duše, jež z lásky boží jste stvořeny, proč tak málo milujete Boha?«

Je li Bůh k nám tolik dobrotivý, musíme i my býti laskaví a dobrotiví ku svým bližním. »Poněvadž Bůh tak miloval nás,« praví sv. Jan, miláček Páně, »i my máme jedni druhé milovati.« (I.4, 11.)

Cokoli dobrého prokážeme bližnímu z lásky k Bohu a ve jménu Pána Ježíše, prokázali jsme samému Bohu, Pánu Ježíši, a nutíme takřka Boha, aby ještě více k nám byl dobrotivým.

»Láska k Bohu a bližnímu jest tatáž láska,« praví sv. Tomáš Akvinský, jen předmět její jest rozdílný. Jsou to dva potůčky z téhož pramene, dvě živoucí větve z téhož kořene.«

Nemůžeme li se Bohu dosti odměniti za všecka dobrodiní, máme to dle možnosti nahražovati svým bližním. Jak bylo by blaze všudy, kdyby ovládala všecky upřímná a křesťanská láska k bližnímu. Nebylo by žádné křivdy, žádné nenávisti, nebylo by sobectví, nebylo by bídy vůbec, každý by měl, čeho by potřeboval. A Bůh, až by viděl na světě tuto nezištnou lásku, odlesk své lásky nevystihlé, žehnal by lidem ještě více nejenom zde na světě, ale mnohonásobně by odplatil každému na věčnosti. »Nic nedělá nás Bohu tak podobny,« praví sv. Jan Zlatoústý, »jako dobrodiní, jež prokazujeme bližnímu.« Ničím si také více Boha nenakloníme, nežli láskou ku svým spolubližním, zvláště trpícím a opuštěným. Děkujme Bohu neustále za jeho nevystihlou dobrotivost k nám, a Bůh bude nám nadále žehnati.

Sv. Augustin praví: »Které srdce postačí a který jazyk, aby Bohu za všecka dosažená dobrodiní dostatečně díky vzdával? Jako není okamžiku, v němž by člověk dobroty boží neokusil, tak nemá býti ani jediného okamžiku, v němž by dobrodiní toho nebyl pamětliv.« »Bůh jest láska,« praví sv. Jan, miláček Páně, »a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává, a Bůh v něm.« (I. 4.)

A sv. Augustin opět praví: »Nad Boha nenajdeš nic utěšenějšího, nic krásnějšího, nic sladšího.« A sv. Řehoř svědčí: »Srdce naše jest oltář, na němž plamen lásky k Bohu má neustále plá-

polati.« »Měj lásku k Bohu, obdržíš milost mnohu. Kdo s Bohem, Bůh s ním,« praví česká lidová přísloví.

Proto se sv. Augustinem volejme, jak on to často činil: »Dej, Pane Bože, ať miluji tebe, Pane, síla má, útočiště mé! Bože můj, pomocníku můj!«

X

Bůh jest nejvýš pravdomluvný a věrný.

Jako světlo slunce od svého počátku se nezatemnilo a nesestárlo, ale stále při původní síle zůstává, tak všecky pravdy a zaslíbení božská zůstanou nezměnitelnými a musí se splniti.

Bůh jest věčná pravda a neskonalá moudrost, která se nemůže mýliti, ani nás klamati. Jakožto vševědoucí má Bůh úplnou a dokonalou znalost všeho, zná veškeru pravdu; jako nejvýš svatý miluje jen svaté a nenávidí zlé; v ošklivosti má lež a chce jen čistou pravdu. Proto nazýváme Boha nejvýš pravdomluvným. Jen zkažený člověk nezardí se, je-li usvědčen ze lži; kde však není v srdci všechen útlocit potlačen, vidíme, že klopí se k zemi oko a rdí se tvář nejen nevinného dítěte, ale i poctivého muže, je-li při lži dopaden. Tento cit pro pravdu vložil nám Bůh všemohoucí do srdce, poněvadž sám nade vše miluje pravdu a nenávidí lži, a proto na oku a tváři člověka ukazuje, jak nečestná a ošklivá je lež.

Již tedy přirozený pud našeho srdce hlásá nám pravdu: Bůh jest nejvýš pravdomluvný, miluje pravdu a nenávidí lži. Vidíme proto už u pohanů lásku ke pravdě a ošklivost nad lží.

Demosthenes, řečník athenský, říkával, že pravdou nejvíce se Bohu podobáme. Focion, Atheňan, pro pravdu, kterou mluvil ke spoluobčanům veškerým nepravostem hovícím, byl k smrti odsouzen.

Když Augustus z Egypta vítězně do Říma vjížděl po porážce nepřátel, byl mezi zajatými také egyptský kněz pohanský, o němž se vypravovalo, že ani jednou v životě nelhal. Zvěděv to senát římský, propustil ho ihned na svobodu, vřadil mezi kněze římské, jemu ke cti postavil pamětní sloup, aby i potomci pravdomluvnost na něm chválili a dle jeho příkladu jednali. Epaminondas, slavný vůdce thebánský, byl tak velikým nepřítelem lži, že ani v žertu nikdy nelhal.

Láska ke pravdě, ošklivost nad lží jest vrozena lidské přirozenosti od Boha, pravdy samé; lež má původ od ďábla, který jest dle slov Páně otcem lži; lží svedl první lidi v ráji a dosud zavádí. (Jan 8, 44.) Že Bůh miluje pravdu a nenávidí lži, stvrzuje nám Písmo sv. »Bůh není jako člověk, aby klamal, ani jako syn člověka, aby se měnil,« čteme už v čtvrté knize Mojžíšově, v Starém Zákoně. (23, 19.) Žalmista Páně praví: »Skutkové rukou božích jsou pravda, upevněni na věky věkův, učiněni v pravdě a pravosti.« (110, 7, 8.) »Pravé jest slovo Hospodinovo, a všichni skutkové jeho jsou věrní.« (32, 4.) »Ten, který mne

poslal, jest pravdomluvný,« praví Pán Ježíš. (Jan 8, 26) Sám o sobě řekl: »Já jsem cesta, pravda a život.« (Jan 14, 6.)

Ve Skutcích apoštolských čteme o křesťanech prvotní církve, jak prodávali majetek svůj a všecky věci, a peníze za ty věci přinášeli k nohoum apoštolů, aby bylo rozděleno všem. Jeden muž, jménem Ananiáš, s manželkou Safirou prodal pole a přinesl část peněz k nohoum apoštolů. I řekl Petr: »Proč pokoušel ďabel srdce tvého, abys lhal Duchu svatému? Nelhal jsi lidem, ale Bohu.« Uslyšev to Ananiáš, padl k zemi a umřel. Když manželka jeho přišla, řekl Petr: »Pověz mi, za tolik jste prodali pole?« Ona odpověděla: »Ano, za tolik.« I řekl Petr: »I co jste smluvili, abyste pokoušeli Ducha Páně? A nohy těch, kteří pochovali muže tvého, jsou u dveří, a vynesou tebe.« I padla hned před nohy jeho a umřela. (Sk. ap. 2.) Lhali před Bohem, a Bůh ztrestal lživost jejich, aby ukázal, že miluje pravdu a nenávidí lži, že jest nejvýš pravdomluvný. Proto už v Starém Zákoně volá král David k nám všem: »Chvalte Hospodina všichni národové, chvalte ho všichni lidé, neboť pravda Hospodinova zůstává na věky.« (Zal. 116.)

Pravdu nalezneme jediné u Boha a církve sv., které Syn boží pravdu svěřil. Sv. Kliment, papež, píše o sobě: »Když jsem byl ještě pohanem, netoužil jsem po ničem více, jako po pravdě a ctnosti.« A hlad i žízeň jeho byly ukojeny, jakmile skrze sv. Barnabáše stal se křesťanem.

Pravdu máme také neohroženě mluviti a zastávati.

Pro pravdu zemřel za nás Syn boží, a tisíce mučedníků ho následovalo. »Pravda jest již sama o sobě tak lákavá a výborná,« praví sv. František Sales., »že se jí s největší radostí chopiti musíme, jakmile jasně před naše vědomí vstoupí. Každý po pravdě volá, každý si jí přeje a jí žehná.« A sv. Jan Zlat. praví: »Pravda zůstane; ona se stkvěje leskem svým; i oslepnou, kdož jí věřiti nechtějí.« Jako slunce za rána rozhání mlhu, tak pravda vítězí nad bludem, který ji na čas zastírá.

Proto napomíná nás apoštol národů, sv. Pavel: »Stůjtež pevně, majíce bedra svá podpásána pravdou.« (Efes. 6.) »Složivše lež, mluvte pravdu s bližním svým; neboť jsme vespolek údové.« (Ef. 4.)

Jiří Washington, slavný president soustátí severoamerického, když byl šest roků stár, obdržel darem pěknou sekerku, kterou však sekal vše, co mu přišlo v cestu; osekal i kůru třešňového stromu, na němž si jeho otec velice zakládal. Když otec spatřil, že strom je poškozen a zničen, ptal se hněvivě, kdo to učinil. Ptal se i malého hocha: »Jiříčku, nevíš, kdo mi tu pěknou višni zkazil? Raději bych ztratil 60 zlatých.« Hoch se zarazil a po chvíli řekl: »Otče, ty víš, že neumím lháti, já jsem tu třešni sekerou zničil.« Otci se pravdomluvnost Jiříka tak zalíbila, že mu vše odpustil a zvolal: »Pojď, synu, do mého náručí; škodu jsi sice učinil velikou, a mne zarmoutil, ale svou upřímností nahradil jsi všecko tisíckráte.« A slova ta působila na Jiřího, že po celý život ani jednou nezalhal. Jakou radost bude míti teprve Otec nebeský z každého, kdo jen pravdu mluvil, a lži, hříchu ďábelského, se varoval!

2. Pravdomluvnost boží ukazuje se také ve věrnosti boží, v zaslíbeních. Bůh jest nejvýš věrný, splní vše, co přislibuje a čím hrozí. Celé dílo našeho vykoupení jest důkazem, že Bůh plní, co přislíbil. Jako potůček čím vzdálenější jest od pramene, tím stále jest větší a silnější, tak vine se slib boží: »Přijde Vykupitel« Písmem sv. Starého Zákona; a čím blíže byl Spasitel, tím jasnější byly ty sliby. Bůh slíbil syna Abrahámovi, vysvobození národu israelskému z Egypta, Šalamounovi moudrost, Ezechiášovi záchranu před nepřátely, Simeonovi, že spatří Vykupitele, a slib také pokaždé věrně splnil. Pán Ježíš přislíbil apoštolům Ducha svatého, předpověděl zkázu Jerusalema, a vše se už vyplnilo.

Bůh vyhrožoval také trestem, a tresty se také dostavily. Pohrozil prvním lidem v ráji následky hříchu, pohrozil lidem před potopou, před zkázou Sodomy, pohrozil Kainovi, Faraonovi, národu israelskému před zajetím, a vše se vyplnilo; trest se dostavil. Proto se také vyplní všecko, co Kristus a proroci předpověděli, a co se dosud nesplnilo. Církev sv. nikdy nepřestane, papežství nebude nikdy vyvráceno; chrám jerusalemský nebude nikdy už vystavěn; židé stanou se na konci světa údy církve Kristovy; poslednímu soudu budou předcházeti hrozná znamení na nebi i na zemi. »Nebe a země spíše pominou, slova boží nikdy nepominou.« (Mat. 25)

Jestli Bůh jest ve svých slibech věrným, musíme i my sliby své, jež jsme učinili Bohu neb bližnímu, plniti. První křesťané ve svých shromážděních se zavazovali, jak sám pohan, spisovatel Plinius vypravuje, že nebudou nikoho klamati ale pravdy se držeti, a co slíbí, věrně plniti.

Už v Starém Zákoně slíbil Jakub Bohu, že desátky bude obětovati, vrátí-li se opět šťastně domů. Anna, žena Elkánova, bezdětná, slíbila, že dá-li jí Bůh syna, posvětí a obětuje ho službě boží. A slib také vyplnila. Střezislava, manželka mocného vladyky Slavníka, vyprosila si na Bohu syna Vojtěcha se slibem, že ho věnuje službě boží. A když se narodil, dali ho na vychování arcibiskupu Albertovi v Dévíně, kde prospíval v umění a ctnostech, až sám se stal biskupem pražským a jako mučedník v Prusku zemřel.

Podobně máme splniti vše, co jsme přislíbili svému bližnímu. »Slibem učiněným,« praví sv. Bernard, »stáváme se dlužníky Boha; lépe jest slibu nečiniti, nežli slíbiti a nechtíti splniti, co bylo slíbeno.« Ve všem mějme na mysli Boha nejvýš pravdomluvného a věrného Vzývejme Boha slovy žalmisty Páně: »Vyvyšovati budu tebe, Bože můj, neboť věrný jsi ve všech slovech svých a svatý ve všech skutcích svých.« (144.) Sv. Jan Zlat. vzkázal císařovně Eudoxii, která ho pronásledovala a vyhnanstvím mu hrozila: »Nebojím se ničeho, leč hříchu.« Ve všech okolnostech a protivenstvích volejme podobně: »Nebojím se leč hříchu, a zvláště lži a lsti.« Setrváme-li v tomto smýšlení, vyplní Bůh věrný, co přislíbil těm, kteří ho milují.

ČAST PASTORAČNÍ.

Samospráva katolíků v Uhrách.

V prosinci 1917 podána předloha, která 70 let byla tužbou katolíků v Uhrách. V roce 1848 vyslovena rovnost vyznání, ale pro katolickou církev zůstalo poručnictví. Otázka tak důležitá žádá střízlivého posudku. Podstata předlohy je článek, který dává bývalé církevní jmění zase do správy církve. Jest to tedy výkon vysoce spravedlivý, ježto nemluví o nějaké konfiskaci, nýbrž o vrácení majetku.

Protestanté užívají příležitosti a chtějí také míti podíl na majetku církve, a to z toho důvodu, že stát obdaroval prý druhdy církev, a tedy církevní majetek je dle jich názoru státní, a oni mají právo bráti účast na vráceném majetku. Uherský stát jde i v této věci vstříc a chce dáti celkem evangelickým církvím 200 mill. K. (Reformovaní 126 mill., Luteráni 54 mill., evangelíci v Sedmihradsku 12 mill., Unitáři 6·8 mill.) Protestanté domnívají se, že oživí své církve těmito penězi, jsouť protestanté vzdělaní úplně oddáni rozumářství, rozluce manželské a systému málo dětí, a mizí proto, kdežto v lidu je sklon k církvi katolické. Protestanté vyvíjí činnost při hlídání katolíků.

Katolíci uvítali předlohu, Rumuni (or. ritu) chtí míti své národní církve. Ve vlivných kruzích politických převládá názor právní vrátiti církvi, což její bylo a jest. Část politická není na této výši. Předloha neznásilňuje církev a nechce ji ovládati. Dáme slovo předloze samé, zní:

§ 1.

»Katolická církev v Uhrách spravuje dle svého práva své církevní, školní a majetkové záležitosti způsobem, jenž souhlasí s její ústavou a zřízením. Bez ú,my právního zřízení královského patronátu a státního dozoru nakládá dle vůle dárců všemi kapitály sloužícími bohoslužbě, výchově, vyučování a dobročinnosti. Může zřizovati školy obecné, střední a s královským povolením i vyšší; ku krytí svých potřeb může nabývati jmění a vzíti i na potaz hmotné prostředky svých příslušníků v poměru k jich daňové síle, a za tím účelem ukládati přirážky, které mohou býti vybírány úřady.«

Jest zajisté patrno, že veliké právo vrací se církvi Zajímavo jest, že o vysokých školách jsou mínění dvoje: jedni chtí své vlastní katolické university, pro něž byly v jednotlivých městech testovány značné legáty, ale k tak veliké úloze ve více městech nedostatečné, druzí chtí katolický vliv uplatniti na státních universitách. Uherská předloha samosprávy stojí právnicky nekonečně výše, než úroveň politiků našich, kteří nad konfiskaci se pozvednouti nemohou a vůli dárců bez výčitek svědomí přehlíží. —

§ 2.

»Za účelem vykonávání práva samosprávy zřídí se na výzvu apoštolského krále jako nejvyššího ochránce samosprávná korporace z osob duchovních i laiků a o jich spolupráci se bude opírati. Podrobný statut samosprávné korporace sdělá se na schůzi zvláštní k tomu svolané za souhlasu církevních vrchních úřadů a s úchvalou apoštolského krále jakožto nejvyššího ochránce, se zřetelem k hierarchické ústavě katolické církve a královského patronátního práva v mezích stávajících zákonů, zejména přítomného. Organický statut určí otázky spadající v obor samosprávy, pro něž se žádá souhlas apoštolského Veličenstva. V těch případech musí dotyčná samospráva cestou ministerstva kultu vyžádati si královský souhlas.«

Zde jest zásadní pokrok vzhledem k předlohám z r. 1871, kdy liberální strany chtěly budovati samosprávu církve bez, ano proti hierarchii. As jako u nás odpadlíci píší o církevních otázkách a úpravách.

Z uvedeného lze poznati, že v Uhrách dali se poučiti kulturním bojem Bismarkovým a též uznávají, že »kulturními spolky« francouzské vlády nedala se zničiti ani jednota ani síla církve sv. ve Francii.

Slovo předlohy o »vyšších církevních úřadech« vztahuje se i na Sv. Stolec! Jest tedy v tom pokrok značný.

I v Římě nazírali na dřívější předlohy samosprávné nedůvěřivě, což nynější znění odstraňuje.

Patou předlohy zůstává »královské patronátní právo«, které nevykonává král sám, ale hlavně dočasné ministerstvo. Byl v Uhrách zvyk, ale ne psané právo, že osoba ministra kultu volena z řad katolíků. Zde asi nepovede se prosaditi žádost katolíků, aby byl jmenován králem komisař zvolený z řad katolíků, který by pojil krále s korporací církevní samosprávy. Zde jest jádro samosprávy značně pod vlivem ministra, parlamentu a voleb.

§ 3.

Jedná o samosprávě církve v Sedmihradsku.

§ 4.

»V důsledku zásadního ustanovení § 1. musí ze správy ministra kultu přejíti do správy katolíků: náboženský a studijní fond uherský, dále školy, které jsou z těch fondů vydržovány aneb podporovány. O středních školách platí ustanovení zákona

z r. 1883 o školách konfessních, pokud § 2. je neomezuje. O vysokých školách katolických stanoví ministr cestou nařízení, aby zachovávajíce nabytá práva, stejného docházela jednání jako vysoké školy samosprávných konfessí. O předání fondu a nadací v Sedmihradsku platí ustanovení přítomného zákona o vydání fondu náboženského a studijního.«

Tento paragraf jest nervem předlohy: má vrátiti jmění Josefem II. zrušených klášterů a jejich kapitalie. Důvod k tomu tvoří nezákonnost, že se spravovalo jmění proti vůli zakladatelů.

Statky církevní rozpachtované nevynášejí jak by měly, kdežto beneficia farářů v samosprávě nedávají příčin k stížnostem. Proto zákon vidí pokrok v hospodářství národním, když samosprávu církevního majetku zbaví pout.

§ 5.

»Fondy, z nichž vydržována jest budapešťská universita, zůstanou v přítomném stavu, až ministr vyučování o budoucím užívání a správě se samosprávnou korporací se srovná. Srovnání jest skončeno, když správa ministerská vzata v obou sněmovnách na vědomí, a nejvyšším ochráncem potvrzena byla.«

Zde se horší liberálové, že universita uznána za ústav z církevního jmění udržovaný. Dály se mnohé přehmaty při volbě profesorů: židů, protestantů a atheistů. Nyní má se bezpráví napravit.

§ 6.

»Ostatní fondy, dokud jich katolický charakter jde z jich nadání, budou dány do samosprávy způsobem při universitním fondu naznačeném.

Při nastalém sporu rozhodne soudní dvůr v Pešti.«

§ 7.

Ustanovuje, kdy a jak má pracovati přípravné komité pro samosprávu.

Reklamace fondů trvá do 15 let po uzákonění, instancí rozhodnou jest pešťský soudní dvůr.

§ 8.

V mezidobí předávky spravuje fondy výbor, v němž zasedá 15 volených katolíků.

§ 9.

Samospráva církevní se netýká Chorvatska a Slavonska.

* * *

Z toho, co uvedeno, zřejmo, že nevychází předloha z úzkoprsého nespravedlivého liberalismu, jenž se loupeže neštítil, ale že chce prospěti především zemi a lidu, a proto se neostýchá vrátiti, což jeho nebylo.

Uhry zastínily nejstarší dceru církve Francii. Brasilie i v revoluci nesáhla ku podlosti Francie, kteráž však vychovala si nohsledy v násilnictví v českém národě.

Ředitel Procházka o přítomnosti rozepsal se ve svém „Střádalu“ velice otevřeně i případně. Praví: Převážná většina české inteligence posuzuje přítomnost i budoucnost národa jen a jen pod zorným úhlem politickým a očekává veškeru spásu teprve od vývoje věcí po válce, přezírajíc, jak mezi tím lid český propadá nákaze tělesné i mravní. Zapomíná se, že ani ta nejlepší politika neučiní z lenocha muže přičinlivého, z opilce občana střídmého a ze ženy záletné ženu počestnou. Dobrá výchova mládeže a mravní ovzduší že znamenají pro národ daleko více nežli všechny deklarace, manifestace a jubilejní slavnosti dohromady. Zejména o tom ovzduší mravním by měla inteligence česká nejen přemýšlet, ale vzorným i skromným způsobem života pomáhat je utvořiti. Čítáme sice často v novinách, jak nás válka přeměnila, zocelila, utužila, semknula a zušlechtila, leč ohlížíme-li se kolem sebe, nepozorujeme žádného obratu k lepšímu, spíše nasvědčují mnohé známky, jak se česká věc pospolitá pohybuje na šikmé ploše ku mravní a hospodářské zkáze. Sotva že povolil trochu policejní tlak válečný, vidíme národ zase nemístně rozdováděný, hrnoucí se do divadel, tančíren, biografů, kabaretů, vináren, barů a pod., na pohled nezávadných místností. Nikdo netuší, co utratí se tam peněz, rozumu, zdraví a mravní síly. Kdo z nás dovede vypočítati, mnoho-li se denně promarnilo těchto statků a jaká velká plocha české půdy se nám zase propadla pod nohama? To nezdá se nám býti vhodnou přípravou pro vážnou dobu poválečnou. Mravní ovzduší české válkou mnoho nezískalo, když veřejné listy namlouvají lidu, že když naň naléhají válečné žaly a útrapy, jest zapotřebí ba nutno ohlížeti se po zábavách, aby pozapomněl, aneb když vynikající poslanec libuje si ve feuilletonu, jak míval i ve vězení piva i cigaret hojnost, takže se připíjelo, až se hory zelenaly. Duchovní vůdcové českého lidu z dob dřívějších Hus i Augusta přemýšleli a psali ve vězení svým milým Čechům o věcech lepšího rázu a ceny trvalé. Kladli v duše svého národa základy občanských ctností, kterým se pak obdivoval celý vzdělaný svět. I my, nehodní potomci předků opravdu slavných, velebíme sice také někdy po přednášce nebo po přečtení novin. článku výtečné vlastnosti Českých bratří, nejevíme však mnoho chuti následovati jich na poli zbožnosti, vytrvalé práce, skromnosti, bezúhonného života, střídmosti a lásky k rodné půdě i k bližnímu svému. Jejich síla odříkání jeví se nám již zastaralou, my plujeme raději pohodlně s proudem v samých zábavách a radovánkách.

Tušíce velké nebezpečí pro svoji národnost, máme všichni tísnivý pocit, že náš život rodinný i společenský potřebuje nápravy. Ale málokdo ví, kde nutno nasaditi páky; téměř nikdo nechce započíti s reformou u sebe sama. Když by i uznal nutnost obratu v tom neb onom směru, odkládá s počátkem den ode dne. Inteligence čeká na štěstí shůry a přehlíží, že dlouhá jesti cesta do země zaslíbené, že nelze budovu národních svobod stavěti od střechy a že bude nutno dříve starati se o pevné základy. Zdraví, počestnost ve smýšlení i ve skutcích, vzdělání, energie,

svědomitá práce, vytrvalost, láska k rodné půdě, spořivost a obětavost jsou úhelnými kameny základů blahobytu a národní samostatnosti, ať již válka skončí vítězstvím neb kompromisem. Nesmírné poklady dřímají v duši českého lidu, probuzením jich zbudují se silné pilíře a stěny domu samostatnosti a úkolem politiky bude pořiditi ochranný krov. Pracovati o základech a stěnách budovy té může a musí každý z nás, ať muž či žena, jinoch i dívka.

Držme se půdy reelní a věřme, že žádná politika nestane se vítěznou, nebude-li se opírati o národ pracovitý, hospodárný a mravný. Pokud mezi námi bují tolik marnotratnosti a hloupého přepychu, tolik nepočestnosti ve smýšlení, ve slově i ve skutcích, jak vidíme kolem sebe dnes, jest jedině spásným heslo: „Spořivostí ku mravnosti!“

Jenom pilní, skromní a hospodární lidé jsou páteří národa, ostatní jsou jenom pěnou, kterou každá vlna smete.

Tak střízlivý úsudek jest v přítomnosti velice vzácný. Washington nazval náboženství a mravnost pilíři státu. Naši státníci se tomu usmívají.

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Privilegium pallia propůjčeno biskupům slavných kathedrál ve Francii.

Sv. Otec Benedikt XV. vyhověl žádosti Jindřicha Bouquet-a, biskupa v Chartres a propůjčil 15./11. 1917 jemu i jeho nástupcům výsadu pallia, přihlížeje ke slavné minulosti této kathedrály. Tohoto privilegia smí býti užito podle předpisů posv. kanonů a jen v diecési této. — Podobné privilegium udělil sv. Otec dne 8./12 1917 biskupům tarbským k vůli basilice lurdské, v níž smějí nyní užívati pallia. — (A. A. Sedis X. (1918) str. 53.) Srovnej o palliu článek v. t. časop v. XXIV. str. 183.

2. Změny a jmenování v římské papežské kurii.

Dne 5. března 1918 zemřel v Římě kardinál Serafini, prefekt posv. Sboru Propagandy; novým prefektem této významné kongregace jmenován byl 12. března 1918 kardinál Vilém van Rossum, do té doby velký Penitenciář. Penitenciářem pak se stal kardinál Giorgi. — Týž oblíbený kardinál van Rossum z řádu Redemptoristů, i u nás dobře známý od eucharistického sjezdu ve Vídni, byl jmenován 22. března 1918 také členem nové kongregace »Pro Ecclesia Orientali«. — Konsultorem této nové kongregace pro Východní církev byl 19./3. 1918 jmenován Čech P. Jan Hudeček C. SS. Red., dobře známý v české koleji římské. — Dosavadní ředitel české koleje, Vlach Msgr. dr. František Solieri, byl jmenován 12./12. 1917 konsultorem nové komise papežské pro vykládání zákoníku kanonického práva. — Tato komise prohlašuje, že bude odpovídati jen na dotazy biskupů a představených řeholí, nikoliv jiným jedincům. (A. A S. X.)

3. Kanonisace blah. Markety Marie Alacoque.

Tato světice narodila se r. 1647 a vstoupila později do řádu Navštívení Marie Panny v městě francouzském Paray-le Monialu. Zemřela r. 1690 a papežem Piem IX. r. 1864 byla prohlášena za blahoslavenou. Jest původkyní pobožnosti k nejsv. Srdci Ježíšovu. Nyní jedná se o její svatořečení; 6. dubna 1918 prohlásila kongregace Ritů po vyšetření nových dvou zázraků »tuto procedi posse ad solemnem beatae Margaritae Mariae Alacoque canonizationem«. (A. A. S. X. 147.)

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

Farizeové a Saduceové. Charakteristika obou židovských stran. Napsal dr. František Kovář. V Praze 1918. Československá akciová tiskárna. Stran 85 v 4⁰, cena neudána. Mladý, nadaný spisovatel v oboru věd biblických, podává zde část obsáhlejší historicko-exegetické studie o farizejích a saducejích, založené jak na současných pramenech tak na moderní odborné literatuře. Studie taková je časová a praktická. Nejen kazatel, nýbrž i katecheta ve škole musí častěji mluviti o farizejích, proto potřebuje míti o nich jasný a správný názor. Této potřebě vyhovuje práce kovářova. Když byl seznámil čtenáře se stavem otázky (str. 3-9) a prameny současnými (9-14), kreslí základní znaky farizeů a saduceů podle pramenů biblických, řeckých a hebrejských (14 66), jejich názor sociální, politický i národnostní (66-74), dodávaje kapitoly o odloučenosti a pokrytectví farizeů. Výsledek studie pak vyznívá asi v tato slova: Farizeové (z hebrejského »perušim« od slovesa »páraš« = odloučiti se) byla samostatná, od ostatního lidu odlišná, uvnitř zkonsolidovaná strana v národě židovském, která se vyznačovala horlivostí pro zákon mojžíšský. Při tom bylo farizeům zákonem nejen to, co jest psáno v Pentateuchu, nýbrž také vše to, co na základě psaného zákona bylo vybudováno v předpisech mravních, bohoslužebných i právních, doplněno a dobám přizpůsobeno dlouholetou prací zákoníků, a co do konce II. stol. po Kr. bylo uchováváno bez napsání. Zákon byl základem všech snah farizejských, jejich cílem pak bylo zákon psaný i ústní jeho doplnění co nejlépe znáti, co nejsvědomitěji plniti a co nejpřesněji provésti v národním, společenském i soukromém životě. Věřili v nesmrtelnost duše, posmrtnou odplatu, ve vzkříšení, v duchové bytosti dobré i zlé a v prozřetelnost boží. Jinak byli stranou více náboženskou než politickou, stranou národní a demokratickou, s níž ideově souhlasila velká část národa židovského.

Nutný výklad zákona vytvořil časem zvláštní stav odborníků, právníků povoláním, zvaných zákoníci. Tito tedy byli laický stav odborných znalců zákona mojžíšského, který s theoretickým studiem zákona plnil zároveň přísně jeho předpisy. Vykládali zákon, učili mu žáky, hájili práva na osudech z povolání, duševním pak směrem byli stoupenci farizeů, tvořice jejich jádro.

Saduceové (od kněží rodu Sadokova) byli lidé vynikající vysokým a vlivným postavením společenským i úředním a to politicky i nábožensky, především ti, kteří byli z rodu veleknězského. Tyto vznešené, aristokratické rody kněžské asi od r. 150 př. Kr., sociálně oddělené od ostatního lidu původem, bohatstvím a veřejnou mocí, náboženským hlediskem lišily se od farizeů. Saduceové neuznávali závaznosti zákonického výkladu psaného zákona a dalšího jeho rozšíření ústním podáním; nevěřili v nesmrtelnost duší a tudíž popírali i odplatu posmrtnou a vzkříšení, neuznávali bytostí duchovních ani boží prozřetelnosti. Byli stranou aristokratickou, politickou, národnostně vlažnou a kompromisní.

Zajímavou tuto studii dra Kováře upřímně doporučujeme.

B) Pastorální literatura.

Dr. Karel Kašpar: Prohlášení nezvěstných za mrtvé a nový sňatek. V Praze 1918. Nákladem k. a. knihtiskárny. Stran 55 v 4⁰. Cena 1·60 K. Jsou jisté otázky pastorační, jichž řešení vyžaduje veliké znalosti nejen práva církevního, nýbrž i práva občanského a vědy morální. Z takových otázek jest v právu manželském případ uzavírání nového sňatku osoby, jejíž druhý manžel jest nezvěstný. Případů ukazují mnoho doby poválečné, a nynější světová válka zanechá nezvěstných na tisíce. Jest tudíž studie Kašparova velmi časová a praktická. Spisovatel jest odborník vynikající v právu církevním, občanském a ve mravovědě, při tom nadmíru pilný a svědomitý pracovník, čehož novým důkazem jest přítomná práce Nezvěstnost

jednoho z manželů a možnost nového sňatku jest tu probrána s přesným citováním míst z pramenů podle práva římského, podle práva dekretálů (starého církevního), podle práva občanského v různých zemích, zejména rakouského z r. 1883, 1914, 1917 a 1918. Jsou tu uvedeny různé instrukce a rozhodnutí církevní i státní. Praktický jest oddíl o vzájemných právech a povinnostech manželů a o legitimitě dítek zrozených z manželství uzavřeného v případu nezvěstnosti. Připojena jest i část o církevním obhájci svazku manželského. Knihu dra Kašpara vřele doporučujeme.

Gwisz J. C: »Religion und Geburtenhäufigkeit. Einfluss der Religion auf die Natalität. — Řezno, Manz, 1918 Str. VIII + 86, cena 1 50 M. Autor dovozuje v prvé části své práce, že náboženství působí na četnost rodiny; ve druhé části pak potvrzuje své hledisko statistikou porodů. Nejprve ukazuje statistiku u židů, kteří mají značný počet dětí a to tím větší, čím svědomitěji se drží zákona mojžíšského; poté uvádí statistiku Francie, kdež katolický život valně poklesl; na konec se zabývá statistikou Německa a ukazuje že u katolíků jest více dítek než u evangelíků, a sice více dětí u lidu věřícího na venkově než ve městech, prosáklých socialismem demokratickým.

Svoboda svědomí.

Z výtečných prací biskupa Ed. Brynycha chceme přinášeti zlomky zvlášť význačné a časové podnes. Rádi přijmeme i z jiných našich spisovatelů úryvky, které své ceny neztratily během let. Biskup Brynych vyvolal mnohý odpor, neboť přikládal prst na nejbolavější místo předsudků moderních. Předsudky se opakují stále, musíme také stále opakovati jejich vyvrácení. Jsou to falešné mince; my musíme na jich značky stále ukazovati, aby co nejméně bylo svedených. *Redakce.*

Z úvodního článku »Svoboda svědomí« (str. 19. a 20.) . . . »Jest totiž u nás, jako tak mnoho jiného, svoboda svědomí pouhou frásí, kterou se beze všeho rozmyslu ohánějí tak mnozí velicí i malí »mlatihubkové« naši.

Svědomí je totiž vědomí zákona božího v duši naši Stvořitelem vtisknuté. Není-li svědomí hlasatelem zákona božího, pak »si může opravdu dělati každý, co chce . . .«

. . . Nám je totiž svědomí vědomí zákona božího a spolu i vědomí toho, že jsme za své činy zodpovědni Bohu, bytosti vševědoucí, svaté, spravedlivé. Při tom však víme i to, že, ačkoli svědomí přirozenosti lidské vyrvati nelze, ono přece zblouditi může a skutečně zbloudilo. Vzpomeňme na př. na vzdělané římské pohany, kteří měli za svou povinnost ctíti bohy smilstvem, anebo za dovolenou věc měli, míti otroky a jako se zvířaty s nimi nakládati.

Svědomí lidské potřebovalo tudíž poučení — světla. Toto poučení poskytl učitel božský, Kristus. Avšak i Kristem poučeným zbloudilo svědomí, na př. Hus učil, že není králem, neb držitelem majetku oprávněným, kdo má smrtelný hřích. — Luther učil, že se může hřešiti dle libosti, že se může smilniti, cizoložiti, píti atd. — jen když se věří, že to neškodí. — Kalvín učil, kdo je předurčen pro spásu, že mu hřích neškodí, a proto jej dějepis viní z děsných skutků, na př. pálení lidí, sodomství atd.

Za tak smutných poblouzení svědomí není se možno diviti, že se katolík drží rád učení Kristova, jak je hlásá jeho církev, a že si tudíž čistým učením Kristovým osvěcuje svědomí. A tak se stává, že čím lepší je katolík, tím něžnější má svědomí, i malých poklesků se bojí, jich želívá, vyznává a napraviti slibuje.

Je pravda, že je to obmezení svědomí, ale je při tom osvobození od sobectví a nízkých vášní a chtíčů . . .

Kdyby na místo frází a křiku každý z těch našich »tříštitelů okovů« nejprv okovy své rozbil, kdyby byl něžně svědomitým ve smyslu katolickém, tušíme, že bychom byli národem v pravdě velikým, silným a osvíceným . . .

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Milujme Boha, neboť Bůh prvé miloval nás. 1. Jan 4, 19.

Drazí přátelé! Když božský Spasitel mluvil o konci světa, předpověděl také, že v těch dnech se rozmnoží hřích a nepravost a láska mnohých k Pánu Bohu ochladne. (Mat. 24, 12.) A podíváme-li se kolem sebe dnes, vidíme, že božský Spasitel měl pravdu: všude se množí nepravost a ubývá lásky k Pánu Bohu. Když byl ještě na světě sv. Pavel, psal církvi Korintské: »Nemiluje-li kdo Pána našeho, Ježíše Krista, budiž proklet!« (1. Kor. 16, 22.) Tak mohl psáti veliký apoštol národů, poněvadž láska u prvních křesťanů byla ještě živá a vroucí. Nemilovali Boha jenom slovy, milovali ho také skutky a svou lásku dokázali mnozí bolestnou smrtí na popravišti. Dnes, myslím, by sv. Pavel již tak nepsal. Dnes by nás spíše napomínal jinými slovy Písma sv.: »My tedy milujme Boha, neboť Bůh prvé miloval nás.«

Ano, přátelé! Milujme Boha, neboť Bůh prvé miloval nás. Ale tu mi napadají jiná slova Písma svatého. U proroka Malachiáše pravil Bůh nevděčným židům: »Miloval jsem vás, praví Hospodin a řekli jste: »V čem pak jsi nás miloval?« (Mat. 1, 2.) Bůh vyvedl židy zázračně z Egypta, provedl je Rudým mořem, čtyřicet let je živil na poušti a dal jim krásnou a úrodnou zemi; ale když za to žádal lásku, pravili mu židé: V čem pak jsi nás miloval? — A právě tak mluví ještě dnes mnozí křesťané a praví takřka pánu Ježíši: V čem pak nás miloval? — Proto dnes krátce o tom, jak velice nám dokázal Pán Ježíš svou lásku a jak proto zasluhuje, abychom ho za to milovali.

Milujme Pána Ježíše, poněvadž Pán Ježíš prvé miloval nás, když se pro nás narodil v chudičkém chlévě betlemském. Již o vánocích jsme rozjímali, jak velikou oběť přinesl pro nás v Betlémě Syn boží. Povězte nám vy, křesťanské matky, jak asi bylo malému Ježíškovi, když tak ležel v prosinci, ve starém, studeném a opuštěném chlévě a když jedinou jeho peřinkou bylo trochu tvrdé, pichlavé slámy. I nejchudší dítě rodí se aspoň v kolébce — jenom jednorozený Syn Boží zvolil si chlév a tvrdé jesle.

Mohl se naroditi v paláci královském, mohl opuštěný chlév proměniti zázrakem v krásné obydlí; vždyť byl Bůh a měl tolik andělů, kteří by mu tak rádi byli posloužili — ale ne! Schválně si vyvolil jesle a chlév, aby nám ukázal, co pro nás dovede vytrpěti, aby nám ukázal svou lásku. Ó jak pravdivě zpíváme v jedné vánoční písni:

»Ach, kdo tě tak snížil,
jenž v nebi kraluješ?
Kdo tě tak obtížil,
jenž v světě panuješ?«

a odpovídám slovy písně:

»Láska tě snížila,
láska obtížila!«

Ano, láska to byla, která přivedla božské Dítko do jeslí a proto milujme Pána Ježíše, poněvadž Ježíšek prvé miloval nás.

Ale láska Pána Ježíše přinesla pro nás ještě větší oběti. Pojďte se mnou, přátelé, v duchu do večeřadla Jerusalemského. Tam sedí božský Spasitel se svými učedníky, loučí se s nimi a praví jim: »Synáčkové moji, ještě maličko budu s vámi. Jakož mne miloval Otec, i já miloval jsem vás« A zase smutně se dívá Pán Ježíš na svoje věrné, smutně, protože je má tak brzy opustiti. A v duchu již viděl to veliké množství nepřátel, kteří povstanou proti nim a proti jeho církvi a budou ji chtíti zničiti. Ó jak rád by tu s nimi zůstal, aby je těšil, sílil a jim pomáhal: ale Bůh Otec ustanovil jinak. Má vstoupiti na nebesa! A proto, aby aspoň nějak zůstal u nich, chtěl ustanoviti velebnou Svátost. Ale v tu chvíli, kdy pomyslil božský Spasitel na velebnou Svátost, vzpomněl si také na to veliké moře potupy a urážek, kterých se mu dostane na oltáři. V duchu viděl, jak lidé budou se v kostele před ním chovati neuctivě, viděl, jak mnozí ho budou přijímati svatokrádežně, jak sv. hostie rozházejí po zemi, jak je pošlapou, ano jak jimi budou krmit dobytek. To všecko viděl před sebou nyní Pán Ježíš, když chtěl ustanoviti velebnou Svátost: oltář měl se mu státi druhou Kalvárií. Zalekl se snad božský Spasitel takových urážek a takové potupy? Nezalekl, přátelé! Jeho láska k nám byla ještě větší, než všechny tyto urážky. Pán Ježíš obrátil se proto ke svým učedníkům a pravil jim: Nermutiž se srdce vaše, nenechám vás tu na světě jako sirotky. A písmo sv. vypravuje: Pán Ježíš v tu noc, v kterou měl býti zrazen, vzal chléb do svých svatých rukou, díky činil, lámal a řekl: Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé, kteréž za vás vydáno bude a dodal: To čiňte na mou památku! A tak zůstal s námi Pán Ježíš, zůstal, ačkoliv dobře věděl, kolik ve svatostánku vytrpí, zůstal, poněvadž nás měl rád. Milujme tedy Pána Ježíše, poněvadž nás tolik prvé miloval.

A ještě jednou ukázal nám Pán Ježíš svoji nekonečnou lásku, když za nás umíral na Kalvárii, na bolestném kříži. Chcete, přátelé,

opravdu viděti dobré Srdce Ježíšovo? Pojďte tedy a zadívejte se chvilku na svého zmučeného Spasitele a myslíme si opravdu, že stojíme pod křížem, na kterém umírá za nás Pán Ježíš. Hle, tu visí na kříži ten, kterého Písmo sv. nazývá nejkrásnějším z lidí! Ó můj dobrý Bože, ale jak tu visí? Je přibit za ruce a nohy. Uvážili jste již, drazí křesťané, co to znamená: Pánu Ježíši přibili ruce a nohy? Když my se jen píchnem jehlou do ruky, anebo si zadřeme nějaký trn, jak nás to bolí. A Pán Ježíš, ten dobrý Pán Ježíš je tu přibit velikými hřeby a visí na těchto hrozných ranách celé tři hodiny. — A proč tu visí v takových bolestech? Otažme se ho sami. Pověz nám přece, Pane Ježíši, co jsi udělal, že tě tak hrozně zmučili? Jakého hříchu jsi se dopustil, že tak velice tě trestají? — Přátelé, my se tážeme po hříchu? Nebe a země nám odpovídají, že Pán Ježíš neudělal nic, že se nikdy nedopustil žádného hříchu. On jediný mohl říci svým nejhorším nepřátelům: Kdo z vás může mi vyčítati nějaký hřích? (Jan 8, 46.) — A proč kdy tak bolestně umírá? Neomylné Písmo sv. praví nám to zcela zřetelně: »Obětován jest, protože sám chtěl.« (Is 53, 7.) A víte, přátelé, proč si zvolil takovou smrt? I na to nám odpovídá Písmo sv.: Zamiloval si nás a sebe samého vydal za nás. (Gal. 2, 50.)

Nuže, přátelé! Stojíme v duchu před křížem, na kterém umírá za nás náš dobrý Spasitel a víme, že od nás žádá jenom jedno, abychom ho za to milovali. Milujme tedy Pána Ježíše, který prvé tolik miloval nás. Ale ty, křesťane, který miluješ hřích a hříšné zábavy, pojď ke kříži a řekni to jednou Pánu Ježíši upřímně, že je ti milejší hřích, než jeho láska, že více se ti líbí radost světa, než jeho poslušnost. Pojď a řekni to jednou svému Spasiteli do očí, že ho přece milovati nebudeš a pro tebe že umíral nadarmo! Ty váháš? Pak ale zanech hříchu a miluj Ježíše, který tolik vytrpěl pro tebe. Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti.

Ale ještě na jeden veliký důkaz lásky Ježíšovy k nám nemohu zapomenouti: dal nám za matku Pannu Marii. Ó bože, jak by se nám vedlo, kdyby tato laskavá matička nezadržela tak často ruku svému božskému Synu, když nás chce již trestat. Což vám to, přátelé, ještě nikdy nenapadlo, proč trestal Pán Bůh tak přísně hříchy lidí před příchodem Krista Pána: na svět poslal potopu, síra a oheň padaly s nebe na hříšná města Sodomu a Gomorru, nevděčné židy vyhubil jedovatými hady na poušti. A nemysleme si, že tehdejší lidé byli horší, nežli jsou dnes. A proč nám tedy Bůh tak snadno odpouští? Protože máme v nebi matičku, která se nás ujímá a která se staví mezi nás a rozhněvaného Pána Boha a prosí ho tak dlouho, až nám odpustí.

A jak splácí tak mnozí křesťané Panně Marii tuto její lásku? Kdyby Panna Maria z tohoto obrazu promluvila a tázala se nás, zda-li ji máme rádi, myslím, že každý z nás by volal: Ó matičko, ty víš, že tě miluji. A myslím, že bychom se velice zlobili, kdyby někdo o naší lásce k Panně Marii pochyboval. A přece někdo

o této lásce u mnohých lidí pochybuje: je to sama Panna Maria. Poslyšte: Jedenkráte klečel před obrazem Panny Marie vojín, který se dopustil mnoha hříchů a prosil ji, aby mu pomohla. Náhle obraz zazářil a vojínu zjevila se Panna Maria a přísně mu pravila: Vy lidé nazýváte mne matkou milosrdenství, ale nepřestáváte dělati ze mne matku bolestnou! To řekla a zmizela. Ano, přátelé, a je to pravda. Když nás něco trápí, tu hned víme, že Panna Maria je dobrá a laskavá a modlíme se k ní! Ale když se vede někomu dobře, ó jak mnohý potom hřeší a snad si ani nevzpomene, že každým svým hříchem činí z Panny Marie znova matku bolestnou, poněvadž znova křižuje jejího božského Syna, Pána Ježíše.

Nuže, přátelé! Pán Ježíš se pro nás narodil ve studeném a opuštěném chlévě, pro nás zůstal na oltáři, ačkoli věděl, kolik urážek a potupy ho tu očekává, za nás umřel na bolestném kříži a nám odkázal, co měl na světě nejdražšího, svou svatou matičku. K tomu přidejme ještě dobrodiní, která prokázal každému z nás a víme, jak nás miloval. A nyní předstupuje ze svatostánku také před nás a praví nám, co řekl kdysi národu židovskému: Hleďte, jak jsem vás miloval! Přátelé, odpovíme mu s nevděčnými židy: V čem pak jsi nás miloval? — Ó nikoli! My dobře víme, v čem nás Pán Ježíš miloval a za jeho lásku dáme mu lásku svou. Dobře! Ale nemilujme jen slovy a jazykem, milujme také skutkem! Varujme se ode dneška každého těžkého hříchu, který ničí tuto lásku k Pánu Ježíši. A když můžeme, jděme rádi k sv. přijímání a úplně se božskému Spasiteli zasvětme.

A ty, božské Srdce Ježíšovo, žehnej všem, ale žehnej zvláště těm, kteří mého hlasu uposlechnou a z lásky k tobě odřeknou se hříchu, žehnej celé naší vesničce a splň na ní svoje krásná přislíbení. Ó Srdce Ježíšovo, potupami nasycené, ale přece plné dobroty a lásky, smiluj se nad námi! Amen.

P. Dr. *Jos. Miklík*, C. S. S. R.

Neděle desátá po sv. Duchu.

(Homilie od Jer. Bonomelli, biskupa Kremonského. Z vlašského originálu podává Dr. Frà Josef Mergl.)

Podobenství v dnešním sv. evangeliu vypravoval Spasitel na poslední cestě z Efremu do Jerusalema po vzkříšení Lazara. (Viz Didona »Ježíš Kristus« II. 133.)

Ve sv. evangeliích děje se často zmínka o fariseích a publikánech, proto nebude od místa, předeslati o nich několik slov.

Slovo »fariseus« znamená po česku »oddělený«, »stranník«. Fariseové tvořili velkou, mocnou sektu, většinou laiků, jakousi aristokracii učených. Původem svým sahala do roku 170 př. K., kdy totiž národ židovský povstal proti utiskovateli, králi Syrskému, a domáhal se svobody pod vůdcovstvím Macchabeů. Na venek dbali co nejpřísněji zákona Mojžíšova tvrdíce, že právě zanedbávání tohoto zákona přivedlo všecko neštěstí na národ. Růz-

nými malichernými přívěsky tradice a obyčeji stížili plnění zákona až do směšnosti. Strana jejich byla výhradně národní, cizí vládě nepřátelská, platiti daně prohlašovali za věc nedovolenou a toužili horečně po osvobození vlasti. Bylo tudíž zcela přirozeno, že jejich celý — aspoň na venek — přísný život podle zákona a jejich vlastenectví jim zjednalo velikou vážnost u lidu, který rovněž lpěl na zákoně a kasal se svou třebas spoutanou svobodou.

Publikáni vymáhali předepsané daně. Již pro tento svůj úřad výběrčích byli u lidu v nenávisti, více však pro přehmaty, kterých se při tom dopouštěli, a pro tvrdé jednání s poplatníky. Slovo »publikán« a »veřejný hříšník« mělo týž význam. Jinak byli publikáni většinou cizinci, tedy pohané.

V dnešním podobenství předvádí nám Pán živě domýšlivého a nadutého farisea vedle pokorného a skroušeného publikána. Málo jest podobenství Páně tolik poučných jako toto. Přihlédněme k němu blíže.

* * *

»Pověděl však Ježíš k některým, kteří v sebe důvěřovali, že jsou spravedliví a jinými pohrdali, podobenství toto.«

Kdož jsou ti, kteří důvěřovali v sebe, že jsou spravedliví a jinými pohrdali? Evangelium je sice nejmenuje, ale přes to není těžko uhodnouti, že Pán míní hrdé farisey, kteří právě pro svoji nadutost pohrdali jinými.

Není zajisté větší a hříšnější nepravosti nad pýchu a nadutost lidskou a není také Bohu protivnější nikdo tak, jako člověk pyšný, domýšlivý. Cílem všeho stvoření, všeho tvorstva nejvyšším je čest a sláva boží. Pýcha však svojí podstatou nabádá člověka, aby sobě a nikoli Bohu čest vzdával, aby sebe na místo, které Bohu náleží, povýšil, aby sobě pocty Bohu příslušné osoboval. Je tedy samozřejmo, že Kristus Pán nesmiřitelným byl protivníkem fariseů, týž Pán, plný dobroty a lásky k hříšníkům a hříšnicím kajícím, uznávajícím hříšnost svou. Lakomství, smilstvo, obžerství, hněv, závist jsou ohavné nepravosti, které zneuctívají lidskou důstojnost a urážejí Boha, ale pýcha je mnohem horší — jakožto hřích mezi hlavními první, hřích odbojných andělů mající svůj počátek v samém nebi. Pýchu lze velmi těžko rozpoznati, máť ona kořeny hluboko v srdci lidském, kde velmi chytře se skrývá. Aby nás tedy z tohoto moru duševního vyléčil, vypravoval Spasitel dnešní podobenství.

»Dva lidé vstoupili do chrámu, aby se modlili, jeden fariseus a druhý celník (publikán).« Sledujme a vizme, jak si počínají před Bohem a jak se modlí.

Fariseus vstoupil do chrámu hlavu vzhůru a nevšímaje si ostatních ubíral se ku předu na místo nápadné, aby ho všichni viděli a stoje jal se modliti: »Bože, děkuji Tobě.« »Dobře a hezky začal,« podotýká sv. Augustin. Děkoval Bohu. Je zajisté celý život lidský jedno jediné pásmo dobrodiní božích a má tudíž býti jediným pásmem díkučinění, chvály boží. Slova: »Bože, dě-

kuji Tobě« mají ustavičně plynouti se rtů našich, nebo aspoň někdy za dne; vždyť není účinnějšího prostředku k dosažení dobrodiní od Boha nad vděčnost za dobrodiní prokazovaná.

Fariseus tedy dobře začal svou modlitbu, leč ejhle, pojednou všecko pokazil; modlitba jeho zvrhla se v samolibou sebechválu, ve směšné vychloubání se. Poslyšme ho. »Bože, děkuji Tobě.« Zač, medle? »Za to, že nejsem jako jiní lidé, lupiči, nespravedliví, cizoložníci.« »Nemodlí se, neděkuje Bohu, spíše však chválí sebe,« dí sv. Augustin. (Homilie 36 »de verbis Domini«.) »Neprosí o nic, jakoby ničeho nepotřeboval, jakoby stál na vrcholu vší dokonalosti.« Ba ještě hůře! Fariseus přirovnával se k jiným lidem a ve své pýše prohlašuje všecky bez rozdílu za lupiče, za nespravedlivé, za cizoložníky. »Já jediný jsem spravedlivý, ostatní všichni jsou hříšníci,« volá po něm sv. Augustin. Jaká to nadutost! jaké to pohrdání ostatními spolubližními, které hází všechny do jednoho pytle jako lupiče a souložníky. On jediný, ten nafoukaný fariseus, je spravedlivý a ctnostný a to vlastní zásluhou; vidí třísku v oku jiného, ale břevna pýchy v oku vlastním neznamená.

Co tak se rozplývá samochválou a kolem sebe se rozhlíží, padne oko jeho na celníka, modlícího se kdesi v koutku. Jako bleskem vytrysklo v mysli jeho přesvědčení o nespravedlnosti jiných, zvláště o špatnosti a lakotě těch utiskovatelů, celníků. Porovnává sebe sama s nimi, pýcha jeho roste do závratné výšky: »Já nejsem, jako jiní, nejsem takový, jako tento celník.« Svatý Augustin míní, že právě z blízkosti celníkovy béře si fariseus záminku pro své nadýmání se. Beze všeho důvodu odsuzuje celníka jako velkého hříšníka a křivdí mu tím velmi, jakoby ten ubožák byl opravdu lupičem a nespravedlivým a cizoložníkem. To jsou ty přirozené následky, to ovoce pýchy: samolibost, opovážlivé posuzování, pohrdání jinými.

Chraňme se, milí křesťané, toho jedu pýchy, můžemeť ho snadno po jeho ovoci rozpoznati v sobě jako následek hříchu dědičného. Zkoumejte srdce své, svědomí své před Bohem a nalezneme snadno, že rádi si připisujeme přednosti a ctnosti, kterých nemáme, nebo máme-li jaké, že je rádi zveličujeme. Nalezneme také, že a jak nám to lichotí, vědí-li jiní o našich dobrých vlastnostech a chválí-li je; nalezneme, jak se bojíme toho, abychom nebyli přehlíženi, jak se nás nemile dotýká, chválí-li lidé někoho jiného, jak jsme hned hotovi snižovati toho, kdo nás do stínu staví a snažíme se na jeho účet dráti se do popředí. Což jiného je tohle všecko, než ovoce toho jedovatého semene pýchy? Úplně vypleniti, z kořene vyvrátiti tu jedovatinu snad nedovedeme, ale aspoň zabrániti můžeme i musíme, aby v nás nebujelo, aby záhubné plody nenasadilo.

Fariseovi nestačilo veřejně ubezpečovat, že není ani lupič ani nespravedlivý, ani cizoložník jako všichni ostatní lidé i ten celník. On vypnul se ještě více a vypočítává s chloubou svoje ctnosti: »Postím se dvakrát za týden, desátky dávám ze všeho, co vytěžím.« To jest: »Ostatní lidé loupí a kradou, ale já od-

vádím předepsané dávky, dávám každému, co mu náleží podle zákona. Ostatní lidé jdou za žádostivostí těla, ale já kárám tělo své tak, že se postím dvakrát za týden a proto jsem spravedliv, ó Bože.« Jaká je to řeč?! Postiti se a plniti ustanovení zákona je sice věc chvalitebná, ale záleží snad ctnost a svatost pouze v těchto dvou věcech? Kdež zůstala láska k chudým, kdes nechal, farisee, trpělivost, útrpnost nad nešťastnými a hlavně — pokoru srdce?

Svatost života, ba každá ctnost má kořen v srdci, v duši. Bůh žádá od nás sice zevnější úkony ku své poctě, ale přednost dává poctě vniterné, zakotvené v srdci. Již korunovaný žalmista Páně volá: »Kdybys byl chtěl, ó Pane, obět, dal bych byl ji ovšem, ale zápalů nelibuješ sobě. Obět Bohu příjemná je duch skormoucený, srdcem skroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.« Kéž bychom si tuto velikou pravdu často připomínali!

Leč dejme tomu, že by v té zevnější spravedlnosti fariseově, v tom postu a odvádění desátku byla obsažena všecka ctnost a — řekněme — ve vysokém stupni; zdaliž proto už byl spravedlivým před Bohem? zdaliž za to měl už právo na věčnou odplatu? Nikoliv! Právě svojí pýchou zmařil všecku ctnost v sobě, pozbyl nároků na záslužnost svých skutků. »Chlubil jsi se svými skutky, odejdi ode mne, obdržels už svou odměnu«; ta slova věčného Soudce padají na hrdého farisea.

Cena a záslužnost skutků našich dobrých odhaduje se podle úmyslu, se kterým je konáme: je-li úmysl špatný, je i skutek, byť by byl sám v sobě sebe lepší, špatný v očích božích i u lidí prozíravých.

Dám příklad. Máte přítele, který vás přímo zasypává tou nejněžnější péčí, ctí vás, prokazuje vám všemožnou službu, každému pokynu vašemu přeochotně vyhoví. Ale najednou se ujistíte, že milý přítel váš to vše dělal ve vlastním zájmu, pro sebe, že vašeho jména a vašeho vlivu užíval, aby dosáhl svého — ke všemu ještě — nekalého cíle; jinak by byl pro vás ani prstem nehnul. Rcete sami, jak by jste soudili o něm a o tom jeho přátelství? Zajisté by jste se odvrátili od něho jako od člověka nehodného vaší přízně, odehnali by jste ho od svého prahu jako ošemetného pokrytce. Nuže. Někdo si ctnosti hledí, povinnosti své plní, ba i veliké věci, jak říkáme, heroické skutky v dobrém koná, ale nikoli proto, aby Boha ctil, vůli boží plnil, nýbrž z vlastní samolibosti. Bůh, který zpytuje srdce a ledví člověka, vidí tu nekalou pohnutku takového jednání, vidí sebe odstrčena a uražena. Proto řekne takovému křesťanu: Tys konal to všecko nikoliv pro mne, nýbrž pro sebe a pro jiné, zač čekáš ode mne odměnu? Hledej si ji u sebe a u těch, pro které jsi to všecko činil. »Obdržels již odplatu svou.«

Tak jsou skutky sebe světější, sebe vznešenější, nekonáme-li je pro Boha, jen pleva a smetí v očích božích. Kéž nikdy had pýchy nehlodá na skutcích našich dobrých, jako hlodal na postu a desátku fariseově. I když plníme povinnosti stavu svého z lásky

k Bohu a pro Boha, vždy říkejme: »Jsem služebník neužitečný. Co jsem vykonal, vykonal jsem tvojí pomocí, ó Bože, bez Tebe bych ničeho nemohl, Tobě budiž čest a chvála.«

A nyní se obraťme od pyšného farisea k celníkovi.

Celník stoje z daleka, nechtěl ani očí pozvednouti k nebi, nýbrž bil se v prsa svá a říkal: »Bože, buď milostiv, mně hříšnému.« Jeho srdce mu pravilo, že je hříšník, nádoba vší špatnosti. Proto jakmile vkročil do předsíně mužů, zůstal hned u vchodu státi, neodvážil se ku předu, maje se za nehodna, aby přistoupil až k oltáři. Měl už to za milost, že ho Bůh ve své přítomnosti trpí. Cítí, jak mu u vědomí hříšnosti krev do obličeje stoupá, stydí se ne tak před ostatními jako před sebou samým. Sklání hlavu do dlaní; probírá v paměti hřích za hříchem a cítí jejich tíhu, svědomí se v něm probouzí. V hořkosti duše nevidí jiného útočiště, kromě u Boha milosrdného; padá tedy na kolena, bije se v prsa a vzdychá: »Bože, buď milostiv mne hříšnému!« Jaká to krásná a obsažná modlitba!

Celník bije se v prsa. Co to znamená? Sv. Augustin praví: »Bíti se v prsa je tolik jako žalovati na to, co v prsou je ukryto a zevně trestati tu skrytou hříšnost.« Těma očima zaslzenýma a těmi slovy: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« jakoby chtěl týž celník říci: »Ó Bože, vím a vyznávám to před lidmi a před Tebou, že jsem hříšník, že jsem veliký hříšník. Lituji srdečně, že jsem urážel Tebe, Stvořitele a Pána svého, kterého jsem měl nade všecko milovati. Srdce mé je skroušeno, duše zarmoucena. Nezbývá mně jiné naděje než tvoje neskončené milosrdenství, k tomu se utíkám, na to se spoléhám. Ó, můj Bože, ó Pane můj, smiluj se na mnou, odpusť mně!«

V těch několika slovech celníkových obsažena jest jeho živá víra, pevná naděje, horoucí láska, hluboká pokora, upřímná, vroucí modlitba. Neomlouvá se, nesvádí vinu za svou hříšnost na jiné, neváhá ani na okamžik obviňovati sebe; hlasitě vyznává své hříchy na místě veřejném, na místě posvátném přede všemi i před tím fariseem, který na něho shlíží s uštěpačným pohrdáním.

Taková lítost, taková pokora nemohla neobdržeti odpuštění hříchů sebe četnějších, sebe těžších. Kristus Pán ujišťuje: »Pravím vám: tento (totiž celník) odešel do svého domu ospravedlněn nad onoho (totiž nad farisea).« »Tak,« praví znamenitý vykladatel Písma Euthimius, »byl odsouzen od Boha ten, kdo se považoval za svatého, a ospravedlněn byl ten, kdo vyznával svoji hříšnost.« A svatý Optát Milevitanský dí: »Lépe jest býti hříšníkem v pokoře než spravedlivým v pýše.« Pokorný hříšník vyznává svoje hříchy a dochází odpuštění, ale domněle spravedlivý není spravedlivým, nýbrž hříšníkem, aniž je si toho vědom — a to je právě to nejhorší.

Projděme svatá evangelia. Nalezneme tam vrchního celníka Zachea, hříšnici Marii Magdalenu, ženu Samaritánku s jejím neřestným životem, ženu dopadenou v cizoložství, nalezneme křivopřísežného Petra, lotra na kříži, zuřivého pronásledovatele Savla.

Ti všichni na jediné slovo Kristovo, na jediný pokyn milosti boží šli do sebe, činili veřejně pokání, stali se svatými, stali se apoštoly Páně. Zá to nenalezneme v evangeliích ani jednoho farisea, který by byl ochotně přijal učení Spasitelovo a následoval Ho. Ani jeden z těch lidí nedbal Jeho úchvatných nauk, nedbal slibů ani hrozeb Páně, nedal pohnouti se ku pokání, ku polepšení života. Naopak. Fariseové odpovídali nadávkami na napomínání Spasitelovo, úštěpky tropili si z Jeho slov, podezřívali Jeho zázraky a když už nemohli jinak, rozhodli se krátce: »Tento člověk činí mnohé divy, což popříti nemůžeme, proto je zapotřebí odstraniti ho« Opravdu zloba ďábelská a neuvěřitelná, kdyby nebyla zaznamenána ve svatých evangeliích.

Avšak, zdaliž nesetkáváme se s podobnými zjevy dosud? Co je mezi námi lidí pohřížených do všelikých nepravostí, hovících všem možným výstřednostem, lidí bezcharakterních, pomstychtivých, lidí, kteří se ničeho neštítí, jen aby se domohli bohatství, mamonu! Co je nevěrců, kteří dávno zapomněli na svoji duši nesmrtelnou. Ale ti všichni nemají pýchy v sobě. Když pak někde konají se ku př. missie, nebo přijde na takového člověka nějaká pohroma, nemoc ho uvrhne na lůžko, Bůh ho navštíví nějakým křížem aby ho napravil, vizte, jak pospíchají ku knězi očistit se z hříchů ve sv. zpovědi, nebo volají kněze ku svému lůžku, aby se s Bohem smířili a k životu svatému obrátili.

A zase je dosti takových, kteří vedou na oko život spořádaný, zdržují se jistých výstředností nebo pohoršení; ale za to hledí ve své domýšlivosti na ostatní, jak říkáme, přes rameno, pohrdají jimi. Jako na odiv nepřekročí nikdy prahu kostela, v hodině smrti odmítají kněze, pohrdají Ukřižovaným, nedají se ani prosbami ani slzami ať matky, ať manželky a dítek pohnouti ku smíření se s Bohem.

Odkud to, milí křesťané, že ti jedni tak rádi, tak ochotně se k Bohu obracejí a ti druzí tak zatvrzele si vedou? Jiného důvodu nevidím než pokoru u těch prvních a pýchu u těch druhých dle slov sv. Jakuba: »Bůh pyšným se protiví, ale pokorným dává svou milost.«

Bohužel, že takový duch pýchy, taková nadutost srdce, takové domýšlivé pohrdání jinými je velmi rozšířeno i mezi těmi, kteří by měli býti vzory pokory a úžnlivé lásky i shovívavosti s bloudícími. Samí fariseové v řečích i skutcích. Místo aby hříšníky k Bohu vedli, obracejí je od něho. Nedělejme to po nich! Tisíckrát lepší je hříšný a při tom pokorný a upřímný publikán, než pyšný, nafoukaný fariseus.

* * *

Spasitel shrnuje naučení z dnešního podobenství v tato krátká a krásná slova: »Každý, kdo se povýšuje, bude ponížen, a kdo se ponižuje, bude povýšen.« To znamená: Pyšný, jako onen fariseus, bude zavržen od Boha a zahanben; kdo však se ponižuje a vyznává svoji hříšnost, dojde odpuštění, bude přijat od Boha

na milost a povýšen v den odplaty. Chceme-li účastnými se státi slávy věčné, pak pokořujme se zde. Strom zvedá korunu svou tím výše, čím hlouběji zapustil kořeny, čím hlubší základy, tím vyšší může býti budova; měřítkem slávy a cti je pokora, jak dobře podotýká sv. Jan Zlatoústý: »Jako pýcha pramenem všeho zla, tak je pokora počátkem všech ctností.« Amen.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu.

Napsal Alois St. Novák, kaplan v Poličce.

»I přivedla jemu hluchého a němého a prosila ho, aby na něj ruku vložil.« (Marek 7.)

Přátelé drazí! Je mnoho evropských měst, která honositi se mohou starými a slavnými školami. Tak Bologna byla světoznámá pro své první vysoké učení, Paříž pro svou Sorbonu, za níž nezůstala pozadu ani naše královská Praha s Karlovou universitou. Než daleko více než na těchto vysokých školách naučí se člověk v jiné škole, kterou jest život sám. Poněvadž život lidský jest jen strastí a utrpení, které jsou údělem tohoto údolí slz a pláče, poněvadž vždy a všude život náš od kolébky až do rakve je provázen křížky a kříži, nazýváme život lidský se sv. Otci školou utrpení — školou kříže. Do této školy chodil též dlouho dnešní evangelijní hluchoněmý, který tak dlouho snášel svůj těžký kříž, až jej Kristus uzdravil. Než nejen hluchoněmý v dnešním evangeliu byl ve škole kříže; v ní jsme i my, vždyť kříže a utrpení sypou se a zvláště dnes na naše bedra se všech stran a nám zdá se život — škola kříže — již téměř nesnesitelným. A přece škola kříže není takovou, jak se nám zdá dnes. Na první pohled zdá se drsnou a tvrdou, když však přihlédneme blíže, poznáváme, že škola kříže je dobrodiním lidstva největším. A abyste poznali, že tomu tak je, krátce dnes o této škole kříže s pomocí boží promluvíme. Škola kříže jest všeobecná, nejslavnější a nejužitečnější.

I.

Jest škola kříže školou všeobecnou, neboť navštěvují ji lidé všech zemí, říší a národů. Jest ještě mnohé místo na světě, které nemá žádné budovy s nápisem »škola«, kde rostou lidé bez péra i bez knihy. Jednu školu však nalezneš všude, kde sídlí člověk; nalezneš ji na horách i v údolích, v městech i dědinách, u nás i za mořem i tam, kam dosud vzdělaný člověk nevkročil, v dálných pustinách i pralesích. A školou tou je škola utrpení.

Moudrý Sirach praví: »Trmácení veliké uloženo jest všem lidem a jho těžké na syny Adamovy ode dne, v němž vycházejí ze života matky své až ke dni pohřbení jejich do matky všech.«

Patrno jest z toho výroku, že všichni lidé chodí do školy utrpení, neboť »Všem lidem uloženo jest trmácení veliké.«

Kdekoli nalézá se obydlí lidské, tam jest utrpení a kříž. Na každém místě světa širého jsou strasti a svízele domovem, všude roste trní a tekou slzy. Kdybys prošel celý svět, nenalezl bys člověka bez kříže, poněvadž pravdivý jest výrok Jobův: »Člověk naplněn bývá mnohými bědami!«, poněvadž pravdiva jsou slova sv. Vavřince Justiniana: »Postaveni jsme do údolí slzavého, kde v potu tváři chléb svůj dobývati musíme, kde není leč zármutek a trápení.« Domníváš-li se však, že sídlí kříž pouze v chýších a v komůrkách chudiny, zaklepej jen na dveře pyšných milionářů, hrdých knížat, vstup v nádherné paláce králů a císařů, pátrej a zkoumej všude — shledáš, že i ten, jenž oděn jest purpurem, který sedí na trůně, jehož hlavu zdobí koruna, obklíčen je mnohými strastmi, zármutkem a bolestí, přesvědčíš se o pravdivosti slov slavného učitele církevního Jana Zlatoústého: »Ani král není bez kříže, nýbrž naplněn jest mnohými strastmi a soužením.«

Přesvědčil jsem vás, že žáky školy kříže jsou lidé všech míst, všech zemí a ihned sám ukáži, že do školy utrpení chodili, chodí a choditi budou lidé všech věků, všech časů.

Prvními, kteří do školy kříže chodili, byli naši prarodiče Adam a Eva, již slyšeli po hříchu hořký výrok Hospodinův, jímž se jim za trest dostalo kříže a utrpení. Adam zakusil pravdivosti slov božích: »Trní a hloží bude země tobě ploditi« a Eva: »Rozmnožím bídy tvé!« A po nich bylo všem lidem, jejich potomkům kráčeti cestou trnitou, cestou žalu a bídy, prolévati slzy bez počtu po všechny věky a staletí. Strasti, bolesti a slzy jsou oním smutným dědictvím, kterého se dostalo celému pokolení lidskému po prvních rodičích, od prvních dítek Eviných do posledního dítěte, jež s pláčem vstupuje na tento svět. Všude v lidských dějinách shledáváme se s bolestí a zármutkem, potkáváme se s ní v přítomnosti, kdy každý z nás vleče svou cestou křížovou hodně těžký kříž utrpení a bolestí a jistě se s ní setkáme i v budoucnu. Bolest rozsévá se jako mohutný veletok od zavřené brány rajské po celém světě a valí se mocným příbojem všemi časy, až konečně poslední tvor lidský své pláčem zrosené oko zavře a klesne v chladný hrob. Blahoslavený Tomáš Kempenský napsal: »Kříž jest vždy připraven a očekává tě na každém místě; nemůžeš před ním prchnouti, nechť bys se obrátil na stranu kteroukoliv. Pohledni vzhůru, obrať se dolů, kamkoli, všude najdeš kříž.« Slova tato nevztahují se jenom na jednotlivce, nýbrž platí pro všechno lidstvo, pro celé dějiny lidstva pro všechny věky.

Přesvědčili jste se nyní, že škola kříže je nejvšeobecnější, neboť do ní chodí lidé všech míst i časů, do ní chodím já i vy a chodí s námi milliony a milliony jiných, všichni, kteří žijí ve světě.

II.

Sláva některé školy bývá posuzována podle vynikajících učitelů a výtečných žáků. Můžeme proto říci o škole kříže, že je nejslavnější, neboť ona má nejslavnějšího učitele a nejvýtečnější žáky.

Kdo jest jejím učitelem? Slyšte, jak vznešené má jméno a jaké vlastnosti. Prorok Isaiáš jmenuje ho: »Podivný, Rádce, Silný, Otec budoucího věku.« Učitelem ve škole té je Ten, jejž nazývá sv. Pavel v listě ke Korintským: »Pán Pánů a síla a moudrost boží.«

Učitelem školy té je jednorozený Syn nebeského Otce, náš Spasitel a Vykupitel Ježíš Kristus. Učí nás svým božským evangeliem a vznešeným příkladem. Hlásal a hlásá nám evangelium sebezapření a trpělivosti, evangelium poslušnosti a obětavosti, evangelium bolesti a pokání — jedním slovem evangelium kříže. U sv. Matouše volá k nám: »Dosti má den na své strasti a všeliké nesnázi«, v témž evangeliu nás i těší: »Blahoslavení jste, když vám budou zlořečiti a protivenství činiti pro mne; radujte se a veselte se, neb odplata hojná pro vás jest v nebesích.«

Sám nás vybízí: »Kdo chceš za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.« Veškerá tato napomínání a rady jsou slovem jeho úst, jsou učením jeho evangelia. Než nejen slovem, nýbrž i příkladem a to příkladem nejvznešenějším učí nás božský náš Spasitel, na němž nejlépe se osvědčilo pravidlo: »Slova dojímají, skutky táhnou«

Blahoslavený spisovatel zlaté knížky Tomáš Kempenský píše: »Ježíš Kristus šel před tebou. On nesl kříž svůj a na kříži dokonal život svůj. Jest nám Spasitel náš nejdokonalejším vzorem všech ctností, avšak nikde snad nezáří příklad jeho jasněji nežli v jeho utrpení. »Pokud žil,« napsal týž světec, »nebylo hodiny, v níž by nebyl trpěl.«

Při narození, při útěku do Egypta, v Nazaretě, při hlásání svého evangelia trpěl a nejvíce na konci svého života, kdy naplnila se o něm slova prorocká »stal se mužem bolesti.«

Takový jest, nejmilejší, učitel školy kříže, jaké tedy měla a má asi žáky? Jména žáků zapsána jsou ve zlaté knize církve svaté.

Na prvních stránkách jsou vyznamenaní a těmi jsou svatí mučedníci, kteří tady na světě ve škole kříže prošli přísnou a těžkou zkouškou dospělosti a způsobilosti pro říši nebeskou, aby mohli vstoupiti do věčných služeb Kristových. Zvláště ozdobným a velikým písmem napsané to jsou jména sv. Petra a Pavla, Šebestiána a Vavřince, Anežky, Kateřiny, Barbory a Cecilie, kteří kráčejíce v krvavých šlépějích svého mistra život svůj obětovali Pánu. Mučedníci vyšli ze školy kříže s velikou slávou a výtečným prospěchem a za nimi potom ostatní blažení nebešťané, jejichž jmény posety jsou nesčíslné stránky knihy církve a knihy života. Za svou slávu a dobrý prospěch děkují těžkým zkouškám kříže, které zde na světě podstupovali, kráčejíce cestou utrpení, po které lze jedině dojíti nebeské karriery. — A znamenití žáci vycházejí dosud ze školy kříže, jichž jména zatřpytnou v knize života zvláště v den posledního soudu, kdy rozdávány budou od největšího učitele odměny a ceny, které záležeti budou v náplni slov Daniele proroka: »Stkvíti se budou jako blesky oblohy a jako hvězdy na

věčné věky.« Hle, jak slavná, přátelé moji, je škola života, škola kříže, když vychovává tak výtečné žáky, jichž sláva a čest neuhasne nikdy. Vychovává-li takové žáky, jistě je školou na světě nejužitečnější, jak vás ihned přesvědčím.

III.

Je proto škola kříže nejužitečnější a nejpotřebnější, poněvadž učí pravé moudrosti. Pravá moudrost spočívá v tom, co napověděl již moudrý Sokrates, aby každý poznal sebe sama.

Sebe musí poznat hříšník, aby poznal s marnotratným synem bídu svou a navrátil se k Bohu svému, sebe poznat musí i spravedlivý, aby činil na cestě ctnosti větší pokroky a neupadl zpět do hříchu. K sebepoznání dochází hříšník křížem, jenž je nejúčinnějším prostředkem, jímž lze zbloudilému oči otevříti a na cestu pokání ho přivésti.

Sv. Tomáš z Villanovy napsal: »Blaho na tomto světě mívá často v zápětí, že člověk na svého Boha zapomene, na smrt nepomyslí a z hříchu do hříchu padá. Strasti naproti tomu způsobují, že člověk opět na Boha vzpomíná, blíží se k němu a hříchu se vzdaluje.«

Kříž, ano kříž osvěcuje duši hříšníkovu, kříž otevírá jeho oči, přivádí ho k poznání bídy, vzbuzuje v něm pokoru a lítost a přivádí jej na cestu milosti boží nazpět.

Dva cestující zarazili v hostinci, aby v něm přenocovali. Na večer vyložili se oba s okna a při pohledu na hvězdnaté nebe chválili a divili se boží všemohoucnosti. Hostinský, jenž byl hříšník a nevěrec, smál se jim, že věří v Boha a nazýval je proto hloupými. V noci vypukl ve vedlejším stavení oheň. Štěkot psů probudil i hostinského, jenž vyběhl před dům a spínaje ruce k nebi volal: »Pomoz, dobrotivý Bože, aby nechytil i můj dům.« Probudili se i cestující a slyšíce nářek hostinského pravili mu: »Včera jste říkal, že není Boha a dnes jej již vzýváte.«

Kříž a neštěstí přivádí člověka k Bohu blíže, což zakusil na sobě král David, hříšný král Manasses i mnoho jiných.

I spravedlivému je škola kříže školou pravé moudrosti. Ve strastech a utrpeních přichází stále více a více k přesvědčení, jak marné a strastné jest vše pozemské a připoutává se proto čím dál tím více k Bohu svému, ve strastech a bolestech roste člověk v životě ctnostném a pne se jako cedr na Libánu k nebesům. Svatý Jan Zlatoústý píše: »Jako oheň zlato čistí, tak očisťuje a zušlechťuje utrpení naši duši.« — Dobře dí blah. Tomáš Kempenský: »V kříži je spása, život, síla, kříž je soujem všech ctností, v něm vrchol svatosti.«

Z důvodů těch lehce si můžeme vysvětliti, proč svatí tak rádi chodili do školy utrpení, proč volali se sv. Terezií: »Trpěti nebo zemříti« a se svatou Magdalenou z Pazzi: »Nikoli zemříti, nýbrž trpěti.«

Ve škole kříže lze se naučiti snadno a rychle, jak možno dojíti nebeské blaženosti, té nejkrásnější karriéry, nejšťastnějšího

postavení na věčnosti. Ve sv. Písmě nalézáme mnoho dokladů, jak odměněny jsou od Boha strasti a utrpení. Utrpením lze dojíti koruny, bolestmi čistých radostí, strastmi a zármutkem. Překrásná hesla, která se k této pravdě vztahují, jsou známé »Per aspere ad astre« a »per crucem ad lucem«.

Svatý Pavel napsal v II. listě ke Korintským: »Soužení naše, jsouc nyní kratičké a lehké, působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.«

A sv. Jakub píše: »Blahoslavený muž, který snáší pokušení, nebo když bude zkušen, vezme korunu života, kterou slíbil Bůh těm, kteří ho milují.« — Proto též napomíná nás sv. Bernard: »Važme si, bratří drazí, velice každého soužení; jest ono jenom malým semenem, přinese však ovoce hojné, neboť v utrpení jest naděje věčné blaženosti, ba věčná blaženost sama jest v něm obsažena, tak jako v semeni skrývá se plod.«

* * *

Přátelé drazí! Přesvědčil jsem vás, že škola kříže jest všeobecná, nejslavnější a nejužitečnější. Snad budete od této chvíle tak na ni pohlížeti a rádi a s odvahou podrobíte se nějakému tomu utrpení. Jsme všichni ve škole kříže a záleží na nás, abychom z ní vyšli co vynikající nebo aspoň dobří žáci, následovníci kříže Kristova, aby i pro nás ta škola života, utrpení a kříže byla užitečná, naučila nás pravé moudrosti a pomohla nám do slávy věčné.

Znáte nyní lépe cenu strasti a utrpení a budete si jich vážiti — budete pak i toho litovati, že jste byli ve strastech svých tak netrpělivými, že jste tak často proti Prozřetelnosti reptali a proti ní se vzpírali, když na vaše bedra naložili těžší kříž, o kterém jste myslili, že je nesnesitelný.

Nebuďte špatnými žáky školy kříže, nekažte a nemařte svou netrpělivostí, nespokojeností svůj prospěch, jenž plyne z Kristova evangelia, jež hlásá sebezápor, utrpení, kříž.

A ke konci volám k vám ústy moudrého Siracha: »Strp dopuštění boží! Cožkoli na tě vloženo bude, přijmi a snášej bolest a v ponížení svém měj trpělivost.« Mějte na paměti kříž Kristův, utrpení Krista, který šel nejbolestněji školou kříže, neboť trpěl třicet tři léta, prolil za nás svou krev a duši svou v nesmírných bolestech vypustil na dřevě kříže. A ještě jednou volám k vám se sv. Pavlem: »Trpte s Kristem a s Kristem budete i oslaveni«, dojdete po trpkých a těžkých zkouškách karriery v království nebeském. Amen.

Na neděli dvanáctou po sv. Duchu.

(Homilie od Jer. Bonomelli, biskupa Kremonského. Dle vlašského originálu Dr. Frà Josef Mergl.)

Podobenství dnešního sv. evangelia náleží k nejkrásnějším a k nejvzácnějším, zůstane vždy nedostižným vzorem i co do jednoduchosti a účinnosti i co do hluboké nauky, jež se v něm skrývá. Dříve než se pustíme do výkladu, nutno poukázati na souvislost s tím, co předcházelo otázce onoho zákonníka: »Mistře, co musím učinit, abych obdržel život věčný?« Právě tato otázka dala podnět k podobenství o Samaritánovi.

* * *

Ježíš rozeslal 72 učedníků, aby kázali, dva a dva, po městech i po venkově, než sám přijde za nimi. Skončivše své poslání navrátili se učedníci k Mistru a vypravovali s nadšením o své činnosti. Ježíš přijal je vlídně, díky činil vroucí Otci svému a vybídl je, aby se radovali, že jména jejich jsou zapsána v nebesích, totiž že jistě obdrží život věčný. Po té obrácen ještě k nim, pravil: »Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte. Neboť pravím vám, že mnozí proroci a králové přáli si viděti, co vy vidíte, a neviděli, a slyšeti, co vy slyšíte, a neslyšeli.«

Celý Starý Zákon byl přípravou na Zákon Nový. Všecky obřady, všecky oběti, všecky symboly, všecka proroctví Starého Zákona soustřeďovaly se na jednom bodu, totiž na Ježíši Kristu, původci a naplniteli zákona Nového. »Vykupitel, Ježíš Kristus je cílem zákona,« píše sv. Pavel; je poslem věčné rady, středem veškerenstva, je předmětem touhy a očekávání všech věků. Nedá se vypověděti, s jakou vroucí touhou očekávali Ho arciotcové, proroci a svatí starozákonní. Abraham, Jakub, Mojžíš, David, Isaiáš, Jeremiáš, Daniel, všichni svatí a proroci volali po Vykupiteli, toužili spatřiti ho, viděti ho v duchu na století před sebou a »pozdravovali Ho z daleka«, jak dí sv. Pavel. »Abraham radoval se, aby viděl den můj; viděl a radoval se,« pravil Spasitel sám k fariseům a zákonníkům. A apoštoly nyní ujišťuje, že právě jim dostalo se toho štěstí, po kterém tolik toužili proroci a králové starozákonní.

Milí křesťané! Dostalo li se apoštolům té veliké milosti, že viděli a slyšeli Syna božího vtěleného, dostává se nám žijícím o mnoho století později milosti nemenší. My právě tak jako apoštolové slyšíme slova a učení Páně ve svatých evangeliích, prodléváme v jeho společnosti, ba co více, přijímáme ho v té tajemné Nejsvětější Svátosti, při těch hodech lásky. Není tedy v té věci mezi námi a apoštoly rozdílu leč v zevnější podobě a proto i nás týkají se Jeho slova: »Blahoslavené oči, které vidí, co vy vidíte.«

Co takto mluvil Pán k apoštolům, slyšel zároveň i četný zástup posluchačů a mezi nimi — jako vždy a všude — i zákonníci a fariseové. Ti provázeli Pána nikoliv proto, aby slyšeli

z Jeho úst slova pravdy a života, nýbrž aby mu strojili léčky. Jaká to zaslepenost, jaká to zloba! Ti lidé byli v zákoně a prorocích sběhlí, věděli tedy lépe než kdokoliv jiný o božském poslání Spasitelově, ale přece nenásledovali Ho, ba dávali si všemožnou práci, aby i ten prostý lid od Něho odvraceli. K takové slepotě duševní, k takové převrácenosti vůle vede pýcha.

V zástupu byl také zákonník jakýs. Týž přál si vylákati na Pánu nějaké nepředložené slovo vhodné za podklad žaloby. Slyšel před chvílí, kterak Pán povzbuzuje učedníky své: »Radujte se, že jména vaše napsána jsou v nebesích. ve knize života,« proto navazuje na tuto zmínku o životě věčném a táže se: »Mistře, co musím učinit, abych obdržel život věčný, o kterém jsi právě mluvil?« Jakožto zákona dobře znalý věděl to velmi dobře, že život věčný závisí na plnění přikázání božích, ale ve své zlobě očekával, že Ježíš se podřekne nějakým slovem proti zákonu. — Zde vidíme, co za muka vystál Spasitel od těch nepřátel, kteří Ho nenáviděli a všemožné léčky Mu kladli, aby Ho zahubili. — A přece mlčky dal si to líbit a snažil se pravdou osvítit mysl jejich, proniknouti do jejich zkažených srdcí. Odpověděl tedy ihned: »Tys přece mistrem v zákoně, musíš tedy zákon znáti. Řekni mně, co jest psáno v zákoně, kterak tam čteš?« Na to zákonník: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší síly své i ze vší mysli své a bližního svého jako sebe samého.«

Odpověď nemohla býti vhodnější a jasnější, ana obsahovala jádro celé božské nauky. Proto pravil Spasitel: »Dobře jsi odpověděl; to čiň a živ budeš,« totiž: »I tvoje jméno bude napsáno v životě věčném. Nemusím opakovati, co jsem již tolikrát řekl, že totiž pravá láska k Bohu vede nevyhnutelně k plnění přikázání božích, že tedy, kdo celý zákon boží zachovává, zabezpečuje si věčné spasení.«

Na tuto odpověď Spasitelovu byla arci každá další otázka zákonníkova zbytečnou, nechtěl-li se vydati posměchu celého zástupu. Ale zákonník ještě se nepoddal, nýbrž, aby zakryl svoji lesť a oslabil svoji porážku, navázal na poslední svoje slova: »Miluj svého bližního, jako sebe samého.« Dělaje, jakoby chtěl dát se poučiti od Mistra ve věci nejasné a velmi důležité, otázal se: »A kdo jest můj bližní?« Mohl ovšem zákonník ten věděti, jak Ježíš vykládá lásku k bližnímu, že totiž do přikázání lásky k bližnímu zahrnuje všecky lidi. Ale jako učitel židovské školy, která bližního svého viděla jen v Židovi a opovrhovala každým, kdo nebyl příslušníkem národa židovského, ba zřejmě učila: »V nenávisti budeš míti nepřítele svého«; jako takový učitel měl se za oprávněna k otázce: »Kdo jest můj bližní?« — Na tuto otázku odpovídá Pán podobenstvím. Je to odpověď tak jasná a pádná, že by ani zákonník ani zástup jiné dáti nemohl.

Podobenství Páně začíná slovy: »Člověk jeden šel z Jerusalema do Jericha a upadl mezi lotry, kteří ho nejen oloupili, nýbrž i zranili a odešli, polomrtvým ho nechavše.«

Jerusalem leží na pásmu horském, vypínajícím se 700 m. nad hladinou mořskou. Odtud vede pohodlná silnice k údolí Jordanu městem Jerichem a na druhý břeh řeky. Krajina mezi Jerusalemem a Jerichem, asi 20 km. zdélí, byla rejdištěm loupežníků, zvláště pak jedno místo bylo pověstné pro četné na něm páchané loupeže a vraždy; slulo »adommim«, t. j. místo krve, jak vypravuje sv. Jaroným. Judsko vůbec je kraj hornatý, samý holý, příkrý pahrbek, samá strž a jeskyně, poskytující úkrytu loupežníkům a vrahům.

Pán Ježíš tedy vypravuje: »Člověk jeden šel z Jerusalema do Jericha.« Všimněme si těch úvodních slov! Spasitel chce vyložiti, že každý člověk je náš bližní, ať je to žid nebo pohan, proto nepraví: »Žid šel do Jerusalema...« nýbrž: »Člověk jeden...« — Na kterémsi místě vyřítila se tlupa lupičů z úkrytu, vrhla se z nenadání na onoho pocestného a obrala ho o všecko. Na tom však neměli dosti; ještě ho zranili do krve, nechali ho polomrtvého, ranami posetého na cestě ležeti a utekli. Ubožák ztrátou krve omdlelý a vysílený nemohl ani o pomoc volati a blížil se k poslední hodince. Tu po chvíli slyší někoho zvolna přicházeti. Kdo je to? Kněz židovský zabalený v řasnaté roucho. Došed až k zraněnému podíval se na něho, ani se nezastavil a kráčel chladně, bezcitně dále. Ani jediného slova, ani jediného pohledu soucitného neměl pro toho nešťastného. Netrvalo dlouho a jiný pocestný ubíral se tudy: levita (pomocník, přisluhovatel kněží při obřadech posvátných, asi jako u nás jáhen a podjáhen). I ten přiblížil se krokem volným, odměřeným k raněnému, pohlédl na něho, ale nesklonil se k němu, nepozvedl ho, nýbrž docela lhostejně, beze slova bral se dále. Krev bouří se v těle, v duši vře to nevolí, hněvem nad takovou lhostejností, ba ukrutností onoho kněze a levity židovského. Spasitel předvádí nám v těchto dvou mužích podařený obrázek bezcitnosti a zatvrzelosti srdce, jak přímo do očí bilo a to ve dvojím směru: Za prvé ukládal právě kněžím a levitům jejich posvátný úřad za přední povinnost lásku k bližnímu, je tedy jejich lhostejnost, ba bezcitnost tím ohavnější. Za druhé chtěl Pán odhaliti celé to falešné pobožnůstkářství tehdejších kněží a levitů. Ti kladli celou váhu jen na zevnější výkony náboženské, na obřady, umývání oběti, dlouhé modlitby a při tom zapomínali na kořen pravé nábožnosti, na lásku. Tak potvrzuje tím podobenstvím Pán učení své stále a stále opakované, že totiž nitro, že srdce je hlavní věcí a nikoliv zevnější úkony. Počínání kněze a levity v dnešním podobenství budí ošklivost. Nikdy nedostalo se jim pokárání tak důkladného a náležitého. Pochopíme tudíž snadno, že židovští kněží a fariseové, kteří skoro všichni k tomu cechu náleželi, se cítili nejvíce dotčeni a plni zlosti strašnou pomstu Pánu přísahali. A rovněž pochopíme, proč Spasiteli vmetli do tváře urážku: »Zdaliž nepravíme dobře, že Samaritán jsi,« totiž jinověrec, odpadlík, nepřítel zákona Mojžíšova.

Raněný, oloupený ubožák ležel dosud v krvi na cestě a na-

darmo očekával pomoci. Tu přichází třetí pocestný, nikoliv kněz ani levita. Je to jakýsi Samaritán, jedoucí na oslu. Jak známo z rozmluvy Pána Ježíše se Samaritánkou u studnice Jakubovy (Jan 4, 4—26), byli Samaritáni bludaři a lišili se od židů původem i řečí i náboženstvím. Proto byli u nich ve větší nenávisti než sami pohané a nebylo horší urážky nad tu, řekl-li žid někomu: »Ty jsi Samaritán!« Co Samaritán, to kacíř u židů, odštěpenec, vůbec člověk, nad kterého nelze horšího si představiti. A takový Samaritán, pokračuje Spasitel ve svém podobenství, spatřil ubožáka na cestě a uslyšel jeho sténání. Hned zastavil, vhodil uzdu na šiji osla a přistoupil k raněnému. Pozvedl ho ze země, prohlédl rány krví zalité, umyl je vínem a natřel olejem, který brávali tehdá ssebou na cestu jako potravu i jako lék. Pak raněného obvázal, naložil na osla a provázel ho pěšky k nejbližší hospodě. Tam ho ošetřil a uložil na lůžko. Druhého dne vyňal dva denáry, dal je hospodskému se slovy: »Měj o něj péči a co nad to vynaložíš, já ti nahradím, až se budu vraceti.«

Toto vypravování sv. evangelia podává mnoho látky k uvažování.

Spasitel náš chtěl jednáním Samaritánovým vylíčiti pravou lásku k bližnímu a tak zahanbiti židovské kněze i levity tím, že jim postavil na oči příklad laika, jinověrce a tak pokořil jejich pýchu. Samaritán onen nevyšetřuje dlouho, zdali raněný pocestný je žid nebo pohan nebo Samaritán, zdali je hodný nebo nehodný, bohatý nebo chudý, bude-li mu vděčen nebo ne: vidí v něm jen člověka trpícího, umírajícího. Po ničem takovém se neshání, nýbrž pomáhá, jak může, ba ani penězi neskrblí.

Z toho následuje pro nás naučení: I když dbáme pořádku přirozeného, pokrevenství nebo přátelství, nesmíme z lásky své nikoho vylučovati, musíme každého milovati, neboť všichni jsme stvořeni k obrazu božímu.

Samaritán neměl pravé víry. Chtěl snad Spasitel, postaviv ho za vzor lásky bliženské, tím prohlásiti blud za pravdu? Nebo snad dáti za pravdu těm, kteří i dnes bezbožně chtějí lidu namluviti, že každá víra je stejně dobrá, že není třeba držeti se jedné více než druhé, jen když žijeme počestně a milujeme se vzájemně? Něco takového mysliti bylo by děsným rouháním se Bohu. Jsou-li všecka náboženství stejně dobrá, proč medle přišel Ježíš Kristus na svět, aby nás vyučil ve svém náboženství? Proč poslal apoštoly kázat Jeho evangelium? Proč neponechal každého v jeho víře: židy v židovství a pohany v pohanství? Proč hlásal výslovně, že kdo neuvěří v Něho, bude zatracen? Nemohl tudíž Pán podobenstvím o Samaritánovi učiti a také neučil, že každé náboženství je pravé a že považuje za své následníky všecky, kdož dbají lásky k bližnímu, ať již se hlásí ku kterémukoliv náboženství. Dal za příklad lásky bliženské Samaritána a chválil ho v témž smyslu, jako pochválil podvodného správce v evangeliu a vyzýval k následování opatrnost »synů temnosti«. Samaritána máme následovati nikoli v jeho víře, nýbrž v jeho lásce k bližnímu; o jeho

víře mlčel, protože posluchači ji měli za bludnou a nebylo třeba je o tom poučovati, ale jeho lásku vynášel chválou, protože posluchači té lásky buď neznali nebo ji špatně plnili.

Tímto podobenstvím tedy učí Spasitel, že pravá láska je ta, která se jeví ve skutcích a zároveň ukazuje, že táž láska, i když se řídí pořádkem přirozeným a zákony víry, uznává za bratry a sestry všecky lidi, nechť jsou té či oné národnosti nebo víry. Člověk, ať Turek nebo Tatar, vzdělaný nebo nevzdělaný, věřící nebo nevěřící, je vždy člověkem, tvorem božím, naším bratrem, za kterého také zemřel Syn boží. Musíme tedy každého člověka milovati a pomáhati mu, seč jen jsme.

Přišel k jistému biskupovi žebrák a prosil o almužnu. Biskup dal mu pětikorunu. Žebrák upřel oči na dárce a peníz dosud na dlani, pravil: »Milosti, já jsem žid« — »Proč mně to povídáš?« odvětil biskup. »Zde vezmi ještě jednu pětikorunu!« — Tento hodnostář církevní řídil se přesně evangeliem Kristovým.

Namítne snad někdo: Z tohoto podobenství vychází na jevo nepopíratelně, že lidé, kteří měli pravé náboženství a měli ho spíše než kdo jiný zachovávati, tak nečinili, kdežto Samaritán, bludař, odštěpenec, plnil to základní přikázání, totiž lásku k bližnímu.

Jak si vysvětlíme tuto nesrovnalost? Nač tedy ostatně je třeba náboženství vůbec, ať pravého, ať bludného? Na tuto námitku lze odpověděti asi takto:

Je ovšem pravda, že mnozí lidé slovy vyznávají svoji pravou víru, ale skutky ji zapírají, jak už sv. Pavel podotýká. Ale co na tom? Stavitel zná zákony stavitelství dopodrobna, postaví-li však přes tuto znalost špatně dům, je proto stavitelství samo zbytečno? Nebo: Advokát zná důkladně všecky paragrafy, užije-li jich však na škodu jiného nebo svou, kdo může z toho dovozovati, že znalost zákona je věcí zbytečnou, ba škodlivou? Zajisté nikdo! Nuže! Znáti pravdu, znáti povinnosti k Bohu, k bližnímu, k samému sobě je věc potřebná; nemohu plniti zákon, který neznám. Náboženství učí mne těmto všem povinnostem, je tudíž nutné, dobré, potřebné. Nedbají-li mnozí náboženství, pak dokazují tím pouze tolik, že člověk může svobody své zneužívati a po povinnostech nohama šlapati, místo aby je plnil, že vůle se může vzepříti rozumu, že člověk může znáti pravou cestu a přece kráčeti po té, která vede k záhubě. Říkají také: Co je věřících, kteří pášou zlé skutky jako nevěřící! Tím je tedy vinno náboženství. To je právě tak, jako bych řekl: Rozum učí každého, jak má své povinnosti plnit, ale mnozí toho nedělají. Přese všecku učenost žijí jedni sami životem zkaženým a kazí i jiné, druzí však jsou neučení a žijí ctnostně, bohabojně. K čemu tedy má být rozum, k čemu učenost? Pryč s tím obojím! To by byl ovšem závěr správný, logický, ale v důsledcích hrozný.

Proto musíme správně soudit takto: Náboženství pravé jest a zůstane vždy samo o sobě dobré a svaté, kdo se k němu sice hlásí, ale nezachovává ho, jedná špatně ze své vlastní zkaženosti.

Slunce prokazuje dobrodiní všemu tvorstvu, i když někdo z neopatrnosti nebo svévolně se v jeho světle do propasti vrhá.

Na druhé straně zase nepopíratelnou pravdou, že i heretikové, schismatikové anebo i nevěrci žijí ctnostně, ba ctnostněji než katolíci. Sám Ježíš Kristus to dotvrzuje dnešním podobenstvím. Z toho všeho následuje však, čemu církev svatá vždy učila a učí, že totiž katolický křesťan sám ze sebe může konati dobro pro odměnu časnou. Ale i nekatolík i nekřesťan může mnohé pravdy katolického učení poznati a pak je prakticky prováděti, jak se také často stává. Tací lidé žijí tedy po katolicku do jisté míry chtě nechtě a nevědomky. Dejž Bůh, aby tací s ovocem, rostoucím na stromu katolické církve, i sám strom si oblíbili a ctnosti, které konají, konali v církvi samé, matce všech ctností.

* * *

Ježíš Kristus, dopověděv podobenství, obrátil se k zákonníkovi a otázal se ho: »Kdo z těch tří, totiž kněz, levita a Samaritán, zdá se tobě, že byl bližním tomu, jenž upadl mezi lotry?« Odpověď byla samozřejmá, leč Spasitel chtěl jí slyšeti z úst samého smělého tazatele. Ten tedy, ač nerad, odpověděl: »Ten, jenž mu prokázal milosrdenství.« Vyhnul se slovu »Samaritán«, protože by ho bylo uvedlo v rozpaky a pokoření, bylo by ho pálilo na jazyku. »Nuže tedy,« pravil Pán, »jdi a čiň i ty podobně.« to jest: »Ty, žid a mistr v zákoně, jednej jako onen Samaritán, který neznalý zákona Mojžíšova poznal a plnil zákon, jejž sám Bůh napsal do srdce lidského.« Amen.

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

Spasitel, dokončiv dílo vykoupení lidstva a ubíraje se na nebe, zůstavil svou přemilou matku ještě nějaký čas na zemi, aby byla útěchou apoštolů, příkladem věřících, podporou mladistvé církve jeho.

Maria Panna žila po nanebevstoupení božského Syna stále ve vzpomínkách na něho, rozjímajíc o radostech, jichž byla v něm okusila i o žalostech, jež při bolestném umučení jeho s ním spolu snášela. Súčastňujíc se s apoštoly a věřícími Jerusalemskými slavení posvátné večeře Páně, okoušela z přijímání velebné svátosti nevýslovné sladkosti, přece však planula touhou, aby milého Syna svého viděla opět tváří v tvář a žár této toužebnosti rozmáhal se v ní každým dnem víc a více. Srdce její bylo u Ježíše a proto dychtila po té chvíli kýžené, kdy bude jí z vůle boží popřáno odebrati se za ním.

Kolik ještě roků po nanebevzetí Páně Rodička boží na zemi žila a kde přebývala, o tom ani v knihách N. Z. ani ve spisech nejstarších Otců církevních není zpráv. Dle obecného podání žila v Jerusalemě u apoštola Jana, jemuž Spasitel na kříži byl ji od-

poručil: »Hle matka tvá,« od kteréžto chvíle miláček Páně přijal ji za svou.

Posléze nadešla Marii Panně hodina smrti. Umříti musela ovšem i ona, »neboť uloženo jest všem lidem zemříti« a sám Kristus Pán jako člověk zemřel. Avšak jak drahá před očima Páně byla smrt její. Nezemřela, jako umírají smrtelníci, tělesnou nemocí a starobou, nýbrž horoucí láska ku Kristu a převeliká touha po něm rozpoutala svazek duše a těla jejího a přivodila jí konec pozemského života.

Beze vší tělesné bolesti a bez všeliké bázně zesnula Maria blaženě v Pánu. Čeho byla by se bála ta vyvolená dcera Boha Otce, přesvatá matka vtěleného Syna božího a požehnaná choť Ducha sv., jež nikdy ani nejmenšího hříchu neměla. Nelekala se smrti, neboť byla ozářena nejkrásnějšími ctnostmi a naplněna milostí boží a věděla, že na věčnosti bude jí spravedlivým soudcem Ježíš, největší radost, největší láska srdce jejího. Země skýtala jí jen chudobu a soužení, proč tedy byla by se rmoutila, majíc ji opustiti? Nad to dočekala se Maria již té doby, kdy prolitá nejsvětější krev Ježíše Krista horlivým působením apoštolů přinášela lidstvu přehojné požehnání. Již šířila se církev sv. utěšeně po světě a tudíž mohla Rodička boží, záštita a útěcha její, klidně a radostně odebrati se do církve vítězné, za oslaveným Synem svým do nebe.

Zbožné podání, jež zaznamenali sv. Řehoř Tourský a sv. Jan Damascenský, vypravuje, že když Maria Panna na smrt se chystala, apoštolové zvláštním řízením Prozřetelnosti božské, z různých zemí, kde byli evangelium hlásali, sešli se v Jerusalemě. I snažili se Rodičce Spasitelově poslední chvíle její osladiti, trvajíce u lůžka jejího a posluhujíce jí s nábožnými ženami Jerusalemskými. A když umírající matka s nimi se rozloučila, jim požehnala, zaskvěla se tvář její nebeskou oslavou, neboť již přišel se zástupem andělů Ježíš, aby duši její z tohoto slzavého údolí vyvedl a do blaženosti nebeské doprovodil.

Dle podání z apoštolů jediný Tomáš nebyl smrti Panny Marie přítomen a zavítal do Jerusalema až třetího dne po jejím zesnutí. Přál si, aby mohl spatřiti aspoň bezduché tělo její. Když apoštolové odvalili kámen od hrobu, jati jsou úžasem, neboť svatého těla nenalezli, shledali ve hrobě toliko roucha, v něž bylo zavinuto. I uhádli, že všemohoucí křísitel mrtvých Kristus Pán tělo své milované matky vzkřísil a onou slávou zvelebil, jíž sám zaskvěl se, když z mrtvých vstal.

Tak byla Maria Panna oslavena a na nebe vzata i dle těla. Tělo její bylo živým stánkem vtěleného Syna božího a nástrojem duše čisté a svaté a nesmělo tedy jako těla hříšných smrtelníků ve hrobě setlíti. Záhuba těla ve hrobě jest pokutou za hřích Adamův, ale v přečisté matce boží nebylo ani stínu hříchu a tudíž neměl hrob žádné moci nad jejím tělem. Tomu nasvědčují sv. Otcové, sv. Augustin, sv. Athanasius, sv. Tomáš Aq. Sv. Athanasius praví, že Maria jest netoliko povýšena na pravici Kristově,

nýbrž i přioděna oslaveným leskem nesmrtelnosti, jakož příslušelo té Panně, z nížto vtělením věčného Slova nový Adam vytvořen jest. Sv. Tomáš Aq. mluvě o kletbě, jíž lidé obracejí se v prach, z něhož vzati jsou, dí, že Maria kletby té sproštěna byla a s tělem i s duší na nebe vzata jest. (Ekert: Církev vítězná).

Nejmilejší! Kdo z nás nepřál by si tak klidně, pokojně s životem vezdejším se rozloučiti jako Maria? Kdo by netoužil po věčné blaženosti, do níž Maria i s tělem vzata byla? Kdo by nechtěl s Matkou boží ve společnosti Syna jejího a všech svatých neskonalých radostí požívati? Toho dosáhnouti můžeme, když sobě nejlepší stránku vyvolíme, jako Panna Maria; i vaše loučení s tímto světem nebude bolestné, plné strachu a hořkosti, když se od Panny Marie umírati naučíme. Šťastně umříti jest to nejtěžší umění a přece nejhlavnější cíl života vezdejšího, neboť šťastná smrt jest drahá před očima Hospodina a tomuto umění přiučiti se můžeme od blahoslavené Rodičky boží.

Maria Panna od mladosti své život svůj tak řídila, že byla vždy připravena postaviti se před soudce svého. Nevinnost a čistotu svou zachovala neposkvrněnou, přikázání boží věrně plnila, do vůle boží ochotně se odevzdávala, veškery tíže a protivenství života trpělivě snášela, slovem, vše činila, jen aby lásky boží si získala. V životě zbožném setrvala až do skonání svého, a proto na konci života mohla zvolati: »Dobrý boj jsem bojovala, běh dokonala, víru jsem zachovala. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterou mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce: a netoliko mně, ale i všem těm, kteří milují příští jeho.« (Tim 4. 7.)

Pohlížejíce na život Marie Panny, máme před sebou obraz, který následovati máme. Chceš li tak utěšené smrti se dočkati, jako ona, hleď tak živu býti, abys nemusel se smrti báti. Měj Boha při všem jednání svém na paměti, abys mohl každé okamžení z činů svých soudci svému se zodpovídati. Plň zákon Páně vždy rád, ochotně a z lásky k Bohu, konej skutky dobré, abys mohl zaopatřiti si zásluh o život věčný, které smrt tobě odejmouti nemůže.

Rádo dítě myslí na dům otcovský, na milého otce, na drahou matku svou. Jsme dítkami božími, nebe je pravý domov náš, tam máme věčného Otce a milou Matku Marii. Jak bychom si tedy s radostí a často nevzpomínali na ně, když se každodenně modlíváme: »Otče náš, jenž jsi na nebesích — přijď království Tvé.« Nuže, tam vzhůru spějme myšlenkami a žádostmi, kde nás čeká odměna, jaké ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na mysl lidskou nevstoupilo. Tam vzhůru spějme, kde Bůh sám bude naší hojnou odplatou. Vzhůru, kde smrti nebude více, ani bolesti, ani utrpení, nebo všechny ty věci tam pominou. »O vlasti naše,« touží sv. Augustin »z daleka tě vidíme, z toho údolí po tobě vzdycháme a se slzami pracujeme, abychom do tebe přišli. O dni radostný a slavný, který nemáš večera, nemáš západu, v němž uslyším: pojď do radosti Páně.«

V den dnešní církev sv. vkládá v ústa Rodičce boží slova Písma svatého: »Na Sionu utvrzena jsem, v městě posvěceném odpočinula jsem a v Jerusalemě ještě moc má. V lidu ctěném vkořenila jsem se a v částce Boha svého, ježto jest dědictví jeho a ve shromáždění svatých jest zdržování mé.« (Sir. 24. 15.) Kde církev sv. svoje syny a dcery má, tam povždy a zvláště dnes zpívají chvalozpěvy a modlitby na počest Rodičky boží a hlásá se, kterak mateřská láska její pečuje o všechny, kdož v tomto slzavém údolí ji vzývají. Kněz u oltáře, matka u kolébky svého nemluvňátka, vojín v krvavém boji, lodník na moři, nemocný v bolestech, umírající v poslední hodince volají k ní o pomoc, útěchu a milost, zkrze Ježíše Krista, milého Syna jejího. K té dobrotivé a mocné královně nebeské utíkejme se ve všech potřebách svých. Vždyť ona nepřestala na nebesích býti milovanou máteří Ježíše Krista, a když tam zdvihá k němu prosebně čisté ruce svoje, které na tomto světě k srdci ho vinuly a ošetřovaly, čeho mohl by ji odepříti?

Český šlechtic Kr. hrabě Vratislav T. J. vypravuje krásnou legendu listý mladík marnostem oddaný měl vidění: Zdálo se mu, jako by byl na poli rozsáhlém a jako by nad hlavou jeho se strhla veliká bouře. Prchal, seč byl rychle. Přikvapil k uzavřenému domku a žádal za přístřeší, ale marně. Na opětné prosby dostal od obyvatele odpověď: »Já jsem Spravedlnost, ježto však nejsi spravedliv, nesmíš býti se mnou pod jednou střechou.« Mladík odešel pln žalu. Za krátko spatřil opět domek. Jal se k němu spěchati a dospěv dveří jeho, úpěnlivě žádal za přijetí, ale opět marně. Obyvatel pravil: »Já jsem Pravda, která chýši tuto obývám; ježto však ty nezůstáváš v Pravdě, Pravda ti nemůže býti útulkem.« Mladík odcházel zarmoucen. Za nedlouho spatřil opět domek a spěchal dychtivě k němu, té jsa naděje, že mu přístřeší bude dopřáno. Zaklepal tedy a žádal snažně, ale opět bez výsledku. Uvnitř měl byt Mír. A jak asi vyjádřil mír žádost mladíkovu? On pravil: »Já Pokoj bytuji zde, ale bezbožným není pokoje, nýbrž lidem dobré vůle. Jsa však Mír a Pokoj, žádám tobě pokoje a míru a proto ti radím vřele: Uchyl se ku sestře mé, která zde na blízku má dům svůj.« Mladík uposlechl rady této a bral se k domu naznačenému. Bytovalo tam Milosrdenství a to řeklo k němu: »Chceš-li míti ochranu před bouří, jdi k matce mé Panně Marii.« Uposlechl mladík a ochrana Rodičky boží ho neminula.

Jak mnoho jest těch, kteří jako mladík tento v bouři života vezdejšího nalezli a posud nalézají bezpečného přístřeší v domě zlatém, jakým jest předobrotivá nebes královna. Ona jest domem zlatým, odevšad viditelným a všemu lidu přístupným. Jí vkládá církev sv. do úst slova Sirachova: »Pojďte ke mně všichni, kteří mne žádostivi jste a ovocem mým se nasyťte. Blahoslavený člověk, který bdí u dveří mých na každý den; neboť kdo mne nalezne, nalezne život a dosáhne spasení od Hospodina.« Amen.

Frant. Čech.

Na svátek Nanebevzetí Panny Marie.

»Orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči.« »Z modlitby »Zdrávas královno«.

Přátelé drazí! Těžký proces, zoufalou při prodělalo a prodělává pokolení lidské dnešní dobu před nejvyšším soudem, od něhož není odvolání — před soudnou stolicí hněvu božího. Z těžkých vin obžalované lidstvo sedí na lavici obžalovaných; před věrným a nejspravedlivějším soudcem leží hromada protokolů, andělé stále přinášejí listiny vyšetřovací, které usvědčují lidstvo ze zločinů, přečinů a hříchu — uražené vůle boží, přestoupená přikázání žalují znovu a znovu. Smutně ohlíží se lidstvo po ochránci, po obhájci, po advokátovi, jenž by je sobě své viny vědomé ze soudu rozsudku a trestu vysvobodil. Než nadarmo. Zločiny, viny a hříchy jsou příliš těžké, na něž paragrafy božské spravedlnosti předpisují věčnou smrt v mukách pekelných a z časných trestů — zemětřesení, hlad, mor a válku.

Již čtyři roky trvá soud hněvu božího. Zástupy svatých a světic božích snášejí po'ehčující okolnosti, útočí na nesmírné milosrdenství věčného Boha. Mezi těmito přímluvčími vyniká zvláště jedna postava, která je královnou svatých. Záře kolem celé postavy, věnec z hvězd kolem čela a svůdce lidstva — ďábla — pod svou patou. Neúnavně obhajuje lidstvo, ukazuje na lásku syna Božího, na oběť předrahé krve, na zásluhy, omlouvá křehkost a slabost lidskou, orodujе, prosí, zapřísahá.

Kdo je ten krásný zjev, jenž tolik pro to hříšné lidstvo koná před soudnou stolicí věčného soudce. Kdo by to jiný mohl býti než náš nebeský advokát, naše obhájkyně a orodovnice u Boha, Panna Maria, jejíž svátek dnes slavíme a k níž denně voláme v modlitbě: »Protož orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči.« Těmito slovy modlitby dán je rozvrh dnešní mé úvahy.

I

Řekl jsem, že rodička boží je u Boha naší orodovnicí, obhájkyní, naším nebeským advokátem, jemuž co do vědomosti, spravedlnosti a výmluvnosti nikdo ani na světě ani na nebesích se nevyrovná. Podle vlastností, podle množství obhájených při poznává se věhlasný obhájce. Všimněme si, v jakém množství a míře má do sebe rodička boží vlastnosti, jakými se honosit má slavný obhájce a advokát. Věhlasný advokát musí být duchaplný a moudrý, spravedlivý, výmluvný a soucitný. Advokát musí mnoho znát, potřebuje dlouhých studií; je nutno, aby ovládal zákony a jejich judikatury či výklady.

Co máme říci o Panně Marii, kterou anděl nazval milostí plnou? V Písmě sv. shledáváme se často se slovem »Paraclitus«, jímž jmenován bývá Duch sv. Jméno paraclitus přeloženo do češtiny znamená obhájce, zástupce, advokát. Pannu Marii pojal Duch sv. za nevěstu; není tedy divu, že vyzbrojil ji vší moudrostí,

jaké i on sám požívá. Nejprve osvobodil ji od prvotního hříchu a trestu smrti, vychoval ji Písmem svatým, v němž veškerá moudrost uložena jest, do srdce vtiskl jí lásku k božskému zákonu, jenž prýští z věčné pravdy a jehož Marie ve všem vždy byla poslušna, neboť vůle její byla i vůlí boží, která tvoří věčný zákon, o němž žalmista praví: »Zákon Hospodinův jest neposkvrněný, jenž obrací duše.« Panna Maria byla duchaplnou, neboť byla sídlem Ducha svatého, znala zákon boží dokonale, poněvadž rozum její byl veden milostí boží, moudrost a osvícenost její byla jejím údělem, neboť Maria nejlepší stránku si vyvolila. Maria byla ze všech lidí nejspravedlivější. Úzkostlivě plnila zákon boží, od něhož ani i tím nejmenším se nikdy neodchýlila, neboť ona žíznila a hladověla po spravedlnosti. Od dětství svého plnila vůli boží, byla nejvěrnější a nejposlušnější služebnicí Pána svého. V zákonu božím spatřovala dokonalý soulad, pořádek a účel všeho. Dobře poznávala, jaký zločin je hřích, jaká převrácenost v pořádku Bohem ustanoveném, jaká trestuhodná vzpoura proti Bohu — znamenala jasně, jaké spousty a zlo natropil hřích na této zemi a proto dychtila po obnovení pořádku a míru na světě i v srdci, proto tolik toužila při čtení nadšených proroctví po Messiáši, jenž by hřích smazal a lidstvo zas k plnění zákona božího přivedl. Žalmista Páně často opěvuje patriarchy a proroky jako muže spravedlivé, již ve víře žili na příštího Vykupitele; však čím byla jejich svatost a spravedlnost proti ctnostem Panny Marie, která je nazývána zrcadlem spravedlnosti, v němž všechna svatost patriarchů a svatých božích se obráží.

Hle, taková orodovnice milosti plná zastává se nás u Boha, jehož byla na tomto světě věrnou a oddanou služebnicí, v nebi však královnou všech tvorů a pokolení lidského, jehož vykoupení uskutečnila pokorným svým slovem: »Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!«

Byli a jsou na světě slavní advokátové, již ohnivou svou výmluvností a úchvatným svým slovem zachránili obžalované od dlouholetého vězení nebo potupné smrti, kteří ujali se pře několikráte prohrané, až ji přivedli k vítězství.

Než nad všechny tyto vyniká Panna Maria. Ujala se jednotlivců i celého pokolení lidského tím, že pokorně stala se matkou Spasitelovou, jenž osvobodit měl lidstvo z otroctví a područí nejhoršího svůdce a škůdce satana.

Za života svého prosila za lid u Ježíše slovy stručnými sice, avšak výmluvnými »Pane, nemají vína«; pod křížem odkázán byl jí Jan s celým lidským pokolením, aby mocným přímluvným svým slovem ujímala se stáda vykoupeného. A to činila vždycky Panna Maria, jak o tom svědčí četné zázraky, poutní místa a vůbec celé dějiny úcty mariánské od prvních počátků církve svaté.

Můžeme míti většího přímluvčího u Boha nad Pannu Marii, která tolik cítí s ubohými a trpícími, neboť ona sama ta největší utrpení na sobě zakusila? — Maria nechce, aby mezi člověkem a Bohem vládl nesvár, boj — ona chce mír člověka s Bohem.

Marie byla matkou boží a nám se stala matkou milosrdenství. Její soucitu plné srdce pudí ji, aby nám pomáhala, aby nás brala pod svou ochranu, aby za nás prosila a orodovala. Sv. Bernard krásně praví: »Všem otvírá Panna Maria svůj klín milosrdenství, z jehož plnosti máme býti všichni poděleni.« A v krásné modlitbě, která je písní zároveň, volá: »Vzpomeň, ó královno milá, že nebylo slýcháno, abys koho opustila, když k tobě jest voláno.«

Velebíme a žehnáme ti pro všechny tvé cnosti, pro milosrdenství tvé blahopřejeme sobě samým, neboť jen tvému soucitu a milosrdenství máme co děkovati za Mesiáše, za spasení celého světa.

II.

Hle, moji drazí, nakreslil jsem vám stručně obraz nebeského našeho advokáta, ukázal jsem vám jeho ctnosti, vynikající vlastnosti, aby každý z vás s důvěrou se k němu mohl utéci o pomoc.

Jako pozemský advokát nebere k obhájení každé pře, tak činí i rodička boží. Na vás záleží, aby mocná ta orodovnice obrátila k nám své milosrdné oči a aby se ujala vší silou své přímluvy hrozného procesu, žalostné pře, kterou lidstvo dnes prodělává před soudnou stolicí hněvu božího. Jak to nastrojíme, tážete se mne, aby orodovnice, mocná Panna Maria obrátila svůj zřetel na nás, na těžce zkoušený svět a jeho se ujala i jeho procesu.

Stane se tak, když se uchýlíme k Panně Marii se svrchovanou úctou, neobmezenou důvěrou a planoucí láskou. Již jméno matka vyžaduje úctu; což teprve jméno »Matka boží«. Úcta matky boží je tak stará jako naše církev, jako dějiny katolicismu. Matka boží je též matkou naší a tu musí naše úcta k ní vzrůsti, musí stoupati do výšin tak závratných, jak závratná je důstojnost matky boží. Nejmilejší, dějiny církve jsou dějinami úcty mariánské.

Ježíš ji nejvýše ctil i apoštolé a učedníci. Již v katakombách římských nalézáme několik jejích obrazů; nejkrásnější a nejstarší v katakombách svaté Priscilly.

Když církev dosáhla svobody, stavěny chrámy a budovány nádherné basiliky a zasvěceny Panně Marii, z nichž nejstarší a nejkrásnější je chrám Panny Marie Sněžné na římském chlumu E quilinu. Zázraky po všechny věky stupňovaly její úctu. V Italii a i ve Španělsku těší se zvláštní úctě rodička boží; jméno Maria má tam zvláštní zvuk, z něhož vyvěrá svrchovaná úcta k Bohorodičce.

Než nemusíme chodit na jih hledat úctu mariánskou. Na každém kroku drahou naší vlastí českou zříme, jak hluboce vnikla úcta ke královně nebes do srdcí našeho lidu. Lid český je a zůstane mariánským, úcta k Marii provází ho od kolébky až ke hrobu, svatý obraz matky Páně kyne mu odevšad; nalézá jej na křižovatkách silnic, na rozích ulic, na průčelích domů i na vetchém kmeni věkovitého stromu.

Takové úctě učili nás předkové. Ó kéž bychom i my takovou úctu si zachovali k Bohorodičce, která je hodna důvěry právě

tak jako úcty, neboť z úcty plyne důvěra i láska. Jako je matka pozemská prostřednicí mezi otcem a dětmi, tak je i matka nebeská prostřednicí mezi lidem a Bohem.

Utíkejme se k trůnu nebeské mateře s důvěrou a nadějí, odložme všechen pocit pochyb a strachu u nohou matky tak dobrotivé Její přímluvě neodolá božský její syn, při vzpomínce na svou dobrou matičku vypadnou z jeho rukou blesky trestů, kterými nás zdrtiti chce a my budeme zachráněni. Utíkejte se k ní chudí i bohatí, nízcí i vznešení a zvláště vy, duše trpící a zarmoucené, jejichž životní cesta je tak drsná a každý krok na ní tolik bolí a mučí, jděte všichni s důvěrou k Marii; srdce její je veliké dost, aby objati mohlo celý svět.

Jméno matka znamená lásku. Láska je nejsladší povinnost, jíž jsme Marii zavázáni. Srdce mateřské je bezedná propast něhy a hloubku její dovedou změřiti jen ty ženy, jimž Bůh popřál bolestí a radostí, růží i trnů mateřství. Láska mateřská jen samou lásku budí. Sladký cit lásky k matce zrodil se u každého z nás již v kolébce a provází nás celým životem až ke hrobu, — cit hluboké vděčnosti za všechnu její práci, za všechny starosti její a bolesti. Nuže, drazí, Maria je naše matka, která nás zrodila v nesmírných bolestech u paty kříže a zrození to zaplatila smrtí jediného svého syna. Chceme milovati Marii! Oči naše s láskou upírati budeme na její obraz, rty naše radostně budou pěti nadšenou její chválu a srdce naše vší svou horoucností bude patřiti po Bohu jí, dobrotivé naší matičce. Chceme ji milovati, poněvadž i ona nás milovala. Nad kolébkou našeho dětství se skláněla, bděla nad tichým, nevinným spánkem naším, při nás stála při každém protivenství.

Kdo vypoví, zač děkujeme ochraně její; co vykvetlo nám milostí z její lásky, co svatých vnuknutí nám vyprosila, co požehnání snesla na naše hlavy, aby se rozptýlily úzkosti naše a my mohli nésti statečněji břímě života.

Hle, přátelé moji — to jsou tři city, to jsou tři vaše povinnosti k Bohorodičce. Úcta, důvěra a láska jsou klíče k srdci matky milosrdenství, jsou honorářem, který platíme orodovnici za pomoc a obhajobu jí nám poskytnutou.

Budeme li dbáti těchto tří citů a povinností k matce Páně, jistě můžeme doufati, že obrátí k nám své milosrdné oči, v jejichž záři je tolik štěstí, klidu a míru. Budou-li na nás spočívati její oči, čeho ještě potřebujeme více?

Slavný filosof athénský Diviš z Areopagu poslouchal kázání sv. Pavla a stal se křesťanem. Když vypravoval Pavel o Bohorodičce, pocítil Diviš takovou velikou touhu popatřiti matce Páně v tvář, že ihned vydal se na cestu do Malé Asie. Nalezl matku Páně v Efesu a spatřiv její tvář byl nevýslovně šťastným.

Kéž bychom i my nalezli božskou její tvář, kéž bychom i my mohli do ní aspoň prchavým pohledem popatřit, abychom došli míru a štěstí, jaké se zračí v očích Bohorodičky.

Asi před 10 lety zastřelil se v Neapoli mladý kníže Pignatelli, večer před svatbou. Nalezli jej mrtvého u psacího stolku, na němž byla otevřena kniha filosofa surovosti Nietzscheho, jenž asi takové moudrosti učil, jež knížete dohnala k sebevraždě. Nad stolkem visel obrázek matky boží a byl obrácen — malbou ke zdi. Nemohl kníže provésti větší pošetilosti. Nemohl zoufati, dokud na něm spočívalo oko Panny nejmoudřejší.

Jak mnoho zoufalých je ve světě. A proč? Protože i oni odvrací tvář svou od zraku rodičky boží, jež sama též na konec odvrátí svou tvář a dopustí smutný konec, jakého doznal onen nešťastný kníže.

Nejmilejší! Víme dobře, jak nám je potřebí pomoci a ochrany Marie a proto denně se modlíme: »Orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči«. Ach, modlete se slova ta co nejvroucněji a nebudete nikdy míti příčiny k zoufalství, reptání a rouhání, které tolik dětí matce Páně odcizuje. Buďte přesvědčeni, že se vás mocná orodovnice Maria v těchto hrozných dobách zastane, utečeme-li se k ní s úctou, důvěrou a láskou a že vyhrajeme za jejího přispění i ten nejdůležitější proces při smrti a při posledním soudu. Amen. *Alois Novák.*

Neděle třináctá po sv. Duchu.

(O vděčnosti k Pánu Bohu.)

»Jeden pak z nich, když uviděl, že jest očistěn, navrátil se a hlasem velikým velebil Boha.« (Luk. 17, 15.)

Drazí přátelé! Právě jsme dočetli dnešní svaté evangelium a v duchu viděli jsme před sebou obraz největší bídy — deset malomocných. Nebudu vám líčiti, jak malomocenství hrozně člověka zobyzďuje, nezmíním se ani o tom, jak nemocnému úd za údem odumírá a opadává. Na tuto bolest by si nemocný ještě zvykl; ale viděti, jak každý se mu z daleka vyhýbá a před ním utíká, to bolelo malomocného nejvíce. A vidíte, tehdejší zákony kázaly, aby tito nemocní bydleli o samotě v horách a po lesích a vlastní otec a vlastní matka jich nesměli navštíviti.

A takových malomocných potkal Pán Ježíš deset. Nesměli se k němu ani přiblížiti, proto stáli a volali z daleka: »Ježíši, Pane náš, smiluj se nad námi!« A dobrý Pán Ježíš jich neoslyšel. Jediným slovem je uzdravil a vrátil jim všecko, co nemocí ztratili. Opět směli navštíviti svého dobrého otce, opět směli obejmouti svou zlatou matičku, opět směli viděti své bratry a sestry. Bylo to veliké dobrodiní, které jim božský Spasitel prokázal a my právem čekáme, že tito šťastní mužové přijdou, padnou před svým dobrodincem na kolena a upřímně mu za vše poděkují.

Ale čekali bychom marně! Jenom jeden z těchto desíti se vrátil, aby Pánu Ježíši poděkoval a to byl cizinec — Samaritán.

Také Pána Ježíše zabolela tato nevděčnost a božský Spasitel si postěžoval: »Zdali jich nebylo očistěno deset? A kde jest oněch devět? Nenalezl se nikdo, jenž by se vrátil a vzdal chválu Bohu, leč tento cizinec?«

Drazí přátelé! Proč asi vypravuje církev svatá tuto událost právě na dnešní neděli? Nezdá se vám, jakoby nám chtěla říci: »Je po žních Sklidili jste svou úrodu. Nezapomeňte za ni poděkovat Pánu Bohu!« Ano, nezapomeňme poděkovati Pánu Bohu, aby také do nás nemusel si Pán Bůh stěžovati, jako to učinil kdysi židům, když pravil: »Slyšte nebesa a ušima pozoruj to země! Syny jsem vychoval a povýšil je, — ale oni mnou pohrdli! Vůl zná hospodáře svého a osel jesle pána svého, ale Israel mne nepoznal!« (Is. 1, 2—3.) A víte, přátelé, proč máme býti Pánu Bohu vděčni? Proč mu máme za jeho dobrodiní děkovati?

Důvodů dalo by se vypočítati mnoho, ale na prvním místě uvádím naše národní přísloví: Po ovoci pozná se strom. »Každý strom dobrý ovoce nese dobré; zlý pak strom zlé ovoce nese.« (Mat. 7, 17.) A chcete věděti, jaké ovoce přináší nevděk! Vzpomeňte si na Absolona! Jak se odplatil svému otci Davidovi za to, že mu odpustil jeho veliký hřích! Vzbouřil se proti němu a jeho vlastní otec musel před ním utíkati! Vzpomeňte na Jidáše! Jak oplatil velikou lásku svého Spasitele? Kristus Pán umýval jeho nohy a Jidáš ho za to — zrádně políbil a vydal nepřátelům. Ale nač bych vám vypočítával tyto příklady, které všichni znáte? Nač bych vám připomínal věci dávno minulé? Vás volám za svědky, drazí otcové a matky! Vy nám povězte, jak bolestné ovoce přináší nevděk! Ó kdybyste chtěli mluviti, kdybyste směli mluvit, o kolika slzách byste nám vypravovali. Jak často jste asi plakali se žalmistou Páně a volali: Kdyby mi zlořečil můj nepřítel, snad bych to ještě od něho snesl! A kdyby se proti mně pozdvihl ten, který mne nenávidí, snad bych se před ním ukryl! Ale ty, synu můj, ty, dcero má! Ó to bolí, to bolí velice! (Žalm 54, 13.)

Ano, přátelé, takové ovoce přináší strom, kterému říkáme nevděk. Po ovoci pozná se strom a nevděk musí býti velice zlý, když přináší tak smutné ovoce.

Ale také naše vlastní dobro žádá, abychom byli Pánu Bohu vděčni a děkovali mu za všechno, co dobrého nám prokázal. Rolník neseje obilí na skálu, protože by mu nevzešlo a Bůh neprokazuje dobrodiní duši, která mu za ně neděkuje. Nevděčný marně čeká od Boha pomoci, nadarmo doufá, že Bůh se ho ujme, poněvadž samo neomylné Písmo sv. praví: »Naděje nevděčného roztaje jako led v zimě a rozplyne se.« (Moudr. 16, 29.) Snad se bude nevděčník namáhati, ale bez božího požehnání marné lidské namáhání. Snad bude dnem i nocí přemýšleti, jak by si pomohl, ale bez božího požehnání marné lidské namáhání a Bůh nevděčníku požehnání nedá. Jeho naděje, kterými se těšil, roztají jako led v zimě a rozplynou se! Je ovšem pravda, že Bůh ani na nevděčného člověka úplně nezapomíná, jako matka pamatuje i na

svoje nezdárné dítě. A proto dává svému slunci vycházeti na dobré i na zlé a posílá déšť spravedlivým i nespravedlivým. (Mat. 5, 45.) Ale povězte mi, přátelé, sami, jak je asi jeho otcovskému srdci, když má prokazovati dobrodiní duši, která mu za ně neděkuje? A ke komu bude Bůh štědřejší? Jistě že k tomu, kdo jeho dobrodiní vděčně uznává a Bohu za ně děkuje. A proto jsem pravil, že naše vlastní dobro žádá, abychom Pánu Bohu za jeho dobrodiní děkovali.

A konečně žádají toho od nás dobrodiní boží a žádá toho Bůh sám. Všechno, co máme, dostali jsme od Boha, takže svatý Pavel mohl se tázati každého: »Co máš, čeho bys nebyl dostal?« (1. Kor. 4, 7.) A těchto dobrodiní je tolik, že jich nemůžeme ani sečísti. Tolik dobra prokázal nám Bůh, že v Písmě svatém mohl se tázati: »Co jsem vám měl ještě učiniti a neučinil jsem?« (Is 5, 4.) A co myslíte, přátelé? Jsou lidé Pánu Bohu za tato dobrodiní vděčni? Nejsou! Aragonský král Alfons tázal se kdysi svých dvořanů, čím lze nejjistěji dojíti lásky a dvořané odpověděli, že láskou. Ale král se zamyslil a pravil: »Ó ne! Znám jednoho, který nás nesmírně miluje a přece za to není od nás milován.« Myslil Boha a měl pravdu! Bůh nás miluje nesmírně a svou lásku nám dokazuje skutky — ale my lidé mu za to přece neděkujeme! Bůh si stěžuje v Písmě svatém: »Syn ctí otce svého a služebník pána svého. Protož, jsem-li já Otec váš, kde jest má čest? a jsem-li váš Pán, kde jest má bázeň?« (Mal. 1, 6) — a člověk mu přece neděkuje! Bůh nám poroučí: »Za všecko děkujte! To je vůle boží« (1. Sol. 5, 18) — a člověk mu přece neděkuje! Řekněte mi, přátelé, sami! Co zbývalo Bohu jiného, než stěžovati si u proroka Isaiáše: »Syny jsem vychoval a povýšil jsem je, ale oni mnou pohrdli!« (Is. 1, 2.)

Drazí přátelé! Jestli také nám vytýká svědomí, že jsme někdy jednali jako dnešní malomocní, jestli také o nás musil si Pán Bůh stěžovati: »Žádný se nenavrátil, aby poděkoval Bohu«, co učiníme? Pokořme se před Bohem, padněme v duchu před ním na kolena a zvolejme se synem marnotratným: »Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou. Již nejsem hoden slouti synem tvým. Ale nevcházej, Bože, v soud se služebníkem svým, poněvadž před tebou nikdo neobstojí a pro moji dosavadní nevděčnost neodvracuj ode mne svého milosrdenství!« A chcete věděti, jak můžeme Pánu Bohu svou vděčnost prokazovati? Povím vám to v díle druhém.

První stupeň vděčnosti je, když dobrodiní božích neužíváme ke hříchu. Jsou lidé, o kterých pravil žalmista Páně: »Dobré opláceli mi zlým a moji lásku spláceli nevděkem.« (Žalm 108, 5.) Drazí přátelé! Ve Starém Zákoně četl jsem místo, které mne pokaždé dojalo. Pán Bůh připomíná tam židům svoje četná dobrodiní, která jim dosud prokázal. Ale místo lásky, místo vděčnosti dočkal se jenom nových hříchů a proto praví: Lide můj, co jsem ti přece udělal! anebo čím jsem ti ublížil? Odpověz mi! (Mich. 6, 3.) — Nezdá se vám, křesťané, jakoby dnes volal k nám Ježíš tato slova ze svatostánku? Co mu na ně odpovíme? Řekneme

mu snad s nevděčnými a neuznalými židy: »V čem pak jsi nás miloval?« (Mat. 1, 2) Ó ne! My dobře víme, jaká dobrodiní nám Bůh prokázal a budeme mu za ně vděčni.

Ale nejlepší způsob vděčnosti napovídá nám Písmo sv. samo, když praví: »Čím se tedy odplatím Hospodinu za všecko, co mi učinil?... Sliby své splním Hospodinu přede vším lidem jeho.« (Žalm 115, 12—14.) Ano, žijme zbožně a tak dokážeme Pánu Bohu nejlépe, že si jeho dobrodiní vážíme! Plňme sliby, které jsme mu učinili na křtu svatém, kde jsme se odříkali ďábla a jeho skutků a jeho pýchy. A plňme tyto sliby veřejně, buďme vždy rozhodnými katolíky. Tak nám to radí prorok v Písmě svatém: »Oznámím tobě, člověče, co je dobré a co Hospodin od tebe očekává: abys činil spravedlnost a miloval milosrdenství a poctivě chodil s Bohem svým!« (Mich. 6, 7—8)

Drazí přátelé! Slyšeli jsme, proč máme Pánu Bohu za jeho dobrodiní děkovati: protože nevděk je ošklivý a prozrazuje špatné srdce; máme Bohu děkovati, protože toho žádá naše vlastní dobro a přeje si toho Bůh sám. Připomenuli jsme si, jak můžeme svou vděčnost Pánu Bohu dokázati: když jeho dobrodiuí uznáváme, když jich neužíváme ke hříchu a zvlášťě, když zbožně žijeme.

Nuže, drazí přátelé, co učiníme? Odejdeme dnes od svatostánku jako malomocní v evangeliu? Ó nikoli! Pojďme ke svému Spasiteli, poděkujme mu za všecka dobrodiní, která nám již prokázal, a prosme ho, aby ani po druhé na nás nezapomnal. Amen.

Dr. P. *Jos. Miklík*, C. SS. R.

Exhorta na neděli čtrnáctou po sv. Duchu.

Prozřetelnost boží řídí nás.

»Víť zajisté, že toho máte potřebí.«

Trnem v oku jest dnešní evangelium mnohému zatemnělému srdci. A proto mnoho slyšíme hlasů, kteří praví: »lide, proklínej celou společnost lidskou, proklínej zákony, proklínej ty, kteří vládnou, nebo jsou vinni tvou bídou. Kdyby bylo spravedlnosti, nebylo by bídy, měl bys chléb, abys se nasytil, měl bys dříví, abys se ohřál, měl bys i šat, abys se oděl, tvé ruce by nemusely umdlévat u práce a prsa tvá by nemusela kašlat, tvé čelo nemuselo by se mračit pro samou starost, která tě trápí.« Když takové hlasy přicházejí k sluchu, mnohému zdají se býti zcela pravdivé a dá jim zcela víry a zapomene, že třeba by lidé na světě nedělali všecko dobré, co by jiným dělati měli, že nemohou často učiniti to, co by sami chtěli. Není to v našich rukou, učiniti ze země ráj, naše síly nestačí zažehnati bídu od našeho domova, ale jest to u Boha vládce, jenž nás řídí. Proto nedbej hlasů tak svůdných, které všemu pořádku se chtějí stavěti na odpor, ale pomni, co praví Pán, hledej království božího a spravedlnosti jeho a ostatní bude ti přidáno!

Pojednání.

1. Není možno více klamati lidi, jako slibovati jim, že mohou na zemi najíti pravého pokoje a štěstí. Tato klamná domněnka byla by s to, aby učinila z naší země — Babylon zmatku — sídlo všeho nepokoje. Bylo by to právě tak nebezpečné jako nesmyslné, kdyby někdo vydal se na cestu po zemi a řekl: Jdu, abych našel ráj, místo sv. blaženosti, kdež stály nohy prarodičů našich. Nesmyslné by to bylo, neboť ráj, to sídlo šťastné, důkaz dobroty boží, není více na zemi, nebo vzat jest ze země, zmizel, proměnil se, není ho více na žádné ze čtyř stran světových, ale od východu až na západ — od půl noc až na poledne jest povrch naší země stejný, t. j. jest stižen hříchem a jeho následky.

»Proklata budiž zem v díle tvém a trní a bodláčí roditi bude a budeš jísti bylinu země, v potu tváři budeš jísti chléb, dokavadž se nenavrátíš do země, ze které vzat jsi, neboť prach jsi a v prach se navrátíš.« — To jest ten důvod nejpádnější, jak nemoudré jest hledati rozkoš rajskou zde — vždyť vzata jest nám, a podílem našim jest dříti ve vyhnanství. Proto hledati pokoj zde bylo by jako hledati slunce o půl noci a jako hledati chládek na úpalu slunečním. Ráj není zde pro nás již, ráj blahé rozkoše a svaté lásky, ten uchován jest pro ty, kteří jsou dobré vůle na zemi — těm má jedenkráte býti dovolen návrat do sídla blaženosti.

2. Aby mnohý byl spíše oklamán, staví se mu před oči rozdíl mezi blahobytem vezdejším, který přebývá v domech boháčů a klade se mu naproti bída, která kouká z každého oka chudého a tím má býti povzbuzena zášť a hněv. Ach ano, podle toho by bylo štěstí rozličné, kdyby podle kabátu a jídla se měřilo. Ne podle takového měřítka se měří štěstí. Ale měřítko štěstí jest pokoj duše, jest svatý mír, který se tehdá umísťuje, když srdce a duše naše jsou dobré vůle, a když vyplňují povinnosti své.

Co na světě dobrého a krásného, vše jen povstalo tím, že člověk se zapíral, že snášel nepříjemnosti s tichou klidnou myslí, a tak i štěstí lidské jest v sebezapírání a ne v požívání. Kdo by požíval anebo požívati chtěl všechno, co by oči jeho viděli, ten bude nešťasten, ale ten, jenž se učí sebe zapírat, ten bude šťasten a spokojen.

3. Jsou lidé, kteří v zármutku a neštěstích svých volají: Není Bůh — kteréž slovo dle Písma sv. jen blázen v srdci svém praví. Těchto bláznů zeptej se, zdali ten svět sám se udělal — anebo zdali samo sebou bez příčiny něco povstává. Zeptej se takového člověka, zdali již v životě někdy za tiché noci, když také jeho srdce bylo pokojno a klidno beze vší vážně k hříchu — zdali v takové pokojné hodince pozvedl oči k nebesům a viděl oblohu modrou jako krásný broušený drahokam a na ní tisíce hvězd na svých drahách kolovat — zdali tehda srdce jeho vlastního neučilo o dobrotě a kráse boží — zdali ho neučily hnězdy nebeské, že ředitel jejich cest také řídí cesty všech nebeských světů — protože řekl jen všemohoucí slovo své 4. dne a stalo se —

slunce, měsíc i hvězdy, ale člověka než učinil, sám sobě Bůh v radu šel a řekl: učiňmež člověka k obrazu a podobenství svému. Řídí li Bůh tělesa nebeská zákony a silami svými — zdaliž nebude říditi i nás — obrazy své? Ptal bych se člověka onoho nemoudrého, zdali již pozoroval tu zemi kolem sebe, jak se odívá z jara v krásný šat, jak kvete a přináší ovoce a klade se na zimu ku spánku — jakoby prožila s námi jeden den života svého — a jistě musil by říci, ten kterýž stvořil ji, moudrý byl i dobrý.

Země a stvoření boží je krásné, ale člověk zvrácený tím zvráceně hospodaří a jich zneužívá. Bůh dal nám chléb, ale lidé lichváři jej zdražují a jím lichvaří. On dává klasu zrát, ale ruka lichváře jím obchoduje. Bůh dává nám, čeho potřebujeme, ale hřích lidský nám to béře od úst, anebo zdražuje bez svědomí. Bůh ví, že toho potřebujeme, ale hřích kazí dar boží.

Ach ano, moudrého a svatého ředitele všeho stvoření učí nás znáti celá země kolem nás se vším stvořením na ní — učí ho nás znát červ na cestě a pták v povětří — dub na horách a mech na skále — rovina pokrytá drahým osením a údolí zavlažované potokem — celý svět hlásá nám o Bohu. Nebesa zvěstují chválu boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha. Pojď, člověče, k mravenci a naučí tebe... Vítr a bouře, úpal slunce i chládek, noc i den o Bohu dobrém a moudrém učí nás.

Kdys světoznámý Newton pronesl přípitek všem, kdož věří v Boha. Tím přípitkem připíjel zároveň na blaho lidstva, ježto nevěrec ničí blaho vezdejší, že převrací pořádek království božího: spravedlnost a lásku.

4. Ale jsou přece, kteří praví v zármutku svém: »Je-li Bůh, musí býti hluchý ku prospě mé a slepý k chudobě mé, nevidí slzy, které prolévám, a neslyší vzdechy, které vysílám. Spí snad mezi tím, co svírá se moje srdce zármutkem tisícerým.«

Ach, to by bylo veliké rouhání Bohu, který nás z dobroty své postavil na svět, abychom zde bojovali, a pak korunováni byli. Jistě to by bylo jako viniti Pána Boha, že pro nás méně činí než včela aneb méně než bylina. Dávát nám včela med a růže nás baví vůní svou, a Bůh by byl méně milosrdný k nám než samo stvoření? Ne, tak tomu není, nebo dí Písmo svaté: nespí ten, kterýž řídí lid vyvolený.

Ale celé lidstvo ví, že nad ním dobré oko bdí, a proto na všech místech a v každém čase s důvěrou vzývá Boha, světlo naše, které vše osvěcuje, mocnost jeho, již není nic nemožného, dobro nejvyšší, které jen dobré chce — proto děl žalmista: Chvalte Hospodina všichni národové, poněvadž utvrzeno jest milosrdenství jeho nad námi a pravda Páně zůstává na věky. Kříž trvá chvíli, odměna za kříž trvá věčně.

5. Tak nezapomíná ani na nás Hospodin, nebo jestliže žalmista mluvil o milosrdenství, mluví sám Spasitel dnes o prozřetelnosti a praví: Když Bůh vám dal, což více jest, dá vám i což méně jest. — Víť zajisté, že toho máte potřebí — a proto dá

i toho, což máte potřebí a neopustí nás, jestliže se sami neopustíme.

Bůh stvořil vše dobré a člověku prospěšné, ale hříchem pozbyl člověk toho štěstí, neposlušností k Bohu pochoval ráj a blaženost svou. Tak neposlušnost k Bohu byla původem neštěstí; ne Bůh — ale člověk a jeho neposlušnost k Boha jest příčinou zla. A právě svou neposlušností a hověním žádosti své člověk znova a znova ztrácí pokoj — ráj svůj. Proto praví Pán radu v dnešním evangeliu: Hledejte království boží a spravedlnosti jeho a ostatní bude vám přidáno. Nezanedbávati povinnosti své, ale plniti je, t. j. hledati království boží — býti spravedlivým.

Slyšíme o velikých neštěstích, které mnohou rodinu potkají, a soustrast jímá srdce lidské, ale přečasto hřích jen jest příčinou všeho a bez hříchu nikdy by nebyl stav tak smutným. Nemoudré počínání, kteréž se nemohlo snésti s křesťanskou spravedlností a moudrostí — zbytečné ohledy na lidské řeči a domněnky byly příčinou pádu. Tisíce druhů nemocí tíží milliony lidí a hřích a ten jediný bývá na počátku každé téměř nemoci.

Člověk jest otrokem a sluhou hříchů a marných ohledů a potom klesá bezohledně v zkázu. Kdyby byl hledal jen a jen království boží, byl by se nutně uvaroval příčin své zhouby a to vše, po čem bažil — po sv. spokojenosti — to by mu bylo přidáno.

Jestliže pláče mnohá manželka, příčina toho bývá, že ruší přísahu její manžel. Že dítky pláčí, hřích rodičů bývá příčinou a zase naopak. Bohužel celý širý svět nebude míti nikdy všechna svá práva, protože nikdy nebudou všichni lidé plniti věrně povinnosti své. Sice již před mnohými věky vydalo se heslo pro všechny lidi: »Žádné bolesti více, žádnou bídu více« — hezké to heslo a dobré by bylo každému, ale napřed by se muselo provésti heslo: »ani jednoho hříchu už více«. Poněvadž ale nelze nikdy očekávati, že by všichni lidé oddali se ctnosti a že by všichni odřekli se hříchu, nemůžeme nikdy očekávati, že zmizí zármutek a bída se světa.

Bůh nás učinil svobodné, aby koruna všeho tvorstva nebyla jen otrokem cizí vůle. Bůh chtěl, aby člověk jej miloval, a k tomu musí člověk voliti, aby mohl voliti, musí býti svobodný, nebo daleko čestnější jest království si dobýti než pouze zděditi. Proto nám poroučí hledati spravedlnost království božího a ostatní jest již přídavkem. Spravedlnost království božího jest: zapříti se, nésti kříž, činiti dobře.

Chceme-li však, aby nám vzešel červánek radosti a pokoje pro duši naši, musíme sami u sebe začíti stavěti město boží, hledati v nás samých království boží a spravedlnost jeho tím, že budeme spravedlivými k jinému, přemáhati sebe, nezneužívati vůle svobodné. Tak dojdeme k svatosti, která působí ve všem pořádek, pořádek jest štěstí a štěstí jest spokojenost.

To poselství ďáblovo o rozervanosti a nespokojenosti člověka nepouštěj do srdce svého. Ta malomyslnost otravuje jen život

a není k ničemu dobrá. Už Sirach to dí (30, 25): »Smiluj se nad duší svou líbě se Bohu a zdržuj se (od zármutku a hříchu) a zármutek zapuď daleko od sebe, nebo mnohé už zahubil a — není užitku v něm.« Tak i v přítomném kromobyčejném soužení smiluj se nad duší svou a neoddávej se zármutku, ale dej svítiti světlu Páně a důvěrou přemáhej kříž a připravuj si korunu. Amen.

Fr. Vaněček.

Boží prozřetelnost a světová válka.

Napsal M. Gatterer S. J. Přeložil Václav Bartoš, kaplan. — (Pokračování.)

II.

5. »A řekli jste: Není pravá cesta Páně. Protož slyšte, dome israelský, zdali má cesta není pravá a zdali nejsou cesty vaše křivé... Odvrzte od sebe všecka přestoupení svá, jichž jste se dopustili a učiňte sobě srdce nové a ducha nového... obraťte se a živi budete.« (Esech. 18.) Tato slova Ducha svatého obsahují myšlenky, které jsem vám právě obšírněji vyložil. Bůh není příčinou velikého neštěstí světového, nýbrž »dům israelský«, my lidé, poněvadž hřích na hřích kupíme, následujíce zlých žádostí svého srdce. Srdce musí však býti obnovena; špatné zásady musí z našich hlav býti odstraněny. Jinými slovy: Náš duch a naše srdce musejí býti přetvořeny dle ducha a Srdce Kristova — potom sám sebou vstoupí mír v zem krví prosáklou.

6. S tímto rozřešením námitek proti prozřetelnosti boží nejsou však přemnozí spokojeni. »Bůh může všecko,« praví, »bylo by mu tedy lehké, zabrániti neštěstí, které zavinila zloba lidská, ku př. mohl by dopustit, aby umřeli váleční štváči a vůdcové nepřátelských vojsk, na Italiany by mohl dopustit zemětřesení, na Francouze a Angličany zhoubné nemoce a v Rusku aby povstala revoluce. Hned bychom pak zvítězili a bylo by po válce. Proč pak toho Bůh neučiní? Člověka, který velikému neštěstí může zabrániti, a přece tak neučiní, nazýváme ukrutníkem, a Boha máme přes to nazývati Láskou?

Podobné a ještě horší řeči se vedou. Pane Bože, odpusť jim, neboť nevědí, co mluví! Jak divné mají přece náhledy o Pánu Bohu! Má býti jednoduše služebným duchem, který následky lidské zloby odstraňuje. Nečiní-li toho, tupí jej, že je nespravedlivý a ukrutný. Na hříchy, které jsou příčinou všeho neštěstí, to svésti nechtějí. Když však následek hříchů — neštěstí — se dostaví, tu Pán Bůh jako nějaký poslušný sluha na krátké zavolání ihned by měl pomáhati svou všemohoucností. O prvé a druhé, o šesté a sedmé přikázání se nestarají, klidně dopouštějí, aby vášnivé jejich srdce páchalo všechny hlavní hříchy; když však potom vášně způsobí spor a nenávist a bezpráví, když vášněmi ovládáni lidé sáhnou po zbrani, aby se navzájem vraždili, pak by měl náhle Pán Bůh zasáhouti, ten Pán a Bůh, na kterého před tím nedbali,

kterého snad docela i zapírali! Jak nedůstojnou úlohu žádají na našem nekonečně vznešeném Pánu a Bohu!

V pravdě, Bůh by byl opovržení hodný, kdyby tuto úlohu hrál, a lidé by teprve na něj zapomínali a jemu se posmívali, kdyby se z tak ubohé a slabošské »lásky« propůjčil za služebníka lidské vášně.

Nikoliv, jednou musí Bůh dáti neštěstí volný průchod. Toho vyžaduje jeho nekonečná vznešenost. Bůh jest nejen láska, Bůh jest také velikost a vznešenost, nekonečně vznešený nad všechny velikány pozemské. Již pozemský pán byl by za posměch, kdyby lehkomyslnému služebníkovi, kterého pětkrát, šestkrát, desetkrát vytrhl z neštěstí, které sám zavinil, kdyby takovému služebníku opět pomáhal. Toho žádá jeho vlastní čest, aby konečně rozhodné »nikoliv« vyřkl přes všechny prosby. A našemu nekonečnému Pánu odvažují se výčitky činiti proto, že konečně dopustil, aby světová válka povstala, kdyžtě celá desítiletí to neštěstí odvracel, aniž by za to dík obdržel, který zachránil lidi přes to, že na Boha zapomínali, požitkářství a nemravnosti se oddávali. Ó nekonečný Králi a Pane světa, Ty jsi byl shovívavý, tak shovívavý, že mnohý člověk skoro na Tebe se horšil a zvolal: Co pak není na nebi Bůh, že všecku tu do nebe volající nespravedlnost a zlobu nechává bez trestu?

7. Ale kde zůstává při tomto vystoupení boží velebnosti jeho hlavní vlastnost, láska? Písmo svaté Nového Zákona — a v tom přece žijeme — přece vychvaluje zvláště lásku boží; ujišťuje nás: »Bůh jest láska« (1. Jan 4, 8); nikde však nepraví: »Bůh jest spravedlnost a velebnost«, ačkoliv jest to také pravda. Od utrpení a smrti Kristovy jest právě tento svět jevištěm božské lásky a božského milosrdenství; pro spravedlnost boží jest budoucí svět polem působnosti. Jak může se tedy s tímto zajisté správným názorem shodovati hrozná válka?

Abychom to poznali a porozuměli lásce boží v této světové válce, musíme se postaviti na stanovisko boží a jeho očima svět pozorovati. Toho vyžaduje pravda, neboť jedině stanovisko boží jest správné. Neboť každý z nás považuje to za nespravedlivé, jestliže někdo odsuzuje jeho jednání, aniž by znal jeho důvody a úmysly, jinými slovy, aniž by se postavil na jeho stanovisko.

8. Které jest stanovisko boží? Věčnost a štěstí lidí na věčnosti. Bůh jest Pánem a Otcem rodiny, čítající na miliardy členů. Pro své dítky připravil na věčnosti nádherný domov, nebe, kterého si také musíme poněkud zasloužiti a sice krátkou prací v cizině, totiž na zemi. Nevykonávají-li boží dítky této práce, lekají-li se námahy a žijí-li v cizině jakoby tam byla jejich pravá vlast, pak jejich noha nikdy nevstoupí v nebeský domov, nýbrž budou z něho na věky vyloučeny, a to je největší neštěstí, peklo.

Otec nebeský stará se konečně zcela o vlast, ne o cizinu, ne o časné štěstí, nýbrž o věčné štěstí svých dítek, aby nepřišly do pekla, ale do nebe, aby proto po této zemi nekráčely širokou a pohodlnou cestou požívavosti, poněvadž tato cesta vede do

pekla, nýbrž aby kráčely příkrou cestou práce a námah, aby žily dle přikázání božích, aby šly cestou kříže, poněvadž pouze tato cesta vede do nebeské otčiny.

To jest stanovisko boží a to také musí býti stanoviskem naším. Proto nám je Bůh sdělil skrze svatou víru. Toto stanovisko jedině správné, na jehož zachovávání naše štěstí závisí, slovem a skutkem nakázal.

Slovem, když ku př. pravil: »Co prospěje ti, moje dítě, kdybys celý svět získalo, kdybys v cizině všechny požitky mělo, ale na své duši škodu utrpělo, to jest nebeskou vlast ztratilo?« Nebo: »Pohoršuje-li tě oko, to jest, dává-li podnět, abys právo na nebe ztratilo, vytrhni je; pohoršuje-li tě ruka nebo noha, to jest vede-li tě k těžkým hříchům a k věčnému zahynutí, usekni ji. Nebo lepší jest tobě, abys na tomto světě strádalo jako jednooké, kulhavé nebo jednoruké, do vlasti nebeské však přišlo, než abys zde obě oči mělo otevřeny pro krásu světa, oběma nohama za jeho požitky běhalo, oběma rukama po statcích jeho sahalo, ale potom se dostalo do věčných muk« Nejsou to mocně vážná slova?

Ještě důrazněji zostřuje Bůh své stanovisko skutkem, vtělením, utrpením a smrtí svého božského Syna. Co káže Pán Ježíš svým celým tři a třicetiletým životem a dalším životem v církvi a v nejsvětější Svátosti Oltářní? Ubohé dítko v chladných a tvrdých jeslích, pracující jinoch v Nazaretě, z místa na místo putující a postící se učitel a divotvorce Ježíš, veliký mučedník na kazatelně kříže, božský poustevník ve svatostánku — nevolá všudy a všude úžasným způsobem do duše: »Dítky, nemilujte světa, ani těch věcí, kteréž jsou na světě. Neboť kdo miluje svět, kdo chce zde míti krásný život, ten ztratí život věčný. Svět pomíjí i žádost jeho, ale kdo činí vůli boží, zůstává šťasten na věky. Zapřete tedy sebe samy, vezměte na sebe kříž a následujte mne, chudého, opovrženého, ukřižovaného Syna božího!« (Srv. 1. Jan 2, 15, 17.)

9. To jest tedy boží stanovisko. Na toto vznešené stanovisko musíme se postaviti a s tohoto stanoviska očima samého Boha světovou válku pozorovati. V docela jiném světle objeví se nám potom ty nesmírně bolestné události! Pohleďme nyní blíže a pozorujme jen některé výstřižky hrůzného obrazu!

Na milliony mladých vojínů předčasně zemřelo a na statisíce jejich příbuzných z hladu a žalu, v nemoci a bídě je následovalo. »To je hrozné!« řekneme my lidé. Co však praví Bůh? Co jest smrt dítek božích, to jest lidí žijících v posvěcující milosti boží, se stanoviska božího? Smrt jest brána ze života časného do života věčného, z ciziny do vlasti. V mládí zemříti znamená u Boha po krátkém pobytu v tvrdé cizině přijíti do blažené vlasti. Když tedy teď za války mnohem více dítek božích od nebeského Otce po krátké námaze a práci je povoláno domů — do nebeské vlasti — než v době míru, je to nějaké neštěstí? Neměli bychom je vlastně nazvat šťastnými, ty na bojišti nebo v zázemí padlé vojíny? Ne snad proto šťastnými, že se jim staví pomníky a že se jména jejich zapisují do knih dějin světových, nýbrž proto, že přijati jsou

mezi nebešťany. »Máme jim vlastně záviděti,« píše zbožný vojín Tyrolák o padlých soudruzích, »dotrpěli a získali nebe.«

Mezi těmito milliony je na tisíce těch, kteří v době míru nikdy by nepřišli do vlasti nebeské, nýbrž do pekla. Odkud to vím. Z jejich dřívějšího života. Nežili mnozí tak, jakoby nebylo Boha a ďábla, jakoby nebylo nebe a pekla? Nevolali mnozí docela drze: »Není Boha!«?

Kdo však nevěří, bude odsouzen. Tak praví věčná Pravda. Kdyby tedy nebeský Otec nechal tyto tisíce v sytém míru dále žíti, v skutku byli by jako světák, o němž Spasitel mluví u svatého Lukáše (kap. 16), pohřbeni v pekle.

Pojednou však vzal Pán Bůh tyto děti, zapomínající na své povinnosti, do těžké školy válečné. Ve svých námahách a utrpeních hledali útěchu a nenalezli ji nikde, až v hloubi srdce svého nalezli, kterého dříve nedbali a zapírali, Boha útěchy, který je k sobě zval hlasem milosti. K němu se navrátili v modlitbě, v lítosti a pokoře a nalezli u Boha pravé štěstí a po hrdinné smrti věčnou blaženost.

Nebyla tedy válka pro tisíce vojínů pravým štěstím? Ó, velebiti budou jednou na věčnosti tuto světovou válku ti mladí mužové, ty statečné ženy, starci a dítky, že jim cestu do nebe ukázala a rychle je tam vedla!

Mezi milliony padlých jsou jiné tisíce padlých vojínů, kteří byli ve velikém nebezpečenství, že na věky zahynou, ale válkou jistě jsou zachráněni. Jak mnoho lehkomyslných a vášnivých lidí viděli jsme za míru! Nebyli sice zlomyslní, snad docela i dobromyslní, ale nebrali vážně nejdůležitější otázky životní, nestarali se o svou duši a o věčnost. Přestupovali přikázání o svěcení neděle a jiná přikázání jako nějaký nízký polní plot. »Víš,« píše jeden z nejhodnějších z této třídy lidí, »ve dnech štěstí nedbáme cesty, kterou nám Pán Bůh skrze přikázání naznačil; proto vede nás Bůh utrpením a strastí zase na pravou cestu, abychom horlivěji myslili na věčnou vlast.« Nyní ji dosáhli, věčné vlasti, kterou by snad ztratili, kdyby déle žili na světě. Byla pro tyto tisíce smrt na bojišti, v nemocnici nebo v opustěné chýši neštěstím?

Také ostatní útrapy válečné jeví se s tohoto vznešeného stanoviska božího v jiném světle, t. j. v pravém světle, nejeví se tak jako zlo, nýbrž spíše jako prostředky polepšovací v ruce nebeského Otce; ku př. nedostatek a drahota, těžká práce a jiné obtíže, které celí národové musí snášeti, mají nás vyléčiti od přehnaného přepychu, od požívavosti a honby po zábavách, pro něž na tisíce lidí zapomnělo za míru na svou pravou vlast a ji ztratilo. A jestliže mnozí zlí lidé neztratí život a na tisíce dobrých lidí padá ve válce, také v tom třeba viděti lásku boží, který těmto hříšníkům dává čas, aby se polepšili, a spravedlivým příležitost, aby trpěli a osvědčili se jako pravé dítky boží. Ať nám jednou dopřeje Bůh v nebi, abychom oslavenýma očima s jeho stanoviska popatřili na tuto světovou válku, pak padneme před ním a s díky budeme volati: Opravdu, milosrdenství cesty tvé řídilo! (Srv. Ž. 24, 10.)

Řeči příležitostné.

Svátek sv. Jakuba st., apoštola Páně, anebo na svátek kteréhokoli sv. apoštola.

»Co jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.“ (I. Kor. 1, 27.)

Pán Ježíš, zakladatel našeho sv. náboženství, chtěl jen krátký čas — 33 léta — na světě zůstati. I nebylo nic přirozenějšího, než že si pomocníky vyvolil, kteří po jeho nanebevstoupení měli v díle jím započatém pokračovati, náboženství jím hlásané dále rozšiřovati, církev jím založenou dále udržovati. Zvláštním však se jeví, a z počátku asi ještě zvláštnějším se jevilo, že si k svému tak velikému a tak důležitému dílu vyvolil pomocníky takové, od nichž se dle obyčejného běhu věcí nedalo a nemohlo mnoho očekávati, totiž samé nízké, prosté, neučené, chudé muže, jako rybáře a pod. I svatý apoštol Jakub, jehož svátek dnes světíme, byl zcela prostý muž. Zajisté měl Kristus Pán zvláštní úmysl při tom, když si tyto prosté muže za apoštoly vyvolil, i nemůže býti křesťanu lhostejno poznati tento úmysl. Proč to Ježíš učinil? Proč si vyvolil samé prosté muže za apoštoly a pomocníky k upevnění a rozšíření křesťanství? Tuto otázku chci dnes krátce zodpověděti, udati nejhlavnější příčiny toho. To bude jak ke cti Ježíše Krista a jeho sv. apoštolů, tak i ke chvále našeho sv. náboženství a k upevnění naší víry. Poslechněte mne tedy pozorně, když k vám promluvím ve jménu Páně.

I.

Všemohoucí Bůh může všechno, co chce a jak chce. U Boha není nic nemožného. Učinil celý svět z ničeho a nepotřeboval tedy nikdy něčeho, ani člověka, ani jiné živé nebo neživé bytosti, aby provedl božské úmysly své; a když přece něčeho k něčemu použíti chce, slouží mu nejnižší, nejprostší věc právě tak jako nejvýbornější, neboť nepoužívá jí, jakoby toho potřeboval pro sebe, nýbrž k vůli lidem, a to právě proto, aby dokázal, že před ním stejnou cenu má skrovné jako vysoké, že vlastně ničeho nepotřebuje, aby provedl díla svá. A právě tím se něco ukazuje, že je to dílo boží, když veliké věci prostými, o sobě nedostatečnými prostředky se provedou. Totéž tvrdí i Písmo svaté, když praví: »Bůh je mocný ve slabých« — mocný zvláště v slabých lidech, t. j. ukazuje svou božskou velebnost, moc a sílu, když slabými, prostými lidmi veliké věci provádí, neboť tu patrno jest, že tyto veliké věci prostí, slabí lidé neprovedli, že vlastně Bůh vše vykonal.

Právě to je také příčina, proč sobě Ježíš Kristus, Syn boží, za apoštoly a pomocníky k rozšiřování svého náboženství a své církve nevyvolil vysoké, vzácné, mocné, učené muže, nýbrž nízké, slabé, neučené, prosté. Svět měl právě z toho poznati, že křesťanství není dílo lidské, nýbrž dílo boží; že, kdyby Bůh nebyl

býval chtěl, že by tak slabí, neučení, prostí mužové nikdy nebyli s to, aby byli k upevnění a rozšíření křesťanství tolik učinili, kolik skutečně učinili. Kde ruka boží tak patrná jest a tak patrně působí, tu není také pochybnosti, že se provádí boží úmysl, boží vůle, boží dílo. Dejme tomu, že by byli apoštolé bývali samí učení, bohatí, vzácní, mocní mužové, bylo by pak také tak patrné, že Bůh jimi vše vykonal? Neměli by pak nepřátelé křesťanství záminku říkati, že se křesťanství rozšiřovalo lidskou lstí, dovedností, učeností, bohatstvím, mocí? Ano, zajisté, když vidíme, jak apoštolé rozličnými jazyky mluví a učení přednášejí jak to marně u nejučenějších, nad to pak u neučených lidí shledáváme, že nemocné uzdravují pouhým slovem a jiné podobné nadobyčejné skutky konají, tedy díla provádějí, kterých u nejvznešenějších, nejdovednějších a nejmocnějších lidí nesbledáváme, tu nemůže již žádný rozumný člověk pochybovati, že jest to skutek, dílo boží. Okolnost, že Kristus Pán za apoštoly si vyvolil nízké, prosté lidi, potvrzuje pevně, že náboženství naše jest v pravdě božského původu. Křesťanství jest božské dílo, poněvadž tak prostými lidmi rozšiřováno a upevňováno bylo. Bůh použil lidské slabosti, aby jeho božská moc tím patrněji se poznala. Kdo zde ruky boží nevidí, jí se neobdivuje, jí se neklaní, ten schválně zavírá oči a srdce, aby božské dílo nepoznal.

II.

Než Ježíš Kristus měl i jiné příčiny, proč si za apoštoly vyvolil prosté lidi; druhá příčina jest, abychom poznali, že ku poznání křesťanských pravd není třeba učenosti, nýbrž osv cení božího a pokorné víry; tedy že také každý sebe nepatrnější člověk řádným křesťanem býti může, ano že i vysokého stupně křesťanské dokonalosti dosíci může. Jak daleko apoštolé v poznání křesťanských pravd dospěli, tak daleko může s milostí boží i jiný člověk dospěti, neboť apoštolé byli také jen prostí lidé. Hledejme jen osvícení božího, jak ho apoštolé hledali; prosme jen pilně Boha za osvícení Ducha sv., mějme jen tak pokornou a pevnou víru jako apoštolé, pak pronikneme také lépe pravdy křesťanské, nabudeme pevného přesvědčení a v této víře nalezneme útěchu a posilu jako apoštolé. Proto také nemůže se žádný křesťan vymlouvati, že nezná pravd křesťanských. Má poslouchati a věřiti, a poslouchá-li a věří-li, pozná také pravdy svého sv. náboženství. Neboť svatý apoštol dí: »Víra pochází z poslouchání«, z poslouchání totiž slova božího.

III.

Ještě více však nám musí na tom záležeti věděti, čím jakožto křesťané před Bohem a Ježíšem Kristem platíme. A i tomu nás učil Ježíš tím, že si prosté lidi za apoštoly vyvolil. Nebyli učení, bohatí, vznešení, mocní, měli jen jednu přednost, a ta byla jejich dobré srdce, jejich zbožný život. Byli sice také lidé chybující, měli však přece vůli, býti zbožnými a byli jimi také v pravdě tak, že milostí boží stáli se vzory křesťanské ctnosti. Tak i u žádného

křesťana neplatí před Bohem jeho pozemské přednosti. Kdyby byl někdo sebe učenější, sebe bohatější a vznešenější, když při tom není zbožný a řádný, zůstává před Bohem zavrženým. Kéž by si tuto pravdu dnes každý křesťan v srdce vepsal! Jakožto křesťané máme tedy jeden cíl, jednu věc, na kterou se spoléhati můžeme, totiž: křesťansky žíti, neboť království naše není z tohoto světa.

IV.

A to jest čtvrtá pravda, které nás Ježíš učiti chtěl tím, že prosté lidi si za apoštoly vyvolil: »Království mé není z tohoto světa.« Jak vážně tato slova mínil, ukázal zvláště tím, že jen prosté lidi za apoštoly si vyvolil. Kdyby byl totiž Kristus Pán chtěl založiti pozemské království, jak židé mysleli, byl by si byl jinak počínal, byl by si zvláště jiné pomocníky vyvolil. Kristus chtěl ve svých apoštolích míti jen muže, kteří by jeho učení dobře rozuměli, jemu učili, je rozšiřovali a ochotni byli, pro to učení trpěti a umříti, a k tomu právě byli prostí lidé nejzpůsobilejší. Svatý Jakub, patron vašeho chrámu, zemřel jako ostatní apoštolé pro křesťanství, když již vše pro ně učinili a vytrpěli. Není li však království Kristovo z tohoto světa, není i naše království z tohoto světa; neboť království naše jako křesťanů je tam, kde jest království Ježíše Krista. Jakožto křesťané nehledejme tedy království své, t. j. své štěstí, svou odměnu, svou blaženost na světě, nýbrž tam, kam nás Ježíš předešel, aby místa připravil pro všechny, kdož ho milují, kde i všichni sv. apoštolové svou odměnu a blaženost hledali a nalezli.

Závěr. Blaze křesťanu, který těmto pravdám srdce své nezavírá! Neboť rozjímání o těchto pravdách vede k pevné víře v Ježíše Krista jakožto Syna božího, v církev sv. obecnou jako dílo boží, vede ke křesťanskému životu, vede do nebe. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

ZPĚVNÍK PRO SPOLKY KATOLICKÉ
vydala »Jednota Katolických Tovaryšů« v Praze péčí dp. Čumpelíka. Zpěvník vázaný stojí **1 K 50 h**; při větších objednávkách sleva. **Objednávky u p. V. Kotrby neb v Jednotě Katol. Tovaryšů v Praze I., č. 209.**

ČÁST PASTORAČNÍ.

Bible na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklík, C. S. S. R. — (Pokračování.)

31. »Et ut scivi, quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det, adii Dominum et deprecatus sum illum.« (Moudr. 8, 21.) Od nejstarších dob církve vyskytují se spisovatelé, kteří latinskému slovu »continens« podkládali význam zdrženlivý a vykládali místo o ctnosti čistoty. Již sv. Augustin píše: »Ten, který pronesl slova: A jakž jsem poznal . . ., dobře věděl, jakým pokladem je čistota . . . Zároveň však věděl, že jí nemůže míti, leč dá-li Bůh. Tomu ho naučila sama moudrost«[1]) Totéž tvrdí jeho věrný žák Prosper Aqu.[2]) a mnozí jiní. Kazatelé viděli ve slovech důkaz, že bez modlitby nelze odolati nečistým pokušením, na př. Lierheimer.[3])

Všem omylům by se bylo předešlo, kdyby překladatel řecké slovo ἐγκρατής nahradil jasným latinským »compos fieri«, dosáhnouti něčeho. Šalomoun přál si nabýti moudrosti — pouze o ní mluví ve své dlouhé modlitbě. A poněvadž poznal, že pouze lidskými prostředky jí nedosáhne, obrátil se o pomoc k Bohu. Tuto konklusi nám dle Cornely-Zorella přímo vnucuje celá souvislost.[4]) O moudrosti vykládá místo Rabanus Maurus: »Pěvec prosí Boha Otce, aby mu seslal moudrost, která stojí u jeho trůnu, moudrost, která je stále u něho a s ním kraluje, která od něho neodchází, poněvadž jest jeho Slovem.«[5]) Ostatně kazatelé byli si často vědomi, že jejich výklad neodpovídá souvislosti a snažili se obtíž vyložiti. Tak praví P. Vinc. Houdry: »Je to nápadné, že Šalomoun prosí za moudrost, když chtěl dosáhnouti čistoty . . . Což není známkou a účinkem veliké moudrosti vésti život čistý a bezúhonný a pro něj se rozhodnouti?«[6])

---

[1]) Mig. 33, 851: »Nam utique noverat ille, quam magnum bonum esset continentia, qui dicebat: Et ut scivi.«

[2]) Mig. 51, 680. — [3]) Die zehn Gebote, III. 200.

[4]) In Sapient. str. 333.

[5]) Mig. 109, 712: »Invocat ergo iste cantus orator Deum Patrem, ut det sibi sedium suarum assistricem sapientiam.«

[6]) Bibl. conc. I. 475: »Caste integreque vitam ducere et hanc sibi vivendi rationem eligere, nonne magnae sapientiae indicium est et effectus?«

32. »Cum consummaverit homo, tunc incipiet.« (Sir. 18, 6.) Kazatelé a spisovatelé asket. viděli ve slovech napomenutí, abychom ve snaze po dokonalosti nikdy neustávali. Tak na př. Rabanus Maurus: »Když člověk přikázání boží vykonal, ukázal, že zná tajemství skrytých věcí. Když se zbaví všech světských starostí, aby se docela věnoval rozjímání o Bohu a jeho svaté vůli, počíná konati dílo boží, to jest, žije dle zásad svaté víry.«[1]) Podobně Rodriguez; »Svatý Antonín se nespokojuje, abychom ve své původní horlivosti neochabovali, nýbrž žádá abychom se vždy více a více zdokonalovali.«[2]) A dovolává se uvedených slov — ovšem neprávem. Na zmíněném místě líčí svatopisec nepochopitelnou velebnost boží. Krásně vystihuje obsah hluboký Kalmet: »Když se všemožně přičiníš, abys pochopil nekonečnou velebnost boží a když v hymnech na Boha vyčerpáš svoje síly, poznáš, že jsi dosud nepoznal a neřekl nic, co by se přibližovalo skutečnosti. A když se ti bude zdáti, že jsi již Boha vystihl a že nemáš, co bys o něm již řekl, tehdy teprve s podivem poznáš, že bys měl o něm ještě mnohem více řeči, než jsi řekl. Nikdy nepoznáme Boha méně, nežli když jsme se dlouho namáhali, abychom ho poznali.«[3])

Lze tedy slov užíti v kázání o kráse boží Také jimi možno naznačiti věčně novou blaženost svatých v nebi. Podobně Knabenbauer.[4])

33. »Cognovit bos possessorem suum, et asinus praesepe domini sui; Israel autem me non cognovit« (Is. 1, 3.) Někteří kazatelé viděli tu dotvrzenu zbožnou legendu, že Pána u jesliček zahříval vůl a osel. Pro svůj výklad dovolávali se spisu »Contra Judaeos«, kap. 13., přičítaného dříve sv. Augustinovi. Avšak veliký biskup Hipponský díla nepsal.[5]) Ze starších spisovatelů zmiňuje se o legendě sv. Ambrož[6]) a před ním Origenes[7]) a dovolávají se Isaiáše. Smysl je ovšem úplně jiný. Místo mnohých dokladů odkazuji na Kalmeta a Knabenbauera.[8]) Dle něho má národ židovský méně uznalosti k Bohu, než němá tvář.[9]) Krásně rozvádí myšlénku sv. Jeroným: »Já jsem je přijal za syny,

---

[1]) Mig. 109, 882: »Quando enim homo mandata Dei pia consummaverit operatione, tunc jam ostendit se rerum latentium mysteria scire, et cum se ab omnibus mundanis curis quietum reddiderit, ad contemplandam veritatem Dei et justitiam voluntatis eius, tunc incipiet opus Dei operari, hoc est sanae fidei regulam servare.«

[2]) Übung I. 1. 14: »Der hl. Antonius ist nicht damit zufrieden, dass wir in dem ursprünglichen Eifer nichterkalten, sondern er will überdies, dass wir uns unaufhörlich mehr und mehr vervollkommen.«

[3]) ad loc: »Cum omnes nervos intenderis, ut Dei amplitudinem assequaris, omnesque conatus in Dei laudibus exhauseris, nihil te dixisse, aut cognovisse invenies, quod proximum vero est. Cumque te absolvisse credideris, nihilque dicendum te reliquisse, tunc demum senties, ac miraberis, multo plura superesse, quam dixeris. Numquam minus noscitur Deus, quam ubi diu laboraveris, ut noscas.«

[4]) In Ecclum. str. 206.

[5]) Mig. 42, 1121. [6]) Mig. 15, 1649. [7]) Mig. 13, 1832.

[8]) In Is. I. str. 31. — [9]) ad loc.

vyvolil jsem je za svůj vlastní národ, za svůj podíl a svoje dědictví, nazval jsem je prvorozenými; oni však stojí ještě za němou tváří, kterou lze dobrodiními přilákati, a která uznává vděčně svého pastýře a svého živitele.« [1]) Podobně Haymo [2]) a biskup Antonín Slomšek: »Tak se děje až dosud na světě. Právě ti, kteří přijímají dobrodiní největší a kteří nejblíže dobrodinců svých se nalézají, bývají největší nevděčníci.« [3])

34. »Quis poterit habitare cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?« (Is. 33, 14.) Našli se kazatelé, kteří vykládali slova o účincích velebné Svátosti. Je prý nemožné jíti častěji k sv. přijímání a nezahořeti něžnou láskou k Bohu svátostnému. Applikace je tak nemístná, že netřeba déle u ní se zdržovati. Isaiáš mluví tu o trestech, kterými hrozil Bůh národu vyvolenému. A poněvadž nejhroznějším trestem božím je peklo, byla slova správně vykládána o hrůzách věčného ohně. Tak Haymo,[4]) Herveus [5]) a mnozí jiní. Z kazatelů zvláště biskup Ant. Slomšek: »Ani slunce, ani měsíc, ani hvězdy není tam viděti. Jenom strašný oheň naplňuje celý žalář pekelný, oheň, jenž nevydává světla, nemá tepla, ale jenom takovou moc nevýslovných bolestí, že oheň pozemský proti němu jest jako oheň namalovaný proti ohni živému. Ó kdo z vás, táže se prorok Isaiáš, bude moci bydleti s ohněm sžírajícím?«) Podobně Rychlovský.[6])

Zvláštní zmínky zasluhuje Houdry a Venedien Oba vypočítávají různé druhy hříšníků a každému připomínají hrozný výrok Isaiášův. Pro jejich působivost uvádím obě místa celá. Houdry praví: »Vy hříšníci, kterým se zdá jho Páně těžké a zásady Evangelia příliš strohé, jak si zvyknete v pekle na věčné plameny? . . . Kníže, blahoslavený od světa, bude v pekle ve společnosti ďáblů, obklopen, spoután a proniknut strašnými plameny. Kněz, kterého si sami andělé vážili pro jeho důstojnost, který byl tak dlouho živen svatým Tělem Spasitelovým a rozdával onu předrahou krev, která smývá hříchy světa: tento kněz zavržen bude se v pekle na věky rouhati Ježíšovi.« [7]) A zvláště krásně Venedien: »Kdo z vás bude moci bydliti s plameny věčnými? Budete to moci vy, změkčilé a neotužilé ženy, které tolik naříkáte, když jste se bodly jehlou, aneb nějak něco jste si udělaly? Budete to moci vy, rozhýčkané dívky a mladíci, kteří se nyní s tělem mazlíte a odíváte je nejjemnějším plátnem? Budete to moci vy, bujní světáci, kteří se nyní věnčíte růžemi? . . . Budete to moci vy, nemravní milovníci a cizoložníci? Jedním slovem: vy

[6]) Mig. 24, 26. — [7]) Mig. 116, 718.

[5]) Kazatelé slov. II. 662. — [1]) Mig. 116, 887.

[2]) Mig. 181, 315. — [3]) Kazat. slov. I. 763.

[4]) Káz. nedělní III. 27.

[1]) Bibl. conc. II. 431. »Fladitiosi homines, quibus Domini jugum nimis grave atque leges Evangelii nimis austerae, quomodo assuescere in inferno poterunt ardoribus sempiternis?«

hříšníci a hříšnice, vydržíte to v pekle, až vaše rozmařilá těla budou trápena neuhasitelným plamenem?« [1])

Uvedené příklady ukazují, jak možno správně a s prospěchem užíti slov prorokových.

35. »Redite praevaricatores ad cor.« (Is. 46, 8.) Slova bývají někdy kladena do úst božskému Spasiteli, který volá hříšníky na svoje svaté Srdce. Akkomodace je nesprávná, ač-li nemá sklesnouti na pouhou hříčku slovní. Redire ad cor je hebraismus a znamená: rozmysliti se, litovati čeho. — Prorok vytýká židům jejich zločiny, zvláště ustavičnou náklonnost k modloslužbě, a napomíná jich k pokání. Tak Knabenbauer [2]) a dávno před ním sv. Jeroným: »Čiňte pokání a oplakávejte blud, do kterého jste upadli.« [3]) Podobně Glossa.[4]) Haymo dí krátce: »Pán mluví k lidu a volá jej k pokání, protože nechce smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl.«[5]) Tutéž myšlenku nacházíme u Hervea.[6]) — K celému podotýká krásně sv. Řehoř Vel.: »Co je nám blíže než naše srdce? A přece bloudí toto srdce daleko od nás, honí-li se za hříšnými myšlénkami. A prorok posílá hříšníka velice daleko, volá li, aby se obrátil. Čím více přilnulo naše srdce ke světu, tím nesnadněji se vrací.« [7])

36. »Puer centum annorum.« (Is. 65, 20.) Slov užívá se často o lidech dospělých, kteří dosud neodložili dětinských názorů a malicherných zásad — jindy značí muže, který i v pozdějších letech zachoval si srdce prosté a upřímné. Obyčejně však mívá nádech příhany. Dle Rodrigueza »nazývá Písmo sv. hříšníka stoletým dítětem, protože nežil jako muž, nýbrž jako nerozumné dítě.« [8]) Podobně sv. Eucherius v jedné své řeči k mnichům: »Čítáváme léta a dny, které jsme na světě . . . Nedej se oklamati sebe větším počtem dní, které jsi v klášteře prožil. Jenom takový den započítej do svého života, který byl prozářen světlem zbožnosti a svatého rozjímání.« [9]) Glossa ordinaria dodává: »Stoletým

---

[1]) Himmelstau, I. 3. 230. »Wer wohnt aus euch bei ewigen Gluten? Werdet ihr es können, zarte und weibliche Damen, die ihr ein furchtbar Geheul erhebet, wenn ihr mit einer Nadel euch gestochen, oder irgend wie weh getan habt? . . . Mit einem Worte: ihr Sünder und Sünderinen! werdet ihr in der Hölle es aushalten können, dass euere wollüstige Leiber in einem unauslöschlichen Feuer ewig gemartert werden?«

[2]) In Is. II., str. 197.

[3]) Mig. 24, 469: »Agite poenitentiam, ingemiscite pro errore vestro, qui vos tenuit; et redite at cor, id est, ad mentem vestram, qui simulacra venerantes velut furiosi in ligna impingebatis.«

[4]) Mig. 113, 1289. — [5]) Mig. 116, 951. — [6]) Mig. 181, 1343.

[7]) Moral. XXVI., kap. 23. »Quid vicinius nobis est corde nostro? Et tamen, cum per pravas cogitationes spergitur, a nobis cor nostrum longe vagatur. Longe ergo Propheta praevaricatorem mittit, cum eum ad cor suum redire compellit; quia quo se exterius fudit, eo ad se unde redire possit, vix invenit.«

[8]) Übung, I. 3, 10.

[9]) Mig. 50, 855: »Solemus annos nostros et temporis spatia, quibus nunc vivimus, supputare: non te fallat, quicumque ille est, numerus dierum, quos hic consumpsisti: illum tantum diem vixisse te computa, qui pietatis et sanctae meditationis habet lucem.«

dítětem sluje ten, kdo sice žil dlouho, ale žil dětinsky, protože hověl hříchům.« [1]) Od nich přešel ponenáhlu výklad do četných spisů jiných.

Stalo se tak neprávem. Abychom poznali správný význam uvedených slov, všimněme si opět souvislosti. Prorok líčí blaho doby Messianské, kterou předvádí v obraze nového Jerusaléma. Zmíniv se o tom, že ve městě nebude pláče a bolesti, pokračuje: »Nebude tam více dítě dnů, a stařec, který by nevyplnil dnů svých: nebo pachole stoleté umře a hříšník stoletý zlořečený bude« (v. 20) Naše Bible vykládá uvedené místo: »Nikdo neumře před časem; neboť, byť i někteří proti obyčeji smrtí dříve sešli, přece tak budou, jakoby sto let živi byli, protože bohabojně věk svůj dokonali; an hříšník, byť i dlouho živ byl, přece zlořečený jest, umíraje po životě nešlechetném smrtí věčnou.«

Velmi případně vykládá sv. Jeroným o tělech po zmrtvýchvstání: »V oné době, kdy všichni budou stejně staří, i svatý i hříšník, vstanou z mrtvých s tělem stejně dokonalým, a nebude mezi nimi rozdílu stáří. Jedni však dostanou odměnu, druzí trest. Hříšník nazývá se zlořečený, poněvadž bude míti neporušitelné tělo, a proto bude trpěti tresty na věky.« [2]) Prorok udává sto let, poněvadž tento počet značí dle Hervea plnost a dokonalost.[3])

37. »Ingrediamur civitatem munitam et sileamus ibi.« (Jer. 8, 14) Mlčeti znamená v Písmě sv. často zemříti, zahynouti. Podobný smysl má slovo na našem místě. Prorok líčí zoufalou situaci židů před vyrácením království. Město za městem padalo do rukou nepřátel a odevšad hrozila smrt. Zbýval jim ještě Jerusalem, avšak ani ten nemohl dlouho odolati. Odtud mrazivá resignace: Vejděme do města a zemřeme (= sileamus) tam! Podobně Rabanus: »Již nemáme naděje, že bychom koho uprosili,« [4]) Knabenbauer [5]), Schneedorfer [6]) a jiní. — Proto nelze z uvedených slov dokazovati užitek mlčení pro duchovní život. Že v mlčení je naše síla, vyslovuje Bible na jiných místech. Právě tak nemístná je applikace na důvěru v Boha a blaženou bezstarostnost, když víme, že o nás pečuje Bůh.

---

[1]) Mig. 113, 1311: »Ille scilicet, qui etsi diu, tameo pueriliter vixit, serviens vitiis.«

[2]) Mig. 24, 670: »In illo igitur tempore, quando aetas una fuerit cunctorum (dle sv. Jeronýma budou všichni míti léta Kristova), et sanctus et peccator erunt simili resurrectione perfecti, nec inter se variabunt tempore; sed alius ad praemia, allius ad supplicia pertrahetur; et in eo peccator maledictus erit, quod incorrupto corpore poenas patietur aeternas.«

[3]) Mig 181, 575: »Centenarius perfectus est numerus, et ideo centum annorum nomine vel omne spatium vitae praesentis, vel mora longi temporis exprimitur.«

[4]) Mig. 111, 793.: »Non enim habemus fiduciam deprecandi.«

[5]) In Jerem. str. 134. — [6]) Jeramias, 2. vyd. str. 75.

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. Sbor a Vigilantia trvá i přisaha proti modernismu.

Na dotaz, zdali nyní po vydání nového církevního zákoníku trvá Consilium a vigilantia a juramentum antimodernisticum, když se o nich zákonník nezmiňuje, odpověděl posv. sbor Officii dne 22. března 1918 takto: »Praescriptiones praedictas, ob serpentes in praesenti modernisticas errores latas, natura quidem sua temporaneas esse de transitorias, ideoque in Codicem juris canonici referri non potuisse; aliunde tamen, cum virus Modernismi diffundi minime cessaverit, eas in pleno suo robore manere debere usquedum hac super re Apostolica Sedes aliter statuerit.« (Acta Ap. 5. X., 136)

2. Bibliografická společnost ve Francii.

Ve Francii slavila letos 50 let svého trvání společnost bibliografická, jejímž předsedou jest nyní de Grandmaison. Sv. Otec napsal mu 18. ledna t. r. vřelý list, jímž oceňuje význam a zásluhy společnosti o katolicism ve Francii.

3. Odpustek 100 dní kněžím, recitujícím modlitbu ad Sanctum.

Podle výnosu apoštolské Penitenciarie ze dne 16. listopadu 1917 uděluje sv. Stolice odpustek 100 dní kněžím, kteří se pomodlí po mši sv. modlitbu ke světci, k jehož poctě byla mše sv. obětována. Odpustek lze získati jednou denně a může se přivlastniti dušičkám v očistci. Modlitba zní takto: »Sancte N., in cuius honorem incruentum Corporis et Sanguinis Christi sacrificium obtuli, fac, tua potenti apud Deum intercessione, ut usu huius mysterii, passionis et mortis eiusdem Christi Salvatoris nostri merita consequar, ac, cum illius frequentatione, continuo crescat meae salutis effectus. Amen.«

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

Naše homiletické listy jeví opravdovou snahu po zdokonalení. V »kazatelně« vedle praktických řečí se zamlouvají »příklady z doby válečné«, z nichž některé (na př. Aspoň na okamžik když se blíží vzducholodě, Srdce lidské) jsou trvalé a působivé ceny. Z této rubriky, bude-li pilně a vytrvale pěstována, může vzejíti pěkná sbírka příkladů. Jiráskův »Kazatel« pěstuje letos hojně themata hagiografická, čímž plní dávné naše přání a zpestřuje naši českou homiletiku. Tak čís. 3. mezi 29 kázáními má 7 řečí mariánských a 10 hagiografických (sv. Prokop, sv. Cyril a Metoděj, sv. Václav, sv. Ludmila, sv. Maří Magdalena, sv. Jakub, sv. Vavřinec). Poutavé jsou tu rovněž astronomické epištoly. Doporučujeme. — Homiletika musí spočívati na Písmu sv. a proto rádi vítáme řeči duchovní, které jsou praktickým výkladem perikop. Upozorňujeme zde na dvě nové sbírky německé tohoto druhu. Profesor dr. Fritz Tillmann počal vydávati letos u L. Schvanna v Düsseldorfu homiletické výklady nedělních evangelií, a farář Engel ve Vratislavi u Aderholze vydává řeči o nedělních epistolách. Dílo Tillmannovo jest »Die sonntäglichen Evangelien in Dienste der Predigt.« I. svazek obsahuje výklady od 1. ned adventní až do květné neděle, a jest k němu připojen nástin dějin a teorie homilie. Stran 390, cena 7 M. Výklady jsou kritické, přesné, spojují slovo Boží se skutečným životem a jeho potřebami. Díl II. vyjde v nejbližších dnech. Práce Engelova jest nadepsána »Von Kraft zu Kraft«. Epistelpredigten für die Sonntage des Kirchenjahres. Část I. od adventu do svátků svatodušních. Stran 256,

cena 5 M. — Práci tuto upřímně jest mimo výklady Hirscherův, Dieringerův a Sauterův nemáme homileticky zpracovaných epištol. Autor vykládá tu epištoly ve formě homilie, volí zpravidla za obsah 2—4 základní myšlenky epištoly, které řádně vysvětlí a obrátí na potřeby dnešního duchovního života. — Horlivý kníže biskup vratislavský a spisovatel dr. Adolf Bertram vydal: »Mein Firmungstag«. Den Gefirmten zum Geleit durchs Leben gewidmet. Ve Frýburku u Herdera, 1918, malá 8⁰, str. VII.+133, cena 1·70 M. — Knížka obsahuje 21 kratších článků, v nichž jest návod k bohumilému životu; jest pěkně vypravena nakladatelstvím, poměrně laciná a hodí se za dárek pro biřmovance, znalého němčiny.

B) Pastorální literatura.

Dr. Karel Kašpar: Pontifikát Pia X. V Praze 1918. Tiskem k. a. knihtiskárny, nákladem vlastním Stran 270 v 4⁰, cena 3 K. Každý zbožný kněz — duchovní správce, cítil hlubokou úctu a lásku k papeži z lidu, bývalému dlouholetému kaplanu a faráři, Piu X. Málokterý však měl příležitost osobně seznati tohoto laskavého otce křesťanstva, málo kdo mohl proniknouti jeho vznešené svaté snahy o obnovu ducha Kristova v církvi. — A hle, český kněz, tak blízký apoštolskému srdci Piovu, kanovník dr. K. Kašpar podává ctitelům Piovým věrný obraz jeho apoštolské práce v knize 270stranové, nadepsané »Pontifikát Pia X.« Nepochybujeme ani dost málo, že se autor touto prací velice zavděčil českému kněžstvu, které jistě s pietou sáhne ke knize tak milé a důkladné zároveň a pro duchovní správu užitečné. Autor popisuje nejprve činnost Pia X jako římského biskupa v Římě (str. 4—20), jako metropolity církevní římské provincie (str. 21—25), jako primasa Italie (str. 25—56) v království italském. Potom teprve líčí reformy Pia X. jako papeže a společného otce všech katolíků světa a popisuje snahy jeho o biskupy, světské i řeholní duchovenstvo (str. 57—128), líčí reformy Piovy v liturgii (str. 129—148), snahy jeho o zbožnost a organisaci věřících (148—191), reformy kurie římské (192—206), představuje nám v Piovi neohroženého obhajce víry a práv katolické církve (str. 207—239). Na to líčí autor ducha Piova, jak se projevil při oslavě různých jubileí a v jeho dopisech (str. 240—257) i při šíření víry na venek. V zakončení (str. 260—266) věnuje autor vřelou pietní vzpomínku české kolleji v Římě a Piovi jako velikému příznivci jejímu. Dílo obsáhlé jest pracováno na základě pramenů i zkušeností vlastních, zasvěcuje čtenáře do nejnovější církevní organisace a duchovních směrů církve, věcný ukazovatel pak usnadňuje okamžitou orientaci v jednotlivých otázkách. Kniha je pěkně vypravena a na dnešní poměry velice laciná. Přejeme jí hojného rozšíření a autoru isme vděčni za námahu a vytrvalost.

LISTY HOMILETICKÉ.

Kázání na neděli patnáctou po sv. Duchu.

Napsal Alois Novák, kaplan v Poličce.

»Když pak se přibližoval ke bráně města, hle, vynášeli mrtvého, jediného to syna matky jeho.« Luk. 7, 12.

V Kristu shromáždění! V městě Naim žila chudobná vdova a ta měla hodného, jediného syna, který byl jedinou její radostí, jedinou útěchou a nadějí v opuštěném vdovství. Těšila se, až syn dospěje, že se bude o ni starat, ji živit ve stáří a opuštěnosti. Těšila se ubohá nadarmo, neboť najednou jedináček její onemocněl a v náručí své milované matky skonal. Zdrcena nevýslovným bolem vynášela mrtvého syna z města ke hrobu a cestou uvažovala, proč na ni Bůh zármutek za zármutkem dopouští. Nedávno pochovala muže a nyní vynáší i svého jediného syna. Nevyzpytatelné jsou cesty boží prozřetelnosti. Vzal vdově Bůh proto syna, aby Kristus zemřelého vzkřísil, matce navrátil a tím veliký zármutek její v radost obrátil.

I dnes a to velice často opakuje se pohřební událost Naimská zde na světě. Co drahých a milých synů sklátila litice válečná v předčasný hrob, co matek vyneslo své miláčky a jedináčky na hřbitov, také často jedinou radost a naději svou pro leta vdovství i šedin.

Mnohá matka žehrá proto na Boha, jenž přece dobře ví, proč sesílá na rodiče takový zármutek, jenž to ve své nevyzpytatelné prozřetelnosti činí jednou ve prospěch rodičů, jindy ve prospěch dítek. K poučení a útěše rodičů chci v dnešní úvaze krátce ukázati, proč Bůh smrtí odnímá rodičům dítky pokud slabý a krátkozraký rozum lidský je s to proniknouti tajemnou roušku moudrosti a prozřetelnosti boží.

I.

1. Když rodičům umírají dítky, děje se tak často ku prospěchu rodičů, neboť Bůh chce umenšit jejich starosti.

Pravil Bůh Evě v ráji, že v bolestech bude roditi dítky a Adamovi, že v potu tváři bude musit vydělávati chléb pro sebe,

Evu i děti. Vychování dítek spojeno je s mnohými a velikými starostmi, o čemž nikdo nepochybuje. Jak mnohý otec, jak mnohá matka od rána do večera se lopotí a shání pro své děti to nejnutnější, častokráte nestačí den, musí se nastavit nocí, aby se potřebné sehnalo. Dá mnoho práce a starosti dítě zdravé, ale což teprv dítě nemocné, choré, neduživé, zmrzačené.

Mnohá matka mohla by vypravovat, co hrozných nocí probděla u lůžka svého dítěte, co namodlila a naprosila se Boha za jeho uzdravení. Mnozí rodičové naříkají na četnou rodinu, která se častokráte nemůže směstnati za rodinný stůl, reptají na svou chudobu, ukazujíce s rozhořčením na bohaté, kteří mají málo

3. I tehdy béře Bůh děti rodičům, když chce tyto trestem přivésti k pravému poznání povinností a zvláště manželských, když hříchy svými zavinili smrt třeba i jediného dítěte.

Niobě, manželka krále Amfiona měla podle pověsti 7 krásných synů a 7 sličných dcer. Vychloubala se jimi, zakládala si příliš na nich, takže až pýchou svou bohy urážela, zač ji brzy stihl hrozný trest. Apollo a Diana v jednom dni zahubil jí všechny syny i dcery až na dvě.

V mém rodišti měl jeden obuvník hezkou a pracovitou dceru Marii. Příliš byl na ni hrd, říkaje, že Marie musí dostat nejméně ženicha ze statku. Přiměl ji skutečně k tomu, že si vzala nemocného sedláka. Brzy však umřela i její muž k velikému zármutku svých rodičů, kteří pozdě litovali své umíněnosti, jsouce příčinou brzké smrti své dcery, která se na statku udřela. Často trestá Bůh rodiče smrtí dítek, když si na nich příliš zakládají, když se jimi pyšní na úkor druhých . . .

Ještě častěji však béře Bůh děti těm rodičům, kteří neužívají správně stavu manželského podle přikázání božího. Cítejí míti jedno nebo dvě děti a proto často se stává, že Bůh jim je vezme, aby neměli nic, trestaje je tak, aby poznali a napravili vinu svou, není-li, jak se stává již pozdě. Myslili si mnozí rodiče: »Máme dost, když máme jednoho syna, hledíme si ho, opatrujeme si ho, nic se mu nemůže stát.« Než, přišla válka, a prvním, kdo padl, byl jediný syn rodičů, kteří si od nich pomáhali.

Přátelé drazí! V těchto jmenovaných třech případech odnímá Bůh děti rodičům k vůli rodičům samým, čině tak pro jejich dobro tělesné i prospěch duchovní.

II.

1. Často však, když rodičům umírají dítky, děje se to ku prospěchu dítek, neboť chce je Bůh zbaviti pozemských útrap a zajistit jim věčnou spásu. Taková smrt není pro dítky neštěstím, nýbrž štěstím a není třeba, aby rodiče ztrátu dítka svého příliš želeli.

Sv. Eucherius, biskup lyonský praví: »Smrt jest všeliké pozemské bídy konec.« Podobné výroky nalézáme již i u pohanských spisovatelů a filosofů. Velký trpitel starozákonní Job dívá se též na pozemský život náš jako na náplň bídy, protivenství a utrpení když praví: »Člověk narozený z ženy, krátký jen čas živ jest a naplněn bývá mnohými bědami.«

Svatý Alfons praví o smrti nevinných dítek: »Všem těmto bídám uchází dítko, když je Bůh s tohoto světa povolává; a ježto pokřtěny jsouce v nevinnosti umírají dítky takové, máme plnou jistotu, že vcházejí přímo do života věčného a nepotřebují našich modliteb a přímluv.«

Než i když umírají děti dospělé, bývá to často k jejich prospěchu. Vždyť kdo ví, jaké trápení by jim zastřená a nejistá budoucnost přinesla, kdo ví, zda-li by je světa ďábel nechytil do svých osidel a nástrah a nestížil nebo znemožnil jim spásu věčnou.

*

Proto dobře říkají lidé při smrti a pohřbu člověka hodného nebo dobře na smrt připraveného: »Má to aspoň odbyté,« chtějíce tím říci, že prchl trápením, které s sebou život přináší.

Můžeme pevně doufat, že i předčasná smrt synů vojínů je k jejich prospěchu, neboť připravenosti na smrt a trpělivým snášením všech útrap válečných získávají si mnohé zásluhy pro život věčný.

2. I tehdy předčasná smrt prospívá dítkám, když mají rodiče nedbalé a nesvědomité, neboť vezdejší i budoucí blaho člověka závisí na jeho vychování v letech dětství a mladosti. Když rodiče dávají dětem špatné vychování, často je vezme Bůh k sobě ve svém milosrdenství, aby vinou rodičů nepřišly o spásu své duše.

Rodičům a zvláště matce připadá přední a hlavní úkol a povinnost vychovávati dítky. Blaze dětem, jež mají rodiče dobré a svědomité. Vychovávají-li všichni rodiče dítky své svědomitě? Jest mnoho takových rodičů, kteří se o své dítky nestarají, duše jejich zanedbávají, do školy jich pořádně neposílají, učebných pomůcek jim nekoupí, hříchy jejich netrestají, ba i ke zlému navádějí.

Jsou i rodiče, kteří dle slov sv. Jana Zlatoústého »větší péči mají o koně a dobytče, nežli o své dítě.« Když se dobytče zatoulá, co tu starosti a shonu, však když se syn nebo dcera v noci toulá a s lidmi nebezpečnými víře i mravům tovaryší, toho si ani nevšimnou.

Není li tedy přátelé moji pro děti takových rodičů veliké dobrodiní, když je Bůh včas k sobě povolá a zachrání je před časnou smrtí od smrti věčné?

3. I tehdy ještě odnímá Bůh dítky rodičům, když chce na nich ukázat divy své všemohoucnosti. Zřídka se tak děje, než přece. Tak vidíme v dnešním evangeliu, že dopustí Bůh na vdovu zármutek, které umřel syn proto, aby jej Kristus mohl vzkřísit, matce zármutek proměnit v radost a apoštolům ukázat svou božskou moc a milosrdné srdce. I dceruška Jairova proto umřela, aby Kristus ukázal vzkříšením jejím Židům svou božskou moc, své poslání. I prostřednictvím svatých vzkřísil Bůh mnoho dětí zemřelých, chtěje oslavit sebe i své vyvolené a ctitele.

Tak čteme v životopise sv. Filipa Nerejského, jak vzkřísil synáčka knížete Massimi, schválně nespěchaje, když kníže pro světce poslal, že syn umírá, se vzkazem. Někdy povolal Bůh k sobě děti předčasně, poněvadž si je vyhlédl za předmět své lásky, svých milostí. Tak víme, že i útlé dítky byly v prvních dobách mučeny, snášejíce muka svá často hrdinněji než dospělí. Chtěl Bůh míti mučedníky i ve věku dětském a proto je sílil, proto dopustil, aby byly i děti vydány v ruce mučednické smrti.

* * *

Přátelé drazí! Nastínil jsem vám stručně, proč asi Bůh dítky rodičům předčasnou smrtí odnímá.

Stává se tak někdy ve prospěch rodičů, aby jim Bůh břímě starosti ulehčil, aby je ušetřil zármutku v budoucnu nad nezdárností dětí, aby je poučil aneb i potrestal. Jindy děje se tak ku

prospěchu dětí, aby je Bůh zbavil běd a trampot tohoto života a vytrhl je z časné i věčné zkázy a postavil je nevinné blízko svého trůnu a rozmnožil jimi řady andělů.

Budete-li se takto dívati na smrt milovaných svých dítek, poznáte, vzal-li vám Bůh dítě k vůli vám nebo k vůli němu samému, zda-li jste vy smrt dítěte zavinili svým reptáním, svým životem. Víte-li však, že vina není na vás, že sám Bůh tak to zařídil ve své moudré prozřetelnosti, trpělivě a oddaně snášejte ztrátu svých dítek, přejíce jim slávu věčnou tam na nebesích.

A vy, matky, které doprovázíte syny své na hřbitov, kam jim ustlala litice válečná, ó vy matky, které slzavou vzpomínkou zalétáte do cizích končin, kde odpočívá vaše naděje a útěcha sklána nepřátelskou koulí, neklesejte na mysli, neboť i k vám volá Kristus jako řekl ke vdově v dnešním evangeliu: »Neplač!«

Buď útěchou vaší ta myšlenka, že syna na věčnost povolala svrchovaná moudrost boží, která nejlépe se o nás stará i když si myslíme, že by to mohlo býti podle našeho slabého rozumu a úsudku jinak.

V bídě i všelikém zármutku podrobte se vůli boží a prozřetelnosti Boha nejmoudřejšího, v němž všechny věci počínají a skonávají, jemuž sláva a čest budiž od věku do věku. Amen.

Narození Panny Marie.

Pod ochranu tvou.

Řada jmen známých a méně známých činí rodokmen Páně, předky jeho dle těla od Abrahama počínaje. Toť kmen nejslavnější, jaký kdy byl a bude. Písmo sv. nám vypráví sen krále Nabuchodonosora: viděl strom veliký až k nebi a hojnost ovoce všeho na něm a ptactvo nebeské přilétalo a nalézalo na něm potravu a ochranu. Tak jest rodokmen Páně strom do nebe, kterýž nemůže podtat býti, a přilétají ptáci a nalézají na něm ochranu i potravu. Tak jest s Marií Pannou. Ta nejvyšší špička stromu jest v nebi nejhořeji, kdo chce na nejvyšší špičku dostoupit, musí vstoupiti napřed na nižší větve. Tak my vstupujíce k Pánu Bohu vstupujeme napřed pod ochranu Marie Panny. Dnes je svátek Narození Panny Marie a příští neděli jest opět svátek mariánský, proto vynasnažím se vyložiti modlitbu v některých krajinách velmi známou, kterouž už ve IV. století sv. Efreim syrský znal z části, totiž: »Pod ochranu tvou utíkáme se, svatá boží rodičko«. V nynější formě pochází tato modlitba od blah. Heřmana, řečeného Zlámaného, ježto zcela od mládí zmrzačen byl. Jako ctitel Marie Panny její slávu šířil. Když mu v odměnu za zbožnost jeho Maria Panna dala voliti: buď úplné uzdravení neb něco jiného, volil jako druhdy Šalomoun král moudrost. Tou také vynikal jako učitel na školách. On je skladatelem nynější formy »Pod ochranu tvou«.

Pojednání.

Ptactvo nebeské při bouři na stromech hledá útulek, na nich si staví hnízda, aby ukryto bylo před nepřáteli jak pozemskými tak vzdušnými. Nám takým stromem mezi nebem a zemí jest Maria Panna z níž se narodil Ježíš, jenž slove Kristus, k níž se utíkáme za prostřednictví.

Celá modlitba »Pod ochranu tvou« má ráz vojenský. Ochranou vojáku byl štít a meč, a poslední ochranou byla útočištná pevná věž. Marii Pannu srovnáváme s věží Davidovou. Pod jejíž ochranu se utíkáme v rozličném bojování vezdejším a ona nás béře pod svou milosrdnou ochranu, aby nás uvedla k Ježíši, synu svému, našemu soudci, a proto voláme k ní: »Pod ochranu tvou utíkáme se svatá boží rodičko«.

Blah. Maria Raggi měla druhdy vidění a viděla Pannu Marii v plášti šarlatovém, v němž vyrozumívala spravedlnost boží. Ulekla se zbožná služebnice boží, neboť myslila si, kdyby i Maria Panna jen spravedlností oděna byla a ne milosrdenstvím, jak špatně by to bylo s námi hříšnými. Však nabyla potěchy. Maria Panna rozhrnula plášť šarlatový, pod nímž ukryti byli všichni ctitelé její a dí služebnici věrné: »Sem utíkej, dcero má, všechny, jež zde vidíš a kteří se ke mně utíkají, přikryji a ochraňuji na soudu božím.« Toť slova potěšná pro všechny, kdož se pod ochranu Marie Panny utíkají, ji jako rodičku boží ctí a v její ochraně si oblibují.

Ji zvolily říše a království za svou ochranu: Uhři hrdě nazývají své království mariánským. Francie se druhdy nazývala království Marie Panny, Anglie věnem Marie Panny.

Naše úcta bude zárukou ochrany. A čím nezištnější, úcta tím jistější ochrana. Tenkráte nevoláme marně.

Jošue, když bojoval proti městu Haj, učinil jak mu pravil Hospodin: »Vyzvedni štítu, kterýž v ruce tvé jest proti městu, nebo dám je tobě.« Když vyzdvihl štít, vstaly hned zálohy, kteréž ukryty byly. Neskryl pak štítu dokud nepřemohl město. Štítem — ochranou — jest Maria Panna, jen dobře užívejme ochrany a nebudeme vydáni v šanc.

Když uctíváme Marii Pannu jen v soužení a jindy na ni zapomínáme, jest naše úcta chlebařská a nízká. Musíme ji uctívati z lásky k Synu božímu, jehož matkou tělesnou jest. Všechna příčina chvály a slávy vyjádřena závěrečnými slovy rodokmenu Páně: z níž se narodil Ježíš, jenž slove Kristus. Proto ji ctíme a vzýváme. Chválíme-li obraz, chválíme tím samým i malíře jeho. Kdo stále a věrně ji uctívá, jest ve věrné stálé její ochraně. Slyšte povzbuzení i výstrahu.

Kdys na řece Pádu dva zbožní mládenci vznešeného rodu na lodce plovali. Oba byli zapsáni v bratrstvo mariánské, v němž se byli dobrovolně zavázali jakousi modlitbou denně královnu nebes uctíti. Plavili se a žertovali. Jeden z nich vzpomene si na své předsevzetí uctíti bratrskou modlitbou Marii Pannu a dí:

»Bratře, dnes jsme ještě nevyplnili povinnost svou k Marii Panně, pojď odbudeme si ji.« Není to zajisté žádným hříchem zanedbati podobné modlitby: věrně je plniti svědčí o věrné lásce k Marii Panně. Soudruh jeho neměl chuti právě vykonati svou bratrskou modlitbu a dí — teď toho nechám být.« Druhý se však oddal modlitbě. Vítr kterýž nenadále povstal pohnul nebezpečně lodí a padli oba do řeky. Divné řízení. Věrný ctitel z hluboké řeky vyvázl, druhý se utopil. Ne ze zisku, ne pro pouhé uvarování škody uctívati máme Matku boží, ale že Matkou jest Kristovou že miláček boží první; pro její ctnost a lásku ji uctívati máme, že věrou převyšovala Abrahama, nadějí Izáka, láskou Davida, stala se požehnanou mezi ženami. Její vznešená ctnost, její panenské mateřství jest příčina naší chvály a úcty. Protože milosti plnou jest, máme ji ctíti. Pak jest naše úcta nezištná a její ochrana jistá.

Jak mnohý člověk ví o Panně Marii jen když za něco se modlí. Taková úcta není úctou v pravém smyslu. Kde jest však úcta trvalá, tam jest i ochrana ustavičná, mnohdy nápadná a nezřídka zázračná.

Bohatý zbožný kupec v Alexandrii ubíral se na daleké cesty v záležitostech svých. Zanechával doma ženu svou zbožnou a dobrou a 6tileté děvčátko, jež bylo jeho potěchou. Když se loučili, dí žena muži: »Komu nás zanecháš zde pod ochranu?« Zbožný kupec dí: »Matce Páně, kterouž ctíme.« Odejel. Z domácích jeho služebníků jeden měl pokušení zmocniti se majetku pána svého třeba i krveprolitím jeho ženy a dítěte. Když uzrál zlý jeho úmysl, vzal nůž a v podvečer se plížil za dveře své paní. Ale divná věc: v samých dveřích slepota naň přišla, takže nemohl ani dveře najíti ani zpět cestu. Volá na paní. Paní vyjde, ale on ji nevidí. Paní se jej táže, co chce, aby vešel dál, ale slepota mu brání. Zastyděl se za svůj úmysl a vrazil si nůž do prsou. Byl však ještě tak dlouho živ, že mohl vyznat svůj šeredný úmysl. Poznala paní zbožná, pod jak mocnou ochranu ji dal její dobrý manžel.

Ano, tak i Kristus Pán nám dal ochranu v osobě Matky své: hle, matka tvá, pod jejíž ochranu nás odevzdal. To jest onen nebeský strom, v jehož stínu šťastně odpočíváme, z jehož ovoce žijeme na pouti nebeské. Ovocem Marie Panny jest Ježíš, který se nám podává ve velebné svátosti, to ovoce kříže, manna rajská, nebes chléb. Tedy vždy se poroučejme pod ochranu Panny Marie, nebo pak jsme nejbližší ochraně boží. Kdo stojí na předposlední větvi stromu, stojí špičce stromu nejblíže. Když jsi blízek v úctě Marii Panně, jsi také blízek Ježíši Kristu. Ji uctívej nejen ve svých potřebách a nouzi, ale ji chval a vzývej i když jsi šťasten. Leckterý ze ctitelů Panny Marie podobá se prosebníku, jenž pozdraví, jen když prosí, jindy zapomíná. Takou úctou pohrdáme i my a nejsme jí uspokojeni.

Prosme ji a uctívejme, když jen nebezpeč se blíží, aby nás do všeho nebezpečí a hlavně nebezpečí duše vysvobodila vždycky. Tělo by dali všichni pod ochranu její, ale pro duši svou chtějí míti volnost.

Paní ji nazýváme a proto musíme býti jejími sluhy ochotnými, uctivými, pak bude ona naší prostřednicí a orodovnicí. O potřeby naše není nouze, spíše jest nouze o pravou úctu, aby Maria Panna nezhrdla potřebami našimi, ale ode všeho zlého ostříhala nás vždycky slavná Panna Maria. Amen. *Fr. Vaněček.*

Narození Panny Marie.

Královno míru, oroduj za nás!

Slova, která přidal sv. Otec Benedikt k litaniím loretánským.

1. Drazí ctitelé mariánští! Jsou tomu čtyři léta, co navštívil jsem v Umbrii památnou svatyni rodičky boží Panny Marie della Stella, jež vystavěna byla ctiteli a dobrodinci Mariánskými po jejím zázračném se zjevení v úrodném údolí řeky Klitumnu nedaleko rodiště sv. Frant. Serafinského, městečka Assisi, ve stínu hory Monte Falco, na níž spatřila světlo světa sv. Klára, duchovní sestra sv. Františka.

Kdybych se býval ubíral svou cestou, co různých myšlenek by se bývalo rojilo mou myslí — dávná minulost roviny Umbrijské; jak mnohé slavné osoby bývalých dnů byly by vyvstaly pře d mým zrakem — Hannibal, Caesar, Karel veliký s německými císaři, náš opat, Božetěch s biskupem Vojtěchem, již odpočinuli si u pramenů řeky Klitumnu na cestě k Římu, Karel IV. náš milovaný otec vlasti a řada jiných, kteří zanechali tam své šlépěje, a pro nás vzpomínky. — Než tenkrát ustoupiti musily všechny představy větší myšlence nové, přítomné, představám, které vyplňovaly veškeré moje smyšlení. — A myšlenkou tou byla dnešní hrozná světová válka ve svých počátcích. Již přes měsíc zuřila zhoubná válečná litice po vlasti naší na severu a mě zdálo se, že slyším temné hřmění děl a praskot pušek v nekonečné dálce, že slyším pláč a nářek matek, žen a sirotků, jimž zrádnou střelou vyrvány byly tisíce a tisíce otců, synů, bratří, přátel a známých. Tušil jsem, že přítomná válka, kterou zkažený svět již po léta připravoval, nabude hrozivé síly a neslýchaných rozměrů, že její stopy dlouho cítit budou říše a národy, že zanechá jak ve městech tak i v dědinách, jak v palácích tak i v chatrčích mnoho slz a zármutku a bolesti. Proto vydala se celá naše kollej na pouť, aby prosila u oltáře mocné královny míru Panny Marie ochranu a milost pro naše drahé, pro naši vlast tak těžce zkoušenou a aby od ní odvrátila veškerou pohromu a strádání. Vstoupil jsem do renaissančního chrámu a postranní lodí chtěl jsem dojíti hlavního oltáře. Než pozornost mou upoutal najednou neobyčejný předmět, který visel na zdi blízko hlavních dveří. Visela tam protrhaná vojenská čepice a pod ní na malém lístku napsána byla neumělou rukou následující útěchyplná slova: »Maria byla mou těšitelkou, Maria pomohla mi v bojích v Libii a Tripolsku, že jsem se vrátil

zdráv — — Maria sprostředkovala mír. Budiž jí za to věčný dík a chvála.« Dojemně působila prostá slova vojínova a pomyslil jsem si: »Ó jak šťastný to vojín, jenž taková slova mohl napsat a jak šťastni byli by naši vojíni a s nimi i my všichni, kdybychom přesvědčení o pravdivosti slov onoho vojína a jeho odkazu si řekli s odevzdaností dítěte Božího: »Maria těší, Maria pomáhá, Maria sprostředkuje mír.« — Poslyšte mne s laskavou pozorností, až jménem Páně o těchto slovech promluvím. — Ty pak, ó panno, potěšení zarmoucených a pomocnice křesťanů, provázej nás svou milostí a přímluvou u trůnu svého jednorozeného syna božího, Ježíše Krista.

Moji drazí! Český básník a kritik Šalda nazývá ve své knize »Boj o zítřek« život a dějiny pohřebištěm a kostnicí. A správně dí, vždyť doopravdy je tělesný i duševní náš život hřbitovem, do něhož denně, ba každou hodinu pohřbíváme svoje radosti, do něhož ukládáme se slzou v očích a šeptem bolesti na rtech všechny svoje touhy a naděje. Je málo radostných a šťastných chvilek v našem životě — zasvitnou jako kmitavé bludičky nad loukami mezi lesy a zmizejí, ztratí se a zanechají nás v temnotách a nejistotě. — A ohlédneme-li se nazpět, co zříme? Uplakaný včerejšek, jenž v duši naší nezanechal nic jiného než dech zklamání a stopy bezútěšné skleslosti. A jsou snad radostnější hodiny přítomné? — Ach nikoli. Plni nejistoty a obav hledíme vstříc zítřku a trneme, zda nepřinese nám ještě větší bolesti, větší zklamání. Ano takový je náš život. A co máme teprv říci o dnešní době, době válečné vřavy rozkolu a sváru? — Smrt nelítostně řádí v řadách našich milých, četnější než jindy nemoce ztenčují řady našich ustaralých rodičů, naděje naše, jež patřily šťastnému budoucnu rozplývají se jako kouř, všude čerstvý rov, zármutek a pláč. Každý by si myslil, že ze všeho toho není žádný jiný východ, než zoufat si. Však zoufalosť je jeden z nejnebezpečnějších hříchů a popřejeme-li jeho lstivému hlasu sluchu, jsme ztraceni. Než ptáte se, co máme dělat? Odpověď krátká: »Hledejte těšitele,« neboť máme li ty, nelekneme se ani těch největších ztrát, neštěstí a bolestí a s novou silou odevzdáni do vůle boží pracovati budeme pro zítřek.

Každý z nás má někoho, kdo nás umí potěšit. Jsou to příbuzní, přátelé, naši dobří známí. Než někdy ani ti nejsou s to, aby nám zoufalým vlili do srdce trochu útěchy a proto hledáme jiného těšitele, těšitele mocného, upřímného, věčného a tím je matka boží Panna Maria se svým jednorozeným synem, Ježíšem Kristem. Ano, nejmilejší. Zkuste to a utecte se ve svých bolestech k oltáři mocné těšitelky, která nezvratně potěší jednoho každého — a vlije vám do kalichu hořké žluči krůpěje balsámu, setře slzy ve vašich očích, utiší srdce rozdrásané čerstvými i starými ranami a odvrátí od vás zármutek a pláč, jehož se člověku dostalo údělem po prvním hříchu našich prarodičů. Je těžký strastiplný náš život, než přece není třeba klesat na mysli. — Syn boží Ježíš Kristus sestoupil na svět, aby sám zkusil, aby sám vytrpěl všechny

následky dědičného hříchu. Dovolil, ba spíše chtěl, aby i jeho matka byla podrobena všem bolestem a to bolestem daleko větším, než někdo z nás — a aby nám jí vyzkoušenou trpitelku mohl dát za těšitelku, neboť jen ten může těšit, kdo trpěl sám. — Viděla matka boží, že její božský Syn jen nevděk sklízel na tomto světě, který jej na konec skličoval, trním korunoval a pověsil na potupný kříž. Hle, jaký to pro nás příkladný a útěchyplný obraz — matka boží stojící pod křížem se srdcem proraženým sedmerým mečem bolesti. — A kdyby naše oko bylo sto proniknout až před trůn Nejvyššího, viděli bychom Ježíše Krista kterak, posílá matku svou k útěše matkám, ženám a dětem, kteří na bojišti ztratily své syny, muže a živitele. Vypravovala mi jedna matka z blízkého okolí, že nemohla zapomenout na svého padlého syna, že nic a nikdo ji nemohl potěšit. V noci ve svých snech tázala se s pláčem často svého syna: »Ach hochu, kde najdu jen tvůj hrob«. A jednou zjevil se jí syn a pravil: »Jdi matinko na horu Mariánskou a tam u dveří pod kruchtou najdeš můj hrob!« Ano hrob Kristův jest hrobem i vzkříšením nás všech; v něm pohřbeny jsou všechny bolesti a nedostatky lidstva, v němž zapomenuty jsou všechny viny lidského pokolení. Jen u hrobu Kristova najdeme útěchy, jen matka bolestná nás v těchto hrozných dobách může potěšit. Nemeškejte utrápené matky, neváhejte bolem zdrcené ženy a přineste všechny bolesti do svatyně k nohám rodičky boží, položte své mrtvé syny, své padlé muže na klín matky bolestné a proste ji, aby za vás snášela všechny úzkosti, aby s beder vašich sejmula jak stopy bolestí minulých tak i všechna trápení dnů příštích.

2. Moji drazí! Než Panna Maria není jenom naší těšitelkou, ona jest i naší pomocnicí v životním boji Rodička boží nejen potěšuje zarmoucené trpící a strádající — ona i pomáhá, klesající pozvédá, umdlévající posiluje, bojuje s námi, pracuje s námi nebo často i za nás Je život náš bojem o zítřek, jenž stravuje často veškeré naše síly — v něm vítězí naše snahy, plány anebo se hroutí ve trosky; v něm podléháme často sami, troškotáme o úskalí překážek a dodáváme tak mrtvoly hřbitovům a naplňujeme hroby ztracených plánů a cílů. A vítězství v lopocení a námahách je příliš drahé, je téměř nemožné, nezískáme-li si nějakých pomocníků a spojenců. Tíží-li srdce naše nějaký zármutek, stačí k útěše naší často jediné slovo, pohled, úsměv — klesáme-li však pod tíží nějakého neštěstí, máme-li vybřednout z bídy a strádání, nestačí slova těšitelova — tu třeba je nám pomocné ruky. Co platna by byla slova člověku klesajícímu pod břemenem, kdyby ochotná pravice mu nepomohla, nadlehčit a nadzvednout břímě, co platna by byla pobídka člověku bojujícímu s rozzuřenou šelmou pralesa, co znamenal útrapný pohled židovského kněze a levity zraněnému a oloupenému Židu cestujícímu z Jerusalema do Jericha oproti skutkům milosrdného samaritána, jenž mu rány vymyl, obvázal, na mezka vysadil a staral se o něho, až z nebezpečenství smrti vyvázl. — A my všichni potřebujeme pomoci. Ať se obrá-

tíme kamkoli, všude na nás čeká boju námaha, všude v cestě plno překážek a nepřátel. — A my musíme prorazit, chceme-li uskutečnit naše plány. Na cestě k cíli klesáme, umdléváme a úzkostně ohlížíme se po pomocné ruce. A tu nám podává matka boží; než my často jí pohrdáme, odmítáme ji a proto tolik neúspěchů, tolik katastrof; a přece jen za její pomoci můžeme dosáhnouti cíle jak přirozeného tak i nadpřirozeného. Jak účinná je její pomoc k lidskému počínání, toho krásným je dokladem toto poutní místo a jeho zakladatel Leopold Fiala. Chudičký poutník, jenž živil se prací svých rukou, pojal plán postaviti na tomto místě mariánskou svatyni a útulek pro poutníky. A jeho práce byla požehnána a my dosud divíme se jeho neumdlévající snaze. Třikrát stavěl, než postavil tento krásný mariánský kostel, padesátkráte doprovodil ctitele mariánské k rodičce boží Panně Marii Celenské v Maria Cell — padesátkráte snesl námahy obtížné třínedělní poutě již i jako vetchý stařec. Ptáme se, byl by mohl vykonat všechno to bez pomoci Panny Marie. — nikoli. — A ne méně než onen v pověsti svatého zemřelý poutník a zakladatel tohoto poutního místa potřebujeme i my pomoci rodičky boží Panny Marie a zvláště v dnešní době, kdy obklíčeni jsme rykem válečného hluku, kdy doléhá na nás rána za ranou.

Kde je náš spojenec nejlepší, jenž neklame, jenž nezradí? Je to Panna Maria, jež ve válkách vždycky a všude pomáhala. Již písmo svaté přirovnává Pannu Marii k věži Davidově, k věži dobře opevněné a k šiku dobře vycvičenému a k boji přichystanému — její boj s hadem předpověděn již v ráji — modlitby církve vybízejí nás stále, abychom se utekli pod její ochranu a štít. A v dějinách nalezneme totéž. Knížata a králové brávali obrazy rodičky boží s sebou na válečná tažení, konány prosebné poutě za válek a když matka boží pomohla, stavěny jí z válečných kořistí chrámy, oltáře, malovány obrazy, řezány sochy. — V dějinách poutních míst nalezly bychom četné doklady toho, jak matka boží ve válkách pomáhala. — Dobře a šťastně se bojuje pod praporem mariánským a pod ním se i vítězí. Toho si byl vědom onen italský vojín ve válce v Libii, a toho si jsou vědomi i mnozí z našich vojínů, kéž by si toho vědomi byli všichni. Ó jak v zákopech sílí polibek medailky Panny Marie, jíž pověsila matka synovi na krk, ó jak pomáhá od malomyslnosti upřímný Zdrávas na klokočovém růženci, jejž dala muži do kapsy jeho věrná žena vědouc, že kdo se růžencem obloží, k tomu nemá přístup smrt a nepřítel duše. Však růženec i medailka musí býti výsledkem živé víry, ne však pouhé mrtvé víry.

Často čteme v denních listech jak medailka, růženec anebo pouhý obrázek, jejž vojín nosil ve svém kabátě, mu zachránil život, jak pomohla modlitba nebo svaté přijímání, které vykonalo dítě za svého otce na bojišti před oltářem mariánským. — Ano, jenom za pomoci Panny Marie vrátí se naši otcové, synové a bratři bez úhony, jenom pod jejím praporem a s jejím štítem je možné

vítězství, jen ona pokoří nepřátele jako potřela a rozdrtila hlavu hadovu, stavši se matkou jednorozeného syna božího. Co nám ubohým jiného zbývá než utéci se pod její ochranu a proto modlíme se nyní často ve válce onu krásnou modlitbu »Pod ochranu tvou«. Jsem jist, že kdyby každý se ji modlil se srdcem upřímným, pln důvěry, že by matka boží pomohla a učinila konec všemu trápení a strádání.

3. Než přece myslí si mnohý: marné jsou naše modlitby, marné naše naděje, liché a prázdné naše otázky: kdy bude konec, kdy se vrátí mír, vždyť již přes čtyři roky zuří světem válečná bouře a příboj jejích vln dorážÍ na nás čím dál tím hrozivěji a hrozí nás smésti s povrchu zemského — nepřátel přibývá a s nimi roste jejich nenávist a zběsilost — a mír dosud nedohledný. Skončí již jednou obrovský, světový ten svár — kdo jej ukončí, kdo přinese mír? Snad ani Bůh není s to, aby usmířil rozbouřené tábory — z moci jeho vyrván byl svět duchy pekelnými, slyšíme často rozumovati toho i onoho.

V chrámě svatého Januária v Neapoli uchovávají vzácné ostatky světcovy krve ve skleněném ciboriu. Každý rok na den sv. Januaria 19. září stává se tato seschlá, ssedlá krev tekutou za zpěvu litanií ke všem svatým. V průvodě za zpěvu »Tebe Boha chválíme«, nešena bývá potom zázračná krev po kostele. Ten den je největším svátkem pro Neapol a zbožní věřící mohou si při onom zázraku získat mnoho milostí. Bylo to 19. září 1914, opět na den sv. Januaria, kdy sešlo se do svatyně více věřících než obyčejně. Vždyť chtěl si lid vyprosit na přímluvu velkého světce ochranu s nebe pro těžké doby, neboť světem rozpoutala se válka a hrozila do své vřavy strhnout Italii a mnohé ještě jiné říše. Dny před tím roznesl se hlas po městě, že tohoto roku nepopřeje Bůh zázraku Neapoli, poněvadž se pro válku na svět hněvá a proto lid byl v horečném napětí a důvěrněji se modlil, aby Boha usmířil a s nebe si zázrak a s ním milosti pro vlast, pro svět vyprosil. Zahřměly kostelem litanie, oči všech upřeny na oltář, kde stálo ciborium se světcovou krví. Lid zpíval celou duší, chrám se otřásal — než krev nestávala se tekutou. V litaniích prošena Panna Maria, andělé a svatí apoštolé, za pomoc vzýváni mučedníci, vyznávači a panny — a krev dosud v tuhém stavu. Lid bije se v prsa a volá: »Milostiv nám buď«, a myslí si: opravdu se Bůh hněvá, vždyť jindy nastal zázrak po prvních slovech litanií. Již přezpíváno několik proseb, až došel lid k prosbě: »Od moru, hladu a války vysvoboď nás Pane«. Zazpíval ji s touhou, s důvěrou a hle: krev v rukou arcibiskupa nabyla živé barvy, ztekutněla a lid opojen svým vítězstvím na Bohu zahřměl ambrosiánským chvalozpěvem: »Tebe Boha chválíme«.

Co lidu a nám chtěl naznačiti Bůh tím zázrakem? Katolické italské noviny viděly v něm veliké proroctví: »Hrozná bude tato světová válka, než i v ní bude bdíti ruka Páně nad rozbouřeným světem a popřeje vítězství věci spravedlivé až uzná za dobré.«

Bůh se hněvá na svět, jenž toho plným právem zasloužil,

a nevrátí nám mír dříve, dokud zaň zkrušený svět v pokoře nepoprosí a dokud jeho hněv nebude usmířen. A kdo je tím povolaným, jenž usmíří hněv boží a urychlí návrat míru, kdo napraví ten nevděk vůči našemu Spasiteli? Opět a znovu je to matka boží, rodička Ježíše Krista. Jsem přesvědčen, že Panna Maria stále prosí svého syna, aby navrátil ubohému světu toužený mír a Spasitel náš snad jí odpovídá jako tenkrát v Káni gallilejské: »Ještě nepřišla hodina má!« Než budeme-li prosit úpěnlivě rodičku boží a ona zase svého syna v nebesích — neodolá syn, aby nevyplnil přání své matičky.

Jen matka boží Panna Maria je to, jež sprostředkuje mír a pokoj na zemi, vždyť tolikrát již pomohla v bouřích válečných a pomůže také tentokrát, odvrátí od nás mor, hlad a válku. Jen vzpomeňme si na některé okamžiky v našich dějinách. — Litice válečná převalila se stokrát a stokrát přes požehnané české lány, vesnice hořely, lidé umírali. A popatřme blíže do některých záznamů starých kronik, poutních míst. Tak roku 1040 a 1431 vydobyli Čechové na přímluvu rodičky boží slavné vítězství nad velikými vojsky německými nedaleko svatyně Panny Marie Loučínské v kraji pošumavském — a r. 1241 za Václava I. porazil vůdce Jaroslav ze Sternberka voje Tatarů u svatyně Panny Marie Hostýnské na její přímluvu. — A nemusíme chodit daleko. Vždyť město Ústí nad Orlicí zachráněno bylo na přímluvu rodičky boží, která na obraze se vznášela nad městem, od moru a hladu ve válce třicetileté, když Uhři a Švédové několikrát městem protáhli a je poplenili.

A co svatyň, a co chrámů mariánských hlásá světu vítězství Panny Marie, každé větší město má chrám nazvaný u Panny Marie Vítězné na památku toho, že Panna Maria v těžkých dobách válečných pomohla, sprostředkovala mír. A rovněž tak stane se i dnes, matka boží ukončí hroznou bouři válečnou, utečeme-li se k ní s dětinnou důvěrou, Panna Maria přinese žádaný mír, přinese opět na zem pokoj lidem dobré vůle.

* * *

Per Mariam ad Jesum, prostřednictvím Panny Marie k Ježíši, Pannou Marií k Ježíši, bylo heslem zemřelého Papeže Pia X. A rovněž nynější veliký Papež Benedikt XV., když zdá se mu, že marně volá ve své krásné modlitbě k božskému srdci Páně o zastavení hrozné pohromy válečné, když bolestně vyráží z hrdla: ustrň se nad tolika matkami, které trnou o osud svých synů, ustrň se nad tolika rodinami, které osiřely odchodem svých hlav, slituj se nad zbědovanou Evropou, které hrozí tak veliká spousta, když skoro zoufale hlasem svatého Petra »Pane, zachovej nás, hyneme,« donucuje milosrdného Boha, aby utišil moře rozbouřené, obrací se naposled k rodičce boží, jako k poslednímu útočišti. Učiňme tak i my a na kolenou před obrazem rodičky boží volejme dnes často se svatým Otcem: Ty pak Panno přesvatá jako v jiných hodinách hrozných zkoušek, tak i nyní pomoz nám — ochraň nás a zachraň! Amen.

Al. Novák.

Na slavnost Jména Panny Marie.

A vtělil se od Ducha svatého z Marie »Panny.«
Nycejské vyznání víry při mši sv.

Roku 1865 dávala se v pařížském kostele zvláštní mše svatá, hudební skladba. Mnoho lidí spěchalo poslechnouti více hudbu než se pomodlit při drahé oběti mše sv. Také mezi posluchači byl zámožný žid Kohn, hudby milovník. Neměl úmyslu snad zbožně mši svaté obcovati. Poslouchal kyrie — Pane, smiluj se, slyšel »Sláva na výsostech Bohu«, byl pohnut krásou hudby. Konečně začalo »Věřím v Boha . . .« Když hudba měnila svůj běh při slovech: »Vtělil se z Ducha svatého a narodil se z Marie Panny«, tu hudba i milost boží tak jej dojímaly, že Kohn zvedl se se své stolice, poklekl a hlasitě odříkával: »Věřím v Ježíše Krista, Syna božího . . .« Po krátkém poučení byl pokřtěn a stal se jedním ze vzácných výjimek obrátů ze židovstva: stal se apoštolem úcty k nejsv. Svátosti oltářní a založil spolek mužů k uctívání přítomného Pána Ježíše ve velebné Svátosti v noci na ten úmysl, aby se nahrazovaly Bohu učiněné urážky v noci pijanstvím, hráčstvím, smilstvím atd. Dodnes v Paříži v tomto kostele každé noci střídavě každou hodinu se shromažďují muži dle určitého pořádku, a hodinu hlasitě společně se modlí. To jest ovoce toho Kohna, jenž při zpěvu »Et incarnatus est« vyznal božství Páně.

Vícekráte mluvil jsem o třetím článku víry — dnes, v den Jména Panny Marie musím se vrátiti k němu pro jeho důležitost, abyste i vy poklekli v duchu svém a řekli: Věřím.

Pojednání.

Svaté evangelium nám vypráví poselství andělské a vypráví nám o působnosti Ducha sv., jenž zázračnou cestou zastínil Matku Páně. Proto máme, křesťané katoličtí, za pozdrav »Pochválen buď Ježíš«. Jihoslované katoličtí pak říkají »Pochválen buď Ježíš i Maria.« Dnes, v den slavného jména Panny Marie, všechna srdce vaše chvalte Ježíše a Marii. Vám dokazovati božství Ježíše Krista, kteří jste se sešli slaviti jeho Matku panenskou, bylo by zbytečno. Vy znamením jeho se žehnáte, vy služby jeho navštěvujete, vy víte, že jest druhá božská osoba, která se vtělila. Víte, že království jeho nebude konce. Vezmou za své království, vezmou za své rody vznešené, ale trůn tvůj, Pane Ježíši, nevezme konce. V tom jest útěcha srdce pro každého věřícího a zachovávajícího boží přikázání. Stokrát mohou pohrdnouti jeho královstvím, on přece bude vládnouti a rozdávati dary své všem v něho věřícím.

V roce 1848 byla revoluce v Paříži; král uprchl zadními dveřmi Tuilerií do Anglie, trůn byl spálen, drahocenné věci metány oknem ven. Jeden z rozkacených našel krásný krucifix v kapli královské a chystal se jej zneuctíti. Na blízku stojící muž vyrval mu kříž z rukou se slovy: »Co to děláte, vždyť jest

to znak Vykupitele. Jestliže nás neosvobodí kříž, nic nás neosvobodí!« Chopil se kříže a nesl jej uctivě nade hlavou; lid smekl a jakoby zapomněl na svou zuřivost vzdával úctu sv. kříži, jenž byl nesen povýšen. — Vidíte, jeden muž rozhodností svou co vykonal? Tolika lidem dodal odvahy vyznati víru v božství Ježíšovo.

Po 32 letech v r. 1880 jezdil po Paříži povoz a sbíral kříže ze škol a nenašlo se mužů dosti, kteří by tomu zneuctění zabránili. Přece však Ježíš zůstal týž a zůstane vtělený Syn boží. Jeho božství nezávisí na množství těch, kteří v něho věří, ani na jejich stavu a moci, ale trůn jeho trvá na věky. Tentýž zůstává Pán, když jej následoval zástup tak veliký, že až tlačil se naň, když šel s hloučkem svých věrných a pravil jim: »Nebojte se, maličké stádce, neboť zlíbilo se Otci dáti vám království boží«. Tak jest také dnes. Nezáleží mocnost a božství Páně na vašem počtu a vašem stavu, nedodáváme slávy jemu, ale béřeme sami z jeho milostných pokladů. Jeho sláva jest také slávou Matky boží.

Všechna sláva, kterou vzdáváme Matce, přechází na Syna jejího. Když dobře pochopíte, kdo Ježíš Kristus jest, budete dobře ctíti i Marii Pannu.

Bůh se nám poznati dává mnohým způsobem. Zjevuje se nám v celé přírodě, a každé stvoření jest jakási myšlenka boží. Mnozí lidé neumí v ní čísti, poněvadž se této četbě nevěnovali. Bůh se nám však dává poznati více ve zjevení svém, jak je obsahuje Písmo sv., kteréž nám vypráví o úradcích božích a skutcích božích. Nejsvětější pak zjevení, jež Bůh učinil lidstvu, jest: Ježíš Kristus, vtělený Syn boží, druhá božská osoba, která se stala člověkem a třicet tři léta s námi na zemi přebývala. Pán Ježíš stal se člověkem ve všem — krom hřích — nám roven a vzal tedy i lidské tělo na se, ovšem způsobem mimořádným, proto vyznáváme, že se počal z Ducha svatého a narodil se z Marie Panny a v tom jest obsažena veškera krása a milost Marie Panny.

My si matku a otce svého nevolili, Bůh nám je dal, však Bůh dobrotivý, když chtěl mezi námi přebývati a tělem býti učiněn, a jako člověk, chtěl býti nazýván synem člověka, zvolil sobě matku, z níž chtěl tělo lidské z působení Ducha sv. na sebe vzíti. My si matku nevolíme. Bůh si ji vyvolil a k té vznešenosti tak připravil, a ctil tak i zvolenou Matku svou. Vše, co nejkrásnější, nejvznešenější před okem božím, zvolil, aby okrášlil Matičku svou. Z pokladů svých vybral největší a nejvzácnější, aby ji okrášlily. Bůh sám ji tedy svými dary a milostmi okrášlil.

V čem ono omilostnění Marie Panny záleželo? Snad že ji sprostil chudoby a nedostatku? Nikoliv; byla z chudých nejchudší. Byla sproštěna snad kříže a soužení? Ne, neboť ji nazýváme královnou mučedníků; byla obdařena slávou? Nikterak; vždyť její život byl skryt v Nazaretě u přeslice a kuželе. Byla omilostněna něčím, čeho svět si váží? Žádnou měrou. Omilostněna tím, čeho si neváží svět a co jen u Boha platí: bez hříchu

počata, bez hříchu žila, bez hříchu zesnula, celá před Bohem krásná, proto jest od všech věřících národů a věků nazvána: blahoslavenou, milostí plnou!

Kdyby jí dal bohatství, co by jí dal vzácného, co mnozí nemají? Dává král královně skleněné perle? Ješitné dary, jen ješitným lidem. Bůh dává božské dary, proto vyhledal Bůh pro Máteř svou ve své pokladnici poklad nejlepší: bez hříchu osobního i prvotního ji učinil, aby byla nade všecky.

My ostatní půjdeme v řadě před Bohem dle menšího počtu a váhy hříchů svých, jak jsou před vševědoucím Pánem Bohem. Toť druhý důvod naší úcty a lásky Marie Panny: Matky boží.

Pro tyto nejvzácnější milosti, které Bůh na svou nejmilejší duši Marie Panny seskupil, zaznívá k ní náš nekonečný pozdrav lidstva v andělském »Zdrávas« a zaznívá ustavičná prosba v každé duchovní potřebě: »Pros za nás nyní«.

Slavíme jméno Panny Marie, ale nesmíme zapomenouti na Pána svého Ježíše Krista.

O tomto Synu božím z Ducha sv. počatém pravíme, že jest »Pán náš«. Vykládal jsem vám jméno Ježíš (= Vykupitel), Christus (Pomazaný Páně), zbývá o něm říci ještě, co znamená »Pán náš«. Jeho vůle, jeho zákon jest naším zákonem, my jeho služebníci. Ale v Starém Zákoně prorok pravil: »V roztrpčenosti dí Hospodin: jestliže jsem váš Pán, kde jest služba vaše?« Tak to platí o nás. Odříkáváme slova: Věřím v Boha, v Pána našeho . . . a při tom naše vůle neuznává žádného Pána nad sebou.

Toť jest právě úkolem církevních slavností, aby se probudila v nás povinnost Pánu našemu zasvětiti své srdce, a sice očištěné jak sv. pokáním tak sv. úmysly, poněvadž on jest cesta, pravda a život. Krom něho není cesty, není pravdy a ovšem také není života.

Konáme dnes slavnost odpustkovou, přátelé; nezapomínejte, že se jedná o věc důležitou, o život váš. Zda hlásíte se ku Pánu svému, zda jej vyznáváte v srdci svém před světem, to není bezvýznamná maličkost, jako není lhostejným, jestli slunce zahřívá naše pole či led je mrazí, tak ani pro duši není lhostejno. Kdo z vás by nechtěl posvětiti srdce své Pánu Ježíši? Ubohý — ten by vypověděl službu králi, jehož království nemá konce. Chceš tomu? Nikoliv. Tedy pros a skloň vůli svou pod jeho panství. Amen.

Fr. Vaněček.

Na neděli sedmnáctou po sv. Duchu.

Napsal Dr. K. L. Řehák.

Kterak Boha milovati nade všecko?

1. Kdysi přistoupil jeden v zákoně učený k Pánu Ježíši, a pokoušeje ho, předložil mu otázku (Luk. 10, 25): »Mistře, co čině, obdržím život věčný?« A Pán Ježíš jemu odpověděl: »Milo-

vati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, a ze vší síly své, i ze vší mysli své; čili zkrátka nade všecko, nebo-li více než všecko na světě; tedy více nežli sebe, nežli manžela, nežli děti, nežli peníze i hodnosti i rozkoše a jakékoli statky pozemské.« A když dle dnešního sv. evangelia učitel zákona podobně se tázal Pána Ježíše, které jest přikázání veliké v Zákoně, obdržel tuto odpověd od Spasitele: Nejprvnějším zákonem jest Boha milovati nade všecko; a po tomto zákonu jest hned na druhém místě: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!«, kteréžto druhé přikázání Pán Ježíš při jiné příležitosti vyložil takto: »Všecko, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy čiňte jim« (Mat. 7, 12); a tudíž i všeho toho, co si od jiných nepřejete, ani vy nečiňte jim!

O lásce k samému sobě Spasitel přikázání neučinil, ježto jednomu každému v srdce jest vepsán, aby duši i tělo své miloval. Žel, mnozí hříšně se domnívají, že se milují, když všem svým převráceným žádostem hoví, zapomínajíce, že Bůh chce býti milován nade všecko, a že tudíž nestrpí v srdci lidském žádné modly, nýbrž chce v něm mít trůn sám!

Kdo Boha vpravdě miluje nade všecko, a bližního pro Boha jako sebe samého, tomu Bůh slibuje odplatu v nebi nade vše lidské pomyšlení velikou. Sv. Pavel, jenž ji na posilu ve svých hrozných bojích pro víru Kristovu spatřil, prohlásil (I. Kor. 2, 9): »Čeho oko nevídalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, připravil Bůh těm, kteří jej milují.« Podobně lze ale říci i to, že co Bůh uchystal na trestech nepřátelům svým v pekle, rovněž oko lidské na světě nevidělo, ucho neslyšelo, a na srdce lidské nevstoupilo; jsou to tresty nad pomyšlení hrozné a k tomu věčně trvající.

2. Srdce jednoho každého jest ale od Boha stvořeno pro štěstí, a proto jeden každý člověk chce šťastně žíti; i zločinec činí jen to, o čem se, ovšem mylně, domnívá, že ho oblaží, šťastným učiní. Máme tedy chtíti šťastnými býti skutečně i na tomto světě i blaženými věčně v nebi. Kterak toho ale dosáhneme?

K dosažení života věčně blaženého třeba pěti věcí, a sice:

a) Musíme míti upřímnou radost z dokonalostí božích. Avšak máme-li se z dokonalostí božích radovati, musíme dříve Boha poznávati. Koho neznáme, toho nedbáme, toho neuctíváme. Máme tedy známosti o Bohu čerpati, a sice hlavně z jeho zjevení, jež nám církev katolická, na sv. Petru a apoštolích Páně vzdělaná, neomylně vykládá. Dále máme ale také bádáním svého vlastního rozumu hleděti vždy důkladnějších známostí o Bohu a jeho dokonalostech nabývati.

Vidím-li na stěně hodiny viseti, jež přesně čas ukazují, hodiny i čtvrthodiny správně vybíjejí, musíme rozumem svým souditi, že musil sestavěti je někdo dovedný, jemuž říkáme hodinář. Nevidím hodináře, ale vidím dílo jeho, a z mistrovského díla soudím na dovednost mistra samého. Kdyby tak někdo k nám

přistoupil, když si uměle sestavené hodiny prohlížíme, a vážně nám tvrdil, že se ta kolečka v hodinách sama sběhla, v pochod dala a hodiny správně označují, podívali bychom se na něho, zda-li nevypadá jako nějaký blázen! Co máme říci pak těm pošetilcům, kteří vidí pravidelný pohyb nesčíslných hvězd nebeských, aniž by jedna druhé překážela, ač některá tělesa nebeská jsou i tisícekrát větší nežli naše země, a pohybují se dle svědectví hvězdářů s neuvěřitelnou rychlostí a v nesmírných prostorách, a přece tvrdí, že se ta tělesa nebeská sama sběhla a zákony oběhů svých přesně zachovávají; a že není Boha? A pozorujeme-li věci na světě, od broučka v prachu až k největším zvířatům, od nejútlejší bylinky až k obrovským stromům, nerosty, změny v podnebí i ve střídání ročních období, pozorujeme-li i sebe i co se v nás děje, a jak neviditelná jakás ruka vše podivuhodně a mocně spravuje a řídí: a mohli bychom říci, že se to vše samo od sebe děje? Ó jak právem dí prorok Páně: »Jen blázen praví v srdci svém: není Boha!« A jak mnoho věří pošetile nevěrec, aby nemusil věřiti Bohu i rozumu svému!

Právě tomuto neviditelnému Tvůrci, Řiditeli i Zachovateli všech věcí říkáme Bůh. A o jeho skutcích když uvažujeme, cítíme se povzbuzenými, abychom chválili jeho moc, moudrost, dobrotivost, podobně jako zvedené dítky radují se z každé přednosti otce svého.

b) Avšak nestačí, abychom jen sami Boha poznávali, z jeho dokonalostí se radovali a pro ně ho uctívali, ale žádá se na nás dále, abychom také o to se dle možnosti své přičiňovali, by Bůh i ode všech ostatních lidí byl vždy lépe poznáván, uctíván i milován. Za to prosíme i v modlitbě Páně, říkajíce: »Posvěť se jméno tvé! Přijď království tvé!«

Máme tudíž obětavě podporovati i missionáře, kteří hlásají čest boží, a sice i ony, kteří tak činí v dálných krajinách pohanům, jakož i ty, kteří připomínají úctu Boha všeho druhu odpadlíkům a novým pohanům, žijícím v počtu nemalém mezi křesťany. Máme potírati nemravný tisk a ani haléře naň nedávati, sami ale rozšiřovati také čtení dobré, v pravdě poučné a ke mravnosti vedoucí.

c) Jsme lidé křehcí, a proto i při všem vědomí, čím jsme Bohu povinni, snadno na povinnosti své k němu zapomínáme. Proto chtíce u Boha odplaty věčné dosíci, musíme také často lítost vzbuzovati nad svými hříchy, častěji svátosti přijímati, abychom se netoliko nedokonalostí svých vždy znova zbavovali, ale i chlebem nebeským k věrné službě boží se posilovali. Spasitel věru slibuje (Jan 6): Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm, a já ho vzkřísím v den nejposlednější. A hrozí: Kdo nejí mého těla, nevejde do života věčného!

d) A dále máme všecky skutky své dobré činiti vždy jen pro větší čest a slávu Boží. Sv. Pavel píše: »Buďto tedy že jíte, nebo pijete, neb cožkoliv jiného činíte, všecko ke slávě boží čiňte!«

e) Korunou vší dokonalosti ale jest, abychom ve štěstí i v neštěstí, ve všech příhodách života vůli boží naprosto se podrobovali, jak nás naučil Spasitel se modliti v Otčenáši: »Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi!« A jak i sám v zahradě Gethsemanské před svým hrozným umučením, jež jemu jako vševědoucímu Bohu předem až do všech podrobností známo bylo, činil, řka: »Otče! vezmi tento kalich utrpení ode mne; ale ne jak já chci, ale jak ty chceš! Ne má, ale tvá vůle se staň!«

3. Jestliže snažíme se Boha vždy lépe poznávati, uctívati i milovati; jestliže proto pro jeho čest horlíme při odpůrcích jeho; jestliže za vlastní poklesky upřímně se kajeme, vše jen pro větší čest boží konati se snažíme, a vedení božské prozřetelnosti s ochotou a vždy se podrobujeme, Bůh všechny snahy ty ve své dobrotivosti přičítá nám za zásluhy, jež způsobem ne přeštědrým, ne královským, ale božským odplatí nám.

A k takovémuto životu překrásným i úchvatným vzorem jest nám přeblahoslavená Bohorodička, jejíž dokonalosti připomínáme si dnes v neděli Sedmibolestné Panny Marie.

Přeblahoslavená Panna snažila se věru od dětství svého Boha vždy lépe poznávati i oslavovati. Vlastních hříchů nemajíc žila život svrchovanou měrou odříkavý i kající i ve svém domově, i v Egyptě i pod křížem Syna svého, i po léta ještě po jeho slavném na nebe vystoupení, aby mladé církvi matkou i pomocnicí byla. Když obdržela oznámení od anděla, že ji Bůh vyvolil za matku Syna svého, nikterak nezpyšnila, ale jen v nejhlubší pokoře prohlásila: »Aj, já děvka (nejnižší služebnice) Páně; staniž se mi podle slova tvého!« Buď vůle boží na nebi i na zemi. Ona dokonale milovala pro Boha i bližní své; nebo na její právě přímluvy učinil Pán Ježíš první zázrak v Káni galilejské.

Dle tohoto vzoru hleďme se zaříditi, jak nás k tomu navádí modlitba růžencová, abychom i my jednou za Matkou boží oslavy došli v nebesích. Amen.

Slavnost sv. Ludmily.

Vzor vychovatelky na základech víry.

»Žena, kteráž se bojí Hospodina, ta bude chválena.« (Přísl. 31, 30.)

Kdo s pozorností uvažuje dějiny církve Kristovy, království boží na zemi, snadno se přesvědčí, že křesťanské ženy neměly poslední místo při rozšíření učení Kristova; ženy vždycky stály v prvé řadě těch, kdož se nadchly pro evangelium Kristovo a také vytrvale až do konce bojovaly. Mají-li Římané a Řekové svou Helenu, Frankové svou Chlotildu, Poláci svou Doubravku, Rusové svou Olgu, jež při šíření se církve u oněch národů neskonalé zásluhy mají: tož mají Čechové svatou Ludmilu, která vedle sv. Cyrilla a Methoděje a svatého Václava, největších zásluh

si dobyla u rozšíření církve Kristovy v Čechách. Slavíme právě dnes slavnost sv. Ludmily; rozjímejme tudíž na oslavu její, kterak sv. Ludmila stala se vzorem vychovatelky na základech víry.

Dnes připadá mi jakobych v duchu viděl světlo a postavu svaté Ludmily a vedle postavu bohatýrskou svatého Václava, jehožto slavnost církev též brzo slaviti bude. Cílem a hlavní snahou sv. Ludmily bylo zbožně u víře křesťanské vychovati svého vnuka budoucího vládce českého.

Je-li lásky k bližnímu každému třeba, tož jest již na výsost třeba vladaři. Než nebylo a není pravé lásky ku bližnímu leda na základě živé víry. Sv. Ludmila vychovávajíc Václava přísně dle zásad křesťanských, vychovala nám Čechům vladaře lidumila, vlastence pravého. Její zásluha jest to, že sv. Václav stal se vzorem pravého celého Čecha, spojilť víru s láskou k vlasti. Všechny tudíž křesťanské ženy a matky nechť dnes ku cti sv. Ludmily učiní předsevzetí, že budou vychovávati naši mládež ve víře a z ní plynoucí lásce ke bližnímu. Toť pokyn, ba rozkaz sv. Ludmily našim ženám, našim matkám. Tímto způsobem nejlépe uctí památku sv. Ludmily, když budou si vědomy této veliké práce a tím také zodpovědnosti před Bohem a vlastí.

Jak mnozí ve vlasti naší v řečech i v tisku pod hesly svobody, volnosti, a proti klerikalismu snižují v srdci svou víru s tím ovšem i sílu a pramen nadšení pravého pro bližního a tak pro celý národ. Žel Bohu, že i některé naše ženy zaslepeny hesly těmi podporují a šíří ve svých rodinách směry tyto národu škodlivé, zásady podvratné, protivné víře svatováclavské. Žena dle vzoru sv. Ludmily byla vždy silna u víře, víra život z ní plynoucí byly ji vždy mocnou spásou. Každá žena bez Boha stává se otrokem, pouhým předmětem, který sice moderním, bezbožeckým světem na straně jedné jest zbožňován, a na druhé odhopnut a nejvíce snížen. Proto ti, kdož chtějí snížiti ženu a oslabiti, nedí jí sesměšniti a zhanobiti ideál Ludmily, to jest vychovatelky na základech víry. Žena bez ideálu Ludmily, bez víry pevné jest nejhorší rozšiřovatelkou nevěry. To dobře vědí nepřátele Kristovi.

Snad mnozí z nás, nejmilejší, znají ze svého okolí ženy takové a dobře vědí, jak si vedou v životě rodinném a zvláště ve výchově dětí. Proto každé dobré a pravé české matce milující zemi českou bude na tom záležeti, aby po vzoru sv. Ludmily vychovala všecky své děti ve Václavy, to jest pravé a pevné víře a tím též v pravé lásce ke bližnímu a lidumilství.

Každá v pravdě česká žena uctí sv. Ludmilu tím, že povinnosti, jež jí sňatek manželský ukládá, věrně dle slibu před oltářem učiněného bude konati. V tom vidím jedinou a praktickou úctu sv. Ludmily v národě českém. Bohužel poklesla jako u jiných národů tak i ve vlasti naší nejen věrnost manželská, ale zvláště též nerozvižitelnost manželství. V jednom svém kázání v kathedrále Baltimorské promlouval před lety kardinál Gibbon o pohanském nemravu rozvodovém mezi jiným takto: »Přes to, že křesťanství znamená vrchol civilisace (a kdo může skutečnost tuto

popírati?) neníliž zřejmo, že v jistých věcech místo ku předu kráčíme do zadu? Chlubíme se výchovou lidu, svým obrovským bohatstvím, rozšířením území; leč tyto úspěchy nejsou důkazem křesťanského pokroku. I pohanský Řím těšil se již před 2000 lety tímto úspěchem. V území jeho množilo se bohatství národů, jeho panství zasahovalo do tří dílů světa, předčil nás uměním, poesií, literaturou, filosofií a všemi jemnostmi kultury. Jeho malířství, sochařství a literatura zůstanou vždycky vzorem. Leč třeba stál v zenitu své hmotné i duševní slávy, zůstal ve stavu morálního politického úpadku. Upadl v barbarství horší než mormonství. Metlou tou jest vzrůstající příbytek rozvodů. Muž a žena rozcházejí se z nejnicotnějších záminek. Nemohu si představiti nic tragičtějšího, nic žalostivějšího a nemůžeme více vzbuditi soustrast naši než osud dítěte, jež dospěvši k poznávání, vidí otce a matku rozvedeny. Malé jeho srdce touží po lásce, touží, by mohlo objati společně otce i matku, i zasteskne si, že nemůže milovati otce nebo matku, aby nevzbudilo u druhého nelibost či dokonce nenávist. Jistá společensky vynikající dáma pravila mi: Neznám lidského anebo božského zákona, který by mohl odpírati rozvedeným, uzavříti sňatek nový, nemohou-li svorně žíti. Odpověděl jsem: »Mluvíte jen o právech nebo privilegiích, leč o svých povinnostech a úkolech nezmiňujete se ani slovem.« — Kdyby mužové a ženy byli více pamětlivi svých povinností a zodpovědnosti, pak nemluvili by tolik o právu; neboť není prostě žádného práva proti zákonu božímu. Vlivy cizí, vlivy nepřátelské chtějí roztrhati nerozvížitelnost manželství, veta by bylo po síle, pokoji a radosti v rodinách našich. Ženy české, Ludmily našeho národa, nesmějí toho nikdy dopustiti. Jako sv. Václav nebyl by snad bez Ludmily, a jako při vzpomínce sv. Václava vynoří se i vzpomínka Ludmily, tak také nelze český národ a jeho sílu si představiti, mysliti bez zbožných matek vychovatelek vedoucích dítky na základě náboženství. Kéž naše ženy a dívky přilnou živou úctou ke svatým Ludmile a Václavovi, řídíce se jejich příkladem ve svých velkých povinnostech, aby Bůh nedal zhynouti nám ni budoucím. Amen.

Dr. *Ant. Ondroušek.*

Neděle osmnáctá po sv. Duchu.

Odkud pocházejí a kam vedou nemoci?

»Přinesli k němu ochrnulého, ležícího na loži.« Mat. 9, 2.

Zajisté byl ubožák nemocný, kterého jeho známí a příbuzní na loži ležícího k Pánu Ježíši přinesli, aby ho uzdravil. Ochrnulý snad dlouhá leta nemohl lože opustiti, ale přece si nezoufal. A když slyšel o velikém divotvorci, Kristu Pánu, prosil příbuzné, aby ho k němu donesli. Jeho důvěra nebyla sklamána, Pán Ježíš ho nejen tělesně uzdravil a od bolestí vysvobodil, nýbrž i odpu-

štění hříchů mu udělil. Nemoc jest v pravdě slovo, které nikomu není příliš příjemné a žádoucí. Ačkoli se nemocím bráníme, přece se jim nevyhneme. Proto jest důležito poučiti se o nemocích; k tomu cíli chceme si zodpověděti dvě otázky: I. Odkud nemoci pocházejí? a II. Kam vedou?

I. Odkud nemoci pocházejí? Moudrý Sirach (38, 15.) dí: »Kdo hřeší před obličejem toho, který ho učinil, upadne v ruce lékaři.« Dle tohoto výroku mohli bychom mysliti, že všechny nemoci ze hříchu pocházejí. Je to správné? Možno říci: všechny nemoci pocházejí ze hříchu nebo všechny nemoci nepocházejí ze hříchu — dle toho, jak to slovo béřeme.

Všechny hříchy pocházejí v jistém smyslu z prvotního hříchu. Když Bůh první lidi stvořil, byli dobří, svatí, blažení. Dokud byli Bohu podrobeni, bylo i jejich tělo jim podrobeno a nečinilo jim bolestí a obtíží. Nevěděli nic o nemocích, o bolení hlavy, zubů a jak se všechny nemoci jmenují. Tak mělo zůstati, konečně by je byl Bůh s tělem i s duší na nebe vzal, aniž by smrti okusili. Ale po pádu, po prvním hříchu bylo tomu jinak. Jako Boha nebyli poslušni a na duši se roznemohli, tak i tělo bylo jich neposlušno, bolestem, nemocím, ano i smrti podrobeno. Od té doby přepadly různé, hrozné nemoci lidi s tisícerými bolestmi a všichni jsou k smrti určeni. Kdyby hříchu nebylo, nebylo by nemocí; tak každá nemoc pochází ze hříchu, ze hříchu prvotního.

Ale mnoho nemocí pochází i z osobních hříchů. Když se o tom chcete přesvědčiti, navštivte jen nemocnice. Tam jsou celá oddělení, určená pro ty, kteří nezřízeným životem, nečistotou, smilstvem o zdraví přišli, po celý život památku na hřích podržují, manželky nakazí, nemoc i na dítky převádějí. Kolik lidí nestřídmostí v pití v nemoc upadají a předčasný hrob si kopají! Kolik lidí již tanec v náruč smrti vrhl! Kolik lidí onemocní, protože z lakomství nad síly se přemohli, náležitého odpočinku si nedopřáli!

I když nemoc nepochází bezprostředně ze hříchu, přece ji Bůh často posílá za trest za hříchy. Samo Písmo sv. dosvědčuje, že jsou nemoci trestem za hříchy. Vypravuje, jak Bůh hroznou nemocí navštívil Herodesa, krále, protože dal neviňátka kolem Betlema zavražditi. Bůh posílá hříšníku nemoc, aby hříšného života zanechal a se polepšil, nebo když už se polepšil, aby za hříchy dosti učinil.

Ano, leckdy upadají do nemocí nevinní pro hříchy jiných. Tak se přihází, že dítky rodičů, kteří nepořádný život vedli, pití oddáni byli, již nemocné na svět přicházejí. Ubohé dítky nemohou za to a pro ně to není trestem, nýbrž je to trestem pro rodiče; a takové dítky, když záhy zemrou, zcela jistě do nebe se dostanou.

Ano, i dospělí mohou se rozstonati pro hříchy jiných, na př. čeládka, učedníci, když je pán a mistr prací přetěžuje.

Ale nemoci nepocházejí vždy z osobního hříchu, často i nevinní se roznemohou. Pro ně není nemoc trestem, nýbrž zkouškou.

Vzpomeňme si jen na trpělivého Joba, na spravedlivého Tobiáše, kterak slepotou byl raněn. Sám Spasitel nás o tom poučuje. Když se ho učedníci o slepém od narození ptali: »Mistře, kdo zhřešil, on či jeho rodiče?« Odpověděl Ježíš: »Ani on nezhřešil ani jeho rodičové, ale aby zjeveni byli skutkové boží na něm.« (Jan 9, 2. 3.) Tak seslal Bůh nemoci na svaté, aby jejich ctnost lépe se ukázala, jejich odměna v nebi hojnější byla. Jmenovitě obětovali mnozí svatí a zbožní křesťané nemoci své Bohu, aby za hříchy jiných pykali, tresty boží od nich odvrátili. Nemocní často svou nemoc později za své štěstí prohlašují.

Náš Frant. Pravda vypravuje ve svých vzpomínkách o svém spolužáku, který s ním byl na kněze posvěcen. Oslepl, i tu navštěvoval sjezdy svých spolužáků. Žil před lety v Chebu. Ten děkoval Bohu za ten dar, že oslepl. A tážete se proč? Zpovědnice jeho byla obléhána kajícníky, kteří s největší důvěrou nitro své mu otevírali — poněvadž jich neviděl, neznal. Když jsme uvážili, odkud nemoci pocházejí, zodpovíme si otázku:

II. Kam nemoci vedou? Na tu otázku můžeme krátce odpověděti buď do nebe nebo do pekla. Dle mínění a vůle boží mají vésti do nebe; zlobou lidskou vedou někdy do pekla.

Jak vedou nemoci do nebe? Nemoc vede mnohého do nebe tím, že ho před hříchem chrání. Sestra slavného Pascala, Jacqueline, pokládala za přízeň nebes, když jí neštovice ve 13. roce obličej zohyzdily, v bázni Bohu za to děkovala a nazvala jizvy po neštovicích strážkyněmi nevinnosti, a za neomylné znamení, že Bůh jí nevinnost zachovati chce. (Weisz, Světové dějiny, XIII., 124) Tak mnohé dítě se rozstůně a umírá dříve nežli hřešiti mohlo; kdyby bylo zdravé a starší, snad by bylo do hříchů těžkých a tak do věčné záhuby upadlo. Mnohý jinoch, mnohá panna je od maličkosti churavá nebo v nejkrásnějším rozkvětu onemocní. Jak dobře to Bůh s námi míní! Kdyby byli zdraví jako ostatní, byli by všanc vydáni mnohým nebezpečím jako ostatní, navštěvovali by špatné společnosti, milovali by rozkoše a parádu jako ostatní, zahynuli by jako ostatní. Takto však je Bůh chrání. Proto praví sv. Bernard: »Na koho Bůh nemoc sesílá, toho takořka do nebe nutí.« Jak mnohé dítě děkovalo Bohu za nemoc. Dívka úplně oslepla, ale při tom byla spokojená. Ano, když jí činili návrh, aby se dala od dovedného lékaře operovati, aby zraku opět nabyla, zdráhala se a řekla, že chce zůstati slepou, poněvadž tak mnoho zlého nevidí a svou nevinnost snáze zachovati může. Mladíku byla na italském bojišti ustřelena noha po kotník. Když byl z nemocnice propuštěn a jiné tancovati viděl, přišel domů a hořce plakal; proč? Protože nikdy nebude moci tancovati jako jiní. Když by se tobě něco takového přihodilo, nermuť se, jinochu, panno, když vidíš, jak se jiní veselí — Bůh tě má radši. I když květ rostliny zde vadne, v nebeské zahradě tím nádherněji rozkvete. Máte-li v rodině nedužívé, nemocné dítě, nermuťte se! Jest lépe, jsou li dle těla nemocní, než kdyby byli na duši zkažení. Jsou miláčci boží a požehnání pro váš dům.

Nemoc vede do nebe jednoho, že ho před hříchem chrání, druhého, že ho obrátí od hříchu. Proto praví sv. Řehoř Veliký: »Nemoc těla je často uzdravení duše.« Dokud je člověk úplně zdráv, snadno se může státi, že lehkomyslně žije, na Boha zapomene a těžkých hříchů se dopustí. Větší jest však milosrdenství boží než zloba lidská. »Nechce smrt hříšníka, nýbrž aby se obrátil a žil.« K tomu cíli posílá Bůh na něho nemoc. A vskutku, může-li býti lepší prostředek k tomu cíli? Nemoc odlučuje hříšníka od světa, od přátel, rozkoší a zábav; nemoc vzbuzuje v srdci vážnou náladu, bezděčně přichází myšlenka na smrt, bezesné noci připomínají mu poklesky dřívějšího života; bolest ho nutí opět u Boha pomoc hledati. I nešťastný Rousseau to zažil. Přišla na něho nemoc. Myslil, že je blízek smrti. Zbožné city povstávaly, v náboženství hledal naději a útěchu a nejraději se modlil ve volné přírodě (Weisz XII., 157.) Jak mnohý se opět naučil modliti se Otčenáš na lože! Zbožní křesťané poukazují nemocného na Spasitele na kříži. Ve zdravých dnech mnohý se knězi vyhýbal, nyní na lůžku je kněz jeho nejlepším utěšitelem, nebeským lékařem, zachráncem duše. Tisíce již nemoc z hříšného života ke svatosti přivedla. Ignác z Loyoly byl španělským rytířem, udatným, ale také rozmařilým libůstojníkem, málo se o Boha staral, ale pyšný byl a po rozkoších toužil. Při obléhání města Pampelony byl na noze těžce raněn a tak dlouho na lůžko připoután. Z dlouhé chvíle vzal legendu svatých do rukou, aby si ukrátil čas; ale brzy byl příkladem svatých tak nadšen, že se rozhodl, že bude odtud jen Bohu sloužiti. Úmysl také provedl. S milostí boží sám se svatým stal. Vůbec jaká to milost, když Bůh hříšníka neodvolává ze života náhle, nýbrž nemocí mu čas k obrácení poskytuje!

Nemoci také do nebe vedou tím, že nám dávají příležitost cvičiti se v mnohých ctnostech a tím získati hojnější odměny na nebi. »Moc v nemoci se dokonává,« řekl Pán k sv. Pavlu (II. Kor. 12, 8.) Moc boží v nemoci se dokonává, ana v nemocných trpělivost, statečnost, pokoru, důvěru v Boha a jiné ctnosti působí. To slovo Páně jest k útěše všem, kdo dlouho nemocí sklíčeni chorý život vedou. Nebo jak dí sv. Bernard, v plném a zdravém těle duch se stává choulostivým a vlažným, kdežto v těle chorém pevnější a zmužilejší bývá. Mysl v těle chorém sklíčená spěchá totiž k nebesům, pohrdá tím, co jest vrátkého a pomíjejícího, posléze se všecka Bohu a nebeským věcem oddává. »Duše nemocí sklíčená jest Bohu blízka.« (Řehoř Naz.) Sv. Lidvina upadla v 15 letech na ledě, rozstonala se z toho, trpěla hroznou touto nemocí 38 let. S počátku byla smutná, když viděla své zdravé, veselé kamarádky. Ale zpovědník jí poukázal na utrpení Páně, ona o něm rozjímala a své utrpení s jeho spojovala. Od té doby nikdo nesvyšel od ní žaloby. 38 let trpěla, a kdo může říci, které ctnosti konala, jaké zásluhy si nashromáždila, jaké zásluhy došla? Proto nenaříkej, když na tebe Bůh nemoc sešle. Bůh chce, bys si větších zásluh pro nebe získal. Naříká-li řemeslník, že mu dávají mnoho práce, velký výdělek?

Naříká-li cestující, když mu kdo bližší a jistější cestu k cíli ukáže, i když je trochu neschůdnější a příkřejší? Proto také nenaříkej, že ti Bůh dává příležitost více pro nebe získati, že tě na kratší a jistější cestě do nebe vede.

Také v tom ohledu vedou nemoci do nebe, poněvadž poskytují příležitost bližním našim k nebi dopomoci. Můžeme v nemoci dávati bližním dobrý příklad a tak zase napraviti pohoršení, které jsme jim dali. Můžeme naše bolesti Bohu obětovati, bychom na něm obrácení toho neb onoho bližního vyprosili. Můžeme bližním říci mnohé dobré slovo, které od nemocného rádi přijímají. Děti až do smrti vzpomínají na slova a napomínání umírajícího otce a matky.

Tak vidíte, jak dle vůle boží nemoci mají vésti do nebe; ale také se stává, že zlobou lidskou do pekla vedou.

V Athénách řádil od r. 430—427 př. Kr. mor, který více škody jim udělal než válka se Spartou. Thukydides líčí tento mor mistrně a dojímavě. Lékaři nevěděli si rady. Nejhorší byla malomyslnost, která se každého zmocnila, když se cítil chorým. Zapomněli na povinnosti k nejbližším příbuzným. Přestal všechen pořádek, mravní pouta se uvolnila, ani bázeň před bohy, ani lidský zákon nepomáhal. Nikdo nechtěl přinášeti oběti, každý chtěl v rozkoši užíti krátké doby životní. Nemoci tvoří často epochy v životě národů; celý způsob životní se mění; pokolení, které nemoc přestálo, je jiné, a tak se změnili i Athéňané po této nemoci. (Weisz, II., 299, 300.) Tak zhoubně působí někdy nemoc, mor, na mravy lidské. Stává se u těch, kteří lehkomyslně a hříšně žili, že v nemoci navštívení boží neuznávají, nemoci nedbají, o smrti, o knězi, o zaopatření slyšeti nechtějí. Tací odmítají poslední milost, kterou jim Bůh nabízí, odstrkávají jeho ruku, kterou ke smíření podává. Tací také často umírají s Bohem nesmířeni, nemoc je uvedla do pekla. Také těm slouží nemoc k větší zodpovědnosti, kteří v nemoci dobrá předsevzetí činí a potom opět cestu hříchu nastupují.

Také ti, kteří v nemoci reptají a naříkají, proměňují si lék nemoci v jed; míní, že Bůh není spravedlivý, že jim nemoc posílá; závidějí zdravým, klejí a rouhají se, hrubě nakládají s ošetřovateli, jiným pohoršení dávají. Pro takové je nemoc již peklem na zemi.

Sem náležejí také ti, kteří ve starých hříších dále žijí a nových se dopouštějí, od nepřátelství upustiti, nespravedlivý statek navrátiti nechtějí, z lakomství se zlobí, co lékař a lékárna stojí, pověrečných prostředků k uzdravení užívají. Tak zanedbávají čas milosti, kterou jim Bůh dává, a proto trest jejich bude na věčnosti tím přísnější.

Co však máme činiti, aby nás nemoc do nebe vedla? Co máme činiti ve zdraví a v nemoci?

Nespoléhejme na to, že nám Pán Bůh před smrtí pošle nemoc, v níž budeme míti kdy se obrátiti, na spásu duše své mysliti. Kdo tak počítá, obyčejně se přepočítá. Bůh ti sice slíbil,

dí sv. Augustin, že ti odpustí, když budeš činiti pokání, ale neslíbil ti zítřejší den, abys mohl pokání činiti. Proto se starejme o svou duši včas. Přijímejme často sv. svátosti. Jak potěšitelné jest, když někdo náhle zemře, a může se o něm říci: »Teprve před týdnem byl u svaté zpovědi,« jak hrozné jest slyšeti: »Již půl roku se nezpovídal.«

Přijde-li pak na vás nemoc — mluvím jen o vážné nemoci — máme co nejdříve lékaře zavolati. Nikdy nemáme užívati pověrečných prostředků, ty jsou pravého křesťana nehodny. Předpisy lékařovy máme věrně plniti a nepokládati se za chytřejší studovaného lékaře. Nemoc samu máme trpělivě snášeti; buď je to zkouška nebo trest — tu teprve máme býti trpěliví, poněvadž jest lépe zde než po smrti trpěti. Ovšem jest těžko při dlouhotrvající a bolestné nemoci vždy trpělivost zachovati. V nemoci je často člověk rozčilený, rozmarný, k netrpělivosti a zoufalosti nakloněný. Ale i při nejtěžší a nejbolestnější nemoci není nemožno s trpělivostí a odevzdaností do vůle boží bolesti snášeti. Nejjistější prostředek, abychom bolesti trpělivě snášeli, jest bolesti Bohu obětovati. Jako Spasitel své nevýslovné bolesti svému nebeskému Otci obětoval, tak máme i my své utrpení nebeskému Otci v obět přinášeti. Myšlenka na hořké utrpení a smrt Páně umírní oheň netrpělivosti, posílí a obživí naši zmužilost a důvěru v Boha. Když sv. Filip Benitius umíral, ukazoval kolem stojícím na kříž a pravil: »To byla kniha, ze které jsem se v nemoci své nejsladší útěše a stálé trpělivosti naučil.« Trpělivosti v utrpení jako milosti jistě dojdeme, když o ni prositi budeme. Ovšem nemůže se nemocný stále modliti, ale může snadno malé střelné modlitby konati, kterými stále opět pomoci u Boha hledá. Zvláště když nejsladší jména Ježíš a Maria s důvěrou vyslovujeme, působí to jako mírnící balsám na trpící duši.

Smí-li nemocný modliti se o uzdravení? Ovšem že smí, ano i má. Bůh jest zajisté nejlepší lékař, a jeho všemohoucnost zajisté více nemocných uzdravila než všichni lékaři dohromady. Než modliti se třeba s odevzdaností do vůle boží: »Jak chceš, Pane, tak se staň! Co jest pro mne a pro spásu duše mé nejlepší, to učiň!« Tak se modlil sv. Martin: »Otče, je-li třeba, abych déle žil, uzdrav mne opět; je-li však pro mne smrt lepší, staň se tvoje nejsvětější vůle.« Je-li nemoc pro život nebezpečná, neopomeň co nejdříve dáti se zaopatřiti. Co nám může lepší útěchu poskytnouti, než myšlenka, že jsme s Bohem smířeni, že Kristus v nejsvětější Svátosti zavítal do našich srdcí? Trvá-li nemoc delší čas, má nemocný častěji sv. svátosti přijímati. Dále má také své světské záležitosti v pořádek uvésti, zvláště řádnou závěť napsati.

Co máme činiti, když jsme se uzdravili? Tomu nás učí Kristus v dnešním evangeliu, když k nemocnému praví: »Vezmi lože své a jdi do domu svého!« Tím ho dle slov sv. Jeronýma povzbudil, aby nebyl líný a zahálčivý, nýbrž aby se pilně v ctnostech cvičil. Tak si počínal král Ezechiáš. Jakmile se uzdravil, šel ihned do kostela, aby Bohu za prokázaná dobrodiní poděkoval. Tento ná-

božný král nachází málo následovníků mezi námi. Když onemocní, činí dobrá předsevzetí. Jakmile se uzdravili, nepomýšlejí na to, co slíbili, a pokračují ve svém hříšném životě.

Nebuďme tak nevděčnými, když Bůh nás z náručí smrti vysvobodí. Používejme nemocí dle vůle boží ke spáse duše své! Navraťme se k Bohu na cestu jeho přikázání! Vede-li nás nemoc k smrti, můžeme klidně zemříti; daruje-li nám Bůh opět zdraví, hleďme, abychom denně v milosti boží pokroky činili a hojných zásluh pro nebe si shromáždili. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Na svátek sv. Václava.

Základní ctnosti křesťana.

»Milujte moudrost, abyste na věky panovali.« (Moudr. 6, 22.)

V našem kostele vidíte na okně obraz dvou drahých našich patronů, které jsem zvolil, aby krášlili okno: sv. Ludmilu, jak vyučuje sv. Václava v počátku moudrosti bázni boží. Sv. Ludmila zde jest jako vzor matek a sv. Václav jako příklad dítek. Životy svatých jsou vlastně zrcadly křesťanů. Proto každému z nás dán jest patron na křtu sv. a při sv. biřmování, abychom jeho příkladem se řídili a aby nás svou přímluvou chránil. Proto každá země uctívá též své patrony, které jí Bůh dal a my Čechové dres uctíváme svátek našeho vévody, který nám svítí příkladem a vidíme v něm touhu po moudrosti křesťanské a jak se stal dobrodincem národa a spolu uvažujme o poučení, které plyne pro nás a naše rodiny a národ.

Pojednání.

1. Náš sv. patron pocházel z rodiny, jejíž členové sice byli křesťané, ale různili se horlivostí. Otec Vratislav, syn sv. Ludmily, byl křesťan, ale pojal za manželku Dobromíru, křesťanku sice, ale vlažnou. Odtud lze vysvětliti mnohé nesváry v rodině knížecí. Štěstím sv. Václava bylo jeho vychování u sv. báby sv. Ludmily, která měla sídlo vdovské na hradě Tetíně. Dvěma věcem se můžeme z toho poučiti: že manželství nejlépe se osvědčuje, když víra obou manželů stejná jest, mnohému zlému se tak předejde. Proto církev svatá nechce snoubence různé víry oddati, leč by závažné důvody pro to byly. Církev odsuzuje tak zvané sňatky smíšené. Zda činí tak právem, dokazuje nejlépe život sv. Václava. Náš sv. patron pro svou vroucí náklonnost ku křesťanské víře byl vlastní své matce, vlažné křesťance, nedávno snad pokřtěné, nemilý. Rodina knížecí byla rozervána pro různost víry svých členů. Zajisté dostatečný to důvod vystříci se manželství smíšenému. Kteří se opravdu milují, mají se i u víře srovati, to jest jedné býti.

Sv. Václavu zemřel otec Vratislav, když mu bylo 18 let. Před tím už byl vychován po boku sv. babičky, která mu nahražovala matku zbožnou. To jest druhá věc; na níž upozorniti chci. Matku křesťanskou nahražovala babička, která jej vycvičila v knihách slovanských a Vratislav otec dbal o výchovu jeho latinskou. Ona v něm budila touhu po moudrosti křesťanské. Bez babičky svaté Ludmily sotva by Václav byl svatým. Jak nutné jest dítěti mluviti zbožně, aby zachovalo bázeň boží. Jak různý jest vliv na oba syny Vratislavovy: Václava svatého, miláčka Ludmilina, a Boleslava krutého, miláčka Drahomíry. Jaké různé ovoce vydali oba bratří Přemyslovci: Ludmilin odchovanec byl miláčkem lidu a božím, Drahomířin bratrovrahem, jemuž letopisci čeští přezděli ukrutný

Svatý Václav pro mladý věk nemohl se chopiti vlády, proto zůstávala moc při Drahomíře, která ji užívala proti křesťanům, jichž krev též prolila. Zbožnost Václavova nahražovala stáří, bohabojnost, nahražovala věk; počátek moudrosti jest bázeň boží.

Všecky zprávy o mládí sv. Václava znějí v ten smysl, že mu dal Bůh srdce učenlivé a že se v mládí svém naučil tomu velikému umění: moudrosti boží. Všechny skutky, které nám z vladařství jeho zachovány jsou, tomu svědčí, že byl velmi moudrý vladař, a že jej mladého můžeme Šalomounovi přirovnati. Staral se o povznesení svého národa křesťanským vzděláním. Uvedu legendu řečenou Vostokovskou, která líčí nám sv. kněžice skutky takto:

»Vdovám a sirotkům nedával ubližovati od nikoho; lidi všechny miloval, chudé i bohaté. Chrámy všecky zlatem okrášlil; i věřil v Boha vším srdcem, a vše dobré činil v životě svém. Chudé domácí i přespolní, a jestliže kdo zimou strádal, všecky odíval a krmil. Sluhy boží krmil do syta; a jestliže kterému duchovnímu bylo ublíženo nebo některý kněz prodán, on přišel k němu a vykoupil, a dobře činil všem. A chrámy vystavěl ve všech hradech velmi dobře. A boží sluhy shromáždil ze všech národů; a služba za něho dála se stále po všecky dni k Bohu, jako u velikých národů, zřízením dobrého a spravedlivého vladaře Václava.«

Nemůžeme dosti oceniti tuto činnost, jíž byl národ náš povznášen, že se vyrovnával sousedům. Dobře dí Kalousek: »Utvrzováním křesťanství v zemi, jak slušelo na knížete, dobyl sobě zajisté Václav podstatných zásluh o národ český, tak jako předchůdcové jeho počínaje od Bořivoje i také dále první nástupcové Václavovi; neboť bez včasného přičinění těchto knížat byl by nás neminul osud vyhubených severních Luticů a Bodrců.«

Totéž dí Palacký, Tomek a Novotný. Pro naše rodiny, obce a okresy zůstává i dnes nám pravdou, že křesťanským vzděláním zabezpečují sobě blaho. Ty, posluchači, rodině své prospěješ křesťanskou výchovou více než křesťanskou prací.

Sv. Václav vykonal mnohem více v mladém a zbožném věku než jiný ve stáří bezbožném.

2. Vám všem jest známa úcta sv. Václava k Nejsv. Svátosti, k Panně Marii. Každý z vás ví, že sv. Václav pekával dle legendy hostie ke mši sv., ano i pšenici sil, mlátil a vinici sázel, aby tak sám zásluhu měl o obětní dary ke mši sv. Mnohým se zdálo býti nedůstojno knížete tak nízké prý práce konati. Však ony nízké práce pro Boha učily sv. Václava vznešené práci pro lidi. Sotva by byl sv. Václav tak veliké skutky vykonal bez své vroucí lásky k Ježíši, kterouž dokazoval svou péčí o obětní dary. Jaké skutky vykonal? Václav, jenž tolik ctil Svátost Oltářní, v níž Ježíš nás vykupuje a ovoce vykoupení svého rozdává, ten tak dbal všech utiskovaných, rušil otroctví, ano i trest smrti mírnil, aby krev lidská netekla. Jeho tichá vláda předešla mnohým bojům a stavěla pilně. Známo o něm, že se vyhýbal krveprolití, ne že by sv. Václav nebyl statečný, nýbrž že odsuzoval každé prolití krve, ať v bitvě, ať z trestu, miloval práci, z níž pochází užitek požehnaný.

Nesmíme na jeho pěstování vína a pšenice dívati se jako na nedbalost v povinnostech vladařských, nýbrž na zábavu a zálibu posvěcenou láskou k Bohu a jako na příklad, jímž Václav učil své rodáky milovati práci a míti z ní radost. Toť byla moudrost státnická i křesťanská. Národ milující práci, kterou posvěcuje Bohu, jest národ silný a nepřemožitelný. Příklad sv. Václava, učil lid milovati práci.

Toť vychovatelská moudrost sv. Václava. Také ty, posluchači a ctiteli sv. Václava, uč příkladem vlastním milovati práci a z ní se radovati, tím učíš děti poctivosti a charakteru a kladeš základ blaha jejich. Příklad králův působil i v náš lid, dle latinského přísloví: »Po příkladu krále tváří se i veškeren lid.«

Svou tichostí zemi české více prospěl než Boleslav svou prudkostí. Vytýkali někteří sv. Václavu, že se uvolil platiti poplatek německému králi 120 volů, 500 liber stříbra ročně, jak platili Češi už od dob dávných. Boleslav odmítl platiti a co bylo následkem? Válka 14 let trvající, v níž při vší statečnosti Boleslavově konec konců byl přinucen platiti to, co bylo dříve, krveprolití a s ním spojené válečné výlohy byly jen novým břemenem. Proto chválí dějepisové čeští Palacký i Tomek sv. Václava důvtip vladařský, že dosavadní slabost českou proti přesile volil raději dobrovolné dohodnutí, než tvrdošíjné krveprolití. Svou mírností české zemi více prospěl, než Boleslav svou ukrutností. Zcela dle knihy moudrosti: lepší jest moudrý a slabý dle těla, než silný tělem a slabý duchem. Boleslav I. a Břetislav I. slušně počítají se mezi nejstatečnější přemyslovce; že Václav nebyl šťastnější, ten samojediný skutek nemůže mu býti více na újmu, než rovné neštěstí jest i oněm dvěma knížatům.

Moudrost křesťanská krášlila našeho knížete. Duše si vytváří rysy v obličeji, šlechetnost i surovost bývá čitelna na tváři. Tak bylo i u sv. Václava.

3. Když sv. Václav v Řezně na sněmu byl, vždy tam chodíval nesa Pannu Marii na svém praporu. V době sněmování ne-

zanedbával své zamilované pobožnosti, ano stalo se, že musili někdy čekati s rokováním na Václava, jenž chtěl býti přítomen mši svaté. Že několikráte musili čekati na něj, rozlobilo Ludvíka tou měrou, že jednoho dne dal všem rozkaz, aby všichni zůstali sedět, když by Václav vstoupil do sněmu. Skutečně přišel svatý Václav poslední do sněmu a všichni zůstali seděti, však kdo jediný stál? Ludvík sám! Když se jej ptali, proč tak učinil sám proti svému rozkazu, pravil, že zvláštní světlo vycházelo z hlavy Václavovy a že andělé hrozili jemu, aby tak učinil. Zbožnost Václavova dodávala mu vážnosti více než každá jiná okázalost. Jak to dí Kniha Moudrosti (8, 12): Když mlčeti budu, očekávati mne budou, a když mluviti budu, hleděti na mne budou. Moudrost sv. Václava vynucovala úctu. Ona spojila v jeden celek náš národ v tolik kmenů rozdělený, ona učila sv. knížete spravedlnosti, která je základ říše. Tím bezpečnost majetku založil a tím také říši povznesl.

Ve sv. Václavu vidíme knížete, v němž se pojí něžná zbožná smysl s ušlechtilou statečností, křesťanské zapírání s přejícností jiným, a přec tak vznešená povaha neobešla se bez závistí a nepřátel, sám bratr jeho poskvrnil se hříchem, který dozrál v hotovou bratrovraždu. Český Abel zavražděn v Boleslavi 28. září 935. Dobrodinec země, moudrý vladař, tichý podporovatel všeho dobrého pokroku, náš první ministr osvěty křesťanské v národě, náš mladý vojevůdce a spravedlivý soudce na všech župních hradech, náš stavitel hradů a kostelů, ministr prací veřejných, otec sirotků a zastance vdov zmírá pod rukou bratrovou. Tak vidíme, že mráz hříchu kazí nejkrásnější květy. To jest ta kletba lidská, že zloba zničí to nejkrásnější dílo. Svatý Václav jest obrazem církve svaté, jejímž údem vzorným byl. On rozsíval dobro a těžil smrt, svatý Václav takřka zrušil trest smrti, ale jemu nebyla ušetřena, neměl záliby v honbách a hlučných veselích, ale nebyl ušetřen odsuzování, že lásku svou k Ježíši ve Velebné Svátosti bral vážně a do opravdy. Sám smířil se s každým, ano i bratru svému odpouští v poslední chvíli, a jemu se neodpouští jeho křesťanský život. Tak vidíte před sebou obraz svaté církve. Nechť činí cokoliv, neujde nepřízni a odsuzování od lidí, kteří stojí daleko pod ní. To jest ta cesta křížová, o níž mluví dnešní svaté evangelium. To učinilo sv. Václava následníkem Kristovým, jenž chodil dobře čině; ale proto přece nenávist šla všude za ním těch, jichž skutky byly zlé.

4. Na sv. Václavu vidíme vzor křesťana i známky jeho. Pozorujte jeho úctu k Marii Panně, jeho vroucí lásku k Ježíši ve Velebné Svátosti, vidíme muže, z něhož si každý příklad vzíti můžeme. Jaký si vezme mladý? Tu knihu, z níž se učil sv. Václav: moudrosti boží a její začátek: bázeň boží. Jaký dospělý? Že jen mezi stejnými u víře lze očekávati svatou svornost. Kdo chce lidu prospěti, musí se obětovati, musí nésti kříž. Jakou mládenci? Krásný onen příklad, jak horlivě obcoval mši sv. a o její slavení se staral nejprve sám svým příkladem. Jak náš sv. kníže

uměl býti moudře statečným a statečně moudrým v sebezáporu. Jaký všichni si vezmeme? Že pravé vlastenectví záleží ve ctnostném životě, z něho jde požehnání a blaho. Kdo se nesnaží o ctnost a mrav, ten není vůbec vlastenec, není moudrý člověk. Národ nemravný a bez ctnosti musí klesnout časem svým. Spravedlnost povýšuje národ. Spravedlnost dává každému, co jeho jest: co božího Bohu, co císařovo císaři, co bližního bližnímu. »Učme se moudrosti, abychom nevypadli.«

Tichým přičiněním vzkvétala naše vlast, bouřemi a krveprolitím hynula. Tak i malá částka naší vlasti, ten domov tvůj vzkvétá tichým a moudrým přičiněním. a hyne, když vášni se oddáváš. Čechové, ctěme sv. Václava, aby nedal zahynouti nám ani budoucím, milujme moudrost života, která nikdy nevadne: ona jest umění začátek, ona učí ostříhati přikázání, a to nás uchrání tolika poruch a přibližuje Bohu a dává království věčné. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Jednotné roucho dítek božích.

»Příteli, kterak jsi sem vešel, nemaje roucha svatebného?« Mat. 22. 12.

K mnohým důležitým otázkám povzbuzuje nás dnešní sv. evangelium. Co vše znamená? Kdo jest král? Kdo syn? Co znamená hostina? Co roucho svatebné?

Král jest Otec nebeský, král a panovník od věčnosti. Syn jeho jest Ježíš Kristus, o němž Otec nebeský řekl: »Tentoť jest můj milý syn, v němž se mi dobře zalíbilo.« Zde na zemi učinil mu Bůh svatbu, neboť Kristus Pán ve věčné lásce v církvi sv. se zasnoubil, na onom světě pořádá Hospodin Synu svému hostinu věčné blaženosti, ke které přístup mají dítky Boží, které zde na zemi v církev Páně vstoupily a jako hodné dítky shledáni byli. Pozvaní hosté jsou všichni lidé. První pozvaní byli židé, vyvolený národ, avšak neslyšeli hlasu Páně, i poslal Bůh vojska římská a město jejich, Jerusalem, zničil a zapálil.

Kdo pak jsou ti, kteří byli na rozcestí pozváni? To jsme my, kteří po židech toto pozvání uslyšeli, kteří se zde učením a Tělem Páně živíme a jednou věčné blaženosti dojíti máme. Ale k této nebeské hostině potřebujeme jednotného roucha, roucha svatebného; kdo bez toho roucha zemře, uvržen bude do temnosti zevnitřní. Které pak jest to jednotné roucho dítek božích? To vám chci dnes vysvětliti, byste při všech slavnostech a svízelích válečných na to nutné roucho nezapomínali, o ně se starali, abyste se starali, by vaši příbuzní, kteří nosí uniformu vojenskou, vedle ní měli i jednotné roucho dítek božích.

I. Když jsme na křtu sv. přijati byli za údy církve, když jsme vodou a slovem božím v Kristu Ježíši znovuzrozeni a po-

svěceni byli, když jsme se tu stali dítkami božími a dědici království nebeského, položil kněz na nás bílé roucho nevinnosti a napomínal nás, abychom toto roucho čistoty neposkvrněné přinesli před soudnou stolici boží. Tu jsme všichni obdrželi jednotné roucho, roucho svatebné, t. j. milost posvěcující. Jedině tímto jednotným rouchem oděni připuštěni budeme k hostině nebeské. Jediné neštěstí pro duši jest ztratiti toto roucho těžkým hříchem, spása duše záleží v tom, když jest v hodinu smrti ozdobena tímto rouchem.

Když tu slyšíte o rouchu a ozdobě, nemyslíte tu na pozemské roucho z pomíjející látky, na ozdobu zlatem a stříbrem. Toto roucho jest cosi duševního, jako duše, která se jím zdobí. Jest to milost posvěcující, kterou jsme na křtu přijali. Když ji kdo těžkým hříchem ztratil, může ji opět obdržeti ve svátosti pokání. V ostatních svátostech se tato milost rozmnožuje, toto roucho okrašluje a ozdobuje.

Jako Farao se vším komonstvem se v rudém moři utopil, tak všechny hříchy naše ve vodě křtu sv. utopeny bývají. Tělesné roucho nemůže duši změniti, má cenu, jak mělo v sobě. Proto i pod nejlepším rouchem může sprosté srdce býti, nejkrásnější šat může ohavnou duši zakrývati. Pod královským šatem zůstal Herodes ukrutníkem, Nero krvelačným tyranem. Ale roucho nevinnosti zušlechťuje duši a propůjčuje jí ještě větší důstojnost než královskou. Povznáší nás k důstojnosti dítek božích, jak praví sv. Jan (I 3. 1.) »Pohleďte, jakou lásku prokázal nám Otec, abychom synové boží sluli a byli.« Jak se to může státi? Otec nebeský nám milostí posvěcující vtiskuje znamení svého božství a tak nás činí účastnými božské přirozenosti. Milost — t. j. roucho svatebné — proniká naši přirozenost nebeským světlem a povznáší ji nad její přirozené postavení. Jako dítko, které kníže za své přijímá, stává se dítětem knížecím, tak nás Bůh na křtu sv. za své dítky přijal. Proto nás učil Ježíš Kristus modliti se: »Otče náš, jenž jsi na nebesích.« Nejnižší člověk, je-li tímto rouchem ozdoben, platí před Bohem více než kníže, který tohoto roucha postrádá a jména dítka božího nezasluhuje. Jak krásná jest duše, která jest tímto jednotným rouchem oděna! To poznáš již z toho, že toto roucho povznáší duši k důstojnosti dítek božích, že jí propůjčuje účast na přirozenosti božské. Vše, co krásného kolem sebe vidíš, je matný odlesk krásy boží. Nikdo nemůže dáti, co nemá. Když Bůh tolik krásy tvorům svým propůjčil, jak krásný jest teprve sám! A když duše rouchem svatebným oděná jest nadpřirozený obraz boží, jak krásná jest v tomto stavu! Duše ozdobená milostí jest chrám boží, ve kterém Bůh stánek svůj upravil. Sám Spasitel dí: »Miluje li kdo mne . . ., Otec můj bude ho milovati, a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.« (Jan 14. 23.) Zdaž Pán, král všech králů, neozdobí patřičně duši, když tolika půvaby obdařil zemi, která jest podnoží jeho? Ovšem nevidíš toto půvabné roucho. Ale také nevidíš nádherný háv krále, když jej má převlečníkem zahalený, nevidíš

také lesk diamantu, je-li v skříni schovaný, nevidíš také krásu perly, dokud je v mušli ještě skryta. A přece nosí král nádherný háv, je tu krása diamantu a perly. Tak jest tu i krása duše, i když ji tělesnýma očima nevidíš. To nám připomíná sv. Jan, když píše (I. 3. 2.): »Nejmilejší, nyní jsme synové boží a ještě se neukázalo, co budeme. Víměť, když se ukáže, že podobni jemu budeme; neboť viděti jej budeme tak, jak jest.« Jak bychom potom mohli Boha viděti, kdybychom již nyní jemu podobni nebyli, kdybychom již nyní jako synové boží tahy jeho krásy na sobě neměli. Králové často jezdí do cizích zemí na zapřenou, incognito, odkládají znamení své důstojnosti, ano i jiná jména si dávají. Tak cestují dítky boží světem incognito. Nepozorujeme krásu duše jejich, ale je tu přece. Bůh a andělé ji vidí, Bůh nás v tomto rouchu za své dítky uznává. Toto roucho jest tedy vzácnější než zlato a drahokamy, než všechny pozemské statky. Proto mějte za to, že nic nejde nad krásu svatebného roucha posvěcující milosti. Pevně v to věřte, i když to nevidíte, i když pozemské statky sebe více vám v oči bijí. Držte se pevně víry, krásnější než všechny pozemské statky jest krása posvěcující milosti, neboť nám přináší podobnost s Bohem, bohatství nepomíjející a život věčný.

II. To nás naplňuje sladkou útěchou. Když pevně věříš, co jsi o milosti slyšel, když můžeš za to míti, že duše tvá má toto jednotné roucho, tu máš skutečně velikou, silnou útěchu ve všech těžkých starostech životních i ve svízelích válečných. Můžeš si říci: Jsem dítkem božím, Bůh jest otec můj, i kdybych vše ztratil, zbývá mi přece Bůh jako můj nejlepší přítel a pomocník. Nikdy mne neopustí, jestliže ho sám neopustím. A když máš někoho na bojišti, potěš se; nežli šel do pole, přijal svátost pokání a tak oblékl také jednotné roucho dítek božích. Tak jest Bůh s ním; jestliže ho rána trefí, má svého Boha v srdci, nejlepšího Utěšitele; ano i kdyby musil přinésti oběť života, s rouchem dítek božích vejde jistě do radosti Pána svého a ty máš nejlepší naději na shledání s ním tam, kde nebude již odloučení. Viz, to je silná útěcha, kterou nám roucho svatebné i ve válce poskytuje.

Ještě jinou útěchu nám roucho svatebné poskytuje. Zajisté každý člověk stojí v ruce boží. Ale právě tak jest jisto, že duše, které jsou ozdobeny posvěcující milostí, jsou předmětem zvláštní péče boží. O nich čteme v knize moudrosti (3. 1.): »Duše spravedlivých jsou v ruce boží.« Písmo sv. užívá mnohých obrazů, aby nám znázornilo tuto péči boží. Prorok Zachariáš (2. 8.) dí: »Kdo se vás dotkne, dotkne se zřítelnice oka mého.« A žalmista Páně (26, 5.) dí: »(Hospodin) ukryl mne v stánku svém, v den zlých věcí chránil mne v skrýši stanu svého.«

Jak krásná útěcha! Pro naše miláčky v poli: Ozdobeni rouchem svatebním odebrali jsme se sem, jsme v ruce boží. Pro nás doma: můžeme si říci: Bůh je s nimi v poli. Rány a smrt Bůh jen tehdy dopustí, když naše hodiny blíže k Bohu přivedou, když jim vítěznou korunu věčnosti zajistí. »Víme, že milujícím

Boha všechny věci napomáhají k dobrému těm, kteří podle uložení jeho povolání jsou svatí«, praví sv. Pavel (Řím. 8. 28.).

Ještě jinou útěchu naznačuje sv. Petr, když nás napomíná, abychom všechny starosti vložili na Pána, který o nás pečuje. Komu bychom také všechny starosti, zvláště v této válce, mohli lépe svěřiti než Pánu? To je jediná skutečná velmoc, která jest stále s námi, dokud její uniformu, jednotné roucho dítek božích, nosíme.

Nyní chápeme útěchu, kterou roucho svatebné v sobě chová, útěchu pro všechny, kteří je mají.

III. Ale také pociťujeme povinnosti, které k němu máme.

1. Nejdříve je musíme rychle hledati, jestliže jsme je ztratili těžkým hříchem. Nešťastník je, kdo bez něho před věčného soudce přijde. Musí by tam oněměti, jak dnešní evangelium praví. Se svázanýma rukama a nohama přijde do temnosti zevnitřní, kde je pláč a skřípění zubů. Proto si pospěš, když toho roucha postrádáš, abys ho opět nabyl. Nevíš, kdy zemřeš, žádný okamžik nejsi jist. Víš, kde ho nabýti můžeš. Ve svátosti pokání, když ji hodně přijmeš.

2. Máš-li tuto uniformu dítek božích, pečuj o to, abys si ji zachoval. Varuj se proto těžkého hříchu a všeliké příležitosti k němu. Ale také hleď, abys tuto uniformu zúmyslně nepošpinil, neposkvrnil. Čím bys ji poskvrnil? Všedním hříchem. A poněvadž naše lidská křehkost a slabost tak často klesá a třeba bez zlého úmyslu roucho toto poskvrňuje, hleď je očišťovati v krvi beránka božího: každodenně zpytuj svědomí, vzbuď upřímnou lítost nad hříchy svými. Jak se marnivé ženy všemi způsoby namáhají, by si tělesné půvaby zachovaly, a tobě by nemělo na tom záležeti, bys si zachoval svatebné roucho, které ti krásu propůjčuje, o kterou tě ani nemoc ani stáří ani smrt připraviti nemůže?

3. Další povinností tvojí jest pečovati o to, by toto roucho ještě krásnější bylo. Nemáš se spokojiti jen rouchem svatebným. »Kdo jest spravedlivý, budiž ještě spravedlivější, kdo je svatý, budiž ještě světější,« tak nás všechny písmo sv. napomíná. Pracujme proto o vždy bohatší ozdobu roucha svatebného modlitbou, skutky milosrdenství, lásky k bližnímu, kajícností, častějším přijímáním sv. svátostí.

Jen budeme-li ozdobeni tímto rouchem, budeme připuštěni k hostině nebeské, v níž sv. Pavel dí: »Ani oko lidské nevidělo, ani ucho lidské neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.«

Již veliký zástup ze všech národů, ozdobený rouchem svatebným, raduje se při této nebeské hostině. Nuže, hleďme i my toto roucho neposkvrněné přinésti před soudnou stolici boží, jak nás kněz při křtu sv. napomínal, abychom i my všichni zde doma i naši miláčci v poli k tomuto velikému zástupu dítek božích připouštěni byli. Amen. *Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem.

Sv. Andělů strážných.

Stráž andělská.

»Andělé jejich v nebesích stále patří na tvář otce mého, jenž jest v nebesích,« (Mat. 18, 10.) pravil Spasitel o dětech. Každé tedy dítě, i každý člověk i v pozdejším věku až do hrobu má za průvodce anděla, který chrání těla i duše jeho.

Král Herodes Agrippa dal jíti a do žaláře vsaditi apoštola Petra, aby jej po velikonoci popravil. V noci před popravou spal Petr spoután okovy, šestnáct vojáků střehlo ho ve vězení pevně zavřeném: anděl Páně zjevil se jemu a vyvedl ho na svobodu.

Dějiny církve boží vypravují mnoho událostí, jak andělé osvědčili ochranu svou lidem. Vzpomeňme tu aspoň jedné z dob pronásledování prvních křesťanů: ať posílá víru naši v anděly strážné a upevní důvěru k nim.

Pojednání.

Asi v polovici III. století žil v městě Nole horlivý kněz, Felix, který vytrpěl pro víru žaláře a muka, až konečně Bohem podivuhodně zachráněn a ještě mnoho let až do smrti požehnaně působil.

Za pronásledování Deciova slídili pochopové po stařičkém biskupu nolském Maximovi. Uprchl do hor. Ve vzteku, že jim biskup unikl, jali kněze Felixe a vsadili do temného žaláře, přikovali za krk, ruce a nohy pevně spoutali. Půda posypána ostrými střepinami, aby Felix ve tmě a zimě noční stálým píchání skořepin ani okamžiku snáti nemohl a pokoje neměl. Biskup Maximus zatím v horách hladem a zimou umíral.

Ale Bůh poslal umírajícímu pomoc. Knězi Felixovi zjevil se v žaláři anděl. Byli v žaláři také jiní vězňové, ale anděl ukázal se jen Felixovi, který pro víru ležel v okovech. Vyzařoval jasné světlo, jež osvítilo sklepení. Anděl promluvil, Felix se ulekl. Zprvu myslil, že je to sen. Ale anděl mu poručil vstáti a jíti s ním. Felix udiven mínil, že to nepůjde, vždyť je spoután okovy, žalář pevně uzamčen a strážcové bdí. Ale anděl mu poručil podruhé, aby i přes okovy vstal. A na to slovo spadla železa s krku, rukou i nohou. Potom ho vyvedl dveřmi a strážemi a šel před ním do hor.

Když přišel Felix na místo pusté, kam se biskup uchýlil, našel v něm již jen stopy dechu. Vzal biskupa do náručí, líbal jej a zkoušel stuhlé údy zahřáti svým dechem a tělem. Dlouho se namáhal, ale ani voláním ani zahříváním nemohl z něho dostati známky života. Ani ohně, ani pokrmu, jimiž by hynoucího občerstvil, nikde nebylo. Konečně připadl na dobrou myšlenku: klekl a prosil vroucně Boha, aby sám s nebe pomohl, aby svému biskupu mohl prokázati službu lásky, která mu byla uložena.

Byl vyslyšen. Jak zvedl oči od umírajícího, spatřil v blízkém křoví viseti hrozen. Utrhl jej a přiložil biskupu k ústům. Ale

ten byl bez sebe a měl zuby jako mrtvý zaťaté, nemohl tedy požíti nabízeného občerstvení. Konečně se podařilo Felixovi otevříti mu vyschlé rty a vpraviti mu něco šťávy hroznu do úst. Sotva jí biskup okušil, přišel k sobě, otevřel oči, a mohl promluviti jazykem, který dosud lpěl na suchém ponebí.

Když se úplně vzpamatoval, vyrozuměl, že Felix přišel ho hledat. Otcovsky jej objal a žalostně se tázal, proč přišel tak pozdě: »Kde's byl tak dlouho, synu můj, vždy? Pán mi už dávno slíbil, že přijdeš za mnou.« Felix vzal biskupa na ramena a zanesl jej do svého domu, v němž obývala jenom stará služka. Felix zaklepal na dvéře, a když otevřela, odevzdal jí biskupa, a poručil její ochraně a obsluze. A biskup děkoval svému knězi za tu službu lásky, položil mu pravici na hlavu a požehnal mu.

Biskup i kněz žili ještě nějaký čas v úkrytu, až se bouře pronásledování utišila, a působili potom ještě dlouho požehnaně mezi svým stádem. (Christ. Pesch. Die hl. Schutzengel 118 Herder 1917.)

* * *

I nás provází stále anděl, strážce těla i duše naší. Pamatujme na to vždy a všude. Čisté budiž naše tělo, čistá naše duše, jako čistý a svatý jest anděl, který nás střeží. V pokušení vzývejme ho o pomoc, aby s námi bojoval a zvítězil, abychom zůstali dítkami božími v jeho milosti a nestali se otroky ďábla hříchem. Denně se k němu modleme, denně ho vzývejme a uctívejme, jak toho zasluhuje, zvláště dnes svěřme se oddaně jeho ochraně, aby vás bezpečně vedl pozemským vyhnanstvím a vás šťasně přivedl do vlasti věčné: Anděle boží, strážce můj . . .

Jos. Ocetek.

Neděle dvacátá po sv. Duchu

Všudypřítomnost boží.

Královský úředník, jehož syn byl nemocen v Kafarnau, přistoupil k Pánu Ježíši, prose, aby sestoupil a uzdravil syna jeho, neb počínal umírati. Byla to veliká důvěra a víra, jakou měl v moc Krista Ježíše. Než víra ta nebyla dokonalá; domníval se, že Ježíš musí sestoupiti do domu jeho, měl-li nemocného uzdraviti. Nevěřil, že i vzdálen jsa, nemocného uzdraviti může. Proto, když prodléval Ježíš a káral jeho nedůvěru: »Neuzříte-li divů a zázraků, neuvěříte,« opět prosil královský úředník: »Pane, sestup, prve nežli umře syn můj.« Nyní řekl Ježíš: »Jdi, syn tvůj živ jest.« A skutečně v touž hodinu uzdraven byl syn královského úředníka.

Tak mocný jest Pán, že uzdravuje a pomáhá i na velkou vzdálenost. Jak to možno? Ježíš není pouhý člověk, ale Bůh. Bůh jest duch, který naplňuje všecko — je všudypřítomný. Ježíš

jako druhá božská osoba je všudypřítomný, byl přítomen také v Kafarnaum, třeba tělem byl v Káně.

Nejmilejší! Té pravdy vždy pamětlivi buďme — Bůh je všudypřítomný, vidí, slyší nás všude, ať jsme kde jsme, ať jdeme kam jdeme, všude jest Bůh.

Pojednání.

K sv. opatu Antonínovi přišel kdysi mladík a prosil, aby mu dal návod, jak by se mohl státi dokonalým. Sv. Antonín dal mu jediné, kratičké napomenutí: »Kamkoli synu kráčíš a cokoli činíš, vždy pamatuj, že Bůh je při tobě a staneš se dokonalým.« Mladík vracel se domů a divil se, že tak zkrátka byl odbyt, těch několik slov že nestojí za to, aby k vůli nim tak dalekou cestu konal. V tom ujížděl mimo něho jezdec. Mladík viděl, jak při jízdě něco spadlo. Když k tomu došel, shledal, že je to závitek zlatých peněz. »Nekonal jsem přece cestu nadarmo,« zaradoval se, »tyto peníze si nechám, žádný mne neviděl.« Ale v tom připadlo mu na mysl napomenutí sv. Antonína: »Kamkoli kráčíš a cokoli činíš, pamatuj, že Bůh je při tobě a staneš se dokonalým.« »Bůh je při mně,« pravil si mladík, »Bůh mne vidí, nesmím si cizích peněz nechati.« A rychle spěchal a volal na jezdce a peníze mu odevzdal. Šel dále a setkal se s veselou, rozpustilou společností. Již byl na tom, že zúčastní se jejich hříchů, protože lákali ho a hřích zdál se mu svůdným. V čas ale zase se rozpomenul na slova sv. Antonína: »Kamkoli kráčíš a cokoli činíš, pamatuj, že Bůh je při tobě.« Rychle společnost opustil. A tak slova sv. Antonína při každém pokušení ke hříchu ho chránila. Stal se opravdu dokonalým.

Bůh všudy je přítomen. Jest na nebi i na zemi. On naplňuje nebe i zemi mocí a velebností svou. »Nebe je stolice jeho a země podnož nohou jeho. Bůh není jen z blízka, ale i z daleka.« (Jer. 23, 23.) »V něm živi jsme, hýbáme se a trváme.« (Sk. ap. 17, 28.) »Jako ptáci, kdekoli se prolétají, vždy a všudy v povětří se nalézají, rovněž i my, kdekoli chodíme a jsme, všude se v přítomnosti boží nalézáme,« praví sv. František Sal. »Bůh náš,« píše sv. Augustin, »pozoruje všechny skutky, všechna slova a myšlenky každého z nás tak bedlivě, jakoby na všechny tvory zapomínal a na nikoho jiného, leč toliko na nás patřil.«

Všudypřítomnost boží posvěcuje celý svět, každé místo mění v oltář a svatyni, kde Bohu se klaněti a modliti můžeme a máme. Tak nás o tom poučil Ježíš v rozmluvě se ženou Samaritánkou. »Ženo, věř mi, že přichází hodina, kdy ani na této hoře, ani v Jerusalemě nebudete se klaněti Otci« (Jan 4, 21.) ale na všech místech

Všudypřítomnost boží vybízí nás, abychom stále na Boha pamatovali, s Bohem stále obcovali. »V samotě sluší nám býti sami se sebou, ve společnosti s bližním, všudy ale s Bohem, který samotu a společnost ustanovil. Činí-li kdo jinak, nikde spokojenosti nenalezne; nebo samota bez Boha podobá se smrti a spo-

lečnost bez Boha spíše je škodna. S Bohem všude je blaze, bez Boha všude zle.« (Sv. Frant. Sal.)

Všudypřítomnost boží povzbuzuje nás, bychom Bohu vždy stávali se podobnějšími. Dle obrazu božího stvořeni jsme, obrazu božímu hleďme býti podobni a to stane se, budeme-li míti stále a všude Boha před očima. »Bůh je nejdokonalejší obraz a vzor, jemuž se podobati má duše lidská. Tento obraz boží má se v duši lidské otisknouti jako podoba pečetě do vosku. To se stává neustálým pamatováním na všudypřítomnost boží,« praví sv. Bonaventura. »Choď přede mnou a buď dokonalý,« praví Hospodin Abrahamovi. Choď před Bohem a budeš dokonalý.

Hospodin všude bdí nad plněním a ostříháním zákona svého. Nikde proto nelze zákona božího bez hříchu a trestu překročiti.

Král Antigonus poslouchal jednou dva vojáky, kteří před stanem jeho na stráži stáli a zle o něm mluvili. Král vystoupil ze stanu a pravil jim: »Jděte dále, aby král vás neslyšel.« Křesťane, odejdi někam, vzdal se, ukryj se před Bohem, aby tě hřešiti neviděl. Můžeš?

Dívka jedna, jménem Taida, byla nestoudnou hříšnicí a stala se velikou kajícnicí. A jak? Myšlenkou na přítomnost boží. Jeden světec, pln jsa této myšlenky, šel ji vyhledat, jsa odhodlán přivésti ji k Bohu. Tváře se býti pln studu a celý se chvěje se jí tázal: »Taido, myslíš, že nás tu nikdo nespatří?« Dívka mu krátce odpověděla: »Buďte bez starosti, zde nás nespatří ani živá duše; náš hřích zůstane skryt na vždy celému světu.« »Zaručuješ mi to,« dokládal světec, »doopravdy?« »Kdo by nás mohl viděti?« odpovídá nešťastná dívka, »kdo by nás mohl viděti, když jsme sami?« »Než kdyby přece někdo,« vece světec. »Oh,« pravila konečně dívka, »kromě Boha, jenž zná a vidí všecko, se tu není třeba obávati nikoho, kdo by nás viděl.« Světec, jenž právě na tato slova čekal, jí pravil: »Ty tedy věříš, že Bůh tě vidí a přece se v jeho přítomnosti opovažuješ hřešiti?« Na tato slova a paprsek milosti boží, jenž ji osvítil Taida propukla v pláč a rozhodla se obrátiti. Odebrala se do ústraní a po celý zbývající život svůj činila nejpřísnější pokání. »Člověka přítomného se ostýcháš,« praví sv. Ambrož, »a přítomnosti Boha Otce, Syna i Ducha sv. se nebojíš?«

Na Boha mysliti a hřešiti! Jaká to opovážlivost! Je to tolik, jako Bohu do očí říci: Hle, Bože, ačkoli vím, že při mně jsi a na mne patříš, ačkoli vím, že tě ty nečisté myšlenky, v nichž zalíbení mám, ty nečisté řeči a žerty, ten ohavný skutek, kterého se dopustiti chci, bude velice urážeti, ačkoli vím, že mne trestati můžeš, jak chceš, přece chci se toho hříchu před očima tvýma dopustiti. Pohleď a buď svědkem, jak přestupuji přikázání tvá. Nedbám žádné hrozby tvé. Hněvej se jak chceš, já budu činiti, co budu chtíti; chci ukojiti žádost svou. Jak hrozná, rouhavá to slova! A přece jedná tak hříšník, když ku hříchu svolí, poněvadž toho hříchu před tváří vševědoucího Boha se dopouští.

Bůh patří na nás, Bůh vidí nepravosti naše. Jeho oko je neskončeně jasnější než slunce, před ním je černá noc jako nejjas-

nější den, Bůh vidí všechno. Nadarmo skrýval se před ním Adam v ráji, nadarmo bloudil Kain po světě, chtěje se skrýti před tváří boží. Nadarmo pravili smilní starci Susaně: »Hle, dveře zahrady jsou zamknuty, nikdo nás nevidí.« Nadarmo těší se hříšník: Kdo mne vidí? Tma jest kolem mne, stěny kryjí mne, nikdo mne nevidí. Koho bych se bál? Však vidí tě přece někdo. Jedno oko patří na tebe — a to jest oko spravedlivého, trestajícího Boha. Před ním neukryješ se nikde.

Vzpomínka na všudypřítomnost boží je tedy veleprospěšna, bychom se břichů chránili. Proto praví sv. Jan Zlat.: Zachováme-li se v přítomnosti boží, ničeho zlého se nedopustíme; vždy se upamatujeme, že Bůh všechny naše myšlenky vidí, všechna naše slova slyší, všechny naše skutky pozoruje.

Jak hrdinně si počínají vojínové u přítomnosti králově! Myšlenka, že jejich panovník je vidí, ten, jenž jediný je potrestati neb odměniti může, oživuje jejich odhodlanost a sílu. Jak blaženými bychom byli, kdybychom vždy na zřeteli měli, že Bůh vše, cokoli činíme, pozoruje. Zajisté bychom vše dobře, vše v dobrém úmyslu konali, aniž bychom se snažili někomu jinému se zalíbiti, leč Bohu. Sv. Basil praví: »Kdyby se někdo u přítomnosti krále a nějakého venkovana nacházel, zajisté by se všemožně přičinil, aby se králi zavděčil, aniž dbal, čeho si snad venkovan přeje. Tak nemá ani ten, kdo při všem přítomnost boží na paměti má na zřeteli, aby tvory upokojil, nýbrž pracuje jen k tomu cíli, aby se Bohu zalíbil, jenž jej vidí.«

Jistý vojenský vysoký důstojník žil bohabojný život. Když ležel na smrtelném loži, tázal se ho kněz, který ho zaopatřoval: »Jak je to možno, že jste uprostřed zkažených soudruhů tak svatý život vedl a ctnost a nevinnost svou zachoval?« Umírající s úsměvem odpověděl: »Hned v mládí svém jsem slýchával často, že Bůh nás všude vidí. Na ta slova nezapomněl jsem nikdy. Když pokušení doléhalo na mne, když nečistá žádost vzbouřila se ve mně, tu pomyslil jsem si jen: Bůh tě vidí! Vzpomínka tato zapudila všechna pokušení má.«

Jsi slabý a křehký; pokouší tě tělo tvé, svět a ďábel; těžký boj je ti bojovati, již domníváš se, že neodoláš nepřátelům duše své. Vzpomeň, že Bůh blízko jest, že je všudypřítomen, pros ho o pomoc, sílu, statečnost a buď ujištěn, že neodepře tobě své milosti a své pomoci.

Bůh jest v nás, ne jako v ostatních tvorech, nýbrž jako ve svém chrámu, jako ve svém domě. »Nevíte,« táže se sv. apoštol, »že jste chrámové Ducha sv. a že Duch sv. ve vás bydlí?« (I. Kor. 3, 16.) Proto pravil také božský Spasitel, že v duši, která jej miluje, se svým nebeským Otcem a Duchem sv. přijdou, aby v ní ne krátký čas, nýbrž stále zůstali. »Miluje-li kdo mne i Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a příbytek si u něho učiníme.« (Jan 14, 23.) Bůh jest všude, jeho přítomnost naplňuje nebe i zemi, zvláštním způsobem však bydlí v našich duších a tu rád se zdržuje, jak to ústy svého apoštola oznámil:

»Přebývati budu v nich a procházeti mezi nimi a budu jejich Bůh.« (II. Kor. 6, 16.) A tu chce býti od nás milován a ctěn; neboť pln lásky a smilování jest v nás, aby naše vzdechy slyšel, naše důkazy lásky přijímal. nás chránil, řídil, nám své milosti a dary uděloval, nám na pomoc přicházel ve všem, čeho nám k věčné blaženosti třeba jest.

Tak jako nestává ani jediného okamžiku, praví sv. Bernard, kde bys dobroty a milosrdenství božího nepotřeboval a nepožíval, tak nemá býti ani jediného okamžiku, kde by sis ho všude přítomného nepředstavoval. Kolikrát vzdechneš, tolikrát máš si na Boha vzpomenouti.

Bůh je všudypřítomen. »Rozkoš jeho jest býti se syny lidskými« (Přís. 8, 31.) Budeme-li kráčeti stále jako před obličejem jeho, ujištěni býti můžeme, že někdy tváří v tvář budeme na Boha patřiti a s ním věčně se radovati. Amen. *Frant. Čech.*

Slavnost růžencová.

Růženec mocnou záštitou v ranách: války, hladu a nemoci.

Napsal Jan Havelka, kaplan v Čáslavi.

Ranní promluva.

Moji drazí! Dva měsíce v roce uctívá církev svatá Královnu nebes i země, Pannu Marii. V měsíci květnu pobožností májovou, v měsíci říjnu pobožností růžencovou. Tento měsíc shromažďují se zbožní křesťané kol trůnu Matky boží, by na hlavu Její vložili krásný věnec růží, by uctili ji modlitbou sv. růžence. A poněvadž dnes je neděle růžencová, chci láskám vaším ukázati, jak mocná je modlitba sv. růžence.

Růženec, křesťané drazí, je mocnou záštitou lidstva úpícího pod těžkými ranami doby přítomné, jest silou v dobách války, hladu a nemocí!

* * *

Když Kristus Pán rmoutil se v zahradě Getsemanské, když bolesti, jež podstoupiti měl pro spásu lidí, krvavým potem zalily svatou tvář jeho — tu jedna krůpěj — jak vypravuje zbožná legenda — spadla v chladnou zemi a hle — proměnila se v krásné růže: červenou, bílou a žlutou! Pln úlivu volal trpící Spasitel: Občerstvete mne růžemi, neboť nemocen jsem láskou! A anděl sebral růže, upletl z nich věnec a vložil Spasiteli na hlavu. Pán Ježíš posilnil se.

Barva červená, bílá a žlutá jsou odznakem sv. růžence. Když božský Pán náš posilnil se symbolem růžence, čím větší síly nabudeš ty, milý křesťane, v modlitbě sv. růžence! Síly, jež právě v dobách přítomných ti je zapotřebí.

Sv. Antonín viděl, kterak Kristus Pán chtěl zničiti svět třemi ranami. Ale Panna Maria klesla k svatým nohám jeho a prosila,

by ušetřil světa, chce prý mu dáti prostředku, kterým by lidstvo uchránilo se hříchu a zahořelo láskou k Bohu. Tím prostředkem byl sv. růženec, k jehož rozšíření zvolila Paní nebes zbožného světce Dominika. Ranami, kterými zničit chtěl Pán hříšné lidstvo, byly: válka, hlad a nemoce. A ty chtěla Maria Panna odvrátit od světa. Podařilo se jí to? Dějepis svědčí následující:

Bylo to roku 1656, kdy klidní občané Švýcar přepadeni byli cyrüšskými spiklenci. Byli obleženi a ostřelováni více než 48 děly. V této veliké tísni utekli se obležení pod ochranu Královny svatého růžence. Všichni vojíni zavěsili si na hrdla svatý růženec, udeřili na nepřítele a právě v neděli růžencovou dobyli skvělého vítězství nad nepřítelem. Město Kostnice obleženo bylo švédským vojskem. Zoufalost opanovala mysl všech. V této krajní bídě i toto město vzato útočiště své ve sv. růženec a hle, Královna sv. růžence opět pomohla, skoncovala hrozné krveprolévání.

Moji drazí! Vižme doby přítomné! Celá Evropa proměněna ve veliké pojiště. Furie válečná miliony lidských životů vzala si za obět. Veškero lidstvo úpí v úzkostech, ověnčeme hlavy své věncem růží červených, bílých a žlutých, vezměme do ruky svatý růženec! Prosme Královnu přesvatého růžence, prosme ji všichni, co doma jsme, prosme ji denně úpěnlivě a Maria Panna nás neopustí, dá nám dočekati se šťastného konce běd válečných!

Ale nejen válkám učiní sv. růženec konec, on dá nám též zvítězit v každém boji, jejž bojujeme pro spásu své duše. Je život náš zápasem s hříchem. Ó jak často více méně jsme hříchem raněni, ano přemoženi. Ó tehdy do ruky vezmi jeden každý svatý růženec. On bude ti tvrzí mocnou, věží Davidovou v boji s nepřítelem tvé duše. Kdo má růženec v ruce, v ústech modlitbu Páně a zbožné »Zdrávas Maria«, v srdci pak svatá tajemství naší spásy, ten přemůže svět, ten zvítězí v boji s hříchem!

A proto důvěrně a ochotně choď denně, kdo můžeš, na pobožnost sv. růžence, pros při pobožnosti za šťastné skončení války světové i boje duše své s hříchem, by brzy světu byl vrácen mír, duši tvé pak vítězství a s ním království boží!

Sv. růženec jest mocnou záštitou i v druhé a to těžší ráně lidstva, totiž v době hladu. Růženec je onou bohatou lodí, o níž mluví Šalomoun: Jako kupecká loď, která z daleka přináší chléb. Pobožnost sv. růžence jest lodí, která ctitelům svým v době hladu přináší pokrm vydatný. I toto mnohými případy jest dokázáno. Již za času sv. Dominika, učitele sv. růžence, byli v čas nedostatku zázračně nasyceni hladoví jeho žáci a pomocníci. Co lidí ku př. sv. Vincenc Ferrarský nasytil několika chleby při vroucí modlitbě sv. růžence. Zvlášť zajímavou jest událost tato:

Indické město Canovre od dávna bylo pod panstvím portugalským. Divocí Malataři však oblehli město a nemohouc ho zdolati zbraní, hladem snažili se donutit město ke kapitulaci. Obležení plni zoufalství a bez rady poslední útočiště vzali ke své milé Paní a Královně sv. růžence. I konali každého večera pobožnost sv. růžence a — ejhle. Ta, o níž nebylo slýcháno, že by opu-

stila, kdo před Ní slz vyléval, pomohla! Bylo to právě na svátek zázračného Nanebevzetí Panny Marie, kdy moře vystoupilo do výše nebývalé — až na schody chrámové a vyvrhlo tolik jedlých mořských hlemýžďů, že zakryly se jimi celé ulice. Obyvatelé je sesbírali a tak přemohli největší tíseň — hlad. Nepřátelské vojsko marně podnikalo útoky. Nebe žehnalo zbraním, Královna růžence spomohla, hlad zahnala!

Drazí moji! Měli jsme žně dosti bohaté, přece však krutý host — hlad — zaklepal u mnohého z nás na dveře. Ó prosme mocnou Pannu Marii, uctívejme Ji růžencem, by nám žehnala sklizenou žeň a tak od nás hlad těla zahnala! Než moji milí, u jednoho více, u jiného méně ozval se hlad jiný, hlad duše, který stejně ničí bytost lidskou, odnímaje ji životu věčnému! — A tento hlad duše též nutno ukojiti! A kde je pokrm vydatný, který nejen ztiší, ale nasytí hladovící duši lidskou? Je to svatý růženec! Praví krásně Karthagena: Svatý růženec jest živitel živých, který sytí potravou velmi cennou: milostí boží! — A jiný napsal: Smrt tvé duše blíží se potud k tobě, pokud nemodlíš se sv. růženec! Velmi těšlivě pak volá nadšený kazatel sv. Vincenc z Pauly: Jak můžeš, křesťane, naříkati nad svou chudobou, lkáti nad svojí nouzi, když máš růženec, jenž s to jest ztišiti duši, ano i hlad tvého těla!

Milí posluchači! Krom těla Páně, jež zachovává duši k životu věčnému, chop se i růžence a zachováš nejen duši, ale i tělo od hrozícího hladu!

Nejbolestnější ranou, kterou rozhněvaný Bůh trestá lidstvo, jest nemoc. Když anděl smrti klepe na dveře, tu, moji milení, studený pot vyráží na čele nemocného, pláč a zoufalství na čela okolostojících. Když tak v dobách válečných krutý mor zuří, není ušetřeno jediného domu, kde by nebyl někdo oplakáván. Marný pláč, marné zoufání, marné hledání pomoci. Toho zakusilo v r. 1630 město Bologna. V krátkém čase obydlené město proměnilo se ve veliký hřbitov. Svého času kvetoucí krásou krajina, která těšila se pohledu božímu, na kterou modravé nebe usměvavě hledělo, zkrátka pravý ráj to na pohled, proměněna v poušť; stromy bez listu, luka bez zeleně, květiny bez květu, město bez ruchu, domy plny mrtvol. Jen několik z tolika tisíců obyvatel plahočilo se ulicemi, více mrtví než živí, padajíce přes mrtvoly svých drahých nepohřbených! Kde vzít v bolu útěchy, kde v opuštěnosti dobýt pomoci? Vzpomenuli zbožní občané bolonští na uzdravení nemocných, na pomocnici křesťanů, uctívali ji svatým růžencem! A sotva že ukázaly se červánky této nebeské růže, trhaly se stíny smrti! Sotva že vzešel purpur této růže — růženec — stoupala červeň v tváře pobledlé, sotva že prorazila oblaka vůní této nebes růže, pominul mrtvolný puch, při prvním hlasu společné modlitby růžence, oživena láska k trpícím, důvěra v pomoc nejvyšší! Vše rázem se změnilo! Bolest v radost, pláč v modlitbu, trní bolu v růže naděje, bolestný vzdech ve zbožné

Zdrávas! Mrtvé ticho v radost života! Tak zázračně působila modlitba sv. růžence!

A zrovna tentýž účinek při moru v Neapoli r. 1656, v Lisaboně r. 1564, ve Vídni 1713!

Moji drazí, toť historičné události a praví se: dějiny učitelkou lidstva! I dnes v mnohých osadách zuří nakažlivé nemoci, a Bůh ví, nenavštíví-li rána tato i osadu naši! Chraň nás Pán Bůh sám, ale pak, moji milení, hleďme klidně vstříc, neboť máme lékaře moudrého a mocného, jenž dovede zničiti zárodek každé nemoci, lékaře, který nestojí mnoho peněz, a lékařem tím jest Královna sv. růžence, jež dává nám lék účinný, sv. růženec! O chop se ho, můj drahý, modli se denně růženec, ať nevynecháš ani jediný den měsíce října pobožnost růžencovou! Uctíš ji Pannu Marii, Panna Maria pak svou přímluvou uchrání tě nemoci!

Drazí mojí, mám však na mysli ne tak nemoc těla, ale nemoc duše. Není mezi námi — bohužel — nikoho, kdo nebyl by navštíven touto nemocí. A nemoc duše jest každý hřích i ten nejlehčí. Po hříchu duše slábne, klesá, upadá do nemoci těžší, až zmírá v hříchu těžkém. Kde nabrat síly ku povstání, kde najít záchrany? Představme si, moji milí, následující obraz: Matka a jediné dítě její jdou procházkou a přijdou k propasti. Jediný jen krok a skotačivé dítě střemhlav řítí se do prohlubně, jediný jen okamžik a dítě pláče na dně propasti. »Není mrtvo!« zajásá matka a již pomáhá. Provaz spouští dolů, děcko křečovitě se chytne, matka zachrání dítě.

Touto matkou jest Maria Panna, dítětem jsi ty, milý křesťane, a provazec, který tě zachrání, jest — svatý růženec! — O miluj jej, modli se jej velmi pilně a zbožně, neboť on je ti zbraní v boji s hříchem, on sytí tě milostí boží, když duše hladoví, on je ti lékem v nemoci duše, lékem, který sílí, občerstvuje, zachovává duši!

Nevynechej tedy — ještě jednou volám — ani jediného dne měsíce října večerní pobožnost sv. růžence, měj jej v ruce v poslední hodině svého života, neboť kdo na zemi ověnčil skráně Královny Marie růžencem, ten v nebi ověnčen bude růžemi radosti věčné! Amen.

Neděle dvacátá první po sv. Duchu.

Nečistota jest jen lidská křehkost?

»Pročež vezměte zbroj boží, abyste mohli v den zlý odolati a ve všem dokonalí státi.« (Efes. 6, 13.)

Ústy svatého apoštola národů Pavla napomíná církev své věřící v dnešní sv. epištole, aby stáli, majíce podpásaná bedra svá pravdou a oblečeni jsouce v pancíř spravedlnosti a obuté majíce nohy přípravou evangelia pokoje. Jak důležité to napome-

nutí, zvláště v naší době, když tak často nepravdivé zásady ovládají ducha a mysl mnohých křesťanů. Jak mnozí odporují evangeliu Ježíše Krista a svádějí mnohé křivými naukami. Poukazuji jen na jednu moderní zásadu: »Nečistota (smilstvo) jest jen lidská křehkost.« Uvažujme tudíž v dnešním svém rozjímání, co o ní nám souditi třeba.

Rozjímání.

»Nečistota (smilstvo) jest jen lidská křehkost.« U tak choulostivé věci jako jest tíže anebo maličkost poklesku smilnosti, nemůže leckdo povolán býti spolurozhodovati. Spolurozhodovati může jen nezúčastněný, jenž nemá žádného egoistického zájmu na tom, zda něco velkým a těžkým, anebo malým a všedním jest. Nestrannými svědky jsou Bůh, rozum, srdce.

1. Co praví Bůh o tomto hříchu proti šestému přikázání? Předně čtěme listy Pavlovy. »Kteří žijí podle těla, nemohou se Bohu líbiti.« (Řím. 8, 8) Bohu se nelíbiti znamená Bohu odporným býti. Bohu odporným býti není žádná maličkost. Lépe jest celému světu, všem malým a velikým na zemi se nelíbiti, avšak Bohu se líbiti, než naopak. »Smilníky a cizoložníky souditi bude Hospodin« (Žid. 13, 4.), to jest odsoudí je Bůh. Spravedlivý Bůh neodsoudí pro každou maličkost a nepatrnou věc, tu musí něco důležitého se státi. »Ani smilní nebudou vládnouti v království božím.« (I. Kor. 2, 6) Království boží jest nebe. Nedostati se do nebe znamená na věky zavrženu býti. Je to maličkost? Sv. Pavel je tlumočníkem, on nemůže jinak leč souhlasiti s Ježíšem. Kdyby někdo se domníval, že Pavel má především skutky na mysli, tu jde Ježíš dále, a přisuzuje vnitrnému hříchu stejnou zlobu, jako zevnějšímu: »Já však pravím vám, každý, kdož by pohleděl na ženu ku požádání jí, již cizoložil s ní v srdci svém« (Mat. 5, 28.)

Nejedná se tudíž jen o zevnější věci, nýbrž o nečistotu v myšlení, v žádostech a zalíbeních. Kdo dobrovolně je pěstuje, nelze, aby se Bohu líbil, bude odsouzen, nemůže přijíti do nebe. — Ježíš kázal slovem a skutkem. Jasněji by nebyl mohl svou ošklivost před tímto hříchem ukázati, než učinil ve svém chování se oproti králi Herodovi. Když Herodes viděl Ježíše, zaradoval se velice, neboť on už po dlouhou dobu toužil, aby ho uviděl, aby spatřil Jej nějaký zázrak udělati. Dal mu též mnoho otázek, avšak Ježíš nic neodpovídal. Chování se Ježíšovo oproti Herodovi jest na první pohled na nejméně aspoň překvapující. Bylť přece Ježíš ke všemu světu tak dobrotivý a mírný, nepovažoval to nikterak za sebe nedůstojna, s nízko postavenými muži a ženami přívětivě, láskyplně hovořiti. On neodmítal od sebe žádného hříšníka, volal vše sklíčené a utrmácené k sobě — mluvil s Kaifášem, s Pilátem, s Jidášem a lotrem — jen ne s Herodem, ačkoliv Herodes byl králem. Důvod hlubokého opovržení Heroda se strany Ježíšovy spočíval v nemravném způsobu života toho krvesmilníka a cizoložníka. Už Jan Křtitel ho varoval: »Non licet tibi.« »Není ti dovoleno, ji míti.« Napomenutí bylo marno. Nuže, nyní napo-

mínal, varoval, káral Ježíš jedním konem (aktem) — úmyslného mlčení.

Žádný člověk nemůže smazati, co Bůh svými posly napsal na kamenné desky Mojžíšovy (je to zároveň do srdce každého člověka vtisknuto) a co zní: »Non macchaberis. Nesesmilnis!« Ne tak pro rouhání anebo vraždu anebo krádež přišla potopa na svět, jako spíše pro hřích smilstva »Omnis caro corruperat viam suam!« Pro tento hřích přišel na Sodomu a Gomorhu onen veliký trest. Vše slova boží, pochopitelná každému, kdo uši má, aby slyšel!

2. Druhý svědek o velikosti hříchu smilstva jest lidský rozum. Tento praví: To, co vše dobré kazí a ničí, a co vše zlé plodí, nemůže žádnou maličkostí býti! Jak hrozné věci a řádění napůsobí tento hřích! Podívej se na tohoto muže: on jest vážen u svých sousedů, zaujímá vysoké hodnošti, bývá rád o radu tázán, vede nejkrásnější, nejspořádanější život v rodině, miluje krb domácí, je zámožný; vše se daří výtečně. — Nyní ho sotva zas poznáváš. Vše se změnilo. Zámožnost a blahobyt klesá, vážnost je ta tam, žena a děti prchly: odkud tato změna? On podvedl svou ženu, dopustiv se cizoložství. Jeho vášeň k nedovolené osobě zaslepila ho, odcizila ho své rodině, mohl by zhynouti hořkostí srdce a hanbou; pravděpodobně bude z něho oplec, snad i dokonce defraudant.

Popatř na tuto ženu, byla andělem v domově. Plna pozornosti a spanilé oddanosti ke svému muži, jejž si vyvolila a milovala, plna obětavosti pro své dítky, plna milosrdenství k chudým. Nyní platí o ní slova proroka: »Těžce zhřešil Jerusalem, proto se stal nestálým; všichni, kdo ho vysoce si vážili, opovrhují jím, neboť oni vidí jeho ohavnost a on se odvrací se sténáním do zadu. Jeho neřest lpí na jeho nohách, on neuvážil svůj konec, on klesl hluboce a nemá žádného utěšitele.« — Ona nemůže mužovi více se dívati do očí, ona odstrkuje dítky od sebe, stala se tvrdou — poněvadž — nuže ano, protože se dopustila té maličkosti cizoložství. — Pohleď na tohoto syna. Jak jest pracovitý, ochotný, poslušný, spořivý, — najednou stává se ledabylým, drzým, svéhlavým, neposlušným, štítí se přítomnosti rodičů, upadá očividně. Hlodá had neřesti smilstva nenasytně na nejlepší části jeho já, odtud pochází ona proměna.

Jak bývají velebeni rodiče za cudnost svých dcer! Ony kvetou jako růže v červnu, ony nosí bohatou ozdobu zbožnosti, skromnosti, smyslu pro domácnost, krátce všeho, co panně svědčí, nosí na sobě. Než od té doby co stud ze svého srdce vypudily, jest podíl jejich slovo moudrého muže: »Každá žena, která nestoudná jest, bývá jako bláto na ulici pošlapána.« (Sir 9.) Jako tento hřích ničí dobré v člověku, tak plodí zlo!

Kdo se oddá této neřesti, brzo ustane se modliti. Smyslná rozkoš a modlitba dají se tak málo spojiti, jako ano a ne, jako výše a níže. Sv. Pavel dí: »Smyslný člověk nechápe co ducha jest.« Modlitba jest povznesení, vzlet, smilstvo jest pád do pro-

pasti! — On nechodí více na bohoslužby, protože tam má dlouhou chvíli, protože tam cítí tiché výčitky svého lepšího já, jež nenávidí, kdyžtě miluje smyslnost. — On ztrácí víru, neboť nejvíce argumentů proti víře nepochází z hlavy, nýbrž ze srdce, nikoliv z jasné hlavy, nýbrž z oné, která zaujata jest výpary, jež vystupují ze zkaženého srdce. Nejvíce pekelných posmívačů jsou lidé tohoto druhu! On se stává hrobařem rodičů Ach ano, jak mnozí rodiče upadají předčasně do hrobu; nezdárný syn, nečestná dcera jim ho připravila! — On se stává zlodějem. Napřed okrádá své rodiče, potom, když to nejde více, postupuje to vždy dál a dále; on potřebuje peníze, defrauduje je. Snad zakončí život sebevraždou. Noviny mají o tom mnoho zpráv!

3. Ještě jeden svědek: srdce, anebo, chceme-li raději řekněme svědomí. Dokud ještě někdo má zcela nevinné srdce, je totéž nesmírně něžné v tomto směru. Když některá osoba upadne do jakéhokoliv takového těžkého hříchu, ale ještě neotupěla, neostýchavou a bezcitnou se nestala, pociťuje po každém poklesku nejhořčí bol. Potají roní ovšem proudy slz. Alban Stola dí ve svém způsobě tak krásně: Duše cítí se před hrobem své nevinnosti, jako hodné dítko nad hrobem své zemřelé milé matky. Když jistí lidé nejdou už více ke zpovědi, neděje se to proto, že povrhují zařízením zpovědi, nýbrž že si už více netroufají; a když jsou četné svatokrádežné zpovědi, následkem zamlčených hříchů, nedostatkem lítosti a pevného úmyslu, tož se to stává zas v nejvíce případech pro tento hřích; a když smrtelná lože o zoufalosti vypravovati umějí, tož to pochází z tohoto hříchu, a když nějaký kněz někdy se svým povoláním, sám se sebou, s Bohem, svou vírou, svým úřadem se rozejde — konečně odpadne, tož to pochází odtud.

Nuže, nyní ať se někdo odváží tvrditi: »Tento hřích jest jen maličkostí, pouhou, lidskou slabostí!« Nikoliv, on jest krveplný drak se sedmi hlavami a deseti rohy a na jeho hlavách sedm korun. (Zjev. 12, 5)

Snadno nyní chápeme slova sv. Pavla v dnešní svaté epištole: »Pročež vezměte zbroj boží, abyste mohli v den zlý odolat a ve všem dokonalí státi. Stůjtež tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou, a oblečeni jsouce v pancíř spravedlnosti, a obuté majíce nohy přípravou evangelia pokoje, především vezmouce štít víry, kterýmž byste mohli všecky ohnivé šípy nešlechetníka ubasiti.« (Efes. 6, 13.—17.) Bojujme zmužile proti moderní nevěře a její nemravnosti, abychom odměny dosáhli v nebesích. Amen.

Dr. *Antonín Ondroušek.*

Na podílku

nejlépe se hodí **„SLOVA PRAVDY“** (Vyšehrad č. 81.), které rozprodává za cenu 2 hal. kus při větší objednávce franko.

Na stolku kněze by tyto brožury měly býti připraveny pro podělování.

Slavnost Posvěcení chrámů.

»Aj stánek boží s lidmi!« (Jan 21, 3.)

Nejdražším náboženským pokladem lidu israelského byla archa úmluvy, skříň umělecky pracovaná, zhotovená od umělců Bezeleele a Ooliaba ze dřeva akácového a bohatě zlacená. V arše úmluvy se přechovávaly: dvě kamenné desky desatera, kniha zákona, zlatá nádoba s mannou a kvetoucí prut Aronův. Na víku archy klečeli dva cherubové, křídly svými ji zastíňujíce. Nad křídly cherubů vznášel se světlý mráček, znamení přítomnosti a pomoci Hospodinovy u lidu vyvoleného. Archa úmluvy dlela pod stanem, pod »stánkem úmluvy«, později ve chrámě Šalomounově v nádherné místnosti, zvané »velesvatyně«.

Když Israelité obsadili zaslíbenou zemi, bylo jim ještě dlouho podstupovati krvavé boje s původními obyvateli země, zvláště s bojovným kmenem Filistinů. Jednou zase byli velmi souženi od Filistinských. Bylo to, když velekněz Heli byl soudcem lidu. Heli sám byl člověk zbožný a dobrák. Ale jeho dva synové, Ofni a Finees, byli sice kněžími a sloužili stánku, ale byli to lidé mravně zkažení a ničemní. V tu dobu byli Israelité od Filistinských u města Afexu poraženi a 4000 jich pobito. Tu připadli starší z Israele na zvláštní myšlenku: dali donésti archu úmluvy z města Silo do ležení. Když před lety otcové jejich s archou úmluvy vcházeli do země zaslíbené, rozdělily se vody Jordánu a lid suchou nohou prošel řekou. A když dorazili k městu Jerichu a to pro silná opevnění zdálo se býti nedobytným, nesli kněží archu úmluvy na rozkaz boží kolem pevnosti a rozvalily se silné zdi městské. I nyní doufali Israelité, že jim archa boží proti Filistinským zázračně pomůže. Ale zmýlili se. Lid a kněží byli zkaženi, pomsta boží přišla na ně. Israel od Filistinů zase poražen, archa úmluvy padla do rukou nepřátel a oba synové Heliho, kteří ji nesli, byli zabiti. Když posel stařičkému veleknězi donesl tu smutnou zprávu, pojala ho taková bolest, že pozbyl smyslů, Heli upadl se stolice nazpět vedle dveří a zlomiv si vaz umřel. Bylo mu 98 let a soudil Israele 40 roků.

U vítězoslávě donesli Filistinští archu úmluvy do Azotu, města 45 km. jihozápadně od Jerusalema, a postavili ji ve chrámě vedle modly Dagona, jemuž připisovali ono vítězství. Dagon byl národním božstvem Filistinů a měl hlavu a ruce člověka, ostatní tělo rybí. A když vstali Azotští na úsvitě druhého dne, aj Dagon na tváři ležel na zemi před archou Hospodinovu: i vzali Dagona a postavili jej zase na místo jeho. A opět ráno druhého dne vstavše, nalezli Digona ležícího na tváři své, hlava pak Digona a dvě dlaně rukou jeho odřezané byly na prahu. Mimo to ranil Bůh Azotské ošklivou nemocí a pole jejich pustošil nesmírným množstvím myší. Proto nosili archu zemí filistinskou, ale kamkoli přišla, mnoho lidí umíralo. Konečně ji naložili na nový vůz, tažený dvěma kravami, které dosud nenosily jha, a nechali jich

jíti, kam chtěly, a ty dovezly archu do Betsames. Ale i tam ztrestáno smrtí 70 obyvatel, protože na archu boží hleděli zvědavě a neuctivě.

Tyto soudy boží důrazně volají k nám: »Bojte se svatyně mé!« (III. Mojž. 26, 2.)

Svatyně nekonečně dražší, nežli byla archa Israele, máme my křesťané v Zákoně Novém. I naše chrámy chovají v sobě svatou archu úmluvy: je to svatostánek na oltáři a v něm nádoba zlatá ne se sladkou mannou pouště, nýbrž s chlebem života věčného, s tělem a krví Boha-člověka a Ježíše Krista, Spasitele našeho,

S jakou úctou máme se tu vždy objeviti před Pánem! Venku ať zůstanou všecky myšlenky světské, všecka mysl naše budiž u Pána! A zde ať zmlkne všecko nepotřebné mluvení, ohlížení a smích, malých i velkých, zde, přede tváří Boha hrozné velebnosti!

Posvátná hrůza a hluboká úcta má nás jímati v domě božím, ale i láska a radost, že tu býti smíme. Ježíš nezabíjí těch, kdo naň hledí, nýbrž laskavě je zve: »Pojďte ve mně všichni!« Když on s takovou láskou k nám se snižuje, choďme k němu rádi, ne donuceni, v neděli a pokud možno i ve dny všední! A šťastnými se ciťme v domě božím u Ježíše! A když nám za těžko připadá dlouho státi nebo klečeti, a když nám protivno horko nebo zima, nejsme-li řádně zdrávi, všecky ty malé oběti zapomeňme a potlačme myšlenkou blaživou: »Jsem u Ježíše, u Spasitele dobrého a Boha plného lásky!«

Ale není tu Pán jen, abychom naň uctivě hleděli a se mu klaněli, hlavně tu dlí jako chléb života, pokrmem duší našich chce býti často, ano denně. Když Pán slávy věčné tak pokorný jest a pro nás na se bere chleba způsobu, nenechávejme chleba nebeského ležeti v arše, jezme z něho často a hodně!

Tak nám dům boží bude v pravdě domem spásy, zde nalezneme klid a útěchu v soužení údolí slzavého a v životě všedním, plném starostí a bolestí, zde duše naše od ponuré hroudy zemské v blaživé radosti povznášeti se bude k Bohu, zde ona bude vážiti z pramene milosti, zde bude posvěcována a hodnou učiněna, aby jednou vešla do Jerusaléma nebeského. Amen.

Jos. Ocetek.

Ku křesťanským cvičením.

Dle různých pramenů upravil **V. M. Váchal**, O. Praem. — (Pokračování.)

XI.

Jeden jest Bůh, ale ve třech osobách.

Dosud jsme poznávali vlastnosti a dokonalosti boží. Dnes vám připomenu jedno z největších tajemství naší sv. víry: Jeden jest Bůh, ale ve třech osobách. Tajemstvím nazýváme pravdu

o třech osobách, čili v Nejsvětější Trojici, poněvadž rozum lidský jich nikdy nepochopí, dokud duše naše tváří v tvář nespatří Boha na věčnosti.

Slyšeli jste často, jak sv. Augustin po svém obrácení psal učená pojednání o pravdách křesťanských. Všecky pravdy chtěl nejen sám rozumem svým nejpodrobněji prozkoumati, ale i všem vysvětliti a znázorniti. Když rozjímal o Nejsvětější Trojici, o třech osobách v jednom Bohu, narazil na překážku, u níž se dosud zastaviti musel každý lidský duch, na tajemství nevystihlé, jehož neznali lidé před Kristem, jež toliko nám křesťanům bylo zjeveno z nevyzpytatelné moudrosti a dobrotivosti boží. Aby se marně nenamáhal sv. Augustin, poučil ho Bůh zvláštním způsobem.

Jednou procházel se sv. Augustin po břehu mořském a přemýšlel právě o dosud nepochopené pravdě, o Bohu trojediném. Poblíž spatřil malé pachole, jak vodu z nepřehledného moře vlévá do jamky na břehu, a jak voda zase zpět do moře odtéká. Přistoupil k podivnému děcku a zvolal: »Co to činíš, dítě?« »Rád bych přelil tu vodu z celého moře do tohoto důlku,« odpověděl pacholík. Sv. Augustin se usmál nad dětinskou odpovědí a řekl: »Do soudného dne nebyl bys hotov, moře je nepřehledné a jamka nepatrná, a voda vrací se zpět, odkud ji bereš a naléváš.« Ale hoch odpověděl: Spíše bych přelil moře do té jamky, než ty vyzkoušíš tajemství o Nejsvětější Trojici,« a zmizel. Svatý Augustin od té chvíle přestal o tajemství tom hloubati, ale tím více se mu kořiti a obdivovati.

Podobně nemůže nikdo z nás tajemství o Bohu trojjediném pochopiti; hřešili bychom, kdybychom všetečně dobrým rozumem o něm hloubali. Bůh nám je zastřel temnou rouškou tajemství, poněvadž rozum náš není schopen pravdy té vystihnouti. Stačí nám, co zjevil nám Syn boží o tom, a již to jest dostatečnou pohnutkou, abychom se pravdě té každodenně kořili a nevystihlou moudrost a velebnost boží velebili.

1. Stopy Nejsvětější Trojice nalézáme už v Písmě sv. Starého Zákona; a čím blíže k době Kristově, tím jsou stopy ty jasnější. Bůh to určitě neoznámil lidu israelskému, poněvadž žil mezi národy pohanskými, kteří se klaněli modlám; byl by národ israelský, který jediný víru v jednoho Boha udržoval, snadno upadl v modloslužbu a místo jednoho uctíval Bohy tři a poznenáhla pak množství jiných; a víra v jednoho Boha byla by vymizela ze srdcí lidstva.

Té milosti — oznámení pravdy o Nejsvětější Trojici, dostalo se nám křesťanům od samého Ježíše Krista, a s ní dostatečné pomoci a světla, abychom jí pokud možno a třeba poznali a proti bludům se uchránili.

Hned na počátku Písma sv. čteme: »Na počátku stvořil Bůh nebe i zemi.« (1. Mojž. 1, 11.) Bůh se tu nazývá jménem Elohim, v množném čísle, tolik asi, jako božstvo, to jest Bůh trojjediný; stvořil — jménem bara — v jednotném čísle, na znamení, že trojjediný Bůh jest v jedné podstatě.

Dále tam čteme: »Učiňme člověka o obrazu a podobenství svému.« Mluví tu jménem tří osob. Když Adam byl stvořen, pravil Bůh: »Hle, Adam jako jeden z nás učiněn jest.« (1. Mojž. 3, 22.) Zdali tu nemá Bůh na mysli druhého Adama, druhou osobu božskou, Ježíše Krista, který v těle lidském přijde jednou na svět, aby se stal Vykupitelem lidstva? Podobně čteme v Písmě svatém, když pýcha a zloba lidská dostoupila vrchole opět po potopě světa, pravil Bůh: »Pojďtež tedy, a zmaťme tam jazyk jejich.« (1. Mojž. 11, 7.) Mluví zase Bůh trojjediný.

Prorok Isaiáš uvádí chvalozpěv Serafinův: »Svatý, svatý, svatý, Hospodin Bůh zástupův, plná jest všecka země slávy jeho.« (6, 3) Třikrát svatý, a přece jeden Bůh Hospodin!

Vykupitel předpovídán v Starém Zákoně od proroků slovy stále zřetelnějšími, jako pravý Bůh, jako moudrost boží od Otce rozdílná: podobně i Duch svatý, jako zvláštní osoba božská.

Proto sběhlí zákonníci v Písmě sv. měli už aspoň mlhavé ponětí o Nejsvětější Trojici boží. (Šmejkal, křesť. zázor svět. II. 307.)

Při zvěstování vtělení Syna božího anděl oznamuje již určitě 3 božské osoby; že Maria bude matkou syna, který Syn nejvyššího slouti bude; skrze Ducha sv.: »Duch sv. sestoupí v tebe.«

Ještě zřetelněji zjevily se 3 božské osoby při křtu Pána Ježíše. Bůh Otec mluvil s nebe: »Tento jest Syn můj milý,« a Duch svatý vznášel se v podobě bílé holubice viditelně nad Synem božím.

A konečně sám Pán Ježíš pravdu tu stvrdil a poručil, aby učili všecky národy a křtili ve jménu Nejsvětější Trojice.

A od té doby žehnají se křesťané sv. křížem a vyslovují pokaždé tři božské osoby: Boha Otce, Stvořitele, Boha Syna, Vykupitele, Ducha sv. Posvětitele.

Hned v prvních dobách křesťanství nařídila církev svatá, aby křesťané pěli chválu Nejsvětější Trojice slovy: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož bylo na počátku, nyní i vždycky až na věky věkův.«

Ve jménu Nejsv. Trojice konali světci zázraky.

Sv. Řehoř vypravuje, že ariánský patriarcha Cyrill v Africe, bludař zlý, podplatil 50 zlatými jakéhos člověka, aby se dělal slepým, a až Cyrill vyřkne jistá slova, aby oči otevřel, jakoby zázrakem byl vyléčen; pak skutečně zázračně uzdravoval katolický biskup sv. Eugenius v Karthagu. Shromáždilo se veliké množství lidu, přišel i onen člověk, který penězi byl podplacen, aby se dělal slepým. Tu Cyrill zvolal: »Na důkaz, že naše učení ariánské jest pravé, pohledni.« Ale člověk ten právě oslepl. Začal naříkati a vyzradil podvod Cyrillův. Přišel pan biskup sv. Eugenius s jinými dvěma biskupy, a když slepý začal prositi je za uzdravení, pravi k němu sv. biskup: »Věříš-li v Krista, Syna božího, v Ducha svatého, jenž z Otce i Syna vychází, stane se ti po vůli.« — Když vzbudil nešťastný ten muž víru v Nejsvětější Trojici, položili oba biskupové naň ruku a sv. Eugenius udělal nad ním kříž řka:

»Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., Boha trojjediného, prohlédni!« A slepý prohlédl v okamžiku!

Nejhorlivějšími ctiteli Nejsv. Trojice a vyznavači byli: svatý Augustin, který často volával: »Všecka chvála a všecka velebnost buď Bohu Otci, Synu i Duchu svatému.« — Sv. Bonifác sílil se v těžkých namáháních apoštolských slovy: »Všecko z lásky k Nejsvětější Trojici.«

Ctihodný Beda, spisovatel církevní, dnem i nocí volával: »Sláva Bohu Otci, i Synu i Duchu svatému« a těmi slovy také zemřel.

Sv. František Seraf. při obyčejných rozmluvách častokráte opakoval: »Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu sv.«

Sv. František Xaver při nejtěžších pracích volával: »Ó, Trojice Nejsvětější«

Sv. Polykarp, biskup v Smyrně, ubíraje se k smrti mučednické vzýval Nejsv. Trojici: »Velebím tě, Otče nebeský, skrze Ježíše, Syna tvého, a skrze Ducha svatého, jemuž čest a sláva na věky věkův!»

Ke cti Nejsv; Trojice zakládaly se řády katolické na vykupování otroků a prokazování lásky k bližnímu.

My všichni na křtu sv. ústy svých kmotrů slíbili víru v Boha Otce, Ježíše Krista, Syna jeho a Boha Ducha sv.; kolikrátkoliv děláme kříž, vyznáváme veřejně víru v Nejsv. Trojice, jejíž jménem jsme pokřtěni, jejímž jménem budeme i spaseni. Šťasten, kdo při smrti bude moci zvolati, jak to učinil slavný hudebník francouzký, Le Sueur, který pravil: »Umírám jako křesťan, jako katolík; věřím v Boha Otce, věřím v Boha Syna, věřím v Ducha svatého.«

2. Tajemství Nejsv. Trojice nemůžeme sice pochopiti, ale přece možno je znázorniti. U stromu vidíme tři části: kořen, kmen a větve s ovocem; a ty tři jedno jsou. Tak u Nejsvětější Trojice. Otec jest jaksi kořenem od věčnosti, z něhož vše vychází; Syn boží jest kmenem od věčnosti od Otce zplozeným, a Duch svatý vychází z obou, Otce i Syna, a rozdává ovoce vykoupení.

Otec věčný, Syn věčný, Duch svatý věčný; Otec všemohoucí, Syn všemohoucí, Duch sv. všemohoucí. A tak všecky vlastnosti Boha Otce jsou u Boha Syna i Ducha sv., poněvadž všecky tři osoby jsou jedinou podstatou.

Všecky tři osoby božské stvořily svět, vykoupily a posvětily společně — ale my přece říkáme, že Bůh Otec stvořil svět, Bůh Syn vykoupil a Duch sv. nás posvětil. Bohu Otci připisujeme skutky všemohoucnosti, Synu skutky moudrosti, Duchu sv. skutky dobrotivosti a lásky.

Tajemství Nejsv. Trojice zůstane nám na světě nevyzpytatelným, a proto máme se mu klaněti a v duchu často volati: »Věřím pevně v tebe, trojjediný Bože, a věřiti nepřestanu, posiluj, Pane, víru mou!«

Nejsv. Trojice zasluhuje v nejvyšší míře naší nejhlubší úcty; neboť jest pramenem a původcem všeho dobra. Sv. Pavel volá

nadšeně: »Z něho a skrze něho a v něm jsou všecky věci (z Boha skrze Ježíše Krista a v Duchu sv.); jemu buď sláva na věky.« (Řím. 11, 36)

Sláva Bohu Otci, že jsme dítkami božími; sláva Bohu Synu, že jsme předrahou krví jeho vykoupeni; sláva Duchu sv., že jsme v něm posvěceni, že jsme chrámy Ducha sv., dědici budoucí slávy!

Proto vyznáváme tajemství Nejsv. Trojice a ukazujeme vděčnost, kdykoli děláme sv. kříž. Děláme kříž na čele, abychom trojjediného Boha měli stále na mysli; na ústech děláme kříž, abychom o Bohu rádi mluvili, k němu se modlili; na prsou, abychom víru statečně vyznávali, Boha nade vše milovali a hotovi byli stále i život zaň vydati.

3. První křesťané bez kříže neučinili ani kroku. Tertullian píše v 2. století po Kristu: »Cokoli činím, ať už jdeme někam, vycházíme neb přicházíme, oblékáme se či svlékáme, mýjeme se, zasedáme ke stolu, rozsvěcujeme, lehá me, sedáme — pokaždé znamenáme se sv. křížem.«

Sv. Jeronym napomíná: »Při každém činu, při každém kroku dělej kříž!«

Znamením kříže vyznáváme víru v Ježíše ukřižovaného a zároveň v Boha trojjediného; a pro toto veřejné vyznání víry dostává se nám hojného požehnání božího.

Znamení to chrání nás před ďáblem a rozličným zlem těla i duše.

Sv. Cyrill Alex. praví: »Jako pes se leká a utíká před holí, kterou dostal bití, tak se děsí a utíká ďábel, vidí-li někoho dělat kříž, neboť na kříži byl přemožen.« — Jako ve válce nesmějí nepřátelé střílet po těch, kteří mají na rameni červený kříž, na př. kněží, lékaři a ošetřovatelé nemocných, tak nesmí i ďábel ublížiti těm, kteří se znamenají sv. křížem. Sv. Antonín býval od zlého ducha velice a často pokoušen, ale pouhým znamením kříže zaháněl zlého ducha. Znamením kříže vyvraceli křesťané pohanské modly, vyháněli zlé duchy z lidí posedlých, zahanbovali pohanské hadače, jak svědčí Laktancius.

Znamením kříže uzdravovali světci od jakékoli nemoci.

Sv. Blažej křížem uzdravil umírajícího hocha, sv. Vavřinec vrátil slepému zrak, sv. Domitilla němé holčice vrátila řeč; svatý Alexandr, biskup, potkal pohřeb s mrtvolou syna pohanské rodiny, zastavil je a řekl, uvěří li v Ježíše Krista a dají se pokřít, že oživne opět jejich syn. Když slíbili, řekl k mrtvému: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. vstaň.« A mrtvý vstal. I dalo se pokřít 25 osob

Sv. Rochus, když vypukl mor v městě Vincenza, chodil po ulicích a znamenal domy křížem; mor zmizel a nemocní byli uzdraveni.

Tisíce příkladů mohli bychom uvésti, kde nemocní a mrtví pouhým znamením kříže byli uzdraveni a oživeni.

Znamením kříže uctíváme Ježíše Krista i Boha trojjediného, a proto nabýváme tolik milostí.

Už pouhé znamení kříže přináší nám odpustky 50 dnů a spojeno svěcenou vodou 100 dní. Děláváme kříž před a po modlitbě, při probuzení, před usnutím, v pokušení, před a po práci, před koupáním, při blízké bouři a blesku a v kostele několikrát při mši sv., při udělování požehnání.

Sv. Ignác Antiochenský, mučedník, praví: »Ďábel se raduje, vidí li koho zapírat kříž; neboť kříž je znamením jeho záhuby a znamením vítězství proti jeho moci.«

Sv. Edmund v mládí byl profesorem na vysokých školách pařížských. Přednášel měřictví. Jednou v noci se mu zdálo, že se mu zjevila matka, nedávno zesnulá, právě když dělal různé měřické výkazy. Matka udělala na ruce jeho kruh a v něm 3 kruhy, řkouc: »To je obraz Nejsv. Trojice. O těch přemýšlej, jediné tyto měj na mysli.« Edmund se zřekl profesury, studoval bohosloví, stal se knězem, horlivým kazatelem, kázával pod širým nebem pro ohromné zástupy posluchačů. Sláva jeho roznesla se po celé Anglii. Na přání papeže Řehoře IX. stal se později arcibiskupem a metropolitou Anglie. Zemřel jako světec.

Církev svatá, matka naše, volá také k nám: »Co to činíte? Zanechte prací bezúčelných, obracejte mysl svou na tajemství Nejsv. Trojice, v němž jest všecka moudrost, všecky poklady vědomosti.«

Sv. Pavel naznačil to slovy: »Ó hlubokosti, bohatství, moudrosti a vědomosti boží! Jak nevyzpytatelní jsou soudové tvoji, a nevystižitelné cesty tvé.« (Řím. 11, 33) Čím více budeme přemýšleti o podivuhodném tajemství Nejsv. Trojice, tím více se nám dostane světla v naukách sv. víry; čím více budeme je sv. křížem vyznávati, tím více se nám dostane pomocí boží v potřebách těla a duše.

III. O stvoření.

I.

Stvoření světa.

1. Ze Bůh vše stvořil ku své slávě a našemu prospěchu, slyšeli jsme, když mluvili o vlastnostech božích.

Dnes poznáme, jak se stvoření stalo, jak Písmo sv. zprávu podává.

»Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země však byla pustá a prázdná, tma byla nad hlubinou a duch boží vznášel se nad vodami.«

Tak praví Písmo sv., zpráva Mojžíšova. »Na počátku«, t. j. když ještě nebylo ničeho; na počátku stvoření věcí viditelných. Není tedy svět věčný, ale povstal v čase. Nebe, obydlí andělů a vyvolených, zemi — obydlí pro lidi; zemi na čas, nebe pro věčnost. Bůh stvořil svět duchový a svět hmotný.

Země byla beztvárnou hmotou, bez rostlin a živočišstva; byly to prvky, z nichž pak Bůh stvořil všecka tělesa. Všecko to bylo jako nic, praví sv. Augustin, neboť všecko bylo ještě neutvářeno; ale bylo to přece něco, poněvadž to mohlo být utvářeno. Proto říkáme, že stvořil Bůh vše z ničeho. Tato první hmota, kterou Bůh stvořil, měnila se pod vlivem zákonů přírodních od Boha daných, tedy vůlí boží.

Přírodověda praví: Tato prahmota byla plynová a naplňovala celý vesmír. Nazývá se v Písmě sv. hlubinou a vodami. Duch boží vznášel se nad vodami, chtěje chaos uspořádati, život tvorstvu vdechnouti, nové bytosti vyvolati.

Stvoření prahmoty, neutvářené, temné, měkké a tekuté — nazývá se prvním stvořením.

Z této prahmoty stvořil pak Bůh celý vesmír, nebe a zemi, vše, vše, co na nich jest; a to jest druhé stvoření.

Nestvořil to však Bůh najednou, ale poznenáhlu v různých obdobích. Nynější podobu dal Bůh světu v šesti dnech či obdocích neurčitých, jež dle přírodovědy mohla trvati celá tisíciletí. »Neboť u Boha jest tisíc let jako jediný,« praví žalmista Páně (89, 4.) Sedmý den odpočinku trvá až do skonání světa, doba tedy také nesmírná.

Tato období nazývají se dny, poněvadž předobrazují týden, šest dní práce a sedmý den odpočinku, jež Bůh ve své moudrosti lidstvu ustanovil ku blahu těla a spáse duše.

2. První den stvořil Bůh světlo. »I řekl Bůh: Buď světlo!« A učiněno jest světlo. I oddělil Bůh světlo od temnosti a nazval světlo dnem a tmu nocí; i stal se večer a jitro, den první.

Přírodověda praví: Světlo je první podmínkou bytí a vzrůstu. Bez světla a tepla není života. Světlo to bylo zvláštní světelný prvek nebo oheň, ether, který na slunci nezávisí, nýbrž slunce na něm; neboť může býti světlo bez slunce, jak vidíme u severní záře, světla plynového, elektrického, u živočichů, na dřevě strouchnivělém a p. Byl to prvek původně bez tvaru, pohybu a sil, do něhož Bůh vložil sílu, tíži či gravitaci, jíž všecky části hmoty vzájemně se přitahovaly, začaly se pohybovati a zhustovati. Pohybem, třením a hustnutím povstalo teplo a konečně oheň. První den pak povstal následkem pohybu oheň, hlavní to příčina světla, v massách všehomíra a učinil z nich ohnivé a zářící massy. (Spirago, Katol. lid. katech. I. 76.)

Pak řekl Bůh: »Buď obloha uprostřed vod a děl vody od vod.« I učinil Bůh oblohu a oddělil vody, které byly pod oblohou, od těch, které byly nad oblohou, a nazval oblohu nebem; i stal se večer a jitro, den druhý. V tento den nastalo rozdělení, uspořádání a opevnění hmoty stvořitelné, která byla původně pohromadě. Rozdělila se na části rozličných vlastností a velikostí, rozprchla se na všecky strany a s rozličnou rychlostí, a dostala se na dráhy, které jí Bůh vymezil, a kde je upevnil. Toto upevnění hmot světových v dalekém prostoru nebeském vymezením drah jednotlivým hvězdám nazývá se obloha.

Poněvadž pak tyto dráhy hvězdné v dalekém prostoru nebeském se nacházejí, proto se obyčejně i prostor nebeský s hvězdami a jejich drahami nazývá oblohou, nebem hvězdným. Z jedné části těch světových hmot utvořena země. Přírodověda praví: Následkem zhustnutí stvořitelné hmoty povstaly ohnivé plynové koule rozličné velikosti a rozličných vlastností, které se navzájem přitahovaly a tím octly se v pevných drahách. Také naše země byla původně plynná, ohnivá koule, jako malé slunce, a přitahováno mnohem větší koulí slunečnou.

Třetí den stvořil Bůh suchou zemi a rostlinstvo.

»Shromážděte se vody na jedno místo a ukaž se souš,« pravil Bůh, a stalo se tak. Nazval pak Bůh souš zemí a vody shromážděné mořem. Pak řekl: »Ať plodí země rostliny všeho druhu.« I stalo se tak.

Přírodověda praví: Země, původně ohnivá koule plynová, ztrácela ponenáhla horka, ochlazoval ji chladný světový prostor; vodní páry ve vzduchu se srážely a klesaly, celý povrch země pokryt hlubokým mořem. Poněvadž uvnitř země pod vodou byl oheň, byla mořská voda vřelá. Ochlazováním pozbývala horkosti, nerosty začaly pod vodou tuhnouti, křemen, hlína a j. Ochlazováním a stahováním nastaly v zemi trhliny, jimiž pronikala voda. Tím se stalo, že moře místy bylo nesmírně hluboké. Voda, jež vnikla do vnitra země, byla ohněm proměněna v páru a ta násilím vyhodila neb pozdvihla ohromné plochy zemské kůry. Tak povstala pohoří a pevnina uprostřed moře. Vlivem tepla a světla mohly pak na pevnině velice vlhké vyvinouti se organické bytosti. Tyto však nepovstaly již z ničeho jako prahmota, nýbrž z těch látek, které tu již byly. Bůh dal těmto jsoucím látkám určitý tvar a sílu životní. A to bylo druhé stvoření.

Čtvrtého dne byl dokonale uspořádán poměr mezi tělesy nebeskými a zemí. Říkáme: Bůh stvořil slunce, měsíc a hvězdy.

Ohně na zemi ubývalo a země byla by bývala konečně úplně temnou. Proto se postaral Bůh o její další osvěcování a zahřívání.

Řekl pak Bůh: »Buďte světla na obloze nebeské a ať oddělují den od noci, a jsou na znamení časů, dnů i let, aby svítila na obloze nebeské a osvěcovala zemi.« I stalo se tak. Bůh učinil dvě světla veliká: světlo větší, aby panovalo nade dnem, a světlo menší, aby panovalo nad nocí, i hvězdy. I stal se večer a jitro, den čtvrtý.

Přírodověda praví: Poněvadž ochlazování pokračovalo na zemi, pozbývalo moře stále své horkosti; proto již jen málo vodních par z něho vycházelo, mračen ubývalo, nebe se místy vyjasňovalo. Bylo viděti ze země tělesa vydávající světlo; slunce nabylo vlivu na povrch zemský a způsobilo od té doby změny ročních počasí a střídání dne a noci.

Slunce původně málo zářilo a teprve později, ve čtvrté d bě stvoření, utvářilo se, jak nyní jest.

Pátého dne stvořil Bůh ryby a ptáky. Řekl Bůh: »Vydejte vody plaz živý a ptactvo lítej nad zemí pod oblohou nebeskou.« I stvořil Bůh ryby a všeliké ptactvo.

Dnes počítáme na 11.000 různých druhů ryb, 30 000 měkkýšů a co jiných tvorů hemží se ve vodách. Ve vzduchu žije 10.000 druhů ptáků, různého hmyzu 220.000 druhů, z nichž mnoho aspoň částečně oživuje ovzduší. (Dr. Hejčl: Bible česká, 31.)

Šestého dne stvořil Bůh zvířata a naposled člověka.

Řekl Bůh: »Vydej země duši živou podle pokolení jejího, hovada, zeměplazy i zvířata zemská podle tvářnosti jejich« I stalo se tak. Zvířata jsou stvořena, aby hlásala množstvím, rozmanitostí, velikostí, sílou a obratností moc a sílu Tvůrce, aby prospívala člověku, sloužila za pokrm, oděv, léky a j. Skoro každé zvíře má silně vtisknutý některý pud, takže jest živým obrazem některé ctnosti neb některého hříchu. Liška obrazem lstivosti, pes věrnosti, ovce trpělivosti, včela a mravenec pracovitosti, páv pýchy atd. Nerozumná zvířata mohou býti vzorem často mnohému rozumem nadanému člověku.

Všecko stvořil Bůh pro člověka. A když bylo vše uspořádáno, stvořil Bůh korunu tvorstva, člověka, vladaře, pána přírody. »Učiňme člověka k obrazu a podobě naší,« pravil Bůh, »ať panuje nad rybami mořskými, nad ptactvem nebeským, nad zvířaty, nad celou zemí i nad všemi živočichy, kteří se pohybují po zemi. Stvořil člověka k obrazu svému, k obrazu božímu, muže i ženu, a tím skončeno stvoření viditelné, podivuhodné dílo božské všemohoucnosti a moudrosti.

Sedmého dne Bůh odpočinul, požehnal a posvětil ho.

3. Z dějin stvoření poznáváme, že Bůh stvořil vše dle určitého plánu; že svět není věčný, že svět nepovstal nahodilým shluknutím se věčných atomů, že nebyl stvořen z věčné prahmoty od Boha jako stavitele, ale stvořen od Boha stvořitele. Svět nepovstal z bytosti boží, jak pantheisté učí, že tedy každý tvor je částí božství; ale pravdou jest, že vše pochází od Boha, že vše ponenáhlu se vyvinulo, že vše, co jest, v Bohu jest a trvá a od bytosti boží jest rozdílno.

Boha pohnula k tomu nevýslovná dobrota, že svět stvořil, chtěl rozumné bytosti učiniti šťastnými. Nic nemohlo Boha donutiti, aby svět stvořil; sám je v sobě nejvýš blažený a světa nepotřeboval.

Chtěl nám ukázati svou velebnost, dobrotu, moc a slávu, abychom tím více ho milovali a jemu se klaněli. To je právě náš účel na světě. Čím lépe Boha poznáme, čím více budeme mu sloužiti a ho milovati, tím větší blaženosti zakusíme už zde na zemi, a tím větší slávy dosáhneme po smrti na nebi.

A k tomu jest ustanoven sedmý den, neděle, den odpočinku, abychom den ten Bohu zasvětili, k Bohu stále více se přibližovali, sebe posvěcovali. Proto dovoluje nám, že můžeme ho nazývati Otcem, protože nás pojal za své dítky, o nás otcovsky pečuje a chce býti naším otcem na věky. Není pro nás sladšího slova,

větší útěchy, nežli jméno otec, který bdí nad námi, o nás se stará a jen štěstí naše má na mysli.

Největší učenci, kteří pozorováním přírody poznali velikost a dobrotivost boží, veřejně oslavovali Boha a byli velice pokornými.

Jan Kepler, slavný hvězdář, ukončil učené dílo své těmi slovy: »Nyní nezbývá mi, leč oči a ruce pozdvihnouti vzhůru k nebesům a pokorně a zbožně kořiti se Otci všeho světla. O stvořiteli a Pane náš! Hle tuto skončil jsem dílo svého povolání, objevil jsem lidstvu slávu skutků tvých. Mysl má byla plna snahy dobré; je-li však přece něco v díle mém, co by tebe bylo nedůstojno, nauč mne, abych poopravil. Popřej mi konečně také té milosti, aby toto dílo bylo ku tvé cti a slávě, ku spáse duší a nikdy v ničem nebylo na škodu!«

Jaká to pokora, a jak zahanbuje člověka, který v pýše hledí hledí k nebi, hluchý a slepý pro vše, co kolem se nalézá a co stále hlásá všemohoucnost a dobrotivost boží!

Alexander Volta, slavný přírodozpytec, veřejně vyznával víru v Boha, stvořitele všeho, a horlivě plnil povinnosti náboženské.

Napsal jednou v dopise: »Svaté náboženství katolické vždy jsem pokládal za jediné a pravé a neomylné, a nepřestávám děkovati Bohu, že mi takovou víru dal, v níž chci živ býti, umříti a života věčného dosáhnouti.«

Slavný přírodozpytec dr. Agassiz napsal: »Svět je velkolepým důkazem nesmírné a velemoudré dobrotivosti, jež každému bije do očí, a jasně ukazuje, že jest nad námi osobní Bůh.«

Nejznamenitější rostlinopise, Karel Linné, když dokončil své dílo, napsal: »Bůh věčný, nekonečný, který všecko zná a vše může, kráčel kolem mne. Neviděl jsem jeho obličeje, ale jeho odlesk uchvátil duši mou. Sledoval jsem jeho šlépěje ve tvorstvu a ve všech jeho dílech, i v těch nejmenších a nejnepatrnějších nalezl jsem jeho moc, moudrost a nevyzpytatelnou dokonalost.« (Šmejkal, Křesť. názor svět. I. 50.)

Slavný anglický fysik a zakladatel elektromagnetické theorie světla, James Maxwell, byl velice zbožný. Každou neděli byl na mši sv., měsíčně přijímal svaté svátosti. Napsal modlitbu také, kterou se modlíval. »Všemohoucí Bože, jenž jsi člověka podle svého obrazu stvořil a vdechl mu duši živou, aby tě mohl hledati a nad tvými tvory panovati, nauč nás díla tvých rukou tak zpytovati, abychom si zemi k své potřebě opanovali a svůj rozum ve tvé službě posilovali, a dej nám tvé svaté slovo tak přijímati, abychom věřili v toho, jejž jsi nám poslal, Ježíše Krista, by nás vyučil ve vědě spasení a odpuštění hříchů. A to všecko prosíme ve jménu téhož Ježíše Krista, Pána našeho.« (Čech, 1910 č. 222.)

Václav Zenger († 1908), profesor na technice pražské, slavný badatel slunce, proslulý svou theorií o povětrnosti, věnoval díla svá papeži Lvu XIII. do knihovny vatikánské a při audienci řekl sv. Otci: »Jako pravý astronom hledám a nalézám ve hvězdách — jejich Stvořitele.« (Šmejkal, t. t. ž. 54.)

Co my máme dělati, když takoví učenci veřejně se hlásí k Bohu a velebí jeho velikost a moudrost? Denně na kolenou v pokorných modlitbách klaněti se, víru veřejně vyznávati a v neděle i svátky jako dítky Otci svému se představiti, za prokázaná dobrodiní ustavičně děkovati, s Bohem vše počínati, Bohu vše zasvěcovati, jak sv. Pavel nabádá: »Buďto že jíte nebo pijete, neb cožkoli jiného činíte, všecko čiňte ke cti a slávě boží.« (I. Kor. 10, 31.)

Boží prozřetelnost a světová válka.

Napsal M. Gatterer S. J. Přeložil Václav Bartoš, kaplan. — (Dokončení.)

III.

Kdy jen bude mír? Tak ptáš se v hoři —
dítě mé, to říci mohu:
až se srdce lidská zas rozhoří
zlatou láskou k Pánu Bohu,
naděje až vzkvete k nebes Otci,
a víra v Jeho věčné: Jáť jsem,
až zazáří světlo z temné noci:
potom mír se snese též na zem! (*Framberger.*)

Ano, to je nejpalčivější otázka: Kdy jen bude mír! Jak dlouho ještě potrvá válka? Dlouhé trvání splete mnohé a nabudou špatného pojmu i o Bohu. Proč nevyslyší Bůh našich vřelých proseb? Proč náš nebeský Otec nevyslyšel ještě modlitby za mír, kterou papež již v únoru 1915 nařídil, a kterou se od té doby mnoho millionů lidí pomodlilo. Kdo může na tuto otázku přesně odpověděti? Přiznávám se ku své nemožnosti. Ale to mou vírou a důvěrou ani dost málo neotřese. Naše víra v boží prozřetelnost musí ještě těžší zkoušky snésti, ku př.: Proč nechal Bůh lidstvo přes 4000 let čekati na Vykupitele? Proč nechává po příchodu Vykupitele tolik millionů pohanů staletí a tisíciletí čekati, než poznají štěstí, plynoucí z víry kristovy? To je mnohem větší tajemství než dlouho trvající válka, poněvadž bída duševní a neštěstí hříchů převyšuje všechny přirozené pohromy válečné. A přece musí každý pravý křesťan, třeba tohoto řízení božího nechápal, se zbožným Tobiášem říci: »Všechny cesty Tvé, o Bože, jsou milosrdenství, pravda, a spravedlno t.« (Tob 3, 3.)

Milí čtenáři! S tím vypovězením víry a důvěry musíme přestat! Pravá důvěra v Boha nepraví: »Pane, dokud tvému řízení rozumím, chci věřiti v tvou moudrost a dobrotivost; ale střež se, konati věci, kterých můj rozum nechápe, jinak musil bych Ti bohužel víru a důvěru vypověděti.« Nebyla by to drzost, kdyby sedmileté dítě tak mluvilo k otci? Není to přímo odboj, jestliže člověk takto mluví ku svému Pánu Bohu? Ovšem často ani dobře neví, co mluví a činí, jak hrozně hloupý, pyšný a sprostý vlastně je. Proto je před Pánem Bohem částečně omluven. Ale pak se má nechat poučit, své dětinské drzosti litovati a se vážně polepšiti.

Proč válka dlouho trvá, přece poněkud pochopíme, postavíme li se opět na stanovisko samého Boha, který má myšlenky věčné, který chce své dítky vždy k tomu přivésti, aby poznali a zamilovali si vlasť věčnou a táž je chce zbaviti nezřízené lásky ku světu. Díváme-li se déle s tohoto vznešeného božího stanoviska, tož poznáme aspoň částečně — byť ne úplně jasně — plán boží: Jako nechal Bůh čekati lidi přes 4000 let na Vykupitele, aby po něm více toužili a vykoupení si vážili a milosti z vykoupení plynoucích hojně používali, tak má dlouhotrvající válka nemírnou lásku k tomuto světu ze srdcí lidských zapuditi a naplniti je touhou po světě lepším. Hrozně dlouhá válka má nás důkladně přesvědčiti o tom, jak velikým dobrodiním jest mír, kterého jsme dosud požívali, má nás uschopniti, abychom příštího míru použili k pravému pokroku, t. j. abychom především sloužili Bohu a zušlechtili své srdce. V té věci lidé za míru, který několik desítiletí trval, hrozně chybili. Místo aby v míru viděli předobraz a záruku věčného míru v nebi a Bohu za mír děkovali a jemu věrně sloužili, místo aby míru užili k pokroku v pravé lásce, v mravnosti a v péči o duši — v míru na Pána Boha jsme zapomněli, na sebe zapomněli, světu sloužili a statečně pokračovali v sebezbožňování, v nelásce a v národní nenávisti, v nevyličitelné nemravnosti a přehnané péči o tělo. Dlouhotrvající válka to má změniti. Proto církev, když se v této době válečné modlí při mši sv. za brzké skončení války, udává jako účel: »Abychom potom Bohu bez přestání dík a chválu vzdávati mohli,« t. j. abychom mu po čas života věrně sloužili a abychom použili dobrodiní nerušeného míru jako spásného prostředku k polepšení života. V budoucím míru měli bychom se starati zvlášte o duši, měli bychom vyléčiti své duše.

Milí čtenáři! Myslíte, že válka již dosti dlouho trvala, a že Bůh válkou již dosáhl těchto svých úmyslů? U mnohých křesťanů, ano, jistě. Ale snad u většiny křesťanů? Dá se od nich očekávati, že v budoucím míru budou zbožnější, čistotnější, lepší? Ó, na počátku války byla v té věci veliká naděje. Z počátku umlka bezbožnost, nemravnost zalezla do skrýše. Ale Bůh věděl, že obrácení jest jen zdánlivé. Brzo odvážily se obě sprosté sestry — bezbožnost a memravnost — opět na světlo, z počátku opatrně, potom drze jako před válkou. Starý popěrač Häckel rozhazuje opět své rouhavé spisy mezi lid a v divadlech může se nemravnost roztahovati, skoro jako dříve.

Moji milí čtenáři! Že válka dlouho trvá, tím jsme my lidé vinni, protože nedbáme úmyslů božích a smýšlení pozemského neodkládáme.

Také konec války byl by v ruce lidské: kdyby se lidé opravdově k zákonu božímu navrátili, válečný požár rychle by byl uhasen. Ale poněvadž my nechceme rozuměti laskavému trestání božímu, proto bije nebeský Otec nezdárné děti ještě déle, tak dlouho dokud je potřeba.

11. Stanovisko boží, které jsme poněkud pozorovali, nelíbí se však mnohým křesťanům, zdá se jim zrovna pošetilostí. S tohoto stanoviska — tak se domnívají — mohlo by se dokázati, že černé jest bílé a strašná válka světová naposled i štěstím pro národy. Co na to máme říci? Odpověď není těžká. Božská moudrost jest světákům skutečně pošetilostí. Postaviti se úplně na stanovisko boží, jest dle apoštola v očích mnohých lidí skutečně bláznovstvím (1. Kor. 18, 23) A co v očích božích jest bílé a pravým štěstím, to těmto lidem je skutečně černé a hrozným neštěstím, jakož Pán Bůh již skrze proroka Isaiáše pravil; »Běda, kteříž říkáte zlému dobré a dobrému zlé, kladouce tmu za světlo a světlo za tmu, pokládajíce hořké za sladké a sladké za hořké (Isaiáš 5, 20) Nejsou zajisté myšlení má, myšlení vaše, ani cesty vaše, cesty mé praví Hospodin (tamtéž 55, 8) Ale jest otázka, kde je omyl? U Boha, nebo u těchto křesťanů? které náhledy rozhodnou o věčném osudu člověka, lidský vtip, nebo soud Boží? To jest otázka důležitá, na kterou je jistá a jasná odpověď: Rozhodujícími pro osud lidí na věčnosti nejsou mínění lidská, nýbrž myšlenky boží. Proto musíme, když jsme stanovisko boží opustili, obrátiti; musíme své náhledy opraviti; musíme se vrátiti k prosté moudrosti, jak ji podává katechismus, jenž nás učí: »Jediné zlo jest hřích.« Hlad a válka, chudoba a nemoc nejsou vlastně zla, jsou spíše dobra, jestliže jich použijeme ku své spáse. Musíme nejen ve chvíli zbožné modlitby, nýbrž i v denním životě pevně se držeti božského stanoviska, jak je sv. Ignác jako základ křesťanského života na počátku svých duchovních cvičení vyslovuje: Všecko ostatní jest tady k vůli člověku, aby člověk těch věcí tak užíval, aby mu dopomohly dosáhnouti jeho cíle. Z toho je patrno, že člověk užívati má věcí tohoto světa, pokud mu slouží ku spasení duše, jich se však vzdalovati má, pokud mu zabraňují, aby dosáhl svého cíle. Proto musíme hleděti, abychom ku věcem pozemským tak byli lhostejni (pokud se ovšem nejedná o přikázání nebo zákaz), abychom se své strany zdraví si více nepřáli než nemoci, abychom bohatství více si nepřáli než chudoby, pocty více než potupy, dlouhého života více než krátkého a podobně ve všech jiných věcech, ale abychom jedině a pouze to si přáli a volili, co nám více slouží ku spáse duše.

Nevěřící, slabou víru mající nebo povrchní křesťané těmto větám se jen usmějí. Přes to obsahuje tato zásada jedině pravou světovou a životní moudrost a proto neselže v žádném lidském postavení. Těm kteří mají toto smýšlení, slouží pak skutečně všecko k dobrému, hrůza války světové, ztráta ramena nebo nohy, i slepota na obě oči, i opuštěná ovdovělost, i osiřelost, i dlouhé chřadnutí a předlouhé zajetí.

Díky Bohu! Mnozí za světové války nabyli tohoto vznešeného smýšlení. Jdou snad dle těla z války jako mrzáci, ale co se duše týká, silní a zdraví; tělesně slepí, ale duše jejich vidí; tělesně jsou neduživí a sklíčení, ale duševně se uzdravili svatou vírou a tím, že se přivinuli k našemu Pánu a Spasiteli. Jak mnozí slí-

bili, že se budou i doma držeti pevně sv. víry, kterou na poli válečném nalezli, t. j. stanoviska božího. Jak mnohý sociální demokrat řekl: Jestli mi bude možno, má býti první má cesta na Svatou Horu nebo do Králíků, abych trvale udělal pořádek s Pánem Bohem. Ti však, kteří pro křesťanskou moudrost nemají pravého porozumění, kteří zásady Kristovy nepochopili a na stanovisko boží se nepostavili, ať horlí a hromují na lidskou nespravedlnost v této válce, na ukrutnost a nesvědomitost našich nepřátel, na nevzdělanost a barbarství v této světové řeži, — ale Pána Boha měli by nechat na pokoji; ať se dále neopovažují prozřetelnost boží sudílkovati a jeho řízení odsuzovati, poněvadž pro to nemají naprosto potřebného porozumnění, ani ne tolik jako prostá venkovská žena, porozumění má pro plány našich vojevůdců.

12. Ale podle uvedené zásady sv. Ignáce musil by býti pravý křesťan necitelný k utrpení a bolesti. Nesměl by se snažiti, aby hrozné zlo odstranil a musil by se neštěstí nečinně oddati. Naprosto ne. Lhostejnost, po které se má každý křesťan snažiti, ano každý rozumný člověk, není lhostejnost citu — necitelnost — nýbrž lhostejnost vůle, neboť jenom vůle rozhoduje.

Křesťan, stojící na stanovisku božím, cítí cizí i vlastní utrpení jako Spasitel, pociťuje je hluboce, snad více než nevěřící. Hledí podle svých sil utrpení zmírniti a modlí se z celého srdce: »Otče, odejmi tento kalich utrpení od nás, odejmi nešťastný boj!« Modlí se opět a opět a neochabuje ani ve třech a ještě více letech. Ale při své námaze a modlitbě smýšlí jako dítko boží: »Ne má, ale tvá vůle se staň!« A toto vznešené smýšlení, tato úplná odevzdanost do vůle boží: »Otče, budiž veleben, jestli moje přání vyslyšíš, ale budiž také veleben, neučiníš li tak. Tvá svatá vůle ať se stane« — uděluje věřícímu křesťanu vnitřní klid a spokojenost tam, kde jiní se vztekají a téměř zoufají; dává mu pokoj, kterého svět nezná, vnáší kapku nebeské radosti do srdce bolem zdrceného a dodává dětinnou důvěru zraku zaslzenému.

Ano, v pozemském neštěstí poznají se praví křesťané od křesťanů zdánlivých. Obě třídy křesťanů se namáhají a modlí za zmírnění a zkrácení válečných útrap, ale je mezi nimi rozdíl.

Jedni ztrácejí klid, jsou rozčileni, naplňují dům a cestu svými nářky, přou se s Bohem a s celým nebem, a když se modlí, myslí, že Pánu Bohu prokazují milost a čekají, že jako poslušný služebník přání jejich ihned vyplní; jestliže se však Nekonečný této úloze nepodvolí, vystupují proti němu, tupí jej a hledí mu diadém panovnický s hlavy strhnouti, volajíce: »Nikdy se nebudu modlit, k Bohu se více obracet nebudu.«

Druzí však zůstávají klidni a odhodláni, ačkoliv často mnohem více hroznou válkou trpí. Pozorujte je přece — ty zástupy: nevinné dítky, které otce nemají, mladé a staré ženy, které své muže nebo dítky ztratily, mnohé Bohu zasvěcené panny a mnohé muže ve světě a v klášteře, kteří se o skrovný chléb válečný dělí s jinými a v srdci mají soucit jako palčivou ránu s celým trpícím lidstvem; vizte křesťanské hrdiny ve vojenském kabátu i v ob-

čanském oděvu — všichni trpí, trpí těžce, ale v jejich utrpení spočívá zároveň přídech utrpení Kristova, odevzdanost trpitele Boha-člověka, »láska boží a trpělivost Kristova.« (2. Thes. 3, 5.) Ó jak se modlí tito vírou proniknutí křesťané! Ne modlitby hříšníků, nýbrž modlitbu svých poslušných a věrných dítek vyslyší Pán. (Jan 9, 31; 15, 7; Jak. 5, 16.)

13. Ano, této modlitbě spravedlivých děkujeme za viditelné žehnání války. Přeslavné, téměř nepochopitelné úspěchy našich vojsk proti celému světu nepřátel, nebyly vybojovány pouze krvavým zápasem našich statečných vojínů, nýbrž také modlitbou mnohých, bohumilých duší v zázemí. Vytrvalá zmužilost našich vojínů a silná, jednomyslná láska všech našich národů k vlasti, geniální myšlenky a činy našich vojevůdců v poli a vynalézavá organisační horlivost těch, kdož jsou doma — to vše není výsledkem toliko síly přirozené, nýbrž i mocné modlitby. Na nebe útočící modlitba bohumilých lidí má také značnou zásluhu i na velikolepých, stále pokračujících výsledcích, co se týká léčení našich raněných, zabránění nakažlivých nemocí, co se týká péče o zdraví lidu a všech vynálezů v době války. Onen den, v němž světa Pán dovolí lidstvu patřiti v jeho božské řízení světa; onen den, v němž plány boží za této světové války budeme jasně viděti — jedni s nevyličitelnou radostí, druzí s němou hrůzou — den nejposlednější ozáří jména mnohých snad nyní neznámých spravedlivých a svatých duší, které ustavičným pokáním a vytrvalou modlitbou přemnohým milost obrácení získaly a na patrném žehnání této války mocný podíl měly — a konec války světové urychlily. Ano, k vůli spravedlivým mohou ukráceni býti tito zlí dnové války světové. (Mat. 24, 22.) Ano, spravedliví jsou vlastně nejzasloužilejší vlastenci, a sice proto, že nereptají a nenaříkají, nýbrž slovy a celým svým životem šíří zmužilost a statečnost.

14. Nikoliv, nenaříkají. Trpkých slov: »Proč dopouští Pán Bůh, aby mnozí nevinní v této válce hrozně trpěli?« Těchto a podobných nářků není slyšeti z úst lidí skutečně nevinných. Ó jest na tisíce takových nevinných lidí! Ovšem i oni chybí, ale ne ze zlomyslnosti, nýbrž ze slabosti a přenáhlení a zasloužený trest odpykávají si pokáním a odpustky, takže utrpení válečné není jejich vinou, ale bez jejich viny je zastihlo. A přece nejsou v srdci roztrpčeni a nenaříkají. Proč? Poněvadž nevinnost oči jim bystří a zjevuje jim cenu nezaslouženého utrpení. Poněvadž rozumějí slovům sv. apoštola Jakuba (1, 2.): »Za největší radost mějte, bratři moji, když v rozličné soužení upadnete!« Poněvadž v tom spatřují znamení lásky boží dle slov sv. Řehoře: »Jako syn boží od Boha milován byl a přece poslán, aby trpěl, tak jsou i učedníci syna božího, které Pán miluje, do světa vysláni, aby trpěli.« Poněvadž nevinným utrpením ukřižovanému Spasiteli a jeho bolestiplné matce se podobají. Poněvadž na onom světě podíl budou míti na slávě Kristově, jako na tomto světě podíl měli na jeho utrpení. Zkrátka, protože tyto nevinné duše vystihly úplně stanovisko boží, tajemství kříže.

Moji milí čtenáři! Hleďme se propracovati na toto vznešené stanovisko! Uctívejme vřele nejsvětější srdce Páně a naučíme se patřiti na všecky věci očima Pána Ježíše a ceniti je dle srdce Kristova; pak srdce naše bude »za všech pozemských změn osudu klidné, poněvadž pevně tkví tam, kde pravé radosti jsou.« (Církevní modlitba na 4. neděli po velikonoci.)

* * *

Pokusili jsme se poněkud nadzdvihnouti závoj s tajných úmyslů božích v této válce světové, abychom boží prozřetelnosti aspoň trochu porozuměli. Přes všechnu námahu zůstává naše poznání vždy jen částečným. (1. Kor. 13, 9.)

Náš rozum jest u porovnání s boží moudrostí slabý jako rozum tříletého dítěte; a kdybychom po celý život přemýšleli o tajemstvích božích, musili bychom přece na konci života se sv. Pavlem zvolati: »Ó hlubokosti bohatství moudrosti i vědomosti boží! Jak jsou nevyzpytatelní soudové jeho a nevystižitelné cesty jeho!« (Řím. 11, 33.) Když však svého cíle dosáhneme, totiž vlasti nebeské, potom toto jen částečné poznání přestane, pak závoj spadne; pak viděti budeme Boha tváří v tvář a v jeho světle s jásáním patřiti na úctyhodné úmysly, které prozřetelnost boží měla v této světové válce. (Srv. 1. Kor. 13, 12.)

Cyklus Tobiáš.

Napsal František Vaněček.*)

I

Jak Tobiáš víru zachoval, osvědčoval a šířil.

»Vyznávejte se Pánu, synové israelští, a před obličejem národů chvalte ho, nebo proto rozptýlil vás mezi národy, kteří ho neznají, abyste vypravovali divné věci jeho, a je naučili, že není jiný Bůh všemohoucí, krom něho.«
(Tob. 13, 3—4.)

Z knihy Tobiáše vzal jsem předmět odpoledních rozjímání a to proto, že biblický děj rodiny Tobiášovy nám staví před oči rodinu vzornou, jednoduchou, zkoušenou mnohými křížemi a silnou sv. věrou a zbožností. Proto chci s pomocí boží předvésti vám rodinný život, aby zahřál srdce a byl školou ctností pro všechny. Ve sv. rodině kladou se zlaté zárodky krásných povah. Svatá rodina jest magnet, který dítky táhne domů a sílí v dobrém. Proto budeme zraky své upírati na Tobiáše, kterého sv. otcové zasypali chválou zvouce ho mužem s diamantovým srdcem, který jako skála v moři vyniká příkladem statečnosti (Sv. Basil. Hom. 4. de grat. act.), na toho »silného hrdinu« dle slov sv. Ambrože, a od něho

*) Použito: Dra Schmitze, Newmanna a j.

se učiti. Žilť Tobiáš v příliš bouřlivých letech válečných jako zajatec, obklopen množstvím lidu, který zapomněl na sv. víru, byl obklíčen kříži jako Job a nevěrou jako Noe a zachoval věrnost Bohu jako Daniel. Tak mnohá rodina potřebuje útěchy v kříži svém. Zde máme vzor, který si první křesťané oblibovali malovati ve svých katakombách a se jím těšili. Proto s pomocí boží dívejme se na rodinu sv. Tobiáše, zajatce, a uvažujme poněkud podrobněji než jsme v mládí byli schopni, když jsme slyšeli tklivý životopis sv. Tobiáše a jeho rodiny. Podívejme se nejprve, kterak Tobiáš I. víru svou zachoval, kterak II osvědčoval a III. jak ji šířil. Spravedlivý živ jest z víry.

Pojednání.

1. Rodiště Tobiášovo bylo v galilejských horách v městě Thesba; komu nejasné jest místo, zjasní mu, když řeknu, poblíž sv. místa Nazareta, kde náš Pán 30 let skrytý život vedl ve svaté rodině, z Galileje, odkud i většina apoštolů pocházela, odchována prostým životem a živou věrou.

Dobu, kdy žil sv. Tobiáš, udává sv. Písmo, že byl jat za doby krále asyrského Salmanassara. Předchůdcové jeho odvedli lid do Ninive do zajetí, ale zanechali mnohé ještě v horách, ty odvedl Salmanassar, zbaviv je majetku a svobody a vlasti, tedy zkouška to doby nesmírně bouřlivé. Dle našeho čítání bylo to r. 722 před narozením Krista Pána, rok, kdy založeno bylo město Řím, rok, kdy sv. prorok Isaiáš měl vidění Nejsv. Trojice a viděl zástup cherubínů zpívajících: Svatý — jest Bůh zástupů (Is. c. 6.). Sv. Písmo líčí tu mravní bídu slovy, která nám ukazují mravní sílu Tobiášovu, a mravní úpadek jeho souvěkovců. Ačkoliv byl nejmladší ze všech v pokolení Neftalímově, však proto nic dětinského nečinil v skutku. Přes to, když všichni chodili k zlatým telatům, kteréž byl udělal Jeroboam, král israelský, on sám valoval se tovaryšství všech těch a chodíval do Jerusalema do chrámu Páně, a tu klaněl se Pánu Bohu israelskému, všechny prvotiny své a desátky věrně obětuje. (I 6.)

Jedním slovem naznačuje mravní úpadek — slovem »zlaté tele«. Jest to proněvěra proti Bohu a spolu známka spojeného s ní úpadku mravního, který byl vlastní příčinou vší bídy a neštěstí národa israelského, proti němuž pracovali proroci a muži boží jako Eliáš a Eliseus, ale přece lid nezanechal hříchu svého, až byl ze země své vypuzen a odveden do zajetí (Sirach 48, 16)

Síla lidu israelského klesla s odpadem od víry v jediného Boha, vševědoucího a všemohoucího. Všechen Israel spěchal k zlatým telatům a pohodlné jich modloslužbě, ale Tobiáš činil výminku věrnosti Bohu. To byla jeho síla, radost, naděje.

Když máme použíti života Tobiášova pro dobu přítomnou, musíme vyznati, že duše věřící žije jako Tobiáš. Vše vůkol dýše nevěrou a modloslužbou zlatým telatům. Místo Boha neviditelného uctívají přírodu, místo prozřetelnosti boží věří v náhodu, místo v trest boží věří jen v nehodu. Nazírání na svět a život

jest tak pohanské, jako v době Tobiášově. Hřích a vášně jsou modly, jimž se slouží a obětuje zdraví, čest, majetek, pokoj rodin. Katolické duše, vy máte od Pána Boha úkol jako Tobiáš: vyznávati Pána Boha před tváří národů, abyste je naučily, že není jiný Bůh všemohoucí, krom něho.

Velikost Tobiášova byla v tom, že uprostřed lidu odpadlého neodpadl, že uprostřed nedbalého lidu v plnění povinností náboženských neochladl a uprostřed posměváčků, kteří chodili na hříšné orgie zlatého telete v Dán a Bersabe, on sám nejmladší z kmene Neftali nic dětinského nečinil, ale chodíval do Jerusalema do chrámu Páně a zachoval si víru a mohl říci jako napsal sv. Pavel k Řím. 1. 16: »Nestyd m se za evangelium, neboť zajisté moc boží jest (v něm) k spasení každému věřícímu.« V té sv. víře má každý boží moc, která každému prospívá k spasení.

Klaněti se budeš buď Bohu, buď mod ám Buď budeš ctností ctíti Boha, buď hříchem ďábla. Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti.

Vzkázal kdys Darius za starých časů králi Xerxovi, s nímž byl v boji: »země jest malá pro dvě slunce«, tak dí nám Pán Bůh: srdce lidské jest malé pro dva krále Nemůžeme dvěma pánům sloužiti, jednoho budeme milovati a druhým pohrdneme. Kdybys snad chtěl sprostředkovati mezi oběma, pak bys jen sobě škodil a tvá síla a ctnost by jen mizela. Ty hříchy, jimiž se světu slouží, zotročí srdce nadobro. Svět se službou hříšnou musí nám býti ukřižován, abychom s tímto světem nezahynuli. Proto naše odpověď na otázku, jak Tobiáš víru zachoval, zní, že nedal se másti tím, co viděl kolem, ale co mu Bůh poroučel v srdci. Ostatní šli za lehkým vyražením k zlatému teleti, on do Jerusalema k oběti.

Jak víru svou osvědčoval?

2. Tobiáš vyhnul se množství pohanskému a neměl s ním společenství, tím víru zachoval, ale Tobiáš ji osvědčoval, aby i jiné získal. Zde především vzdává chválu kniha Tobiášova ve trojím směru: předně vytýká jeho věrné putování k trojím výročním svátkům, za druhé jeho svědomitost při volbě manželky, za třetí jeho svědomitost při postním přikázání i v zajetí v Ninive, kdy všichni domnívali se, že jich předpisy postní nevážou.

a) Velebný byl příkaz boží, aby třikráte do roka putoval Israelita do chrámu v Jerusalemě, aby obnovoval v sobě víru v příštího Vykupitele. Byly to dny: beránka velikonočního, jenž obrazem byl Vykupitele, jenž hříchy naše sejme, dny dání desatera čili letnic a spolu poděkování za úrodu a konečně slavnost stánků na pamět putování po poušti, kde Bůh je vedl a připomínala slavnost stánků, že Bůh sám přijde a jako vtělený člověk bude přebývati s námi. Kdož ročně nekonali slavnosti zákona, ztratili víru docela. O Tobiášovi dí Písmo sv., že »ty a těm podobné věci vedle zákona božího jsa pacholík mladý zachovával«. Tím vřelým účastenstvím na svátcích a jejich tajemství zachováváme a osvědčujeme víru svou. K tomu jste povinni vésti i dítky své a dáti jim poklad sv. víry.

V tom směru významně se praví o Tobiášovi starším, že jako sirotek vychován byl od báby své Debory, která jej vychovala. Byl zde rodinný krb nejkrásnější a nejlepší školou, jakou dosud jest. Rodinné účastenství na slavnostech církevních, toť školou výtečnou a vy jste zodpovědní učitelé dítek svých. Vy jste podle vůle povoláni vypravovati dítkám podivné věci boží a učiti je o Bohu všemohoucím.

b) Písmo sv. dí: Když pak přišel do mužského věku, pojal sobě manželku Annu z pokolení svého a zplodil s ní syna a nazval jej jménem svým. Když dospěl v muže — tedy ne předčasně vstoupil v manželství a vzal sobě manželku z pokolení svého, tedy ne sňatek smíšený, který jest příčinou tolika svízelů a neštěstí, poněvadž zdárná výchova vyžaduje jednoho ducha, jednu víru, naději i lásku.

c) Třetí pak chválu vzdává Písmo Tobiáši, že v zajetí když se ocitl s manželkou svou i synem svým Tobiášem, že »když všichni požívali pokrmů pohanských, on ostříhal duše a nikdy neposkvrnil se v pokrmích jejich« (1, 12). Každý víme, že pokrm neznečisťuje člověka, ale neposlušnost a žádostivost srdce znečisťuje.

Bůh dal všem desatero přikázání, které tvoří základ spořádaného života lidského. Vedle nich dány byly přikázání zdrženlivosti jako cvičení se vůle v poslušnosti. Spasitel sám nám opětně dí: »Nepřišel jsem rušit zákona, ale naplnit« a o církevních přikázáních dí: »Kdo by církve pak neuposlechl, budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník.«

Cvikem a plněním přikázání zachováváme i víru svou, jinak ztrácíme ji. Čeho se neužívá a co se nekoná, ztrácí se samo sebou. Vizte železo tvrdé, když je necháte týden ležet, rezaví, když jím pracujete, leskne se. Tak víra a její předpisy. Když konáte vše, cítíte, že z Boha jest a k Bohu vede a proto neštěstím člověka jest nedbalost ve víře — zahyne ubohý! Osvědčováním víry stává se člověk jejím apoštolem a získává zásluhu apoštola, jenž víru šíří.

3. Toť vyjádřeno slovy: »proto rozptýlil vás mezi národy, kteří ho neznají, abyste vypravovali divné věci jeho«. Život člověka má býti jako lampa, která svítí na cestu a vše dobře rozeznati dává. Toť úkol katolíků, aby životem svítili a jiné tak Boha znáti, Boha milovati učili. Toť úkol katolických rodin, aby viděli ostatní skutky jejich a oni byli přivedeni k chvále boží. Učený sv. Tomáš dí, že když nyní přestala doba mučednictví, mají největší zásluhu ti, kdož v době a okolí plném nevěry a pochybnosti vytrvale vydávají slovem i skutkem svědectví víře své a tak pracují s Bohem na spáse duší.

Matka má životem svým vyprávěti o podivných skutcích božích v rodině své. Muž katolický životem svým vyprávěti v dílně své, mládenec životem svým, že jest možno býti ctnostným i v mladosti, dívka vyprávěti o ceně ctnosti, kterou Bůh dává všem, kdož o ní prosí.

Uprostřed světa, jenž se podobá Babylonu a Ninive, který nechce znáti zákona božího a pravdy boží, život náš má svítiti jako lampa ve tmě a jiné učiti.

Nic, drazí, neohlížejte se na množství těch, kdož zanedbávají povinnosti náboženské, ale následujte Tobiáše, jenž, třeba sám, věrně konal svou povinnost k Bohu. Příklad jeho získal mnohé, o nichž ani on sám nevěděl, že duše jejich získal. Bůh dobrotivý rozptyluje dobré duše do různých končin a ony se stávají apoštoly svým životem tichým a nenápadným — často celému národu jako náš sv. Václav, jako byl Tobiáš v zajetí assyrském, jako jsou mnohé obětavé duše, které na bojišti a v lazaretech ošetřují vaše raněné a nemocné a dodávají jim důvěry a svatou útěchu a připravují je na sv. svátosti.

O sv. Tobiášovi dí Písmo sv., že každý třetí rok nově na víru obráceným a příchozím dával všeliký desátek (1, 7). Tak se staral o rozšíření úcty boží. Tak i nám jest povinností. Kolik duší tone v praktickém pohanství a jeho bříších? Missionáři dí, že máme 800 millionů duší pohanských, které máme získati Bohu a nebi. Některé žijí nám blízko, takřka v domě a v rodině, jiné až za mořem. Žádná z těch duší při smrti neumírá, neobrací se v nic, nýbrž žije věčně, nebe a peklo rozdělí se o ty milliony duší. Buď budou na věky na Boha v blaženosti patřiti, buď v ohni lkáti. Mezi ty duše posílá milosrdný Pán duše věrné, aby jim svítily, je učily a spasily. A jsou duše dosud mnohé velice zbožné a svítí dle vůle boží. Do dětského Asylu Jezulátka přišla jednoduchá služka nesouc korunu almužny a sice na ten úmysl, aby paní její, jinak hodná a řádná, ale nedbalá v náboženských povinnostech, byla horlivější. Jak šlechetný to skutek. Zajisté příklad její nezůstane bez milosti boží.

Malíř řecký Zeuxis namaloval Adonida mládence báječného. Pojednou v domě vypukl oheň a ničil vše vůkol. Pln strachu o svůj krásný obraz volá Zeuxis: »Nechte shořeti vše, zachraňte jen mého Adonida.« Bůh stvořil duši lidskou k obrazu svému — obraz své dobroty (Imago bonitatis ejus), největší poklad mezi tvory. Tento obraz jest millionkráte v nebezpečí shořeti v ohni věčném. (Fischer »Posl. vůle Ježíše« na hl. IX.) Tvůrce jeho a Spasitel volá: Jděte, učte, křtěte — kdo uvěří, spasen bude. Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal a na své duši zkázu trpěl. Vás Bůh postavil na místa různá, abyste na nich oslavovali Boha a učili podivné věci jeho, jako Tobiáše postavil do Ninive. Tvým Ninivem jest nejbližší okolí tvé: sviť věrou, zachováním přikázání a horlivostí v dobrém. Amen.

II.

Tobiášova věrnost k bližnímu za živa a po smrti.

»Když jsi se modlíval s pláčem, a pochovával mrtvé, a nechával oběda svého a mrtvé ukrýval jsi přes den v domě svém, a v noci pochovávals je, jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu.«
(Tob. XII., 12)

Věrná duše byl Tobiáš, a lze jej připočísti k duším svatým, které patří na tvář boží. Zachoval věrnost uprostřed lidu zpronevěřilého Bohu, uprostřed model viditelných klaněl se Stvořiteli neviditelnému. Uprostřed posmívajících se kolem modlil se. Ten muž, jenž Bohu zachoval věrnost, ten i lidem zůstal věrný. Na vzájemné věrnosti spočívá společnost lidská. Věrnost v povinnosti, věrnost v obchodě, není-liž nejlepší zápis? Věrnost v manželství není-liž nejbezpečnější dohled? Věrnost císaři nejlepší hrad? Věrnost čeledína výborný poklad? Věrnost mezi lidmi zmizela.

Vše se upisuje a přece nedrží, vše se svědky se koná a přece není bezpečno, poněvadž svědomí se zpronevěřilo Bohu, není ani věrno lidem.' Na věrnosti v povinnosti spočívá společenský řád. Věrnost manžela, věrnost dělníka, věrnost vojína a občana, všechno visí na jednom hřebu: věrnosti k Bohu.

Vizme duši věrnou sv. Tobiáše Zák. St. a uvažujme o věrnosti Tobiášově lidem až k obětování sebe za života (I. díl) a věrnost Tobiášovu zesnulým až za hrob a učme se býti věrni Bohu, ostatním zachováme věrnost samo sebou.

Pojednání.

1. Sv. Písmo praví, že Tobiáš v zajetí věrně plnil povinnosti své k Bohu, takže na sebe upoutal pozornost královou. »A že pamatoval na Pána z celého srdce svého, dal mu Bůh milost před obličejem Salmanasara krále, kterýž dal jemu svobodu, aby šel, kamkoliv by chtěl, maje vůli činiti, cožkoliv by chtěl. Chodil tedy ke všem, kteří byli v zajetí, a napomenutí spasitelná dával jim«. (1, 13.—15.) Ta láska k Bohu a věrnost vedla jej, že nezapomínal na bratra svého v zajetí, v nouzi a zármutku, a svobodu, kterou měl, užíval pro službu bližnímu. Věrnost Bohu jej učinila všem vším, aby je všecky Bohu získal. Ta láska k Bohu mu dávala stále nová vnuknutí, jak by bližním prospěl. Věrnost Bohu mu neublížila, ale prospěla. O těch Tobiášových spoluzajatých, kteří věrnosti k Bohu neměli, nepraví Písmo sv. podobnou výsadu, z jaké se těšil Tobiáš. Jeho věrnost učinila jej dodavatelem královským a zabezpečila mu i do jisté míry blahobyt, neboť mohl svěřiti a půjčiti příbuznému svému Gabelovi v Rages, městě médském v horách, svou hotovost proti zápisu deset hřiven stříbra, což tvořilo dosti značný majetek, podle našich peněz asi 25.000 K.

Komu svěřil peníze Tobiáš? Věrnému Gabelovi, o jehož domě praví archanděl Rafael, když jej ve způsobě sličného mlá-

dence nalezl Tobiáš na tržišti připraveného na cestu a tázal se jej: jsi-li povědom cesty, která vede do krajiny médské? »Jsem«, odpověděl anděl, »a býval jsem u Gabele, bratra našeho, který bydlí v Rages, městě médském, kteréž leží na hoře ekbatanské.« Dům, kde anděl Rafael býval, byl jistě dům věrný Bohu i lidem. Toť důkaz a pokyn Kde věrnost přebývá, tam také andělé dlí. Vidíme Tobiáše Bohu věrného konati služby všem, dle sil svých a okolností až i do poslední služby: zbožného pohřbu.

Svobodu svou a volný čas užívá, aby konal apoštolát mezi svými souvěrci: jedny učí zákonu, druhé napomíná a varuje, jiné těší a podporuje a o něm lze říci, že byl okem slepému a nohou chromému.

Není dosti na almužně podané, často jest větší potřeba dáti almužnu duševní, poučiti nevědomého, hřešícího napomenouti, zarmouceného potěšiti. Kdo mravně člověka nepozvedá, toho i almužna jest marna. Dává se věru v době přítomné mnoho darů a almužen, ale duševní almužny se nedbá. Lidé myslí, že dar vše spraví a více že ničeho není třeba. Myšlenky a zásady řídí skutky člověka; ty když jsou špatné, zůstanou i skutky špatné tak dlouho, dokud myšlenky nenapravíme. Proto s duší začíná všechna náprava, duše jest kořen, život, ten musí býti zdráv, když má řádné ovoce vydati.

Jeho soucit se všemi jest ovocem lásky k Bohu. V jeho životě hrála velkou roli půjčka, kterou v šťastných dnech svého života učinil u stejně smýšlejícího bratra Gabela, o němž praví archanděl Rafael, že u něho v městě Rages dlel. Zbožný Tobiáš byl i v časných věcech moudrý a opatrný a na něm se ukázala pravda slov sv. Pavla, že zbožnost jest ku všem věcem dobrá. Zbožnost jej vedla k práci a šetrnosti, a táž zbožnost jej vedla k dobročinnosti tak různé, že byl jako skutečná lidumilná kancelář.

Věru jest sv. Tobiáš vzor, jak máme majetku 1. nabývati, jak jej 2. užívati a 3. spravovati.

Na to tak mnohá duše zapomíná, že nejprvnější pramen majetku musí býti práce pro Boha konaná, a pak šetrnost, která ukládá v den štěstí pro den neštěstí. Byl Tobiáš šťastný, když král mu volnost dal a on obchodoval. Ale zemřel i král Salmanasar a nastoupil syn jeho Senacherib, jenž prchal s nepořízenou z Judstva pro ránu, kterou ho obklíčil Bůh pro jeho rouhání, mstil se za to na zajatých israelských, z nichž mnohé dal zabiti; a mezi nimi měl býti i Tobiáš, který i přes zákaz králův pochovával mrtvé uctivě. Ale Tobiáš prchl nahý v noci s manželkou a synem svým, a skryl se. Našel úkryt, neboť o něm dí sv. Písmo: že »mnozí milovali ho« (1, 23).

Každý dobrý skutek nám dělá přátele, ano i každé slovo dobře míněné a láskyplně přednesené, ano řekněme že i myšlenka dobrá nevědomky v druhém srdci nám otevírá bránu. Buďte v tom ohledu následovníci Tobiáše, abychom mnoho si zjednali přátel pro dny zlé. Činil si přátely s mamony nepravosti a našel přátely v den dopuštění božího.

Jak užíval majetku svého a jak jej spravoval, nejkrásněji líčí jeho napomenutí svému synu, které mu dal, když se domníval, že by se život jeho skláněl ku konci. (4, 2—23.) »Synu můj, slyš slova má a je jako základ polož: Když Bůh vezme duši mou, pochovej tělo mé: a v poctivosti míti budeš matku po všechny dny života jejího... Po všecky dny života svého v paměti měj Boha: a varuj se, abys nikdy nesvolil k hříchu, abys neopouštěl přikázání Pána Boha našeho. Ze statku svého dávej almužny a neodvracej tváři své od žádného chudého, neboť tak bude, že ani od tebe nebude odvrácena tvář Páně. Kterak budeš moci, tak buď milosrdný. Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho, pakli málo míti budeš, i z mála rád udělovati hleď. Odplatu zajisté dobrou skládáš ke dni potřeby. Neboť almužna od všelikého hříchu i od smrti vysvobozuje a nedopouští duši jíti do temností. Vystříhej se pilně, synu můj, všelikého smilstva a kromě manželky své nikdy se nedopouštěj poznati hříchu. Pýše nikdy nedopouštěj, aby panovala v mysli tvé, aneb v tvém slovu... Kdož by koliv tobě něco dělal, hned zaplať mzdu jemu, a mzda dělníka tvého ať nikoli nezůstává u tebe. Čeho nechceš, aby od jiného dálo se tobě, hleď, abys ty nikdy jinému nečinil. Chléb svůj s lačnými a chudými jez.... Rady u moudrého hledej.... Všelikého času dobrořeč Bohu.«

Zde Tobiáš dává svou životní moudrost z kázně boží plynoucí svému synu odkazem. V ní jest také obsažena celá mravouka životní. Cti matku, Boha se boj, almužnu dávej, smilstva se varuj, pýše nedopouštěj vládnout, mzdu řádně plať, s potřebným spravedlivým rád sdílej svůj chléb a vezmi si za pravidlo: co nechci já — nebudu jinému dělati... radu u moudrého hledej... všelikého času Bohu blahořeč. Vizte, jak krásná a vznešená poučení odkazem synu svému dává, jako záruku štěstí v životě. Ten duch Tobiášův není u mnohých v módě, ale on jest podmínkou štěstí i spokojenosti lidstva. Této mravouce nás učí láska boží, která nejen nám ukládá činiti dobře, ale ona učí i sama sebe obětovati.

Nepraví sv. Písmo, že Tobiášova modlitba andělem nesena před tvář boží že dal ze statku svého, ale když sám prací svou se obětoval v noci ta né službě blíženecké lásky — k mrtvému bližnímu, to byl vrchol jeho obětavosti a soucitu. Neboť Tobiáš obětoval i svůj čas, své síly, své pohodlí, aby bratru svému zjednal i pohřeb dle sv. víry. Právě toto sebeobětování bylo příčinou, že modlitba a vzdechy a pláč Tobiášův byly obětovány Pánu. On zachovával věrnost svou až za hrob a tou obětí svou získával milost boží i hojnou odplatu.

2. I v zajetí rozzuřilo se nové pronásledování za času Senacheriba krále. Ztrátu, kterou utrpěl Senacherib v Judsku, chtěl pomstíti si na zajatcích a proto chtěl je v citech náboženských urážeti a nařídil, že zajatci israelští pod trestem smrti nesmí býti pochováváni, nýbrž ponecháni bez pohřbu na pospas ptactvu a zvěři, naproti svatým obřadům Zákona Starého. Zde ovšem zbožná mysl Tobiášova trpěla velice, a muž, který dobře činil

všem za živobytí jejich, nechtěl ani zapomenouti na ně, když je smrt stihla ať přirozená, ať násilná v době pronásledování. S nasazením všeho života i po smrti chtěl bratřím svým sloužiti a vykonával dílo, o němž anděl Rafael pravil: »Když jsi se modlíval s pláčem a pochovával mrtvé a nechával oběda svého a mrtvé skrýval jsi přes den v domě svém a v noci pochovával je, jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu«. Zde konal dílo zvláštního milosrdenství. Předně to bylo dílo, které s vlastní obětí a s vlastním velikým nebezpečím mohl konati Za druhé to nemohl zaplatiti, nýbrž sám činiti. Byl to skutek nízké práce a těžké, ano i nebezpečné pro jeho zdraví, práce, kterou mu nikdo z těch zemřelých už odplatiti nemohl, a proto byla tak vysoce záslužná, že i vzdech jeho i pláč a modlitba a dílo nočního pohřbu byly neseny andělem Páně.

Také my křesťané prokazujme poctu křesťanskou i tělu zesnulého a my tu úctu ukazujeme, že je klademe po pole svěceného: hřbitova, my je vkládáme do brázdy jako semeno boží za modlitby a pláče, ale v naději budoucího života a svatá církev tento skutek milosrdenství pohřbu církevního všem prokazuje a jen těm odpírá, kdo v konání hříchu nekajícně zemřeli, aneb od církve odpadli životem svým.

Které jsou důvody úcty k zesnulému tělu bratra našeho? Všechny jsou čerpány z článků víry.

Církev svatá nás učí viděti v tělu lidském chrám a sice chrám Nejsv. Trojice boží. Tělo jest stavbou vůle Boha Otce Stvořitele, jenž změřil a zvážil každou část těla lidského i celek sám. Jest tělo lidské jako zlatý kalich a monstrance, které přijímalo tělo a krev Pána Ježíše Krista, jest nástroj Ducha sv., který svou milostí naše skutky dobré předchází, provází a končí.

Tak se dívá křesťan na tělo lidské i mrtvé: jest chrám Boha Otce, jest schránka Ježíše Krista, jest nástroj Ducha sv. Zcela jinak než pohan, který vidí v těle jen zdechlinu bez života a dalšího účele. Tělo zemřelé neskončilo svůj běh, ono jest zaseto k slavnému vzkříšení, které z vůle boží se děje. Proto čteme o křesťanech, jak zbožně a uctivě pochovávali své bratry všecky, hlavně však těla mučedníků, těch vyvolených nádob, které oslavily zvlášť Pána Boha svého. Proto bylo křesťanům zvlášť milo přispívati ku zbožnému a křesťanskému pohřbu Sv. Lucina dala všechen svůj majetek, aby zakoupen byl pozemek pro pohřbívání těl zesnulých bratří a mučedníků. Zde konali mši sv., zde se modlili, zde čerpali sílu pro každý životní boj a zklamání. S nebezpečím života jako Tobiáš pochovávali sv. Justin a Nikomedes těla svatých mučedníků.

Toť důvody plynoucí z článků sv. víry.

Sv. Tomáš Akv. praví, že máme míti těla zesnulých v téže úctě, jako máme tělo vlastní ve svém životě. Proto jest křesťanský pohřeb dílem lásky blíženecké, která trvá i za hrob a je věrna i tenkrát, když zesnulý nemůže poděkovat, nemůže odplatit. Pohřeb bývá zrcadlem lásky. Tak často se ukazuje, byla-li to láska

křesťanská, či jen láska přirozená milující okázalost. Po pohřbu se ukazuje, zda pozůstalí milují ještě zesnulého nebo nemilují. — Milovati znamená nezapomínati. Kdo zapomněl, nemiloval. Třeba však křesťansky milovati Kristus Pán u hrobu Lazara plakal, a pravili: Hle, jak jej miloval. Sv. Tomáš však dokládá, že to byla urážka a že měli říci: Hle, jak jej miluje.

Když Tobiáš vstával od jídla svého, a noc nastavoval a sebe v nebezpečí vydával, aby tělu uctivý pohřeb pojistil, konal dílo, které jen Bůh mu odplatiti mohl. Odměna naší lásky k zemřelým jest na oko pro tento život nemožna, ale není ztracena. My máme svědky každého skutku, andělé boží, a my máme odplatitele svého Boha, jenž »patří na srdce«, to jest na úmysly, které nás vedou při každém skutku dobrém, s kterým se jednou shledáme, jako Tobiáš se svou s'zou, modlitbou, pláčem a se svými bratry, které položil v chladnou zemi v noci za pláče a modlitby.

Tak také duše v očistci jest bez moci činiti sobě dobře a odkázána jest na milosrdenství naše zde na zemi; má s námi společenství a my s ní. Jí minul den, kdy mohla získávati pro věčnost, a odkázána na naši lásku a naše milosrdenství, aby jednou nám zase mohla svou přímluvou vše odplatiti. Jsme všichni údové jedné církve a jeden na druhého odkázán. Krásně tu pravdu líčí legenda litevská, v níž se líčí stav duše dítěte v nebi, kde šťastno jest, ale zvlášť se veselí, když matka vzpomene na ni dobrým skutkem vykonaným ze vzpomínky na ně.

Tu může si utrhnouti nevadnoucí květy z luhů rajských, které na kytici vine, aby ji věnovala matce, když ona překročí prah věčnosti. Tak jest skutečně poměr mezi dušemi zemřelých a námi. Jim obětované skutky milosrdné radost množí, žal krátí, ony vrátí všechny oběti zpět ve způsobě modlitby za nás, hlavně v hodině smrti.

Jako Tobiášovi neztratily se jeho almužny, oběti v noci o samotě konané, ani nám se neztratí ten nejmenší skutek pro boží čest a pro spásu duší vykonaný. Nic neztrácí se pro věčnost, tím méně dobrý skutek, jím ukazujeme věrnost k Bohu i věrnost k bližnímu. Amen.

III.

I. Jak Tobiáš do neštěstí přišel. II. Jak statečně je nesl. — III. Co mu při tom pomáhalo kříž nésti.

»Ale Tobiáš přimlouval jim řka: Nemluvtež tak, nebo synové svatých jsme, a očekáváma onoho života, kterýž Bůh dá těm, ježto víry své nikdy nemění od něho.« (Tob. 2, 17.—18.)

Viděli jsme Tobiáše jako muže živé víry uprostřed nedbalých, jako vzor lásky bližnenecké k živým, ano i k mrtvým. Krásný obraz jeho před očima našima se vznášel. To však nebyl nejvyšší stupeň

jeho ctnosti, když pilně obcházel své krajany a byl okem, uchem, podporou jejich. Jeho duše zaskvěla se nejvíce, když naň dolehl kříž, těžký dle lidského soudu, doživotní kříž. Zde nám se jeví Tobiáš jako hrdina pravé křesťanské naděje, který neklesá, nereptá, nerouhá se, ale dle víry sv. měří a váží kříž a těší se životem budoucím.

Po této stránce se jeví sv. Tobiáš jako vzor pro život každého, ježto každý občas nese svůj kříž ať zasloužený, ať zkušebný, a každý bude potřebovati sílu k jeho nesení. Proto obrátíme svůj zrak k Tobiáši a sice: I. jak nevinně do velkého neštěstí přišel, II. jak statečně si při tom vedl, III. co bylo sílou jeho v hodině neštěstí.

Pán Bůh dej každému z posluchačů milost síly v den navštívení.

Pojednání.

1. Byla to krásná slavnost letnic, kdy každý israelský na památku desatera a žně konal rodinnou slavnost, k níž měl i pozvati přátele svoje a radovati se s nimi v Pánu. Také Tobiáš tak učinil a poslal syna svého k bratřím v zajetí, aby je pozval k hodům. Když vše připraveno a všichni k bratrskému veselí se chystali, přichází syn se zprávou, že jeden ze synů israelských zabitý leží na ulici. Uprostřed radosti mísí se neštěstí. Tak jest běh našeho putování jako jarní den, kdy z rána slunce svítí a v poledne bouří, jest jako kalich, do něhož i krůpěj žluče se mísí, jest jako svatební šat, který nejednou se smutečním zaměněn bývá. Tobiáš neodkládá, ale vstává od radostného a slavnostního oběda a jde ukrýti mrtvolu bratra, aby neležela na ulici, a přinese ji do domu svého, by ji tajně v noci pohřbem víry do země uložil.

Tím skutkem však dle Zákona Starého stal se nečistým, to jest nemohl s jinými býti při stole, nýbrž celý den mimo svůj dům a společnost svých přátel býti. Bylo tak přikázáno mimo důvody poslušnosti také zejména proto, aby se předcházelo nákaze. Bylo mu také poručeno, býti mimo společnost, pak se umýti a změniti šat.

Tobiáš opustil sváteční, radostný oběd a šel vykonati službu samaritánskou, která ho vyloučila ze společnosti svých drahých, ona ho uváděla do největšího nebezpečí. Ostatní kárali Tobiášovu horlivost řkouce: Pro takovou věc přikázáno bylo, abys byl zabit, a ledvas ušel smrti a opět pochováváš mrtvé? — Ale Tobiáš více se boje Boha než krále, uchvacoval těla zabitých a ukrýval je v domě svém a o půl noci pochovával je (Tob. 2, 8. a 9.).

Tato obět Tobiášova nebyla největší. Opustil bratrský, radostný oběd, opustil milý hovor s bratřími, kteří z daleka přišli, aby se s ním těšili, a vykonal dílo skutku milosrdného, aby jej dokončil o půl noci bez svědků a bez svěl, za pláče a modlitby. Byl to kus trapné práce, ježto ji konal sám na rychlo a ve tmě. Ký div, že umdlen po půl noci vrací se k rodině, ale věren předpisu obřadnímu nevchází do vnitř domu, aby jej neznečistil

a nenakazil, ale na zápraží uléhá k spánku spravedlivého. »Vrhl sebou podle stěny a usnul.« (Tob. 2. 10.) Byl umdlen v konání skutků dobrých Žil nyní v pronásledování a nebezpečí života, umdlel při skutcích milosrdenství a usnul na zápraží domu svého. Aj nyní v tom okamžiku odpočinku svatého potkává ho neštěstí. Písmo sv. dí: »Z hnízda vlaštovčího, když on spal, vpadlo teplé lejno na oči jeho a oslepl.« Hned však dodává sv. kniha: »Ale toto pokušení proto naň dopustil Bůh, aby potomkům dán byl příklad trpělivosti jeho. Nebo poněvadž od dětinství svého vždycky se Boha bál a přikázání jeho ostříhal, nezarmoutil se proti Bohu, že naň rána slepoty přišla, ale nepohnutelný v boží bázni trval, díky vzdávaje Bohu po všecky dny života svého.« (2, 11—14)

K neštěstí v zajetí přidružilo se pronásledování, a v pronásledování přidružilo se oslepnutí. Řecký text knihy Tobiášovy vypráví obšírněji neblahý příběh: »Nevěděl jsem, že byli ptáci na stěně nade mnou, a že ještě teplé lejno usadilo se na mojích očích a způsobilo bílé zanícení rohovky v oku, a čím více mi léky natírali, tím více sleply oči moje skvrnami rohovky, až osleply docela. Po 4 léta nemohl jsem očí svých užívati.«

Oslepnutí stalo se zcela jednoduše. Ať lékaři léčili správně či nesprávně: Tobiáš oslepl. Nemoc si najde vždy příčinu. Neštěstí přichází jako noční ptáci — v hejně.

K svízelům zajetí, pronásledování přidružila se nemoc bez naděje a konečně úplné oslepnutí muže v plné síle, podnikavosti. Který živil a šatil mnoho, nyní byl veden jako malé dítě. Jako Job mohl říci: »Očekával jsem dobré a přišlo mi zlé, očekával jsem světla a přišla tma... obrátila se v kvílení loutna má a harfa má v hlas plačících.« (Job. 30, 26 a 31.)

Zborcen byl celý život jeho. Jak vedl sobě Tobiáš? Odkud bral síly?

2. V tom neštěstí i Tobiáš slyšel podobné řeči, jaké při neštěstích se mluví. »Kde jest naděje tvá, pro kterou jsi almužny dával a mrtvé pochovával?« Ten rozpor v životě, kde se snese nad hlavou spravedlivého příval neštěstí a nad hlavou nespravedlivého se mnohdy sluníčko požehnání zdánlivě usmívá. Kterak vyložíme ten ošklivý rozpor v životě? Tento rozpor není nový, ale jest tak starý jako lidstvo na zemi od hříchu Adama. Výklad k němu dávali různí lidé různý. V tom shodovali se sice všichni, že srovnávali život lidský se slzavým údolím, kde bolest kraluje a před ní není ušetřen ani dům velmože, ani chatrč dělníka, a posadí se na trůn krále a do dílny řemeslníka. Jen v jedné věci se rozcházeli mudrci všech dob: proč některá duše jest zasypána takřka svízelem a kříži a proč jiná má jich méně a menších? — Jedni vidí jen slepou náhodu, jiní jen osud nespravedlivý. Tím ovšem se neodstraní tato těžká otázka, která zrovna mučí mnohou duši. Kdo vidí jen před sebou tento svět, a jen tento život, ten nikdy nerozluští otázku zla a bídy ve světě božím Jinak však na vše se dívá Tobiáš se svým diamantovým srdcem.

Když mu podobnou řeč vedli i jeho přátelé i jeho dobrá jinak žena, Tobiáš ukazuje též k druhé polovici života řka: »Nemluvte tak, nebo synové svatých jsme a očekáváme onoho života, kterýž dá Bůh těm, ježto víry své nikdy nemění od něho.« On dívá se na bolestnou pout života jen jako na částku jednu, kterou dostal, ale druhou ještě očekává a která vyrovnává všecku neshodu a nespravedlnost a nahražuje všechnu svízel a všechen kříž. Tobiáš vyjadřuje pravdu vznešenou slovy: my jsme synové svatých, ne synové těch, kteří vidí a věří jen v tuto část života až do hrobu, a dále už ničeho nedoufají, nýbrž nazývá sebe i své syny svatých, kteří očekávají od Boha onoho života, který dá Bůh těm, kdož víry od něho nikdy nemění.

3. Co mu pomáhalo nésti kříž?

Tobiáš jeví se nám jako muž nezdolné a neklamné naděje a klidu mysli. Ztratil domov a vlast a krb, ztratil přízeň a lásku, ztratil i zřítelníci oka svého v plné síle své, po mnohých skutcích ctnostných a milosrdných, ale neztratil naději v odměnu onoho života, který dá Bůh. Zde jest tajemství jeho síly. To jest klíč k záhadě o bolesti v životě lidském

Život jest rozdělen ve dvě části; dělítkem života jest hrob. Kdo béře jen jednu polovičku a sice tu kratší, nemůže se dopočísti správného výsledku. Musíme vzíti život celý do počtu a sice tento, který žijeme, a onen, který čekáme, abychom se dopracovali správného výsledku. Když oči své obracíme k onomu životu, pak nabývá duše nejen světla, ale i síly ve všem neštěstí. Když se díváme jen na tuto pozemskou část, pak vidíme samý jen rozpor a beznadějnost, t. j. zoufalost.

Též čísla udávající počet sebevražd ukazují, jak klesla ona naděje budoucího života. I dosti malé neštěstí a mrzutost v domácnosti končívá hroznou smrtí násilnou. Nejsou synové svatých a nemají onoho života, který dá Bůh těm, jež víry své nikdy nemění od něho. Třeba nám podívati se do tváře všemu zlému, které plní toto slzavé údolí. Odkud přichází, k čemu na světě? V knize Tobiášově čteme v modlitbě soužení: »Ty zajisté nekocháš se v zahynutí našem, nebo po bouři činíš utišení a po pláči a kvílení radost vléváš.« (Tob. 3, 22.) Bůh nechce zlého, Bůh chce naše dobro: dílem jeho byl ráj, a odměnou jeho jest nebe a život věčný. Člověk však má vůli svobodnou a tak přišel hřích a s hříchem všechny následky jeho od začátku až do konce. Dokud vůli svou se staví proti vůli boží, také kráčí trním a bodláčím. Bolest jest trestem hříchu buď vlastního buď cizího. Ve středověku vypráví se o vladaři, který sejme pokrývku hlavy jda kolem popraviště, řekl: »Pozdravena budiž svatá spravedlnost.« Tak také jest s každou bolestí v slzavém údolí a těch bolestí jest množství veliké. Ale jest ještě jiný pramen zla na světě. Bolest a kříž jest též zkušebním kamenem.

V Tobiášově knize čteme (3, 21.): »Toť má zajisté každý, kdož Tebe ctí, že život jeho bude-li v zkušení, korunován bude.« Zlato zkouší se ohněm, láska se zkouší utrpením, voják pak bo-

jem a námořník bouří se osvědčuje. Býti ctnostným, když vše kolem ku ctnosti zve, když kvítí radosti padá do klínu, není vzácnou zásluhou; ale když Bůh nám lásku svou zahalí a nás navštíví soužením a vede nás po cestě, kde jen trní a hloží roste, tu jest znáti, jaká jest víra naše, jak silná naděje naše

Druhý tedy pramen zla jest zkouška dobrých duší. To byl názor všech duší svatých všech dob.

V Zákoně Starém v přísloví mudrce se dí: »Nebo Hospodin koho miluje, tresce, a jako otec v synu zalibuje sobě.« (Přísl. 2, 12.) Nebo otec netrestá proto, že chce trestat, ale synu prospět. Trest jest zahalená láska! Tak jest různé neštěstí láska v drsném rouše, dobrý lék v trpkém obalu. Sv. Job. v Z. St. praví (5, 17.): »Blahoslavený člověk, který trestán bývá od Boha, trestání Páně tedy neodmíte.« Tutéž pravdu opakuje sv. Pavel k Žid. 12, 6.: »Nebo koho Pán miluje, toho tresce; i mrská každého syna kteréhož přijímá«, t. j na němž si zakládá. To ovšem jest těžké a tvrdé k pochopení, poněvadž rozum náš dětský vzpouzí se proti tomu, když se mu berou hračky, na kterých si jako dítě velmi zakládá. Bůh chce duši odchovati pro vznešenou lásku svou a proto dopouští zkoušku a vede duši ohněm protivenství, aby se ukázalo ryzí zlato. Tu pravdu zjevil i archanděl Rafael Tobiášovi řka (12, 13): »A že jsi byl příjemný Bohu potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe.«

Ale jest třetí ještě důvod, proč Bůh posílá i svým miláčkům soužení nad soužení. Dí kniha Tobiášova (2, 12): »Ale toto pokušení proto naň dopustil Bůh, aby potomkům dán byl příklad trpělivosti jeho, jako i svatého Joba.« Ano, Pán Bůh staví na oči světa duše prosté, pokorné, trpělivé, aby křížovou cestou jejich, kterou kráčí tak odevzdaně, byli jiní povzbuzeni, aby nesli svůj očistný křížek zde, aneb pykali svůj časný trest za své hříchy.

Jest na výsost důležito znáti tajemství utrpení, kterým jest život náš propleten jako růže s trním. Kdo bude hledat v životě jen a jen dny šťastné a veselé, ten bude zklamán a nešťasten. Kdo nepřemýšlí o svém kříži pokud jest pokutou za hřích, nepovstane z hříchu. Jest kříž budíček boží, ale též převlečená láska boží v smutné roucho. Konečně jest nám dán příklad ve svatých trpitelích. Jistě bolestná matka Páně se svým božským Synem na klíně pod křížem dodala millionům duší sílu, aby oplakaly své jedináčky, aby zapomněly na svou hanbu a odsouzení od světa, aby nesly svůj kříž dále. V přítomné době válečné jest toho často třeba, v každé rodině takřka oplakávají někoho. Učme se neztráceti naději v kříži a učiti se z utrpení, které každého stihne.

Škola utrpení Kristova má čtyři třídy: V první třídě nese kříž z přinucení a duše si říká: »Já musím trpěti.« Druhá třída jest pokročilejší a odevzdává se do vůle boží slovy: »Já chci tedy kříž vzíti a nésti jej za Pánem.« Třetí třída jest ještě pokročilejší a poučena zkušeností jest připravena na kříž a dí: »Já mohu trpěti, jako i tisíce jiných trpí.« Čtvrtá třída jest nejvyšší a vidí v kříži lásku boží a příležitost ukázati lásku a odevzdanost na

křížové cestě a ty duše svatých říkají: »Já smím trpěti s Pánem a nésti s ním kříž jeho.«

Utrpení jest hořké a těžké. Drahé duše, dosti jest pro mnohé, když aspoň první třídu projdou a řeknou: musím trpěti. Vyšší třídy jsou pokročilejším vyhrazeny. Jen nebeřte jen loket pozemský na míru kříže, tím se nikdy nedoměříte, nýbrž jako synové svatých musíte vzíti i míru života onoho, který očekáváme, a který dá Bůh všem, kdož víry své nikdy nemění od něho. Amen.

IV.

I. Tobiáš v chudobě, II. v práci, III. v dobročinění.

»Neboj se, synu můj; chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, jestli se I. báti budeme Boha, II. jestli odstoupíme od všelikého hříchu, III. budeme-li dobře činiti.«
(Tob. 4, 23.)

Tak končii napomenutí synu svému pro život Tobiáš, když domníval se, že život jeho se nachýlil. Zkušenost života svého odkazuje synu mladšímu Tobiáši, uprostřed své chudoby, která dostoupila už stupně bídy, neboť nemoc víceletá a léčba ztrávila úspory dnů zdravých a otec Tobiáš pomýšlel na poslední svou milosrdnou zálohu u Gabala ve vzdálených horách médských. Nicméně Tobiáš neklesá na mysli a určité slibuje synu svému, že i ve své chudobě mnoho dobrého bude míti, když tři věci zachová. První: budeme-li se Boha báti; druhá: odstoupíme-li od všelikého hříchu, a třetí: budeme li dobře činiti. Napomenutí staršího Tobiáše stojí v přímém odporu s duchem světa, který pravý opak v nouzi radí a slibuje věci, kterých dáti nemůže. Zkušený Tobiáš v chudobě a nemoci slibuje synu mnoho dobrého, když duše jeho tři věci zachová: bázeň boží, bázeň hříchu a dobré skutky. Pravá bída a nouze provázena jest bídou mravní, pro kterou nemůže se vzpamatovati: spustlost Boha, oddání se hříchu a zvrhlost, která nechce dobře činiti. To jest pro život každého veledůležité, aby každé zlepšení svých poměrů začínal od duše své. Náprava světa je polepšení duše. Vizme dnes rodinu sv. Tobiáše: I. v jeho chudobě, II. v práci a III. v dobročinění.

Pojednání.

I. Otec Tobiáš synu svému vštěpoval od malička bázeň boží. Vlastnosti otce stávaly se dědictvím syna, který měl radost býti kolem otce svého — doma. Měl jistě otec Tobiáš na svého syna veliký vliv svým životem, řečí a svou andělskou trpělivostí. Scházelo v domácnosti jistě velmi mnoho. Jich byt musil býti více než prostý, vždyť byli na čas v zemi cizí a to v zajetí a v době pronásledování. Představme si jen bratry Poláky v Čechách roku 1915, jak jednoduchý jich byt byl v Chocni a jinde v barácích

a co všechno scházelo jim ku pohodlí a štěstí. Tak, ano daleko hůře bylo i u Tobiáše v Ninive.

Tobiáš řekl: Synu, slyš slova má a je jako základ v srdce polož, to jest moudrost, zkušenost a ctnost otcovská má býti základem života dítěte. To jest jaksi vtiskání své podoby v duše dětí. Jestli své ctnosti jste mu vtiskli, radost jste si zabezpečili.

Jest známo ze života, že čistá radost rodinná nalezena bývá spíše v rodinách chudých než bohatých. Co dí Tobiáš o synu, co matka Anna, co syn Tobiáš? Vše svědectví zbožného a šťastného ducha. Tak jako klidný spánek jest odměnou denní užitečné práce (kniha přísloví dí: »Sladký jest spánek pracujícímu, ale plnost boháče nenechává jej spáti«); tak vidíme i radosti rodinné u chudých více a větších než u bohatých. Tak bylo i v rodině chudého a zkoušeného Tobiáše, o němž možno říci: Já jsem byl rodičů svých světlo očí, hůl stáří, útěcha života a naděje budoucnosti. Nebo Tobiáš na slova svaté závěti otcovy odpověděl tak krásně: »Vše, co jsi mi, otče, poručil, chci konati.« Není to radost chudých rodičů, když mohou o svých dětech říci ta krásná slova: »proč jsme tě pustili do ciziny: světlo našich očí, hůl stáří, útěcha života a naděje potomstva«? (10, 4.) Tak může mnohá rodina chudá říci: my vedeme chudý sice život, ale máme mnoho dobrého: děti naše nám činí, co na očích vidí, s radostí nás zastanou, utěší nás v zármutku, v nich vidíme sebe.

Chudý život vedl slepý Tobiáš. Bůh mu seslal dobrodince v osobě příbuzného Achicharosa, jenž zastával úřad vlivuplný. Ten jej podporoval.

Bůh se o Tobiáše také staral; jako Eliáši poslal v poušti havrana, vzbudil Tobiáši dobrodince.

Chudoba jest těžká a zlá, proto už starý mudřec prosí, aby nebyl navštíven přílišnou chudobou. Chudoba u starých byla v povržení. Pohané cenili člověka dle toho, co má. Také filosofie moderní, pokud jest pohanská, stejně smýšlí, vždyť Hegel (Philosophie des Rechts § 46., 51., 33.) dí, že kdo nic nemá, ničím není. Jen penězy stává se člověk osobou.

Jinak soudíme dle víry křesťanské. Jsme všichni správcové majetku, jenž Bohu náleží a nám bude jednou účty skládati, kterak jsme statek svěřený ať duševní ať hmotný spravovali. Se světa nevymizí nikdy chudoba, neboť dle slov Páně chudé budeme míti vždy sebou, ale přijde na to, zda jest to chudoba, již boží Prozřetelnost dopustila, či způsobil hřích, spustlost a zloba. Jak mnohé radosti jsou uchovány rodině, která se Boha bojí, hříchu vystříhá a dobře činí. Vizte rodinu Tobiášovu, jaký poklad měli v synu svém. Když jej vypravili do ciziny pro peníze v krajní své bídě a neměli jeho radostnou a milou společnost, slyšte, co praví matka jeho: »Ó by nikdy těch peněz nebylo, pro kteréž jsi ho poslal. Dostiť jest nám bylo na naší chudobě, abychom za bohatství to počítali, že jsme vídali syna svého.« (Tob. 4, 24 a 25.) Nad statek byl jim milejší. »Všecko v tobě majíce, neměli jsme tě pustiti od sebe.« (Tob. 10, 5.) Jak krásné svědectví pro rodinu Tobiášovu,

kolik bylo v ní radosti a útěchy i v té velké bídě a opuštěnosti. Jest dítě řádně vychované poklad ceny veliké, jest podpora, útěcha a naděje. Však příliš mnoho zapomíná se, že třeba nejprve míti bázeň boží, bázeň hříchu a lásku k dobročinění. Vizme nyní, kterak Tobiášova rodina sobě pomáhá v bídě a kříži, který ji stihl.

II. Tobiáš měl půjčeno mnoho dobrých skutků, které konal dříve, a mnozí jej milovali, že jej i nahého přijali pod krov svůj, jak jsme slyšeli. Měl jinou pomoc v příbuzném svém na čas, ale měl pomoc ještě ve své bohabojné ženě, kteráž zasluhuje zmínku i v Písmě sv., kteréž o ní dí: »Anna pak, manželha jeho, na každý den chodila tkát plátno, a živnost, kterou rukama svýma mohla vydělati, přinášela domů.« (Tob. 2, 19.) V těch slovech jest mnoho chvály skryto pro manželku Annu Tobiášovu. Jest ze života této svaté rodiny vidno, že pocházela ze slušných poměrů a že se ocitla rodina v nedostatku, když přišli do zajetí a nedostatek že stoupal, když nemoc více let trvala, ale zde rodina ze slušných poměrů pocházející dává vzácný příklad zbožné a obětavé svépomoci. — Manželka Anna denně chodí do továrny tehdejší a pracuje dílo, které bylo vždy chloubou žen: tká Kůžel, vřeteno, přeslice a stávek tkalcovský ozdobil mnohou ženu zásluhou a obživil mnohou rodinu. Tobiášova žena uměla pracovat a to byl statek veliký, ale Anna také se nestyděla za práci a to byl ještě větší majetek!

Ó práce žen, konaná s láskou k Bohu, kolik velkolepého docílila. Už v Zákoně Starém se velebí statečná žena, která umí vládnout předivem a jehlou a která umí své domácí ošatit na zimu, takže se nemusí báti hladu a bídy. Žena Tobiášova svou prací a přičinlivostí uhájila život jak oslepléhо muže, tak dospívajícího syna. K tomu ovšem byla vychována a vycvičena. Již Mojžíš chválí obratné ženy, které vlastníma rukama utkaný kment ke službám božím obětovaly Na východě stála výroba jemných látek vysoko v ceně a tvořila výživu žen. Proto Anna Tobiášova v nouzi nešla žebrat, ale šla mimo dům pracovat a výživu přinášela domů, takže Tobiáš o ní mohl říci: »Ona mne živila« (jak dí řecký text Písma svatého).

Zde stojíme u veliké otázky pro dospívající dívky. Žádná z nich neví, co bude v životě potřebovat a čím se bude živiti, Tolik změn nastává během let. Proto jest dobré, aby uměly pracovat a práci milovaly. Aby uměly pracovat, to se dá nacvičit, ale aby milovaly práci, k tomu musí býti vychovány. Proti práci stojí vždy pohanský duch. Pro práci mluví sv. víra křesťanská. Pohané prací pohrdali, práci měli za něco ponižujícího a zahanbujícího, proto nechávali pracovati jen otroky a zajatce.

Jinak soudí křesťanská víra, která vidí v práci povolání člověka. Proto dí Starý Zákon: »Pták k letu stvořen a člověk ku práci.« Proto Pán svým příkladem práci posvětil a povýšil a proto jest práce něčím povznášejícím, kdežto lenost zahanbující a jest hlavním hříchem. Ráj bez práce jest prokletou zemí.

Ó kůželi, o jehlo žen! kolik požehnání z tebe přišlo! Kolik neštěstí, kolik bídy, zármutku a nespokojenosti z rukou žen, které

neuměly pracovat a nechtěly pracovat. Dobré mívali staří naši otcové pravidlo, říkajíce: Synu, když šel jsi vyhledati družku, nedívej se tak na tvář, jako na ruce. — Ruce, které musí pracovati a které práci milují, jsou ctihodnou známkou povahy a vzácným věnem.

Sv. Ermefried, příbuzný krále Lothara (Montalambert: Mnich. Z. II. 545), jako missionář divokých národů na Rýně, líbal mozoly svých žáků, aby je vyznamenal a učil milovati práci, která jest výtečnou vychovatelkou, pramenem zámožnosti a spokojenosti. Práce ješt dítkem bázně boží, jest nepřítelkyní hříchu a učitelkou dobrých skutků, proto blaží člověka chudého, a jest povinností každého. Práce jest zdroj radosti a dobra, právě jak to děl otec Tobiáš synu Tobiášu: mnoho dobrého míti budeme, když se budeme báti Boha, zdržíme se hříchu a budeme konati dobré skutky. Tím ovšem mysl světská a pohanská pohrdá a nemá pokoje.

Práci musí býti člověk vyučen a vychován. Obé patří dohromady a jest důležito. Vyučiti práci, jak se moudře a s výsledkem konati má, toť jedna věc; ale druhá věc jest, aby byl pro práci vychován, t. j. ji miloval a ctil, na ni se díval jako na úděl boží, z něhož tolik spokojenosti a klidu pochází.

Šťastný Tobiáš, že měl Annu za manželku, která uměla pracovat a pro práci byla vychována, bezpečen byl před bídou. Mladí lidé touží do přístavu manželství a nenesou často potřebnou výchovu, to jest nestarají se o to, zda umí pořiditi svýma rukama vše, co spořádaná domácnost žádá, a na čem mnoho záleží: na čistotě příbytku, prádla, pokrmu, šití a na sta rozličných prací, které v každé domácnosti jsou potřebné. Život není hra, nýbrž práce. Manželství mnohé zvrátí se v nepořádný stav jen proto, že ruce ženy naučily se snad mnohým dovednostem, ale neumí práci domácí, a nebyly pro ni vychovány. I kdyby snad nepotřebovala sama pracovati, může pak rozumně a zoalecky poroučeti. Kněžna jedna mi sdělila, že ve výchově její byla dvojí chyba, že se neučila vařiti a česati. Nepotřebovala toho, ale postrádala.

Čím více třeba míti ve výbavě a věně také: umění pracovat a výchova pro práci. Kdo může říci, že se naň nepřihrnou dny podobné jako na Annu Tobiášovu? Jaké štěstí, když není rodina odkázána na pomoc cizí a na almužnu, ale když může zvednout ruce své, jako nejbližší a nejvěrnější své pomocníky, kteří umí pracovat a práci milují, že byly pro práci od malička vychovávány. Spisovatelka a zámožná paní Staelová říkávala o sobě: Nejsem hrda na své spisy, nýbrž na to, že se vyznám v desaterých pracích, z nichž každá by mne mohla užiti. — Toť jest věru krásné, ale také jest jen tam, kde jest láska k Bohu, bázeň před hříchem a touha po dobrých skutcích.

Může přijíti mnoho zlého a mnoho bídy, ale nezdolá duši, která Boha se bojí, hříchu varuje a dobře činí.

III. V tom ležela si a mravní Tobiáše, že měl vědomí, že tolik dobrého vykonal s tak malými prostředky a v tak těžkých dobách. Měl svědomí své v pořádku. Přemnohé duše zbloudilé hledají ra-

dost v zábavách a požitcích, často i v hříchu a spustlosti Boha. Jak se klamou a jak procitnou z bujného sna! Ani nezakusili, co jest to dobrého a krásného učiniti jiného šťastného a jinému učiniti dobře. Pro ně ani neplatí životní zásada Tobiášova, kterou do srdce syna svého jako základ vkládal: »Jak budeš moci, tak buď milosrdný.« Nemohou býti všichni lidé ve všem stejnou měrou milosrdní a dobročinní, ale všichni mohou a mají dobře činiti a tak sami sebe oblažovati. Mnohým lidem jest i vlídné slovo už velkou obětí. Ti ubozí málo dobrého zažijí a budou míti málo radosti. Jak asi Tobiášovi bylo milo, když na útěku v noci našel přístřeší přátelského: »neboť mnozí jej milovali« pro jeho dobré skutky. Chudý život vedl po 4 roky své nemoce a nezaměstnanosti, ale mnoho dobrého svým slovem, příkladem a trpělivostí působil. Každá doba a každé místo dává dosti příležitosti dobře činiti. Přítomná doba válečná zejména. Musíme říci, že žije mnoho duší šlechetných, které Boha milují, hříchu se bojí a dobře činí. Četná přijímání, kolik to skutků víry, duše, které zachovávají čistotu svědomí, kolik tu bázně před hříchem a ty almužny, které se seberou pro raněné, pro sirotky a pro Červený kříž, kolik to jest dobrých skutků!

Jest odkazem otce Tobiáše, získávati mnoho dobrého, že boží lásku v sobě chováme a bázeň před hříchem a radost v dobrých skutcích. Mnozí hledají dobro ve věcech drahých a spustlých a naposled musí doznati: nenašel jsem pokoje. Ale pokoj, který Bůh dává, může svůj palác postaviti i v nejchudší chatrči, jen když tam přebývá láska boží, bázeň před hříchem a radost v dobrých skutcích.

Na stěnách rodin zbožných visívá požehnání rodinné, které bývá jinými slovy opakovaná rada otce Tobiáše synu. Kdo chce viděti dny dobré a spokojené, musí trojici ctností míti: víru, naději a lásku. Víra, toť věrnost k bohu, naděje, toť bázeň před hříchem, a naděje, že nám bude odpuštěn pro pokání, a konečně láska k bližnímu, toť jest to radostné činiti dobře všem a zejména domácím víry. Vezměte sobě dnes požehnání domácí ve slovech Tobiášových obsažené: budeme míti mnoho dobrého, když se budeme Boha báti, hříchu varovati a dobře činiti všem. Amen

---

V.

Spravedlnost základ blaha člověka i člověčenstva.

I přihodilo se, že kozelce z koz dostavši přinesla ho domů... i řekl: »Hleďtež ať není kradený, navraťtež jej pánům jeho, neboť nesluší nám ani jísti ani dotýkati se ničehož kradeného.
Tob. k. 2. v. 20, 21.

Pilné ruce ženy statečné týdně domů nosily výdělek práce umělé a vytrvalé. Když muž se stal neschopným k práci a syn nemohl obchodovati nastoupily ruce ženy. Jaké požehnání ruce,

»které umí« a chtí pracovati jsme rozjímali. Přičinění Anny a její kříž získaly jí duše dobré. Jest to zákon boží v srdci lidském, že cítí s jinými. Proto také dopřáli jí kozelce, aby ve svém nedostatku byla podepřena. Anna pracovitá obdržela darem kozelce, který sám sebou nebyl darem velikým, ale pro poměry rodiny, byl by to výdaj značný. Proto v hlavě Tobiášově vyskytla se pochybnost, že snad je to příležitostná koupě za nízkou cenu, protože kozelec nebyl řádnou cestou na trhu, nýbrž způsobem podloudným pod cenou prodán. Pochybnost o původu kozelce a útlé, bdělé svědomí Tobiášovo ozvalo se ve slovech: bděte, aby nebyl kradený. Spravedlnost Tobiášova v chudobě jeho se blásí ke slovu. To však pohněvalo i dobrou Annu a hořce vytýkala Tobiášovi jeho útlost svědomí: teď se na tobě ukázalo, že zmařena naděje tvá, a almužny tvé se ukázaly. Podezřením podrážděná žena mluvila vyčítavě i roubavě. Zdá se nám rodinný výjev nemístný, ale on jest svědectvím pro spravedlnost Tobiášovu tak výmluvným, že nečiníme spravedlnost jeho předmětem rozjímání. Jest spravedlnost základ blaha nejen člověka, ale člověčenstva.

Pojednání.

Pán Kristus blahoslaví ty duše, které lační po spravedlnosti. (Mat. 5. 6.) ale spolu dává výstrahu a dí: »Pilně se varujte abyste spravedlnosti své nečinili před lidmi, abyste od nich vídáni byli, jinak nebudete míti odplaty u Otce svého, jenž jest v nebesích. (Mat. 6. v. 1.) Ona musí býti hojnější než těch, kdož se spokojí se spravedlností, aby nebyli chyceni nebo viděni, nýbrž dí Spasitel: Neb pravím vám, že nebude-li hojnější spravedlnost muže, nežli zákonníků a Fariseů nevejdete do království nebeského.« (Mat. 5. 20.) Jest tedy jistá spravedlnost na venek, která nikterak pro duši nedostačuje. Co se tedy spravedlnosti rozumí? Spravedlnost je ctnost, kteráž vůli naši vede, aby dala každému, což jeho jest ať má při tom svědky aneb nemá. Ona jest královna všech skutků. Bez ní není ani láska záslužná. Co jest nespravedlivá láska? hřích! Co jest nespravedlivý obchod? Co jest nespravedlivá řeč? Co jest nespravedlivá mzda? Všechno jednání člověka i vnitřní jeho smýšlení musí býti spravedlivé. Spravedlnost musí říditi všechny naše myšlénky — řeči, skutky Spravedlnost tvoří základ společnosti kdekoliv jest něco nespravedlivo, tam vzniká nepořádek a nepokoj a nové a nové bezpráví. Spravedlnost každému dává, což jeho jest a cizího nežádá. (Sv. Ambrož de offic. c. 24.) Spravedlnost rozděluje každému jeho věci: mzdu, čest, zdraví, ona se netýká jen snad majetku a mzdy, ale všech statků: zdraví, cti, úřadu, povinností, a proto každý skutek člověka musí býti spravedliv, když má býti dobrým skutkem.

Tobiáš nechtěl ani doteknouti se kozelce, kdyby spravedlivou cestou nebyl získán, neboť boží příkaz zní: nepokradeš a tím zahrnuto jest každé jednání, které nějak k podobnému zločinu pomáhá, ať jest to ukrývati, kupovati, prodávati aneb jakýmkoliv

způsobem spolupůsobiti. Zde mínění veřejné se stručně odchýlilo od věčné zásady boží. Krásná jsou slova pařížské synody o spravedlivém statku, o kterém se dí, že cizí statek ani z ruky krále nemáme přijmouti.« (III. c. 3.) O tom ovšem velmi mnozí soudí nesmírně zvrhle. Tobiáš zachovává cizí majetek tak svatě, že dává přednost prostičkému svému obědu ze spravedlivé mzdy ženy před kozelcem nespravedlivě nabytým. Chce jej vrátiti, kdyby nebyl spravedlivě nabyt. Lidé mnozí řídí se jen okamžikem a nepřihlíží také ku budoucímu životu, který očekáváme. Šalomoun pravil kdys (hl. 22. v. 8. v Přísloví): »Kdo rozsívá nepravost, žíti bude zlé věci, a metla trestu je hotova.«

Kdo měří jen dle okamžiku a nepřihlíží k celému životu, ten se nedoměří. Okamžik svádí mnohé k nespravedlnosti v obchodě, řemesle, úřadě, v práci, v řeči, v myšlení. Nespravedlnost se zdá býti jako nejmodernější nástroj na dělání majetku. Ať spravedlivé nebo nespravedlivé, jen když to prospívá, ať lež, ať podvod, ať lichva, ať krádež ve všech svých přečetných způsobech. Všichni ti lidé zapomínají na druhou část přísloví Šalomounova: Kdo rozsévá nespravedlnost, žíti bude zlé věci a hotova jest metla trestu jeho. Ovšem mezi dnem setby, kdy se nespravedlnost zasila, a mezi dnem hrozné žně často uplyne dosti mnoho času, ale všude, kde zaseta nespravedlnost, přijde metla její v přepodivné podobě. Proto se ustálil úsudek, že nespravedlivý statek nemá trvání, a s poctivostí nejdál dojdeš, aneb jak dí Písmo sv.: lépe jest málo spravedlivému, než hříšníku mnohé bohatství. Musíme doznati, že mnohé nepokoje přítomné doby jsou jen žeň nespravedlivé setby. Nespravedlivá setba nemůže dáti spravedlivou žeň. Spravedlnost dává každému, což jeho jest. Dobře třeba zdůrazniti, že dává každému, co jemu přísluší, ale nedává každému stejně, poněvadž vůbec stejní v ničem nejsme. Dáti každému stejně bylo by po případě nespravedlivo, jako nedati mu, což jeho jest. Každý člověk má jiné dary a jiné schopnosti a jinak jich užívá a proto přichází každý k jiným výsledkům. Kdo rozsívá spravedlnost, ze spravedlnosti žíti bude. Tu pravdu: dáti každému, což jeho jest, třeba jasně vytknouti a opakovati proti bludu všeobecnému: dejte každému vše stejným dílem. Nemyslící lidé ani nepoznávají, že mluví cos nemoudrého a neproveditelného a nespravedlivého. To jest právě tak moudré jako dáti všem lidem stejně velké šaty. Co bude s velkým šatem dělat trpaslík, co s malým šatem obr? Každému, což jemu náleží. Nelze dáti všem lidem stejnou práci, nýbrž každému dle jeho vloh, schopností, síly a píle. Ubohý nemocný, kterého by léčil malíř, a ubohá noha, na kterou by dělal obuv zlatník. Jsou různé stavy, různé práce, též různá schopnost a různá mzda. Každému dáti, což jeho jest, to jest spravedlnost, která tvoří základ společnosti a říše.

Spravedlnost musí býti královnou všech skutků lidských. Čím více kraluje, tím více klidu, čím méně, tím více nepokoje. Napište spravedlnost za heslo mistra a tovaryše a oni jsou dobří přátelé jako byli v době křesťanské, kdy tvořili rodinu. Schází-li

nad stolkem mistra, bručeti bude tovaryš, schází-li nad stolkem tovaryše, naříká mistr. Schází-li nad oběma stolky, jsou zuřiví nepřátelé. Spravedlnost musí říditi všechny lidi a všechny skutky. Spravedlnost musí určiti míru, váhu, cenu. Nespravedlnost jest krádež ať v míře, ať ve váze neb ceně. Spravedlnost musí dáti každému, což jeho jest. Rodičům úctu, dětem výchovu, čeledínu mzdu a slušné zacházení a domácímu spravedlivou práci a věrnost. Dejte spravedlnost do srdce služky a paní a ony jsou dobrými přáteli. Vezměte spravedlnost z jednoho srdce a máte již po pokoji a svornosti i lásce.

Jako mladý kněz súčastnil jsem se kursu sociálního, kde od výborných znalců byl dáván návod, jak zjednati spořádanější poměry v lidstvu. Starý dominikán slovutný spisovatel P. Albert Weiss opakoval slova otce svého lékaře, který říkával, že duchovní by měli často kázati o spravedlnosti. Ta povinnost spravedlnosti opakuje se v Písmě sv. nesčíslněkráte a jest první začátek cesty dobré a jest příjemnější Bohu než obětovati oběti. (Přísloví 16, 5.) Spravedlivý musí býti každý, kdož vůbec chce plniti boží přikázání. V tomto směru zdivočilé zavládly názory, a následek toho jest zdivočilost a nemravnost všude: v dílně jeví se ustavičnými spory, neboť na obou stranách se zapomíná, že za dobrou mzdu patří dobrá práce a za dobrou práci spravedlivá mzda. Utiskování a zadržování mzdy jest do nebe volající hřích, ale také jest hříchem proti VII. přikázání špatnou práci konati a odváděti. Nespravedlnost škodí každé straně. Proto jest povinností každého dbáti o spravedlnost v každém odboru, ať v obchodě, řemesle, továrně, úřadu.

K spravedlnosti však musí lidé býti vychováni už v rodině, že každému patří, což jeho jest, a že nesmíme nikdy bez hříchu jemu upříti, což jemu náleží, nebo čím více spravedlnost kvete v lidstvu, tím více požehnání, čím méně, tím více kletby a nepokoje.

K tomu musí čeliti výchova všechna. Jako Tobiáš se ptal ženy, odkud kozelec darovaný, tak každý má povinnost tázati se svého svědomí i svých, odkud a k čemu tak mnohý dar a výdělek. Spravedlnost musí říditi všechny skutky všech lidí. Věta Tobiášova: ukradeného nesmíme se ani dotknout — musí býti zásadou rozhodné většiny v řádné společnosti, jinak když kradené kupovat, prodávat, přechovávat se stane zásadou většiny, pak jest to společnost většinou zlodějů a nemůže podobná společnost míti trvání, ani požehnání ani jiným nemůže dobře činiti.

Tvé dítě přineslo domů hračku drahou? Viz, aby to nebylo kradené, nebo toto umění rychle se v duši zahnízdí a zraje v mistrovství; toť první nebezpečí. Tvá dcerka nosí šaty, které jsi nekoupil. Odkud je má? Nejsou snad kradené dvojnásobným hříchem? 6000 osob mladých bídně se živí v Praze, že bídně svádí bídné muže, a že bídně hynou všichni. Viz také ty, aby bídně snad nezhynulo to dítě, jehož vlásky jsi hladíval, do jeho očí se díval, jehož žvatláním celý jsi byl šťasten, však můžeš býti ne-

šťasten i ty i tvůj miláček, když mu nebudeš učitelem, který mu vtiskuje do srdce: špatné a nespravedlivé věci a zábavy nesmíš se ani dotknout, nebo jest to hřích a to je to největší zlé na světě.

Jsou lidé, jichž celá živnost jest jediným hříchem. Domnívají se, že obstojí, co hříšně a nespravedlivě získali.

Jiné nebezpečí pro nespravedlivého leží v tom, že pokání jest velmi těžké. Kdo má opravdové pokání z nespravedlivého statku činiti, musí vrátiti majiteli spravedlivému. Ale jak těžko to jest a jak zřídka se stává. Missionář vídeňský sv. Klement Maria Hofbauer říkával, že spíše 10 Magdalen udělá opravdové životní pokání, nežli jeden nespravedlivý řekne: oklamal-li jsem koho v něčem, nahradím. To jest veliké nebezpečí, neboť nespravedlnost volá k Bohu, dokud není nahražena.

Třetí nebezpečí leží v tom, že nespravedlivý odkládá víru, která jej vede zpět k Bohu. Taký člověk nebude ani slovo boží slýchat, ani — na konci se nebude modliti a to jest vrchol nebezpečí.

Blahoslavení nevinní, kteří chodí v zákoně Páně. Tak jak jest nutná spravedlnost mezi lidmi a nelze bez ní obstáti, tak jest nutna i pro každou duši. Spravedlivá dílna, spravedlivý obchod, spravedlivý úřad činí život spořádaný. Ano Písmo sv. dí o spravedlivém, že nejen člověku a Bohu dává, což sluší ale dí o něm: spravedlivý se i nad hovadem smilovává, ale srdce bezbožného jest — ukrutné! Ukrutný otec a již nedbá o své, ukrutný obchodník a z lichvy si ničeho nečiní, ukrutný úředník a z falše si nečiní výtky, ale spravedlivý ani zvířeti neublíží a dá mu, což jeho jest.

Nespravedlivý ve všem jest nespolehlivý, nespravedlivě nabývá, bez práva drží a hříšně užívá. Jsou lidé, kteří i almužny nespravedlivě užívají a vyprošují na úkor jiných potřebných. On počítají na příspěvek obce, aby mohli volněji si vésti. V katakombách se v nápisech nad hroby hlavní rys života zemřelého nastiňuje. Nad hrobem chudé ženy stojí zvláštní chvála: »Nikdy nepadala obci na obtíž.« Ve všem spravedliva jsouc i v braní podpory.

Jest proto výrok Tobiášův, o němž jsme rozjímali, obraz jeho spravedlivé duše i v almužně a podpoře. Jak krásný obraz života mezi osobami tak spravedlivými!

Spravedlnost nahradí záruky, spravedlnost odstraní žaloby, spravedlnost vymýtí pomluvy, spravedlnost odstraní války a mnoho křivd páchaných měrou, váhou, mzdou, prací. Co po spravedlnosti zbude ještě bídy, s tou bude lehce hotova láska a milosrdenství. Almužnou lásky nemůžeme nahradit, co uloupí nespravedlivá nestřídmost. Dary nelze ucpati, co rozhází lehkomyslná neřest. Musí napřed býti základ spravedlivý a pak bude s bídou almužna hotova. Co hříšná lenost zničí, nikdy almužna nespraví. Stroj špatně zřízený žádným olejem se nespraví. Stroj správně zřízený kapkou oleje do tichého chodu se přivede Proto základem společnosti zůstává spravedlnost a k ní se připojí láska, jež doplní, kde nestačí spravedlnost. Každý viz, aby spravedlivě smýšlel, mluvil a jednal a byl připočten k spravedlivým. Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Který je nejvyšší cíl pastorace?

(Přednáška v pastorální konferenci 1917 arcid. pražské.)

Jak potřebna je k dosažení jeho cognitio ovium?

Jak nám kniha Mojžíšova (I., 31) poutavými slovy líčí, uprchl Jakub přede hněvem bratra svého do Háranu ke strýci Lábanovi, u něhož setrval 20 let. Když pak tato dlouhá doba uplynula, navracel se do vlasti bohatý na statky vezdejší. Ale závistivý Lában činil mu při jeho odchodu prudké a nepravedlivé výčitky, na něž mírný Jakub takto odpověděl: »Jaká jest vina má a jaký hřích můj, že jsi se na mne tak rozpálil? Dvacet let jsem tobě věrně sloužil. Ovce tvé a kozy nebyly neplodné. Skopců tvého stáda jsem nejedl ani polapeného od zvěře jsem tobě neoznamoval, ale nahražoval jsem všecku škodu, kterážkoli tobě krádeží byla způsobena. Při tom jsem se ve dne v noci trápil vedrem a zimou a přečasto sen odcházel od mých očí starostí a úzkostí, abych tobě zachoval tvá stáda, která jsem znal a milovai jako své vlastní . . .«

Jak pečlivým a svědomitým pastýřem byl tenhle Jakub! Pravý to obraz nejlepšího pastýře Ježíše Krista, který k vůli ovečkám opustil vlast nebeskou a 33 let snášel hlad a žízeň, zimu i vedro, chudobu a protivenství. Znaje dobře ovečky své, neustále putoval, hledaje vzdálených i blízkých, aniž měl sám místa vlastního, kam by hlavy položil. Sen odcházel od jeho očí, když ne jedinou noc probděl na modlitbách za ovečky svého stáda. Konečně, aby zachoval Otci ovečky, kteréž byl miloval, dovršil svou pastýřskou péči na kříži Ale když se po svém vzkříšení bohatý na zásluhy chystal na zpáteční cestu do vlasti, svědomitý pastýř zanechal tu stádu svému místo sebe pastýře jiné.

»Petře, pasiž beránky mé!« Domnívám se, že tento rozkaz neplatil pouze Petrovi, nebyl adresován pouze apoštolům a učedníkům, ale že je posvátným odkazem každého z nás, jež uvykl si tento svět nazývati »duchovními pastýři«.

I.

Než, tu se naskytuje pastorální otázka: Který jest asi onen nejvyšší cíl, ke kterému směřovati má úsilovná snaha duchovního pastýře? Hledě ke slovům Páně: »Učte všecky národy zachovávati, což jsem koli přikázal vám!« soudím, že nejvyšším cílem pastýřského konání jest: 1. učení Kristovo zachovati a zvěstovati, 2. lidi nakloniti k životu zřízenému podle tohoto znění. Čili abych se konkretněji vyjádřil, nejvyšším cílem pastýřského úřadu jest: 1. boží oslava a 2. spása duší. Nuže, kterak asi svědomitý pastýř duchovní směřuje k tomuto cíli? Hleďte!

V každou denní hodinu, zatím co trvá svět buď při práci anebo při zábavách, leží před duchovním otevřená knížka modlitební čili breviář, který mu je tím, čím vojínovi meč. Odříkávaje své hodinky, kteréž do jeho lampy vlévají olej pobožnosti, opakuje věčně svěží a mladistvé zpěvy Davidovy, výroky proroků, i apoštolů. V Laudech oslavuje Boha všemocného, v Horách prosí za rosu nebeskou k osvěžení duše a v Completáři ždá za odpuštění hříchů vlastních a svých oveček. Jestliže tedy modlitba breviáře směřuje k oslavě boží a ke spáse duší, jářku, kdož by se divil, že ji církev od svých sluhů tak neúprosně vyžaduje a zanedbání její pokutuje restitucí?

Než uvažujme dále! Každého rána, když řemeslník spěchá po své práci, rolník chvátá na pole a do své kanceláře pilný úředník, svědomitý pastýř duchovní sbíraje ducha svého v pobožných úvahách, vystupuje k oltáři. Tam zvedá rukou posvěcených posvátným olejem, pronáší slova konsekrační a s mocí ještě větší nežli Josue, který velel slunci státi, poroučí Tvůrci slunce, aby svou oběť nekrvavou obnovil. A Kristus, který se k tomu zavázal svým vlastním slovem a sice slovem tak čestným, že podobného není žádného, Kristus, pravím, sestupuje na oltář a z rukou duchovního pastýře sbírá chválu, díky, žádosti a lítost lidských oveček... Neděje-li se to vše k boží oslavě a spáse duší?

Od oltáře kráčí pastýř možná ke zpovědnici, aby hledal ovcí zbloudilých. Ach, ty zpovědnice! Kolik na ně naházeno bylo posměchu a kalu! Ale Vševědoucí zná, kolikrát už navrátily nespravedlivý majetek! Kolikrát urovnaly spory, smířily nepřátele, polepšily dané pohoršení a zabránily novým! Kolikrát už zachránily čest a nevinnost! Kolikrát sklonily vysokomyslného a sníženého povýšily! Do kolika rodin zavedly opět věrnost, pořádek, pokoj a lásku! Do státu pak společenského ducha, jistotu a poddanost. Sám Vševědoucí zná, kolik oslavy pro Něj vyzářilo právě z katolických zpovědnic a kolika nesmrtelným duším spasení zajistila rozhřešovací formule duchovního pastýře...

Od zpovědnice spěchá tento třeba k nemocnému. S láskou a přívětivou tváří přistupuje k loži úmrtnímu, aby poutníka na cestu do věčnosti posilnil útěchou a od veškeré zbývající viny obmyl sv. olejem. »Odejdi, duše křesťanská!« tak modlívá se nad křesťanem, který se nachází v agonii. »Ponecháváš nám sice zá-

rmutek, ale béreš s sebou své zásluhy. Odejdi s úplnou důvěrou, abys v domě Otce všech klidila ovoce svých prací a požívala blaženého pokoje . . . Zítra snad odevzdáme tento rozpadlý žalář (tělo), ve kterém si tolik útrap snášela, se ctí zemi, ale srdce naše bude tebe přes hrob na věčnost doprovázet a naše modlitby budou vystupovati k trůnu věčného slitování . . . .« Ó blahoslavení, kteří v Pánu umírají, povolavše dříve k lůžku svému duchovního pastýře, aby jim k jejich spasení a k boží oslavě posloužil svátostmi posledními!

Ale i po smrti je to duchovní pastýř, jehož požehnání doprovází mrtvého až k hrobu, a jenž při oltáři doporoučí jeho duši milosrdenství božskému . . .

A tak, hle, stojí uprostřed mezi nebem a zemí, mezi Bohem a lidmi, působí duchovní pastýř pro zájmy obou a sice k oslavě Boha a ke spáse duší. Toť vlastně onen nejvyšší cíl, ke kterému směřovati má jeho úsilovná péče: oslava boží a spása duší . . . .

»Duchovní koná své řemeslo« — tak ovšem vyjadřují se rádi laikové, chtějíce naznačiti, že kněz je vlastně úředník podobný všem ostatním úředníkům, vykonávaje bohoslužbu za peníze. Nu, dejme tomu, že duchovní pastýř chce býti také živ! Dejme tomu, že vykonává řemeslo; ale nedá se upříti, že řemeslo nade všecky ušlechtilé a ideální.

Či není-li ušlechtilejší: dětským dušičkám k jejich spáse a k oslavě Boha vštěpovati pravdy křesťanské — nežli učiti rekruty k execírce? Není-li ušlechtilejší: k oslavě boží a ke spáse duší ve zpovědnici hříšníka smiřovati s Bohem — nežli na soudu světském odsuzovati zločince do kriminálu? Není-liž ideálnějším zaměstnáním: ve zpovědnici povznášeti věřících duše vždy k vyšší a k vyšší dokonalosti — nežli na plátně nebo v mramoru napodobiti krásy lidského těla? Není-li ušlechtilejší: vlévati do duší poklady boží milosti — nežli provozovati obchody bankovní? — Není-li řemeslem ideálnějším: s Pánem Bohem obcovati ve svaté oběti — nežli v kruzích diplomatických potýkati se s politickými nepřáteli? (Hammerstein.)

Čím se vlastně liší povinnosti pastýřské od povinností úředníků světských? Snad prací či namahavostí? Snad výnosností anebo jinými výhodami? O tom všem dalo by se mnoho mluviti, ale to zde nepadá na váhu. Při každém podnikání hlavní je cíl; a nejvyšším cílem, k němuž směřovati má snaha pastýře duchovního, jest: oslava boží a spása duší. Tohoto cíle dosíci, jest nejsladší radostí svědomitého pastýře duchovního.

II.

Než, kdyby rolník bohaté proudy nejčistší vody sváděl na svou louku, ale ta by pořád zůstávala zakrnělá a neplodná — zdaž by se nad tím nepozastavil? Zda by se nesnažil vypátrati a napraviti chybu? Kdyby zahradník, upraviv půdu zahrady co nejlépe, zasadil do ní zdravé a životaschopné stromky, které by

však po málo měsících čilého vzrůstu jeden po druhém počaly vadnouti a zakrňovati — zdaž by neuvažoval, kde vězí příčina tohoto nezdaru? A dejme tomu do třetice, že kterýsi obchodník zařídil sobě obchod, který na oko vzkvétá. Ale po letech přičinění, starostí, píle a zdánlivého rozkvětu pojednou pozoruje, že čistý výtěžek se podobá skoro nulle — zdali by nezplakal sám nad sebou?

Doufám, že jste mi porozuměli.... Duchovní pastýř je povinen pracovati pro oslavu boží a spásu duší. Avšak aby tento ušlechtilý a ideální úkol zdárně mohl rozřešiti, musí především svým ovečkám poskytovati sám nejlepší příklad a požívati jejich úcty, důvěry a lásky. Druhou neméně důležitou podmínkou zdárné pastorace jest: aby své stádečko a jednotlivé ovečky znal.

Duchovní správce má znáti své osadníky hlavně po stránce náboženské a pak i po stránce mravně-sociální...

Pravím: po stránce náboženské. Vždyť právě proto k nim byl poslán, aby jejich náboženský život udržoval, posiloval a rozmnožoval! Ale zde pozná nejspíše ducha náboženského? Nepochybně v kostele, kde se jeho ovečky shromažďují na bohoslužby. V kostele totiž stojí oltář, na kterém se denně koná nejsv. obět. Z účasti, jakou béřou věřící na tomto spásonosném tajemství, z jejich chování a z jejich posice poznává jejich nábožnost a horlivost. V kostele je kazatelna. S tohoto povýšeného místa poznává bystrý pastýř ony ne příliš četné ovečky, které milují slovo boží. Aby jejich počet k oslavě boží a ke spáse duší rozmnožil, hledí se dokonale a svědomitě na každou řeč připraviti. Nečiní-li tak, odkazuje, že nezná svých oveček, z nichž každá i ta nejprostší dovede pronesená slovo boží správně oceniti, majíc k tomu ostatně přirozené právo. V kostele stojí zpovědnice, ke které se hodné ovečky shromažďují zvláště v době velikonoční. V kostele se konají rozličné pobožnosti a slavnosti, při kterých pastýř přicházeje do blízkého styku s ovečkami, nachází mnohanásobnou příležitost, aby je poznával a podle zásluhy rozeznával...

Duchovní má znáti své osadníky také se stránky sociálně-mravní. Ale, můj Bože, kde nalezne k tomu vhodnou příležitost? Kde?

Pastorální horlivost jej předně zavazuje, aby jakožto zástupce Kristův a duchovní lékař občas navštěvoval nemocné a je těšil v jejich bolestech. Takovým způsobem, hle, otvírá sobě přístup do rodin, ve kterých aspoň částečně poznává mravní a sociální poměry a maně se dovídá, je li tam zachován křesťanský řád, jakým duchem se nese domácí výchova, a kvete-li tam spokojenost a svornost?

Jiným výborným prostředkem k nabývání znalosti věřících je škola, ve které duchovní poznává v dítkách své dospělé osadníky, a má-li dar bystrosti a soudnosti, snadno vytuší z dítek i povahu rodičů podle zásady: jablko nepadá obyčejně daleko od stromu...

Ačkoli však duchovní pastýř dbalý své mravní dokonalosti má býti spíše milovníkem posvátné samoty, nicméně se nesmí

uzavříti tak, aby snad jenom ve škole a v posvátné službě přicházel s nimi ve styk. Zvláště duchovní správce nemůže se isolovati jako nějaký řeholník, nýbrž maje na srdci důležitý svůj úřad, vyhledává i jiné slušné příležitosti, aby své osadníky seznal.

Sám jsa připoután ke kancelářskému stolu, který je pro něj pravá »mota asinaria«, nepomíjí nevšímavostí katolické spolky a snaží se na osadě přítomen býti všude, kdekoliv je třeba v zármutku potěšiti a v neštěstí pomoci. Aby se neřeklo, že má pro své strádající farníky pouze slova, ne však skutky.

Rozumný duchovní chtěje seznati ovečky neodmítne občas ani poznání k rodinným slavnostem a počestným zábavám, při kterých je možno setkati se s lidmi různých stavů, různého věku, různých náhledů a směrů. Nemyslíte-li, že se mu tak lehce naskytuje příležitost, aby promluvil moudré slovo? Aby užitečnou radu dal o věcech, kterým rozumí? Aby poskytl útěchu anebo výstrahu? Aby uklidil anebo předešel spory a nepřátelství, zachránil anebo zas obnovil pokoj v rodinách? Stýkaje se při takových náhodných příležitostech i s lidmi odcizenými víře, vzdělaný duchovní oslabuje jejich přednášky proti kněžstvu a náboženství a přispívá takto mocně k boží oslavě a spáse duší...

Než, veledůstojní pánové, není-liž pravda, u nás ve velkém městě je přemnoho oveček, kterých nelze spatřiti po celý boží rok v kostele, se kterými se duchovní správce nesetká ani v katolických spolcích ani v domě nemocného ani kdekoliv jinde, leda snad ve farní kanceláři, do které tito matrikoví křesťané přicházejí, aby sobě obstarali rozličné funkce církevní (svatby, pohřby) anebo si objednali úřední listiny; přemnozí z nich se dostavují na faru k vůli podpisu na kvitance atd. Jaké to ovečky různých charakterů poznává pastýř při této příležitosti!

Jací jsou to lidé, tihle matrikoví katolíci? jsou to lidé své doby. A skoro všechen směr doby naší jest náboženství nepřátelský. Moderní člověk je člověkem stádovým, jehož vynikající stránkou je bezmyšlenkovitost a nehorázný respekt před vědou. Omráčen jsa obrovskými pokroky vědy skrčuje se, jakmile zaslechne slůvko »věda«, ale okamžitě se zase naparuje, když slyší slovo »víra«. Zjevení jest mu předsudkem, přikázání pokládá za obmezování osobní svobody. »Ve víře mi nemá nikdo co poroučet« — toto mínění stupňuje se v něm až k fanatismu. Ach, minula již dávno doba, ve které duchovní pastýř stál tu jako muž mající moc i autoritu! Dnes má ve velkém městě ponejvíce pouze tolik autority, pokud si jí dovede zjednati svým osobním jednáním a chováním.

Je-li tomu tak, kterak se tedy chovati bude duchovní správce v úředním styku s matrikovými ovečkami? Myslím, že nechybí, když s nimi jednati bude povždy zdvořile, mírně, laskavě, ba dobrotivě. Či myslíte, že kněz, který ve své kanceláři jedná s farníky jen odměřeně, ledově, byrokraticky a suše, prospívá dobré věci? Že své farníky zná? Nezná; protože neví, že i křesťané lhostejní očekávají ve farní kanceláři více srdečnosti a tepla nežli na

úřadech světských. Či jedná-li snad k oslavě boží a ke spáse duší pastýř, který se k ovečkám chová rozmrzele, nevrle anebo docela nevlídně? Kdyby byl sebe více obtížen úředními akty, má znáti své ovečky a vědět, že od kněze očekávají zdvořilost, trpělivost, mírnost, laskavost a zvláště dobrotivost. Duchovní správce ani dnes, kdy je od jednotlivých stavů nepřátelsky napadán, nesmí zapomenouti, že je pastýřem všech, kteří z církve nevystoupili, a raději desetkrát s úsměvem odpustiti, nežli jedenkráte odplatit. Já aspoň soudím, že také v tomhle záleží prospěšné cognitio ovium.

Doba naše, ve které zavládl nedostatek lásky stupňovaný až k ukrutnosti, doba naše především vyžaduje od nás dobrotivosti, která jest jedinou cestou k srdci dnešního člověka. Mnoho trpělivosti a soucitu s lidským pokolením musí míti ten, kdo chce ve veřejném životě naší chladné doby působiti pro oslavu boží a spásu duší. Dnes je mnoho lidských srdcí, kterým nezasvitne slunko dobrotivosti. Pessimismus je velikým zlem naší doby a může býti překonán jediné optimismem čili dobrotivostí. Duchovní pastýř, který k tomuto poznání dospěl, dosáhl nejkrásnější znalosti oveček. Přes několik trpkých zklamání vyplyne mu z tohoto poznání největší požehnání, t. j. spokojenost se sebou samým a pokojné vědomí vykonané povinnosti... *Fr. Malý.*

Bible na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklik, C. S. S. R. — (Pokračování.)

38. »Ecce ego mittam piscatores multos, dicit Dominus, et piscabuntur eos.« (Jer. 16, 16.) Poněvadž Kristus přirovnával svoje apoštoly k rybářům a první křesťané zvali se dle Tertulliana pisciculi, viděli někteří v rybářích prorokových kněze a vykládali slova o jejich horlivosti pro spásu duší. V tom je utvrzoval verš následující: »a potom pošlu jim mnoho lovců, a loviti budou je ze všeliké hory, a ze všelikého pahrbku, a z jeskyň skalních.« Tak na př. Rodriquez: »Pilní dělníci na vinici Páně nacházejí vždy dosti práce. Proto nazývá je Písmo sv. brzy rybáře, brzy lovci.«[1]) a odkazuje výslovně k našemu mistru. Měl dosti předchůdců, kterých se mohl dovolávati. Výklad znal již Tertullian[2]), Origenes[3]) a sv. Ambrož[4]). Sv. Jeroným nazývá jej židovským. Sám rozhodl se pro druhý: »Naši vykládají lépe a správněji jako proroctví o budoucnosti«[5]). Podobně Olympiodor[6]) viděl v rybářích apoštoly a Venedien dokazuje ze slov velikou lásku Boží, která posílá lidem tolik horlivých kněží[7]).

Všichni tito rozuměli místu nesprávně. V následujícím verši vykládá prorok svůj obraz a praví: »A odplatím jim nejprvé

---

[1]) Übung, III. 1. 11. — [2]) Mig. 2, 403. — [3]) Mig. 25, 676.
[4]) Mig. 15, 1338. — [5]) Mig. 24, 814. — [6]) Mig. 93, 663.
[7]) Himmelstan, I. 3, 194.

dvojnásobně za nepravosti a hříchy jejich: protože zprznili zemi mou umrlinami model svých a ohavnostmi svými naplnili zemi mou« (v. 18.) Jeremiáš vidí v duchu, jak hrozní a ohavní vojáci babylonští prohledávají skrýše, ano i na hory vystupují a nešetří nikoho. Stoupenci prvního názoru tušili, jak malou čest prokazují kněžím, když o nich uvedené místo vykládají. Proto nás také nepřekvapuje, že tolik jiných spisovatelů rozumnělo slovům správně. Tak praví Calmet: »Celý postup řeči nás nutká, abychom vykládali výrok o nepřátelích židů«[1]) A dávno před ním řekl totéž sv. Jan Zlatoústý: »Prorok mluví o Babylonanech, totiž o Nabuchodonosorovi a jeho generálech. Přirovnal je k rybářům a lovcům, aby naznačil, že najdou a potrestají i ty, kteří se ukryli«[2]). Podobobně Knabenbauer[3]) Schneedorfer[4]) a jiní.

39. »Sedebit solitarius et tacebit, quia levavit super se.« (Pláč 3, 28) P. Navarraeus praví v jednom kázání: »Prorok Jeremiáš tvrdil o duši od světa odloučené a žijící v samotě, že úkony ctnosti a svatosti povznesla se sama nad sebe.«[5]) Rodriguez dokazuje z uvedených slov, jak velice prospívá duši odloučenost od věcí pozemských a samota v Bohu.[6]) Podobně sv. Bernard[7]) a zvláště nadšeně sv. Petr Damián: »Ó cello, která závodíš skoro s hrobem Spasitelovým! Přijímáš duše, které hříchem zemřely a vánkem Ducha sv. znova je oživuješ . . . Na tebe myslil Jeremiáš, když volal: Seděti bude samotný . . . Kdo v tobě bydlí, povznáší se sám nad sebe, protože duše toužící po Bohu vznáší se nad dohled věcí pozemských a zalétá na vrchol božského rozjímání.«[8])

Opat Guibert vykládal slova o modlitbě rozjímání: »O samotě sedí, kdo je pokorný a vyhýbá se hluku zvěta. A mlčí: uspal v sobě všechny malicherné nápady a výtvory obrazotvornosti a v modlitbě mluví k samému Bohu. Toho dosáhl pouze tím, že se povznesl k Bohu nad sebe, že podřídil duchu svou stránku tělesnou«.[9])

Slovný smysl je jiný. O tom nás poučuje opět souvislost. Prorok praví: »Dobré jest očekávati s mlčením spasení božího. Dobré jest muži, když by nesl jho od mladosti své. Seděti bude samotný a mlčeti: nebo pozdvihl je na sebe. Položí v prachu ústa svá, zdali by naděje byla. Nebo nezažene Pán na věky. Nebo estliže zavrhl, zase smiluje se podle množství milosrdenství svých« (v. 26.—32.) Dle toho napomíná prorok židy, aby se pokořili pod mocnou rukou Páně a přijali trest, který na ně posílá. Hospodin

---

[1]) ad loc. — [2]) Mig. 64, 914.

[3]) In Jerem, str. 223. — [4]) Jeremias, 2. vyd. str. 138.

[5]) Quadrag 1. n. 4. »Jeremias propheta de anima quadam a creaturis abstracta et inter recessus solitudinis abdita, asseveravit, eam in virtutis et sanctitatis operibus sese supra semetipsam elevasse.«

[6]) Úbug, I. 5, 9. — [7]) Mig 183, 408.

[8]) Mig. 145, 249: »O cella, Dominicae sepultura propemodum aemula, quae in peccato mortuos suscipis, et per afflatum s. Spiritus Deo reviviscere facis. Te Jeremias aspexerat, cum dicebat: Sedebit . . .«

[9]) Mig. 156, 471.

raní, ale může a chce také uzdraviti. Radu prorokovu splní ovšem nejsnáze ten, kdo si od mládí navykl poslouchati Boha a klidně od něho přijímati dobré i zlé. Podobně Knabenbauer,[1]) Schneedorfer[2]) a jiní.

40. »Oculus meus depraedatus est animam meam.« (Pláč, 3, 51.) Prorok viděl tresty, které stihly jeho milený národ, viděl zvláště potupu, které se dostalo pannám Jerusalemským. Což divu, že se rozlítostnil, že plakal, plakal ustavičně, až oči zemdlely a duše pozbyla své životní svěžesti. Tak mezi jinými Knabenbauer[3]) a sv. Paschasius Radbertus.[4]) O tomtéž poučuje nás souvislost. V předcházejících verších vyslovuje prorok několikráte tutéž myšlénku. Praví: »Rozdělení vod vyvedlo oko mé, pro potření dcery lidu mého. Oko mé souženo jest, aniž umlklo, protože nebylo odpočinutí . . . Oko mé oloupilo duši mou pro všecky dcery města mého.« (48.—51.) Proto nesprávné dokazuje z verše Rodriguez, jak je zrak duši nebezpečný.[5]) Nesprávně kázal Navarraeus: »Naše oči jsou někdy nestřeženými branami, kterými vchází hřích do lidské duše a žalostně ji olupuje.«[6]) když se dovolával proroka Jeremiáše. Nemůžeme schvalovati ani výroku sv. Řehoře Vel.: »Když dychtivě patřil na věci viditelné, pozbyl neviditelných ctností,«[7]) poněvadž světec chtěl jimi opsati smysl našeho verše. Totéž platí o applikaci opata Guiberta. V jedné své řeči se táže: »Co jiného jest tímto okem, ne-li špatný úmysl, který duši olupuje? Poněvadž je sám hříšný, ničí všechny zdánlivě dobré skutky — zvláště když se člověk shání po obdivu světa.«[8]) Ještě méně možno připustiti výklad Olympiodorův o zevrubném zpytování svědomí, při kterém pronikáme i nejtajnější záhyby srdce.[9])

41. Quia vir desideriorum es.« (Dan. 9, 23.) Slova přicházejí v prorocké knize Danielově několikrát a byla různě vykládána Obyčejně se z nich dokazovala účinnost horlivé a vroucí modlitby, které nemůže Bůh ničeho odepříti. Tak Rodriguez[10]) a Posvátná kazatelna.[11]) Graser použil slov pro sv. růženec, při kterém možno nejlépe cvičiti se ve sv. žádostech.[12]) — Applikace

---

[1]) In Lament. str. 411. [2]) Jeremias, 2. vyd. str. 415.

[3]) Lament. str. 415. — [4]) Mig. 120. 1181. — [5]) Übung, III. 4, 2.

[6]) Quadrag. 18, č 31. »Oculi sunt interdum inanspicatae portae illae, per quam peccatum in animam hominis ingreditur eamque miserum in modum depraedatur.«

[7]) Mig. 76, 190: »Concupiscendo enim visibilia, invisibiles virtutes amisit.«

[8]) Mig. 156, 474—475: »Quis est oculus, nisi ipsa eadem intentio, quae animam depreadatur, dum cuncta, quae bene exercere aliquando videtur, per sui praevaricationen suetrahit, dum laudes forasticas aucupatur.«

[9]) Mig. 53. 750 »Minute ait inspiciet et pervestigabit delicta vis animae, plusquam curationes, quae actionibus fiunt.«

[10]) Übung I. 1. 3. — [11]) Roč. 27, str. 506.

[12]) Predigten II 371: »Es ist endlich die dritte Eigenschaft unseres hl. Rosenkranzes, dass wir die allerseligste Jungfrau mit einem hl. Verlangen grüssen. Vir müssen bei demselben, wie Daniel, Menschen des Verlangens sein, eines Verlangens, das auf nichts als auf unser ewiges Heil abzielt und das Zeitliche nur insoweit begehrt, als es zum Ewigen behilflich sein kann.«

je nesprávná, protože odporuje duchu řeči. »Vir desideriorum« je hebraismus a znamená »miláčka«. Tento výklad znal již sv. Jeroným,[1]) z pozdějších Calmet a Kornel a Lapide, z novějších Knabenbauer [2]) a Rohling.[3]) Překlad se stává ještě pravděpodobnější, nahlédneme-li do původního textu. Bůh plní jeho žádost, כִּי חֲמוּדוֹת אָתָּה, doslovně »poněvadž jsi věc vzácná«, a proto Bohu milá.[4])

42. »Peto, nate, ut aspicias ad coelum«. (II. Mach. 7, 28.) Nebem rozuměli někteří odměnu posmrtnou — a pohledem na budoucí slávu chtěla prý matka podnítiti statečnost svého syna. Tak na př. Rychlovský: »Synu, zvolala jedenkráte k dítěti matka Machabejského rodu, Synu, podívej se na nebe! a syn patře na nebe šel k utrpení lehce. — Do nebes, do nebes dívejte se trpící ovečky Kristovy, do nebes v protivenství, do nebes v neštěstí, do nebes v soužení — ach krásné jest to tam nad hvězdami. Kdo tam zvedne oči, kdo na věčnost, jež ho očekává, pomní, všecko strpí sladce.«[5])

Že výklad nevyhovuje, patrno ze slov následujících: »Prosím tě, synu, abys pohleděl na nebe i na zemi, a na všecky věci, kteréž v nich jsou: a poznal, že z ničehož Bůh učinil je i lidské pokolení: tak se stane, že se nebudeš báti tohoto kata: ale hoden bratří svých, učiněn jsa jich a účasten, podstup smrt, abych tě v onom smilování zase s bratřími tvými přijala.« (v. 28.—29.) Dle toho připomínala matka synu všemocného Stvořitele, který mu snadno vrátí ztracené údy, ano i prolitou krev. Mimo to nezapomínejme, že Židé si představovali Še'ol pod zemí a ne nad hvězdami.[6]) — Proto správně Petr Skarga S. J.: »Zajisté ani vynadiviti se tomu nemůžeme, kterak Bůh pouhým slovem svým z ničeho jest všecko stvořil. Pohleď, praví Písmo, na nebe i na zemi, a na všecky věci, kteréž v nich jsou; a poznej, že z ničeho Bůh učinil je. Lidé sice řemeslně ze dřeva, ze železa, ze zlata mohou vyrobiti věci mnohé; ale samého dřeva, neb železa, aneb zlata učiniti sobě nemohou«.[7])

---

[4]) Mig. 25, 541: vir desideriorum es, sive amabilis et Dei amore dignus«

[5]) Daniel str. 230: »quia Daniel Deo est carissimus.«

[6]) Daniel, str. 254.

[7]) Siegfried-Stade, Hebr. Wörterbuch str. 208.

[1]) Káz. svát. II. 30. — [2]) Kazatelé slovanští, II. 563.

[3]) Podobně nesprávně bývají vykládána slova boží k Abrahámovi: »Ego ero protector tuus et merces tua magna nimis« o blaženém patření na Boha, že Boha uvidíme tváří v tvář, zjevil nám až Ježíš Kristus.

Úřední rozhodnutí.

Sděluje prof. Dr. Josef Čihák.

1. **Odpustek 7 let a 7 kvadragen.**

Sv. Otec uděluje rozhodnutím ze dne 3. srpna 1917 odpustek 7 let kvadragen všem, kdož vcházejíce do některého kostela, do veřejné nebo poloveřejné kaple, nebo je opouštějíce, klečíce vykonají krátkou poklonu Pánu Ježíši, slovy vyňatými ze závěti sv. Františka Seraf: »Klaníme se ti, nejsvětější Pane Ježíši Kriste, zde i ve všech tvých kostelích, které jsou na celém světě a velebíme tě, protože jsi svým svatým křížem svět vykoupil.« Kdo po celý měsíc alespoň jednou se klaní Pánu Ježíši tímto způsobem, může získati plnomocné odpustky, přijme-li sv. pokání a oltářní. Všechny tyto odpustky lze věnovati dušičkám v očistci. (Acta ap. S. 1918, str. 29)

2. **Autentický výklad nového církevního zákoníku o zrušených svátcích.**

Komisi, ustanovené sv. Otcem k autentickému výkladu nových círk. kánonů, byly předloženy dotazy o svátcích, nejmenovaných v can. 1247. Z odpovědí komise, uveřejněných v Acta Ap. S., 1918, str. 170, vyplývá toto: *a*) Svátky, které nejsou zde jmenovány, i když byly někde slaveny jako zasvěcené s povolením sv. Stolice, nyní nejsou de praecepto, a tudíž věřící nejsou povinni slyšeti mši sv. a zdržeti se prací služebných o těchto dnech. Tudíž nyní i u nás jsou pondělky velikonoční a svatodušní, jakož i některé mariánské svátky festa supressa. *b*) Svátky uvedené v § 1. řečeného kánonu jsou de praecepto, avšak jestliže někde nebyly dosud zavedeny, mohou býti nově zavedeny jen s povolením sv. Stolice. Tak se jmenuje v § 1. také svátek sv. Josefa; u nás však nebyl de praecepto, tedy ani nyní není zaveden; podobně nejsou ve Francii ani nyní zasvěcené svátky Obřezání a Zjevení Páně, sv. Petra a Pavla, Neposkvrněné Panny Marie. Jestliže tyto svátky připadnou na den postu (pátek), jest povinnost postiti se, poněvadž tam není svátek. *c*. Festa supresse, v nichž biskupové a faráři jsou povinni applicare missam pro populo, jsou nejen festa suppressa za Pia X., nýbrž i ostatní, jako bylo před Piem X. Jest tedy sloužiti mši sv. za lid na př. nejen v pondělí svatodušní, nýbrž i v úterý svatodušní, na sv. Josefa 19. března atd.

3 **Církevně doporučené instituce.**

Ordinariátní list pražský — a obdobně asi i jiné v české círk. provincii — doporučuje důst. duchovenstvu: *a*) Snahy nového »Sdružení katol. mládeže«, jehož sekretariát jest v Praze-II. Spálené ul. č. 15. — *b*) Válečný sirotčinec pro sirotky po padlých vojínech Johaneum v Praze-II. Salmova ul. 8. — *c*) Instrukční kurs pro duchovenstvo o charitativní činnosti, jenž bude od 16. do 20. září t. r. ve Vídni.

Literární oznamovatel.

Pořádá redakce za součinnosti Dra. Čiháka.

A) Homiletická literatura.

Katolická Lidová kázání ku potřebě duchovních správců a katechetů Napsal František Spirago, c. k. profesor nábož. v Praze. Česky upravil P. Václav Červinka, katecheta měšťanské školy v Královicích u Plzně. Vydáno v Knihovně kazatele č. 48 v Olomouci 1918, nákladem R. Prombergra. Stran 424 v 4⁰, cena 10 K — Všem kněžím chvalně známý autor »Sbírky příkladů« a »Lidového katechismu« prof. František Sgirago zavděčil se nově kazatelům přítomnou sbírkou katolických lidových kázání. Jest tu 62 svérázných, původních kázání, průměrně $^1/_2$ hodinových. Každé obsahuje časovou, apologeticky-náboženskou a přitažlivou myšlenku, zpracovanou prostým a srdečným slohem, zdůvodněnou citáty z Písma svatého a doloženou vhodným příkladem. Není možno líčiti všechny přednosti této velmi cenné sbírky, každý kazatel a katecheta musí knihu čísti a sám se přesvědčiti o její nepo-

strádatelnosti. Překladatel s velikou pílí a pečlivostí převedl promluvy Spiragovy na jazyk český a zasloužile Prombergrovo nakladatelství je vypravilo knižně co nejsvědomitěji. Vřele doporučujeme »Heilandsnächte« od P. W. Aschauera O. M. — Essen 1916, Fredebeul a Koenen. Stran 86, cena 1 M. — Autor vybral si za předmět postních 7 řečí zvláštní, originelní myšlenku: líčiti 7 památných nocí, k nimž se vztahuje Písmo sv. a tajemství našeho vykoupení. Jsou to místa: Daniel 3., Luk 6. 12., Jan 13. 30. Ezech. 37. 12., Tob. 12. 7., Žalm. 1. 12., Jan 19. 80 Na základě těchto míst jest líčeno utrpení Spasitelovo. Jako myšlenka se zamlouvá, tak i provedení jest zdařilé. — Dr. Pafrath Tharsicius O. F. M.: »Abraham«. Sbírka starozákonních kázání. Vyšla u Schöningha v Paderbornu 1918, stran 119, cena 2 40 M. Sbírka obsahuje 17 kázání homileticky dobře zpracovaných.

B) Pastorální literatura.

K organisaci bratrstva třetího řádu sv. Františka. Naše doba jest nesporně dobou požitků, odkřesťanění a sobectví. Jest to nutný vývoj a výsledek teorií evolučních, positivismu mravního a sociálního. Tyto teorie pronikly široké vrstvy lidové a odloudili je od idealismu, náboženství a křesťanské lásky. Avšak idealism životní a cit náboženský nikdy v evropském lidstvu úplně nevymizel, ano u jedinců vystupňoval se v nadšení pro křesťanský zbožný středověk a jeho mystiku. Nejvýznačnějším představitelem křesťanského nadšení jest sv. František Seraf., k němuž v poslední době hyla značně obrácena pozornost všech spiritualistů a nábož. idealistů, odtud i šíří se — jak praví P. Grewe — »hnutí františkánské«. Toto hnutí v praksi provádí právě třetí řád sv. Františka, odtud i dnes jest časový a nesmí býti podceňován ani inteligencí, tím méně duchovní správou. Právě tento řád svými snahami nejúčinněji čelí zmíněnému výše duchu naší doby, vždyť právě tertiáři zříkají se hmotařství a bohatství pozemského, ukládají si střídmost života, oni následují duchovního Otce v serafínské lásce k Bohu, a žijí životem náboženského idealismu, tertiáři pro Boha obětují se i lidem. Třetí řád — je-li dobře veden a není-li zanedbáván na venkově duchovní správou — jest i dnes mohutným sloupem náboženského života v osadě, záslužným pro celou církev, proto také vřele doporučován i posledními papeži Lvem XIII., Piem X a Benedictem XV. — Doporučujeme tudíž naše terciáře pozornosti duchovní správy jak v městech tak na venkově a upozorňujeme na některé spisy Pro vůdce terciářů, vychází ve Frankfurtě n./M. (Savignystrasse 15.) redakcí P. Kuniberta O. M. Cap. list: »Vorstandsblätter für den Dritten Orden«. Jiný, nám bližší časopis, jest »Der Ordensdirektor.« Korrespondenzblatt für Direktoren des 3. Ordens von hl. Franziskus und für Preistertertiaren. V Insbruku, naklad. »Tyrolia«, redakcí P. Kanisia Gspauna O. F. M — Ročně 6 sešitů a předplatné 4 K. — Pro terciáře laiky možno doporučiti knihu P. Thalera: »Lehr und Gebetbuch für Mitglieder des III. Ordens des hl. Franziskus« Bregenz, Teutoch, 2·20 M. — Obsahuje účel a význam 3. řádu, způsob života, odpustky a privileje, četné modlitby a duchovní cvičení. Terciáři v různých zemích mají své periodické listy, výroční zprávy, letáky a rozmanité publikace. Kéž by 3. řád i v Čechách nabyl nového významu a rozkvětu! — Krištof Flaskamp v časopise Das heil. Feuer, 1918 str. 238—543, má pozoruhodný článek »Die neue Zeitung«. Pozuzuje střízlivě stávající časopisy a navrhuje nový časopis na širokém podkladě. Představuje si revue, kde by byly tyto základní části: 1. politika, 2. politické zprávy soudobé, 3. zprávy všeobecné současné, 4. místní zprávy, 5. část povšechně vzdělávací. Každou z těchto částí by musili vésti vyškolení odborníci, politikové, učenci, umělci. Na př. první část politickou by obstarávali zdatní politikové z povolání, pak sociologové a národní ekonomové. Taková revue by byla směrodatná a čtla by se v širokých kruzích. — Myšlenka pěkná, která by měla býti provedena u nás českých katolíků. Uvažujme o tom a sdělte své myšlenky, bratři!

ROČNÍK XXV. ČÍSLO 12.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,

KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘISPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adressa autorova budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Některé texty biblické nesprávně užívané str. 692 a n.

Číslo 1. ročníku XXVI. vyjde dne 16. listopadu 1918.

V PRAZE 1918.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. Bázeň lidská. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem 641
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Mše sv. za mrtvé. — V. Strh . . . 646
Všech svatých. Jak možno státi se svatým. — V. Strh 650
Kázání na dušičky. — Alois Stan. Novák 654
Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu. V bouřích proti sv. církvi zachovejme důvěru! — Bohumír Tomíček 659
Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu. Strážkyně pole Kristova. — Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem. 662
Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu. — Alois St. Novák 666
Neděle dvacátá sedmá a poslední po sv. Duchu. O věčnosti — Dr. Ant. Ondroušek 671

Cyklus Tobiáš. — Napsal František Vaněček. — (Dokončení.)

VI Modlitba nás: I. povznáší, II. sílí, III. potřebná je 683
VII. I. Čistota nebem duše. II. Nečistota peklem jejím 687
VIII. Manželství Tobiášovovo: I. v nebi připraveno, II. modlitbou uzavřeno, III. požehnáním provázeno 683
IX. Škola Tobiášova: I. po zkoušce koruna; II. po soužení vysvobození; III. po smrti milosrdenství 687

Část pastorační.

Bible na kazatelně. — Dr. P. Josef Miklík, C. S. S. R. — (Dokončení.) . 692

RÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v měsíčních seš. 4—5archových. Předplatné ročně 10 K. Přihlášky přijímá

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLAD. V. KOTRBA V PRAZE-II. Č. 200.

ZPĚVNÍK A MODLITBY

PRO KATOLICKOU MLÁDEŽ NA ŠKOLÁCH NÁRODNICH A OBČANSKÝCH.

Sestavil DR. MIK. KARLACH, probošt vyšehradský.

Vedle dosavadního vydání starého pořídili jsme **KARLACHUV ZPĚVNÍK** s modlitbami v nové úpravě, odpovídající oprávněným požadavkům vzdělané moderní doby. 12° (260 str.). Cena výtisku v tuhé vazbě **96 h,** 50 kusů za **40 K** netto. Oboji vydání zpěvníčku, staré i nové upravené, pošleme každému vdp. odběrateli „Rádce Duchovního" ochotně na ukázku zdarma.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA PRAHA-II., č. 200.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu.

Bázeň lidská.

»Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu.« Se závistí a zlostí dívali se fariseové, jak se vždy více a více lidu kolem Krista Pána shromažďuje, jak pozorně slovům jeho naslouchá a jeho svaté učení do srdce přijímá. Co mají činiti, aby tomu zabránili, aby lid od Krista odloučili? Radili se proto, jak by Ježíše polapili v řeči. Židé musili římskému císaři tehdy veliké daně a poplatky platiti a jen s odporem zapravoval lid daně nenáviděnému císaři. Proto poslali k němu své učenníky s Herodiány s otázkou: »Sluší-li dávati daň císaři čili ne?« Myslili si: Jestliže Kristus odpoví, nesluší se to, půjdeme a udáme ho u místodržitele jako svůdce lidu, a pak je veta po něm; řekne-li však: sluší dávati daň císařovi, řekneme lidu při každé příležitosti: Podívejte se na svého Krista, za kterým tak jdete, který říká, že je váš přítel, ten prohlásil, že máte císaři daň dávati. I nebude dlouho trvati, lid se od Krista odvrátí a nebude chtíti o něm slyšeti. Zajisté to byl chytrý nápad a již nepřátelé jásali, jako by již Krista zničili. Co však činí božský Spasitel? Praví k nim: »Proč mne pokoušíte, pokrytci?« On, Syn Boha živého, který zná srdce lidská, prohlédne jejich zlomyslný plán. »Ukažte mi peníz daně? Čí jest tento obraz a nápis? Musili odpověděti: »Císařův«. Vážně jim odpovídá Pán: »Dávejte tedy, co jest císařovo, císaři, a co jest božího, Bohu!« Tak zmařil jejich plán a s hanbou jim bylo odejíti. Tato slova Spasitelova týkají se také nás, křesťanů. I my máme v každé době řádně plniti své povinnosti k císaři, ale přede vším máme plniti svědomitě své povinnosti k nejvyššímu svému Pánu, Bohu. Jemu náleží nejvyšší úcta. Jest nejsvětější, nejmoudřejší, nejvyšší, všemohoucí — jedním slovem jest to Bůh. Jak však mnozí křesťané za našich časů zanedbávají své povinnosti k Bohu, jak málo jich dbají! A co jest příčinou této smutné skutečnosti? Bojí se lidí — a proto Bohu nedávají, co jest božího. Proto chceme dnes uvažovati o tomto smutném zjevu, o bázni lidské.

I.

Kněz jde s Pánem Bohem k nemocnému. Proti němu jde větší množství lidí, byli se střelci z města na honě a doprovázejí je domů. Tito vzácní páni z města patřičnou úctu nejsvětější Svátosti nevzdávají, a osadníci, vidouce je, bojí se víru svou vyznati. Tu vidíte na příkladě, co jest to bázeň lidská. Z bázně lidské hřešiti není nic jiného než povinnost nevykonati a zlého se dopustiti k vůli lidem, jest to uraziti Boha, aby se zalíbili lidem; jest to skutkem přednost lidem dávati před Bohem a to jest velikou křivdou vůči Bohu.

Je-li vůbec nespravedlivo a potupno pro muže, který úcty a vyznamenání zasluhuje, když se prostému člověku před ním přednost dává, je potupa a křivda tím větší, čím větší úcty zasluhuje, čím vznešenější jest a čím více mu zavázáni jsme a na druhé straně čím nižší a prostější jest ten, kterému přednost dáváme. Řekněme, potkal bys císaře a v jeho blízkosti by byl muž, který již jako zločinec v žaláři seděl; nebylo by to potupou, kdybys k císaři zády se obrátil a tohoto zločince pozdravil a vyznamenal?

Pomysli si, syn potká otce, který mu bezčetné důkazy lásky podal, a zároveň největšího nepřítele otcova; na otce se ani nepodívá, k nepříteli otcovu však jde, potřásá mu ruku a přátelsky s ním jedná. Nebyla by to nejhorší urážka otce? Obraťme to ke svému předmětu a ptejme se, kdo jest Bůh, ke kterému se lidé zády obracejí, a kdo je člověk, k vůli němuž to dělají.

1. Kdo jest Bůh, ke kterému se lidé zády obracejí? Jest to nejvyšší, nejdokonalejší bytost, nejvyšší Pán. Pozoruj jeho díla a uznáš, jak je vznešený. Jediným slovem utvořil nebe a zemi, i naše tělo tak podivuhodně utvořil a nesmrtelnou duši v ně vdechl. Bez něho nebyli bychom nic. Jest tak mocný, že nás i celý svět jediným pokynem zahubiti může, před jehož tváří nejmocnější této země nic jiného nejsou než prach, který vítr odvane. Jaká to potupa pro Boha, když člověku před ním přednost dáváme!

Ale Bůh nejen jest vznešený, ale i od něho všechno máme. Jest původcem našeho života, všech mohutností duševních a všech sil tělesných. Jest dárcem všech našich statků. Dívej se na dosavádní život svůj, není li to řetěz samých dobrodiní božích? Kam se podíváme, všude vidíme bezčetné důkazy jeho milosrdenství, kterými nás před mnoha tisíci jiných vyznamenal. Četnější než písek u našich nohou jsou dary jeho bezměrné dobroty. Všechno k nám volá, že nás Bůh věčnou láskou miloval. Nevyžaduje tato láska, abychom ho opět milovali? Kdyby za našich časů povstali noví tyranové, zuřili noví pronásledovatelé, kdyby nás ohněm a mečem k odpadnutí od Boha přinutiti chtěli, neměli bychom státi pevně jako duby v bouři, jako skály v moři? Neměli bychom uprostřed utrpení volati se sv. Pavlem: »Nestydím se za evangelium?« Jsem hotov i poslední krůpěj krve dáti za svého Pána a Boha? Ano, to jest naše povinnost. Než co se děje? Posměšné

slovo, úšklebek, potupný pohled stačí, abychom zapřeli své přesvědčení, ano horšími se stavěli, než jsme.

2. A kdo jsou ti, před nimiž se bojíme? Smrtelní lidé jako my; jsou to obyčejné lidé, kteří ani moci ani práva na nás nemají, lidé, kteří nám ani prospěti ani uškoditi nemohou, kteří nanejvýš nám něco potupného řeknou, což vlastně jest nám ke cti. Jsou to lidé, jejichž chvála každému řádnému člověku podezřelou se býti zdá, lidé, se kterými nechcete býti postaveni na stejný stupeň. Abyste se takovým lidem zalíbili, nedbáte Boha, nedbáte svědomí. Ano, často ani není slova třeba, již myšlenka: co si budou lidé o mně myslit? postačí nahnati nám strach. Jsou muži, kteří chtějí býti dobrými křesťany, ale několik nevěřících křiklounů přivede je posměšnými poznámkami tam, že zaprou svou víru. Ona paní drží na křesťanský pořádek v domě, ale špatné sousedky ji tak zpracují, že se za svůj křesťanský pořádek stydí a dle nich se řídí.

Jakou potupu snášel Spasitel, když ho Pilát zároveň s Barabášem lidu představil. »Kterého chcete, abych vám propustil? Barabáše či Ježíše, jenž slove Kristus?« (Mat. 27. 17.). Kdo je Kristus? Syn Boha živého, Pán nebe a země, nejnevinější ze všech lidí, kteří kdy žili a žíti budou, který lačnící nasycoval, trpící potěšoval, hříšníky na milost přijímal: A kdo je Barabáš? Zločinec, vrah. A vedle nevinného staví Pilát zločince. »Kterého chcete abych vám propustil? Ale ještě hroznější věci měly přijíti. Neboť židé dali přednost Barabáši, volali: »Propusť Barabáše.« A co se má díti s Pánem Ježíšem? »Ukřižuj ho!« Podobně dává křesťan obyčejnému člověku, často zločinci přednost, před Ježíšem, a kdykoli z bázně lidské hřeší, křižuje opět Krista Pána.

V 18. století žil v Ženevě ve Švýcarech počestný truhlář. Byl chudý a prací rukou svých živil poctivě svou rodinu. Jeho syn jevil neobyčejné schopnosti. Aby mu k lepší budoucnosti dopomohl, pracoval od rána do večera a často si sám nutné věci od úst odtrhl. Hoch skutečně velmi dobře prospíval. Vznešený pán slyšel o něm, oblíbil si ho a dal mu úlohu, kterou měl v určité době v jeho paláci odvésti. V určený den hoch se dostavil. Pán shromáždil kolem sebe vybranou společnost, která ve slavnostním sále zvědavě na výkony hochovy čekala. Hoch přednášel tak znamenitě, že všechny obdivem naplnil. I otec hochův přišel. V chudém šatě stál vzadu, viděl a poslouchal, jak jeho dítě je vyznamenáno a chváleno. Tu vstoupily mu dojatému slzy do očí, a nejsa mocen svých citů, tlačil se vznešenou společností, aby hocha svého objal. Jakmije hoch spatřil otce v chudičkém oděvu uprostřed vznešené společnosti, studem se začervenal, nedal se objati a stavěl se, jakoby otce neznal. Jak to páni a dámy viděli, byli jako zaraženi. Dřívější obdiv přešel ve všeobecnou hanu. Jak, ten nevděčník stydí se za otce? Všichni přítomní byli chováním synovým pobouřeni a soustrastí s otcem naplněni. Jakou bolest cítil otec, když se k němu syn tak zachoval. To byla tedy odměna za všechnu práci, námahu, za všechno strádání! Kdo by

nebyl pobouřen takovým jednáním! Než pomalu! Jsme-li lepší? Nestyděli jsme se nikdy za svého nebeského Otce? Nestyděli jsme se nikdy, že mu sloužíme, že své povinnosti k němu plníme? Zasluhoval si takového chování?

II.

Ke sv. Makariovi, který na poušti v Egyptě odloučeně žil, přišel kdysi bratr a tázal se: »Řekni mi, jak mohu dojíti věčného spasení?« Stařec mu odpověděl: »Jdi, haň a tup mrtvé.« Bratr tak učinil, házel po nich kamení, vrátil se k světci, který se ho ptal: »Neodpověděli ti?« — »Ani slabiky.« — »Jdi tedy zítra zase a chval a veleb je!« Když to učinil, vrátil se opět. »Co ti odpověděli?« tázal se světec. »Nic jsem od nich neslyšel.« Na to stařec odpověděl: »Chválil jsi je, nedbali tohó; haněl jsi je, opět toho nedbali. Sám jsi to viděl. Chceš-li dojíti věčného spasení, jdi a buď jako oni, nedbej ani na chválu ani na hanu lidí, pak spasen budeš.«

Ano, ať říká svět co chce, toho nedbejme. »Co jsou slova jiného než pouhá slova? Letí vzduchem, ale kamene se nedotknou.« (Imit. Christi III 46). »Čeho dokáže kdo proti tobě slovy neb urážkami? Sobě spíše škodí než tobě a neujde soudu božímu buďsi kdo buď.« (Tamtéž 36.) »Hleď, kdyby proti tobě řekli všechno to nejziomyslnější, co si jen kdo vymysliti může, co ti to uškodí, necháš-li to minouti a nedbáš-li toho ani za zblo? Může-li ti to i jediný vlas s hlavy vytrhnouti?« (Tamtéž 46.) Tak dí blah. Tomáš Kempenský. Jest tedy pošetilostí dáti se lidmi zastrašiti a dbáti soudů světa, poněvadž jsou zásady světa falešné.

1. Zásady světa jsou proto falešné, že si odporují, poněvadž jeden popírá, co druhý tvrdí. Dělej co dělej, nebudeš nikdy bez hany, vždy na tobě něco najdou. Nosíš-li pěkné a drahocenné šaty, nazve tě svět marnivým, pyšným; je-li šat tvůj prostý a jednoduchý, řekne, že jsi lhostejný. Jíš-li vybraná jídla, nazve tě marnotratníkem, jíš-li prostá jídla, jsi skrblík. Chodíš-li pravidelně do kostela, nazve tě tmářem; když zanedbáváš návštěvu kostela, nazve tě neznabohem. Jsi-li zdvořilý a přívětivý, nazve tě pochlebníkem; jsi-li drsný, nazve tě hrubým člověkem. Když učiněné urážky trpěti nechceš a pomstu vyhledáváš, nazve tě zlostným; zůstaneš li chladným, řekne, že nemáš citu pro čest. Zkrátka, chceš-li se všem zalíbiti, každou chvíli bys měl jinak se tvářiti, jinak choditi, jiný šat oblékati, měl bys býti ve společnosti a současně doma, smáti se a plakati v témž okamžiku. A ty se bojíš těchto lidí, jichž zásady jsou patrně falešné, poněvadž si odporují, dle těch se řídíš? Jaká to pošetilost! Skutečně největší pošetilec je ten, kdo všem vyhověti chce.

2. Jak je pošetilý, kdo se lidí bojí, neboť zásady jejich se mění. Či jste to ještě nezakusili? Co dnes je odbojem, zítra se vyhlašuje za vlastenectví a hrdinství; kdo se dnes vynáší, čí jméno dnes je na všech rtech, může přijíti zítra na pranýř; co se dnes

způsobným nazývá, zítra se za nezdrželivost vyhlašuje; co je dnes pokrokem, zítra je zpátečnictvím. Zásady světa nejsou právě pevné a solidní, proto se mění, proto může jediný člověk celé město, celou zemi pro své názory získati, jen když dovede využíti slabé stránky lidu, marnivosti své doby. Nedivte se, když muž za chvilku hanl, co před tím vychvaloval, když se národové přes noc z věrných poddaných v odbojníky přemění, když rodiny, které byly vzorem pořádku a blahobytu, v krátkém času jsou obrazem nesvornosti a úpadku; neboť světácký člověk jest dítkem okamžiku, odhazuje, s čím si hrál, touží po tom, co právě v ošklivosti měl; zmítá sebou jako třtina větrem se klátící. A takovým zásadám, které se dle větru mění, chceš holdovati, takým nestálým názorům se podrobiti? A bojíš se pevně držeti se věčného a nezměnitelného, pravd a učení katolické církve, které po 1900 let v zkoušce obstály a se nemění, bojíš se pevně držeti zásad, jejichž pravdivost všichni myslící lidé potvrdili? Kde zůstává rozum tvůj? Není to největší pošetilost?

3. Než když nechceš ještě uznati svou pošetilost, pokračuj jen a boj se dále lidí, a viz potom, jakou odměnu za to dostaneš. Svět právě se s tebou mazlí, pokud má z tebe užitek, ale odhodí tě jako vymačkaný citron, když tě již potřebovati nemůže. Jak? Ptej se státníků, kteří všechny své síly blahu spoluobčanů věnovali, kteří celé noci probděli a plány reformní vypracovali, zdraví si podkopali, ptej se jich, jakou odměnu obdrželi. S hanbou a pospěchem musili ustoupiti z veřejného života Kolumbus odkryl nový svět, za to byl uvržen do žaláře a zemřel v chudobě. Zeptej se svedené dívky, která kdysi nebyla by žádnou zábavu vynechala z bázně, aby se jí nevysmály, zeptej se jí, jakou odměnu má za svou bázeň! Ty které se jí nejvěrnějšími přítelkyněmi jmenovaly, které jí k známosti vybízely, příležitost ke hříchu zjednaly, odvrací se od ní zády, vyloučily ji ze své společnosti a nechtějí s ní obcovati. Ano, svět je nevděčný a zároveň nestoudný dosti, že ti i dřívější služby, které jsi mu vykonal, předhodí a za hanbu počítá. Řekni sám, není to největší pošetilost, když dbáš na řeči lidské a lidí se bojíš, abys za odměnu dostal chudobu, hanbu a zoufalství?

A jakou odměnu obdržíš za svou proměnu z bázně lidské na onom světě? Pán praví: »Kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapru před otcem svým nebeským.« (Mat. 16. 33.) »Kdo se za mne a za má slova stydí, za toho se bude styděti i Syn člověka, když přijde ve své slávě.« (Luk. 9. 26) »Neznám vás,« řekne tehdy Spasitel.

Tak jsme viděli, jak bázeň lidská jest křivdou vůči Bohu, — jak jest pošetilá, neboť zásady lidské jsou falešné, proměnlivé a přinášejí špatnou odměnu zde i na věčnosti. Jak jest tedy škodlivé z bázně lidské nedávati, co jest božího, Bohu Proto odvrzme veškerou bázeň lidskou a dávejme, co jest božího Bohu, buďme jeho věrnými služebníky, držme se bez bázně a strachu jeho praporu, vyznávejme neohroženě víru svou slovem i skutkem; ne-

bojme se světa a lidí, kteří všichni pominou. Kdo se směje naposled, směje se nejlépe. Tak se budeme radovati, když nám platiti bude slovo Kristovo: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před otcem svým nebeským.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu

Mše sv. za mrtvé.

»Blahoslavený, který se nad nuzným a chudým rozpomíná, v den zlý vysvobodí jej Hospodin.« (Žal. 40, 2.)

Obchodník jeden musel za svým obchodem nastoupit dalekou cestu za moře. Koupil si růžový keř, zasadil ve své zahradě, svolal své dítky a řekl: »Kdykoli spatříte tento keř, vzpomeňte si na otce. Dokud růže budou na něm kvésti, modlete se za mne, nezapomínejte mně.« Jak často hleděly děti na keř a vzpomínaly otce, nemožno říci. Hned první léto ukázaly se růže, děti naplněny radostí modlily se za otce. Zatím nastala na moři hrozná bouře, loď zničena, otec zahynul a nevrátil se více. Nesmírná byla bolest dítek, když zvěděly o smrti milovaného otce. A když keř po druhé přinesl růže, shromáždily se všecky v zahradě kolem keře, vzpomínaly na otce, modlily se a plakaly. A když jim chtěli keř odstranit že jim ustavičně připomíná jejich neštěstí, bránily se dítky a řekly: »Nedovolíme, aby nám byl odňat, vždyť je ustavičnou památkou na našeho otce; každodenně chceme býti na blízku a modliti se za jeho spásu.«

My všichni, drazí křesťané, máme na blízku takovou památku, oběť mše sv., kterou Ježíš Kristus, božský Spasitel, štípil v zahradě své církve, abychom nejen pamětliví byli jeho nevystihlé lásky a přebolestné smrti, kterou pro nás podstoupil, ale i pamatovali v modlitbách na všecky živé a mrtvé bratry a sestry, neboť všichni jsme dítkami nebeského Otce.

Mše sv. jest obnovení krvavé oběti, Pána Ježíše na kříži, jest ohniskem, na němž oheň lásky ustavičně hoří, sluncem, jež celou církev osvěcuje a zahřívá, mše sv. jest nejúčinnějším prostředkem, nejmocnější modlitbou, nejdůtklivější prosbou za živé a mrtvé.

Každý katolický kostel je takovým růžovým keřem, který nekvete jen jednou v roce, ale každodenně a častěji za dne přináší vzácné růže. Při každé mši sv. rozkvétá a přináší bílé růže nejsvětějšího těla Páně, i červené růže, přesvaté krve Ježíše Krista.

V dnešním evangeliu slyšeli jsme, jak představený jeden prosil Pána Ježíše za vzkříšení právě zemřelé dcery. Pán Ježíš vyslyšel prosbu, šel, vzal za ruku dívky a tato vstala živa a zdráva.

Týž Pán Ježíš jest blízko nás neustále, při mši sv. každodenně obětuje se za nás, za živé i mrtvé, chce, abychom se shromažďovali v chrámu Páně, nebeské zahradě, a když růžový keř vy-

dává ze sebe růže milostí, když se obětuje obět nejsvětější, můžeme všeho dosáhnouti pro blaho živých i mrtvých. Každá mše sv. jest obětována nejen za živé, ale i za mrtvé, při každé modlí se kněz za živé před pozdvihováním a za mrtvé po pozdvihování, zvláště pak za ty, za které mše sv. dle úmyslu a přání věřících má býti obětována.

Tento týden, drazí křesťané, v sobotu shromáždíme se všichni k růžovému keři, k nejsvětější oběti za mrtvé, tři mše sv. budou obětovány za spásu těch, kteří nás na věčnost předešli. Abychom se ku pobožnosti té vzájemně povzbudili a lásku k duším zesnulých osvědčili a tím si velikých zásluh a zaslíbení božích vydobyli, a jednou k novému, slavnému a věčnému životu z hrobu probuzeni byli, ukáži dnes, jakou moc a útěchu má a přináší mše sv. za mrtvé.

Pojednání.

1. Aby modlitba naše byla vyslyšena, musí míti jisté vlastnosti; máme se modliti za to, co je ke cti a slávě boží, spáse naší duše, ve jménu Pána Ježíše, odevzdaně do vůle boží, nábožně, pokorně, důvěrně a vytrvale. Nejvíce záleží na čistém srdci.

Kdo si libuje ve hříchu a žije bez pokání a polepšení, kdo je vlažný ve službě boží, nevděčný za dobrodiní božská, tomu bude modlitba málo platnou, takového Bůh nevyslyší a odvrací se od něho.

Modlí-li se však s námi a za nás obětuje sám Ježíš Kristus, Syn boží při mši sv., prosí-li jménem naším nebeského Otce za zemřelé, pak nemůže Bůh odolati prosbám našim, ulehčuje duším v očistci, ba i vysvobozuje z útrap jim uložených. Proto nazývá sv. Pavel Ježíše Krista ustavičným za nás přímluvčím u trůnu nebeského Otce. Proto modlí se kněz při mši sv. po pozdvihování: »Rozpomeň se, Pane, také na služebníky a služebnice své, kteří nás předešli ve znamení víry a odpočívají ve spánku pokoje. Těm, Pane, a všem v Kristu odpočívajícím, prosíme, abys místa občerstvení, světla a pokoje uděliti ráčil skrze téhož Krista Pána našeho.«

Pán Ježíš sám ve mši sv. obětuje se volá k nebeskému Otci: »Vysvoboď, Otče můj, z lásky ke mně ubohé duše, za něž tě prosím pro zásluhy přehořkého utrpení a přebolestné smrti své a uveď je do blaženosti věčné.« Hle, jakou sílu nekonečnou má oběť mše sv.!

Proto volá sv. Bonaventura: »Pohleď na vločky sněhu v zimě, co tisíců jich padá s hůry k zemi; a tolik milostí jest, jež Bůh při mši sv. uděluje nám živým; pohleď na kapky rosy, jež časně z rána snášejí se na celou zemi a občerstvují rostliny všeho druhu, tolik jest milostí, jež Bůh při mši sv. věrným duším zesnulých uděluje, plameny ohně útrap hasí, občerstvuje duše a do slávy své uvádí.« Zdravý rozum poznává tu, jakou moc má oběť mše sv.; víra naše to stvrzuje, a církev sv. svědčí, že mše sv. nesčetných milostí přináší nejen živým, ale i mrtvým. Sv. Jeronym praví: »Každá mše sv. zbožně Bohu obětovaná vyvádí mnoho duší zesnulých z očistce.«

Proto sv. Monika prosila syna svého, sv. Augustina: »Za jedno tě prosím, abys při nejsvětější oběti byl mne pamětliv, ať jsi kdekoliv.« A sv. Augustin nespokojil se tím, že za matku oběť mše sv. přinášel, ale prosil všecky, aby v modlitbách na ni vzpomínali, kdokoli budou jeho spisy čísti, aby tak ze mše sv. nejhojnějšího užitku jeho matce se dostalo na věčnosti. Podobně prosil snažně sv. Efrém, jáhen edesský, umíraje své bratry a u lože stojící křesťany, aby každodenně na něj při mši sv. pamatovali.

Císař Karel IV., otec vlasti české, založil na Karlově 18. září 1350 kostel a klášter, aby řeholníci slavné zádušní služby boží konali zaň a jeho rodinu. Tak činili přemnozí velmoži, zakládali kláštery, aby po všecky věky bylo od členů řehole na ně pamatováno při mši sv.

Věděli, jak velikou moc má mše sv., že nejlépe spása duše jest zajištěna; a dáme-li mši sv. sloužiti za spásu jiných, že i takto sobě nejvíce prospějeme. Sv. Petru Damianskému, když byl ještě hochem, zemřeli oba rodiče. Nejstarší bratr se ho sice ujal, ale nakládal s ním ukrutně. Musel choditi stále bos, šaty měl rozedrané, strava byla skrovná a špatná. Jednoho dne našel malý Petr peníz a myslil, že nalezl Bůh ví jak veliký poklad. Když nemohl nalézti majetníka, který byl peníz ztratil, přemýšlel, co má s penízem dělati. Najednou odnesl ho knězi, aby obětoval zaň mši sv. za duše v očistci. Skutek ten ubohého a chudého hocha nezůstal bez božího požehnání. Záhy se změnil jeho osud. Ujal se ho druhý bratr, zacházel s ním laskavě, posílal do školy, dal ho studovati. Petr se stal knězem, ba i kardinálem a konečně na ozdobu církve velikým světcem. Často pak říkával: »Ona jedinká mše sv., kterou jsem dal sloužiti za duše v očistci, stala se pro mne nevyčerpatelnou studnicí požehnání božího.« (Kolísek, Veleb. svát. olt. 213)

2. Mše sv. přináší nám útěchu velikou, když jsme ji obětovali za mrtvé. Každá mše sv. za mrtvé začíná slovy: »Requiem aeternam«, — »Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí.« Slova ta ukazují na velikou bídu ubohých duší a vyslovují prosbu, aby se jim dostalo věčné blaženosti. Zbavme ubohé duše nepokoje a dejme jim pokoje věčného; vyveďme je z temností očistcových do nebeského světla, a dali jsme jim všecko. Po tom právě touží, za to nás prosí, když sami Boha usmířiti více nemohou.

Zbaviti je útrap a trestů očistcových a uvésti je do slávy a radosti věčné, to jest pro ně největší útěchou ale i útěchou naší. Vejdi jen do chatrče, do domu bídy, kde na slámě na zemi leží ubožák nemocný, blízký smrti. Nemůže se hnouti a není duše, jež by se ho ujala; neslyší slova útrpnosti, povzbuzení a útěchy. A ty mu nyní ustel lůžko, přines teplé polévky, potěš ho, zůstaň u lůžka, dokud nezemře. A vidíš li, jak je za to vděčný, jak ti ruku tiskne, jak hledí na tebe pohledem plným lásky, jak v očích lesknou se slzy vděčnosti za prokázané milosrdenství, zda necítíš teplo v srdci svém, zda nemáš sám radost nad milosrdným skutkem z lásky prokázaným?

Když však dáváš obětovati mši sv. za zemřelé, jsi-li přítomen mši sv. a máš úmysl, aby zásluhy této oběti byly přivlastněny ubohým duším v očistci, jichž snad nikdo už nevzpomíná, a máš při tom pevnou víru, že mohou dojíti ulehčení v bolestech aneb i vysvobození, zdali to nepřinese radosti tvé duši a útěchy, žes pomohl ubohým, kteří o pomoc a vysvobození milosrdenství svých přátel se dovolávali? Vidíš-li slepého, který dlouhá léta ničeho nevidí, ani ženy ani dítek, ani přátel ani oblohy nebeské ani krásy přírody, býváš k slzám dojat. Kdybys mu mohl zrak vrátiti a viděl, jak se raduje ze svého štěstí, zdali i ty nebyl bys šťasten a neradoval se ze štěstí jeho? Dáváš-li obětovati mši sv. za duše zesnulých, kteří jsou v pravdě slepými v temnostech očistcových, nevidíce Boha Spasitele svého ani božské jeho Matky, ani andělů nebeských ani blažených na nebi, což jim působí největší bolest; a nyní pro zásluhy mše sv. spatřil bys, jak vysvobozeny radují se ze spojení a společnosti s Bohem, Spasitelem, božskou jeho Matkou, anděly a svatými i známými přáteli, jak jásají a velebí Boha za nevystihlé milosrdenství, zdali bys nebyl nanejvýš dojat a neradoval se s nimi a netěšil se z toho, že sám jsi jim k takovému pomohl štěstí a blaženosti?

Máš-li rodiče, které miluješ, přítele, který je ti drahý, a učiníš-li jim milé překvapení nějakým darem neb sebe menší pozorností, a vidíš-li, že se z toho radují, necítíš-li sám také veliké radosti nad svým skutkem? A hle, milý křesťane, kdo je více než tvůj otec, ne-li Ježíš, který tě duchovně zplodil, kdo je více než tvá matka, ne-li Ježíš, který tě tak něžně ošetřuje a nasycuje, kdo je více než nejlepší přítel tvůj, ne-li Ježíš, který tě miluje láskou nad pomyšlení velikou; a ty bys nechtěl Pánu Ježíši také nějakou radost učiniti? »Velice rád,« řekneš jistě, ale jak? Hle, modli se za ubohé duše v očistci, dej obětovat za ně oběť mše sv. a učiníš Pánu Ježíši radost nesmírnou. »Co jednomu z nejmenších jste učinili,« volá k nám božský Spasitel, »mně jste učinili.« »Byl jsem v žaláři a vysvobodil jsi mne. Pojď, požehnaný, a vládni královstvím, jež ti připravil Otec nebeský od věčnosti.« Ejhle, jaké útěchy nabýváme ze skutku milosrdného, pamatujíce na zemřelé.

Sv. Jeronym i sv. Vincenc z Pauly praví, že neslyšeli, nečetli a sami neviděli, aby byl kdo zemřel smrtí nešťastnou, kdo byl pamětliv ubohých duší zemřelých. Zkušenost to dokazuje a ta je obsažena i v písni, kterou na hřbitově zpíváme. »Na dušičky vzpomínejme, z očistce jim pomáhejme; budou na nás vzpomínat, až budeme umírat.« Vysvobozené duše jsou v nebesích, jsou přátely a miláčky božími, odplatí nám měrou mnohonásobnou za každý skutek šlechetné lásky.

Mše sv. má nesmírnou moc, každá duše, není li již na věky zavržena, může býti vysvobozena.

Ctihodný a velice zbožný farář z Arsu ve Francii, Jan Vianney vypravuje, že znal kněze, který se modlil za svého zemřelého přítele. Bůh mu zjevil, že duše přítele jeho nalézá se v očistci.

Ihned se rozhodl, že bude zaň obětovati mši sv. Při proměnění před samým pozdvihováním řekl takto: »Otče nebeský, učiňme nyní výměnu. Ty držíš duši mého přítele v očistci, a já tělo tvého Syna ve svých rukou. Prosím tě, propusť přítele mého z očistce, a já ti daruji tvého Syna a všecky jeho zásluhy.« V tom okamžiku spatřil skutečně přítele s tváří ozářenou nebeským leskem, z čehož poznal, že duše jeho vysvobozena z očistce a přijata do věčné slávy. — Takovou moc má mše sv.; a není li duše hned první mší sv. vysvobozena, je jí velice ulehčeno, a každou mší sv. dostává se jí většího ulehčení, až konečně vysvobození.

Mše sv. jest růžovým keřem, u něhož se máme scházeti, pamatovati na svého otce, který v potu tváře pro nás pracoval, na svou matku, která nás v bolestech porodila a v bolestech vychovala, rodiče pamatovati na své dítky, manželé na sebe navzájem, všichni na své dobrodince, přátele a známé, kteří nám dobrodiní prokázali, ba i na své nepřátele, kteří nám ublížili. Všecka ta láska směřuje k samému Ježíši Kristu, který nám vše odmění stonásobně, naplní duši naši útěchou nevýslovnou, bude k nám milosrdným zde na světě, milostivým soudcem po smrti a štědrým odplatitelem na věčnosti. Pochopíme pak v plném významu slova Písma sv.; »Blahoslavený, který se nad ubohým rozpomíná, v den zlý vysvobodí ho Hospodin.« *V. Strk.*

Všech svatých.

Jak možno státi se svatým.

»Svatí buďte, nebo já svatý jsem.«
(3. Mojž. 11, 44.)

Jest to vůle boží, výslovný rozkaz Boha nejsvětějšího, abychom všichni stali se svatými, a to dle jeho vznešeného vzoru.

Svatým jest, bohumile žije a nalézá se ve stavu milosti boží.

Svatým jest, kdo činí hned pokání, kdykoliv nejmenším hříchem urazil Boha, kdo se Boha bojí a jest hotov raději umříti, než Boha vědomě a zúmyslně uraziti; kdo se modlí a ve všem hledá čest a slávu boží; kdo se snaží každodenně státi se Bohu milejším. Kratčeji můžeme říci: svatým jest, kdo umí držeti jazyk na uzdě, má čisté ruce a bezúhonné srdce. Tak praví sám Duch sv. ústy žalmisty Páně: »Kdo vtoupí na horu Hospodinovu, aneb kdo bude státi na místě jeho svatém? Nevinný rukama a čistého srdce, anž přísahal ve lsti bližnímu svému, t. j. který nezneužívá jazyka ke lsti a hříchu, tenť přijme požehnání od Hospodina a milosrdenství od Boha, spasitele svého.« (Ž. 23. 3 4. 5.) Nuže, žádá Bůh mnoho od nás, vyžaduje-li od každého křesťana, aby řeč jeho byla důstojnou dítka božího, aby skutky byly šlechetné a srdce naplněno horlivostí pro čest a slávu boží, spásu vlastní a blaho bližních?

Více nežádá Bůh od každého, ponechává na vůli, chce-li býti ještě světějším o dokonalejším; méně však nemůže Boha uspokojiti. Tuto nejmenší míru svatosti museli míti všichni světci, jichž památku dnes oslavujeme, tato trojnásobná svatost jest také povinností naší, abychom cíle svého, blaženosti věčné dosáhli. Čím kdo byl horlivější, čím většího stupně svatosti na zemi dosáhl, tím bude i sláva jeho na věčnosti větší. Svatost křesťana záleží tedy ve svatosti jazyka, svatosti rukou a svatosti srdce, jak chci dnes ku útěše a posile vás všech dokázati.

1. Chce-li býti křesťan svatým, musí míti především svatý jazyk, to jest zalíbení míti toliko v řečích lidumilných, dítek božích důstojných. Ptáka po peří, člověka po řeči poznáváme. Co na srdci, to na jazyku. Čím srdce prodchnuto, tím ústa přetékají.

To jsou lidová přísloví. Písmo sv. praví: »Po řeči poznána bývá moudrost.« (Sir. 4. 29.) Sv. Isidor praví: »Jazyk pronáší mravy člověka. Jaká řeč, takový člověk.« Sv. Frant. Sales. praví: »Jako lékař zkoumaje nemoc hledí na jazyk, tak řeči naše jsou znamením, co vězí v našem srdci. Kde nás bolí, tam klademe ruku; co milujeme, o tom rádi mluvíme.« — Jako růže vůni libeznou vydává, tak duše Boha milující nejraději o božských věcech rozmlouvá. Svatost křesťana poznává se ihned dle jeho jazyka. Mnohý navštěvuje pilně služby boží, dává chudým hojnou almužnu odříká se pohodlí; neumí-li však krotiti jazyka, schází mu mnoho do svatosti. Fariseové shromažďovali se pilně ve chrámu, byli horliví v modlitbách, přísní ve způsobě života; že však libovali si v chloubě, podezřívání, reptání, úskočnostech, museli vyslechnouti od Pána Ježíše mnohou trpkou pohanu a pokárání; svatost jejich, kterou na odiv stavěli, byla zdánlivou a klamnou. A tak, drazí křesťané, naše skutky bez krocení jazyka nemají zalíbení u Boha, poněvadž se jim nedostává pravého ducha zbožnosti. Praví sv. Jakub apoštol: »Zdá-li se komu z vás, že jest nábožný, a neumí na uzdě držeti jazyka svého, toho marné jest náboženství« (1. 25.), t. j. kdyby se zdál sebe světějším, neumí-li se chrániti před lží, na cti utrháním, pomluvám bližního, podezříváním, urážkami, nerozumnými žerty, bláznivým mluvením, jeho svatost je falešnou, nepravou. Sv. Jakub uvádí také příčinu toho, an praví: »Jazyk zlý jest oheň, veškerost nepravosti, který znečišťuje celé tělo«, t. j. celého člověka, jeho myšlenky, žádosti, skutky. (3. 6.) Kdo hříšně mluví, ten hříšně smýšlí. Řečí prozrazují se tedy myšlení. »Z plnosti srdce mluví ústa«, řekl Pán Ježíš. Řeči poskvrňují se žádosti i skutky. Zlé řeči připravují o cenu a vážnost dobrých skutků. Jde-li křesťan ráno k sv. přijímání a večer mluví řeči neslušné, co lze souditi o jeho přijímání? Dává-li almužnu a hned otevře ústa k zlořečení a pomluvě, kdo si bude vážiti jeho milosrdenství? Modlí-li se mnoho a dlouho a za chvíli kleje a se rouhá, kdo pochválí jeho modlitbu? Chodí li pilně do kostela, poslouchá slovo boží pozorně, postí se v ustanovené dny, ale z úst vycházejí lži, nadávky, hrubá, dvojsmyslná slova, neslušné žerty, kdo bude jeho zbožnost chváliti? Proto dobře praví sv. Jakub: »Jazyk

znečišťuje celé tělo.« V křesťanu není dotud nic dobrého, dokud jest jazyk zlý.

»Z každého marného slova bude souzen člověk,« řekl Pán Ježíš. Chceme-li býti tedy svatými, řiďme se dle výstrahy sv. Pavla: »Žádná řeč zlá nevycházej z úst vašich.« (Efes 4. 29.) Nemějme zalíbení v řeči, jež uráží čest boží, lásku k bližnímu a počestnost naši vlastní; řeči naše buďtež rozumné a bohumilé, jak napomíná sv. Petr, apoštol, an praví: »Mluví-li kdo, mluv jako řeči boží.« (I. 4. 11.) Bůh dal nám dar řeči, abychom Boha oslavovali, bližního vzdělávali, těšili, k dobrému vedli, před hříchem varovali. Budeme-li jazyka náležitě používati, budeme státi již na prvním stupni ke svatosti, k níž jsme povoláni. Praví opět sv. Jakub, apoštol: »Kdo v slovu neklesá, tenť jest muž dokonalý.« (3. 2)

Mnohý snad řekne, že nemožno udržeti jazyk stále na uzdě; vždyť týž sv. Jakub praví: »Jazyku žádný z lidí zkrotiti nemůže.« (3 8.) Ovšem, bez milosti boží, bez námahy a opatrnosti lidské jest to velice těžkým. S pomocí boží všeho dokážeme; třeba o pomoc prositi. Praví písmo sv. »Člověk připravuje myšlení, ale Hospodin spravuje jazyk.« (Přísl. 16 1.) Třeba jen volati k Bohu za bdělost nad jazykem slovy žalmisty Páně: »Polož, Hospodine stráž k ústům mým a dveře vůkol rtům mým« (140. 3.), t. j. řiď jazyk můj, aby se nezpronevěřil tvým přikázáním. Budeme-li se takto modliti, budeme s pomocí boží s to svatě mluviti, jak se na křesťana sluší a jak i svatí všichni mluvili.

2. K svatosti jest třeba dále svatosti, čistoty rukou, bohumilých skutků. Proto Pán Ježíš na to důrazně upozornil farisee a zákonníky, kteří jinak mluvili než jednali. »Říkají a nečiní,« řekl, o nich sám božský Spasitel, (Mat. 23. 3.). Svatost, jež toliko na jazyku jest, ale na venek se neukazuje, jest nepravou, zdánlivou farisejskou, pokrytectvím. »Křesťanská moudrost, jak praví sv. Cyprián, není v pouhých slovech ale spíše ve skutcích. Jsme moudří dle skutků a ne dle slov; nemluvíme věci velikých ale konáme věci veliké.« Nestačí pěkná slova, ale pěkné, bohumilé skutky. Kéž by vždycky tak bylo! Mnozí však více mluví a méně jednají; slova pěkná, skutky špatné. Posloucháme-li je mluviti, myslíme, že jsou plni horlivosti jako Eliáš, který bohuprázdné Jezabel činil nejvážnější výčitky.

Avšak vidíme-li jejich skutky, jsou bezbožní jako Achab, který nevinného Nabotha k smrti pronásledoval. (3. Král. 21.) Slyšíme-li je mluviti, myslíme, že jsou laskaví jako Elizeus, který strádající Sunamitce přispěl ku pomoci. (4 Král, 4.) Vidíme-li však jejich skutky, jsou bezčitní a tvrdí jako Nábal, který zdvořile prosícího Davida s nadávkami od sebe zapudil. (1. Král. 25.) Slyšíme-li je mluviti, myslíme, že jsou ochránci spravedlnosti a dobré věci, jako sv. Ambrož, sv. Jeronym a j.; pozorujeme-li však jejich skutky, jsou neposlušni vůči Bohu a jeho služebníkům, jako byl zavržený Saul. Mluví o ctnosti a zbožnosti krásně a dojemně jako sv. otcové; ve skutcích však rovnají se nevěřícím.

Slovy ukazují jiným cestu svatosti, skutky však cestu do záhuby. »Hlas jejich je hlas Jakuba, ale ruce jejich jsou ruce Esauovy« (1. Mojž. 27. 22.); řeč jejich jest zbožná jako Jakubova, skutky však bezbožné jako Esaua.

Naší snahou musí býti, aby skutky souhlasily s řečí; jsou-li slova zbožná a bohumilá, takovými ať jsou také všecky skutky. Co by bylo platno, kdybychom všecky pobožnosti pilně navštěvovali, práci však svého povolání zanedbávali? Kdybychom se často zpovídali a ke stolu Páně přistupovali, bližnímu však za urážky neodpouštěli? Kdybychom se postili, s bližním však žili ve sváru a nepokoji? Kdybychom zevnější pobožnosti přesně vykonávali, a při tom hověli pýše, marnivosti a závisti, nepřízni, pomluvám a jiným ještě neprav stem? kdybychom dělali, co se nám líbí, a nekonali, co Bůh přikazuje? Především musíme zachovat přikázání boží, jak nám Pán Ježíš v dnešním evangeliu na srdce klade, libovati si v chudobě ducha, t chosti, spraved nosti, milosrdenství, kajícnosti, čistotě, mírumilovnosti a trpělivosti. Nejdříve — konati povinnosti svého stavu, a pak ostatní povinnosti i dobrovolné skutky bohumilé; pak budeme svatými i ve skutcích svých. Jest to výslovné přikázání Páně. Když mladík přišel s otázkou, co by měl činiti, aby dosáhl nebe, odpověděl božský mistr: »Zachovávej přikázání,« to je první a nejpotřebnější — a jak může konati vše ostatní co se radí, aby dosáhl úplné dokonalosti.

3. Třetí stupeň ku dosažení svatosti jest čistota srdce. Po ničem netouží Bůh tak mocně, jako po našem srdci. Boha máme milovati proto z celého srdce svého. To jest největší přikázání a první v zákoně. Kdybychom Boha oslavovali a chválili sebe více, nemá-li čisté srdce na tom podílu, nemůže se to líbiti Bohu. Svatost jazyka bez svatosti srdce jest ničím. Bůh nedá se oklamati zevněškem. Oko jeho hledí na vnitřek. Praví písmo sv.: »Člověk hledí na to, co zevnitř jest, Bůh však hledí k srdci.« (1. Král. 16. 7.) Srdce jest nejušlechtilejší část člověka, proto žádá Bůh celé srdce naše volaje: »Synu, dej mi srdce své!« Ze srdce vycházejí slova, v srdci se rodí i skutky; proto žádá Bůh i srdce i ústa i ruce. Srdce se musí líbiti Bohu, pak se mu budou líbiti naše řeči i naše skutky, jinak byly by všecky ctnosti naše zdánlivými.

Proto káral Pán Ježíš farisee: »Běda Vám zákonníci a fariseové, pokrytci; podobáte se obíleným hrobům zevně krásným, ale uvnitř plným nečistoty a kostí umrlčích.« (Mat. 23. 27.)

Na venek zdají se mnozí svatými, ale srdce plno nepravosti a zloby. Svět hledí na zevnějšek ale Bůh hledí na srdce. Proto připomíná sv. Pavel budoucí soud, kde Bůh i skryté věci temnosti osvítí a zjeví úmysly srdcí. (1. Kor. 4. 5.) A Pán Ježíš praví, že v soudný den mnozí budou volati: »Pane, zdali jsme ve jménu tvém neprorokovali, zlých duchů nevymítali a ve jménu tvém mnohých divů nečinili?« Ale Pán odpoví: »Nikdy jsem vás neznal; odejděte ode mne, kteří činíte nepravost.« (Mat. 7. 22.)

Celý člověk musí býti svatým; jinak nehlásí se k nám Bůh, a zavržení čekalo by nás na věčnosti. Chceme-li, drazí křesťané, dojíti věčné blaženosti a dostati se do zástupu svatých, jichž památku dnes oslavujeme, musíme býti svatými v řeči, ve skutcích a v srdci. Zasvětíme-li jazyk, skutky a celé srdce své Bohu, budeme-li ve všem hledati jeho čest a slávu a při tom spásu duše vlastní a blaho svého bližního, pak můžeme se v pravdě radovati a jásati, neboť odplata naše hojná jest v nebesích. *V. Strh.*

Kázání na dušičky.

Na dušičky vzpomínejme,
z očistce jim pomáhejme,
budou na nás vzpomínat,
až budeme umírat. Slova písně.

Přátelé drazí! Smutný slavíme dnes svátek; svátek mrtvých. Venku tak mrazivo, mlhavo, zlý vichr odvál všechnu zeleň, serval se stromu všechen list, krutý mráz blížící se zimy spálil zbývající květ v zahradách a u srdce ještě více než mrazivo — zde u srdce tolik teskno!

Sváteční dnešní den zabaluje mysli naší vše, co přítomno a odnáší ji, strhuje ji v doby minulé, kdy žili ti, kterých není více, kdy žili ti, které zvali jsme svými dobrodinci, jimž dávali jsme sladká jména, otec matka a kteří dnes jsou prachem a popelem, jejž jsme dnes přišli navštívit na hřbitov v zahradě mrtvých. Myslí naší táhne dnes řada vzpomínek na ty, jež vinuly matky ku srdci svému, k vůli nimž strádali otcové a jež by babičky stříbrovlasé zvaly svými poklady — řada vzpomínek na ty, kteří srdci našemu byli tak blízcí, kteří nám byli dobrými přáteli a přítelkyněmi. Ano žalné vzpomínky táhnou dnes hlavou i vzpomínajícím čelem, vlhne zrak a z oka tlačí se slza ven, aby žhavá zvolna stékala s lící. Každý aspoň dnes kdyby jindy nikoli, chvátá na to svaté pole, staví se tam mlčky k ověnčeným rovům zatím co ústa toužebně šeptají »Odpočinutí lehké dej jim ó Pane!«

Dnes snad každý si vzpomene i tvrdé srdce se otřese a řekne si: I já tam mám rodiče i já tam mám syna, dceru — i já tam mám bratra, sestru, muže, ženu, přítele, přítelkyni. A kdyby i hroby těch drahých byly sebe vzdálenější, byly za mořem i za horami, přece nikdo nemůže se udržeti, aby nezalétl vzpomínkou tam, kde hroby ty kryjí někdejší miláčky. Stojíme-li ve vzpomínkách u hrobu, zdá se nám, že před zrakem naším zjevují se postavy a tváře našich drahých, že odkládají truchlivý závoj smrti, že mluví a šeptají k nám smutkem dotýkajícího se nitra našeho v tom svistu větrném, v té mlze spouštějící se a dotýkající se takořka hrobů, z nichž ozývá se stlumený hlas: »Slitujte se, slitujte se nade mnou aspoň vy přátelé moji, nebo ruka Páně dotkla se mne.« Tento hlas, tato prosba zaznívá ze hrobů, jíž vybízí nás přátelé na onom světě, abychom si na ně vzpomněli,

abychom jim zmírnili modlitbou, kajícími skutky a obětí mše sv. muka očistcová a abychom sami pamatovali na svůj hrob. Těchto několik úvah bude předmětem dnešní smuteční promluvy.

Pojednání.

1. Na dušičky vzpomínejme. A kdo by nevzpomínal. Z jara, v létě poseta je louka něžnými bleděmodrými květinkami, jimž říkáme pomněnky a jsou symbolem, obrazem věrnosti a drahých vzpomínek. Pomni na své mládí, pomni na své drahé, pomni na dny štěstí a radosti, útěchy — blaha. A jako ty louky je i duše naše poseta tisícerými vzpomínkami, které život nám sladí, které život náš rozmanitým a příjemnějším činí. Považte, čím byl by život bez vzpomínek. — Pustou, prázdnou pouští bez stromů i květů, bez zeleně a vůně. Na drahé tak rádi vzpomínáme, věnujeme celé hodiny, dny, večery blahým vzpomínkám, i ve snech svých za nimi rádi bloudíme. — Čím je drahý náš vzdálenější, tím vzpomínky jsou častější a světější.

Když scházívají se absolventi škol po 50, po 25 letech do města svých studijí, co tu bývá vzpomínání, co tu bývá vzdechů a tužeb — když sejdou se dítky po letech pod svůj rodný krov, co tu štěstí ve vzpomínkách na mládí, na dědečka a babičku, na strýce a tety, na otce i matku.

Přátelé drazí. Dnes sešli jsme se i my, členové velké rodiny lidské sem na hřbitov, do toho města mrtvých, abychom vzpomínali — vzpomínali.

V Horním Jelení odpočívá v tamním kostele slavný náš rytíř Heřman z Bubna Na kamenném náhrobku je vytesán lev, jenž podle vyprávování až z Afriky doprovázel Heřmana do Čech za to, že mu z nohy vytáhl trn. — Když Heřman zemřel, nemohl lev zapomenouti na svého dobrodince. Seděl na hrobě, nepřijímal žádné potravy a jen vzpomínal, vzpomínal, až zhynul na hrobě svého dobrodince. — Tak němá, rozumem neobdařená tvář.

A člověk? Často s poslední hrudou, která zazvoní o rakev, zapadnou, ztratí se všechny vzpomínky. Postaví se pomník, přinese se věnec za rok, za dva a dost a přece ty nejdražší bytosti, ty největší dobrodince pojal hrob ve svůj nehostinný chlad. Láska mnohých jde až ku hrobu, avšak ne za hrob, ačkoli Písmo sv. praví v knize Ruth v kap. 2. »Ten pravý jest a věrný přítel, který i po smrti miluje; lásku, kterou živým činil i mrtvým prokazuje.«

Ano, ten pravý syn, pravá dcera, ty věrné děti, kteréž tak jako tehdy, kdy rodiče živi byli, chvátali k nim, aby je zlíbali, tak nyní nad rovem jejich se sklánějí a slzí a v slzách vzpomínají. To věrný bratr, věrná sestra, věrný muž, věrná žena, věrný přítel, věrná přítelkyně, věrní pokrevenci, věrní přátelé, když teď jako tehdy, když ti jejich milí žili, k nim se tiskli a tulili, teď přitiskují se k tomu kříži, přitiskují se k tomu hrobu, zavzdychnou si a vzpomenou.

Snad před několika dny, měsíci, snad před několika roky, ba i desetiletími stál některý z vás u lůžka svého drahého, jenž

s posledním dechem prosil vás: »Až mne tu nebude, vzpomeň si na mne«. A vy jste slíbili. Na tebe drahý na tebe drahá, nikdy nezapomenu? Ach přátelé drazí, buďte věrni tomu slibu, vzpomínejte, vzpomínejte často i dobře.

Vzpomínejte dobře, v dobrém, byť i někomu zůstala trpká vzpomínka na svého bližního. Zlé slovo proti mrtvému je úkladné přepadení bezbranného, neboť mrtvý se bránit nemůže a ani by se nebránil, ježto v očistci dokonale poznává rozsah i dosah prosby Otčenáše. »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům«.

2. Z očistce jim pomáhejme. Nestačí však jenom vzpomínka, pomník, věnec, svíčka, což všechno duším v očistci do nebe nepomůže. Čím tedy ukrátíme duším v očistci jejich muka a pomůžeme jim do nebe? Modlitbou, dobrými skutky a zvláště mší svatou. Sličná Johana Kastilská převroucně milovala svého královského chotě Filipa, takže sešílela, když jí tento předčasně zemřel. Sešílela tak, že vozila s sebou rakev, v níž spočívaly tělesné pozůstatky jejího manžela a v pomatenosti své se bez ustání za zemřelého modlila. Staří pohané, když jim někdo zemřel, najímali ženy, aby plakaly, sami pak členové rodiny se modlili a vzývaly bohy v podsvětí, aby milostivě přijali jejich zemřelé na onom světě. Staří pohané dávali též do hrobu nádoby s vyplakanými slzami. Když Johana se modlila, jsouc pomatena, když tito modlili se jsouce pohané, my křesťané bychom se modliti neměli, my kteří věříme v očistec, kam spravedlnost božská umístila mnohé naše drahé, aby dokáli se za hříchy své, neboť nic nečistého nevejde do království nebeského.

Modlitba je tolik užitečna duším v očistci, vždyť písmo sv. ve druhé knize Makabejské praví: »Svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modliti, aby od hříchů sproštěni byli«. Slitujte se aspoň vy přátelé a modlete se, volají na nás rodiče, bratři, sestry a přátelé z hrobů, volají také ti z hrobů, k nimž nikdo se nehlásí, na něž si nikdo nevzpomene, již opuštěni byli zde na světě a opuštěni jsou i za hrobem v mukách očistcových. Hle, tam nad hroby na svatém poli tak četné kříže, tolik znamení milosrdenství božího. Vrhněte se přátelé drazí před ten kříž a modlete se, modlete se za věrné zemřelé.

Duším v očistci pomáháme též dobrými skutky, jichž zásluhy jim ochotně s četnými odpustky přisuzujeme. Půst, skutky tělesného i duchovního milosrdenství, křížová cesta, návštěva chrámů a nejsvětější svátosti oltářní, návštěva hřbitovů ulehčují značnou měrou muka duší v očistci. Duše v očistci celý rok toužebně těší se na dušičkový svátek, na měsíc listopad, který jim starostlivá matka církev zasvětila. Přátelé drazí, konejme aspoň tedy v tomto měsíci skutky křesťanské lásky a přinesme za ně též nějakou obět, z nichž nejmocnejší obět mše svaté, která nejúčinnněji duším v očistci pomáhá a z muk je vysvobozuje.

Znáte jistě všichni obraz očistce, jak se obyčejně maluje. V ohni očistce vznášejí se trpící duše se sepjatýma rukama. Ve

výši vznáší se Panna Maria se svatým růžencem a nad ohněm anděl, jenž kalichem ulévá a mírní žár a palčivost plamenů očistcového ohně. Ptáte se, moji drazí co jest to za kalich, co jest to za mocné krůpěje, pod níž oheň očistcový téměř uhasíme. Jsou to drahocenné krůpěje oběti kalvarské, která denně na oltáři se nekrvavým způsobem opakuje.

V Římě v kostele sv. Řehoře na pahorku Coeliu stojí dosud oltář, u něhož veliký papež Řehoř sloužil 30 mší sv. za sebou za velikého bludaře, který se mu třicátého dne ukázal a pravil mu, že jej třiceti obětmi mše sv. vysvobodil z těkých trápení očistcových. Hle, jaká moc mše svaté, když bludaři pomohla do očistce a z očistce do nebe.

Svatá Monika matka svatého Augustina ulehla na smrtelné lůžko v římském přístavu Ostie, odkudž se chtěla vrátiti do vlasti své v Africe. Před smrtí pravila synu svému a okolostojícím přítomným: »Tělo mé pochovejte, kde to bude nejvhodnější, není třeba převážeti je nazpět přes moře — leč za to jediné vás prosím, aby kdekoli budete u oltáře na mne vzpomínali.«

Snad právě tak prosila nás umírající matka, otec, sestra — snad právě tak prosil Vás muž, otec, syn, jenž nbíral se do zuřivé vřavy válečné na bojiště, kde padl a našel hrob svůj na rovinách a bažinách ruských, ve skalách a roklinách alpských hor na hranici Italie.

Alespoň vy, přátelé moji, smilujte volají hromadné rovy vojínů na cizích polích za horami a dolinami, snad u hrobů jejich nikdo se nezastaví, nikdo nepoloží na ně věnec, nikdo nerozžehne na nich svíčku a jenom van větrů a hřmění děl ponese nad hroby ohlas dušičkové písně »Na dušičky vzpomínejme, z očistce jim pomáhejme, budou na nás vzpomínat, až budeme umírat.«

3. Ano, moji drazí i my budeme jednou umírat, i my umřeme; proto pamatujme na smrt, pamatujme na očistec.

Praví druhá kniha královská »Všichni mřeme a jako vody tratíme se do země, kteréž se nenavracejí.« Filosof římský Seneka pravil »Denně umíráme.« — Ano přátelé drazí, denně jsme hrobu blíže — to víme — kdy však smrt přijde, to nevím já, nevíte to ani vy, že však přijde to víme všichni, neboť »Uloženo jest lidem jednou zemříti«.

Snad mnohý z vás stál nebo bude státi dnes na hřbitově nedaleko toho místa, kde mu hrobař za krátký čas ustele v hrobě naposled, neboť mladý může, starý musí.

»Bděte a modlete se, neboť nevíte dne, ani hodiny«. Polský král Kazimír hodoval jednou s knížaty říše své, avšak klada pohár k ústům svým, aby se napil — klesl na zem a zemřel; český král Ladis'av byl osmnácte let stár — když mu chtěli z Francie přinésti urozenou nevěstu, náhle onemocněl a proměnil své lože svatební s lůžkem smrtelným — tak mnohý vojín jeda z fronty na dovolenou snad na vždy, myslil si že unikl smrti a byl přejet vlakem při přestupování, zabil se při sestupování.

Starý mudrc řecký Aristippus plavil se kdysi po moři — avšak na blízku cizí země ztroskotala se loď jeho a s ní všechen jeho majetek utonul. Ale tato jeho ztráta byla mu skvěle nahražena, neboť obyvatelé oné země, u nichž útočiště nalezl, velice si ho pro jeho vědomosti a moudrost vážili a zasypali jej dary nejdrahocennějšími. — Za tou příčinou napsal mudrc rodákům svým list, v němž jim vylíčil příběh svůj a napomenul, aby vzavše si z něho příklad po takových pokladech toužili, jichž při žádném ztroskotání ztratiti nemůžeme.

Takový dopis, moji milí, posílají i vám dnes vaši zemřelí z dálné země věčnosti. »Neskládejte sobě«, tak píši, »neskládejte sobě pokladů na zemi, jež rez a mol zžírá, ale skládejte sobě poklady v nebi, které rez ani mol nekazí a které zloději ani nevykopávají ani nekradou«. — Uvažme hluboké pravdy složené v těchto slovech Kristových dnes na hřbitově. Všimněme si jednotlivých hrobů. — V některých odpočívají bohatí — měli peněz mnohem více nežli jich potřebovali a k tomu krásné domy, obchody — polnosti — v jiných leží ti, již byli ve veliké vážnosti, odívá-li se ve zlato a hedvábí, hrdě vystupovali v palácích a shromažďovacích síních — v jiných dřímají zase ti, již v tělesných požitcích a rozkošech a výstřednostech hledali cíl svého života vrchol blaha a štěstí. A nyní? Jak to s nimi dopadá? Co jim zbylo z jejich radostí, z jejich rozkoší? Na to odpovídá starý Job. »Toliko hrob«. — Ano moji drazí. Zde na zemi toliko hrob a na onom světě raneček s dobrými skutky, který si přinesem k poslednímu soudu při skonání věků.

Duše v očistci dobře vědí, co zbylo po nich zde na zemi. Dva metry hlíny, země a nanejvýše ještě vzpomínka. Kdyby mohli nazpět, jak jinak by si zařídili život svůj, jak jinak by užívali statků pozemských a darů, nadání a vědomostí.

Přátelé drazí. Vy ještě jste zde, máte dosud čas připraviti se zde na světě na dobrou smrt a dobrou věčnost.

Dnes volají duše drahých zemřelých na každého jednotlivce »Pojďte na hřbitov, neboť hřbitov je školou moudrosti pro hříšníky i spravedlivé.« Zde všechno pamatuje na smrt; zde dobře zříte, že vše na světě jest marnost nad marnost; zde otvírá se zraku vašemu pohled na věčnost — Nebe vám ukazuje blaženc své, peklo pak své zavržence. — Ku kterým budete vy náležeti? Vše záleží na vás!

Přátelé drazí! Vzpomínali jsme na dušičky věrných zemřelých, slibujeme, že modlitbou, dobrými skutky a obětí mše svaté jim chceme pomoci a že sami o sebe též se postaráme, abychom jednou s nimi tam na věčnosti u Boha se shledali.

Slavíme výroční památku všech věrných dušiček. Hrozně kosila smrt tento rok, hrob na hrobu, rakev na rakvi, takže málo která rodina zůstala ušetřena. Koho neurvala zákeřná koule nebo štěpina granátu, toho sklátila v hrob starost, zármutek, hlad, bída, nemoc. Slavíme svátek zemřelých a než jej budeme slaviti zase, uplyne rok, dlouhý rok. Zda tu budeme všichni tak shro-

máždění jako dnes? Kdo to může říci? Kolik nás do té doby bude odpočívati? Nad kolika z nás ozvou se na přesrok ty vzdechy, ty modlitby, ty písně smuteční?

Jistě budem chtíti, aby na nás jednou bylo vzpomínáno až nás tu nebude, budeme chtíti, aby za nás byly konány modlitby, až úpěti budeme v očistci, jistě budeme chtíti, aby naši pozůstalí na světě pamatovali na svou smrt, aby žili tak, aby šťastně jednou skonali a věčné slávy došli.

Jaká to bude pro nás útěcha, až jednou budeme umírat, když vzpomene si ta či ona dušička v nebi na nás, které jsme někdy pomohli z očistce, která prositi bude za nás Pannu Marii, aby nás na růženci z muk očistcových vytáhla do nebe, která prositi za nás bude anděla strážného, aby hodně z kalicha nejsvětější oběti uléval žhavé plameny, které nás jednou trestati budou za to, že jsme se málo báli očistce.

Na dušičky vzpomínejme a oni vzpomenou si na nás, až duše naše opouštěti bude toto slzavé údolí po vezdejším putování. Amen. *Alois Stan. Novák.*

Neděle dvacátá čtvrtá po sv. Duchu.

V bouřích proti sv. církvi zachovejme důvěru!

»Přikázal větrům a moři a stalo se utišení veliké.« (Mat. 8, 26.)

Bouře na moři! Vichor mocný buší do hladiny vodní, vlny jako hory v obrovském tanci brzy vymršťují koráb do závratné výše, a zase hlučící tok hází ji do bezedné hlubiny. Loď se nachyluje, voda do ní vtéká a úsilí lidské jest marné.

Koráby na širém moři bývají velikými budovami, na vodě však jsou pouhými hračkami, takže každý okamžik hrozí jim záhubou. A tu pochopíme snad nebezpečí sv. apoštolů v dnešním sv. evangeliu. Jejich nepatrná lodička co byla naproti velikým korábům? Nyní burácela děsná bouře — lodička se potopovala. Mistr spal, jakoby o lodičku nedbal. Až tu probudí jej zoufalý hlas: »Mistře, vstávej, hyneme!«

Probouzí se Spasitel, úsměv mu hraje kolem úst, a slova káraji jejich nedůvěru: »Proč se bojíte, malověrní?« Kyne větrům, nastává utišení veliké. I katolický křesťan pohlíží mnohdy s obavou na životní běh. Hle, jak na světě burácí bouře! Kolébá se lodička sv. církve, a nás pojímá vážná obava. Mnohý katolický křesťan jakoby volal: »Mistře, vstávej, hyneme!« Což ty, Spasiteli, nevidíš naší bídy, nedbáš svých učedníkův? A co asi odpovídá Pán Ježíš? »Co se bojíte, malověrní? Já jsem s vámi, já vás řídím, tyto bouře jsou jen pro vás zkuškou — až pokynu, nastane utišení veliké!«

Ano, co nám chybí, jest důvěra v moc a sílu boží, důvěra v jeho moudrou prozřetelnost. Bude záhodno, abychom o této důvěře si dnes poněkud pojednali.

*

Pojednání.

Byl mocný pán, jenž měl mnoho přátel a pochlebníků. Každý den přicházeli se ptát po jeho zdraví, vychvalovali jeho skutky, a stavěli se mu do očí, jakoby pro něj byli hotovi skočiti třeba do ohně. Stálo jim jejich osvědčování za to. Pán byl štědrým a bohatě odměňoval se svým domnělým přátelům. Než jednou chtěl pán zkoumati, zda přátelství jejich jest zakotveno v srdci, není-li pouze na povrchu. Ráno zachmuřila se pojednou jeho tvář, a pán pronesl ku svým přátelům tato slova: »Musím vám sděliti smutnou novinu.« Všichni napjatě poslouchali. »Upadl jsem v nemilost u našeho krále, bude na mne nejspíše vypsána kletba, můj majetek bude pravděpodobně zabaven a jsou asi vysláni již vyzvědači, aby zapsali si všecky mé přívržence. Snad i jim hrozí nebezpečí. Musím vám to oznámiti, abyste byli na vše připraveni! Domnívám se a doufám, že všichni půjdete se mnou v boj za mé právo. Až mi bude zase vše vráceno, i vaše věrnost dojde odměny!« Po těch slovech změřil pohledem všecky přítomné.

Tito byli polekáni, pak začali se vymlouvati na to či ono zaměstnání, vytráceli se a domu se úzkostlivě vyhýbali. Pán dlouhý čas o nich ani neslyšel. Tak dopadla zkouška!

To jest obraz mnohého katolického křesťana. Dokud lodička jeho šťastně plyne, dokud mu ze sv. náboženství kyne zisk a pohodlí, dokud pro Krista nemusí ničeho trpěti — dotud má oči k nebi upjaty. Jakmile však sebe menší bouře zaburácí, jakmile nepřátelé sv. náboženství počnou bušiti do chrámu a služebníků oltáře, aj, tu jejich řada slábne, stávají se křesťany chladnými, a naposled snad i Krista opouštějí. Nemají důvěry, nemají věrnosti, nevědouce, že Kristus toliko spí, čekaje na příležitost, aby pokynul, a nastalo utišení veliké. Všecky bouře, které burácejí ve světě, jsou jen dobou zkoušky. Kdo při zkoušce obstojí, bude spasen. Že tomu tak, o tom nás poučuje Písmo sv. i dějiny sv. církve.

Hle, přední ozdobou našeho chrámu Páně jest sv. kříž! Tento kříž byl druhdy nejhlubší potupou. Římané přibíjeli jen nejbídnější zlosyny a otroky na kříž. A nyní? Přišel na svět Syn boží. Dokud činil zázraky a prokazoval dobrodiní, hrnuly se za ním zástupy. Sotva však se octnul v rukou nepřátel, visel opuštěn na kříži. I jeho učedníci ho opustili! Zdálo se, že símě blahodárné, jež přinesl na svět, na vždy bude pohřbeno ve vlnách lidské zloby. Než, pozor! Kristus jen spal. Probudil se, a sv. kříž dnes jest praporem vítězným, chloubou katolické církve!

Když za dob římských císařů tekla potokem krev mučedníků, tu smál se mnohý pohan, že nenáviděný Kristus je se světa vytlačen. Skutečně také mnozí slabí křesťané, vidouce krutá pronásledování a myslíce, že snad Bůh nevidí muky nesmírné — jali se zapírati Pána. Mnohý, velice mnohý pozbyl důvěry a stal se odpadlíkem! — Ale nadešel čas, kdy se Kristus probudil. Vzalo za své pronásledování a jako znamení vítězné byl všude vztyčen sv. kříž! Blahoslavený, kdo v důvěře setrval!

Pronásledování od pohanů nebylo poslední bouří. Ještě mnohokráte počalo se moře světa nebezpečně vlniti. Povstaly mnohé bludné sekty, jež ohrožovaly Kristův kříž. Než i tato bouře jen tak dlouho trvala, dokud Pán Ježíš chtěl. V prvních stoletích byli tu Ariani, popírajíce božství Syna Božího. Měli přízeň u dvora císařského a rozmohli se tak, že jich téměř bylo více nežli katolíků. Katolíci byli posmíváni, kněží vyháněni, zdálo se, že jest bláznem, kdo ještě stojí při skále Petrově. A hle, neuplynulo ani 270 let, a celý arianismus zmizel se světa. Dnes, kdyby nebylo dějepisu, ani bychom nevěděli, že byli lidé, kteří se jmenovali ariani.

Jako na počátku církve sv., tak až do našich časů kníže pekel neustal svými spády bušiti do náboženství Kristova. Neustále bouří vlny, aby se v nich lodička Petrova potopila. Některé bludy trvaly celá století, ale nadešel čas, kdy se Pán Ježíš probudil, aby nastalo pak utišení veliké. Bludaři povstávají a hynou, jen sv. církev katolická potrvá až do skonání světa.

Otevři oči, a pohleď nyní do světa! Právě dnes se zdá, že bouře burácí nejzuřivěji. Lodička sv. církve se potápí, její zakladatel spí. Dnes celé hejno nových učitelů, nových náboženství. Každý praví, že má pravdu, tupí náš chrám, naše služby Boží, naše kněze, náš oltář, zkrátka naše všecko! Svět mu přeje, jej podporuje, chce se mu zavděčiti. Jen když je to proti církvi! Co jest liknavých katolíků! Celé hejno novin nejnižšího druhu se odebírá, není pohany, jež by nebyla jako bláto házena na nevěstu Krista Pána. Jakoby církve nechránil zákon, nikdo! Ano mnohdy některá t. zv. »církvička od včerejška« má více ochrany ve státu nežli sv. církev katolická. Kristus spí. Mnohý katolík, vida to vše, pozbývá důvěry, viklá se ve víře, jiný jakoby zase volal: »Mistře, vstávej, hyneme!«

Než, pozor! Zdá se mi, jakobych slyšel odpověď: »Proč se bojíte, malověrní?« Doba nynější jest dobou zkoušky. Až zkouška pomine, pokyne Pán, a nastane utišení veliké. A jako pominulo pronásledování od římských císařů, jako pominuli ariani a mnozí jiní bludaři, tak i nynější více méně nesmyslné sekty vezmou za své, a toliko lodička sv. Petra poplyne klidně ku břehům vlasti nebeské. Čeká nás mnoho, milí přátelé! Časové jsou nyní velmi rozerváni. Věrných katolíků jest poměrně málo. Mezi dělníky nespokojenost, na rolnictvu tíseň, národ rozeštván, mnozí t. zv. osvícení mužové jsou slepi, vlast takořka na pokraji záhuby. A tak mnohý, neznamenaje svého nebezpečí, rozbíjí si hlavu o skálu Petrovu! Nešťastníče! Té skály neprorazíš. Kdyby i Kristus spal, přece se probudí, a ty budeš velice zahanben!

Jak Bismark pronásledoval katolíky v říši Německé! Kněží vypovídáni, chrámy zavírány, platy církevním hodnostářům zastavovány. »Mocí bude církev udolána!« domnívá se pyšný kancléř. Ale katolické listy se mu smějí. Na skále jest namalován chrám a obraz Bismarkův do skály tluče hlavou. Bodák německý nezničí, co nemohlo zničiti 2000 bouřlivých let. A skutečně! Bismarkova hvězda shasla, a katolická církev v protestantském Německu

nabývá vždy větší a větší půdy. A co v Německu, to po celém světě. Když tak nyní stopujeme denní zprávy, zdá se nám, jakoby již brzy měl nadejíti čas druhého příchodu Kristova. Arci před tím, jak Pán Ježíš předpověděl, povstanou falešní proroci a budou činiti divy veliké, takže by v blud mohli býti uvedeni i vyvolení. Než vše jen do času. Po bouři září slunko. A tak i po těchto bouřích zazáří nám slunko míru, a naše loďka poplyne pokojně ku nebes výšinám!

Pán žádá od nás jen důvěru. »Co se bojíte, malověrní?« Ano, pryč s bázní! Chci býti katolickým křesťanem, kdyby celý svět stál proti mně a mému přesvědčení se posmíval. Mé přesvědčení žádný nezvrátí. Bůh mne neopustí; kdyby se i zdálo, že Kristus spí, však se probudí a zažene bouři! Pak budou zahanbeni nepřátelé církve svaté, a šťastný bude ten, kdo setrvá věrným služebníkem až do konce. Amen. *Bohumír Tomíček.*

Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu.

Strážkyně pole Kristova.

»Podobno jest království nebeské člověku, který nasel dobrého semene na poli svém.« Mat. 13, 24.

V dnešním sv. evangeliu obrací církev sv. pozornost naši na veliké pole, které jí božský Spasitel ke vzdělávání určil, a ukazuje nám, že i na tomto poli koukol roste. Ovšem nemělo by tak býti. Koukol, toť jsou dítky, které církvi sv. nedělají čest, které oplakává, o něž truchlí. Co na ní by bylo, nebylo by koukolu na poli Kristovu. Jako pečlivý rolník ujímá se osení a chrání, střeže je. Odkud pak je koukol? Ona jej nesila; kdo se dle její předpisů řídí, přijde k slavnosti žní do nebe. Přichází od nepřítele, který koukol nasel mezi pšenici. Církev nemá tedy viny. Jak mnoho by bylo jináče, kdyby jí křesťané poslouchali a její přikázání zachovávali. Ale tak mnozí nezachovávají její přikázání, nedbají jich.

Jde nářek světem do nepoddajnosti mládeže vůči rodičům, mistrům a pracedárcům; mládež chce jíti svými cestami, nechce se již dáti vésti, nechce se přikázání podrobiti. Tak i církev, strážkyně pole Kristova, může si stěžovati do mnohých dítek svých, které jejím přikázáním podrobiti se nechtějí, ačkoli by zachování těchto přikázání jejich štěstí bylo. Některá z těchto přikázání obdržela ve válečné době nový význam, na některých právě doba válečná své požehnání pro lidstvo ukázala. Věnujme tomu naši pozornost, jak nám to dnešní evangelium naznačuje.

I. Církev jest strážkyní pole Kristova a proto má pravo dávati přikázání, aby vzrůst osení nebyl porušován. Žádná spořádaná obec není bez zákonů; každý rolník má se říditi jistými pravidly. Nejvyší zákon pro něho zní: Smím jen dobré semeno

zasíti. Rolník uspořádá všechno, co vedle požehnání božího k setbě, k vzrůstu, k dobrým žním potřebno jest. Nikdo mu v tom nebude překážeti.

»Podobno jest království nebeské člověku, který nasel dobré semeno na poli svém.« Církev jest tedy strážkyní polé Kristova. Nemá-liž proto i právo nařiditi, co jest ku blahu pole, ku blahu osení? Kristus, který ji za správkyni ustanovil, dal jejím představeným toto právo slovy: »Co svážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« A dále pravil: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« Pole náleží Kristu; krev a život za ně položil. Církev sv. jest strážkyní tohoto pole; tedy dlužno jí zabrániti, by koukol nevzrostl, třeba tedy jí starati se o osení, třeba jí tedy stříci osení přede vším zlým, co by mu hroziti mohlo, tedy třeba jí bdíti, aby nepřišel nepřítel a osení nezničil.

Každý spolek má právo své stanovy si sám upraviti, a členové mají povinnost tyto stanovy zachovávati. Církev jest také veliká společnost i má také právo stanovy si upraviti, přikázání kázati a členové této společnosti, křesťané, jsou povinni tyto stanovy, tato přikázaní zachovávati.

Ale řekne někdo: Přikázání církevní jsou jen lidská ustanovení. Ovšem, jsou dána od lidí, ale od lidí, jimž Kristus svěřil věrnou péči o své pole; od lidí, jimž Kristus přenechal ustanoviti vše, aby lidi ke slavnosti žní do nebe vedli. Chceme-li žní se dočkati, máme se tedy držeti přikázání, která majitel tohoto pole dal; neboť ten má právo v tom rozhodovati.

II. Tato přikázání jsou pro nás velikým dobrodiním, neboť nám zajišťují dobré žně.

Co nařídí rozumný hospodář? Zajisté jen to, co jest ku blahu pole a ku blahu žní. Nejlepší semene rozsije, nejlepší pluhy a stroje si pořídí, vše to, aby měl vydatné žně. Má-li si církev sv. jinak počínati? Zdaž ji nermoutí, když vidí, jak koukol roste a se rozmáhá? Když hospodář netrpí, aby na jeho poli koukol rostl, zdaž je potom jeho nepřítelem, zdaž není spíše jeho dobrodincem? Když nechce církev sv., aby v srdcích rostl koukol, když se všemožně snaží, aby všichni jako nebeské rostliny k věčným žním se připravovali, je li pak nepřítelkyní lidí? Zdaž není spíše jejich dobroditelkou?

Viz, v obyčejném životě zapomíná člověk snadno na velká dobrodiní boží, na stvoření, vykoupení, posvěcení. Svátky nám připomínají tato dobrodiní, připomínají nám život a utrpení Spasitele, jeho Rodičky, jeho svatých. K blaženému vezdejšímu životu a k věčným žním dospějí lidé jen na cestě následování Kristova a jeho svatých. Abychom na to nezapomněli, ustanovila církev sv. svátky k našemu blahu; neboť tyto svátky k nám při práci volají: Ubohý, spracovaný člověče, nejsi zde jen proto, abys na poli tohoto života se plahočil, jsi zde pro věčné žně! Všechna práce tvá ti nepomůže, když jí Bůh nepožehná, neboť na božím požehnání všechno záleží. Svět ovšem smýšlí opáčně a říká:

»Hlavní věc jest pracovati a hodně peněz vyzískati,« a Boha nechává stranou — ke své vlastní veliké škodě.

Zdaž není i druhé přikázání církevní: »V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. pobožně slyšeti« velikým dobrodiním pro nás? Vždyť jen vysvětluje, jak můžeme zachovávati třetí přikázání boží, jak nejlépe můžeme sváteční den světiti a v odpočinku v Boha tráviti. Když pobožně mši sv. slyšíme, podporujeme tím své časné i věčné blaho; tím lépe to pochopíme, čím lépe jsme o mši sv. poučeni. Zdaž v ní nejsou všechny zásluhy, kterých si Ježíš Kristus svým životem, utrpením a smrtí získal, obsaženy a nám přivlastňovány? A zdaž není Kristus, který se tu Otci svému nebeskému za nás obětuje, Pánem času a věčnosti? Zdaž nás proto nemá ohled na naše časné a věčné blaho pobádati co nejčastěji — alespoň v neděle a zasvěcené svátky — mši sv. pobožně slyšeti?

I třetí přikázání církevní: »Ustanovené posty zachovávati« jest velikým dobrodiním pro nás«. Máme tím nabýti nadvlády nad vaší smyslností a vášněmi a za hříchy naše pokání činiti. Máme se proto postiti dle příkladu našeho Spasitele. Spasitel se postil, svatí se postili. Kdy a jak se máme postiti my, chceme-li býti následovníky Kristovými? Církev sv., strážkyně pole Kristova, ti praví: Učiníš radost své povinnosti, když na se malou oběť v pátek a ustanovené dni vezmeš. Je to mnoho? Není-liž to dobrodiní? I stát byl nucen ve válce jakýsi půst zavésti. Víme, proč se tak stalo; jedná se o naše vítězství, o blaho celé země, abychom mohli klidit, co na krvavém poli zaseto bylo. I u přikázání církevních jedná se o naše blaho, a naše věčné žně.

Podobné dobrodiní poskytuje nám čtvrté přikázání církevní. »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krev, nebudete míti v sobě života.« (Jan 6. 54). Ale, dobrý mistře, může se někdo ptáti, jak často pak mám ke tvému stolu přistupovati? Strážkyně pole Kristova, církev sv., praví: Co nejčastěji, ano i každodenně, ale alespoň jednou za rok, jinak nemůže býti řeči o životě, o vzrůstu, o cestě k věčným žním. Není-liž to dobrodiním pro nás, když nás takto církev sv. vybízí?

A jaké dobrodiní pro nás jest dobrá sv. zpověď! Neboť přispívá k tomu, abychom očistili své svědomí, abychom měli čisté, dobré svědomí. Jak trápí člověka zlé svědomí! Nedá mu ani pokoje, často ho dohání, že se sám u soudu udá, aby měl pokoj v srdci svém. Jak velké dobrodiní jest tedy, když nám církev sv. nařizuje, bychom alespoň jednou v roce řádnou zpovědí svědomí své očistili.

A i pátým přikázáním poskytuje nám církev sv. velké dobrodiní. Když zapovídá hlučné zábavy, odstraňuje příležitosti ke hříchu a nabádá nás, abychom více do srdce svého pohlíželi. Ano, i časný blahobyt tím podporuje, neboť často jednotlivci i celé rodiny upadají v chudobu, když jenom po zábavách a požitcích touží a jdou. Jsou tedy přikázání církevní velikým dobrodiním pro nás.

Při přikázáních církevních jedná se o věc důležitou. Jedná se o dobré žně. Je-li pak lhostejno, zda kdo seje dobré símě či koukol? Zdaž jest lhostejno, zda-li kdo dobré símě chrání či připustí, aby koukol vzešel a dobré símě udusil? Zajisté nikoliv; celé žně na tom závisí. Tak se také věc má se zachováváním přikázání, která nám církev sv. dala: celé nebeské žně na tom závisí; neboť těžkého hříchu se dopouští, kdo lehkomyslně a zúmyslně církevních přikázání ve věcech důležitých nedbá.

Nepřátelský soused ovšem lidem praví: Není to tak přísné s těmito přikázáními. Nedivme se, že tak mluví. Nemá radosti na duších, které rostou pro věčné žně; chce je míti v ohni, kam se koukol ke spálení hází. Chce rozkopati boží květiny, které chce církev vypěstovati; proto se plíží na pole Kristovo a ničí osení. Uspává napřed lidi, aby již neslyšeli, když je církev napomíná; když je uspal, může je snadno zahubiti. Co potom vroste, jest koukolem v srdci. Je to pravda či ne? Neboť jaký je následek, když někdo neděle a zasvěcené svátky nesvětí, mši sv. neslyší, posty nezachovává a ke stolu Páně nejde? Takový nemá pravé lásky ke Spasiteli a brzy se sv. víře odcizí. Nepřítel dílo své dokonal: na poli je koukol, zralý k spálení, až žně nastanou.

IV. Nemáme se konečně dáti svésti, abychom církve sv. nebyli poslušni, i tehdy ne, když vidíme mnohé, kteří církve neposlouchají, i když mnoho koukolu na poli Kristově vidíme.

Když bylina vzrostla, vypravuje sv. evangelium, tehdy ukázal se i koukol. Přistoupivše pak služebníci k hospodářovi, řekli jemu: »Chceš li, půjdeme, a vytrháme jej? I řekl: Ne, abyste snad, trhajíce koukol, nevytrhali s ním i pšenice. Nechte, ať obé spolu roste až do žní; a v čas žní řeknu žencům: Seberte nejprve koukol, a svažte jej v snopky k spálení; pšenici pak shromáždětę do stodoly mé.

Čekejme i my, až do žní. Často lze slyšeti žalobu: Chodím do kostela a tolik se modlím, a nic se mi nechce dařiti. Můj soused však pracuje i v neděli a při práci kleje, a vše se mu daří dobře. Netrpělivý člověče, nechceš čekati až do žní? Mohu to chápati, lecccs nám připadá za těžko; ale dnes opět slyšíme ujištění našeho Spasitele, jak bude o žních, Viz, tu bylo děvče, po dobré ranní modlitbě a po slyšení mši sv. dala se s radostí do práce. Při práci řízne se do prstu. Právě teď, kdy je jí doma co nejvíce třeba, nemůže delší dobu pracovati. »Jak se mně to musí státi?« Ubohé děvče, viz, jsi jako dobrý štěp v zahradě boží roubováno a šlechtěno utrpením, které ti Bůh poslal nebo připustil; ani utrpení není nadarmo pro dobu žní. Nemá li tě to potěšiti.

Viz, koukol nechává majetník pole růsti. Často se pyšní a převyšuje dobré osení; ale počkej až do žní. Pán pole tak poručil, aby tady stál, také k vůli dobrým, aby byli zkoušeni a očišťováni. Trpělivě a shovívavě čeká, ale jen až do žní. Nepřátelé nyní mluví o svobodě, vychloubají se svým vzrůstem, posmívají se dobrému osení, ale jen až do žní. Ano, mají svobodu: mají svobodu

nechoditi do kostela, mají svobodu nepostiti se, mají svobodu nepřistupovati ke stolu Páně, ale jen do žní. Tu řekne Pán pole, který jim zde dal svobodu růsti jako koukol k žencům: »Seberte nejprve koukol a svažte jej v snopky k spálení; pšenici pak shromážděte do stodoly mé.«

Zachovávejme tedy přikázání církevní zevrubně a svědomitě. Jsou velkým dobrodiním pro nás a důležitá pro naše vlastní žně. Ne marně praví sv. Augustin tak pevně: »Kdo církev nemá za matku, nebude míti také Boha za otce,« t. j. nenalezne milosti u Pána pole v čas věčných žní.

Proto mají také rodiče povinnost již dítky k zachovávání církevních přikázání přidržovati, především posílati je v neděli a ve svátek na mši sv. a v postní dni k postu. Rodiče, kteří dětem špatný příklad dávají, dusí dobré osení v srdci dětí. A přece se jedná o důležitou věc: o žně naše na věčnosti.

Když církev sv. bdí, aby zlý nepřítel nenasil koukolu do srdcí našich, když osení chrání, máme jí za to děkovati. Držme se jí, jen tak si můžeme slibovati bohaté žně, jen tehdy můžeme s důvěrou v obličej žencům se dívati, kteří nás pozdraví s rozkazem Páně: »Pšenici shromážděte do stodoly mé.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle dvacátá šestá po sv. Duchu.

»Kteréžto zajisté nejmenší jest mezi všemi semeny, když pak vyroste větší jest než všechny byliny.« (Mat. 13.)

Přátelé drazí! Bylo to roku 40. po Kristu za panování císaře římského Klaudia. Z přístavu ostijského kráčí po cestě k Římu chudý poutník a uvažuje, jak asi bude přijat tím hříšným, zhýčkaným Římem, jemuž šel kázat Krista ukřižovaného.

Poutník ten byl chudý rybář genezaretský sv. Petr, jemuž Kristus řekl, že na něm vystaví církev svou. Věděl sv. Petr, že je základním kamenem církve Kristovy, avšak přece pociťoval hrůzu, strach, když si vzpomněl, že stavěti má budovu církve, která by do svého nitra uzavřela netoliko celý Řím, nýbrž i celý svět.

Byl svatý Petr tím nepatrným zrnkem hořčičným, které vzklíčiti mělo na půdě pohanského Říma, které mělo vzrůsti v onen obrovský strom církve katolické, v jehož korunu měly se usadit všechny národové země, příslušníci a obyvatelé všech pěti dílů celého světa.

Poutník jedoucí dnes do Říma vidí z daleka již obrovskou majestátní kupoli svatopetrsskou, která převyšuje všechny hory rozložené kolem Říma, která hrdě vládne širé rovině Campagni i blízkému moři a která ztělesněním a naplněním onoho podobenství Kristova o zrnu hořčičném.

Během tří století, uprostřed bouří neslýchaných na půdě krví nesčíslných mučedníků zúrodněné zmohl se strom křesťanské

církve, že své mohutné ratolesti po všech končinách světa rozložil, že království boží na zemi pojalo ve své hranice všechny země a říše, všechny kmeny a národy.

Podobenstvím o zrnu hořčičném a o kvasu předpověděl Kristus Pán, že jeho království na zemi, církev svatá bude jedenkráte katolická, t. j. všeobecná, rozšířená po všech časech a místech.

Tentýž nebeský učitel vyřkl na jiném místě slova »Království boží ve vás jest«, čímž na jevo dal, že toto království jeho — království milosti a věčné spásy — stavěti a rozšiřovati máme v duších našich.

V duších lidských založeno však bývá dvojí království — království spásy i království věčné záhuby — podle toho, jak každý jednotlivec si svůj život zařídit a milosti boží v sobě působiti dá. Oboje však povstává ze zrna hořčičného a proto pojednáme si dnes s pomocí boží o dvojí důležité pravdě:

1. z malých počátků povstává spasení člověkovo,
2. a z malých počátků i hřích a záhuba věčná.

Moji drazí! K nepatrným počátkům připojil Bůh veliké věci. Pozorujme běh světa a vznik věcí v něm a přesvědčíme se, že tomu tak jest.

Veliký, mohutný je dub, lípa a maličký žalud nebo jadérko jest jeho původem. Odkud se berou veliké řeky? Nepatrný pramének, který z louky nebo lesa prýští, jest jejich počátek.

A rovněž tak děje se v životě obecném. Nepatrná událost bývá příčinou časného štěstí mnohého člověka. Mnohý kupec s málem začal a uživ dobré příležitosti, stal se boháčem.

Před rokem četl jsem v denníku, kterak 18letý mladík v Pešti vypůjčil si od matky své 500 K, za které koupil kůži na začátku války. Začal obchodovat, vydělávat a dnes je z 20letého mladíka milionář.

Praděd nynějších milionářů Rothschildů byl podomním prodavačem ve Frankfurtě. Začal s málem a dnes jeho synové mají víc než cena mnohých říší a států obnáší.

Hle, moji drazí, právě tak se děje i v říši duchovní s ctností křesťanskou a spasením věčným. Nahlédneme-li do života milovníků lidí, do života velikých světců, nalezneme, že pramének, ze kterého se vyřinula milost k budoucí jejich veliké svatosti a slávě nebeské, byl na pohled nepatrný a nicotný.

Veliký světec a zakladatel řádu jesuitského Ignác z Lojoly byl v mládí slávychtivým a svět milujícím voiínem. Byl poraněn a v nemoci dostalo se mu do ruky Písmo svaté, které jej uvedlo na cestu ctnosti a na cestu svatosti.

Jedna z nejsličnějších žen světových dějin byla královna Isabella kastilská. Než smrt zbavila ji veškeré krásy, takže k nepoznání zohavena ležela v nádherné rakvi.

Místokrál kandijský František Borgiáš byl vyzván, aby se na ni šel podívat. Učinil tak. Spatřiv k nepoznání změněnou tvář milované královny tak byl světskou marností a pomíjitelností do-

jat, že se vzdal všech hodností a stal se řeholníkem a vynikajícím světcem.

Sv. Margreta Cortonská utekla 15letá v mládí z otcovského domu do blízkého města, aby tam v neřestech a prostopášnostech mohla žíti.

Než jednou na procházce uzřela od červů žranou mrtvolu, v níž poznala jednoho ze svých milenců. Hrozným tímto pohledem tak byla ohromena, že vykonala hned životní zpověď, po ní vstoupila do kláštera, v němž činila těžké pokání za hříchy své po celý život.

Hle, moji drazí! Jediný řádek z Písma svatého stačil, aby z Ignáce udělal světce, jediný pohled přivedl k svatosti Františka Borgiáše a Margretu Cortonskou. Poslechli hlasu božího, hlasu vnuknutí a stali se svatými.

Tak moudrost a prozřetelnost božská navazuje často spasení naše na nepatrnou událost nebo dobrý příklad, který jest potom prvním kroužkem v zlatém řetězu ctnostného života a budoucí naší slávy. Kdo první milosti dobře užije, kdo dobrý ten skutek vykoná, ku kterému jej milost boží pohnula, nezvratně na cestě ctnosti pokračuje a věčné slávy dosáhne.

Z toho následuje, moji drazí, že nesmíme býti neteční k dobrým vnuknutím, že nesmíme ani tu nejmenší příležitost k polepšení svému zanedbati a pokládati ji za nepatrnou.

Žalmista Páně nás proto napomíná: »Dnes uslyšíte-li hlas Hospodinův, nezatvrzujte srdcí svých« — Ano, moji drazí, nezatvrzujte srdcí svých, slyšíte-li hlas svědomí, slyšíte-li mluvit v srdci svém Ducha svatého a anděla strážce, když vás varují, radí, nabádají; nezanedbávejte ničeho, ani těch maličkostí, které pomáhají utvrzovat ve vás království boží, které ze zrna hořčičného, z nepatrných počátků vyrůstá.

Často považujeme jako svět skutky křesťanské víry, modlitbu, pozdrav, posmeknutí, kříž svatý za malichernost, málo ceníme malé službičky křesťanské lásky prokázané nám od našeho bližního a přece u Boha to nejsou maličkosti. Každá nepatrná myšlenka, hnutí srdce, čin proniknut láskou k Bohu, je před Bohem obrovským stromem ctnosti a věčné odplaty.

K papeži Piu IX. hlásil se k audienci stařičký jeden biskup z Ameriky. Opíral se o neúhlednou dřevěnou hůl, kterou mu papežští služebníci chtěli odníti a sami jej raději k papeži dovésti. Stařičký biskup se zdráhal hůl odložiti řka, že je tuze na hůl zvyklý. Když přišel před sv. Otce, podal mu hůl se slovy: »Přijmiž Vaše Svatost laskavě tuto hůl jakožto oporu Vašeho stáří.«

Pius IX. vzal hůl, než vracel ji biskupovi ihned zase zpět s poznámkou, že ta hůl je pro něho příliš těžká a že nechce takového stařičkého biskupa o podporu a oporu oloupit. Usmál se biskup a pravil: »Vaše Svatost sundejte víčko s hole.«

Pius IX. oddělal víčko a z neúhledné hole vytáhl hůl z čistého zlata, kterou sv. Otci američtí diecesané posílali jako dar.

Nejmilejší! Tak se to bude jednou míti s našimi maličkostmi, s našimi dobrými skutky, které svět pokládá za malichernost.

Raneček dobrých skutků promění se jednou před soudnou stolici v pořádný ranec zlata, který s úsměvem od nás přijme Ježíš Kristus, náš Vykupitel, Pán a Soudce se slovy:

»Pojďte požehnaní Otce mého a vládněte království, které připraveno vám od věčnosti, neboť co jste učinili jednomu z maličkých mých, mně jste učinili.«

Přátelé drazí! Na světě všechno zvolna pokračuje, vše děje se postupně, nikde není skoku s největší výše do propasti ani naopak. Tak je to s naším duchovním životem. Svatí nestali se za den svatými, hříšník nestal se hříšníkem přes noc.

Sv. Bernard di: »Kdo na cestě spasení nepokračuje, couvá zpátky.«

Hřích a záhuba věčná u člověka má skrovné začátky. Z jiskřičky, kterou by snadno malíčkem mohl uhasiti, vzroste požár, který domy a města v popel a rum obrací, z malounkého kaménku nebo ledu, který udrolil se ze skály na výšinách alpských, vzroste obrovská lavina, jež lesy vyvrací, na úpatí hor vesnice zasypává a ve sněhu na sta lidí pohřbívá. Z nepatrných pramének povstává široká řeka atd. Tak i člověk nepadá rázem, na jedenkráte, nýbrž postupně. Jeden hřích hříchu ruku podává, nešlechetnost jedna plodí druhou. Myšlenka plodí žádost, náchylnost, náchylnost se mění v obyčej a vášeň, obyčej v hříšnou náruživost.

Všimněme si života jednoho z největších podvodníků světa hraběte Caglistra, jenž žil v druhé polovici 18. století.

Jako malý chlapec přišel na vychování do kláštera k Milosrdným bratřím. Z kláštera však byl vyhnán proto, že při čtení životopisů svatých různé žerty a necudnosti do vypravování vplétal. Později v Palermě na Sicilii klamal lid všelikými čarami a kouzly a paděláním rukopisů. Na útěku seznámil se v Kalambrii s Lorencou Feliciani, kterou si vzal za manželku proto, aby svou krásou lákala muže a hříšně veliké sumy peněz manželi vydělávala. S ní provandroval celou téměř Evropu připravuje různé tinktury a zázračné vodičky, které lehkověrným dámám za tisíce prodával. Pro hrozné podvody byl v Paříži vsazen do žaláře a konečně z Francie vyhnán. Dlouho ještě podváděl kde koho mohl, až konečně byl v Římě zatčen a oběšen.

Přátelé, tak anebo podobně začíná každý podvodník, lupič, vrah.

Hle, tu je malý chlapec — umí lhát jako psát, rodičové sami se tomu smějí, že tak vtipně selhati a sem tam něco maličkého ukrásti dovede.

A hle — ta ruka, která brávala mlsky a krejcary rodičům, sahala za několik roků do truhel a pokladnic, vloupávala se do domů i chrámů, až ocitla se v doživotním žaláři nebo na šibenici. Odkud vyrostl tento strom nepravosti? Z nepatrného počátku! Hřích malý byl lavičkou a můstkem k většímu.

Pramatka naše Eva přistoupila k zapovězenému stromu, dívala se mlsně, zatoužila, jedla, svedla muže svého — tu máte žebřík hrozného hříchu dědičného. Jidáš byl nejprve závistivým, lakomým, zrádcem Krista Pána, zoufalcem a samovrahem.

Tak z nepatrných jadérek roste strom nešlechetnosti a přináší samé ovoce zlé, hořké a trpké. Nepatrný přestupek v mládí zapřený a nepokáraný, nepatrná lež bez odhalení a trestu ponechaná, nepatrné odcizení bez citelného napomenutí zůstavené, týrání zvířat a rvačka chlapecká byly první stopy na dráze bezbožnosti při každém sebeohavnějším zlosynu.

Nekáráním a hříšnou shovívavostí z mládí proměnila se lež v křivopřísežnost, odcizení maličkosti v loupež, chlapecká rvačka v násilnictví a vraždu.

Svět tak rád pokládá hříchy za chybičky, za slabůstky a přece se z nich rodí, z nich rostou zločiny a věčná záhuba — a přece všechny nejhorší pohromy a neštěstí na světě původ svůj měly v takových chybičkách a slabůstkách.

Manželka Lotova pro jediný všetečný pohled obrácena jest v solný sloup. Spanilá Dyna, o níž je řeč v první knize Mojžíšově, neprozřetelné vkročení do města chananejského zaplatila ctí a byla příčinou strašlivého krveprolití. Kázání mistra Jana Husa byla příčinou odsouzení jeho a počátkem hrozných bouří husitských. Ta dnešní světová bouře válečná povstala, jak všichni víte, z tak zvaných nepatrných hříchů jednotlivců.

Do nekonečna mohl bych mluviti, kdybych z dějin a ze zkušenosti lidské měl uvésti vše a připomenouti, kterak z nepatrných počátků vznikly spousty a zhouby zde na tomto světě, že věčná záhuba millionů a millionů lidí ze zanedbaných chybiček a hříchů povstala.

Přátelé drazí! Prohlédněte důkladně srdce vaše, zda nezahnízdila se v něm nějaká ta chybička pýchy, lakoty, nečistoty a hněvu, zda neusadil se v čele našem nějaký malý červík nespokojenosti, závisti, netrpělivosti a reptání, neboť ne nadarmo varuje nás latinský básník Ovidius. »Odpírej počátkům zla, neboť pozdě lék se strojí, jestliže zlo dlouhým otálením bylo se zmohlo.«

Podle onoho poznání, kterak malé věci těžkých následků bývají příčinou, zdvojnásobněme svou bdělost nepovolujíce zlému ani v maličkostech, abychom v osidla velikého zla neupadli. Všemu, co jen pozdaleka se hříchu podobá, vyhýbejme se svědomitě, neboť rozmanitých léček a nástrah užívá úhlavní nepřítel našeho spasení, aby lest svoji na nás provedl. Zvláště pak u vychování dítek na každou vadu sebe menší bedlivi buďte, milí rodičové, a záhy přikládejte rukou svých k vytrhání koukole z útlých srdcí svých zplozenců, aby nespustlo to pole Bohem vám svěřené a bodláčím nevděku a trním nezdárnosti aby vás neporanilo na stará kolena.

Končím, moji drazí, dnešní úvahu, k níž myšlenky mi vniklo krásné podobenství Kristovo o zrnu hořčičném a o kvasu. Pamatujte sobě z podobenství tyto svaté pravdy, že z nepatrných po-

čátků vyrůstá strom svatosti i hříšnosti v duši lidské — onen ku věčné slávě, tento k věčnému zatracení — na onom vždy krásnější a hojnější dozrává ovoce křesťanských ctností — na tomto vždy četnější se ukazují červivá, nahnilá jablka nepravosti, ovoce trpké a jedovaté. Buďmež vděčni za to Bohu, že blahodárný strom své církve svaté rozšířil Bůh i nad naší vlastí, drahými Čechami, že v jejím stínu jsme vyrostli, že ona nás vede ku spáse.

Pán Ježíš pravil v dnešním podobenství, že ze skrovných počátků povstalo jeho království boží zde na zemi, že však vyrostlo ve veliký strom, v jehož koruně sídlí ptactvo nebeské, to jsou údové církve svaté, k nimž i my nehodní všichni patříme.

O buďme, moji drazí, hodnými ptáky na těch ratolestech stromu církve Kristovy, buďme slavíky, skřivánky a vlaštovkami, kteří denně zpívají chválu Bohu všemohoucímu, sloužíce mu ve víře, naději a lásce.

Kéž nikdo z vás ať nesedí ve větvích stromu církve jako jestřáb a ostříž, jenž číhá úkladně na nevinnou holubičku, kéž nikdo z vás není kachnou, která je symbolem a obrazem lidí těch, jichž Bůh břicho jest, kéž nikdo z vás ať není loupeživou strakou dychtící po jmění svého bližního.

Jako ptáček za vichru obejme nožkami svými větvičku stromu a pevně stojí, tak i my přitulme a přiviňme se ku stromu církve. Učiníme-li tak, nebudeme se báti těch nejhorších bouří časových, v libém stínu stromu Kristova naučíme se býti věrni Bohu v každém ohledu, v každých maličkostech; abychom bez porušení v nevinnosti, čistotě a ctnosti uchovali se ke dni Kristovu a z úst soudce nejspravedlivějšího požehnaný výrok zaslechli: »Dobře, služebníci věrní, že jste nad málem byli věrní, nad mnoho věcmi ustanovím vás, vejděte v radost Pána svého.« Amen.

Alois St. Novák.

Neděle dvacátá sedmá a poslední po sv. Duchu.

O věčnosti.

»Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« (Mat. 24, 35.)

Během roku stavěla nám před oči svatá církev pozemský život našeho Pána a Spasitele. Ukazovala nám jeho se vtělení v lůně nejblahoslavenější Panny, jeho narození ve chlévě v Betlemě, jeho dětství, jeho skrytý život v chudém domě v Nazaretě, jeho veřejné působení učitelské, jeho přehořké umučení a smrt, jeho z mrtvých vstání a na nebe vstoupení. Celé dílo vykoupení bylo předmětem našeho uvažování. Vedeni církví následovali jsme Spasitele krok za krokem až na horu Olivetskou, odkud on se vrátil k Otci a zmizel z našich zraků. Zbývá nám jen, abychom

se zabývali dokonáním díla vykoupení, abychom si předvedli před oči a ducha druhé příští našeho Pána, oslavení jeho a moc při soudu všeobecném, jeho slavný triumf (vítězoslávu nad jeho nepřáteli, jeho a jeho vyvolených konečné oslavení). — A toto se stává dnešního dne, v poslední neděli roku církevního, kdyžtě se nám předkládá k rozjímání v evangelium soud všeobecný ve spojení se záhubou Jerusalema Učedníci ptali se Spasitele, který právě předpověděl záhubu města vražedného, kdy se to stane, a kdy bude konec světa. Na obě otázky dal on odpověď. Zvěstoval zkázu Jerusalema a ujišťoval, že toto pokolení ji ještě se dožije. Zároveň zvěstoval učedníkům znamení konce světa, z mrtvých vstání zemřelých, jeho příchod k soudu, zakončení dějin světa, konec časů a zapadnutí jich do moře věčnosti. Zkáza Jerusalema má býti zárukou pro druhé proroctví o konci světa a druhém příští Ježíše Krista ke všeobecnému soudu. — První proroctví se splnilo úplně jak Spasitel předpověděi, splní se tudíž i druhé proroctví; neboť Spasitel ujišťuje: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« (Mat. 24, 35)

Tímže nám předkládá k úvaze církev tuto ohromující pravdu, chce své věrné dítky síliti a k vytrvalosti nadchnouti. Hle, vaše namáhání a boje trvají jen krátkou dobu, pak přijde Hospodin a uvede nás do věčné blaženosti. Věnujme tudíž dnes na konci roku církevního svoji pozornost svému budoucímu osudu, věčnosti. Tato veliká myšlenka, jak sv. Augustin ji zove, budiž předmětem našeho rozjímání.

I. Uvažujme tudíž předně pravdu: Jsme stvořeni pro věčnost. O tom nás ujišťuje víra, tomu nás učí rozum, to nám hlásá lidstvo.

1. Víru tuto vyznáváme v apoštolském vyznání víry slovy: »Život věčný«. Smrt není koncem všeho, ona jest jen vrátným, který otvírá duši bránu k životu věčnému. Tuto pravdu hlásá nám slovo boží už ve Starém Zákoně, kde se praví: »Člověk vejde do domu své věčnosti.« (Euch. 12, 5.) O této věčnosti mluví Pán, když nám líčí velkolepé divadlo všeobecného soudu na konci světa. Tam bude přiřčena spravedlivým odměna, bezbožným věčné zatracení.

2. Též díla boží ujišťují nás o této pravdě. Proč přišel Syn boží na svět, přijal člověčenství na sebe, vedl život plný strastí a námah, vytrpěl konečně nejukrutnější smrt? Spasitel dává nám sám odpověď: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného vydal, aby všichni, kdo v něho věří, nezahynuli, nýbrž měli život věčný.«

3. O čem nás víra ujišťuje, to zvěstuje nám hlas lidstva. I u nejdivočejších národů, i u těch, kdož téměř na stanovisku zvířecím se nalézají, shledáváme víru v odměnu na onom světě, v život posmrtný. Tato víra jest tak stará, tak rozšířená, jako pokolení lidské. Tak nazývali Řekové místo, kam se dostanou spravedliví, elysium, a líčili úchvatnými obrazy tresty, jež čekají bezbožných v tartaru. Tu se nám líčí bezbožník, jak sžírán jest

palčivou žízní a ukrutným hladem, svými nohami v čerstvé vodě stojící, zatím co se sklání nad ním strom se svým ovocem. Když nyní onen bezbožník, Tantalus se zove, otvírá ústa a sklání se k vodě, aby srkal, prchají vlny zpět, a když vztahuje ruce po ovoci, aby hlad utišil, zdvihají se rychle větve vzhůru. Nuže, odkud toto všeobecné přesvědčení? Ono jest zbytek ze zjevení.

II. Nejsme jen určeni pro věčnost, my stojíme též na prahu věčnosti. Kolik millionů lidí od prvního Adama a Evy bylo na zemi! Pokolení za pokolením vystřídalo se na jevišti života. Ani jediný z velkých a mocných světa, kteří naplňovali hlukem svých činů okrsek země, nezbyl. Nikdo z boháčů nemohl se vykoupiti z pout smrti a zatarasiti brány věčnosti a kdyby byl nabízel i milliony. To zakusil onen bohatý muž v evangeliu, který chtěl právě stavěti nové větší stodoly a zásoby si udělati na mnoho let. Hrozná zvěst učinila přítrž všem jeho plánům: »Blázne! Ještě této noci chci duši tvou požadovati od tebe; čí bude, co jsi nashromáždil?« (Luk. 12, 20.) A jako tento boháč, zakusili to milliony takových před ním a po něm, že stáli na prahu věčnosti, a pohlceni byli od ní dříve, než se toho nadáli.

Totéž naučení podává nám, nejmilejší, naše okolí. Neotevírají se každodenně tomu anebo onomu z našeho nejbližšího okolí brány věčnosti? Tu postrádá s krutou bolestí rodina svého živitele, tam byla vyrvána z náručí dítek matka, tu oplakávají rodiče své milované dítko. Kam se odebrali? Na věčnost. Týž osud očekává dnes anebo zítra též nás: neboť i my stojíme na prahu věčnosti, a každého dne, každé hodiny může to platiti o nás: Doba přítomná jest ta tam a věčnost nadále naším domovem. Pečuj tedy o to, aby ti otevřela smrt pravou bránu. To jest v moci tvé; nebo nejen jsme stvořeni pro věčnost, nejen stojíme na prahu věčnosti, my jsme též pány věčnosti. Ihned při vkročení na věčnost otevírají se dvoje dveře: nad jedněmi stojí psáno: »Věčný život«, nad druhými: »Věčná smrt«. Co z těchto obou tvým údělem bude, závisí od tebe. Pán učinil závislou tvou věčnou blaženost od tvého se přičinění. Porovnává Spasitel království nebeské ku pokladu, kterého si máš získati, kteréhož máš dobýti si, se ní, kterou si sám musíš připraviti. Protož píše sv. Pavel: »Nemylte se: Bůh nebývá posmíván. Nebo co člověk bude síti, to bude i žíti. Nebo kdo rozsívá v svém těle, z těla i žíti bude porušení: ale kdo rozsívá v duchu, z ducha žíti bude život věčný.« (Gal. 6, 7, 8.) Nuže jaký bude tvůj osud na věčnosti? Ty sám si můžeš odpověď dáti na tuto otázku. Uvažuj svůj život. Jaký život, taková smrt; jaká smrt, taková věčnost. Pamatujme na tyto pravdy, když se nám cesta ctnosti obtížnou, oběti povinnosti příliš veliké zdají. Neboť uvažování těchto pravd povede nás k ctnostnému životu, ku blaženému konci, ku blažené věčnosti. Amen.

Dr. *Antonín Ondroušek.*

Cyklus Tobiáš.

Napsal František Vaněček. — (Dokončení.)

VI.

Modlitba nás: I. povznáší, II. sílí, III. potřebná je.

»Tedy Tobiáš zplakal a počal se modliti s pláčem řka: Spravedlivý jsi, Pane, a všichni soudové tvoji spravedliví jsou a všecky cesty tvé milosrdenství a pravda i soud.«
(Tob. 3, 1 a 2.)

Byl výstup v rodině Tobiášově, když ve své spravedlnosti a chudobě chtěl ještě zkoumati i almužnu mu věnovanou. Jsou duše zbožné, které vidí někdy hřích, v čem ani není hříchu, to jsou duše úzkostlivé, s kterými třeba míti největší trpělivost a vyvésti je z jich bludu. Tak tomu nebylo u Tobiáše, který nic nespravedlivého nechtěl míti v domě. Žena jeho unáhlena, počala vyčítati mu modlitby i almužny jeho a posmívati se zbožnosti jeho. Manželka, tedy duše nejblíže s ním žijící, která nejvíce lásky a trpělivosti má míti s mužem svým, staví se do řad nepřátelských. To jest zvláštní druh kříže, který seslán byl Tobiášovi. On byl zneuznán od svých nejbližších a nejmilejších. To jest zkouška největší, jakou Bůh dopouští na miláčky své, že jim nerozumí ani nejbližší, a že je podezřívají. To jsou zkoušky zvlášť těžké i pro duše svaté a Bohu věrné, že touží po smrti. Tak čteme o Jeremiášovi a Ezechielovi, prorocích, že všechen lid od nich jako od proroků falešných prchal a je v nenávisti měl, tak že Jeremiáš (15, 10) dí o sobě: což jsem zloděj a lupič a lichvář, že všechno utíká přede mnou? — V noci přišel Nikodem k Pánu pro strach před židy. Eliáš, když byl ode všech opuštěn a jako uprchlík pod jalovcem ukryt, přál si smrt. Tak bylo i s Tobiášem, byl neschopen práce, opuštěn a podezříván jako Job a tu místo křiku a omluv a domluv opouští příbytek svůj a venku pod širým nebem — se modlí s pláčem a opakuje víru svou v prozřetelnost boží: vše jde na kříž se mnou — ale Ty, Pane, jsi spravedlivý, všechno neštěstí jde na mne a Tys přec milosrdný. — V největším kříži a opuštěnosti Tobiáš se modlí. Modlitba jest dar boží, kterým duše jest povznešena a posilněna a proto jest modlitba potřebou duše. Na ni dnes upřeme své zraky a budeme rozjímati, jak I. modlitba člověka povznáší, II. jak sílí a III. a proto potřebnou.

Pojednání.

I. Jak nás modlitba povznáší, poznáme již z toho, co modlitba jest. Modlitba jest povznesení mysle k Bohu a rozmluva s ním. Co může býti vznešenějšího?

Rozmluva s někým nezůstává bez výsledku, buď jej povznáší buď snižuje. Rozmlouváme-li příliš se světem, i duše naše světačí.

Za to když rozmlouváme s Bohem, duše se povznáší. Modlitba jest nejvznešenější výkon, který člověk konati může. On rozmlouvá s Bohem o své duši, životě, věčnosti, hříchu a o božích vlastnostech a dobrotě.

Tobiáš zanechal rozmluvy se ženou a začal upřímně rozmlouvati s Bohem o svém kříži, a při tom vzpomínal svých a svých otců hříchů a končí svou modlitbu: A nyní, Pane, podle vůle své učiň se mnou a rozkaž, ať jest v pokoji vzat duch můj, neboť užitečnější jest mi umříti, nežli živu býti. — Tobiáš modlitbou posilněn a osvícen, povznešen nad všední život a uklidněn. Toť jest ovocem modlitby upřímné a zbožné. Neumí se ovšem lidé modliti a myslí, že modlitba jest odříkávání slov, kdežto jest povznešení mysle k Bohu — a rozmluva s ním. Ty účinky modlitby patrny byly na Mojžíšovi, když vstoupil na horu a v rozjímavé modlitbě trval, byla tvář jeho při sestupu s hory ozářena tak, že se báli synové israelští přistoupiti k němu.

Duše modlitbou bývá osvícena, a pak soudí jasněji o mnohých věcech, o kterých s Bohem rozmlouvala. Starý spisovatel církevní Tertullian dí, že duše lidská stává se andělem, když s Bohem na modlitbě rozmlouvá.

Modlitba dává duši šlechetnost smýšlení. Sv. Jan Zlatoústý dí: »K jaké blaženosti jsi modlitbou povýšen a jakou slávou obklíčen! Ty mluvíš s Bohem.«

Ač tak vznešená jest modlitba, přece většině lidí jest modlitba těžkou, že duše se neumí k Bohu povznésť a s Bohem rozmlouvati. Člověku má býti rozmluva s Bohem nejdůležitější, ježto býti s Bohem má býti naše povolání po celou věčnost. S nikým nemáme tolik co jednati jako s Pánem Bohem, aby vše bylo v pořádku. Proto ustálila se zásada svatých: »Ten žije dobře, kdo umí se dobře modliti.« (Sv. Aug. Hom. 4 ex 50.) Jak se modlíš, tak žiješ. Proto byl život Tobiášův tak vznešený, že uměl se tak modliti, při všem s Bohem rozmlouvati, čili jako to vyjádřil ve slovech napomenutí svému synu: »Po všechny dny života svého v paměti měj Boha a varuj se, abys nikdy nesvolil k hříchu, a abys neopouštěl přikázání Pána Boha našeho.«

Vše kolem nás nutí obírati se věcmi pozemskými. Vše táhne do všednosti, jen modlitba nás povznáší k Bohu, nebi, věčnosti, a šlechtí člověka tím, že jej učí býti dítětem božím a jednati také jako dítě boží. Modlitba dodává zásady života vznešené a proto člověk, který umí se modliti, jest vzdělaný i šlechetný. Muži modlitby byli učiteli často i učených.

Sv. Tomáš, vzor učených lidí, o sobě říkal, že se více naučil v modlitbě než v knihách. Jiní se učili pohledem na kříž moudrosti životní. Sv. Paškál, pastevec, učil se na pastvě teprve čísti, a řeč jeho byla tak moudrá, že se s ním učení radili. Ovšem sv. Paškál byl muž opravdové modlitby, které se musíme také učiti a v ní cvičiti. My jsme dítky boží, a nevíme, co z nás ještě bude, ale musíme se cvičiti vcházeti a mluviti s Pánem Bohem jako Otcem svým a s ním mluviti, ač jej nevidíme. V přítomnosti

boží jsme, jako se pohybujeme ve vzduchu nás obklopujícím. To vědomí jest naše stálá modlitba, která nás povznáší a též sílí.

II. Tobiáš v největší opuštěnosti vyšel ven a modlil se. Modlitba jest pramen síly duševní.

Na člověka doléhá svět a kříže a nedostatky, k nesení jich jest třeba síly, kterou nebudeme míti, když se nemodlíme. Modlitba nás přenáší do jiného světa, který jest právě tak skutečný, jako země, po níž chodíme, a jako slunce, na něž se díváme. Modlitba nás uvádí do neviditelské věčnosti, ale do skutečné věčnosti a učí nás měřiti vše měrou věčnosti a to dodává člověku zvláštní sílu a radost i odvahu.

Modlitba jest pokrm duše. Známo, že hladový člověk nemá síly. Duše, která neumí se modliti, jest slabá, ona vše měří jen měrou pozemskou a proto se nemůže doměřit. I duše potřebuje pokrm, a tím jest modlitba, rozmluva s Bohem. V těžkých chvílích, které přijdou na člověka každého někdy, jako přišly na Tobiáše, nejlépe jest se modliti, poněvadž duše přenesena bude na chvíli před Otce nebeského, s nímž rozmlouvá a z té rozmluvy čerpá sílu.

Modlitba jest nápoj duše. Jsou vždy chvíle, kdy suchopár duše se dostaví a vše jest vůkol smutné. To jest nebezpečná chvíle a pokušitel není daleko. Modlitba jest občerstvení duše, do níž padá rosa nebeská. Kdo z vás jest smutný, modli se. Jísti jest lidem potřebou a nic se nediví, že mají častěji za den jísti. Modlitba však jest většině lidí těžkou, a většina se neumí ani modliti ani v kostele. Umí jen modlitby říkati, ale neumí s Bohem rozmlouvati a s ním se radovati.

Vysazeni jsme i mnohým pokušením, které se dostavují a tu jest třeba síly vnitřní, kterou můžeme nabýti modlitbou. Většina modliteb týká se proseb za hmotné věci, tak že zapomínají, že duchovní věci jsou důležitější. Sv. Filip Neri svým žákům říkával často, že modlitba jest výsada člověka, kdo se nemodlí, jest jako němá tvář. Žák jeho P. Manni říkával: Myslete na Boha a modlete se a vše jest dobře uděláno..., nebo když se modlíme, polepšujeme svůj život, dáváme do pořádku své chování a umýváme své skvrny. Dobrá modlitba nestrpí, aby zůstala skvrna na naší duši. — K tomu všemu dodává modlitba odvahu i sílu.

Proto také ďábel hledí modlitbu duši zoškliviti. Nic není pro ďábla tak hrozného jako modlitba a ničemu nestaví tolik překážek v cestu jako modlitbě. Nelze ani vylíčiti vše dobré, které modlitba na duši i těle působí. Klid mysle a radost života, síla v kříži, spokojenost s málem — to vše nese modlitba skutečná, opravdová modlitba s Bohem. Proto o modlitbě musíme býti přesvědčeni, že jest nám potřebná.

III. Bůh nejdobrotivější své milosti a dary navázal na naše modlitby v Jeho duchu a v Jeho Jméně, a proto jest modlitba podmínkou vyslyšení a milostí. Bůh ví o všem, co potřebujeme, ale své dary váže na naší modlitbu. »Proste a bude vám dáno, tlucte a bude vám otevřeno.«

My si musíme uvědomiti, čeho se nám nedostává, a pak musíme za to prositi, ale vždy napřed za spravedlnost boží, za království boží a teprvé potom za věci hmotné, které zahrnujeme jedním slovem »chléb vezdejší«.

Modlitba jest klíč k pokladnici boží, kdo ji neužívá správně, z pokladů božích ničeho nedostává. Dívejte se na zemi, kdy dává úrodu? Když jest od člověka vzdělávána, potem takřka zalévána. Kdybys měl nejkrásnější zahradu a v ní nepracoval, co by z ní bylo i při nejkrásnějším jarním sluníčku? Poušť. Tvá duše jest jako zahrada. Modlitba jest práce duševní a z té přichází pak požehnání. Ze zemských pokladů tuhou prací dobýváme rudy, modlitbou nebe! Nám jest dáno pravidlo života: modli se a pracuj.

To není jen pouhé napomenutí, nýbrž jsou to podmínky blaha na zemi a na nebi. Obé patří dohromady. Pracuješ-li, ale nemodlíš se, získáš něco, ale nemáš zásluhu a požehnání. Modlitba doplňuje práci a získává vše, co není v naší síle a moci. Proto jest hrozné neštěstí člověka nedbati modlitby. Jsou lidé, kteří se domnívají, že modlitba jest čas ztracený; tací lidé jsou skoro ztraceni. Svět se nyní nemodlí. Modlitby velmi ubylo a zejména modlitby rozjímavé, modlitby chvály a díků, ještě tak se pěstuje modlitba proseb. S modlitbou ale odešlo i požehnání, mravní síla, radost životní. Bez modlitby zavřena pokladnice boží.

Domníváte se, že by Tobiáš byl muž tak pevný a tak šlechetný, kdyby nekonal tak rád a tak vroucně své modlitby? — Domníváte se, že by měl více pokoje v rodině, kdyby byl méně chodil s Bohem, jehož měl ustavičně před očima? Zde v Tobiášově rodině vidíme, jak modlitba byla mu útočištěm posledním v nejhorší chvilce rodinného života. Jedné ženě, kteráž si velice stěžovala do domácích křiků a nesvárů manželských, poradil duchovní její vůdce, aby místo odmlouvání a napomínání zkusila to modlitbou. Výsledek byl nápadný. Tichá modlitba byla výmluvným káráním. Modlitba jest podmínkou požehnání.

Proto: modli se a pracuj. O práci jsem mluvil, jak byla v rodině Tobiášově milována. O modlitbě jsem mluvil dnes. Modlitba dává směr životu pravý, též světlo a šlechetnost pravou.

Cvič se v modlitbě, nedej se másti ani zdržeti žádnou výmluvou smýšlenou, z nichž dvě uvedu. První zní: my jsme lidé světští, nemáme čas na věci duchovní. Říká se, že světské povinnosti vyžadují čas a sílu, a že ctnost se přehání. Když ve světě jsme, musíme světsky žíti. Jsou povinnosti, které se týkají jednotlivých stavů, ku př. povinnosti rodičů, vladařů, vojína a ostatních, kdo v onom stavu nejsou, se netýkají; ale jsou povinnosti, které souvisí se křtem sv. a všech křesťanů se týkají a tu táži se: což jest někdo povinen býti méně křesťanským, je-li vojákem nebo řemeslníkem? Jest snad jiné evangelium pro obchodníka, jiné pro čeledína? Jest jiný křest pro krále a jiný pro poustevníka? Jest někdo z pokřtěných, kdo není údem Ježíše Krista, žákem svatého kříže? poutníkem na zemi? Učinil Pán Ježíš výminku pro svět a

přátely jeho? Řekl Pán, že zákon jeho pro lidi ve světě neplatí? Pravý opak řekl! Jste ze světa, jistě.

I Magdalena byla ze světa, ale proto neměla sebe za zbavenou povinnosti činiti pokání. David jednal světsky, ale proto neměl se za zbavena povinnosti lkáti nad hříchem svým. Jste-li na světě, pak tím více musíte dbáti modlitby, abyste v ní našli útočiště, sílu a radost. Kdo světským povoláním se obírá, musí tím více k Bohu obraceti duši svou a s ním rozmlouvati.

Jiní říkají: nemám času se modliti. Ubohý! K čemu ti Bůh dává vůbec čas, než abys Boha prosil za odpuštění hříchů a milosrdenství udělil. Nemáš času? Nemáš času býti křesťanem? Člověk, který se nemodlí, jest člověk, který nezná Boha, nemá náboženství a také naděje. Nemáš času? Modlitba jest začátek všeho dobrého.

Sv. Vincenc de Paula říkával, že nelze nic kloudného čekati od člověka, který svou ranní a večerní modlitbu nekoná. Drazí, tak mluví mnohá duše, která u dveří mocných a vlivných lidí škemrá o přímluvu, jen u brány nebeské neprosí. Nemáš času? Ale máš čas jen pro zábavu, procházku i břich. Všechny koncerty, divadla, hostince a výlety svědčí, že mají lidé času dosti pro vše, krom modlitby. Jak málo lidem záleží na spáse duše. Běda lidu, jenž se přestal modliti — i milosrdenství boží ochladá a se vzdaluje. Žalm (65, 20) dí: »Požehnán buď Bůh, kterýž neodvrhl modlitby mé a milosrdenství své.« Obé souvisí: modlitba i milosrdenství. Budiž rozjímání dnešní školou lásky k modlitbě, k tomu, což jest nejvznešenější naše práce, a nejlepší síla mravní a denní náš chléb. Amen.

VII.

I. Čistota nebem duše. II. Nečistota peklem jejím.

V ten čas vyslyšány jsou modlitby obou dvou před obličejem slávy nejvyššího Boha: a poslán jest anděl Páně sv. Rafael, aby je uzdravil oba dva, jichžto časem modlitby před obličejem Páně dály se. (Tob. 3, 24 a 25.)

Slyšeli jsme modlitbu Tobiášovu v jeho soužení, v němž viděl, že by mu lépe bylo zemříti než žíti, ale položil výsledky své modlitby do rukou božích. O jiné modlitbě zmiňuje se kniha Tobiáše, kterou konala Sára, dcera Raguelova v Rages, která jsouc bohabojná a čistotná zvláštním způsobem byla zkoušena. Tak jest na tomto světě vůbec, že každý nese kříž svůj. Tobiáš chudobu a nemoc, v domě Raguele pak byl kříž prazvláštního druhu. Ta čistá dcera zasnoubena byla sedmkráte muži a sedmkráte duch zlý způsobil smrt snoubence jejího. I bylo jí proto mnoho trpěti, neboť všichni soudili, že není Sára bez viny, ano i služka domácí potupila ji nazývajíc ji »vražednicí mužů«. Kdežto

Sára, duše čistá, mohla právem se modliti: Ty víš, Pane, že jsem čistou zachovala duši svou od všeliké zlé žádosti, nikdy jsem se s hrajícími (na veselých tancích) nesměšovala aniž jsem měla spolku s těmi, kteří v lehkosti chodí. Buď jsem nebyla hodna jich, aneb oni nebyli hodni mne, že jsi snad jinému muži zachoval mne. Ale toť má zajisté každý, kdož tebe ctí, že život jeho, bude-li v zkušení, korunován bude: pakli bude v soužení, vysvobozen bude; a bude-li v trestání, k milosrdenství tvému bude moci přijíti. (Tob. 3, 16—22.) Duše spravedlivá a čistotná modlila se ve svém soužení, ale plná víry v boží prozřetelnost, plna také naděje v odplatu ctnosti a v milosrdenství boží. Kniha Tobiášova nám předvádí duše zvlášť Bohem vyvolené proto, že uprostřed zvrhlých a Boha spustlých lidí zachovaly dvojí květ duše své: víru živou — a čistotu vytrvalou. Dnes před svátkem Marie Panny obrátím oko duše své na čistotu duše, která požehnáním člověka jakož jest i nečistota jeho peklem.

I.

Kniha Tobiášova líčí nám zvláštní útrapy duší svatých a také jejich omilostnění zvláštní. Jak Tobiáš, tak Sara jsou duše, které nesloužily tělu a zachovaly se stydlivým chováním v nevinnosti uprostřed lidu, jenž klaněl se zlatému teleti nečistou službou. — Tato čistota jest hlavní ozdobou duše. Zde musí každý sílu duše své zkoušeti a nikomu nezůstane boj stavu přirozený ušetřen.

I my jsme mezi lidmi, sloužícími modloslužbě smilstva, a musíme se rozhodovati. Nové milosti přicházejí na každou duši čistou, která bojuje statečně proti vší smyslnosti stavu nepřiměřené. Ty duše jsou Bohu nejoddanější a nejsilnější, které v tomto boji nepodlehly.

Proto ctnost čistoty byla v církvi vždy jako nejkrásnější květina pěstována. Jen ty duše čisté byly schopny mučednictví snést, protože uměly i denní mučednictví ustavičnou čistotou zachovati. Jen silné duše tento boj na sebe béřou a jen nejsilnější v něm vytrvají. Svatá čistota duše jest tak něžná květina, že jí i nečistý pohled jest nebezpečný, a že vzduch ulice jí může ublížiti, ale zase jest tak silná, že ani meč, ani muky jiné ji nemohou přemoci. Celou řadu těch duší vzpomíná svatá církev ve svátcích sv. Cecilie, Barbory, Kateřiny, sv. Štěpána, Vavřince, Aloise, Václava, Jana. Kdo svaté čistoty si málo váží, ten váží si sama sebe málo. Ctností čistoty nepohrdají než ti, kdož jsou zbabělí denně tělo, svět a ďábla přemáhati.

Kdož v tomto boji těla vítězí nad zlými žádostmi, ten má ducha zvlášť silného a bystrého ve všech věcech, hlavně i ve věcech božích. Chcete toho míti důkaz? Slyšte!

Pán sám na Hoře blahoslavenství dí: Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. — Ta slova samého Syna božího dí, že duše čistá jasněji a bezpečněji poznává věci boží, než duše, která v tomto ohledu jest slabší. Oko duše se bystří a jasní, nedá se másti ani uvésti v blud, zachovává svatou víru

a tajemství boží mu nečiní žádných obtíží velkých. Čistá duše vidí bystřeji, a přichází rychleji k poznání pravdy než pouhý důvtip lidský.

Krásně to znázorňují sv. Otcové na sv. Petru apoštolu a na sv. Janu. Obě duše svaté Pána Ježíše milující, Petr kající a Jan miláček Páně, duše panická. Oba běží k hrobu, ano letí, ale Petra předhoní Jan, duše, která neklesla a nesloužila nikdy tělu. Když Pán Ježíš po vzkříšení přicházel k apoštolům na vlnách vodních, nepoznali jej učedníci hned, jen Jan zvolal: Pán jest to.

Duše čistota ve věcech víry bezpečněji a jasněji poznává než duše, jež poznala hřích tento. Jistě sv. Jan Miláček nebyl tak učený a vzdělaný jako sv. Pavel, ale proto přece on byl zvolen za strážce Matky Páně, a byl omilostněn, že na Srdci Páně čerpal z pramene božského přímo osvícení své, že mu dán ve věcech božích za odznak orel.

Něco podobného jest i se sv. Tomášem Akvinským, který vítězným bojem proti smyslnosti získal sobě nejen že byl sproštěn bojů, ale i moudrost ve zvláštním stupni jej vyznamenávala.

Tak to zůstává v životě dosud. Vítězství proti smyslnosti zachrání i sv. víru člověku. Boj o čistotu jest často rozcestí, zda půjdeme s Bohem nebo bez Boha. Klesla duše a ztratila víru — a pak také i ostatní ctnosti.

V domě Tobiášově byla svatá čistota duše a proto tam bylo i milosrdenství k bližnímu i láska k Bohu. Kdyby byl chodil s ostatními k tancům kolem telete, nebyl by chodil pochovávat mrtvé v noci.

Také i Sára Raguelova silu své duše ukazuje i v modlitbě své a mohla před Bohem říci: čistou zachovala jsem duši od všelké zlé žádosti. — Nepraví se, že nic nečistého jí na mysl nevstoupilo, nikoliv, ale že zlá žádost nezvítězila nad ní; zachovala duši čistou od všeliké žádosti. K tomu jí pomáhaly dvě věci: předně nebrala účastenství na neslušných zábavách, nesměšovala se s těmi, kdož po veselých tancích chodili a neměla spolku s těmi, kdož lehkomyslně chodí. Kdo nedovede přemoci toho pokušení a příležitost, toho duše zachována nebude.

Bůh čisté duši posílá také kříže a soužení a trápení těla, ale On také dává své milosti a požehnání, jaké udělil Sáře, nevěstě Tobiášově. Kříž a hanba, které jí vzešly z toho na oko neštěstí, že snoubenci její zemřeli tak podivně, bylo vlastně požehnání a zvláštní milost od Pána Boha. Dobře soudila, že buď nebyla hodna jich aneb oni nebyli hodni jí. Jak mnohdy v této životní volbě, mnohdy neštěstí na oko jest štěstím, a jak štěstí na oko jest hrozným neštěstím. Bez modlitby kráčí k oltáři snubnímu a bez požehnání jdou od něho a bez milosti boží často odchází i se světa.

Anděl Rafael nosil slzy Tobiášovy a skutky milosrdné před tvář boží, a modlitbu Sářinu před trůn Nejvyššího, proto také stalo se, co dí modlitba její: po zkoušce přijde koruna, po soužení vysvobození, po trestu časném přijde milosrdenství. — Mát

i duše čistá svoje zkoušky a má i své soužení, ale nelze to nikterak srovnati s tím, co nečistota pekla způsobí již i zde, natož pak na věčnosti.

II.

Svaté Písmo vykládá i příčinu, proč sedm mužů zemřelo tak náhle a záhy. Byla to příčina ta, že životem svým dostali se do moci ducha smilného, kteréhož kniha Tobiášova nazývá ďábelství Asmodeus, to jest záhuba. Duch jejich smilný byl příčinou, že byli posedlí ďáblem Asmodeem a že to právě byla jejich příčina záhuby. Život jejich vášním oddaný dostoupil té výše, že duch smilný jimi vládl a oni byli jeho otroky, a duch zlý byl jich záhubce.

Archanděl Rafael také sám ten výklad Tobiáši dal, když se obával vstoupiti v manželství se Sárou řka: Ti zajisté, kteří v manželství tak vcházejí, že Boha od sebe i od své mysli odlučují a své chlipnosti hoví, — nad takovými má ďábelství moc. Výklad andělský jest výstražným znamením všem, neboť všichni v stavu přítomném ocitáme se v pokušení a svízeli, ale nikdy nesmíme svoliti, aby panovala zlá žádost v duši naši, neboť toť záhuba její časná a mnohdy i věčná.

Jak hřích nečistoty vhání duše do otroctví zlého ducha smilného, svědčí nejlépe následky vše'iké nečistoty. Ta tam jest veselá a klidná mysl, ten svatý pokoj. Nečistý člověk může býti rozpustilý, ale nemá klid svatý, který jest darem Ducha svatého. Duch sv. nepřebývá v těle, které poddáno jest hříchu. Člověk nečistý klesá a ztrácí sílu své vůle, takže nemá pokoje, dokud není zase u stáda vepřů.

Těžko se zbaviti hříchu, který se zažírá jako nemoc. Ten druh nečistého smilného ducha lze vymítnouti jen modlitbou a postem. Tu právě roste nebezpečí, že člověk nečistý ztrácí zálibu v modlitbě a věcech duchovních. Duchovní nemoc se tím právě horší. Nečistý člověk dí, že nemůže věřiti a že se nemůže modliti. Věřím mu na slovo, vždyť jen čisté srdce může Boha viděti v jeho stvoření, v jeho řízení života lidského, v jeho zjevení se dle Písma a v zázracích, které činí.

Proto se křesťané tak rádi modlili: »od ducha smilného vysvoboď nás, Pane.« Z této ledabylosti duchovní vyvíjí se pomalu zatvrzelost srdce a nenávist Boha. Ten vliv ďábelství Asmodea, jak jej kniha Tobiášova nazývá, jest nejlépe poznati podle skutků, ku kterým svádí. Tak nepřirozené a zločinné jsou skutky, jichž se ubohý posedlec smilstvem dopouští. Ani mysl naše nemůže na tu zvrhlost přijíti, my musíme v mnohých věcech viděti demonický vliv, ovšem v duši, která se dobrovolně v otroctví zlého ducha dala. Kolik zločinů souvisí s hříchem nečistoty. Není bez podkladu praxe policejních úřadů, která hledá stopy zločinů kolem špatných domů. Kolik podvodů, kolik krádeží a hrozných, přímo ďábelských vražd smilný duch Asmodeus způsobil svými posedlými. Ano nelze upříti, že jsou lidé, které v tomto směru

mají démonický vliv, jich ovzduší jest otravné jak hada. Tak smýšlel i Göthe básník, že ďábelský duch tam jest nejnebezpečnější, kde vystupuje v larvě lidské. (Dichtung und Wahrheit 3. 20 Sämtl. W. 1855.)

Když bychom se podívali ještě na spoustu, kterou působí zdraví lidskému, na mračno nemocí, které jsou nevyléčitelné, na spoustu v rodinách, které rozlučuje, musíme věřiti, že jest zde vliv ďábelský, proti němuž třeba se ozbrojiti a sice především modlitbou. Sára uchráněna byla vlivu zlému: věrou a modlitbou. »Když se modlila, poslán sv. Rafael, aby uzdravil oba dva, jichžto jedním časem modlitby před obličejem Páně dály se.«

My zde vidíme poměr duše naší a anděla Páně znázorněný. Anděl Páně nese modlitby sv. jako ve Zjevení Páně se dí »ve zlatých nádobách plných vonného kadidla«, kteréž jsou modlitby svatých. (Zj. 5, 8.)

V témž zjevení Miláčka Páně, kde viděl osudy lidstva, dí sv. Jan: »Běda světu, neboť démon sestoupil k vám.« Skutečně démon sestupuje k lidstvu a mluví k němu z tisíce oplzlých knih a obrazů, v divadlech, které líčí hřích ve vší svůdnosti, v líčení soudním, které jest školou hříchu a smilstva. Ďábel přiblížil se k lidstvu a ukazuje mu stát budoucnosti, v němu mu slibuje všechnu slávu, krásu a blaho světa a volá: to vše ti dám, když padneš a budeš se mi klaněti. Musíš odepříti víru Bohu a poslušnost Jeho sv. přikázáním. Ďábel mu vezme víru a pak mrav a tím i všechen pokoj a pak jest člověk mlčem hry smilné.

Ano duch smilný ovládá dnes lidstvo, že mnozí nestydí se páchat skutky, o nichž se druhdy styděli mluviti potajmu. Odtud pochází odpad víry, od modlitby a od svátostí, a odtud pochází ty vraždy dítek narozených a nenarozených. Druhdy obětovány byly modle Baal a Arturtě (a jak jinak se ještě jmenovaly stvůry ducha ďábelského) dítky novorozené jako obětní zvířata. Nyní obětují dítky novorozené a nenarozené, ale počaté obětují »duchu smilnému« a ničí tisíce a tisíce životů vraždou a sebevraždou.

Smilstvo dláždí cestu k peklu. Sv. Alfons říkal, že bez tohoto hříchu málo kdo v pekle jest.

Drazí posluchači, vám připadá úloha býti anděly Rafaely mezi bratry svými a obmeziti slovem výstražným a příkladem vlastním a modlitbou. Kterýkoliv národ propadl smilstvu, ten také propadl záhubě. Proto jest dílo záslužné před Bohem a lidmi omezovati seč síly naše jsou vše, co čistotě ublížiti může. Smutný doklad, jak pozdě naříká, kdo neměl kolem sebe dosti andělů, kteří jej opatrovali, jest sám sv. Augustin, který naříká na četbu, kterou mu dávali v jeho mládí, a již on musil dlouho pykati. Praví: »Dali mi knihy sepsané řečí lahodnou a krásnou, byl však v nich jed a já hltavě polykal,, co bylo sladkého a nedbal toho, že otravuji tím srdce a duši. Bodláčí hříchu a trní smyslnosti srostlo nad hlavou mojí, a nebylo ruky, která by je z kořene vyplela.«

Buďte opravdu solí země katolické duše. Svět spílá katolické

církvi jako opozděné, nepřítelkyni veselí a pravého života, ale sv. církev nás svými božskými pravdami a svátostmi vede ctností k Bohu. Jest to chloubou katolické církve, že vynikají dítky její čistotou, že celé legie duší zaslibují se panictví, že hříchům proti sv. čistotě vzdoruje s výsledkem, ale mnoho, velmi mnoho zbývá napraviti. I mezi námi zuří mor smilstva, a ďábelství Asmodeus tisíce duší mužů a žen kosí do ohně věčného.

Modleme se proto, abychom vítězili v tomto hrozném boji a přijímejme často sv. svátosti, abychom zachováni byli od ducha smilného. Amen.

VIII.

Manželství Tobiášovo: I. v nebi připraveno, II. modlitbou uzavřeno, III. požehnáním provázeno.

A Tobiáš odpověděv řekl: Jděteť šťastně a Bůh budiž na cestě vaší, a anděl jeho jdiž s vámi. Tehdy připravivše všecky věci kteréž měli nésti (s sebou) na cestu, rozžehnal se Tobiáš s otcem svým i s matkou svou a šli spolu.
Tob. 5, 22 a 23.

Loučení Tobiášovo! Na čas má se vzdáliti, aby přinesl půjčené peníze a zmírnil bídu rodiny. Úspora z lepších dob jest nejlepší přítel v nouzi. Bylo však v mnohém ohledu nebezpečno jíti v zajetí, do země cizí, zejména když Gabel neznal Tobiáše mladšího. Bylo tedy pečovati o průvod bezpečný. Zde nám Kniha Tobiášova otevírá celý neviditelný ale skutečný svět sv. průvodců, kteří vchází do příbytku Tobiašova i Gabelova, průvod to anděla Rafaela a andělů strážných. Na tržišti hledal průvodce svého Tobiáš ale nesvěřil se jemu hned, nýbrž chtěl, aby s otcem mluvil. Písmo sv. praví: »Tehdy vyšed Tobiáš, nalezl mládence skvoucího, an stojí opásaný a jako hotov jíti na cestu. A nevěda, že by anděl boží byl, pozdravil ho řka: odkud tebe máme dobrý mládenče a rce odpověděl: ze synů israelských. A Tobiáš řekl jemu i jsi-li povědom cesty, která vede do krajiny médské. Jemuž on odpověděl: Jsem a po těch všech cestoval, často jsem chodil a býval jsem u Gabele bratra našeho. Jemuž Tobiáš řekl: očekávej mne tuto prosím ať to povím otci svému. Nechtěl jen svěřiti se sám průvodci bez svolení a vědomí otcova. Pátral také Tobiáš po rodině průvodce. Vždyť na tom tak mnoho záleží Tedy připravili vše na cestu odešli provázeni požehnáním a modlitbou. Cesta Tobiášova stala se také cestou snubní zvůle boží. Jeť pravé svátostné manželství jako cesta Tobiášova, kdež jeden druhému jest podporou, průvodcem, lékařem. Manželství Tobiášovo jest vzorem, kterak v ně vstupovati se má a proto dnes chci rozjímati s vámi o svátosti manželství, které musí I. v nebi býti připraveno, II. modlitbou uzavřeno a pak jest III. požehnáním provázeno.

Pojednání.

Manželství je společenství duší uzavřené na životní pouť. Vždy co lidé lidmi jsou bylo pokládáno za věc svatou, při níž boží požehnání se má zabezpečiti.

Už první zpráva o prvních rodičích dí: požehnal jim Bůh. Ano manželství jest něco svatého a proto má svatě uzavíráno býti. Ano i pohané dokud nezvrhli se, manželství uzavírali obětí, a bylo manželství čisté a svaté podmínkou blaha vezdejšího. Tak i Tobiáš věren zásadám víry otce svého, před manželstvím svým modlí se řka: neboť synové svatých jsme, a nemůžeme se tak spojiti jako pohané ježto Boha neznají. Tob. 8. v 5. Sňatek muže a ženy, kteří zakládají rodinu jest něco nad míru důležitého nejen pro ně, ale i pro společnost. Bez rodiny nemůže obstáti společnost. Je-li nespořádána rodina, i společnost jest v nepořádku. Dle stupně svatosti manželství můžeme souditi o době. Přirozeně žádá manželství že otec i matka mají nerozlučně spolu žíti, aby došla rodina svého cíle, aby bylo o dítky jak náleží po stránce tělesné i duševní postaráno. Proto všude ve zdravých národech bylo manželství nejen nerozlučné, ale svaté. Dva jdou jako Tobiáš a Rafael pouti životní a naskytne se jim mnohá obtíž a nebezpečí, které musí překonati a jeden druhému býti nápomocen. Proto je musí spojovati něžná a vytrvalá láska, která neochabuje, když přijdou zlé dny. Tenkráte právě jest nejvíce potřeba pomoci vzájemné. Proto i pohané v květu svého národa za svaté měli manželství. Když však klesla víra jejich, pak i manželství stalo se věcí světskou, jako to nazval bludař Luther a národ klesl. Dějepisec řecký Thukidides napsal o nich: »Není více otců, ani dítek, není manželů.« Není otců kteří by se něžně o ně starali, není pak dítek, které by k svým rodičům lnuly, a není manželů, které by se ze šlechetných pohnutek ctili a milovali. Tak to má býti jak vidíme na rodině Tobiášově, kde syn bez otce ničeho nepodniká, kde otec své dítě za největší poklad má, kde manželka veškeru sílu napíná, aby krb jejich byl zabezpečen před bídou a všechno soužení oslazeno bylo vzájemnou láskou. K tomu všemu jest třeba spojení dvou šlechetných duší, a ne pouhé spojení dvou krásných těl. Proto manželství musí býti uzavíráno před Bohem jako doživotní svazek, jako průvod na celou pouť životní až do hrobu. Bez Boha není manželství. Bludy naší doby snížily manželství na »světskou věc« tak jakoby bylo manželství pro blaho zvířat založeno spíše než pro blaho lidí.

Poněvadž i mezi křesťany se často stává, že vchází v manželství tak, že vylučují Boha ze svých srdcí, proto tak krátké bývá štěstí a tak dlouhý žal. Tobiáš průvodce svého nechtěl zvoliti bez vědomí otce svého. Jak často se děje opak při životní volbě. Našel mládence skvoucího, ale otec poptával se též po rodičích. Z rodiny nespořádané odnese si dítko mnoho nespořádaného věnem. Proto při celé volbě životní, třeba s Bohem se raditi a proto se říká, že šťastné sňatky jsou uzavřeny dříve v nebi,

než na zemi. Bůh, jenž dává letu ptactva směr, a cestu rybám v moři, hvězdy na dráze nebeské drží, Bůh vede i cesty člověka, jak vidíme na Tobiášovi. Anděl Rafael mluví též o nevěstě Tobiášově tak, že mu připravena byla a uchována od Pána Boha. Proto s Bohem a andělem strážným třeba se raditi. Lidé chvátají v manželství bez ohledu na vlastnosti duše, proto také tolik »běda« záhy bývá slyšet. Rusové mají přísloví: »Když jdeš na cestu, modli se jednou, když jdeš na vojnu modli se dvakrát, když v manželství modlí se třikrát«, nebo manželství není věc světská, nebo svatá.

II. Jako příprava zbožná, tak i sňatek. Když odstraněny pochybnosti o moci zlého ducha, svolil otec v sňatek a vzal — dle Písma sv. — pravou ruku Sáry dcery své a vložil ji v pravici Tobiášovi řka: »Bůh Abrahámův a Bůh Izákův a Bůh Jakubův budiž s vámi, a on spojiž vás a naplniž požehnání své nad námi.« Rodiče mohou dát věno a úspory své, požehnání však dává Bůh. Slova, která pronesl otec při sňatku dcery, opakuje se také při naší svatbě. Bůh všemohoucí spojuje duše, tím, že čistou, nehynoucí láskou naplňuje, která se nedívá na tvář, nýbrž na krásu duše, která trvá. To něžné přátelství, které má manžely spojovati musí býti mezi dušemi stejně ctnostnými. I otec Sáry měl radost z toho, že dceru svou vyvdá muži ze svého lidu, své víry, duchem zpřízněnému. Tato rovnost jest podmínkou manželství šťastného. Církev sv. zrazuje manželství různá věrou, či manželství smíšená. Otec jiné víry a matka též, jak mají dítky na své oči se učiti: Jeden Pán, jeden křest, jedna víra. Pro duchovní život jest manželství smíšené veliké nebezpečí vlažnosti ve víře. Proto církev zrazuje podobná manželství, a požehnání zadržuje. Tuto rovnost vyjadřuje nejlépe Ruth, když dí své snaše: komukoliv přijdeš, půjdu s tebou, kdekoliv bydliti budeš i já také bydliti budu. Lid tvůj, lid můj. Bůh tvůj, Bůh můj. Kteráž země tebe mrtvou přijme, v též i já umru: a tam přijmu místo pohřbu. Toto mi učiň a toto přidej, jestliže ne smrt toliko mne s tebou rozdělí. (Rut 1. v 17. a 18.) Až do smrti má trvati pouť manželská a jest jednoho ducha v tom potřebí, proto jen stejně smýšlející srdce k sobě se hodí a jsou schopna požehnání božího.

Kde různost víry, záhy se dostaví i nesrovnalosti jiné, aneb lhostejnost naprostá se vší kletbou svou.

III. Mezi manželi musí býti požehnání jako u Tobiáše na cestě do Ráges po boku Rafaelově. Tobiáš má důvěru ve svého průvodce, a dbá rady jeho a výstrahy. Rafael hned první den cesty na břehu Tigris, když Tobiáš si umývá nohy zaprášené, učí Tobiáše, povzbuzuje, ochraňuje. Ryba, která se dávala do Tobiáše byla dle rady andělovy pravé dobrodiní boží. Sv. Písmo to tak krásně líčí řkouc: popadni ji za ploutve, a táhni ji k sobě, což, když učinil . . . řekl: vykuchej tu rybu a srdce její a žluč a játra schovej sobě, nebo ty věci jsou potřebné a k lékařství užitečné. (Tob. 6. v 5.) O tom budeme ještě mluviti. Nechť mají tu moc léčivou vůbec, nechť ji měly dánu od Pána Boha jen v tomto

případě, zkrátka společnost obou na cestě, byla školou dobra, zbožnosti, posilou a útěchou obou na cestě. Toť právě obraz sv. manželství, kdež jeden druhého má býti učitelem dobra, sílou v slabosti, útěchou v zármutku, v nebezpečí ochranou. Toť věru dostatečné by bylo požehnání. Toť nejlepší svědectví pro manželství, když oba v sobě mohou říci, že se stali jím lepší. O toto požehnání ovšem lidé málo dbají. Spíše kladou váhu na množství statku, které sebou vezme nastávající manželka, v nichž vidí největší záruku štěstí a spokojenosti. Na to, že štěstí a celé království boží jest v naší duši, nedbají. Proto příprava mnohého sňatku se točí jen kolem světských věcí a žádostí a skutečná příprava: zbožná zpověď, hodné sv. přijímání jest jim jako forma zbytečná, »My jsme dítky svatých a nesluší se na nás, spojovati se, jako pohané, kteří Boha neznají.« Jak krásný příklad dala rodina a příbuzenstvo Tobiášovo, které znalo nebezpečí v jakém vězela sestra jejich; tři dny se modlili, aby jeden druhého posvětil. Tak to také sv. Pavel manželům klade na povinnost: posvěcen buď muž nevěřící skrze ženu věřící a žena nevěřící skrze muže věřícího. Život jednoho má býti zrcadlem druhému, ano sv. apoštol nemluví jen o muži a o ženě, ale dodává (I. Kor. 7. v. 14.) sic jinak by děti vaše nečisté byly, ale nyní jsou svaté. Ty dítky rostou vzhlížejíce se na otci a matce a jejich ctnosti a hříchy se vtiskají v nímavé duše dítek, že v dětech žijí dále. Budiž památka rodičů v požehnání u Pána Boha, jako rodiny Tobiášovy.

Kniha Tobiášova činí zmínku, že se obávali rodiče, že se příbuznému jejich přihodí jako se stalo ostatním mužům dcery jejich a šli — kopati jim hrob. Tak jest při mnohé svatbě, kde není pamatováno na duševní přípravu k manželství, sv. modlitbou, přijetím sv. svátostí, odložením hříchu a novým životem dle vůle boží. Neprozřetelná volba, dle zdání a tváře často kope hrob štěstí manželskému, v němž pohřben bývá statek, který věnem přinesli, a s ním také spokojenost a veselí. Věno dostává perutě orlí! Neprozřetelný sňatek bývá často předčasným hrobem zdraví, které kvetlo v růžových kdysi tvářích. Hrob jejich bývá opuštěn, nebo oni opustili Pána Boha. Oni nevedli dětí k Bohu a Bůh je nevede k hrobu rodičů. Jak mnohým snoubencům lze už napřed říci, že si jeden, neb oba kopají hrob. Taková zvrácení rodin, jest i špatný základ pro společnost ona jí bývá spíše přítěží než základem. Požehnáním rodiny jsou dítky bohabojné, proto i rodiče nevěsty Tobiášovy podobné požehnání nad snoubenci říkají: »Ať vidíte syny své a syny synů svých až do třetího a čtvrtého pokolení a budiž símě vaše požehnáno od Boha. A když řekli všichni amen: sedli, aby hodovali.« Dítky jsou požehnáním božím, vždyť jsou nejvzácnější statek, pro dar rozumu a ctností, pro práce, které může v životě vykonat a pro dobro, které může působit sobě, svým a bližnímu. Mnozí ovšem soudí jinak: hříšně a stává se, že ti kdož zapuzovali požehnání dítek od rodiny své, že naříkají často na děti nezdařené pro přílišnou lásku jedináčka, aneb pro předčasnou smrt miláčka jediného:

A ještě na jednu okolnost, která požehnání svolává ukazuji. Sv. Písmo dí: ujavše rodičové dceru svou políbili jí, a propustili; aby šla: napomínajíce ji, aby tchána ctila, aby milovala muže a čeládku aby spravovala, dům aby opatrovala, a sama, aby bez úhony se zachovala. Tob. 10. v. 13. Toť tajemství požehnání: úcta k rodičům, láska k muži, k vůli němuž se mnoho vytrpí, dobrá správka čeledě a domu a především pak bezúhonný život vlastní.

Lidé budou vždy hledat spokojenost a štěstí, ale zřídka je hledají v plnění povinností a v šlechetných vlastnostech, proto se tak často klamou. V manželství jest podobně: manželství se v nebi připravuje, modlitbou uzavírá a pak požehnáním doprovozeno bývá. Jinak mnohý přinese věno značné do začátku, ale schází požehnání. Požehnání pro všechny práce a volby musíme si vyprositi. Proste a bude dáno. Amen.

IX.

Škola Tobiášova: I. po zkoušce koruna; II. po soužení vysvobození; III. po smrti milosrdenství.

On jest trestal nás pro nepravosti naše; a on vysvobodí nás pro milosrdenství své. (Tob. 13, 5)

Šli jsme s Tobiášovou rodinou do zajetí, viděli jsme ji zápasit v zajetí s bídou a nemocí a pracovati s nadšením a trpěti s odevzdaností do vůle boží. Zůstává nám také rozjímati o odměně Tobiášovy věrnosti. Odměnu svou vzal ještě Tobiáš v tomto životě. Kde nestačila moudrost lidská, působila rada andělská. Vidíme po zkoušce že přišla koruna, po soužení vysvobození, po trestu milosrdenství. Toť jest poučení ze školy Tobiášovy, které si každý musíme vzíti sebou do všedního života, abychom se tím těšili v době trudné. Proto vizme na Tobiášovi: I. korunu odměny, II. vysvobození po soužení a III. milosrdenství po trestu.

Pojednání.

1. Tobiáš vstoupil v manželství šťastné a požehnané. Jedna věc kalila mu štěstí: vzdálenost od rodičů. Ta přítulnost dětí k rodičům jest jejich korunou za všechny zkoušky, které měli s dětmi. Tu korunu také vy si máte pojistiti, jest ceny veliké. Čím byl Tobiáš rodičům, to nám ukazují řeči a skutky jejich, když byl více neděl vzdálen. Jsouť to slova matčina, která krásné svědectví vydávají synu.

Když v určitý den se nevracel, zármutek zmocnil se Tobiáše i Anny, že oba dva začali plakati. »Běda, běda mně, synu můj, i proč jsme tě pustili na cestu, světlo očí našich, hůl starostí, potěšení života, naděje potomků našich.« Oni si dávají vinu, že snad k vůli penězům dali v nebezpeší syna svého: »Všecko v tobě majíce, neměli jsme tě pustiti od sebe.« (Tob. 10, 4 a 5.) Ano,

Anna si přála, aby raději peněz těch uspořených nebylo, pro kteréž jsi ho poslal«. (Tob. 5, 24) »Dostit nám bylo na chudobě, abychom za bohatství to počítali, že jsme vídali syna svého.« (Tob. 5, 25.) Mám za to, že zdárný Tobiáš, dítě dobré, byl nejkrásnější korunou rodičů po zkouškách životních, které přestály. Ty vzácné milosti mimořádné, které Bůh prokázal trpělivému Tobiáši, jsou řídké, poněvadž mimo přirozený řád, ale dítky zvedené jsou korunou pravidelnou těch, kdož Boha milují, takže svým životem odchovávají děti, které jsou jejich korunou.

V této věci jednají přemnozí rodiče lehkovážně. Nevědí, co vše rodičům jest dítě dobře vychované. Pláč matčin vyjadřuje chválu dítěte: světlo očí, hůl stáří, potěšení života, naděje potomstva. Jest s nimi mnoho zkoušek od malička až do zaopatření, ale také koruna se dostavuje, o níž se zmiňuje modlitba v knize Tobiášově. Tuto korunu si mnozí nepřipravují, nehledí, aby v dítkách byla bázeň boží, láska, kázeň, ctnost. Pak ovšem také není divu, když nepřichází ani koruna odměny, spíše trest, že mohou říci: oči mám pro pláč, děti pro zármutek a hanbu. — V knize Přísloví Šalomounových se praví (17 6): »Koruna starců (jsou) synové synů; a sláva synů otcové jejich.« Jest to vzájemná čest pro děti i rodiče, když mohou se ctí k sobě se hlásiti. Jest to požehnání rodiny, které vynahradí mnoho statků a zažehná mnohou bídu a způsobí mnoho radostí.

Také Tobiáš dává svědectví rodičům slovy: »Já vím, že otec můj a matka má nyní počítají dny a trápí se duch jejich v nich.« (Tob. 10, 9.) Bydlela v rodině Tobiášově vzájemná láska a to poklad největší a radosti pramen. Ta láska vedla matku denně na rozcestí, aby se dívala, zda snad již přichází, a láska ji zbystřila zrak, že z daleka poznala syna svého. Rodiny dělnické v přítomné době trpí hrozně tím, že dítky pospíchají býti samostatnými a opustiti rodiče i kázeň rodiny. Proto vidíme tolik dětí bydleti mimo vlastní rodinu před časem. Z té svízele vzejde pravá trnová koruna oběma.

V dětech nevidí rodiče vzácný statek, z něhož tolik dobrého může vzejíti, nevěnuje se tolik pozornosti a něžnosti a nedočeká se tolik radostí. Napřed musí přijíti mnoho zkoušek a pak přijde koruna.

Jedno po druhém: V době nejnovější jest krásným příkladem rodina kardinála Vaughana, arcibiskupa londýnského, která nikdy od víry neodpadla, ani v dobách krutého pronásledování. Kardinál Vaughan byl dítě z přečetné rodiny. Matka zbožná všechnu péči vynakládala na výchovu bohabojnou a nosila v srdci přání, aby hodně z dětí jejich si volilo službu boží. Z jedenácti dětí 6 volilo stav duchovní: 4 byli kněžími a 2 řeholnicemi. Ze synů byli dva biskupové. Rodina tato byla vojenská a tolik povolání k životu duchovnímu v ní. Jaká koruna pro rodiče řada tak zdárných dětí! Jaká čest pro děti, když ukázati mohou na rodiče své a předky a říci, že nikdy se nezměnili ve víře své k Bohu a církvi.

Zajisté zasloužil Tobiáš, aby byl pro trpělivost svou zvláštní zvlášť korunován a vysvobozen ze soužení svého.

2. Své soužení vyjádřil Tobiáš slovy: »Jakáž mi radost jest, ježto v temnostech sedím a světla nebeského nevidím. Jemužto řekl mládenec: silné mysli buď, tudíž budeš uzdraven od Boha.« (Tob. 5, 11 a 12.)

Jest zajisté vždy třeba mysli silné, proto prosíme za dar síly, ale v době soužení jest nejvíce třeba silné mysl'e. Kde nedostává se síly lidské, tam musíme prositi za sílu s nebe. I Tobiáš užíval ve své nemoci všech přirozených prostředků a 4 roky vynakládal úspory na léčení. Byla však pomoc lékařská marná. Světlo očím jeho vzešlo, až když Tobiáš v průvodě archandělově se vrátil a dle rozkazu učinil. »Jak brzo vejdeš do domu svého, hned pokloň se Pánu Bohu svému a poděkovav mu, přistup k otci svému a polib ho. A hned pomaž oči jeho touto žlučí rybí, kterou neseš sebou, nebo věz, že ihned otevrou se oči jeho a uzříť světlo nebeské otec tvůj, a vida tebe radovati se bude. Tehdy předběhl je pes, kterýž s nimi byl na cestě, a jakoby s poselstvím přišel ocasem vrtě radoval se. I povstav otec jeho slepý, počal běžeti urážeje se v nohy: a dav služebníku ruku, vyšel v cestu synu svému. A přijav jej políbil ho s manželkou svou, a počali oba plakati pro radost. A když se poklonili Bohu a díky vzdali, sedli spolu. Tehdy vzav Tobiáš žluč rybí pomazal oči otce svého. A ponechav toho jako téměř za půl hodiny: i počalo bělmo s očí jeho jíti, jako mázdra vaječní, kterouž ujav Tobiáš strhl s očí jeho, a hned zase zraku nabyl. (Tob. 11, 5 a násl.) Tobiáš zázračně vysvobozen ze soužení svého, viděl zase světlo denní.

»Per crucem ad lucem«, jest zásada svatých, »skrze kříž k světlu blíž«. I soužení Tobiášovo mělo konec a noc jeho dočekala se rána. To nebyl běh léčby přirozený, nýbrž nadpřirozený čili zázračný. Výminečný, ne pravidelný. Proto zázrak jest výminkou vzácnou a ne pravidlem

Z našich soužení a svízelů ani nesmíme očekávati vysvobození zázračné. Bůh ovšem i do dnes činí zázraky, jak nám dokazují Lurdy a četná místa omilostněná, ale to vše jest výminkou, řádem božím, však kříž a soužení jest lék, který dlouho trvá, a mnohdy až na onom světě nám skončí všechen žal a bol a kříž.

Utrpení jest zvláštní škola boží, do které posílá Bůh své věrné, kterým chce dáti světlo věčné. Apoštolům pravil Pán: Vy se budete rmoutiti a svět se bude radovati, ale zármutek váš obrátí se v radost. Kříž vede k Bohu a světlu. Tu pravdu máme znázorněnou v Písmě sv. mnohokráte. Syna marnotratného by nebylo nic přivedlo k polepšení života, kdyby hrozná bída naň nebyla dopadla.

Kříž jest vůdce k Bohu, jako žluč zjednala Tobiášovi zrak, tak kříž zjednává světlo duše. Z našich bojišť přicházejí zprávy, které nám potvrzují pravdu: kříž vede k Bohu blíž. Co máme říci o zprávě sociálního demokrata v »Arbeiterzeitung«: »Po 14

letech jsem se poprvé modlil.« Kříž přivede duši jeho Bohu blíž. Dej Pán Bůh, aby trvale k Bohu jej přivedl. V zákopech haličských byli tyrolští střelci a modlili se růženec tak nahlas, že velitel je musil upozorniti: ne tolik nahlas, sic nebudete slyšeti velení.

Jeden raněný Bavorák píše svému bratru: Ptáš se, mám-li ještě růženec? Ovšem, toť jest mi hlavní věcí teď — tu nejen tvůj bratr, ale i mnohý jiný vytáhl růženec a prosil o pomoc boží. — V jiném oddílu v Lothringách vraceli se vojáci z kruté seče. Jeden z nich vytáhl růženec a pro sebe se modlil díkůčinění za zachránění života. Jen se modli nahlas — volali ostatní — dnes musíme Pánu Bohu děkovat, že jsme ještě na živu. Kříž k Bohu blíž. (Corres. der Ass. Pers. Sac. 1914 S. 141.)

Vedení Tobiáše do neznámé krajiny jest skutečným zázrakem boží milosti. Bůh ale činí také divy i teď. Jeden náš oddíl vojska v ruském Polsku ocitl se v hustém lese a ztratil cestu nočního času a nevěděl, v kterém směru jsou »naši«. Jeden z nich praví: Modleme se. — Otčenáš dozněl a přichází dítě, které jim ukáže cestu k příteli. Všichni dítě měli za anděla strážce, neboť široko daleko nebylo žádného lidského stavení.

Běh života taký jest, že se střídá žal s radostí, a že po trestu přichází milosrdenství, po práci odplata. Tobiáš vzal odplatu skutků svých: almužny, které uděloval, postu i od dovolených radostí a modlitby, které v úkrytě konal.

Když prohlédl Tobiáš starší a díky vzdal Bohu, chtěl i věrnému průvodci odměnu dáti, ale anděl Rafael odhaluje roušku budoucího života a dává sebe poznati řka: »Dobrořečte Bohu nebeskému a přede všemi živými vyznávejte ho, neboť jest učinil s vámi milosrdenství své.« (Tob. 12, 6.)

I kříž a i obtíže Tobiášovy byly milosrdenstvím božím, protože »modlitba s postem a almužnou lepší jest nežli poklady zlata schovávati, neboť almužna od smrti vysvobozuje, a onať jest, ježto čistí hříchy a činí, že nalézáme milosrdenství a život věčný. Ale ti, jenž činí hřích a nepravost, nepřátelé jsou duše své.« Anděl odhaluje obraz duchovního života, jaký se jeví před vševědoucím okem božím, a kterak i noc a její skutky jsou před Bohem zjevné, dí anděl Rafael, když jsi se modlíval s pláčem a pochovával mrtvé, a nechávals oběda svého a mrtvé ukrýval si přes den v domě svém a v noci pochovávals je, jáť jsem obětovával moditby tvé Pánu. A že jsi byl příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe.

Toť obraz denního života na zemi a na nebi. Zde práce, pláč a kříž, tam však jest z nich zásluha, radost a odplata. Jedno po druhém. Užívejme proto všeho trpkého, abychom si získali milosrdenství boží a připravovali si zásluhu života věčného.

Vždyť má naše modlitba i sebe nejtajnější svědka svého vznešeného a nebude bez odměny. Svět se nemodlí, ano ani se modlit neumí, má za čas ztracený ty drahé chvíle, v nichž s Bohem rozmlouváme. Kdežto při modlitbě konáme dílo nejvznešenější.

Když kardinál Ximenus, španělský proslulý státník, kdys modlil se déle a radové netrpělivě čekali venku a pravili, že předmět rady jest důležitější než modlitba, řekl státník Ximenes sluhovi, jenž ho na to upozornil: »Měl jste jim říci, když Ximenes se modlí, tenkrát vládne vlastí, když Ximenes se modlí, chrání vlast, když Ximenes se modlí, žehná vlast.« Mnozí nemají sílu modlitby vytrvalé, oni nevědí, když se modlí, že nejlépe řídí domov svůj, když se modlí, že jej nejlépe chrání, když se modlí, že mu žehnají.

Tak jest i s postem a almužnou. Každé zapření se lásky k Bohu a každý skutek pro Boha vykonaný jsou poklady skryté, pro zem a nebesa přináší požehnání.

My jsme skončili rozjímání o životě a rodině Tobiášově, která byla rodina sv. jakož jsme konali pobožnost na počest rodiny nejsvětější. Což tedy přeji vám? Abyste všichni zkusili milosrdenství boží ve svých rodinách, aby v nich byla sv. víra tak živá a pevná jako v rodině Tobiášově, a kdybyste viděli kolem všechny jednati proti vůli, vy drazí se nedejte mást, ale cesta vaše budiž k svatostánku Ježíše Krista, k slitovné zpovědnici. Přičiňte se, by u vás byla láska vzájemná, jaká pojila rodinu Tobiášovu, jakou nám hlásá i rodina nejsvětější. V křížích odevzdanost do vůle boží a sílu a lásku k práci, tak překonáte všechny obtíže životní a nepokoje domácí. Milujte vše dobré, neboť v tom jest vaše štěstí a věčná blaženost a čiňte dobré, jak můžete. I nejmenší člověk může mnoho dobrého způsobit. I děvečka Namana syrského učila pohana Boha znát. Joseř v žaláři dobře činil, tak každý i nejmenší stav. Další zrno zlaté jest slovo anděla Rafaela: »Ale ti, kteří činí hřích a nepravost, nepřátelé jsou duše své.«

Miluješ duši svou? Nenáviď hřích a nepravost v čas slož ve sv. pokání. Pro mnohé jest pokání zbytečností, pro jiné jest milosrdenstvím božím. Bůh spojil hřích se studem, za to však pokání a zpověď spojil s důvěrou. Ďábel tento pořádek převrátil a pojí hřích s důvěrou a zpověď se studem. Miluj duši svou a měj Boha před očima, důvěřuj v jeho neviditelnou ruku, která nás vede a odmění za všechny zkoušky, svízele a kříže a dá nám korunu a vysvobození a milosrdenství. Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Bible na kazatelně.

Dr. P. Josef Miklik, C. S. S. R. — (Dokončení.)

43. »Regnum coelorum vim rapitur, et violenti rapiunt illud«. (Mat. 11, 12) Dr. Sýkora poznamenává k uvedenému verši: »Slova tato vykládají se obyčejně v ten rozum, že člověk musí přičiniti a přemáhati se, chce-li přijíti do království nebeského.«[1]) A skutečně! Výklad je tak rozšířený, že Bainvel mohl napsati! »Přes tolikeré protesty je bohužel! právě tento výklad nejobyčejnější — ano mnozí jiného výkladu ani neznají.«[2]) Také P. Knabenbauer doznává, že názor má dosud úžasné množství stoupenců[3]) Abych uvedl aspoň některé: tak rozuměl verši sv. Paschasius Radbertus,[4]) Rodriguez.[5]) Navarraeus.[6]) Z kazatelů připomínám aspoň Petra Skargu,[7]) Ant. Slomšeka,[8]) Bernarda Cuceriće,[9]) Jana Pavla Woronicze,[10]) Venediena[11]) a Grasera.[12])

A přece nevyhovuje výklad souvislosti. Kristus činí tu výtky židům pro jejich tvrdošijný odpor proti Messiáši. Nejen sami do jeho říše nevstoupili, nýbrž zabraňovali to i druhým. Proto si stěžuje božský Spasitel, že jeho království trpí násilí. Sv. Lukáš praví na parallelním místě zcela jasně: »Zvěstuje se království boží, a každý mu činí násilí.« (16, 16.) Sloveso *βιάζω* nemá nikdy významu, který mu připisují starší exegeté — vždy značí nespravedlivě druhého utlačovati. Totéž platí o subst. *βιασταί*, jak Knabenbauer[13]) a náš Dr. Sýkora.[14])

Výklad stane se ještě patrnějším, připomeneme-li si jiný okamžik ze života Páně: jeho poslední řeč proti fariseům. (Mat. 23, 13. a násl.) První, co jim vytýká, vykládá právě náš verš: »Běda

---

[1]) Nový zákon I. 58. — [2]) Les contresens, str. 120.
[3]) In Matthaeum I. str. 437. — [4]) Mig. 120, 441.
[5]) Übung. I. 1. 6. — [6]) Quadrag. 32, čís. 46.
[7]) Kazatelé slov. II. 565. — [8]) Ibid. I. 89.
[9]) ibid. I. 361, — [10]) ibid. I. 720.
[11]) Himmelstan, I. 1. 129. — [12]) Predigten I. 29 a 172.
[13]) In Matth. I. 436. — [14]) Nový zákon I, 58.

vám, zákonníci a fariseové, pokrytci: že zavíráte království nebeské před lidmi; nebo sami tam nevcházíte, ani těm, jež by vjíti chtěli, vcházeti dopouštíte.« — A chce-li kazatel uváděti slova Bible, že třeba utrpením domáhati se nebe, může citovati Mat. 16, 24: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne!«; nebo skutky apošt. 14, 21.: »Musíme skrze mnohá soužení vcházeti do království božího« a četná jiná.

44. »Dicebant excessum eius, quem completurus erat in Jerusalem.« (Luk. 9, 31.) Snad každý z nás již četl, jak slovo »excessus« bylo vykládáno o nesmírné lásce Syna božího, která při bolestném utrpení překročila všecky meze a překonala — možno-li tak říci — samu sebe. Tak píše Rodriquez: »Plným právem nazýváme smrt Syna božího excessem lásky.«[1]) Podobně Navarraeus[2]) a jiní. Nesprávně: »Excessus« je překlad řeckého slova ἔξοδος a znamená smrt. Tak užil slova sv. Petr,[3]) tak ho užívají spisovatelé klasičtí a starší exegeté Proto překládá Dr. Sýkora: »Mluvili o jeho skonání«[4]) a Rychlovský správně dí v kázání: »Beztoho i na hoře Tábor nechtěl nic jiného, než o svém umučení mluviti Kristus«[5]) a dovolává se našeho věrše.

45. »Quod supperest, date eleemosynam.« (Luk. 11, 41) Smysl slov je dosud nejasný. Jistě však pochybili ti, kteří překládali: »Z přebytku dávejte almužnu« a kteří viděli ve slovech důkaz pro známou morální větu o závaznosti almužny. Tak na př. sv. Beda: »Co vám přebývá nad potřebnou výživu a oděv, dejte chudým.«[6]) Nepovšimli si, že řecký text o přebytku nemluví. Praví prostě τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην. Ostatně výklad neodpovídá nijak souvislosti Božský Spasitel právě vytkl fariseům, že čistí povrch pohárů, avšak uvnitř že jsou plni loupeže a nepravosti a pokračoval: »Nesmyslní, zdaliž ten, který učinil povrch, neučinil také vnitřek? Spíše almužnou dejte to, co jest uvnitř a hle! všecko bude vám čisto.«[7]) Poněvadž fariseové zákon na venek zachovávali, radí jim božský učitel, aby almužnou překonali vnitřní žádost po bohatství a budou čisti úplně. Z toho plyne, že Kristus doporučuje fariseům almužnu, ale blíže jí neurčuje. Podobně na parallelním místě Mat. 23, 25. a násl.

Proto nesprávně P. Skarga, když vykládal podobenství o dvou sukních. »Jednou sukní nazývají se, praví sv. Jeroným, všecky potřeby, jak svrchu vyloženy jsou dle stavu osoby a příhod nenadálých. Ale druhá jest ta, co nad to zbývá a co jiným dáti rozkázal Pán Bůh« a dovolává se uvedeného místa.[8]) Správně dokazuje ze slov Craser účinnost almužny: »Jakými hříšníky byli v očích božského Spasitele fariseové! Jaké hříchy a jaké neřesti

---

[1]) Übung II. 7. 5. — [2]) Quadrag. 57. čís. 11. — [3]) II. Petr 1. 15.
[4]) Nový zákon I. 264. — [5]) Káz. nedělní IV. 33.
[6]) Mig. 92, 493: »Quod necessario victui et vestimento superest, date pauperibus.«
[7]) Nový zákon Sýkorův. I. 275.
[8]) Kazatelé slovan. I. 526.

vytýká jim v 11. kap. sv. Lukáše! Nuže a jak zakončil svoje pokání? Velmi útěšně. Řekl: Ačkoli jste takoví hříšníci, dávejte almužnu a budete očistěni ode všech hříchů.«[1]) Myšlénka Graserova dá se doložiti mnohými texty biblickými. Připomínám pouze Dan. 4, 24.: »Protož, králi, nechať se tobě líbí rada má, a hříchy své almužnami vykupuj a nepravosti své milosrdenstvím nad chudými: snad odpustí Bůh hříchům tvým.« a zvláště Tob. 4, 11.: »Nebo almužna od všelikého hříchu i od smrti vysvobozuje, a nedopouští duši jíti do temností.«

46. »Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur?« (Luk. 12, 49.) Zvykli jsme si vykládati slova o lásce, kterou přinesl božský Spasitel světu, nebo o jeho apoštolské horlivosti pro duše. Proto nás asi překvapí, když uslyšíme, že výklad nevyhovuje souvislosti a že tudíž není správný. »Že ohněm označuje se jakýsi prostředek očišťovací, jest nepochybno«, praví Dr. Sýkora.[2]) Již Tertullián hájil rovnice ignis = separatio, když pravil: »Kristus sám vyložil podstatu tohoto ohně, když řekl: »Myslíte, že jsem přišel dáti světu pokoj? Ne pokoj, nýbrž rozdvojení.«[3]) Podobně líčí nám Spasitele sv. Jan Křtitel: »Jehožto vějička v ruce jeho, a vyčistí humno své, a shromáždí pšenici svou do obilnice.« (Mat. 3, 12.) Jedině tento výklad zdá se býti správný. Jak upozorňuje Kornel, je verš 49. a 51, paralelní. V prvním praví Spasitel: Oheň na zem pustit jsem přisel.« Na druhém místě volá: »Myslíte-li, že jsem přišel dáti pokoj na zem? Nikoliv, pravím vám, nýbrž rozdvojení.« Z obou míst plyne, že ohni odpovídá rozdvojení. O tomto mluví skutečně Spasitel hned v následujícím. Znepřátelí i nejbližší příbuzné. (Mat 10, 33. a násl.) Proto nesprávně Rychlovský o Duchu sv. a jeho účincích,[4]) nesprávně o plameneh lásky boží, která stravuje okovy pekla,[5]) nesprávně o moci slova božího, které rozněcuje duši,«[6]) nesprávně Jeroným Kajsiewicz o účincích víry[7]) a pod.

47. »Adhuc modicum lumen in vobis est«. (Jan 12, 35.) Slovo »modicum« pokládali někteří za přídavné jméno a proto překládali: »málo světla.« Tak již sv. Augustin,[8]) sv. Beda,[9]) sv. Bernard[10]) a opat Rupert.[11]) Řecký text nás upozorňuje, že výklad není správný. Výslovně praví *μικρὸν χρόνον* = ještě krátkou dobu bude mezi námi světlo. Světlem nazval sebe. Jenom tak pocho-

---

[1]) Predigten, I. 388. »Was für Bösewichter waren nicht die Pharisäer in den Augen des Heilandes! Was für grosse Sünden und Laster klagt er sie an, bei Luk. am 11. Kap.! Allein wie beschliesst er seine Strafpredigt? Sehr trostreich! Sei es, spricht der Heiland, dass ihr noch so grosse Sünder seid; gebt Almosen, so werdet ihr von allen Sünden gereinigt werden«.

[2]) Nový zákon I. 281.

[3]) »Ipse Christus melius interpretabitur ignis istius qualitatem, adjiciem: Prutatis etc.« Mig. 2, 465.

[4]) Káz. nedělní IV. 146. — [5]) Káz. nedělní I. 117. — [6]) Káz. sváteční II. 83.

[7]) Kazatelé slovan. I. 844.

[8]) Mig. 35, 1774. — [9]) Mig. 92, 794. — [10]) Mig. 183, 1019.

[11]) Mig. 169, 668.

píme důsledek, který Kristus ze slov vyvodil: »Choďte, dokud máte světlo, ať vás nazachvátí tma.« (Jan 12, 36.) Podobně Dr. Sýkora [1]) a moderní vůbec. Souvislost je až příliš jasná, než aby dopouštěla pochybností.

48. »In finem dilexit eos«. (Jan 13, 1.) Kazatelé užívají textu jako dokladu pro vytrvalou lásku božského Spasitele. A přece velikost jeho lásky k nám vynikne ještě lépe, zachováme-li znění evangelia. »In finem« neznamená »do konce«, nýbrž »nanejvýš«. Proto překládá Dr. Sýkora: »Před slavností velikonoční Ježíš věda, že přišla hodina jeho, aby z toho světa odešel, milovav svoje, kteří byli ve světě, pomiloval je na výsost.«[2]) Tímto nejvyšším důkazem lásky bylo umytí nohou a ustanovení velebné svátosti. Tak Dr. Sýkora,[3]) Knabenbauer [4]) a jiní. Tomu nasvědčuje i spůsob, jakým se sv. Jan vyjadřuje a zvláště opakování slovesa »milovati.« Proto právem velebí Navarraeus [5]) a Venadien [6]) ustanovení velebné svátosti, kde Kristus svou lásku k nám — možno-li tak říci — překonal.

49. »Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus.« (II. Kor. IV. 7.) Na udaném místě mluví apoštol národů o veliké milosti, které se mu od Boha dostalo. Byl vyvolen za hlasatele víry Ježíše Krista. Lituje pouze, že sám je tak slabý a nemocný, že nemůže konati pro Boha více. Přece však se těší myšlénkou, že tak lépe vynikne moc boží, když přece se dopomůže úspěchu. Značí tedy poklad milost apoštolátu, sebe pak nazývá nádobou hliněnou. O čistotě neděje se zmínky, ano souvislost ji přímo vylučuje. Proto praví Sušil: »Pokladem míní úřad apoštolský, určený k osvěcování lidstva světlem božím v osobě Kristově — poklad ten ovšem se měl chovati a nositi v nádobách nejskvostnějších a nejpevnějších.[7]) Proto nesprávně applikuje Graser na milost posvěcující,[8]) nesprávně Lierheimer na známosti a jejich nebezpečí pro ctnost andělskou.[9])

50. »Virtus in infirmitate perficitur.« (II. Kor. 12. 9.) Jak bylo upozorněno již v části všeobecné, znamená slovo »virtus« v Bibli obyčejně moc a sílu, jako opak slabosti. Stejný smysl má na našem místě, jak dí na př. Origenes [10]) a náš Sušil: »Mocnost působivá milosti boží tenkráte se nejvíce vyjevuje, když člověk slabý a malý vyniká z velikých strojených jemu nebezpečí. Čím slabší a malejší, čím pokory více pilen jest, tím více působiti může milost boží.«[11]) Avšak poněvadž nevíme určitě, co značí stimulus carnis — dle některých pokušení — dlužno připustiti i výklad druhý: ctnost zdokonaluje se slabostmi a zkouškami.

---

[1]) Nový zákon I. 391. — [2]) Ibid. str. 393. — [3]) Ibid.
[4]) In Joannem, str. 401. — [5]) Quadrag. 49. č. 32.
[6]) Himmelstan I. 2, 35.
[7]) Listové, I. 327.
[8]) Predigten I. 286.
[9]) Die zehn Gebote, III. 66.
[10]) Mig. 12, 550. — [11]) Listové I. 392.

Končíme. Pokusili jsme se udati biblická místa, kterých se na kazatelně nesprávně užívá. Dalo by se uvésti ještě více textů — avšak poněvadž jsou méně časté, byly vynechány. Pokud možno, neuváděli jsme českých kazatelů. Šlo nám především o věc. Vroucně si přejeme, aby tyto řádky došly povšimnutí, aby z posvátných míst zaznívalo čisté slovo boží. »Qui habet sermonem meum, loquatur sermonem meum vere: quid paleis ad triticum, dicit dominus?« (Jer. 23, 28.)

Na podílku

nejlépe se hodí „**SLOVA PRAVDY**“ (Vyšehrad č. 81.), které rozprodává za cenu 2 hal. kus při větší objednávce franko.

Na stolku kněze by tyto brožury měly býti připraveny pro podělování.